ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל חמישי

שער אחד עשר

אור התורה

מספר

שיר השירים

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים. שלש רגלים ור"ה ויוהכ"פ.

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא מנחם מענדל נבג"מ זי"ע

— אדמו"ר ה„צמח צדק" —

מליובאוויטש

כרך ג — שה"ש א—ה

נעתק מכת"י ויוצא לאור בפעם הראשונה
על ידי מערכת
„אוצר החסידים"
770 איסטערן פארקוויי ברוקלין נ. י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וחמש לבריאה

מפתח כללי

•

OR HATORAH

SHIR HASHIRIM

Vol. III

Published and Copyrighted 1985, *by*

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway

Brooklyn, New York 11213

Tel.: (718) 493-9250 • (718) 774-4000

Printed in U.S.A.

נדפס בדפוס "עזרא"

ע"י מרדכי בן רחל ושלום דובער בן אסתר העכט

480 SUTTER AVENUE BROOKLYN, N.Y. 11207

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א ובהמשך להנדפס מכבר מדרושי ורשימות כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק", הננו מו"ל בזה — בפעם הראשונה מכתבי יד — כרך שלישי מדרושיו וכו' לספר שיר השירים [1].

כמה מהם נתעקו מגוף כתב יד קודש, והשאר מביכלאך כתבי יד מעתיקים שונים [2], כמצויין לכל דרוש בהערות בשולי העמוד. כתבי יד אלו הגיעו לידינו לאחרי הדפסת שני כרכים הראשונים דאוה"ת שה"ש.

בסוף הספר הוספנו: א) מפתח ענינים. ב) רשימת מאמרי כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק" על שה"ש שנדפסו בספרי אוה"ת. ג) פקסימיליות מגוכי"ק.

* * *

העריכה וההערות בשולי העמוד נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שי' חיטריק והרב התמים ר' אלי' שי' מטוסוב.

* * *

בפרטיות יותר ע"ד כתבי כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק" — ראה בהקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לספר אור התורה שמות (שמות—בא).

מערכת „אוצר החסידים"

אסחה"ש, השנה תהא שנת מלך המשיח
ברוקלין נ. י.

---

1) כרך ראשון על שה"ש סי' א'ב יצא לאור — ר"ח סיון ה'תשל"ה. כרך שני על שה"ש סי' ג'ח — ר"ח מנ"א ה'תשל"ה.

2) כמה מהדרושים היתה בידינו רק העתקה אחת, ובכלל שאפשר שגם לאחר שהשתדלנו בזה, ימצאו טעויות, ובפרט בציוני העמודים ומ"מ שבפנים, חסרון התחלת או סיום החצע"ג וכו'.

ובבקשה רבה שכל מי שיש בידו עוד כת"י או נוסח שונה בד"ה הנ"ל יודיענו בהקדם, וזכות הרבים תלוי' בו.

לוח המפתחות

פרק א

פרק ב

פרק ג

פרק ד

פרק ה

פרק ו

פרק ז

פרק ח

שיר השירים

א, א

לבאר מעט ע"פ שיר השירים, הנה שרש ענין שכינתא עילאה ושכינתא תתאה בפרדס ש"ח פי"ג ע"פ הת"ז פי' דשכינתא עילאה הוא בינה ושכינה תתאה הוא בחי' מל' (וזהו כענין הנז' בזהר ר"פ יתרו דס"ז אית מלך לעילא כו' אית מלך לתתא ונתבאר במ"א דהיינו בינה ומלכות אלא דהרמ"ז פי' עתיק ומלכות, והכל א' כי התגלות עתיק בבינה), וביאור ענין ב' בחי' אלו באדם י"ל בחי' הפנימי והמקיף שבנשמה שהן בחי' צדיק ובחי' למ"ד דצלם כי בת"ז תיקון ו' פי' שכינתא עילאה דאיהי נשמת כל חי, ובפע"ח שער השבת פי"ט איתא דענין נשמת כל חי הוא ענין המשכת למ"ד דצלם בבחי' פנימי', ולכן אין מניחין תפילין בשבת כו' ע"ש, וזהו ג"כ ענין הנשמה יתירה ונת' במ"א ע"פ ויקהל משה כו'. ויש פי' ע"פ כהאריז"ל דשכינתא עילאה ושכינתא תתאה שניהם יתכנו ג"כ בבחי' מל' והוא בחי' פרצוף הפנימי דמל' הנז' במ"ח מס' אורות ז"א ספ"ג ומסכת קטנות רחל ופרצוף החיצון, והוא כמבואר בז"ה מהאריז"ל ר"פ בראשית בפי' מאמר הראשון שבזהר מה שושנה כו' אוף כנ"י, דשושנה הוא מל' דאצי' נוק' דז"א וכנסת ישראל הוא נק' כלת משה והיא בפנימיות בתוך ז"א והיא מתלבשת במל' החיצונה כמ"ש במ"ח וע' בהרמ"ז פ' תצא על דף רע"ו ע"ב ד"ה ואיהו גדיל לה כו' וע' בע"ח שער תיקון נוקבא פ"ב אות י"ט ופי' זה קרוב וכמעט עולה בקנה א' עם פי' הראשון עפמ"ש בז"ה שם דבחי' זו הפנימית היא דוגמת אימא עילאה שהיא בינה, וכן מבואר באריכות בסה"מ סי' קנ"ו דפ"ו ע"ב וז"ל דכנ"י היינו בינה ודע

לבאר מעט ע"פ שה"ש: **נדפס מכת"י 1153 מט, א (רובו בכת"י מעתיק וחלקו בגוכי"ק). בהמפתח בתחילת הספר רשום: „ביאור ע"פ שה"ש שבלק"ת [שה"ש בתחילתו]". ב' פיסקאות ממאמר זה (ד"ה ובענין וד"ה והנה בפי') נדפסו ג"כ באוה"ת שה"ש ע' כא־כד.**

להמבואר להלן **(בפיסקא הראשונה) ראה ג"כ לקו"ת שה"ש א, ב (סוס"א בהגה"ה). ח, רע"ג.**

ונתבאר במ"א דהיינו בינה ומל': **תו"ח שמות שצג, ב ואילך (הנחה מש"פ יתרו תקס"ז. ונו"א נד' בסה"מ הנחות הר"פ ע' טז). ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' רלט ואילך. ח"ב ע' תשפד ואילך (ושם בע' תשפה מציין ג"כ לענין שכ"ע ושכ"ת בלקו"ת שה"ש כאן).**

במ"א ע"פ ויקהל משה: **ראה תו"א פז, ד ואילך. אוה"ת ויקהל ס"ע ב'קל ואילך. ע' ב'קיא. אוה"ת תצא ע' תתקמ.**

בז"ה: **בזוהר הרקיע.**

בסה"מ: **= בס' הדרת מלך.**

שאין הכוונה בינה ממש אלא כך הוא עיקרן של דברים שיש לתפארת ב' בחי' גופא ונשמתא יעקב ומשה וכן למלכות ב' בחי' גופא ונשמתא גופא היינו שכינתא ונשמתא היינו כנ"י ונק' אספקלריא המאירה והיא כלת משה ולא זכה לה שום נביא וזהו ענין משה זכה לבינה כי נשמתא דשכינתא הוא בינה עכ"ד, ועיין מענין בחי' זו בעבודה לעיל פ' וארא בביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י ובפ' תצוה בד"ה זכור את כו' במש"ש וביאור ענין זה הנה כנסת ישראל כו' עד לבבתיני כו' ונת' יותר בד"ה ששים המה מלכות במש"ש צריך להקדים מ"ש במ"ח דפי' כנ"י כו', וזה וענין כלת משה יעו"ש באריכות, ובס' אשל אברהם מתלמידי הרמ"ז הובא במק"מ שם פי' שכינתא תתאה ושושנה זהו מל' המתלבשת בבי"ע ושכינתא עילאה וכנס"י זהו מל' דאצילות, וענין ב' בחי' אלו נת' לקמן בביאור ע"פ שחורה אני כו' באריכות, ועכ"פ המכוון מכל ג' פירושים האלו הכל הולך לכוונה א' שהוא ענין ב' המדרגות דיחו"ע ויחו"ת, וע' בביאור ע"פ אדם כי יקריב כו' וע' עוד בפ' במדבר בד"ה וארשתיך מש"ש מענין ב' בחי' כלה.

ובענין ישקני בזהר תרומה קמ"ו סע"ב ישקני ההוא דסתים כו' ובמק"מ ישקני אריך באמצעות זעיר כו' ועיין בע"ח שער הולדת או"א וזו"נ פד"ה ובביאור האדר"ז מהאריז"ל דקי"ב ע"ב במש"ש, והנה זיווג הכתר הוא בסוד הפה כו' גיכ"ק ואחה"ע כו' והוא סוד הנשיקין כו' ובזהר משפטים קכ"ג א' מענין גיכ"ק אחה"ע ומענין דעת גניז בפומא דמלכא, והיינו דעת דעתיק בפה דאריך כמ"ש הרמ"ז פ' בראשית דף ד' בד"ה ואשים דברי בפיך והוא מהרח"ו בספר מבוא שערים שער אריך פ"ג וז"ל כי אין הבדל בין החי מדבר לבלתי מדבר אלא הפה ולכן הוא אבר גדול מכולם ולכן אין הדעת מתגלה אלא בו כי לעולם הדעת מתגלה בפה כמ"ש מפיו דעת עכ"ל, וביאר בזה הרמ"ז ר"פ ויקרא שדעת העליון דז"א נמשך מדעת הגנוז שבאריך וע"ז נדרש תורת אמת היתה בפיהו כו' וענין דעת הגנוז היינו דעת דעתיק הגנ' שלמעלה מחו"ג דעתיק המלובשים בגולגלתא ומוחא כו' ע"ש הרי שרש נשיקין אלו מדעת דעתיק כו' וע' בתניא ספ"ה ב' הפע"ח שהבל הפה ממשיך אור מקיף וכמ"ש בפ' שמות בד"ה מי שם פה לאדם דענין כלי הפה הוא הממשיך

לעיל . . בביאור ע"פ לכן אמור: נח, ד.
ובפ' תצוה בד"ה זכור . . לבבתיני: תו"א פד, ב־ג. וראה לקו"ת שה"ש כט, רע"ג.
בד"ה ששים . . כנ"י: לקו"ת שה"ש לט, ג ואילך.
לקמן בביאור ע"פ שחורה: לקו"ת שה"ש ח, ב ואילך.
בביאור ע"פ אדם כי יקריב: לקו"ת ויקרא ג, ד.
בפ' במדבר בד"ה וארשתיך: לקו"ת ח, ב. וראה לקו"ת ד"ה שה"ש א, ב.
ובענין ישקני: מכאן ואילך (עד פיסקא: ואפשר לתרץ) נדפס ג"כ באוה"ת שה"ש ע' כב (שו"ה ונאוה) ואילך.
בפ' שמות בד"ה מי שם: תו"א נב, סע"ב.

אור מקיף והוא כמ״ש בלק״ת פ׳ בלק הבל הפה כו׳ הנה הוא מצד ההוא רישא דל״א שהוא מקיף הכל ומשם ואילך אל הפה וחוזר לצאת משם להקיף לתתא כו׳ וע׳ בפע״ח שער יוהכ״פ פ״ג מוצא פי ה׳ כו׳ שהוא ההבל כו׳ ה׳ קולות פנימיים כו׳, ובפ׳ תרומה בביאור ע״פ מי יתנך כו׳ אשקך כו׳ נת׳ שהנשיקין הוא המשכה מבחי׳ עקודים כו׳ ע״ש והיינו כמ״ש בע״ח שער העקודים פ״א שהם אורות היוצאים מפה דא״ק כו׳ הבל ודבור העליון בלחי העליון סוד גיכ״ק והבל ודיבור התחתון בלחי התחתון סוד אחה״ע כו׳. והנה מ״ש כאן, והנה כ״ז הוא בחי׳ חתן א׳ כו׳ ח״ע כו׳ היינו כי בחי׳ נשיקין היינו זיווג חב״ד בחב״ד, וע׳ בפע״ח שער נפ״א בכת״י האריז״ל פ״ד ודע כי הזיווג העליון הוא סוד א׳ כו׳ דעת עליון המזווג חו״ב כו׳, והנה גם לזווג עליון יש בחי׳ אחרת כו׳ וספ״ה אבל זיווג ע״י אלף כו׳ והוא סוד נשיקין הנעלמים בעולמים העליונים. וזהו ענין ישקני ההוא דסתים שהוא נשיקין הנעלמים שע״י דעת עליון כו׳ והנה הגם דבחי׳ כלת משה שהיא פנימית בתוך ז״א וזווגו עמה הוא זיווג הנשיקין פא״פ, וכמ״ש הרמ״ז פ׳ תצא, ובז״ה ר״פ בראשית, עכ״ז יתכן הבקשה ישקני עפמ״ש האריז״ל שער הנ״ל פ״ה פ״ו כי בחי׳ נשיקין הנעלמים שע״י דעת עליון זהו למעלה מבחי׳ הדעת אשר משה מרכבה אליו כו׳ ע״ש באריכות וזהו ענין הבקשה ישקני ההוא דסתים בחי׳ דעת העליון כו׳ הנ״ל, וגם שיומשך המשכה זו גם בבחינת פרצוף החיצון דמל׳ שהם ב׳ בחי׳ כלה, וכמ״ש בפע״ח שם שזהו ענין בשכמל״ו כו׳. והנה מבואר שם בפע״ח דהמשכה זו הוא ע״י המס״נ באחד כו׳, וזהו ממש ענין הנז׳ כאן שע״י ב׳ בחי׳ כלה שהוא ב׳ בחי׳ מס״נ בק״ש, הא׳ למס״נ באחד הב׳ ע״י בשכמל״ו ובכל נפשך עי״ז נמשך ב׳ בחי׳ חתן כו׳ אשר זהו ענין ישקני כו׳ ושיהי׳ גלוי זה בב׳ בחי׳ דמל׳ או בבינה ומל׳ כו׳. וע׳ בזהר ר״פ בראשית בענין במ״ב זיווגין כו׳ ובסה״מ סי׳ ה׳ ובזהר בלק קפ״ז ב׳ בענין משה ויעקב וע׳ עוד מענין ישקני בזהר פ׳ נח דף ע׳ ובפרד״ס ש״ח פכ״א ובזהר פ׳ תולדות במ״ה קל״ז א׳ נדרש ענין ישקני על תח״ה, ובזהר משפטים קכ״ד ב׳ וק״כ ב׳ ובפ׳ פקודי בהיכלות רנ״ו ב׳ ובבראשית מ״ד ב׳, ובפ׳ האזינו רפ״ז א׳ ובהרמ״ז שם. וצ״ל בענין הבקשה ישקני כו׳ אם ר״ל שזיווג נשיקין גבוה מזיווג גופני והיינו משום שהוא מבחי׳ דעת עליון משא״כ זיווג גופני מבחי׳ דעת תחתון וכמשנ״ת דדעת עליון מתגלה בפומא כו׳, וכ״ה בהרמ״ז בהדיא פ׳ ואתחנן בדף ר״ס ע״ב ד״ה רב לך, שיש שני דיעות בזעיר כו׳ התחתון כו׳ ע״י זווג תחתון כו׳ אבל מרע״ה זכה לדעת העליון כו׳ זווג הנשיקין כו׳, וכ״ה בע״ח שער מ״ן ומ״ד דרוש י״ג עוד יש יתרון א׳ אל זווג נשיקין כו׳ דמ״מ

בלק״ת : להאריז״ל.

ובפ׳ תרומה בביאור ע״פ מי יתנך : פ, סע״ב.

והנה מ״ש כאן : לקו״ת שה״ש א, סע״ד.

במ״ב זיווגין : בארבעין ותרין.

במ״ה : = במדרש הנעלם.

קשה שהרי שם דרוש ד׳ כ׳ עכ״ז יש זווג תחתון שהוא גדול מזווג הנשיקין והוא זווג ב׳ דעיבור דמוחין דזו״נ שהוא גדול מכל ז׳ בחי׳ נשיקין כו׳, וכ״כ הרמ״ז פ׳ בראשית דף ד׳ ד״ה מהו ובצל ידי כו׳ וראיתי בשערי ג״ע בשער האותיות סוף א׳ ט׳ הרגיש בקושיא זו והאריך לפרש ענין הבקשה ישקני כו׳ בפשטים, אמנם כפשוטו י״ל דאף דזווג ב׳ דעיבור דמוחין גדול יותר מ״מ הרי גם אז בהכרח שיהי׳ זיווג הנשיקין וא״כ הבקשה ישקני כו׳ שיהי׳ הנשיקין גופא מבחי׳ היותר גבוה שהוא סוד נשיקין הנעלמים שכ׳ האריז״ל בשער נפ״א ספ״ה. עוי״ל דדוקא בזווג זו״נ שם זווג גופני גבוה יותר משום שע״י הנשיקין אינו נמשך רק הארה כיון ההמשכה ע״י אמצעות הכלים לכך א״א שיומשך העצמיות רק ע״י זווג יסודות, אבל בזווג ז״א עם כנ״י דשם הזווג רק ע״י נשיקין גבוה יותר כי להיותם זווג נשמות זו״נ ולא הגופים א״צ לגוף וכלי כו׳. והענין כי רש״י פי׳ ישקני על גלוי פנימי׳ התורה לע״ל ומבואר במ״א ע״פ הזהר בראשית דכ״ז שיש ב׳ מדרגות בגלוי פנימי׳ התורה הא׳ רק הארה מהח״ע כמו הגילוי בג״ע ובחי׳ זו לגבי עסק התורה בעה״ז הוא כזיווג נשיקין לגבי זיווג גופני כו׳ ע״ש אשר בחי׳ זיווג גופני גבוה יותר אמנם גלוי עצמיות פנימי׳ התורה דלע״ל זהו גבוה יותר מהכל, והנה ע״ז נאמר ישקני כו׳ והיינו בחי׳ נשיקין כמו שהם רוחא ברוחא שלא ע״י הכלי׳ משא״כ נשיקין שע״י גופים הם רק הארה מבחי׳ רוחא כו׳. מיהו מ״מ קשה לומר כן מסברא ועוד דבע״ח שער מ״ן ומ״ד דרוש ד׳ מבואר דגם בזיווג או״א זיווג ב׳ דמוחין גדול יותר וא״כ זווג ז״א וכנ״י לכאורה לא גדול מזווג או״א וצ״ע.

ואפשר לתרץ עוד בשני אופנים הא׳ דהנה עכ״פ מובן ממש״ל בשם הע״ח דאפילו בזו״נ ואו״א דשייך בהו זיווג גופני עכ״ז הנשיקין הם מדעת עליון משא״כ הגופני מד״ת אלא שמ״מ בגופני יש מעלה יתירה שנמשך עצמיות המהות כו׳ ולכאורה יש להקשות ע״ז די״ל שההארה מד״ע עדיף מהמהות דד״ת וכמו חכם עדיף מנביא אף שהנביא משיג המהות והחכם רק המציאות אלא שמשיג המציאות מבחי׳ גבוה יותר כו׳, אך עוד זאת דעכ״פ בהתחברות זווג דנשיקין אל הזווג גופני אז ודאי הזווג גופני שנמשך בו המהות הוא יותר חשוב ועליון ממה שהווא מצד עצמו כי הארת הנשיקין מאיר בו ג״כ וזה הבנתי ממ״ש הרמ״ז פ׳ וארא דכ״ו בד״ה קלא אסתלק כשיש מציאות לזווג דנשיקין כו׳ אז אפילו הזיווג התחתון נק׳ פנימי מפני שאור הדעת מתפשט בפנימית עד היסוד בהם עכ״ד ולכאורה כוונתו שאור הדעת שבפומא דנשיקין שהוא ד״ע מתפשט בפנימית, ועוד דאם ר״ל ד״ת א״ב בכל זווג בהכרח שהטפה נמשך מהדעת תחתתון שבגופא כו׳, או ר״ל המשכה מדעת עליון ואתי שפיר לפמ״ש בע״ח שער מ״ן ומ״ד דרוש ט׳

במ״א ע״פ הזהר בראשית דכ״ז: **ביאוה״ז לאדהאמ״צ ב, ג ואילך.**

שטפת החסדים כו׳ ומיעוטן הן אותן הבאים מדעת עצמו עכ״ל א״כ גם בזווג גופני יש מיעוטן שנמשכין מד״ע ולכן יתכן שע״י הנשיקין שהם מהד״ע ממש יהי׳ גרמא שגם בהטפה יומשך יותר מד״ע ממש, וא״כ א״ש הבקשה ישקני כו׳ שבהתחברות הנשיקין שהם מד״ע שגבוה מאד נעלה, אל הזווג גופני אז גם הזווג גופני גבוה יותר, וכמו עד״מ הנביא שמשיג המהות כשהוא ג״כ חכם גדול שמשיג המציאות בבחי׳ עליונות מאד יתר על הנבואה, שזהו ודאי מעלה גדולה, שאז גם הנבואה היא גבוה יותר מצד צירוף החכמה אליה (וכן אפשר החכמ׳ גדולה יותר מצד צירוף הנבואה אליה כו׳ כי כשהנביא משיג מהות היצירה ע״י הנבואה ומשיג המציאות מהאצי׳ ע״י החכמה שבו הרי מצד צירוף הנבואה אל החכמה יש לומר שמשיג מציאות האצי׳ כמו שמושג ביצי׳ שהרי שם משיג המהות ע״י הנבואה משא״כ החכם שאינו נביא כלל אינו משיג מציאות האצי׳ רק כמו שמושג בעשיי׳ ע״י החכמה ובודאי יש הפרש גדול בין מציאות האצי׳ המושג ביצי׳ למציאות האצי׳ המושג בעשיי׳ ועד״ז ה״ע הצטרפות הנשיקין שהם הארה אל הגופני שהוא המהות שעי״ז נמשך יתר שאת בב׳ הבחינות ממה שהוא כ״א מצד עצם בחינתו) ובזה א״ש מעלת הנשמות שמזווג גופני על המלאכים שמזווג נשיקין דהא מפסוק ישקני משמע שנשיקין מעלה יתירה אך כי נשמו׳ באים מזיווג גופני עם זווג דנשיקין משא״כ מלאכים באים מזווג נשיקין לבד כמ״ש במק״מ פ׳ בראשית ד״ו ע״א גבי רב פעלים כו׳ וא״כ מש״ה הנשמו׳ גבוהי׳ יותר, והגם דבע״ח שער מ״ן דרוש ד׳ כ׳ ודע כי יש כו׳ משמע שיש ג״כ נשמו׳ שיצאו מזיווג גופני לבד מ״מ הרי יש עמו ג״כ זיווג נשיקין בהכרח ופעולת הנשיקין גם אל זיווג הגופני כנ״ל ב׳ הרמ״ז. התירוץ הב׳ י״ל ע״ד שראיתי מ״ש בסידור מהר״י קאפיל בכוונת השופר וז״ל סוד הטפה היורד ממוחא סתימאה כו׳ וזה הטפה אינו יורד מן א״א אלא ע״י זווג ג״כ אך שא״א אין לו סוד נוקבא כדי שיהי׳ לו זווג כדרך או״א או זו״נ כמ״ש ואין אלקים עמדי כו׳ אלא הענין כי בפה של א״א נעשה הזווג כו׳ עכ״ד ועיין בע״ח שער הולדת או״א וזו״נ שזיווג הפה הנ״ל זהו נשיקין, ואף דאי׳ שם בע״ח פרק הנ״ל דשייך זיווג גם ביסוד דא״א כו׳ וע״ש פ״ה כי נה״י דא״א הם סוד ג׳ טיפין כו׳ ע״ש זהו להאציל מציאות ז״א אבל מוחין דזו״נ נמשכין ע״י זיווג דאו״א שמקבלי׳ מפה דא״א כנ״ל ועיין במק״מ פ׳ בשלח ד״נ גבי עד לא אשתקע או״ד כו׳, וא״כ א״ש הבקשה ישקני ההוא דסתים א״א כי מבחי׳ א״א לא שייך המשכת הטפה כ״א שמשם באה המשכה זו ע״י הפה כו׳ וכ״ש מבחי׳ עתיק שלמעלה מא״א דשם לא שייך כלל בחי׳ נוק׳ אפילו ע״ד שבא״א כ״א בבחי׳ נעלמת יותר כמ״ש בע״ח שער עתיק פ״ב וכ״ש למעלה יותר בא״ק א״כ להיות ההמשכה משם לא שייך לומר רק ע״ד המשכת הנשיקין מבחי׳ זווג הפה וזהו ענין התהוות העקודים מפה דא״ק, ועיין בהרמ״ז פ׳ אמור דצ״ד ע״ב מענין זווג הפה דעתיק מיני׳ ובי׳, ומהארה זו נמשך חיות לזו״נ

או״ד : = אוירא דכיא.

וזהו ענין ישקני כו׳ ושרש המשכה זו מבחי׳ עקודים וכמ״ש בפ׳ תרומה בביאור ע״פ מי יתנך כו׳.

והנה בפי׳ שיר השירים צ״ל עוד לפמ״ש שיש ב׳ בחי׳ חתן, וכמאמר מצהלות חתנים כו׳, והלא כאן נז׳ רק בחי׳ חתן א׳ היינו מ״ש שיר שממנו מקבלים השירים שלמטה שהם בחי׳ העלאה מלמטה למעלה שהוא בכלל ב׳ בחי׳ כלה. והענין דהנה באמת צ״ל במ״ש קול מצהלות חתנים, והיינו שיש בכלל ב׳ בחי׳ חות דרגא וכדלעיל, וכמבואר ג״כ במ״א באריכות לקמן בפ׳ צו. והא כתיב והוא כחתן יוצא מחופתו. לשון יחיד. והענין כי זהו החילוק בין זמן שהי׳ בהמ״ק קיים לזמן הגלות שבזמן שבהמ״ק קיים נאמר כחתן אחד דהיינו בחי׳ יסוד המשפיע השפע מלמעלה מסדר ההשתלשלות מבחי׳ אין ערוך לך הוא עצמות המאציל אל ראשית הנאצלים, הנה בחי׳ זו הי׳ נמשך ג״כ למטה במקור דבי״ע אשר זה הי׳ ענין השראת השכינה בהיכל קדה״ק, משא״כ עתה בזמן הגלות צריכים לב׳ מיני השפעות והמשכות הא׳ מן המאציל לראשית הנאצלים, והב׳ מראשית הנאצלים להיות מקור לאור וגלוי הנמשך בבי״ע, ולא אפשר שיומשך אותו הגלוי שבאצי׳ גם במקור דבי״ע, אלא שנמשך בחי׳ חות דרגא פעם ב׳ ולא די בירידה הראשונה כו׳ וזהו שנאמר מצהלות חתנים ל׳ רבים (ועמ״ש במ״א בד״ה כי ההרים ימושו, בפי׳ וברית שלומי לא תמוט כו׳ וע״ש) וביאור הדבר כי בחי׳ חתן א׳ הוא יחוד או״א, שנמשך האור מבחינת כתר בחכמה עילאה שהתגלות אור א״ס אפי׳ באצי׳ הוא ע״י החכמה כמ״ש במ״א וע״י יסוד אבא נמשך בבינה כו׳ כלה עילאה, וכדי שיהי׳ המשכה בבחי׳ מל׳ דאצי׳ שהוא מקור דבי״ע הוא ע״י ז״א וע״י יסוד ז״א נמשך לנוק׳, וזהו בחי׳ ב׳ חתנים שאין האור כמו שהוא בח״ע נמשך ומתגלה בבחי׳ מל׳ אלא ע״י שיורד ומתלבש תחלה בכמה התלבשות בבינה וז״א ונק׳ בחי׳ זו יחו״ת לגבי יחוד דאו״א וכמ״ש במ״א ע״פ אלה פקודי המשכן, אבל בזמן שבהמ״ק קיים בבית ראשון הי׳ עליות העולמות אשר מל׳ נתעלה בבחי׳ בינה כמבואר בזהר שמות שבית

בפ׳ תרומה . . מי יתנך : פ, סע״ד.

והנה בפי׳ : מכאן (עד קרוב להסיום — תיבת : לבבתיני) נדפס ג״כ באוה״ת שה״ש ע׳ כא־כב (ואח״ז שם נמצא הקטע ד״ה ובענין ישקני — הנדפס לעיל).

לפמ״ש שיש ב׳ בחי׳ חתן : לקו״ת שה״ש א, ב.

לקמן בפ׳ צו : לקו״ת צו ט, ב ואילך. (מ״ש ע״ז „לקמן" — אולי במהדו״ק הי׳ בכוונה להשים ד״ה שה״ש לפני מאמרי ויקרא. ובכת״י לקו״ת מהדו״ק („באברויסק נומ. 4" — ראה אודותו בהוספות ללקו״ת — הוצאת ה׳תשד״מ — קכג, א הע׳ 4) שם נמצא ד״ה שה״ש שבלקו״ת — רשום ג״כ „לקמן בד״ה . . בפ׳ צו", „לקמן בד״ה להבין מ״ש בהגדה מצה זו". וראה ג״כ בהנסמן להלן בסוף המאמר קטע „בפ׳ פנחס").

בד״ה כי ההרים : לקו״ת תצא מא, סע״ב. אוה״ת תצא ע׳ תתרכט.

ע״פ אלה פקודי : לקו״ת פקודי ו, א ואילך.

בזהר שמות : ט, ב. וראה לקו״ת ר״ה נז, ג. ס, סע״ב.

ראשון הי׳ ה׳ ראשונה דשם הוי׳ וז״א נתעלה באבא, וזהו בחי׳ כחתן, חתן א׳ שהרי המל׳ שהיא מקור דבי״ע מקבלת מבחי׳ אור אבא ממש כו׳, וזהו ג״כ ענין מוסף דשבת כמ״ש בפע״ח בכוונת זכר למעשה בראשית, ויובן יותר בחי׳ והוא כחתן עפמ״ש בזהר פ׳ בראשית ד״ט ע״א כדין והוא כחתן כו׳ והוא על עליי׳ ז״א בחג השבועות מתן תורה דכ׳ הרמ״ז שם ע״פ דקדוק כהאריז״ל שאז לוקח כל מדת אריך לגמרי ונעשה כמוהו כו׳ כדין והוא כחתן כמו א״א ממש ע״ש א״כ הרי רק בחי׳ חתן א׳ שהוא הירידה וההמשכה מהמאציל א״ס ב״ה לנאצלים שזהו בחי׳ א״א ואבא כו׳, הנה בחי׳ זו ממש זהו בחי׳ הז״א אז שממנו מקבלת המל׳ שהיא מקור דבי״ע, ועל בחי׳ זו, שבבנין בהמ״ק הי׳ ג״כ מבחי׳ זו כנ״ל וכמ״ש ביום חתונתו זה מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בהמ״ק, אמר שלמה שיר השירים שבחי׳ שיר הא׳ הוא ההמשכה מהמאציל א״ס ב״ה נמשך בב׳ בחי׳ השירים דבינה ומל׳ דהיינו שגם בחי׳ מל׳ היא אז במדרגת הבינה כלה עילאה כו׳ והוא ז״א הוא כחתן הא׳ כו׳ וכ״ה בהדיא בזהר תרומה דקמ״ה ע״ב ירתין חתן וכלה ירותא דאו״א כו׳ וע״ד אמר שיר השירים כו׳, וע׳ בספר עמה״מ ד״ג ע״ד ודנ״ז ע״ג פי׳ שיר חדש הוא המשכה מיחידה דא״א שיהי׳ לעתיד כו׳ וע׳ מ״ש ע״פ אלה שמות בענין שבזמן הגלות הוא ב׳ ירידות ועי״ז אותותינו לא ראינו וכמ״כ בהעליות יש ב׳ בחי׳ עליות כו׳ וזהו קרוב למשנ״ת כאן, וע׳ עוד מ״ש ע״פ רני ושמחי בת כו׳ ענין ג׳ בחי׳ בתי אחותי אמי ולע״ל תתעלה בחי׳ בת למעלה יותר כו׳ והמ״י שבחי׳ בתי ובחי׳ אמי הן הן ב׳ בחי׳ כלה שנת׳ כאן דהיינו בחי׳ מל׳ ובחי׳ בינה, ולע״ל יהי׳ עליי׳ המל׳ ביותר ועיין בזהר פ׳ ויצא בס״ת דקנ״ו ע״ב קרא לה בשמיה, דהיינו למעלה מבחי׳ אימא כו׳ ע״ש. וזהו כמבואר לקמן ע״פ שחורה אני ונאוה כו׳ ועמ״ש בפ׳ פנחס ע״פ לבבתיני. וזהו ג״כ ענין ביום ההוא יהי״ה דהיינו שזו״נ יהי׳ ג״כ בחי׳ י״ה במדרגת או״א ממש ועיין בלק״ת בזכריה ע״פ זה.

ע״פ אלה שמות: **ראה תו״א מט, א. ג, ב ואילך. אוה״ת שמות ע׳ ז ואילך. לח. כרך ז׳ ע׳ ב׳תעו. כרך ח׳ ע׳ ב׳תתכג ואילך.**

ע״פ רני ושמחי: **תו״א לו, ד.**

בס״ת: **בסתרי תורה.**

לקמן ע״פ שחורה: **ראה לקו״ת שה״ש ח, ב ואילך.**

בפ׳ פנחס ע״פ לבבתיני: **נדפס בלקו״ת שה״ש כט, ג. לא, ב ואילך. (ועד״ז מציין בלקו״ת סוכות פא, ד: „ועמ״ש מענין ב׳ בחי׳ חתן בד״ה שה״ש ובד״ה לבבתני** בפ׳ פנחס״. וראה בהנסמן בהמ״מ לשם (לקו״ת הוצאת ה׳תשד״מ), ובהמ״מ לעיל קטע: **„לקמן בפ׳ צו״).**

א, ג

לריח שמניך ח"א מדרש הנעלם וירא צ"ז צ"ח. ח"ב תרומה קמ"ד ע"ב. ח"ג צו ל"ד ע"א ל"ה סע"א. אחרי נ"ח סע"ב. דף ע"א ע"ב.

א, ד

משכני ח"א מדרש הנעלם תולדות קל"ו ע"א. [ויחי] רכ"ט ע"ב למעלה. ויקרא ד' ע"א. אחרי נ"ט סע"א. פנחס ר"מ ע"א.

וע' * מענין משכני כו' בזהר ויחי דרכ"ט תחלת ע"ב ומענין הביאני כו' בזהר ויקרא דף ד' ע"א ובפ' לך לך בס"ת ד"צ ע"א ומענין נגילה כו' מיין בפ' תולדות קל"ו סע"א במדרש הנעלם ומענין מישרים אהבוך בפ' אחרי דנ"ט סע"א.

וכנז' * עוד במ"א (בד"ה כי אברהם לא ידענו) כי הנה ידוע ממשל הארי כו' וכמ"כ הארת ח"ע מוכרח להתלבש במקום היותר נמוך דהיינו עניני הלכות טמא וכשר כו' ע"ש ובאגה"ק ד"ה והמשכילים יזהירו והוא ע"ד.

משכני אחריך נרוצה. משכני לשון יחיד ונרוצה לשון רבים, הענין הוא שידוע שיש ב' נפשות בישראל א' הוא ניצוץ אלקי שטבעו לימשך ולידבק ביחיד ומיוחד ית' בלי שום טעם ודעת אלא כמו שלהבת שעולה מאלי' מצד שנמשך לשרשו כן ניצוץ זה על שם שהיא נלקחת מיחיד חי העולמים הוא

לריח שמניך: נדפס מגוכי"ק 1107 (עלים נפרדים). שם נרשמו המ"מ לזוהר לכמה פסוקים משה"ש קאפיטל א, ונעתקו כאן לכל פסוק במקומו.

משכני: נדפס מגוכי"ק 1107 (עלים נפרדים).

וע': קטע זה רשום בשוה"ג (באותיות קטנות מהרגיל).

וכנז': קטע זה רשום בשוה"ג בסמוך לקטע הקודם. ואינו ברור להיכן שייך.

משכני: המאמר הוא מסה"מ אתהלך לאזניא ע' קסט — בתוס' הגהות. ההגהות נדפסו ג"כ בקונטרס הוספות לסה"מ אתהלך לאזניא (קה"ת תשמ"ב) ע' רפא — מגוכי"ק 1122 קע, א. (ונדפס כאן ע"פ כמה תקונים מהכת"י).

עולה תמיד ומתדבקת ביחיד ומיוחד ית׳ ולכן נק׳ יחידה ע״ש שהיא יכולה לקבל בתוכה בחי׳ יחיד (הג״ה ע׳ בע״ח שמ״א פ״ג ע״פ אני אמרתי אלקים אתם שיש בנשמה בחי׳ שלמעלה מחו״ב ומדות ונק׳ יחידה ויש בה דוגמת הכתר שכלול מב׳ בחי׳ ע״י וא״א ומזה יובן מש״כ ענין יחידה שמקבלת מבחי׳ יחיד, ובמא״א אות יוד סל״ט יחידה בכתר, והי״נ כ׳ מ״כ בשם המחבר הטעם שיחידה בכתר כי הוא יחיד ואין לו בת זוג מיוחדת כמו אבא או ז״א ועיין בע״ח שער דרוש עתיק עכ״ל, ועמ״ש בת״א פ׳ נח סד״ה מים רבים ומש״ש בפ׳ וארא בד״ה וארא אל אברהם בענין יחיד ואחד, ועמ״ש בלק״ת פ׳ במדבר בד״ה והיה מספר בנ״י בענין ד׳ יסודות רוח אש מים עפר, שישנם ג״כ בנפש, והם ד׳ בחי׳ חיה נשמה רוח נפש ומזה יובן ענין יחידה שהיא למעלה מד׳ בחי׳ אלו וכמ״ש בע״ח שם שמ״א שהיא דוגמת ההיולי שלמעלה מהארבעה יסודות, ועיין במא״א אות ד׳ סעיף כ״ד בענין ד׳ יסודות שהם ד׳ אותיות הוי׳ וד׳ בחי׳ אבי״ע, וא״כ בחי׳ יחידה שלמעלה מד״י הנ״ל זהו ענין עד יעבור עמך הוי׳ כמבואר בלק״ת בד״ה האזינו השמים, דרוש הראשון פ״א יעו״ש וע׳ במא״א אות ריש סך״ב בפי׳ רשות היחיד עכ״ה). וענין זה הוא בחי׳ רצון הנפש שגם התענוג יומשך ממנו כי כשאינו רוצה בהדבר לא יתענג ממנו אדרבה יצטער וכשירצה בו ימצא בו תענוג ושכל ומדות ומעשה ונמצא כל ההשתלשלות שבנפש הוא הרצון (הג״ה התענוג שרשו מעתיק, והרצון שלמעלה מהתענוג זהו ענין א״ק כמבואר בדרוש ג׳ בחי׳ אדם ועמ״ש בד״ה ובבואה לפני המלך, ועמ״ש ע״פ ועשית ציץ, ומ״ש בד״ה למנצח על השמינית מענין א״ק, וזהו ענין רעוא דכל רעוין וכמ״ש בענין כשעלה ברצונו ע׳ בת״א פ׳ בשלח בד״ה וירא ישראל בענין ב׳ שמות הוי׳, והנה שם הוי׳ זהו ד׳ יסודות ארמ״ע כנ״ל, ושם הוי׳ שבבחי׳ כשעלה ברצונו היינו כמ״ש בע״ח שמ״א שם ענין ד״י הכלולים בשרשם ומקורם בבחי׳ ההיולי כו׳ כך להבדיל יובן ענין ד׳ אותיות הוי׳ הכלולים בבחי׳ כשעלה ברצונו הפשוט כו׳ ועמ״ש בד״ה וקבל היהודים, וקבל לשון יחיד, ומ״ש בביאור ע״פ צאינה וראינה, בענין וממדבר

בע״ח שמ״א פ״ג: בהדפוסים שלפנינו: שמ״ב פ״א.
בת״א . . סד״ה מים רבים: תו״א ט, ג. י, ב.
בד״ה וארא: נה, ב.
בלק״ת . . בד״ה והיה מספר: ה, ב.
בלק״ת בד״ה האזינו . . פ״א: עא, סע״ד.
בדרוש ג׳ בחי׳ אדם: ס׳ מאמרי אדה״ז על ענינים ע׳ ד ואילך (ובהנסמן בהמ״מ שם ע׳ תסז). אוה״ת על ענינים ע׳ עט ואילך.
בד״ה ובבואה לפני המלך: תו״א צו, רע״ב.
ע״פ ועשית ציץ: תו״ח שמות תקלב, ב (משנת תקס״ו). אוה״ת תצוה ע׳ א׳תשיח ואילך.
בד״ה למנצח על השמינית: לקו״ת תזריע כ, סע״ב ואילך.
בת״א . . בד״ה וירא ישראל: סב, רע״א.
בד״ה וקבל היהודים: תו״א מג״א צח, א.
בביאור ע״פ צאינה וראינה: לקו״ת שה״ש כג, סע״ב ואילך.

מתנה, עכ"ה) ורצון של נה"ב לא נק' יחידה (הג"ה עמ"ש בד"ה כי תצא בענין והסירה את שמלת שביה בענין בבואה דבבואה לית להו ועמ"ש ע"פ ושמתי כדכד עכ"ה) אעפ"י שכוללת ג"כ כל ההשתלשלות שלה מפני שהיא בעצם בחי' נפרד ורוצה לדברים נפרדים לפעמים בדבר גשמי זה ולפעמים בדבר אחר נמצא שאין הרצון אחד ולכן נק' נפשות עשו לשון רבים אבל רצון נפש אלקית נק' יחידה כי רצונה באחדות הוי' במהותו ועצמותו ית' שהוא ושמו לבד ואין שם התחלקות מעלה ומטה כו' לכן גם הרצון שמקבלת בתוכה בחי' יחיד הוא רצון א' בלי שיתחלף לפעמים כך ולפעמים כך כמשל התקשרות נפש התלמיד לרבו שיהי' שינויים ברצונו לפי אופן קבלתו ההשפעה לפעמים כך כו' כי עיקר התקשרות רצונו הוא בהשפעה והרי היא מתצמצמת ונפרדת לכמה אופנים שונים אבל התקשרות רצון הבן לאביו שנלקח מעצמות נפש אביו ולא מהשפעתו לא יהי' שינויים כלל בהתקשרות נפשו בנפש אביו מפני שנתקשר בעצם נפש אביו בבחי' יחידה שבו וזהו הצילה וגו' מכפירים יחידתי כלומר שיציל רצון ניצוץ אלקות היחידה מתאוות הכפירים השואגים לטרף הב הב שהם הרצונות הרבים של נפש הבהמית. וזהו משכני לשון יחיד ואח"כ נרוצה לשון רבים שגם רצונות הרבים הבהמי' המחשיכים אותה כידוע ירוצו עם בחינת יחידה להדבק אחריך. (הג"ה עמ"ש בענין מלך אסור ברהטים ברהטים של אברהם שנאמר ואל הבקר רץ אברהם ומתרגמינן רהט.

קיצור. יבאר ענין יחידה, שהוא הרצון שלמעלה מהתענוג והשכל ונק' יחידה שמקבלת מיחיד, משא"כ רצון של נה"ב לא נק' יחידה, וזהו משכני, ועי"ז אחריך נרוצה ל' רבים, ובהג"ה נת' מהו ענין יחידה שיש ד' יסודות ארמ"ע בנפש והבחי' שלמעלה מהם וזהו ענין עד יעבור עמך הוי', וענין הרצון שלמעלה מהתענוג זהו ענין א"ק רעדכ"ר, כשעלה ברצונו, שהתענוג עתיק נמשך ממנו עכ"ה).*

משכני אחריך נרוצה, הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך. י"ל משכני ל' יחיד נרוצה ל' רבים וכמו"כ הביאני ל' יחיד ונגילה ונשמחה

בד"ה כי תצא: לקו"ת לו, ג. לז, ג.

ע"פ ושמתי כדכד: לקו"ת פ' ראה כה, א.

מלך אסור ברהטים של אברהם: ע"פ ויק"ר פל"א, ד. וראה גם אוה"ת ואתחנן ע' שיט.

עכ"ה: בגוכי"ק נרשם אח"ז: ב) אך להבין. (וליתא יותר. וראה המשך המאמר בסה"מ אתהלך לאזניא שם — ע' קסט).

משכני: נעתק מכת"י 17 תכב, א. [הכת"י כולל הרבה מאמרי כ"ק אדהצ"צ. ומאמר זה אולי הנחה]. חלק מהמאמר (עד להלן ד"ה והנה עיקר) נמצא בשינויים באוה"ת

ל׳ רבים גם משכני ל׳ עתיד הביאני ל׳ עבר. ובמד״ר הביא ע״ז פסוק בחבלי אדם אמשכם בעבותות האהבה, גם הפסוק מרחוק ה׳ נראה לי ואהבת עולם אהבתיך ע״כ משכתיך חסד ובתדב״א הביא ג״כ ע״ז פסוק אהבת עולם אהבתיך, ואומר שם אלו נאמר אהבה רבה הייתי אומר אהבת ג׳ שנים או אהבת עשר שנים או אהבת מאה שנים לכך נאמר אהבת עולם נצחיות כו׳, ובגמ׳ הוא פלוגתא שמואל אומר אהבה רבה ורבנן אמרי אהבת עולם ע״ש הפסוק אהבת עולם אהבתיך כו׳, ובכתבי האריז״ל מבואר שבחי׳ אה״ר הוא למעל׳ מאהבת עולם, כי עולם בחי׳ * והאהבה נמשך מבחי׳ מל׳ מל׳ כ״ע ואה״ר נמשך מבחי׳ ז״א, והוא סתירה למ״ש בתד״א הנ״ל שאה״ע למעל׳ מבחי׳ אה״ר. ולתרץ זה י״ל עפמ״ש בזהר ויצא ע״פ ברוך ה׳ מן העולם ועד העולם שיש בחי׳ עלמא עילאה בינה, ועלמא תתאה בחי׳ מל׳ ושרשם מבחי׳ ב׳ שמות הוי׳ שלפני יגמה״ר ופסיק טעמא ביניהו. והענין כי בפי׳ עולם יש ב׳ פי׳ א׳ מבחי׳ ו״ק מעלה ומטה השמים וארץ וד׳ רוחות העולם נק׳ עולם וכמארז״ל עולם מי בראך כו׳ וכמ״ש מלכותך מל׳ כל העולמים פי׳ כל העולמים ריבוי העולמות עולם הבריאה ועולם היצירה כו׳ וכן למעלה יותר, ופי׳ ב׳ לעולם זמן נצחיות כמו ועבדו לעולם עד היובל כו׳ כי אצל האדם אין שייך נצחיות ארז״ל עד היובל, אבל עיקר פי׳ לעולם הוא זמן נצחיות כמו לעולמי עד, וכמ״ש ואתה מרום לעולם ה׳, לכן מ״ש בכהאריז״ל שאה״ע למטה מבחי׳ אה״ר הוא כפי׳ הא׳ שנמשך מבחי׳ מל׳ כל עולמים בחי׳ התבוננות מביטול כל העולמות עליונים ותחתונים לגבי אוא״ס ב״ה שמקור חיותם והתהוותם הוא בחי׳ הארה בעלמא מאוא״ס מלך שמו נקרא, ופי׳ אהבת עולם שהעולם מתהפך לבחי׳ ביטול וגילוי אלקות בעולמות ושרשה ומקורה מההתבוננות בבחי׳ ממכ״ע שהגילוי הוא לפ״ע העולם ויש בזה מדריגות רבות, אבל האה״ר נמשך מההתבוננות בבחי׳ סוכ״ע שמקיף לכל העולמות בשוה, ועז״נ את השמים ואת הארץ אני מלא בשוה ואין הפי׳ מקיף וסובב מלמעל׳ כי אוא״ס ממלא כל החלל וכמו קודם הבריאה רק שהוא בהעלם למעל׳ מהשגת הנבראים, והאה״ר שנמשך מזה הוא כמ״ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ שלא יחפוץ לא בגעה״ת ולא בגעה״ע כי אם ליכלל בביטול למהו״ע ית׳ והו״ע למס״ב באחד, לכן האה״ר שנמשך מההתבוננות דסוכ״ע הוא למעל׳ מאה״ע

שה״ש ח״א ע׳ סט וע׳ עד (וראה בהמ״מ שם). וחלק (משם ואילך) נמצא בשינויים באוה״ת שם ע׳ ס וע׳ עח.

ובמד״ר: בראשית פס״ו, א.

ובתדב״א: ח״א רפ״ו.

ובגמ׳ הוא פלוגתא: ברכות יא, ב.

ובכתבי האריז״ל: ראה מאו״א א, לז. תניא פמ״ג, ובהנסמן בליקוט פירושים ומ״מ לשם (ע׳ תתקכ ואילך).

בחי׳: כ״ה בהכת״י.

בזהר ויצא: קנח, ב.

וכמארז״ל עולם מי בראך: ראה ויק״ר פל״ו, ד. ועוד.

שנלקחה מההתבוננות דממכ״ע, וזהו שאמר בתדב״א אלו נאמר אה״ר הייתי אומר אהבת ג׳ שנים הוא בחי׳ ביטול ג׳ עולמות בי״ע לגבי אוא״ס ב״ה שהוא ג״כ אה״ר כמ״ש והאופנים ברעש גדול כו׳ שרפים עומדים ממעל לו ואומרים קדוש ושרש ג׳ עולמות בי״ע נמשכים מבחי׳ ג׳ שנים הוא בחי׳ נה״י דז״א המתלבשים בבי״ע, או אהבת עשר שנים הוא בחי׳ ביטול עולם וע״ס דאצילות לגבי אוא״ס כמ״ש לך הוי׳ הגדולה והגבורה כו׳ או אהבת מאה שנים הוא בחי׳ ע״ס שכ״א כלול מיו״ד והוא בחי׳ כ״ע כנודע מענין יחידות עשירות מאות שבחי׳ מאות הוא בבחי׳ כתר כמ״ש ויהיו חיי שרה מאה שנה כו׳, והו״ע מאה ברכות שהן המשכות מבחי׳ סוכ״ע כ״ע, ולכך נאמר אה״ע אהבתיך ל׳ נצחיות שבחי׳ אהבה זו אהבתי אתכם אמר הוי׳ נמשכת מאור א״ס ב״ה אנת הוא חד ולא בחושבן ולאו מכל אינון מדות כלל שלמעלה מאה״ר הנמשכת מבחי׳ סוכ״ע וממכ״ע, והענין כמ״ש במ״א ע״פ שם הגדולה לאה והקטנה רחל, וארז״ל גדולה במתנותיה כהונה לעולם ומלכות ב״ד לעולם וה׳ קטנה רחל קטנה במתנותיה משכן שילה בחלקו של יוסף לפי שעה ושאול לפי שעה כי ה׳ קטנה בחי׳ מל׳ עלמא תתאה מקור הזמן דעולמות בי״ע וה׳ גדולה ה׳ ראשונה דשם הוי׳ עלמא עילאה בחי׳ בינה שהתגלות עתיק בבינה, וכנ״ל בזהר ששרשה משם הוי׳ דלעילא, ולכן נמשך מזה לעולם כמ״ש אני ה׳ לא שניתי, ואתה מרום לעולם ה׳ מבחי׳ מרום נמשך לעולם, ולכן נאמר על דהע״ה רמה קרני כו׳, וראיתי בבניו לי מלך וארז״ל כל מקום שנאמר לי אינו זז משם לא בעוה״ז ולא בעוה״ב וכן בעשרה שבחים שבלאל ברוך נעימות כו׳ שבח הראשון כי הוא לבדו מרום כו׳, והו״ע אהבת עולם נצחיות דא״ס ב״ה שלמעל׳ מאה״ר דסוכ״ע וממכ״ע ובעבודת ה׳ הוא בחי׳ אהבה בתענוגים כמ״ש אז תתענג על ה׳ כו׳ שלמעלה מאה״ר שהוא בחי׳ צמאון צמאה נפשי לאלקים כו׳.

והנה רישי׳ דקרא מרחוק ה׳ נראה לי אהבת עולם אהבתיך כו׳, הוא כמארז״ל ע״פ ותתצב אחותו מרחוק לדיעה מה יעשה לו, כל הפסוק כולו ברוה״ק נאמר אחותו כנס״י כמ״ש אחותי רעייתי כו׳ אמור לחכמה אחותי את, מרחוק ע״ש הפסוק מרחוק ה׳ נראה לי, לדיעה ע״ד הפסוק כי אל דיעות ה׳, מה ע״ש ועתה ישראל מה ה׳ אלקיך שואל כו׳, יעשה ע״ש יעשה למחכה לו. וידוע בפי׳ כי אל דיעות ה׳ שהוא בחי׳ דעת עליון וד״ת, ועד״מ

כנודע מענין יחידות . . חיי״ש: **ביאוה״ז (לאדהאמ״צ) יב, ג. לקו״ת ברכה צג, א. ועוד.**

במ״א ע״פ שם הגדולה לאה . . גדולה במתנותיה: **ראה ב״ר פ״ע, טו. אוה״ת בשלח ע׳ תסח. בהעלותך ע׳ שצז.**

וארז״ל . . לי אינו זז: **ראה ויק״ר פ״ב, ב. מדרש שמואל פי״ט.**

כמארז״ל ע״פ ותתצב: **ראה (בשינויים) סוטה יא, א. מכילתא בשלח מס׳ דשירתא פ״א. ירושלמי סוטה פ״א ה״ט. ועוד.**

וידוע בפי׳ כי א־ל דעות: **ראה תו״א סח, א. לקו״ת ראה כג, ד. שמע״צ פג, א. שה״ש מז, ב. אוה״ת סוכות ע׳ א׳תשל. ועוד.**

באדם הדעת הוא קיום וחיות המדות שבלב שמה שמתבונן באלקות בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע לא יהי' השגת שכל וחכ' לבד כ"א יהי' נוגע לפנימי' לבו והוא ע"י העמקת הדעת וההתקשרות בהשגת אלקות שמחבר וממשיך המוחין עם הלב כמ"ש וידעת היום והשבות אל לבבך כו', דע את אלקי אביך ועבדיהו ולכן קובל הנביא אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם פי' שמההתבוננות איך שאני הוי' לא שניתי הי' צ"ל התפעלות וכלות הנפש כו', ולכן בקליפות אין להם מוח הדעת כמ"ש אז תבואנה שתים נשים זונות כו' הם בחי' חו"ב דקליפה, וכמו"כ יובן למעלה דע"ת הוא מקור וחיות דבחי' ממכ"ע, וכמו שהנבראים משיגים אלקות אומרים שבריאת העולמות הוא יש מאין שהעולמות והנבראים נראו ליש ודבר ואלקות הוא בחי' אין שאינו מושג ושרש דיעה זו למעלה הוא בחי' מל' ד"ת אין מלך בלא עם כו', אבל בחי' ד"ע כמו שהוא קמי' ית' שלמעלה היש האמיתי וכל העולמות והנבראים כלא וכאין חשיבי, ואתה הוא קודם שנבה"ע ואחר שנבה"ע בשוה ואין שום שינוי לפניו ית', ונק' ד"ע פי' שאין העולמות יכולים לקבל הגילוי מבחי' זו וה' אלקים אמת כמו שהוא קמי' ית' והו"ע התירוץ על שאין הידיעה מכריח את הבחירה שהבחירה ניתנה לכל אדם שיכול להיות צדיק כמו מרבע"ה ויכול להיות להיפך רשע ח"ו והקושי' ידוע הוא למעלה לפני השי"ת גלוי וידוע קודם אם יהי' צדיק או רשע ולא יוכל להיות שינוי למטה ואיך נק' בחירה, אלא שידיעה זו מה שהשי"ת יודע הכל מקודם אשר לא נעשה זהו בבחי' ד"ע שהוא מקיף הרחוק שלא נמשך ומאיר בעולמות ולכן אין האדם מתפעל שיהי' ידיעתו ית' מכרחת אותו כי יש בחי' מקיף הקרוב והוא בחי' סוכ"ע ונק' אור מקיף שמחי' ומאיר בבחי' מקיף ופועל מרחוק בבחי' פנימי' ג"כ, וכענין אבל חרדה גדולה נפלה עליהם בחברי דניאל, וכי מאחר דלא חזו מ"ט אבעית, אע"ג דאינהו לא חזו מזלי' חזי, והו"ע מקיף דנשמה שפועל ומאיר הארתה בנשמה שבגוף, אבל בחי' ד"ע שגלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם הכל מקודם אשר נעשה הוא בחי' מקיף הרחוק והו"ע מרחוק לדיעה מה כו' בחי' ד"ע שנק' מרחוק, ואעפי"כ עז"נ מרחוק ה' נראה לי אהבת עולם כו' שבחי' אהבה זו אהבתי אתכם אמר ה' אע"פ שהוא בחי' מרחוק נראה לי בבחי' גילוי, וע"כ משכתיך חסד פי' כמ"ש עם ה' החסד, כי בחי' חסד עולם שמאיר בעולמות יש כנגדו מדה"ד המעכב החסד, והוא בחי' חו"ג דז"א, אבל עם ה' החסד הוא בחי' חסד דעתיקא דלית שמאלא בהאי עתיקא, ומשם נמשך אה"ע לשון נצחיות דא"ס ב"ה אבל להיות נמשך ומאיר גילוי בחי' עליונה זו אהבתי אתכם אמר הוי' חסד דע"י בגילוי למטה הוא ע"י שיורד ומשתלשל בבחי' כמראה אדם שעל הכסא, והוא מ"ש בחבלי

שאין הידיעה מכריח את הבחירה . . והקושי' ידוע: ראה בארוכה ביאוה"ז להצ"צ ע' רסה ואילך (וש"נ). ועוד.

בחברי דניאל וכי מאחר דלא חזו: מגילה ג, א.

אדם אמשכם בעבותות אהבה פי׳ בחבלי אדם כמ״ש ועל דמות הכסא כמראה אדם בכף הדמיון כי באמת על א״ס ב״ה נאמר כי לא אדם הוא ולאו מכל אלין מדות כלל רק שיורד ומתצמצם ומתלבש בבחי׳ ע״ס כמראה אדם כו׳ והו״ע אהבה דוחקת את הבשר בכדי שנש״י שנקראים ג״כ אדם אתם יוכלו לקבל הגילוי מאוא״ס ב״ה והיינו ע״י בחי׳ אדם א׳ אאלפך חכ׳ בחי׳ מחשבה ד׳ דיבור מ׳ מעשה וע״י שממשים האדם עשר בחי׳ הנפש שכל ומדות ומחשבתו בהתבוננות אלקות בתפילה והדיבור בתורה ומעשה המצות שהן רצון עליון וחכ״ע ומדות עליונות כשר פסול כו׳ עי״ז ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב״ה בחי׳ אוא״ס ב״ה והו״ע בעבותות אהבה חסד דעת״י בחי׳ כי לא אדם הוא כו׳ ולית שמאלא כו׳, ופי׳ חבל כמארז״ל אין מפקיעין החבל אלא בג׳ כו׳ והן ג׳ אבות אברהם אוהבי בחי׳ אהבה ופחד יצחק בחי׳ יראה ויעקב בחי׳ רחמים, כי אין קורין אבות אלא לשלשה שג׳ בחי׳ אלו אהוי״ר ורחמים ישנו בכאו״א מישראל ויעקב בחי׳ רחמים בריח התיכון המבריח מן הקצה כו׳ בחי׳ קו האמצעי עולה עד הכתר לכן נאמר יעקב חבל נחלתו כו׳ ברחמיך הרבים רחם עלינו כו׳ וע״י שמעוררים בתפילה אהוי״ר ורחמים ממשיכים מלמעלה בחבלי אדם אמשכם כו׳.

והנה בפי׳ משכני יש במד״ר שה״ש ב׳ פי׳ א׳ רבנן אמרי ממה שהשרית שכינתך בתוכינו אחריך נרוצה, ודרשו משכני מלשון ונתתי משכני בתוככם כו׳ ושכנתי בתוכם כו׳, וקאי על זמן בהמ״ק, ופי׳ ב׳ שקאי על זמן הגלות ממה שסלקת שכינתך מתוכינו אחריך נרוצה, ודרשו משכני מלשון משיכה וסילוק שכינה, ותחלה י״ל פי׳ א׳ הנה אנו אומרים בנוסח התפלה ואין אנו יכולים לעלות וליראות ולהשתחוות לפניך, ובשלמא לראות שארז״ל כדרך שבא לראות כך בא ליראות כו׳ א״א עתה מפני היד כו׳, אבל ההשתחוואה אפשר להיות בכל מקום לפניו ית׳, וכמו שאומרים ואנחנו כורעי׳ ומשתחווים כו׳ הנה בזמן ביהמ״ק כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם התכללות ג׳ קוין, וכמו״כ בכל קו יש ג׳ בחי׳ חח״נ קו הימין הוא בחי׳ כה״ג שרשו מחכ׳ וסגן הכהן בחי׳ חסד וכהן הדיוט בחי׳ נצח, וקו השמאל בג״ה הוא ג׳ מדריגות שבלוים נושאי המשכן גרשון וקהת ומררי, וכמו״כ בקו האמצעי דת״י בישראל יש ג׳ שמות ישורון ישראל יעקב ובהתכללות הג׳ קוין בביהמ״ק המשיכו השראת השכינה בבהמ״ק פי׳ ריבוי אור וגילוי אוא״ס ב״ה בהיכל קדה״ק, ומצות ראי׳ שלש פעמים בשנה יראה כו׳ פני ה׳ אלקיך ולהשתחוות בעזרה נגד היכל קה״ק היו מקבלים גילוי אלקות וביטול והתכללות באלקות כביטול נר בפני האבוקה, וכך השראת השכינה שבהיכל קה״ק הוא עד״מ אבוקה ריבוי אור ונש״י נק׳ נר הוי׳,

---

אהבה דוחקת את הבשר: ב״מ פד, א.
כמארז״ל אין מפקיעין החבל: ב״ר פס״ח, יז.
שארז״ל כדרך שבא לראות: חגיגה ב, א.

ועניין השתחוואה יש השתחוואה חיצוני׳ שכופף ראשו וקומתו שלא לימרד במלך, אך יש השתחוואה פנימי׳ ביטול כל עשר כחות הנפש שכלו ומדותיו יהי׳ בבחי׳ ביטול לאלקות כמארז״ל בטל רצונך כו׳ והו״ע ממה שהשרית שכינתך בתוכינו אחריך נרוצה. ופי׳ הב׳ ממה שסילקת שכינתך הוא כמ״ש שמאלו תחת לראשי, שע״י שלוקח האדם מדת שמאלו להיות ממארי דחושבנא בכל יום מכל המחשבות והדיבורים והמעשים אשר לא לה׳ המה, והו״ע כובד ראש קודם התפילה שא״א להיות כלי לקבל גילוי אלקות בלתי שיקדים תחלה שמאל דוחה ומרירות על ריחוקו מאלקות. ועי״ז תחת לראשי מגביה הראש שהיא הנשמה וכמאמר הזהר אעא דלא סליק בי׳ נהורא כו׳ גופא דלא סליק בי׳ נהורא דנשמתא מבטשין לי׳ כו׳ וסליק בי׳ נהורא דנשמתא כו׳. וכמו״כ יובן למעל׳ שהו״ע עבודת הלוים לתקן קו השמאל בשירה וזמרה בתשוקה והתפעלות הנפש ליכלל ברצוא וביטול בעליות ממטה למעלה שהו״ע עליות המל׳ לעלות מבי״ע לאצי׳ הוא ע״י שמאלו של הקב״ה קו השמאל, ולכן נא׳ אצל הלוים ועבד הלוי הוא דא עתיקא, משא״כ אצל כהנים נאמר אתה כהן לעולם שעבודתם להמשיך אוא״ס מלמעלה למטה בחי׳ חסד עליון והוא בחי׳ אתה כו׳.

והנה כתיב רחל מבכה על בניה כי איננו והקשה בזהר כי אינם מיבעי ליה מהו איננו ו׳ דאסתלק כו׳ ע״ש, והוא כנודע בפי׳ ו׳ והנורא אל עליון שהוא המשכת הקו מאוא״ס, וכמ״ש בזהר ע״פ ונתתם לי אות אמת דא אות ו׳ אמת דומז על אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים כמ״ש במ״א, גם וא״ו הוא בחי׳ אילנא דחיי, לכן רחל מבכה על ו׳ דאסתלק והוא בחי׳ קוב״ה בגלותא אסתלק לעילא, וע״י בכי׳ זו נמשך ומתעורר י״ג מדה״ר כמו מבכיי׳ דט״ב על חורבן ביהמ״ק נמשך ומתעורר יגמה״ר דאלול לבוא לתשובה, והחזירנו בתשובה שלמה לפניך כו׳.

והנה עיקר פי׳ משכני קאי על נפש האלקית שנמשך כח מבחי׳ אהבתי אתכם אמר הוי׳ לעורר אהבה מסותרת שיש בכל נפש מישראל בחי׳ שם הוי׳ יו״ד היא חכ׳ כח מה שבנה״א ביטול ההשגה כו׳ וה׳ הוא אורך ורוחב בחי׳ בינה הרחבת הדעת והשגה בגדולת הבורא ית׳ בהתבוננות ממכ״ע וסוכ״ע וכולא קמי׳ כלא חשיבי וקוצו של יוד מרמז

וכמאמר הזהר אעא דלא סליק: **זח״ג קסח, א.**

והקשה בזהר: **ח״א רי, א. ח״ג כ, ב.**

כנודע בפי׳ ו׳ והנורא: **ראה לקו״ת ואתחנן ח, א. ס׳ מאמרי אדה״ז על ענינים ע׳ נח, ובהנסמן בהמ״מ שם.**

בזהר ע״פ ונתתם לי . . כמ״ש במ״א: **זח״ג ב, א. סה״מ תקס״ה ע׳ שסח. ביאוה״ז לאדהצ״צ ע׳ שיג ואילך.**

מבכיי׳ דט״ב . . יגמה״ר דאלול: **ראה גם ס׳ מאמרים הקצרים ע׳ ר ואילך. אוה״ת נ״ך ע׳ שעד. שעו. אוה״ת שה״ש כרך ב׳ ע׳ תשכח.**

על בחי׳ גבוה כתר עליון וישת חושך סתרו לכן לא אתרמיז בשום אות, כי שרש האותיות הן מבחי׳ חכ׳ ומחכ׳ ולמטה יוכל לבוא בגילוי אורות בבחי׳ כלים שהן האותיות כלים להשכל, אבל בחי׳ כתר עליון ישת חשך סתרו שלמעלה מהשגה אינו בא בגילוי אור בכלי לכן מרומז רק בקוץ של היו״ד ע״ד לחכימא ברמיזא, ובנפש הוא בחי׳ אהבה מסותרת שיש בכל נפש מישראל שהוא למעלה מהחכ׳ ושרשה נמשך מבחי׳ אהבתי אתכם אמר הוי׳, אך להיות נמשך מבחי׳ גבוה כזו לעורר אהבה מסותרת מההעלם אל הגילוי שזהו פי׳ משכני, זהו הענין שהראו ליחזקאל הנביא המרכבה ואני בתוך הגולה על נהר כבר נפתחו השמים ואראה מראות אלקים והראו לו ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו׳ הוא מראה דמות כבוד הוי׳, גם הראו לו ד׳ חיות המרכבה ופניהם פני אדם כו׳, ויש להבין למה הראה לו המרכבה בתוך הגולה דווקא שהוא בזמן הגלות, גם איך שייך למעלה כמראה אדם כו׳ וכמ״ש כי לא אדם הוא.

אך הענין כמ״ש בפתח אליהו אפיקת עשר תיקונין וקרית להון עשר ספירן כו׳ וכולא לאחזאה איך מתנהג עלמא כפום עובדיהון דבני נשא כו׳ ולאו מכל אלין מדות כלל, פי׳ באמת אוא״ס ב״ה לאו מכל אלין מדות כלל כי לא אדם הוא רק שמתצמצם ומתלבש בבחי׳ ע״ס כמראה אדם כו׳ בכף הדמיון ולא אדם ממש והוא כפום עובדיהון דבני נשא כדי שהאדם יוכל להתדבק באוא״ס וכמ״ש ולדבקה בו ואתם הדבקים בהוי׳ כו׳ וארז״ל וכי אפשר לידבק בשכינה אלא הדבק במדותיו מה הוא חנון כו׳ פי׳ שמתצמצם אוא״ס ומתלבש בבחי׳ חכ״ע דתורה ובבחי׳ מדות עליונות שהן רמ״ח פקודין רמ״ח אברים דמלכא והראו לו ג״כ ד׳ חיות המרכבה שהן נגד ד׳ דגלים ופניהם פני אדם הוא בחי׳ נש״י ובחי׳ אדם דנש״י הן בבחי׳ ע״ס וג׳ לבושים מחדו״מ, וע״י שמשים האדם ע״ס שבנשמה שכלו ומדותיו ולבושי׳ בתומ״צ עי״ז גורם וממשיך למעלה כמים הפנים לפנים כן לב האדם אל האדם פי׳ לב האדם ועל דמות הכסא כמראה אדם כו׳ דמות כבוד הוי׳ שבע״ס דאצילות להיות נמשך ומאיר ומתחבר לאדם בחי׳ פני אדם שבמרכבה שבעולם הבריאה שהן נשמות ישראל וכמ״ש כרוב א׳ מקצה מזה וכרוב א׳ מקצה מזה פי׳ כרוב כרבי׳ בחי׳ אדם כמארז״ל היינו פני כרוב היינו פני אדם, וכרוב א׳ מקצה מזה היינו קצה אוא״ס שבז״א דאצילות וכרוב א׳ מקצה מזה היינו בחי׳ מל׳ מקור נש״י דבי״ע ופניהם איש אל אחיו היינו התחברות הקב״ה וכנס״י והו״ע שהראו לו המרכבה בזמן הגלות שגם עתה יוכל האדם להתקשר ולידבק

וארז״ל וכי אפשר . . אלא הדבק במדותיו: מובא בכ״מ (או״ת להה״מ ס״פ עקב. אגה״ק סט״ו (קכג, רע״ב). ס׳ מאמרי אדה״ז על מארז״ל ע׳ שפא, וע״ש בהמ״מ. ועוד). וראה ספרי עקב יא, כב. שבת קלג, ב. סוטה יד, א. כתובות קיא, ב. ויק״ר פכ״ה, ג. ועוד.

כמארז״ל היינו פני כרוב היינו פני אדם: חגיגה יג, ב. וראה תו״א תרומה עט, ג ואילך.

בהוי' ע"י תומ"צ, וזהו הבקשה משכני להיות נמשך אתעדל"ע אהבתי אתכם אמר הוי' לעורר האהבה מסותרת שבנפש האלקית לצאת מהעלם אל הגילוי ולדבקה בו ית', וכמ"ש לעיל בפי' בחבלי אדם אמשכם בעבותות האהבה.

והנה כ"ז פי' משכני לשון יחיד שקאי על נפש האלקית אך כתיב לאהבה את הוי' ולעבדו כו' ופי' עבודה הוא להפוך מדות נפש הבהמית שמטורא דפרודא שיתהפכו ג"כ בביטול לאלקות והוא עד"מ עורות עבודים שמקודם אינם ראויים ללבוש וכשמעבדים ומתקנים אותם נעשים נאים ויפים לעשות ממנו מנעל יפה לבוש להרגל, וכן פי' לעבדו לתקן דבר חדש והיינו להפוך ז' המדות רעות דנה"ב שבנוגה שטבעם למשך אחר תאוות וגשמיות כו' שיהופכו ג"כ בבחי' אתכפייא ואתהפכא חשוכא לנהורא והו"ע אחריך נרוצה לשון רבים הן מדות דנה"ב שמטורא דפרודא ג"כ ירוצו להיות רץ לבך בתשוקה ליכלל בביטול לאלקות, והדרך להיות אתכפייא ואתהפכא מדות דנה"ב הוא מבחי' אחריך כמ"ש אחרי ה' אלקי' תלכו, והענין כי הנפש אלקי' הוא חלק אלוה ממעל ואהבה מסותרת שבה שרשה מבחי' אהבתי אתכם אמר ה', וקוצו של יו"ד כתר עליון ישת חושך סתרו כנ"ל, לכן בטבעה חפיצה לדבק בהוי' למעל' מהחכ' והטעם ואמר משכני שיומשך אתעדל"ע לעורר האהבה לצאת מההעלם אל הגילוי, אבל נה"ב והשכלית שרשה מחיות המרכבה לכן אינה מתפעלת רק ממה שמשגת אלקות עפ"י השכל והדעת וההתבוננות והוא בבחי' אחריך כו', וכמ"ש כי עמך מקו"ח ולא נאמר כי אתה מקו"ח מפני שגם מקור החיים של כל העולמות עליונים ותחתונים הוא עמך טפל ובטל אליך וכמארז"ל ביו"ד נברא העוה"ב ובה' נברא העוה"ז שתי אותיות בלבד כו' ומלכותך מל' כ"ע שכל העולמים התהוותם וחיותם והשגתם אינו אלא בבחי' מל' שהוא הארה בעלמא מאוא"ס ב"ה מפני שעלה ברצונו אנא אמלוך ואין מלך בלא עם, ושם בבחי' מל' עלו השגת הנבראים נשמות ומלאכים ואפי' עליות עולמות דלע"ל וחד חרוב וכן שמיטין ויובלות עד נ"א יובלות שהו"ע עליות העולמות, אך כל העליות אינו אלא בבחי' שמו ית' כמארז"ל ע"פ אשר שם שמות בארץ א"ת שמות אלא שמות, פי' שמות שממה וביטול עליות העולמות דלע"ל הכל בבחי' שמו ית' בחי' מל' דא"ס, וזהו אחרי ה' תלכו בחי' מל' שהוא הארה בעלמא נק' אחרי הוי' מקור כל ההשתל' והוא בחי' עמך מקו"ח שטפל ובטל למהו"ע ית' ובבחי' אחריך מקור החיים של העולמות משגת שכל וחכ' דנה"ב והשכלית ג"כ, ונמשך מזה נרוצה ל' רבים שמסכמת ג"כ לידבק בה' אחד בבחי' רצוא ותשוקה כו'.

נ"א יובלות: = נו"ן אלפים. ראה אוה"ת ר"ה ס"ע א'רפח (מבחיי פ' בהר). סה"מ תקס"ב ח"ב ע' תסב (ובמ"מ שם). ד"ה אל תצר לכ"ק אדהאמ"צ (כפ"ח תשל"ח) ע' 52 (ובמ"מ שם).

כמארז"ל . . א"ת שמות אלא שמות: ברכות ז, ב. וראה תו"א צו, א. לקו"ת בהר מא, ד.

והנה ההפרש בין האהבה דנפש האלקית ובין האהבה דנה"ב והשכלית שנמשך ובא מחמת התבוננות והשגה עפ"י שכל ודעת מביטול העולמות לגבי אוא"ס שבבחי' זו יש זה לעו"ז והיינו שאם לבבו פונה וטרוד במחשבתו בעניני העולם אזי חולפת ועוברת ממנו האהבה ויש לה הפסק, משא"כ אה"ר שבנה"א שרשה מקור חוצבה אהבתי אתכם אמר הוי' אין כנגדה זה לעו"ז כלל שגם אם מוטרד בעניני העולם נשאר אהבה זו תקוע בלב בל תמוט עולם ועד, ולזאת הבקשה משכני להתעורר האהמ"ס שבנה"א לצאת מההעלם אל הגילוי ותפעול פעולתה גם באהבה שבנפש השכלית להיות זכרונה תמיד, וכמ"ש וייחד לבבינו כו', והו"ע התחברות אה"ר דנה"א ואה"ע דנפש השכלית, וזהו נרוצה שנינו יחד דווקא, וגם כנודע שע"י התחברות אה"ר ואה"ע ישרה עי"ז בחי' הגבוה משניהם והוא בחי' אהבה בתענוגים וכמש"ל בפי' אהבת עולם לשון נצחית שלמעל' מאה"ר ואה"ע דסוכ"ע וממכ"ע ועפ"י הקבלה ב' אהבות הנ"ל אה"ר ואה"ע שרשם נמשך מבחי' מ"ה ובן דשם מ"ה מברר ב"ן וע"י יחוד מ"ה וב"ן מתגלה בחי' הגבוה משניהם והוא בחי' שם ע"ב אהבה בתענוגים.

הביאני המלך חדריו, הביאני לשון יחיד פי' מלבד מה שנה"א היא חלק אלוה ממעל וגם יש לה האהמ"ס ששרשה ומקור חוצבה מבחי' קוצו ש"י וכנ"ל ולכן משכני ובכחה להפוך מדות דנה"ב שזהו אחריך נרוצה עוד זאת הביאני המלך חדריו קאי על נה"א שקודם בואה לגוף הביאני חדריו פי' שיתא סדרי משנה הן ששה מדות עליונות נק' חדרים כי התורה ח"ע ירדה ונתלבשה במדות כשר ופסול כו', ולכן ב"ה מדתו מדת החסד להקל, וב"ש מדתו ושרשו מדת הגבורה לחומרא, ויש דעת המכריע שרשו מבחי' ת"ת, ופי' הביאני כמארז"ל עד שהתינוק במעי אמו נר דלוק על ראשו ומלמדין אותו כל התו' כולה פי' כמו שהגוף הוא בבחי' עיבור בבטן האם כן נשמת הולד הוא בבחי' עיבור בבחי' מל' שנק' אימא בזהר, וי"ל כיון שיצא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו כדי שישכח א"כ מה התועלת מה שמלמדו למעל' כל התורה כו', והענין כמ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים פי' כמש"ל שהדעת הוא קיום וחיות המדות שמחבר וממשיך המוחין אל המדות שבלב כמו"כ יובן למעל' שבחכמה יבנה בית הן אותיות התורה, ובתבונה יתכונן כמ"ש ולתבונתו אין מספר, ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים כו' הוא בחי' תענוג עליון וטעמי תורה שנק' הון יקר גימט' ש"י עולמות הנמשכין מן המוחין קנה חכ' קנה בינה ב"פ קנה גימט' יש והוא בחי' תענוג ושעשועים עליונים והשגות אלקות שנמשכים למדות עליונות שזהו ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר כו' והנה ארז"ל ע"פ ה' יתן חכ' זו תושב"כ מפיו דעת ותבונה זו תושבע"פ אינו מבקש אלא שבתוך פיו

הביאני המלך חדריו: הבא להלן — ראה ג"כ בשינויים באוה"ת שה"ש ע' סה. עב. פד. פח.

כמארז"ל עד שהתינוק במעי אמו נר דלוק: ראה נדה ל, ב. לקו"ת שלח מד, א.

כו׳ ועד״מ באדם עיקר ההבדל בינו לבהמה הוא בפה כח הדיבור ובזהר אמרו דעת גניז בפומא כי עיקר התגלות רצון העליון שהוא בחי׳ גלגלתא לידע איך לעשות המצות תפילין וציצית בא הגילוי בתושבע״פ וגם טעמי תורה שהוא בחי׳ מו״ס מלובש בתושבע״פ, וזהו שתושבע״פ נק׳ ארץ זבת חלב ודבש חלב המגדיל הולד הוא בחי׳ הגדלת המדות עליונות כמ״ש הגדיל הוי׳ כו׳, ודבש הוא מתיקות פנימית טעמי תורה כמ״ש דבש וחלב תחת לשונך כו׳, וזהו״ע שמלמדין להנשמה קודם בואה לגוף כל התורה כולה שהתורה שלמדה למעל׳ נותנת כח ועוז בנה״א שתוכל להכניע הנה״ב להיות אחריך נרוצה כנ״ל, וגם התורה שלומדה בעוה״ז הן הן אותו הלכות שלמדה הנשמה בג״ע רק שהתורה ירדה ונתלבשה בענינים* בה׳ ציצית מצמר גשמי כו׳, לכן ע״י התורה תוכל הנשמה לחזור לשרשה לבוא לבחי׳ הביאני המלך חדריו שלמעלה.

ויש לפרש עוד שבחי׳ הביאני המלך חדריו הוא בחי׳ גבוה יותר מבחי׳ משכני אחריך נרוצה כי עיקר פי׳ משכני אתעדל״ע קאי על יגמה״ר שנפתחים באלול ליתן כח ועוז לבוא לתשובה והחזירנו בתשובה שלימה לפניך. והביאני המלך חדריו קאי על יגמה״ר שמאירים ביוהכ״פ וההפרש בין יגמה״ר דאלול ליגמה״ר שביוהכ״פ כי יש ב׳ פי׳ ביגמה״ר פי׳ א׳ הובא בס׳ פלח הרמון ברייתא מר׳ שמעון הצדיק שהן ע״ס דאצילות וג׳ עולמות בי״ע, והיינו כשמאירים ונמשכים הע״ס דאצילות בבי״ע חב״ד בעולם הבריאה חג״ת בעולם היצירה נהי״מ בעשי׳ הו״ע יגמה״ר שנמשכים עד עולם העשי׳ ופי׳ ב׳ ביגמה״ר שהן ע״ס דאצילות וג׳ ראשי ראשים שלמעלה מהע״ס. והנה יגמה״ר שנמשכים באלול הוא כמ״ש בלק״ת בדרוש אני לדודי הראשון שהוא עד״מ שיוצאים ומקבלים פני המלך בשדה קודם בואו לעיר שרשאין כולם להקביל פניו ואח״כ בבואו להיכלו אין נכנסים כ״א ברשות ואף גם זאת המובחרים ויחידי סגולה, ובנמשל עיר מושב הוא בחי׳ מל׳ ושדה הוא עולמות בי״ע נמצא יגמה״ר שנמשכים באלול הוא בחי׳ יגמה״ר שנמשכים ומאירים בבי״ע וזהו כפי׳ הא׳ ביגמה״ר והו״ע משכני אחריך נרוצה, אחריך הוא בחי׳ מל׳ מקור עולמות בי״ע ומשכני הוא אתעדל״ע י״ג מדה״ר שנמשכים באלול שזהי אחרוך נרוצה, הביאני המלך חדריו קאי על יוכ״פ שהוא עד״מ המלך כשהוא בהיכלו והן היגמדה״ר המתגלין ביוהכ״פ כמו שהן בשרשן ומקורן בבחי׳ כתר עליון למעל׳ מאצילות שהן גבוה יותר מכמו שמאירים בבי״ע, והוא כפי׳ הב׳ ביגמה״ר.

ובזהר אמרו דעת גניז בפומא: זח״ב קכג, א.
בענינים: כ״ה בהכת״י. ונראה דצ״ל: בענינים גשמיים.
בס׳ פלח הרמון: סוף שער א. וראה אוה״ת שם ע׳ פח.
בלק״ת בדרוש אני לדודי הראשון: פ׳ ראה לב, ב.

והו הביאני המלך חדריו הן בחי׳ ג״ר כח״ב דאצילות פנימי׳ הכתר שבו מאיר מל׳ דא״ס ב״ה או פי׳ חדריו הן חג״ת דא״א כמ״ש בלק״ת בפי׳ שיורד ע״פ מדותיו כו׳ בפ׳ בהעלותך ותוכן הענין שמקודם אחריך נרוצה אחרי הוי׳ תלכו כו׳ שם והארה בחי׳ מל׳ שהוא בחי׳ אחור, ואח״כ לבוא בבחי׳ פב״פ יאר הוי׳ פניו אליך כו׳, והוא הביאני המלך חדריו וכמו״כ ישנו בחי׳ מדריגות אלו עכשיו בכל יום שבחי׳ משכני אחריך נרוצה הוא בחי׳ תפלה כנודע שח״י ברכאן דצלותא הן נגד ח״י חוליות השדרה שהן באחור, ועסק התורה שאחר התפלה הוא בחי׳ פנים כמ״ש במ״א בארוכה, ולכן ארז״ל משחרב בהמ״ק אין לו להקב״ה בעולמו אלא ד״א של הלכה, וכן ארז״ל ע״פ יקרה היא מפנינים כו׳ מכה״ג שנכנס לפני ולפנים, וכמ״ש לעיל שע״י השראת השכינה שבבהמ״ק היו מקבלים גילוי פני הוי׳ אלקיך כו׳, והו״ע הביאני המלך חדריו כי האולם וההיכל וקדה״ק הן חדר לפנים מחדר ונק׳ חדר המטות כו׳ וקדה״ק הוא בחי׳ גילוי אוא״ס שבג״ר כח״ב דאצילות כמו״כ ע״י עסק התורה ד״א של הלכה שהוא כמו היכל קדה״ק ונק׳ חדר הורתי כו׳ זו תושבע״פ ונק׳ חדרי תורה כמ״ש בתד״א כשם שיש להקב״ה חדרי חדרים בתי גוואי כו׳ כן יש להאדם חדרי תורה ואם ראית שיסורין ממשמשין ובאין רוץ לחדרי תורה שנאמר לך בוא בחדריך כו׳, וכ״ה במד״ר ע״פ פנו לכם צפונה אם ראיתם שמזדווג לכם יצה״ר ברחו לתורה ואין צפונה אלא תורה שנאמר מצפון לישרים תושי׳ וכמ״ש מה רב טובך אשר צפנת ליראיך כו׳ צפנת בגימט׳ כתר כי התורה הי׳ חרות חרות ממ״ה ומיצה״ר כו׳ שהוא גילוי אוא״ס שבג״ר כח״ב אין שם לירא מפני יניקת החיצונים (וכמ״ש במ״א בענין ההפרש בין מ״ם פתוחה למ״ם סתומה שבפסוק למרבה המשרה מ׳ סתומה) כי יניקת החיצונים הוא בעלמא דאתגליא עה״ד טו״ר משא״כ בעלמא דאתכסיא ועה״ח שהתורה נק׳ עץ חיים כו׳, אין שם לירא מיניקת החיצונים והו״ע הביאני המלך חדריו חדרי תורה.

נגילה ונשמחה בך נגילה בר״ה ויוהכ״פ ונשמחה הוא בחגה״ס כידוע ההפרש בין גילה לשמחה, שפי׳ שמחה הוא גילוי השמחה מבחוץ לעין כל וגילה הוא כמ״ש גילו ברעדה כו׳ שמבחוץ הגילוי הוא רעדה ויראה והגילה והתענוג הוא בפנים כמ״ש וכל קרב וכליות יזמרו כו׳, ובר״ה ויוהכ״פ ימים נוראים נק׳ גילה לכן אומרים בר״ה ויוהכ״פ ה׳ מלך תגל הארץ כו׳,

---

בלק״ת . . בפ׳ בהעלותך: **ראה שם ל, ג ואילך.**

כנודע שח״י ברכאן . . כמ״ש במ״א בארוכה: **ד״ה ע״כ קראו — תו״א קכד, ד.** וראה לקו״ת בלק עא, ב: ובמ״א נת׳ כו׳.

כמ״ש בתד״א כשם שיש להקב״ה: **ח״א רפ״ו.**

כמ״ש במ״א . . למרבה המשרה: **אוה״ת נח כרך ג׳ תריג, ב. תרלז, ב.** וראה לקו״ת במדבר ב, סע״ב. ס׳ מאמרי אדה״ז על נ״ך ח״א ע׳ עד.

נגילה ונשמחה בך: **בהבא להלן — ראה גם אוה״ת שה״ש ע׳ עג. ובאופן אחר שם ע׳ סו. פז.**

ובחגה"ס הוא זמן שמחתינו הוא בחי' נשמחה בך כו', ופי' בך בפשוטו הוא מהו"ע ית' וגם פי' בך הן כ"ב אותיות התורה שע"י התורה מגיעים לשמחה זו לשמוח במהו"ע ית', וגם פי' בך הן כ"ב ימים שמר"ה עד שמע"צ פי' שבימים אלו נתקן בנין המל' כמ"ש במ"א ע"פ בכסא ליום חגינו כו' שההתחלה הוא בכסא ר"ה אמרו לפני מלכיות ונגמר התיקון בשמע"צ לכן אמר ליום חגינו ולא נאמר לימי חגינו כו', וענין השמחה בב' ימים אלו הוא ע"ד שאמרו בגמ' חולין ע"פ יהי כבוד הוי' לעולם ישמח ה' במעשיו פסוק זה שר העולם אמרו בשעה שאמר הקב"ה למינהו באילנות נשאו דשאים ק"ו בעצמן מה אילנות שאין דרכם לצאת בערבובי' כו' אנו עאכו"כ מיד פתח שר העולם ואמר יהי כבוד הוי' כו' וי"ל איך שייך שדשאים שנשאו ק"ו בעצמן כו' אלא הפי' שרשן ומקורן כי אין לך עשב שאין לו מזל מלמעלה, וכמ"ש בזהר שדשא ועשב הוא בחי' יוצר משרתים ואשר משרתיו כו' שיש מלאכים שאומרים שירה בכל יום וכלין בכלות הנפש ומתבטלין באור הוי', זהו יוצר משרתים ונק' דשא שקוצרים בכל יום וזהו בנאות דשא ירביצני, ויש מלאכים שעומדים מוימ"ב כמו מיכאל גבריאל כו' נק' עשב דבר המתקיים, ופי' הק"ו שנזהרו ושמרו א"ע מאיסור כלאים וערבובי', ואיסור כלאים הוא צמר ופשתן יחדיו כי הקרבן שהקריב הבל מבכורות צאנו ומחלביהן נאמר וישע ה' אל הבל כו' וקרבן להוי' לשון קירוב שהמשיך המשכות עליונות לבושי' כתלג חיוור ושער רישי' כעמר נקי שהן הלכות התורה וקירוב עולמות דקדושה לאוא"ס ב"ה משא"כ קין שהקריב פרי האדמה וארז"ל זרע פשתן הביא נאמר אל קין ואל מנחתו לא שעה פי' כוונתו הי' לקרב הסט"א שיקבל ג"כ חיות אלקות מהקדושה והו"ע זרע פשתן שנק' בד לשון בדד ישב והוא בחי' מל' דקליפה, והגם שיש בגדי בד קדש בגדי לבן דכה"ג ביוהכ"פ בחי' לובן העליון, אך יש לעו"ז בקליפה כמו לבן הארמי, וכוונתו הי' לקרב ולדבק הקליפה בקדושה, וע"ז בא האיסור כלאים שלא לערב הקליפה בהקדושה להפריד הרע מהטוב, ובעבודה ענין כלאים לשון כלא כי נש"י נק' כלה בה"א לשון כלתה נפשי לחצרות ה' והוא התשוקה וכלות הנפש בביטול ליכלל באוא"ס ב"ה, ולעו"ז הוא כלא בא' לשון בית הכלא ומאסר הגוף והנה"ב הנמשכים אחר תאוות העולם שמונעים ומעכבים על הנה"א להיות כלתה נפשי כו', ולמעלה הוא כמ"ש והוא אסור בזיקים כו' בחי' גלות השכינה, וע"ז אומרים אני והוא הושיעה

במ"א ע"פ בכסא ליום חגינו: ראה סידור רלה, ב. ועוד.

בגמ' חולין: ס, סע"א.

וכמ"ש בזהר שדשא ועשב: ראה לקו"ת פינחס עט, סע"ב. (ובהנסמן שם רע"ג). אמור לו, א. זח"א יח, ב. ז"ח י, א. ע"ח שער מ"ן ומ"ד (שט"ל) סוף דרוש ד'. איכ"ר פ"ג, ח. טור או"ח סנ"ט.

וארז"ל זרע פשתן הביא: תיב"ע בראשית ד, ג. פדר"א פכ"א. תנחומא בראשית ט. זח"ג פז, רע"א. ת"ז תנ"ט (קיב, א). וראה בהנסמן עוד בלקו"ש חט"ו ע' 20. ובהבא להלן ראה גם בהגהות כ"ק אדהצ"צ שנעתקו בהוספות להערות וציונים ללקו"ת — לס' אחרי כה, ג.

נא ששניהם צריכים ישועה כו׳, ובשעה שנשאו הדשאים ק״ו בעצמן ששמרו א״ע מאיסור כלאים פתח שר העולם ואמר יהי כבוד הוי׳ כו׳ פי׳ שיש בחי׳ כבוד אלקים והוא בחי׳ ל״ב אלקים גימט׳ כבוד שבעשרה מאמרות והוא בחי׳ כבוד תתאה בחי׳ מל׳ אין מלך בלא עם כו׳ והכבוד מביטול העולמות בי״ע, אך זהו ביטול היש לאין, אבל בחי׳ כבוד הוי׳ הוא כבוד עילאה כמו שהוא קמי׳ ית׳ שלמעלה היש וכל העולמות כאין וכלא וכמו קודם הבריאה אני הוי׳ לא שניתי ובחי׳ זו ביקש משרע״ה הראני נא את כבודך כו׳ והשיבו כי לא תוכל לראות את פני כו׳ ופני לא יראו כו׳ וכמארז״ל ישמח הוי׳ במעשיו שמח לא נאמר אלא ישמח לשון עתיד בעוה״ז כו׳ שיצה״ר והרע בעולם אין שמחה, ולע״ל ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כו׳ יתגלה כבוד הוי׳ כמ״ש ונגלה כבוד הוי׳ וראו כו׳, אך שר העולם בשעה שנזהרו מאיסור כלאים ביקש שיהי׳ הגילוי עתה כמו לע״ל יהי כבוד הוי׳ לעולם כו׳, ועד״ז יובן ענין השמחה בכ״ב ימים אלו מפני שבכ״ב ימים אלו בנין ותיקון המל׳ ואומרים מלוך על העולם כולו בכבודיך והופע בהדר גאון עוזיך כו׳ שהוא בחי׳ גילוי והארה מעין לע״ל לכן ונשמחה בך כו׳.

א, ה

שחורה אני ח״א מ״ט סע״א. ח״ב שמות י״ד ע״א. ח״ג אחרי נ״ט ע״ב. בלק קצ״א ע״א.

להבין שרשי דברים הנאמרי׳ ע״פ שחורה אני ונאוה כו׳ (בוויטעפסק שבת נחמו בשנת תקע״א):

הנה בשיר השירים נמשלו הקב״ה וכנ״י בשם חתן וכלה והחתן נק׳ ג״כ בשם דודי והוא בחי׳ ז״א דאצילות והוא בחי׳ תפארת דאצילות שכלול מעשר

וכמארז״ל ישמח . . לשון עתיד: ויק״ר פ״כ, ב. וראה אוה״ת במדבר ע׳ קלד.

שחורה אני: נדפס מגוכי״ק 1107 (עלים נפרדים).

להבין שרשי . . שחורה אני: נדפס מגוכי״ק 1124 (קכח, ב). ד״ה שחורה אני (מש״פ נחמו תקע״א) נדפס בלקו״ת שה״ש ו, ג. ושם (ז, ב. ז, ד) שני ביאורים על המאמר (נו״א מהביאור השני נדפס בסה״מ הנחות הר״פ ע׳ קכז. והוא מש״פ עקב

ספירות, והכלה היא בחי' מלכות כשיורדת בבריאה שהוא עולם הנבראים יש מאין אזי היא בחי' כלה מל' כלתה נפשי ליכלל באצילות. והנה כתיב לך ה' הגדולה והגבורה כו' פי' שהמדות דאצילות בטלים לך ה' הוא עצמות אא"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל ולכן אור א"ס מתייחד בהן עד שהן ג"כ בבחי' א"ס וזהו אנת חכים ולא בחכמ' ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא דהיינו שחו"ב דאצי' אינן מערך חו"ב ידיעא (שהן חו"ב שבנבראים או אפי' כלי' דחו"ב דבי"ע שהן ג"כ נבראים) שאפילו הכלי' שהן החו"ב עצמן הן אלהות ממש משום דאיהו וגרמוהי חד ממש וזהו אנת חכים אנת ממש כו' וכן בבחי' הדעת כמ"ש הרמב"ם שהוא היודע והוא הדיעה עצמה כו', וכ"ה במדות גדולתו וגבורתו כו' עד לך ה' הממלכה שבחי' מדת המל' ג"כ בטל בעצמות אא"ס ולכן אא"ס מיוחד בה ג"כ עד שהיא ג"כ בבחי' א"ס ע"ד הנ"ל בשאר הכלי' די"ס דאצילות (וע' ביאור זה באגה"ק במאמר המתחיל איהו וחיוהי כו').

והנה בבחי' מל' יש שני בחי', בחי' מל' שבאצילות הוא בבחי' א"ס ובחי' מל' שנתלבש בבריאה היינו התלבשות בחי' א"ס בזמן ומקום והוא בחי' מלך מלך ימלוך היינו מלך בטרם כל יצור נברא דהיינו בחי' א"ס כמו שהי' קודם התהוות הזמן ומקום ואח"כ מלך בהתהוות הזמן ומקום וימלוך כשיהי' עליות העולמות (וע' ביאור ענין התלבשות אא"ס שלמעלה מהזמן ומקום בבחי' זמן ומקום בלק"א ח"ב), וזהו ענין בחי' המל' דבריאה דהיינו בחי' כלי המל' דאצי' המתלבש ומאיר בנשמות ומלאכים דעולם הבריאה (ע' באגה"ק במאמר המתחיל להבין אמרי בינה מ"ש בצוואת ריב"ש כו'), ובחי' זו היא הנק' בשם שכינה דהיינו שאלהותו ית' שוכן בנבראים כמו בהיכל קד"ק (שהי' מאבנים ועפר הנבראי' יש מאין) שהיה שורה שם ממש בחי' אלהות, משא"כ בבחי' המל' דאצילות לא שייך לומר לשון שכינה מאחר שהוא מיוחד במאצילן והוא בחי' עצמיות א"ס ואינה שוכנת ומתלבשת בנבראים, אבל ענין השראת אלהות שבבריאה שהוא יש מאין ושם שורה בחי' אלהות ע"ז שייך לשון שכינה ששוכן שם (ובזה נלע"ד לעשות פשר בין הדיעות של הראשוני' דהרמב"ם ז"ל ס"ל דשכינה הוא כבוד נברא ונסתייע ממה שתרגם אונקלס ואתגלי יקרא דה' כו' והמקובלי' חולקי' ע"ז וס"ל דהיא אלהות כי היא א' מי"ס שהן אלהות, ולפמ"ש דברי שניהם אמת שהשכינה היא אלהות

תקע"א). ובכתבי־יד נמצא ביאור שלישי מש"פ וירא תקע"ב (נזכר גם בדרמ"צ קע, א. ואוה"ת בהעלותך ע' שמט). הביאור שלפנינו מתאים ובשינויים מהביאור השני שבלקו"ת (וסה"מ הנחות הר"פ) שם.

כמ"ש הרמב"ם שהוא היודע: הל' יסוה"ת פ"ב ה"י. מו"נ ח"א פס"ח. שמונה פרקים פ"ח.

בלק"א ח"ב: פ"ז.

דהרמב"ם ז"ל ס"ל דשכינה הוא כבוד נברא: ראה דרמ"צ קעט, א. אוה"ת ויגש כרך ז' תתתסד, א. וש"נ.

כמ״ש המקובלי׳ אבל מ״מ אינו בחי׳ המל׳ המיוחדת במאצילה באצילות אלא הוא בחי׳ המל׳ השורה ומתלבשת בבריאה שהבריא׳ הוא יש מאין ודו״ק), והיא הנקראת ג״כ בשם כלה שכלתה נפשה ליכלל באצי׳ אבל בחי׳ המל׳ כמו שהיא באצי׳ נק׳ אחותי כדלקמן אי״ה.

ב) **והנה** בנשמות יש ג״כ ב׳ בחי׳, היינו הנשמות כמו שהן בבחי׳ אצילות, וכמו שהן אח״כ בירידתם בבי״ע, והנשמות כמו שהן באצי׳ נקראי׳ בנות ירושלים, ירושלים הוא בחי׳ יראה שלם שבעוד הנשמות באצי׳ הם מקבלי׳ היראה והביטול בשלימות כיון שכלולי׳ בבחי׳ מל׳ המיוחדת במאצילה ב״ה כדלעיל בפי׳ לך ה׳ הממלכה כו׳ לכן הם ג״כ בטילי׳ ונכללי׳ באלהות וז״ש אלי׳ ואלישע חי ה׳ אשר עמדתי לפניו עמידה הוא בחי׳ ביטול שהיו בטילי׳ באלהות ממש בעוד נשמתם במל׳ דאצי׳ ולכן היו ג״כ הנשמות בחי׳ אלהות כי הם נמשכים מפנימיות הכלי׳ דאצי׳ המיוחדים בא״ס דאיהו וגרמוהי חד כנ״ל וזהו נשמה שנתת בי טהורה היא היינו בהיותה באצי׳ ששם נק׳ טהורה, ואח״כ כשיורדת בבי״ע נאמר עלי׳ אתה בראתה בעולם הבריאה אתה יצרתה בעולם היצי׳ כו׳ עד שנפחתה בי בעשיה הגופנית, ואז נקראת כלה, והנה ארז״ל ביום חתונתו זה מ״ת, א״כ ממילא מובן שנשמות ישראל הן בחי׳ כלה, והמשל בזה הוא כמו עד״מ הטפה היורדת מהמוח דרך חוט השדרה ושם נתגשמה עד שתהיה זרע גשמיות שיהי׳ ראוי להוליד, כמ״כ למעלה מה שיורד מבחי׳ חכים ולא בחכמה ידיעא כו׳ מבחי׳ אחוריים (ונובלות חכמה שלמעלה תורה), ונקלט בבחי׳ המל׳ היא הכלה הכלולה מכל הי״ס, הוא בבחי׳ ירידה והגשמה כירידת הזרע מן המוח להתגשם ולכן נק׳ מ״ת יום חתונתו המשכת התורה מח״ע למטה להתגשם שתנתן לנו שהן הנשמות שהן בחי׳ כלה שמקבלי׳ התורה וד״ל, ועד״ז ממש הוא ירידת הנשמות עצמן מאצי׳ שהוא אלהות בבריא׳ יש מאין שהוא ג״כ עד״מ הנ״ל. וז״ש רז״ל שהנשמה מלמדין אותה כל התורה כולה כשהיא ברחם ואח״כ בא מלאך וסטרו ע״פ ומשכחה, עד שאח״כ חוזר ולומד ביגיעת עצמו, דהיינו כי בעוד הנשמה כלולה בבחי׳ מל׳ הנק׳ ג״כ כלה כל ה׳ יודעת כל התורה כולה הנמשכת מח״ע במל׳ כנ״ל ואח״כ כשיורדת בעוה״ז משכחת התורה שלמעלה ולכן אח״כ צריכ׳ ללמד התורה שלפנינו שהוא מה שנתגשמה וירדה התורה למטה לנשמו׳ ישראל שבגופות שנקראי׳ ג״כ כלה.

והנה מבחי׳ כלה נעשה בחי׳ כלתה נפשי, כלתה הוא ההתגלות של בחי׳ כלה שתשוקתה בהתגלות לצאת מבחי׳ בע״ג לבלתי בע״ג כמ״ש מתי אבוא ואראה כו׳ ועדיין לא בא, אבל כשהיא בבחי׳ אצילות נקראת בשם אחותי כמ״ש אחותי רעייתי כו׳ פי׳ אחותי ל׳ איחוי וחיבור דהיינו שהוא כבר מיוחד וכלול באלהות וכיון שכן אין שייך אהבה בצמאון ורשפי אש שהרי הצמאון

וז״ש אלי׳ ואלישע חי ה׳ אשר עמדתי לפניו: **באליהו**: מל״א יז, א (ה׳ אלקי ישראל). יח, טו (ה׳ צבאות). **באלישע**: מל״ב ג, יד (ה׳ צבאות). ה, טז (ה׳).

ארז״ל ביום חתונתו זה מ״ת: **תענית כו, ב.**

וז״ש רז״ל שהנשמה מלמדין אותה: ראה **נדה ל, ב. לעיל ע׳ תתכו.**

אינו אלא בעוד שלא הגיעו המים המרוים צמאונו וזהו כשהי' בבי"ע וכלתה נפשה ליכלל באצי' בצמאון ורשפי אש משא"כ כשנכללת באצי' באלהות אזי האהבה היא אהבה קרה הנמשכת כמים ונק' אחות כמו אהבת האח ואחות שאינו בבחי' רשפי אש כיון שהם כן אחים בטבען וכמו הצמא שהגיעו המים והוא שותה ומרוה צמאונו ומקבל נחת מהן ושמתענג מהן. וזהו בתולות אחריה רעותיה מובאות לך דקאי על הנשמ' דאצילות (שהן רעותיה דכנס"י היא המל' דאצי' שעלי' נאמר אחת היא יונתי כו' אחת דייקא משא"כ הנשמות הן הרבה כמ"ש ולעלמות אין מספר) כמו שהן באצי' שהם שם בבחי' עומדים שם בההיכלות דאצי' דהיינו שהם בבחי' הביטול וזהו תבואינה בהיכל מלך ושם יכלה לקבל בחי' ירושלים בחי' יראה שבמל' בשלימות בבחי' א"ס אבל בבריאה לא יכלה לקבל יותר מכפי הגבלתה שלא תיבטל במציאות וכמ"ש רז"ל הושיט אצבעו הקטנה ביניהן ושרפן היינו כשבא הגילוי מבחי' מל' דאצי' הנק' אצבעו הקטנה ביותר מכפי הגבלתן אזי יתבטלו ממציאותן ממש, ולפיכך אחר אמירתן קדוש איך שהוא ית' מובדל מהן הם בכלות הנפש ד' שעות וכן אח"כ בקדוש הב' ובקדוש הג' כל י"ב שעות היום, וזהו שאומרת הנשמה שבבריאה להנשמו' דאצי' שחורה אני שירדה בעולם הבריאה יש מאין ובעל גבול ולכן היא שחורה שאין מאיר בה בחי' א"ס כמו בנשמות דאצי' הנק' בנות ירושלים, וכן יתפרש מאמר זה על מקור נש"י היא המל' שאומרת כן על ירידתה בבי"ע שחורה אני כו' ג"כ ע"ד הנ"ל שבעודה בבי"ע אין האור א"ס מאיר בה כמו באצי' ואעפ"כ ונאוה, שיש יתרון לירידה זו שעי"ז נעשי' הנשמה נאוה וכן במקור נ"י.

ג) **והענין** הוא ע"י קיום מעשה המצות שהם בעוה"ז דייקא, דהנה יש מ"ע ומל"ת שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח, והן ב' בחי' הנז' בפסוק הא' ושער רישי' כעמר נקי דהיינו בחי' שערות לבנות והוא בחי' מ"ע והב' קצותיו * תלתלי' שחורות כעורב והוא בחי' ל"ת, ופי' כי המ"ע הם בכלל מבחי' ה' חסדי' וזהו ענין הלבנונית, והענין דהנה בבחי' עצמות א"ס נאמר אני הוי' לא שניתי ולא שייך שם בחי' חכים ומבין כלל כנ"ל ובכדי שיהי' המשכה מא"ס ב"ה שיהי' בחי' אנת חכים דהיינו כדי שיהי' התגלות אא"ס למטה בבי"ע וזה אי אפשר אלא שיהי' מתלבש תחלה בי"ס דאצילות שיהי' אנ"ת ר"ל האא"ס נק' בשם חכים כו' הנה זהו ע"י המ"ע שהן איברים

הושיט אצבעו הקטנה: סנהדרין לח, ב. וראה לקו"ת אמור לו, א. דרושים לר"ה ס, ב. ועוד.

קדוש . . ד' שעות . . י"ב שעות היום: תדא"ר פ"ו. פי"ז. פל"א. תדא"ז פי"ב. (מובא ג"כ בלקו"ת שה"ש כט, ב ובס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' קכג — בשם התד"א. ושם ע' קכט — בשם ס' הבהיר).

ג) והענין הוא ע"י קיום: בגוכי"ק נרשם בשורה אחת עם סיום הסעי' שלפני"ז. ואח"כ ניתוסף אות „ג" בין התיבות.

קצותיו: כ"ה בגוכי"ק. ולפנינו בהפסוק (שה"ש ה, יא): קוצותיו.

וכלים לבחי' השראת אא"ס שע"י קיום המצוה נעשה כלי לשיהי' אא"ס מאיר ומתלבש באותו הכלי, אך ההמשכה עצמה נק' בשם חכים ומבין (ובתוכם אא"ס) וידוע שבכל יום צ"ל המשכה חדשה כמ"ש המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב ומקור ההמשכה היא מבחי' ורב חסד שמשם נמשך בחי' אור חדש ומתלבש בחו"ב וע"י החו"ב נמשך אח"כ בזו"נ וזהו אור חדש על ציון תאיר ולפי שכללו' המשכה הנ"ל היא מבחי' ורב חסד ע"כ נק' המ"ע בשם לובן שהוא מדרגת החסד כידוע, אבל מל"ת נק' שחורות וכן כל דברי סופרים נק' כן כמ"ש קצותיו תלתלים שחורות, ותלתלים היינו תלי תלים של הלכות דהיינו ד"ס הנמשכי' מבחי' סופר וספר ונק' בזהר בכלל בשם דכיין ומסאבין והם גבוהים ממ"ע, והענין שבהם ועל ידם הוא המשכת עצמות אא"ס שהוא בחי' לא שניתי שאינו שייך להקרות אפי' בשם אנת חכים כו' שבחי' אנת אף שהוא בבחי' אא"ס אך הוא מה שנתלבש בע"ס דאצי' אבל בעצמות אינו שייך כלל שם בחי' חכים ומבין אפילו שיהיו בבחי' ביטול שם באוא"ס כיון דלאו מכל אינון מדות איהו כלל, ובמה יכולים להגיע להתלבשות והמשכות אורו ית' הוא ע"י מל"ת דייקא ולא ע"י מ"ע כי המ"ע ענינם הוא עשיית כלי מוכשר להמשכת האור וזה א"א בעצמו' אא"ס שלא שייך לומר שיהי' לו כלי המכיל ומגביל כו' ח"ו אבל הל"ת שענינם הוא הסרת המונע והמסתיר לקדושתו ית' עי"ז יכולי' להמשיך וכענין השלילה הנז' בספרי' דהיינו שאחד האמת א"א להשיגו בבחי' השגה דהן לומר שזה הוא כי לית מת"ב אבל יכולים להשיג בו מה ע"י השלילה שאינו גוף ולא כח בגוף ואינו שנים ואינו מחובר מחלקי' וכו', וכן ע"י קיום מל"ת שהוא בחי' השלילה לא תאכל חלב עכ"פ שזה מסתיר לקדושתו עי"ז יוכל להיו' ההמשכה מעצמות, וכן דקדוקי סופרים הם ג"כ העיקר בבחי' דחיה שחכמי' עשו סייגי' וגדרים דהיינו גם שמדאוריי' זה כשר אעפ"כ החמירו ז"ל שלא יעשה כן והוא בחי' דחיה כמו ענין מל"ת וזהו ענין דברי סופרי' סופר הוא בחי' חכמ' שהחכמ' מתלבשת במדות להיות כשר או פסול כו' ולדחות מה שאינו ראוי ומלאכת הדחי' במה שראוי לדחות זהו הכלי להמשכת עצמו' אא"ס כנ"ל, דהנה כל ההשתלשלות העולמות מריש כל דרגין הוא רק מבחי' יו"ד אחרונה דס"ג שבטהירו עילא' (דהיינו יו"ד דמלוי ה' השני שבשם הוי' דס"ג לפי שאין שם ב"ן מלבישו כיון שבב"ן אין רק ט' אותיות ובשם ס"ג יו"ד כמ"ש במק"מ בבראשי' דט"ו) כנז' בעמק המלך, ובזהר נז' ענין זה בלשון אחר והוא מ"ש בפ' שמות שבמחשבה א' נבראו כל העולמות, והנה

אור חדש על ציון תאיר: נוסח אשכנז — לפני ברכת יוצר. וראה גם לקו"ת שה"ש ט, ב. כ, ב. סידור עם דא"ח סח, רע"ב. ועוד.

וכענין השלילה הנז' בספרים: ראה לקו"ת פקודי ו, ג ואילך (וש"נ).

ובזהר . . בפ' שמות שבמחשבה א' נבראו: מובא ג"כ בד"ה שחורה בלקו"ת שה"ש (ט, ב) ובסה"מ הגהות הר"פ (ס"ע קכח) — בשם הזהר פ' שמות, ובהגהת כ"ק אדהצ"צ בלקו"ת שם מוסיף: „נ"א פ' בראשית". (וכ"ה בשם הזהר בראשית בסה"מ תקס"ב ע' יו"ד. ותקס"ט ע' קפד). ובלקו"ת נצבים מז, ג: ובמדרש איתא, —

בחי׳ המחשבה האחת לגבי כללות המחשבה היא כמו טפה א׳ מים אוקיינוס לגבי כל הים שאין ערוך כלל, ולכן לא יכולי׳ להגיע בבחי׳ העצמות רק ע״י קיום מצות ל״ת שהוא מצוה שקיומה בבחי׳ ל״א דהיינו במה שאינו אוכל החלב כו׳ משא״כ מ״ע שעניגם במה שעושי׳ מעשה והמעשה ההיא היא כלי שיתלבש בו אא״ס ולכן לא יוכל להמשיך רק מבחי׳ אנת חכים שהוא האא״ס המתלבש בע״ס ושרשו ממלכות דא״ס אבל העצמות ממש שאין לו כלי שיתלבש בו לא יוכלו להגיעו רק מבחי׳ הלא שהוא מל״ת, וזהו שנקראו בכלל בזהר בשם דכיין ומסאבין, דכמו שבקדושה יש פנימיים ומקיפים כמ״כ יש בקליפה פנימיי׳ ומקיפים, והמקיפים הם בתוקף וחוזק יותר מהפנימיים, והנה כל מל״ת הם דחיית הקליפות הטמאו׳ לגמרי שמשם שרש כל המאכלות אסורות וכל שאר איסורי שאסרה התורה כמ״ש בלק״א פ״ז, אך ל״ת דאיסורי מאכלות וכה״ג הם דחיית הפנימיים דקליפה כמו לא תאכל חזיר שאם הי׳ אוכל היה מקבל חיות מהקליפה בפנימיות, אבל הרחקת הטומאה שהוא בנגיעה בעלמא ואעפ״כ מיטמא וחמור מאד האיסור הוא מבחי׳ מקיפים דקליפה והדחיה בזה הוא דחיית המקיפים דקליפה שהם תקיפי׳ יותר, לכן זהו נעלה יותר, ועכ״פ לכן נק׳ הל״ת בשם שחורות כעורב כי העורב אכזרי הוא וכך בחי׳ הדחי׳ זהו בחי׳ אכזריות דקדושה לדחות החלב ודם הגם שיש בו ניצוץ אלקי המחי׳ אותו, וכעד״ז כל הסייגי׳ וגדרים הם עפ״י רוב במל״ת כנ״ל וזהו שחורה אני ואעפ״כ ונאוה מחמת השחרות גופא שעי״ז דייקא מגיע לעצמיות אא״ס כנ״ל, והוא שנאמר בו ישת חשך סתרו שהוא בחי׳ שחרות שלמעלה מלובן דהיינו שאינו מושג כלל ולכן ניתנה התורה מתוך האש והענן והערפל (כמו באש גשמי עיקר האש ששורף אינו מאיר) ומגיעי׳ לזה דייקא ע״י הבחי׳ שחורה שלמטה דהיינו מלאכת הדחיי׳ שבל״ת ובפרט בעניני הטהרות וטומאות דכיין ומסאבין כנ״ל.

ד) **כאהלי** קדר, פי׳ שהנשמה שירדה בגוף או כנ״י שמתלבשת בבי״ע מספרת לבנו׳ ירושלי׳ הנשמות שבאצילות שלא נתלבשו בעוה״ז איך שע״י ירידתה בגוף נעשי׳ נאוה להגיע לעצמיו׳ אא״ס ועיקר ע״י הל״ת שזהו שחורה אני ובפרט בדכיין ומסאבין דחיי׳ המקיפי׳ דקליפה שבזה מעורר למעלה בעצמיו׳ אא״ס המקיפי׳ דקדושה וזהו עיקר הנאוה, ואומרת שהוא כמו אהלי קדר, הנה אהלי קדר הם ישמעאלי׳ שהם יושבי אוהלים, והענין כי אברהם יצא ממנו ישמעאל וידוע דאברהם הוא בחי׳ חסד עליון דקדושה, וישמעאל הוא חסד דקליפה, והאיך יצא ממנו ישמעאל, אלא כי מקודם הבירור שנתברר אברהם הי׳ כלול בו ישמעאל ואח״כ כשנתברר ע״י החכמה שמבררת הבירורי׳ יצא ונפרד ממנו קליפת ישמעאל ונשאר הוא ברור בלי שום תערובת רע,

---

ובלקו״ת נשא כ, ד (וכ״ה בסה״מ תקס״ז ע׳ קצד): בזהר ובמדרש. ובס׳ מאמרי אדה״ז על מארז״ל ע׳ קלח: ובמדרש הנעלם. —

ראה זהר שמות כ, א: כל העולמות עלו במחשבה אחת ובמחשבה זו נבראו. ושם רעו, ב (בתוספות): במחשבה עלאה טמירא ברא עלמא.

וכן עד"ז מיצחק יצא עשו בבחי' פירוד שיצא ונפרד ממנו ויצחק הוא קודש, ואמנם גם אחר פרידתן בפ"ע בבחי' סיג, מ"מ מקבל ישמעאל חיותו מבחי' אברהם, אך בחי' אברהם מחיה אותו בבחי' מקיף, אך יש מקיף שבבחי' קירוב ויש מקיף בריחוק והוא כמו ההפרש בין לבוש לדירה (כמשנ"ת בסידור ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית כו' ע"ש), ובחי' חיות שהקדושה מחיה את הקליפות הוא בבחי' מקיף רחוק בבחי' דירה ואהל, וזהו ענין כאהלי קדר שהישמעאלי' הן יושבי אהלים שמקבלי' חיותן מהקדושה בריחוק שאברהם הוא בחי' אהל ומקיף רחוק לישמעאל, והנה ישמעאל הי' בכור וקודם ליצחק כמו בחי' שליא שמקיף את הולד, ובתחלה כלול ביחד עם הולד בהטפה ואח"כ ע"י הבירור ברחם האם נפרד בבחי' פסולת ונעשה שליא ואינו כלום ומקיף הולד, ולכן הוא מקיף מחמת שמקבל חיות מאברהם ג"כ בבחי' מקיף כנ"ל, וכמ"כ יובן בענין פני שור ופני אריה, שמבחי' פני שור שבמרכבה נמשך חיות לבהמות טהורות ומבחי' פני ארי' שבמרכבה נמשך אריה למטה שהוא חיה טמאה, ולכאורה הוא תמוה שהרי למעלה במרכבה פני ארי' גבוה מפני שור, אך הענין שהארי' שלמטה מקבל החיות מהקדושה דהיינו מפני ארי' שבמרכבה בבחי' מקיף לכן יכול להיות חי' טמאה כנ"ל בענין ישמעאל מאברהם, ושרש הענין כי שרשן של החיות שבמרכבה מבחי' אלה המלכים שנפלו בבריאה, כי לא הי' להם כלים בקדושה להכיל אורם, ונפלו למטה, ושם שרש הל"ת דהיינו שאין לו כלי בקדושה, אך יכולי' להגיעו ע"י הלא דהיינו בדחיי' החלב ודם שהוא מה שנפל ממלכי' הנ"ל ונעשה רע למטה בבי"ע כענין ישמעאל מאברהם כנ"ל וע"י דחיי זו מעוררים שרשן למעלה שהוא למעלה מהכלי' דקדושה שבמ"ע, וזהו ונאוה כאהלי קדר, דהיינו כמו ששרש ישמעאל דקליפה מקבל מאברהם דקדושה בבחי' מקיף רחוק כמ"כ כל הל"ת הוא מה שנפל מרום המעלות בשבה"כ ומקבל חיות משם בבחי' מקיף, לכן ע"י דחיי' זו שצותה התורה מעוררי' למעלה בשרשן והוא בחי' נאוה כי מגיעי' עי"ז עד רום המעלות בבחי' ישת חשך סתרו שמוסתר ואינו יכול לבא בהתגלות אם לא ע"י מל"ת וכן ידוע בענין הגבורות שהם למעלה מהחסדים כמו בענין המלח דכתי' היאכל תפל מבלי מלח אף שבעצמו אין בו טעם מ"מ על ידו מוציאי' כל בחי' הטעם וכן מעלת הזהב על הכסף וכן ענין הל"ת שמבחי' גבו' גבוהי' מהמ"ע מלה בסלע משתוקא בתרין פי' בתרין שהוא המשכה מבחי' ממכ"ע וגם מבחי' סכ"ע עצמיו' אא"ס כנ"ל.

ואומרת עוד הנשמה או כנ"י אל תראוני שחרחורת ששזפתני השמש, הנה שמש הוא בחי' יחו"ע דהיינו בחי' מדות עליונו' דאצי' שמיוחדים בעצמות אא"ס כדלעיל רפ"א בענין לך הוי' הגדולה כו' ולכאורה צ"ל מה ענין ששזפתני השמש, לנשמה המלובשת בבי"ע שהרי כבר נת' שעלייתה הוא

בסידור ע"פ מזמור שיר חנוכת: יט, ד ואילך. לקו"ת ברכה צח, ד ואילך.

דוקא ע״י בחי׳ שחורה אני בעסק המצות ובפרט במל״ת, וזה אינו שייכו׳ לבחי׳ יחו״ע שהוא גלוי אא״ס שבאצי׳ שהוא למטה מעצמיו׳ אא״ס וגם שם באצי׳ לא יגורך רע שיתכן לומר לא תאכל חלב כו׳. אך הענין כי הגם שע״י הל״ת הוא הכלי להגיע לעצמיות אא״ס שלמעלה מאצילות כנ״ל מ״מ מאחר שכבר ירדה הנשמה בגוף גשמי איך יכול להאיר בה בחי׳ הא״ס מבחי׳ העצמיות (כי בעוה״ז הגשמי ובעל גבול וצמצום רב ועצום מאד מאד א״א להתלבש שום הארה מאא״ס ב״ה כ״א ע״י י״ס הנקראי׳ גופא בזוה״ק חסד דרועא ימינא כו׳ כמ״ש באגה״ק ע״פ וילבש צדקה כשריון) אלא כשמאיר בו באדם בחי׳ ההתבוננות של יחו״ע שהוא ענין ביטול הי״ס וכל הנבראי׳ אשר נמשכו מהן באבי״ע לגבי א״ס ב״ה וזהו ששזפתני השמש, שנעשה שחור מהשמש דהיינו כשנגע בו אור הביטול דבחי׳ יחו״ע בתוקף אזי יוכל להגיע ע״י הל״ת לעצמו׳ אא״ס שלמעלה מעלה מהי״ס כנ״ל ונמצא שא״א להגיע לבחי׳ שחורה אני ונאוה ע״י הל״ת אלא ע״י אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתני השמש בבחי׳ הביטול דיחו״ע (ונלע״ד שזהו פי׳ שחרחורת ב״פ שחרות הא׳ ששזפתני השמש ביטול דיחו״ע הב׳ שחרות דל״ת כנ״ל).

ה) **כיריעות** שלמה. הנה יריעות שלמה הם לבנים וצ״ל א״כ מהו בחי׳ שחורה אני כיריעות שלמה בשלומא כאהלי קדר יתכן שהם שחורים אבל האיך דומה ליריעות שלמה הלבנים. ועוד שהרי נת׳ למעלה שבחי׳ השחרות יותר גבוה מהלבנוני׳ לפי שהוא בחי׳ ישת חשך סתרו וגם נת׳ לעיל פרק ג׳ שהמ״ע הם מבחי׳ לבנוני׳ כעמר נקא והל״ת שהם גבוהי׳ יותר הם בחי׳ שחורות כעורב, א״כ מהו שאמר שחורה אני ע״י הל״ת כיריעות שלמה הלבנים. הנה שלמה ארז״ל מלך שהשלום שלו, וענין השלום הוא כמארז״ל כל העוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה שנא׳ או יחזיק במעוזי שלום יעשה לי שלום לי, ופי׳ כי הנה אין ערוך בין הנאצלים לגבי המאציל א״ס ב״ה ומה שמתייחד ומאיר בהנאצלי׳ נק׳ שלום בפמליא של מעלה, ומה שמתייחד ומאיר האצי׳ בבריא׳ נק׳ שלום בפמשמ״ט, וזהו שלום יעשה לי שיהי׳ יוכל להתהוות בחי׳ י״ס יעשה שלום לי שיומשך הארת א״ס מאצי׳ בבי״ע, והנה בחי׳ שלמה שהשלום שלו גבוה מבחי׳ השלום דהיינו בחי׳ עצמות, וזהו ענין יריעות שלמה, ואמנם היותם לבנים, הגם שנת׳ למעלה שבחי׳ השחרות גבוה מהלבן, אך הענין שיש ב׳ בחי׳ לובן הא׳ הוא בחי׳ לובן העליון דכתי׳ וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו דהיינו שבכל יום בא ונמשך הארה מלובן העליון שלפני האצי׳ בחי׳ כעמר נקא הנ״ל ומתלבש בכל פרצופי האצי׳ הנק׳ בניו ובנותיו בחי׳ עילה ועלול שהעלול הוא בחי׳ בת ונקבה לגבי העלה הנק׳ דכר וכמ״ש במ״א על פסוק זה בעזרה״י ואח״כ שב הארת לובן זה למקומו שלמעלה מהאצילות, אבל יש בחי׳ ב׳ בלובן ונעלה

וכמ״ש במ״א ע״פ זה בעזרה״י: תו״א ויצא כה, ב. סה״מ תקס״ד ע׳ טו.

הרבה יותר, והוא בחי' לבנון דמשמעותו ב"פ לבן והיינו בחי' האור היותר נעלה שאינו יכול להתלבש בי"ס רק הוא בחי' עצמות ומאיר בבחי' מקיף בחי' יריעה נוטה שמים כיריעה וזהו ענין יריעות שלמה, וזהו ענין ההר הטוב הזה והלבנון (ולכן רצה משה לבא לא"י לקיים מצות התלויות בארץ תרומות כו' ואף שהם בחי' מ"ע מ"מ עי"ז יכול להיות רואה בחי' ואראה את הארץ כי עיקר ההתגלות יהי' לע"ל מבחי' לא דהיינו מהל"ת וזהו רק שהי' יכול להיות ואראה בחי' ראיה, כך מצאתי ואינו מובן), ולכן אמר שע"י הל"ת מגיע ג"כ לבחי' העצמו' הנק' יריעות שלמה ואע"ג שנת' שע"י הל"ת מגיע לבחי' ישת חשך סתרו שלמעלה מבחי' הלובן מ"מ היינו למעלה מבחי' עמר נקא משא"כ יריעות שלמה שהם מבחי' לבנון (וע' בפרדס שער הגוונים פרק שני).

פ"א יבאר ענין שכינה שהיא בחי' מל' דאצי' שבבי"ע.

פ"ב יבאר שיש נשמו' באצי' ויש נשמו' שירדו בגופות וזהו ענין אחותי וענין כלה ובירידתן בבי"ע נאמר עליהם שחורה אני ונאוה.

פ"ג יבאר איך שהנאוה הוא מעשה המצות ויבאר מעלת הל"ת שהם בחי' שחורות כעורב וכן ד"ס על המ"ע שהם כעמר נקא.

פ"ד יבאר ענין כאהלי קדר.

פ"ה יבאר ענין כיריעות שלמה.

ולכן רצה משה . . כך מצאתי ואינו מובן: ראה גם ד"ה זה בלקו"ת שה"ש יא, א (ועד"ז הוא בסה"מ הנחות הר"פ ע' קלד): וז"ש ואראה כו' כי עצם הגילוי יהי' רק לעתיד והתהלכתי בתוככם אך אעפ"כ ע"י קיום מצות התלויות בארץ יוכל לבא לבחי' שיראה את בחי' הלבנון בבחי' ראי' לבד. עכ"ל בלקו"ת (בתוך מוסגרים). ובד"ה שחורה מכ"ק אדהאמ"צ (כת"י 1084 קלא, ב) ז"ל: ומ"ש ואראה לא ביקש רק לראות משום דעיקר ההתגלות בעצמותו הפשוטה הוא לעתיד דוקא בבחי' לא דל"ת וכו' כנ"ל באריכות אך בבחי' ראי' והבטה הי' ביכולת משה לראות ע"ד שיהי' לעתיד ע"י הל"ת כו'.

א, ו

אל תראוני זוהר גדול בראשית ד"א ע"ב ז"ק אכ' ב' ד"ה ע"א ל"א ע"א מ"ד ע"א בויחי רי"ט סע"א, גח"ב פקודי רס"ו ע"א, ח"ג תזריע מ"ה ע"ב, דבמדבר קי"ט ע"ב הבלק ר"ט ע"ב ופנחס רט"ו ברע"מ ותוספתא לך לך פ"ט סע"ב.

א. מענין בני אמי כו'.
ב. מענין הנ"ל באופן אחר.
ג. מענין שמוני נוטרה כו'.
ד. מענין שמוני כו'.
ה. מענין שמוני כו'.
ו. מענין הנ"ל.

א, ז

הגידה לי שאהבה נפשי.

א) **בלק"ת** פ' מטות בד"ה ואשה כי תדור, פ"ב נפשי הוא ניצוץ אלקות שבכל א' (ע' סש"ב ח"א פ"ב בענין והנפש השנית, בזהר ויקרא דף   ע"פ נפש כי תחטא) יש בו אהבה, והיא האהבה המסותרת (ע' בד"ה ולא אבה בלק"ת פ' כי תצא, וע' בד"ה חכלילי), וזהו חסד נעוריך, ופי' הגידה לי שאהבה נפשי, זהו ע"ד משכני ואז אחריך נרוצה, איכה תרעה כי כנ"י נק' רעייתי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים (ע' בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי רפ"ד ובד"ה הנך יפה רעייתי, וע' בד"ה לבבתיני אחותי כלה

אל תראוני: נדפס מגוכי"ק 1107 (עלים נפרדים). ראה גם אוה"ת שה"ש ר"ע קד.

הגידה לי: נדפס מגוכי"ק 1065 קכו, א. נמצא גם בכת"י 6 מז, ב. ולכללות המאמר ראה גם אוה"ת שה"ש ע' קל (ונדפס ג"כ באוה"ת ואתחנן ע' תכז). וד"ה זה הנדפס להלן.

ראה עוד ע"פ זה בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשלו ואילך. אוה"ת שה"ש ע' קד־קל. סה"מ תרכ"ו ע' רכה ואילך (ד"ה נחמו).

בלק"ת . . בד"ה ואשה: פג, ד. והובא ג"כ (בהגהות אחרות) באוה"ת שה"ש שם. וראה גם אוה"ת מטות ע' א'שכח ואילך.

בזהר ויקרא דף: בגוכי"ק נשאר כאן מקום פנוי. וע"ש בזהר יג, ב.

בד"ה ולא אבה . . תצא: לח, ג. לט, ב.

בד"ה חכלילי: תו"א מז, א ואילך.

בלק"ת . . לסוסתי ברכבי רפ"ד: יב, ג.

ובד"ה הנך יפה: יג, ג ואילך.

בד"ה לבבתיני: כח, ג.

ובד"ה יונתי בחגוי בהביאורים ובד"ה אני ישנה גבי רעייתי, ובסידור בד"ה ששת ימים תאכל מצות, דרוש הראשון), איכה תרביץ בצהרים שהוא לשון חמימות מרצונות זרים (וצ"ל משא"כ כשהיה בהמ"ק קיים היו בבחי' ארץ חפץ ע' ד"ה וישב יעקב וד"ה כי ההרים ימושו), שלמה אהיה כעוטיה, הוא לשון בושה כמו העטית עליו בושה תלים סי' פ"ט, גם לשון מעוטף ומלובש בעדרי חבירך, שהוא מחשבות ודבורים מרצונות אחרים שנמשכים ונשפעים משרים עליונים (עיין ת"י פ' האזינו ע"פ בהנחל עליון גוים, שבעין מלאכיא רברבי עממין) שאין שום דיבור ומחשבה למטה שאינו נשפע ונמשך מלמעלה, עכ"ל. ועמ"ש במ"א בד"ה כל המשמח את החתן שם פי' כלה שהוא כלתה נפשי היינו כי יש עולם שנה נפש ובחי' נפש היא המלובש להחיות עולם שנה, וכשמלובשת בהסתר תוך העולם כלתה נפשי לבחי' חצרות הוי' רוח ונשמה דאצי' וזהו במ"ת נאמר והר סיני עש"ן עליית עולם שנה נפש כמ"ש במ"א בד"ה והר סיני עשן שבועות תקס"ד כי עשן יוצא ממה שג' יסודות אש רוח מים יוצאי' מהעץ הנשרף ונכללי' בעשן, ועמ"ש ע"פ כתמרות עשן כו' ואז גם בחי' נפש נכלל למעלה, וע' ע"פ הללויה הללי נפשי, וזהו שאהבה נפשי.

ב) **ואפ"ל** כי ענין הגידה לי היינו שע"י דברי אגדה נמשך בחי' גלוי האהבה שבנפשי כמ"ש רז"ל בספרי ע"פ ולדבקה בו למוד דברי אגדה שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם, והנה בפסוק והוא כזרע גד לבן במכילתא ר' אליעזר אומר כאגדה המושכת לבו של אדם פי' מושכת לבו ע"ד משכני אחריך נרוצה כנ"ל, והיינו כמ"ש בזח"ג פ' אחרי תלת דרגין מתקשראן דא בדא וכולא סתים וגליא, נמצא ע"י סתים שבתורה שהוא פנימיות התורה עי"ז תתקשר בחי' הפנימי' שבנפש ונק' ישראל לבחי' פנימיות אלקותו ית' היינו ש' הוי', וזהו מגיד דברו ליעקב חוקיו ומשפטיו היינו פנימי' לישראל, ואגדה זהו פנימיות התורה, ועיין בזהר ויחי דף רל"ד ע"פ האספו ואגידה כו' ג' יסוד ד' מ' והטפה שהוא היוד שבין הגימל לד', וחיצוניות

ובד"ה יונתי בחגוי בהביאורים: יח, ב. יט, ג.
ובד"ה אני ישנה: לד, סע"א ואילך.
ובסידור בד"ה ששת . . הראשון: רפו, סע"א ואילך.
ד"ה וישב יעקב: תו"א כז, א.
וד"ה כי ההרים: לקו"ת תצא מ, א ואילך.
בד"ה כל המשמח: סה"מ תקס"ב ח"א ע' נס. אוה"ת על סידור ע' רמה.
בד"ה והר סיני . . תקס"ד: סה"מ תקס"ד ע' קכה (ובהנסמן בהמ"מ שם).
ע"פ כתמרות עשן: ראה אוה"ת שה"ש ע' תשכז.
ע"פ . . הללי נפשי: יהל אור ס"ע תקסב ואילך. וראה סידור נו, ג.
ב) ואפ"ל כי ענין הגידה: לכללות סעי' זה — ראה ג"כ אוה"ת שה"ש ע' קלב. ולהלן בד"ה הגידה שלאח"ז. וראה אוה"ת ויחי שפב, ב ואילך. בשלח ע' תקפב. תרו. תריז. סה"מ תרכ"ז ע' שנח ואילך.

התורה נק׳ אירוסין ופנימי׳ התורה נק׳ נישואין כמבואר ממ״ש בלק״ת בד״ה תורה צוה. ה׳ של הגידה י״ל היינו שע״י המשכת היוד נעשה מן ד׳ ה׳. ולכן מן לחם מן השמים הוא כמו אגדה כי הנגלות שבתורה נק׳ חטה ד״ב אתוון דאורייתא והוא לחם מן הארץ, ופנימי׳ התורה זהו בחי׳ מן שאין בו פסולת כלל, גד לבן ע״ד וישכם לבן בבקר כו׳ לבן דקדושה הוא בחי׳ לובן העליון דהיינו בחי׳ אור עצמותו ומהותו של אור א״ס ב״ה, וכתי׳ וברדת הטל וכו׳ ירד המן וטל הוא אתעדל״ע המעורר אתעדל״ת כמ״ש בד״ה אני ישנה ולבי ער שכדי להיות פתחי לי אחותי רעייתי וכו׳ זהו ע״י שראשי נמלא טל, וכמ״כ ע״י הגידה לי בחי׳ אגדה וכנ״ל נמשך שתהי׳ רעייתי פרנסתי דאל״כ איכה תרעה, אפ״ל ורעי את גדיותיך כי קרבנות התמיד מכבשים, ועכשיו שאין קרבנות צ״ל גדיותיך ע״ד מלכא אמר גדיא יאי בחי׳ תשובה כמ״ש בבוך בראשית א׳ ד״ה ראה ריח בני.

גדיותיך*, לא תבשל גדי, עין גדי אבות העולם שנמשכו אחריך כגדיים. או שני גדיים דיעקב. ואפ״ל גדי כענין הגידה לי.

ג) **זח״ג** ויקרא די״ז ע״א ע״פ אם הכהן המשיח יחטא, דמפרש יחטא יגרע טוביה, הקדים ענין הגידה לי כו׳, דעל גלותא אתמר, כל זמנא דכנ״י אשתכחת ביה בקב״ה כביכול קודב״ה בשלימו (היינו כמש״ש פ׳ ויקרא דף ה׳ ע״א אימתי אקרי קודב״ה גדול כו׳ ודף ז׳ ע״ב ואימתי יתקרי אחד כו׳ ודט״ז ע״ב ובג״כ לא אקרי אחד כו׳) ורעי ברעותא ליה ולאחרנין זן ליח לגרמיה מההוא יניקו דחלבא דאימא עילאה (ע״ד שתיתי ייני עם חלבי ועמ״ש מענין יונק שדי אמי) ומההוא יניקו דאיהו יניק אשקי לכל שאר אחרנין ורוי לון (ע״ד שתיתי ייני עם חלבי אכלו ריעים וכו׳ כמ״ש בזהר ויקרא דף ד׳ ע״א) כו׳ זהר ויקרא שם ע״ב אם הכהן המשיח דא קודב״ה י״ל ע״ד אלקיכם כהן הוא, יחטא יגרע מן כנ״י ומעלמא דלא יהיב לון ספוק ברכאן ופי׳ במק״מ שהז״א סילק הארתו ממ׳ ומבי״ע עכ״ל וזהו ע״ד הנז׳ בזהר שם דף ד׳ ע״ב בענין סליק לעילא לעילא בחי׳ שינה. איכה תרעה איכה תזון גרמך מעמיקא

כמבואר ממ״ש בלק״ת בד״ה תורה צוה: **ברכה צד, א ואילך. וראה גם לקו״ת שה״ש מח, א.**

בד״ה אני ישנה: **לקו״ת שה״ש לה, ד.**

אפ״ל ורעי את גדיותך: **שה״ש א, ח. וראה בארוכה להלן ע״פ אם לא תדעי (ס״ו).**

בבוך בראשית א׳ ד״ה ראה ריח בני: **אוה״ת תולדות כרך ז׳ תתתכ, א. וראה גם אוה״ת בראשית — ב תכו, א. סה״מ תר״ל ע׳ שנא (הוצאת קה״ת — ה׳תשמ״ג).**

גדיותיך: **פיסקא זו רשומה בגוכי״ק בשולי העמוד, באותיות קטנות מהרגיל.**

אבות העולם שנמשכו אחריך כגדיים: **שהש״ר פ״א, יד [ס].**

ג) זח״ג ויקרא: **ראה עוד ע״ז — אוה״ת שה״ש ע׳ קכ. קלב.**

ועמ״ש מענין יונק שדי אמי: **ראה תו״א פ, ב. לקו״ת שה״ש מד, ד. אוה״ת שה״ש ע׳ תרמה. תרסג. תרפג. תשז.**

דנחלא. מחו"ב כי אין נותנים לו לאדם פרנסה אלא בשביל אשתו כמ"ש להניח ברכה אל ביתך, ומה שלא יומשך בז"א מעמיקו דנחלא זהו כענין שאין השם שלם שאין י"ה מאיר בו"ה ע' בד"ה ועשית ציץ ובד"ה זכור דעמלק ובד"ה ראה אנכי נותן, ומה שלא יומשך השפע מאצי' בבי"ע זהו ענין ואין הכסא שלם וע"ש בד"ה ראה מענין וצדקה כנחל איתן כו'. איכה תרביץ בצהרים איך תזון לכל אינון אחרנין, שלשה עדרי צאן רובצים על הבאר, בנאות דשא ירביצני, ואני ארביצם נאם ד' יחזקאל ל"ד ט"ו, ואולי תרביץ הוא תקון לדחות בחי' לפתח חטאת רובץ. שבוק אנת דידי דהא מלה טמירא הוא, דהא ז"א משכנו תדיר בהיכל או"א שהוא ענין עלמא דאתי אין בו אכילה ושתיה רק כשבאתי לגני בשבילך אכלתי יערי כו' שתיתי ייני כמ"ש בזהר פ' פנחס דרמ"א סע"ב, וזהו צדיק אוכל היינו צדיקו של עולם, לשובע נפשו היינו בשביל המ' הנק' נפשו כמ"ש בזהר ויחי דף ר"מ משא"כ מצד עצמו לאו אורחא למיכל וכיון שהמ' אינה עמו א"כ א"צ לאכילה כי סליק לעילא לעילא בבחי' עוה"ב שאין בו אכילה, ואע"פ שנאמר ע"כ יעזוב איש שהוא ז"א את או"א ודבק באשתו כנס"י מוכח שזהו בחי' עליונה יותר מ"מ עכ"פ אין כאן איכה תרעה כו'. בעקבי הצאן אלין אינון צדיקייא דאינון נדשין בין עקיבין, ע"ד עליונים למטה ותחתונים למעלה, גדיותיך תשב"ר.

זח"ג פ' בלק קצ"ז א"ב קצ"ח א', ג"כ קרוב לדרך הנ"ל.

ד) **מד"ר** שמות פ"ב ע"פ וינהג את הצאן אחר המדבר דף ק"כ ע"א, פ"ג גבי ד"א מי אנכי, מד"ר בשה"ש במקומו. אפ"ל שלמה אהיה כעוטיה, דלכאורה הל"ל למה ומהו שלמה, אך י"ל דכתי' עוטה אור כשלמה, וקאי על התורה, והשלמה היא מדת מלכותו ית' וריח שלמותיך כריח הלבנון, משא"כ בג' בבל ומדי, בחי' השלמה אינה בבחינת עוטה אור, אלא ההפך מזה בחי' כעוטיה, ואפ"ל שבחי' עוטה אור כשלמה עי"ז מ' דאצי' נעשה עת"י וכתר לבריאה, ושלמה אהי' כעוטי' היינו מת שירדה המל' להיות עת"י לק"ג, וזהו אהיה שהוא בכתר, אך אהי' כעוטיה זהו כתר דק"נ כו'.

אם לא תדעי לך כו' בעקבי הצאן פרש"י בשבת פרק במ"מ דל"ג ע"ב אבות הראשונים שהיו רגלי הצאן וחזוקן, ורעי בזכותן את גדיותיך תינוקת

בד"ה ועשית ציץ: תו"א פג, ב.
ובד"ה זכור דעמלק: שם פד, ב.
ובד"ה ראה אנכי: לקו"ת ראה יח, א.
אם לא תדעי: שה"ש א, ח. (בגוכי"ק נמשך מאמר זה לד"ה הגידה דלעיל). הענינים דלהלן סעי' ד־ו נת' ג"כ (בכמה שינויים) באוה"ת שה"ש ע' קלו ואילך.
וראה עוד על פסוק זה — ד"ה זה הנדפס להלן. תו"א כג, ב (ואוה"ת שה"ש ע' קכח ואילך). אוה"ת שה"ש ע' קכ ואילך. אוה"ת פינחס כרך וא"ו ע' א'תתקכד. פלח הרמון שה"ש סז, ב.

שלך שלא יתפשו על משכנות הרועים רועי הדור ופרנסן וע״ש בגמ׳. וא״כ עקבי הצאן הפך מבחי׳ נופלים וכפופים שאינו עומד על רגליו יפה ע׳ בלק״ת בד״ה כי ההרים ימושו. ומה שנק׳ האבות רגלי הצאן דלכאורה אדרבה הם הראש, אלא זהו ע״ד שקר אין לו רגלים. וקושטא קאי, וכמ״ש בזהר וישלח דקע״א ע״א בענין הנחש שנאמר בו על גחונך תלך, שנקצצו רגליו, ולכן סימן האמת זהו ניכר ברגלים דוקא, ועמ״ש ע״פ שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר במשלי סי׳ י״ב ועיין מזה בסידור שער התפלה בד״ה אחרי הוי׳ אלקיכם תלכו ומ״ש ע״ז בהגהות לשם, וע״כ נק׳ האבות רגלי הצאן, והן בחי׳ אמת כמ״ש בזח״א ד״ב ע״ב גבי אות שין אות קשוט איהו אות קשוט דאבהן דאתייחדו בה, ועיין מענין שין בזהר ויחי דף רכ״ד ע״א היינו התכללות חג״ת וכתיב תתן אמת ליעקב וע׳ בסה״מ סי׳ ע״ד, וכתיב קרוב ד׳ לכל קוראיו אשר יקראוהו אמת* היינו בבחי׳ שפת אמת תכון לעד והיינו ע״י בעקבי הצאן כו׳, וכתיב ואנכי נטעתיך שורק כולה זרע אמת ולכן צאי לך בעקבי הצאן, וזהו ענין ג׳ רגלים שהם נגד ג׳ אבות נק׳ ג״כ רגלים דוקא, ועי״ז בנהר יעברו ברגל למעלה מבחי׳ ונהר יוצא מעדן, ורעי את גדיותיך בני במזלא תליא ולכן ע״י בחי׳ בעקבי הצאן יומשך ורעי את גדיותיך, וכמו האבות נתברכו ככוכבי השמים כו׳ וכן גדי ל׳ מזל בשבת ספ״ו דס״ז ע״ב גד גדי סינוק פרש״י התמזל מזל, אך ורעי להאכילם עשב רך ע״ב שין וזהו תירוץ על איכה תרעה כו׳. להעיר מענין חד גדיא, ובת״א סד״ה ותוסף אסתר בענין מה קול גדיא.

ב) **פ״ו** דכתובות דס״ז ע״א א״ת גדיותיך אלא גויותיך ופרש״י אם לא תתני לבך כנס״י לשמור את התורה צאי לך כו׳ סופך לצאת בעקבי הצאן ולרעות את גויותיך כו׳ ע״ש הענין. וכ״ה בירושלמי ס״פ אע״פ.

ג) **זח״א** פ׳ בראשית דף ד׳ ע״א, לא אתישב סיהרא לגבי שמשא, דא אכסוף מקמי דא, סיהרא אמרה איכה תרעה, שמשא אמרה איכה תרביץ בצהריים, שרגא זעירא אכדין צהיר בצהרים, שלמה אהי׳ כעוטיה כדין בכסופא, כדין אזערית גרמה למהוי רישא לתתאי צאי לך בעקבי הצאן.

זח״ב משפטים דק״כ ע״ב צאי לך בעקבי הצאן ביעקב.

בלק״ת בד״ה כי ההרים: **תצא מ, א ואילך.**
ע״פ שפת אמת: **אוה״ת נ״ך ע׳ תקצה.**
בסידור . . בד״ה אחרי: **כד, א.**
ומ״ש ע״ז בהגהות לשם: **אוה״ת פ׳ ראה ע׳ תרפו.**
אמת: **אוצ״ל: באמת.**
ובת״א סד״ה ותוסף אסתר: **צז, סע״ד ואילך.**

ילקוט ח״א תחלת רמז רנ״ג דף ע״ב ד׳ כמ״ש באדר״ן פי״ז, רמז רע״ד דע״ח ד׳ כמ״ש בגמ׳ פ״ו דכתובות הנ״ל באריכות, בפ׳ וילך שד״ד ג״כ כנ״ל. בשה״ש במקומו.

ד) **אם** לא תדעי לך פי׳ בנשמת דוד, שאין נמצא הזיווג והיחוד שהוא הנקרא דעת כמ״ש והאדם ידע את חוה, וזהו ע״ד שנתבאר בלק״ת בד״ה במדבר סיני באוהל מועד דרוש הראשון דף א׳ סע״ב, המשכת רצון העליון מלמעלה למטה והיינו ע״י בחי׳ אהל מועד כי מועד על שם ונועדתי שמה כו׳ לשון התקשרות ודביקות הקב״ה בנשמות כו׳ נודע בשערים בעלה כו׳ ובד״ה במדבר סיני דרוש השני, פ״ב ובהביאור שם פ״ה, משא״כ עכשיו שאין בהמ״ק קיים לא נמשך בחי׳ ונועדתי, וזהו אם לא תדעי לך, וזהו ע״ד אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה, תלים סי׳ ע״ד ט׳, כי מזיווג ויחוד הנ״ל נמשך השפעת הנבואה והדעת בכנס״י כמ״ש במד״ר פ׳ ויצא פ״ע, בענין והשקו את הצאן שמשם היו שואבים רוה״ק, והיינו ע״י שנתמלא הבאר מים חיים ממקור מים חיים את ה׳, וע׳ במד״ר ויקרא פ״א גבי נביאי ישראל משל לאדם שהולך אצל אשתו כו׳, וע׳ בילקוט בתלים רמז תת״י ע״פ אותותינו לא ראינו כו׳, ובלק״ת בשה״ש בד״ה אני ישנה ולבי ער פי׳ אותותינו לא ראינו אבל עכ״ז נמשכים האותות שהם האותיות רק שהם ע״ד מתן בסתר כו׳ וזהו אם לא תדעי לך היפה בנשים, שאע״פ שלא נמשך הדעת לך, אבל נמשך הוא למעלה, ולע״ל ומלאה הארץ דעה את ה׳, ועמ״ש ע״פ ולא ילמדו עוד איש את רעהו כי כולם ידעו אותי כו׳, ולכן צאי לך בעקבי הצאן, ועקבי הצאן י״ל ע״ד צאן ברזל, אשר אם מתו מתו לו כענין זאת התורה אדם כי ימות באהל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, וכתי׳ אליך ה׳ נפשי אשא, וכן ארז״ל פ״ק דתענית ע״פ ארץ אשר אבניה ברזל א״ת אבניה אלא בוניה כו׳.

ה) **י״ל** כי על שאלתה איכה תרעה דהיינו ענין הקרבנות שאינם ע״ז משיבה צאי לך בעקבי הצאן שהם האבות שהיו בבחי׳ מרכבה אע״פ שלא הי׳ עדיין כ״כ ענין הקרבנות, וזהו ע״י התפלה, כי הנה פ״ד דברכות דכ״ו ע״ב אתמר ר׳ יוסי בר חנינא אמר תפלות אבות* וריב״ל אמר תפלות כנגד תמידים תקנום, עמ״ש* ע״פ יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן

ד) אם לא תדעי: לספי׳ זה — ראה גם אוה״ת שה״ש ר״ע קלו.
ובד״ה במדבר . . פ״ב . . פ״ה: **ב, ד, ה, ד.**
ובלקו״ת . . אני ישנה: **לג, ג. לד, א.**
ע״פ ולא ילמדו: **ראה בהגהות לד״ה מי יתנך — אוה״ת שה״ש ע׳ תרמז ואילך.**
ארז״ל פ״ק דתענית: **ד, א.**
ה) י״ל כי על שאלתה: **ראה גם אוה״ת שה״ש ר״ע קלו.**
אבות: **אוצ״ל: אבות תקנום.**
עמ״ש ע״פ יפה שיחתן . . בנים: **קטע זה רשום בצד הגליון, ונראה דשייך לכאן**

של בנים, וג׳ דמ״ד תפלות כנגד תמידין תקנום היינו מצד שבתפלה מקריבין ג״כ נפש הבהמית שבאדם כמו הקרבן שהיו מקריבים הבהמה, וכמ״ש בלק״ת פ׳ פנחס ובד״ה לבבתיני אחותי כלה, ומ״ד תפלות אבות תקנום זהו מצד האהבה דנפש האלקית ובבחי׳ א׳ זהו גבוה יותר כי העלאת נה״ב שרשה העלאת המרכבה תתאה פני ארי׳ דאכיל קרבנין ופני שור שורש נה״ב, אבל האבות הן מרכבתא עילאה חג״ת דאצילות ועיין מזה בת״א פ׳ יתרו בד״ה ענין האבות הן הן המרכבה ובד״ה בכ״ה בכסלו, בענין ב׳ בחי׳ מס״נ שבק״ש, למס״נ באחד ובחי׳ בכל נפשך הנמשך אחר בשכמל״ו וזהו כשם שאין בלבך, כי יעקב ת״ת ולבך בינה, אלא אחד היינו עת״י יחידו של עולם, כך יב בקר דבריאה, ובלבנו מ׳, אלא אחד היינו ז״א, כי בבי״ע א״א להשיג בחי׳ עת״י אלא ע״י התלבשותו בז״א, משא״כ בינה עלמא דאתי התגלות עת״י בעצם כו׳, א״כ האבות הן הן המרכבה זהו גבוה הרבה מבחי׳ מרכבה תתאה, ועי״ז אומר כי אם שאין מזבח וקרבנות, לכי בעקבי הצאן היינו להעלות צאן אדם שהנה״א תהי׳ בבחי׳ צאן והוא ע״י הג׳ תפלות. ועוי״ל כי חסד חפצתי ולא זבח, ותפלה נק׳ גומל נפשו איש חסד והיא בכלל גמ״ח ברש״י פרק מפנין, וע׳ בילקוט במיכה ע״פ חסד חפצתי ולא זבח ועמ״ש בד״ה בהעלותך דרוש הראשון בענין שיורד ע״פ מדותיו ובד״ה בהעלותך דרוש השני בענין חייך שלך גדול משל הנשיאים, ועד״ז י״ל בענין התפלה שהיא ג״כ דוגמת העלאת הנרות ובילקוט ר״פ בהעלותך הקרבנות בזמן שבהמ״ק היו נוהגים אבל הנרות לעולם שנאמר אל מול פני המנורה ופי׳ המג״א בספרו זית רענן היינו נרות דשבת או דחנוכה וע׳ בהרמב״ן עכ״ל ואפ״ל אבל הנרות לעולם היינו נר הוי׳ נשמת אדם, ע״ד כל הנשמה תהלל י״ה כמ״ש בד״ה רני ושמחי דרוש הראשון וע״ש וא״כ זהו ענין התפלה, והנה בהאבות נאמר לתת להם כימי השמים על הארץ, כי שני האבות היו תק״ב שנה כמו שיש בין שמים לארץ, ועי״ז המשיכו כי כל בשמים ובארץ ועמ״ש בישעי׳ סי׳ א׳ ע״פ אם יהיו חטאיכם כשנים, לכן

(ראה גם אוה״ת שה״ש שם). ראה ד״ה יפה שיחתן בסה״מ תקס״ג ח״א ע׳ לו. אוה״ת חיי״ש קכז, ב.

בלק״ת פ׳ פנחס: ראה שם עח, א ואילך. עז, א.

ובד״ה לבבתני: לקו״ת שה״ש כח, ג ואילך.

בת״א בד״ה האבות: עב, ד ואילך.

ובד״ה בכ״ה בכסלו: כט, ב.

ברש״י פרק מפנין: שבת קכז, רע״ב. וראה בארוכה אוה״ת משפטים ע׳ א׳קנו, א׳קסב ואילך.

בילקוט במיכה ע״פ חסד חפצתי: באוה״ת שם מציין לילקוט הושע רמז תקכב.

בד״ה בהעלותך דרוש הראשון: ל, ג.

ובד״ה בהעלותך דרוש השני: לא, ג ואילך.

ואפ״ל . . הנרות לעולם . . נשמת אדם: ראה גם אוה״ת בהעלותך ס״ע שכה. שם כרך וא״ו ע׳ א׳תשסח. לקו״ש ח״כ ע׳ 499, 505.

בד״ה רני ושמחי: תו״א לו, א ואילך.

ע״פ אם יהיו חטאיכם: אוה״ת נ״ך ע׳ פח.

כמ"כ ע"י צאי לך בעקבי הצאן שהם האבות כנ"ל יומשך למען ירבו ימיכם כו' כימי השמים על הארץ.

ו) **ורעי** את גדיותיך י"ל כי הנה מלכא אמר גדיא יאי ומלכתא אמר אמרי יאי, וארז"ל מ"ט עזי מסגין ברישא כברייתו ש"ע ברישא חשוכא והדר נהורא ופרש"י סתם עזים שחורות סתם רחלות לבנות, רפ"ח דשבת, דע"ז ב', והנה בעת שאין בהמ"ק נק' כנס"י שחורה אני, כי בזמן בהמ"ק שהיו מקריבין התמידין שהם כבשים בחי' אור, ולכן בקדשים הלילה הולך אחר היום, וכענין כתפות שפריו קודם לעליו, וזמן שאין בהמ"ק קיים נק' לילה, כי בלילה לא מקריבין שום קרבן וכמ"ש שנים ליום, כמבואר במסכת תמיד פ"ג, וע"כ נק' אז שחורה אני, וזהו אם לא תדעי לך היפה בנשים כי ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ והיינו בחי' כבשי' שהם נהורא, משא"כ עכשיו נק' אסתר אסתר * אסתיר פני ואז מה קול גדיא שהם שחורות, ולכן נאמר ורעי את גדיותיך אך שחורות זה נאמר בו שחורה אני ונאוה כי מהחושך נמשך יתרון האור, ע"י דמהפכים חשוכא לנהורא (עוי"ל בעקבי הצאן ע"ד אזנים כרית לי עולה ומנחה לא חפצת) ועי"ז נמשך בה גלוי האהבה המסותרת שהיא אש שחורה מבחי' ישת חשך סתרו, פנימי' הלב משא"כ הקרבנות כבשי' היו על מזבח החיצון, ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה, דרוש הראשון והיינו כיריעות שלמה שהם לבנים מבפנים רק מבחוץ הם שחורים וכו', וא"כ ורעי את גדיותיך אזיל לשיטתי' דס"ל גדיא יאי וכמ"ש במד"ר ס"פ מצורע דדוקא בבבל נאמר כולך יפה רעייתי וכמ"ש בד"ה צדקת פרזונו כו' שמזה נמשך בחי' הנצח.

ז) **ענין** היפה בנשים נתבאר שער הפורים ד"ה עד דלא ידעי בין כו' כי ארור המן גימ' היפה בנשים וכן ברוך מרדכי, וכן היו שני האבות תק"ב שנה, וזהו כימי השמים על הארץ, וע' בירושלמי פ"ט דשבת ה"ג בענין

ו) ורעי את גדיותך: לסעי' זה — ראה גם אוה"ת שה"ש ס"ע קלו ואילך.
מלכא אמר גדיא יאי: פסחים נז, א.
אסתר: אוצ"ל: הסתר. וכ"ה באוה"ת שה"ש שם.
מה קול גדיא: ראה אסת"ר ספ"ט. יל"ש אסתר רמז תתרנז. תו"א צד, סע"ד ואילך.
בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה: ד, ב ואילך.
בד"ה צדקת פרזונו: סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקצ ואילך (ובהנסמן בהמ"מ להמאמר שם). וראה אוה"ת שה"ש ע' קכה.
שער הפורים ד"ה עד דלא ידעי: מאמר כ"ק אדהצ"צ — לא נדפס לע"ע. נמצא בכת"י 649 קמה, א ואילך (שם נמצאים מאמרים להיו"ט כו', שבראשם כותרת: שער ר"ה, שער יוה"כ וכו' (חלק נד' באוה"ת דברים כרך וא"ו. אוה"ת על סידור (תפילה) ע' רלד).
ארור המן, גימ' . . תק"ב שנה: ראה עוד בכ"ז: אוה"ת שה"ש ס"ע קלט. יהל אור ע' תב. סה"מ עטר"ת ע' כז ואילך. לקוטי לוי"צ לזח"א ר"ע פד. וראה גם לעיל סוס"ה, וד"ה הגידה הנדפס להלן.

אם יהיו חטאיכם כשנים, כשנים שבין שמים לארץ, או כשני אבות, וגם גימ' מלכותו, עכ"פ היפה בנשים היינו כאשר כנס"י כלולה מג' אבות שעז"נ הנך יפה רעייתי כי היופי דוקא כשכלול מג' גוונין חג"ת ובת"ת מאיר הכתר שמשם נמשך היופי וכן פי' בזהר אמור דף ק"ג ע"ב ענין אהבת כלולותיך, דהיינו לשון התכללות מג' אבות שבכולן נאמר בחי' כל, וא"כ אם לא תדעי לך היפה בנשים ע"ד עד דלא ידעי בין ארור המן כו' לפי דקמיה כחשכה כאורה כו'.

שייך לעיל.

ועוד כי בהאבות ג"כ נאמר ושמי הוי' לא נודעתי להם, רק ע"י מ"ת נמשך גלוי זה ועמ"ש מזה בת"א ר"פ וארא ועמ"ש ע"פ וה' ברך את אברהם בכל בענין שנסתפק הרח"ו בלק"ת ר"פ לך לך אם היה הזווג בימי האבות, א"כ הרי אף שלא נודעתי להם בגלוי ש' הוי' שזהו עיקר היחוד סוכ"ע בממכ"ע עכ"ז הן הן המרכבה ובפרש"י ר"פ וארא שאמ"ל הקב"ה למרבע"ה חבל על דאבדין וכו', לכן מזה ילמדו כנס"י לטענת אם לא תדעי, להיות צאי לך בעקבי הצאן.

●

וע"ד הדרוש ע"פ הגידה לי, בענין השאלה איכה תרעה יש להקדים ענין רעייתי ישראל מפרנסין וע' מה שציינתי ע"ז לעיל סעיף א', והנה בד"ה לסוסתי פי' שזהו ההמשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע, ובד"ה לבבתיני משמע העלאת הקרבן עולה בסוכ"ע וע"ש ספ"ב, וצ"ע בד"ה זאת חנוכת פ"ג והנה הקרבת הקרבנות ע"ג המזבח נק' אכילה כו' אבל יש בחי' אחרת והיא בחי' מקיף שהוא רק ריח שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף כו' ע"ש, והרי סוכ"ע הוא ודאי בחי' מקיף ואיך שייך שם האכילה, וצ"ל שם מגיע הבחי' שנאמר בקרבנות ריח ניחוחי והאכילה דקרבנות דבר שהגוף נהנה ממנו זהו בכלים דע"ס הנק' וכמה גופין תקינת לון ומחבר האור עם הכלים, והאורות נמשכין מסוכ"ע, והכלים הן ממכ"ע כי שלשים כלים דאצי' מתלבשים בבי"ע, ויש להעיר לענין המזון שמחבר הנשמה עם הגוף שהם ב' הפכיים כענין שלום בפשמ"ע ובפשמ"ט שנמשך ע"י התורה, ע' בד"ה בחודש השלישי לצאת וכן

שייך לעיל: כ"ה בגוכי"ק (ובין הקטע שלפני"ז לקטע זה — מקום פנוי לכמה שורות).

בת"א ר"פ וארא: נו, א. ד.

ע"פ וה' ברך: אוה"ת חיי"ש קכו, א.

לעיל סעיף א': בריש ד"ה הגידה.

בד"ה לסוסתי: לקו"ת שה"ש יב, ג.

ובד"ה לבבתיני: שם כח, ג ואילך.

בד"ה זאת חנוכת: לקו"ת נשא כט, א.

בד"ה בחודש השלישי: תו"א סז, ב.

התורה נק׳ לחם, ובהביאור שם פי׳ ע״ד שהכתר הוא הממוצע המחבר המאציל עם הנאצלים כו׳. ובד״ה אני ישנה דתקס״ד פי׳ שיש ב׳ בחי׳ לחם הא׳ עד״מ הלחם מתברר באצטומכא באברי המזון שלמטה מחצר הכבד שהוא בחי׳ יהי רקיע פרסא בזח״א בראשית דל״ג, הב׳ לחם התורה שהתורה היא ע״י קול ודבור, והקול והדבור הרי הם באברי הנשימה שלמעלה מהפרסא כו׳ ואפ״ל שזהו כמו לחם מן השמים מן שאין בו פסולת ולא הי׳ צריך להתברר באצטומכא כלחם מן הארץ, או ע״ד שנתבאר בד״ה אכלו ריעים מה שטועם המאכל בחך זהו אכילה בפ״ע כו׳.

והנה מבחי׳ פרנסה זו שישראל מפרנסין לאביהם שבשמים מזה נמשך ג״כ הפרנסה בנפש כמ״ש בת״א פ׳ מקץ בד״ה ת״ר נר חנוכה דנ״ו ע״ג ובלק״ת בשה״ש בד״ה הנך יפה רעייתי, כמו ממה שמתחזק המות נמשך הכח גם ברגל כו׳ וברא כרעא כו׳, ובד״ה יונתי בחגוי בענין רעייתי, והיינו מ״ש אכלתי יערי כו׳ אכלו ריעים כו׳, וע׳ בת״א בד״ה וישב יעקב דמ״ה ע״ב והנה בזמן שבהמ״ק קיים היה נמשך בחינה זו רעותא דלבא מגלוי אור א״ס ב״ה בהיכל קדה״ק כו׳ וכ״כ בד״ה כי ההרים ימושו כו׳ וזהו משכני אחריך נרוצה ופי׳ בשה״ש רבה ממה שהשרית שכינתך בתוכנו כדכתיב ועשו לי מקדש אחריך נרוצה כו׳ ועיין בד״ה מזמור שיר חנוכת הבית, דרוש הראשון, ולכן ע״ז אומרת כנס״י על זמן שאין בהמ״ק קיים איכה תרעה, וע״ל בפסוק הגידה לי סעיף ג׳.

איכה תרביץ בצהרים כי צהרים הוא עת צרה לצאן, שהחמה מצערתן, כך הוא משל החמימות מרצונות זרות הנמשך מחמה בישא שהוא ס״מ כמ״ש בת״ז תקון שמיני, שעז״נ וחפרה הלבנה ובושה החמה כו׳, ולכן נאמר איכה תרביץ להשקיט החום זר כו׳ דהיינו ע״י גשם נדבות שהוא התורה, ועז״נ בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני, והתורה דוחה בחי׳ לפתח חטאת רובץ ועז״נ איכה תרביץ כו׳, ועכשיו אין נמשך גשם נדבות

ובהביאור שם: שם קט, א ואילך.
ובד״ה אני ישנה דתקס״ד: סה״מ תקס״ד ע׳ קסב.
בד״ה אכלו ריעים: סה״מ תקס״ה ע׳ קנד. אוה״ת וירא כרך ז׳ תתשפב, ב ואילך.
בת״א פ׳ מקץ . . דנ״ו ע״ג: בהדפוסים שלפנינו: לג, ד.
ובלק״ת בשה״ש בד״ה הנך יפה: יג, סע״ד.
ובד״ה יונתי: טז, ד. יח, א.
בת״א . . דמ״ה ע״ב: בהדפוסים שלפנינו: כז, א.
בד״ה כי ההרים: לקו״ת תצא מ, א ואילך.
בד״ה מזמור שיר חנוכת: לקו״ת ברכה צח, ב.
איכה תרביץ: ראה גם אוה״ת שה״ש ע׳ קי. קיט. ולקו״ת מטות הנסמן בסמוך.

רק ושולח מים ע"פ חוצות ע"י שליח, שלמה אהיה בעוטיה עיין בפסוק הגידה לי ססעי' ד', ובלק"ת פ' מטות בד"ה ואשה כי תדור, ולכן הבקשה הגידה לי כו', ופי' התרגום איכדין יתפרנסון וישרון ביני עממיא עובדי גלולים דקשיין גזירתהון כחומתא וכשרבא שמשא בתקופת תמוז כו' ביני עשו וישמעאל ונק' עדרי חבירך שהם עובדי כוכבים ומחברים לך הכוכבים לומר שהם ג"כ אלקות כו', ולפירושו זהו כענין הקושיא שבגמרא איך כבשה אחת עומדת בין הרבה זאבים וארז"ל גדול הרועה שמצילה וע' ביומא פ"ז דס"ט ע"ב ואלו הן נוראותיו כו' וא"כ נמשך בחי' זו מבחי' והנורא אל עליון, ועיין בת"א בד"ה ומרדכי יצא דקנ"ה סע"א אבל באמת אפילו כהיום כו' ובלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה, ספ"א שזהו ענין לעושה נפלאות גדולות לבדו וזהו ענין קול דודי דופק כו' ע"ש ובהביאור ספ"א, ועד"ז אפשר לפרש ג"כ הגידה לי, לשון המשכה כמש"ל סעיף ב'.

וע"ז בא התשובה אם לא תדעי לך היפה בנשים ועמ"ש מזה בת"א פ' ויצא דל"ט סע"ב שלא נמשך בחי' היפה בנשים שה"ע ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ לא נמשך זה בבחי' דעת שלימה, והוא ע"ד בחי' כרחל לפני גוזזיה נאלמה שנתבאר בלק"ת פ' צו ובפ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי, דרוש השני ובד"ה אלה מסעי, דרוש השני, ועיין לעיל בפסוק אם לא תדעי סעיף ד' המכוון שאין נמשך בחי' ונועדתי לך שהוא היחוד עליון, ומזה נמשך ולא אתנו יודע עד מה, ועמש"ל ס"ז ענין היפה בנשים, ויש לפרש דמחמת שאין נמשך הדעת בכנס"י אין מתגלה בה בחי' יופי הנ"ל שהוא נמשך מהדעת כי הדעת הוא מקור חג"ת, והעצה לזה צאי לך בעקבי הצאן כמש"ל סעיף ה', ע"ד בהמות הייתי עמך, עיני בנאמני ארץ, וארז"ל יחזיק באמונה יתירה.

ורעי את גדיותיך, ע"ל ס"ו ובת"א פ' ויצא ועמ"ש ע"פ גד גדוד יגודנו, על משכנות הרועים תרגם התרגום בהמ"ק שלע"ל ופי' שהוא ע"י דוד ושלמה, והנה על המקדש דלע"ל נאמר גדול יהי' כבוד הבית האחרון כו'

בפסוק הגידה לי: לעיל במאמר זה.
ובלק"ת פ' מטות בד"ה ואשה: פד, א. וראה גם אוה"ת מטו"מ ע' א'שלא.
הקושיא שבגמרא איך כבשה: ראה פסיקתא רבתי פ"ט, ב. וראה תנחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י, א.
וארז"ל גדול הרועה: תנחומא ואסת"ר שם.
בת"א.. דקנ"ה סע"א: בהדפוסים שלפנינו: צג, א.
ובלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה: לד, א.
בת"א פ' ויצא דל"ט סע"ב: בהדפוסים שלפנינו כג, ג.
בלק"ת פ' צו: ח, ד.
ובפ' פנחס בד"ה את קרבני: עח, ד.
ובד"ה אלה מסעי: פח, ג.
ובת"א פ' ויצא: כג, סע"ג.
ועמ"ש ע"פ גד גדוד: אוה"ת ויחי שפב, א ואילך.

זהיינו לפי שיתברר מבחי' אחר ע"ד כי שת לי זרע הבא ממקום אחר במד"ר פ' בראשית פכ"ג, וע' מענין שבעה רועים בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר נ"ח ובלק"ת פ' בהעלותך בד"ה מנורת זהב כו'.

מענין עדרי חבירך עמ"ש ע"פ עתה ידעתי כי גדול ד' מכל האלקים בפ' יתרו י"ח י"א, וע' זח"ב פ' בשלח דנ"ח ע"ב ע"פ מי כמוכה באלים הוי'.

מענין על משכנות הרועים, עמ"ש בענין שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם, במיכה סי' ה' ד', ועיין מזה ג"כ בת"א פ' מקץ סד"ה ת"ר נר חנוכה ב"ש אומרים, ועפ"ז ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים בא לרבות שמונה נסיכי אדם שנמשכו מבחי' שלמעלה ממשכנות הרועים, כי הרועים הם שבעה ונמשכו מז"ת, וכמו יעקב הוא ז"פ הוי' מה"ט, והרועים שהם שמונה נמשכו מהבינה שהיא רקיעא תמינאה, והיא נק' על שמים על ז"א הנק' שמים כו'.

בס"ד

הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה כו' אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן כו', פי' נפשי שהוא ניצוץ אלקות שבנה"א האהבה לדבקה בו ית' אף שאינו מרגיש כלל, כי האהבה מוסתרת מחמת שהנפש אלקית בגלות בגוף ונה"ב, והוא כמ"ש ואני בתוך הגולה על נהר כבר כו' פי' אני הוא שכינה בחי' מל' המקבלת ההמשכה וגילוי אור א"ס ע"י נהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' ובזמן הגלות פסק מימיו נביעו דעדן בנהר והו"ע נהר כבר שהי' בו מים מכבר ועתה נפסק, וכמ"ש כי מפני הרעה נאסף הצדיק צדיק בחי' יסוד המשפיע לבחי' מל' בחי' נהר יוצא כו' ובגלות נאסף ונכלל בשרשו בבחי' ג"ר והו"ע כבר הכ' בחי' כתר והב' בינה והר' ראשית

בת"א . . בד"ה ת"ר נ"ח: לג, ד ואילך.
ובלק"ת . . בד"ה מנורת זהב: לג, ב ואילך.
ע"פ עתה ידעתי: אוה"ת יתרו ע' תשלז.
בענין שבעה רועים . . במיכה: אוה"ת נ"ך ע' תעט ואילך.
בת"א . . סד"ה ת"ר נר חנוכה: לג, ד ואילך.
הגידה לי: נדפס מכת"י 17 שצד, א. ונראה שהוא הנחה ממאמר כ"ק אדמו"ר הצ"צ [הביכל כולל הרבה ממאמרי כ"ק אדהצ"צ]. וראה ד"ה זה שנדפס לעיל לפני"ז ובהנסמן בהמ"מ שם.

חכ׳ ומה שקדם הב׳ להר׳ כי כסדרן מכתר לחכמה ומחכמה לבינה חכמה שרש קו הימין והחסד גובר ובגלות בינה שרש קו השמאל הגבורות גוברים ולכן הב׳ בינה קודם להר׳ חכמה והו״ע כבר כו׳ וכמ״ש ונהר יחרב ויבש וארז״ל יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני כי שתי בתי ישראל ב״ר וב״ש שרשן הגילוי מבחי׳ ב׳ ההי׳ דשם הוי׳ שבבית ראשון האיר הגילוי מבחי׳ ה׳ עילאה ובית שני הי׳ הגילוי מבחי׳ ה׳ אחרונה דשם הוי׳ ולכן הי׳ חסר ה׳ דברים בבב״ש ארון ונביאים כו׳ נגד ה׳ עילאה וה׳ עילאה מקבל ההמשכה מבחי׳ יו״ד דשם הוי׳ כנודע שראשית הגילוי מאור א״ס ב״ה א״א להעולמות לקבל אם לא ע״י צמצום האור והוא נקודה דיו״ד בחי׳ חכ״ע שנק׳ אין למעלה מהשגה וכמ״ש והחכ׳ מאין תמצא כו׳ וההי׳ התפשטות אורך ורוחב בחי׳ בינה הוא מה שבא אור א״ס בגילוי השגה והבנה נק׳ יש כמ״ש להנחיל אוהבי יש כו׳ ואין ויש ב׳ הפכים.

ולכן ארז״ל ע״פ או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי כו׳ כל העוסק בתורה משים שלום בפשמ״ע ובפמשלמ״ט פמשמ״ע הוא בחי׳ השלום והיחוד בבחי׳ י״ה דשם הוי׳ ושלום בפשמ״ט הוא בבחי׳ ו״ה כי ה׳ אחרונה דשם הוי׳ מקור לעולמות תחתונים בי״ע בעלי גבול כו׳ לכן נק׳ פמשמ״ע והשלום בבחי׳ י״ה כי היו״ד בחי׳ אין שלמעלה מהשגה וההי׳ בינה שהוא ההשגה נק׳ יש והגם שבחי׳ חו״ב הם תרין ריעין דלא מתפרשין שיחודם תמידי הוא בחי׳ חיצוניות חו״ב שלצורך להחיות העולמות מאין ליש שצריך לחדש תמיד חיות העולמות מאין ליש הוא ע״י בחי׳ יחוד חו״ב אין ויש כו׳ אבל פנימי׳ חו״ב שהוא גילוי פנימיות אור א״ס שמאיר בח״ע דתורה להיות יחוד פנימי דחו״ב הוא ע״י עסק התורה שמשים שלום בפשמ״ע בחי׳ י״ה ובבית ראשון שקלקלו וגרמו ע״י העונות דאסתלק יו״ד דשם הוי׳ לא״ס ב״ה ולא האיר בה׳ עילאה היפך השלום שע״י עסק התורה והו״ע ונהר יחרב בבית ראשון שבחי׳ ה׳ עילאה דשם הוי׳ הוא בחי׳ בינה שהוא נהר היוצא מעדן בחי׳ ח״ע יחרב כו׳ ולא האיר בו נביעו דעדן עילאה בחי׳ יו״ד דאסתלק לא״ס ב״ה כו׳ ולכן הי׳ גלות בבל שבעים שנה כי ז׳ מדות עליונות לך הוי׳ הגדולה והגבו׳ כו׳ מקורם מקבלים ההמשכה מבחי׳ בינה דאצי׳ בחי׳ נהר יוצא מעדן כו׳ כמ״ש בזהר שזהו פי׳ הפסוק והי׳ שבעת ימים תחת אמו כו׳ דאינון ז׳ מדות עליונות מתעטרין באימא עילאה בינה דאצילות דרביעא על בנין וכיון דחטאו ישראל ואתחריב מקדשא לא אשתכח אימא רביעא עלייהו והו״ע ונהר יחרב כו׳ וכדין יו״ד אסתלק לעילא לא״ס ב״ה ונהורא ונביעו דאימא עילאה לא הוה נהיר בז׳ מדות עליונות וכל מדה וספירה כלולה מיו״ד ספירות ולקבל שבעין שנין דילה אתמשך גלותא דבית ראשון שבעין שנין

חסר בבב״ש . . ארון ונביאים: **יומא כא, ב ופרש״י שם.**
בזהר שזהו פי׳ הפסוק והי׳ שבעת ימים: **ראה זח״ב ט, ב וזח״ג צב, א.**

והו"ע כס י"ה והוה פרודא בין בחי' י"ה לבחי' ו"ה כמארז"ל בקליפות עמלק אין השם שלם כו' ובית שני האיר הגילוי מבחי' ה' אחרונה דש' הוי' שמקבל ההמשכה מבחי' וא"ו דשם הוי' ותמונת הוא"ו ג"כ בראשו יו"ד ואח"כ נמשך הקו והוא ג"כ בחי' נהר יוצא מעדן שלפעמים מפרשים הנהר בחי' בינה דאצי' ולפעמים מפרשים הנהר הוא בחי' יסוד ז"א שמאיר במל' בחי' גן כו' אך בבית שני נאמר ונהר כו' ויבש יבישות הוא יותר מיחרב (כמו אחר המבול בתחלה חרבו המים כו' ואח"כ נאמר יבשה הארץ) ועי"ז ה' תתאה אתחשך ונפלת בגלותא.

והו"ע ואני בתוך הגולה בחי' אני שכינה מל' בגלותא כמארז"ל גלו לבבל שכינה עמהם כו' והנהר נק' נהר כבר שהי' בו מים כבר ועתה פסק מימיו דנביעו ונהר יוצא מעדן כו' ומזה נמשך שהאהבה שבנה"א הוא בחי' שאהבה נפשי כו' ששרשה ג"כ מבחי' מל' כנס"י דלעילא כו' מוסתר האהבה בגלות בגוף ונה"ב המכסה ומסתיר על אור הוי' שבנה"א כי האהבה שבנפש האלקית הוא כאהבת הבן אל האב כמ"ש בנים אתם להוי' כו' והוא כמארז"ל אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן ואנו רואים הגם שקריאת התינוק אבא הוא בלי השגות שכל ודעת איך הוא אביו שהולידו כו' שאין לו השגה ודעת זה כלל, ואעפ"כ יש לו התקשרות עצמיות ונפשו קשורה בנפשו ויש לו געגועים על אביו וה[ו]א מפני [ש]ע"י טעימת הלחם נמשך בו דעת הנעלם שלמעלה מהשכל והשגה והקריאה שלו הוא עצמיות כו' כמ"כ יובן מה שאנו קוראים ואומרים כי אתה אבינו כו' כמו עד"מ הבן נמשך ממוח האב כמ"כ נש"י נמשכו מפנימיות ח"ע דאצי' שהוא בחי' היו"ד דש' הוי' וניצוץ אלקות שבנה"א הוא מבחי' קוש"י שהוא למעלה גם מהיו"ד הוא בחי' כתר דלא אתרמיז בשום אות כי אותיות הן בחי' כלים לאורות אבל בחי' כתר עליון לא אתרמיז בשום אות וכלי כ"א בבחי' קוש"י אך כמו שלמעלה בזמן הגלות ואני בתוך הגולה אין מאיר בחי' יו"ד וקוש"י בבחי' נהר יוצא מעדן להשקות הגן בחי' מל' והו"ע ונהר יחרב ויבש כו' כמ"כ בנפש האלקי' ששרשה מבחי' מל' אין מאיר בחי' שאהבה נפשי כו' ששרשה מיוד וקוש"י כ"א האהבה מסותרת בנה"א והיא מלובשת בגלות בגוף ונה"ב וזהו הגידה לי כו' פי' הגידה כמו ונהר דנגיד ונפיק מקדמוהי כו' ל' המשכה שבקשת כנס"י שיומשך האהבה דנה"א בגילוי ותיבת הגידה ג' י' ד' ה' ג' הוא גמ"ח גומל דלים שנמשך ההשפעה לבחי' ד' שהוא בחי' מל' שנק' דלת ע"י היו"ד שבאמצע הוא בחי' יסוד כו' וכשמקבלת ההשפעה נעשה מן ד' ה' כמו בתמונת הד' כשנעשה בו יו"ד נתהווה ה' ובחי' מל' כשמקבלת ההשפעה מבחי' ז"א נק' ה'.

כמארז"ל . . אין השם שלם : ראה תנחומא ס"פ תצא. רש"י ס"פ בשלח. תו"א פד, ב. לקו"ת פ' ראה יח, ג (ובהמ"מ לשם — הוצאת ה'תשד"מ).

כמארז"ל גלו לבבל שכינה עמהם : ראה מגילה כט, א. לקו"ש ח"ז ע' 210. וש"נ.

כמארז"ל אין התינוק יודע לקרות אבא : ברכות מ, א.

וגם עוד יש לפרש הגידה ל׳ הגדה וכמארז״ל בספרי ע״פ ולדבקה בו למוד דברי אגדה שמתוך כך אתה מכיר מי שאמר והי׳ העולם וכן ארז״ל ע״פ והוא כזרע גד לבן כו׳ כאגדה המושך לבו של אדם כו׳ כי וברדת הטל ירד עליו המן ובחי׳ טל הוא אתדל״ע המעורר אתעדל״ת והענין כמ״ש בזהר תלת דרגין אינון קוב״ה ואורייתא וישראל, וכולהו דרגין על דרגין סתים וגליא קוב״ה סתים וגלי׳ הן ב׳ שמות הוי׳ אלקים תורה סתים וגליא מ״ת הי׳ גלוי גליא דאורייתא ולע״ל ישקני מנשיקות פיהו יהי׳ גילוי פנימית טעמי תורה כמ״ש ברש״י והוא בחי׳ סתום וישראל סתים וגלי׳ הן ב׳ שמות יעקב וישראל שהן כנגד ב׳ שמות הוי׳ אלקים כמ״ש בזהר ותורה הוא הממוצע המחבר ישראל עם קוב״ה וע״י גלי׳ דאורייתא הוא התחברות פנימית ישראל לסתים פנימי׳ אור א״ס ב״ה, ובאגדה מלובש סודות ופנימיות התורה ולכן מושכין לבו של אדם כו׳ שמתוך כך אתה מכיר מי שאמר הי׳ העולם ולבא לאהבה ולדבקה בו כו׳ וכענין משכני אתעדל״ע מלמעלה וממילא אחריך נרוצה כו׳. והנה נודע שמ״ת הי׳ גילוי גלי׳ שבתורה הוא בחי׳ אירוסין ולע״ל שיהי׳ גילוי פנימית התורה נק׳ נשואין כמ״ש כי בועליך עושיך ה׳ צבאות כו׳ וכמו שא״א להיות נשואין בלא אירוסין תחלה כך א״א לקבל גילוי פנימיות התורה עד שיקבל וידע תחלה נגלה שבתורה והן ההלכות שבתורה והמן נק׳ בזהר מזונא דחכמתא וירד בזכותו של משה פנימי׳ ח״ע ונחנו מה כו׳ ולכן לא הי׳ בו פסולת כלל, ונאמר בו כזרע גד לבן פי׳ כנודע שגוון לבן מורה על אור עצמות אור א״ס שלמעלה מבחי׳ מדות וספירות עליונים שנק׳ גוונין כו׳ כמו גוון לבן הוא עצמיות ולא כמו שארי גוונין שעושין ע״י צבע כו׳.

והנה טענת כנס״י על הגלות איכה תרעה כו׳ כי כנס״י נק׳ רעייתי פרנסתי וארז״ל ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים כו׳ ע״י שני התמידין בכל יום כו׳ לחמי לאישי כו׳ ובחורבן בהמ״ק ובטל התמיד איכה תרעה כו׳ וכמ״ש בזהר ויקרא י״ז ע״פ זה כל זמנא דכנס״י אשתכחת בי׳ בקודב״ה כביכול קודב״ה בשלימו ורעי כו׳ זן לגרמי׳ מההוא יניקו דחלבא דאימא עילאה ומההוא יניקו אשקי לכל שאר אחרנין כו׳ והענין כמ״ש גדול הוי׳ ומהולל מאד בעיר אלקינו כו׳ פי׳ כמו עיר מקובץ מכמה בתים כמ״כ למעלה אותיות הדיבור נק׳ בתים בס״י שתי אבנים בונות שתי בתים כו׳ וכללות עולם הדיבור בחי׳ מל׳ דבר ה׳ שבעש״מ נק׳ עיר אלקינו שבכל העש״מ נז׳ רק שם אלקים וגדול הוי׳ הוא

וכמארז״ל בספרי ע״פ ולדבקה בו: **ספרי עקב יא, כב.**
ארז״ל ע״פ והוא כזרע גד: **מכילתא בשלח טז, לא.**
בזהר תלת דרגין אינון: **זח״ג עג, א.**
כמ״ש ברש״י: **בשה״ש א, ב.**
יעקב וישראל . . הוי׳ אלקים כמ״ש בזהר: **זח״א קעד, א.**
בזהר מזונא דחכמתא: **זח״ב סב, א.**
וארז״ל ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים: **שהש״ר א, ט. זח״ג ז, ב. יל״ש פקודי רמז תיח.**

בחי׳ אור א״ס שמאיר בח״ע דאצי׳ שמתלבש באותיות הדיבור להוות ולהחיות רבוא רבבות עולמות מלאכים ונשמות הוא התפשטות גדולתו ית׳ וכשמתלבש ומאיר גלוי שם הוי׳ בעיר אלקינו שם אלקים הוא התחברות משפיע ומקבל ונודע שבמקום שיש התחברות משפיע ומקבל נשפע תוס׳ וריבוי שפע והארה מלמעלה ממקום גבוה נעלה יותר משל ב׳ הבחי׳ משפיע ומקבל וכמ״ש זכר ונקבה בראם ויברך אותם וכן במצות צדקה שמתחבר העשיר עם העני עי״ז העשיר מקבל תוס׳ ברכה כמ״ש ברות עם בועז אשר עשיתי עמו כו׳ וזהו גדול הוי׳ בעיר אלקינו פי׳ עם עיר אלקינו שע״י גילוי והארת שם הוי׳ בשם אלקים גלוי אלקות בעולמות עי״ז נמשך מלמעלה מעלה תוספת אור בשם הוי׳. והו״ע גדול הוי׳ כו׳ וכמ״ש בזהר ויקרא ה׳ פי׳ עם עיר אלקינו דמלכא בלא מטרוניתא לאו מלכא הוא ולאו גדול הוא ע״ש. ועוד יובן זה בפי׳ הוי׳ שלכאורה הל״ל הוי׳ יחיד שמורה יותר על אחדות אבל אחד הוא אחד המנוי כמו ביום ראשון נאמר ויהי ערב כו׳ יום אחד ואעפ״כ נאמר אחריו יום שני יום שלישי כו׳ אבל יחיד מורה על אחדות הפשוט והל״ל ה׳ יחיד וכמו שאומרים יחיד חי העולמים כו׳ מלך יחיד כו׳ אך עיקר המכוון בפי׳ הוי׳ אחד שהח׳ מורה על ז׳ רקיעים וארץ מעלה ומטה והד׳ מורה על ד׳ רוחות הגם שנתהוה העולם ו״ק מעלה ומטה וד׳ רוחות העולם וכן ו״ק רוחנים ששרשם מבחי׳ שש מדות עליונות לך הוי׳ הגדולה והגבו׳ כו׳ הם בטלים במציאות באור א״ס ב״ה ואתה הוא קודם שנבה״ע ואתה הוא אחר שנבה״ע כי אני הוי׳ לא שניתי כו׳ שכל העולמות עליונים ותחתונים בטלים במציאות באור א״ס שע״ז מורה האלף אלופו של עולם ולכן נאמר הוי׳ אחד שזהו רבותא יותר.

אך עוד יש בפי׳ אחד אח ד׳ הקדב״ה נק׳ אח כמ״ש מי יתנך כאח לי כו׳ וכנס״י בחי׳ מל׳ נק׳ ד׳ שבחי׳ מל׳ מקור לד׳ חיות המרכבה והתחברות הקדב״ה וכנס״י נק׳ אחד כי ההמשכה זו הוי׳ אחד גילוי אלקות בעולמות כנס״י ונש״י הם הממשיכים הגילוי אלקות בעולמות שלכן נק׳ כנס״י תמתי שמתממת ומשלמת להקדב״ה כמ״ש בזהר ויקרא ד׳ ז׳ זווגא דדכר ונוק׳ אקרי אחד. דכר בלא נוק׳ פלג גופא אקרי וכד כנס״י בגלותא וקוב״ה אסתליק לעילא וזיווגא אתפרש כו׳ ולכן כתיב ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד ושמו אחד כו׳ ע״ש כי העולמות והנבראים נראין ליש ונפרד כו׳ וכנס״י משלמת היחוד גלוי אלקות בעולם דירה בתחתונים כו׳ ולכן אומרים בק״ש ב׳ שמות הוי׳ כי להיות הוי׳ אחד הגילוי למטה שרש ההמשכה משם הוי׳ הראשון וכמש״ל בפי׳ גדול הוי׳ כו׳ כשמתחברים משפיע ומקבל נמשך תוס׳ אור שלמעלה מב׳ הבחי׳ משפיע ומקבל וכנודע שב׳ שמות הוי׳ שבפסוק ראשון דק״ש הוא בחי׳ עתיקא וז״א והגילוי יהי׳ לע״ל כמ״ש ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד כו׳ וארז״ל אטו האידנא לאו אחד הוא כו׳ והיינו מפני שלע״ל יהי׳ בגילוי למטה דירה בתחתונים היוצא מזה שבחי׳ גדול הוי׳ כו׳ הוא עם עיר אלקינו דוקא וכן הוי׳ אחד הוא ע״י התחברות הקדב״ה וכנס״י שממשכת גלוי אחד בארץ כו׳.

וארז״ל אטו האידנא לאו אחד הוא: פסחים נ, א.

ולכן הטענה כשכנס״י יהי׳ בגלות איכה תרעה איך תזון גרמך כמ״ש בזהר ויקרא די״ז ע״ב ואמר לה הקב״ה שבוק אנת דידי דהא דידי מלה טמירא הוא לאתידע והענין כמ״ש בזהר אחרי ע״ד כד מלה תלי׳ בתשובה כו׳ כדין ה׳ עילאה נטיל ואנגיד לוא״ו ויו״ד לגבי והו״ע הוי׳ אחד וכד תשובה לא אשתכח ולא תלי׳ בתשובה הו״ע אוי כו׳ פי׳ יו״ד הוא בחי׳ יסוד המשפיע למל׳ והוא״ו בחי׳ ז״א דאצי׳ וכד תלי׳ בתשובה ה׳ עילאה בינה אנגיד לו׳ וי׳ לגבי׳ כו׳ וכד אסתלק קודב״ה לעילא לעילא ולא תלי׳ בתשובה הו״ע אוי כו׳ שבחי׳ א׳ פלא בחי׳ כתר אנגיד לו׳ וי׳ לגבי והו״ע אוי שהחרבתי את ביתי כו׳ ע״ש והענין י״ל לכאורה כמ״ש במד״ר בקהלת ע״פ יש אחד ואין שני לו גם בן ואח אין לו, יש אחד זה הקדב״ה גם בן ואח פי׳ המ״כ שאין לו חבור בבת זוג כו׳ אלא שחבב הקדב״ה את ישראל וקראן בנים שנאמר בנים אתם להוי׳ אלקיכם וכן הוא במד״ר ואתחנן כל מה שבראתי כו׳ בראתי זוגות אבל כבודי אחד ומיוחד כו׳ והענין כי כל מה שנז׳ בספרים ענין יחודים עליונים כמו יחוד חו״ב ומדות ודיבור יחוד זו״נ זהו הכל רק באצי׳ ע״ס דאצילות וכן בבי״ע בחי׳ יחו״ת ששם יש משפיע ומקבל אור מקיף ואור פנימי אבל אור א״ס ב״ה בעצמו הוא יחיד ומיוחד למעלה מעלה ממהות ע״ס דאצי׳ שאפי׳ ח״ע שהיא ראשית האצי׳ הוא כעשי׳ גשמיות אצלו ית׳ לכן באור א״ס ב״ה לא שייך לומר כלל בחי׳ יחודים עליונים כי הוא יחיד ומיוחד והו״ע יש אחד ואין שני לו כו׳ רק כשמתלבש ומאיר אור א״ס בע״ס דאצי׳ נק׳ ח״ע אב ראשית ומקור הגלוי לע״ס ובינה שמקבלת מבחי׳ חכמה נק׳ אם הבנים כו׳ ובחי׳ מדות עליונות נק׳ בנים כו׳ ובחי׳ מל׳ נק׳ בת כמארז״ל לא זז מחבבה עד שקראה בתי כו׳ והו״ע אלא שחביב הקדב״ה לישראל וקראן בנים כמ״ש בנים אתם כו׳ כי נש״י מושרשין בבחי׳ ז״א דאצי׳ והענין כי הרי הארת אור א״ס ב״ה מלובש בע״ס דאצי׳ שהרי ענין ע״ס זהו מה שהוא ית׳ מניח את אורו הגדול הבלתי גבול על הצד ומצמצם הארה ממנו להאיר בגבול ומדה שהן הע״ס דאצי׳ כח הגבול שיש בא״ס ב״ה כי לומר שהאור דא״ס מאיר רק בלי גבול וא״א להאיר אורו ית׳ בגבול זהו חסרון בחיק הבורא ית׳ שהוא כל יכול ואנת הוא שלימותא דכולא לכן אע״פ שהע״ס דאצי׳ הן מקורים לעולמות בי״ע בע״ג ומדה כו׳ מפני שהן כח הגבול שיש בא״ס ב״ה והוא כח גבורתו של א״ס ב״ה שמצמצם אורו לשכון ולהאיר בהם עד שמיוחד עמהם בתכלית וא״כ הם אלהותו ית׳ ממש.

ויובן זה ע״ד שנאמר הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך כו׳ ואעפ״כ צמצם שכינתו בין שני בדי הארון במקום אמה על אמה ועד״ז הו״ע

כמארז״ל לא זז מחבבה: ראה שמו״ר ספנ״ב. במדב״ר פי״ב, ח. שהש״ר ספ״ג. פסיקתא דר״כ פ״א.

צמצם שכינתו . . במקום אמה על אמה: ראה תנחומא ויקהל ז: בתוך הארון כו׳ צמצם שכינתו. שהש״ר א, טז (ב). ב״ר פ״ה, ו. ויק״ר ספ״י.

התלבשות אור א״ס בע״ס דאצי׳ ולכן מצד התלבשות אור א״ס בע״ס שייך לומר על נש״י בנים אתם להוי׳ כו׳ עד״מ הבן שהוא עצמיות אחד עם האב ונמשך מטיפת מוח האב כמו״כ נש״י נמשכו מבחי׳ ח״ע והו״ע כי אתה אבינו כו׳ מצד התלבשות אא״ס בח״ע והו״ע שחבבן וקראן בנים כו׳ כי נש״י מושרשים בבחי׳ ז״א מדות דאצי׳ כו׳. אך הנה נודע שעל זמן הגלות נאמר קודב״ה בגלותא אסתלק לעילא ולעילא פי׳ שנסתלק מלהאיר בבחי׳ ע״ס דאצי׳ ולעילא לעילא הוא לבחי׳ מוהו״ע* בחי׳ יחיד ממש שהו״ע יש אחד ואין שני גם בן ואח כו׳ שלמעלה מבחי׳ יחודים עליונים וא״כ אין טענה איכה תרעה כו׳ ורעיתי פרנסתי כו׳ שזהו שייך בהמשכות תוס׳ אורות בע״ס דאצי׳ אבל בעצמיות אא״ס ב״ה אין שייך כלל הטענה איכה תרעה והו״ע דידי מילה טמירא לאתיידע. אבל באמת תירוץ זה אינו מתיישב עדיין כי ענין הגלות הוא כמ״ש בפתח אליהו וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כלהו שמהן כגופא בלא נשמתא שהוא הסתלקות האורות מהכלים דאצי׳ ולכן נמשל הגלות לשינה כמ״ש ויקץ כישן הוי׳ כו׳ עד״מ השינה הוא הסתלקות האורות שאין מאיר אור השכל במוח וכח הראיה בעין וכח השמיעה באזן ונשאר קיסטא דחיותא חיות הגוף כמ״כ בנמשל הוא הסתלקות פנימי׳ האורות מהכלים אבל הכלים והשמות נשארו באצי׳ ומהם נמשך חיות העולמות ולכן ארז״ל ע״פ היתה כאלמנה ולא אלמנה אלא כאשה שהלך בעלה למדינת הים ודעתו לשוב כו׳ שהו״ע קודב״ה בגלותא אסתלק לעילא כו׳ ודעתו לשוב כו׳ א״כ הטענה אמיתית איכה תרעה כו׳ בהמשכת תוס׳ אורות בכלים דאצי׳ ע״כ י״ל דידי מילה טמירא לאתיידע בענין אחר והוא ע״פ מה שנת׳ ע״פ כי לא על הלחם לבדו יחי׳ האדם כי על כל מוצא פי הוי׳ יחי׳ האדם כו׳ פי׳ האדם דלעילא דהיינו בחי׳ ועל דמות הכסא כמראה אדם כו׳ שיחי׳ מבחי׳ הלחם דהיינו תורה כמ״ש לכו לחמו בלחמי כו׳ שנק׳ לחמי מזון שמחבר אור א״ס להתלבש בע״ס דאצי׳ שנק׳ כמראה אדם כו׳ כמו שהלחם הגשמי מחי׳ את האדם מפני ששרש דצ״ח הוא מעולם התהו בחי׳ ואלה המלכים כו׳ לפני מלוך מלך לבנ״י והאדם שרשו מעולם התיקון לכן הוא נזון ומקבל חיות מדצ״ח מפני ששרשם מעולם התהו רבוי האור לכן יש להם כח להחיות האדם וכמ״כ בלחם דתורה שירדה ונתלבשה בענינים גשמים שנים אוחזין בטלית כו׳ שבירורים אלו הוא ממה שנפל בשה״כ מעולם התהו שלמעלה מבחי׳ אדם דתיקון, לכן התורה שלמטה דוקא נק׳ לחמי מזון שמחבר וממשיך תוס׳ אורות בבחי׳ כמראה אדם ע״ס דאצי׳ שנק׳ כמה גופין תקינת לון כו׳ וע״י עסק התורה ממשיך אא״ס נשמתא לגופא כו׳ והו״ע יחיה האדם דלעילא אך לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי הוי׳ כו׳ פי׳ מוצא

קודב״ה בגלותא אסתלק לעילא: ראה זח״א רי, א. זח״ב נח, ב. זח״ג כ, ב.
מוהו״ע: כ״ה בהכת״י. ואוצ״ל: מהו״ע.
ארז״ל ע״פ היתה כאלמנה: תענית כ, א.
מה שנת׳ ע״פ כי לא על הלחם: לקו״ת צו יג, ב. מטות פא, ב. עקב יד, א. ועוד.

מקור ושרש כמו מוצא מים כו׳ כי פי׳ הוי׳ הוא בחי׳ מל׳ דבר ה׳ שבעש״מ ומוצא ומקור פי הוי׳ הוא בחי׳ רעדכ״ר בחי׳ כתר עליון ומבחי׳ זו שהוא למע׳ מהבירורים דתוהו ותיקון יחיה האדם דלעילא כי פסוק זה נאמר אצל המן למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו כו׳ כי המן ירד עם הטל וברדת הטל כו׳ והוא בחי׳ טל אורות טליך כו׳ טלא דנטיף מעתיקא כו׳ אתעדל״ע שלמעלה מעלה מאתעדל״ת ולכן המן נק׳ לחם מן השמים שלמעלה מעלה מלחם מן הארץ שהוא ע״י בירורים דתוהו ותיקון ולכן יש בו פסולת אבל המן שרשו למעלה מב׳ הבחי׳ דתוהו ותיקון ולכן לא הי׳ בו פסולת כלל וירד בזכות משה שנאמר בו כבד פה היינו למעלה מבחי׳ דיבור והו״ע מוצא פי הוי׳ מקור ושרש ולמעלה מבחי׳ פי הוי׳ והו״ע למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחי׳ כו׳ שהוא בחי׳ הבירורים דתוהו ותיקון יחי׳ האדם כ״א על כל מוצא פי הוי׳ שלמעלה מב׳ הבחי׳ דתהו ותיקון יחיה האדם דלעילא בחי׳ כמראה אדם כו׳.

וזהו תשובה לכנס״י על טענתה איכה תרעה כו׳ מפני שבטלו התמידין והקרבנות כי ענין הקרבן הוא בירור שם ב״ן גימ׳ בהמה שעולה לשרשו בחי׳ שם ס״ג דעולם התהו שלמעלה מבחי׳ שם מה גימ׳ אדם והו״ע לחמי שנאמר בקרבנות מפני שע״י הקרבנות ממשיכים אורות דתהו לבחי׳ אדם דתיקון אבל יש עוד בחי׳ מזון כמו המן לחם מן השמים שלמעלה מבירורים דתהו ותיקון והוא בחי׳ אתעדל״ע שלמעלה מאתעדל״ת בחי׳ טלא דנטיף מעתיקא כו׳ והו״ע על כל מוצא פי הוי׳ יחי׳ האדם דלעילא וזהו דידי מלה טמירא לאתיידע כו׳ אך תכלית הבריאה הי׳ שיהי׳ באתעדל״ת אתעדל״ע וכמ״ש ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה כו׳ וכמ״ש לבבתני אחותי כלה כו׳ שהקב״ה נק׳ לב כו׳ כמו שהלב מקבל החיות מקודם מהמאכלים ואח״כ פליג החיות לכל שייפין כו׳ אעפ״כ אין שייך הקושי׳ איכה תרעה כו׳ כי יש מזון שלמעלה מבירורים מבחי׳ מוצא פי הוי׳ כנ״ל ולכן שבוק אנת דידי כו׳.

אך על טענתה השנית על הגלות איכה תרביץ בצהרים שלמה אהי׳ בעטי׳ על עדרי חבריך (ופי׳ דברים אלו מבואר במ״א) שזהו נוגע לכנס״י ע״ז הוא תשובת הקדב״ה לכנס״י אם לא תדעי לך לגרמך הרי לך עיטא היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן כו׳ פי׳ אם לא תדעי לך הוא המשכת הדעת בכנס״י כי בזמן בהמ״ק הי׳ אהל מועד מלשון ונודעתי לך ודברתי אתך כו׳ הוא התקשרות ודבקות הקדב״ה בנשמות ישראל. אלא שנודעתי הוא ע״י הדעת וההשגה בגדולתו ית׳ כמ״ש נודע בשערים בעלה הוא המשכת הדעת בנש״י לכל חד וחד לפום מה דמשער בליבי׳ כו׳ אבל ונודעתי הוא בחי׳ יחוד וקשר עליון מבחי׳ אנכי מי שאנכי שלמעלה מהשגה כו׳ וע״י בהמ״ק שנק׳ אהל מועד שהוא בחי׳ יחוד עליון מלשון והאדם ידע כו׳ הי׳ גלוי

שלמה אהי׳ . . מבואר במ״א: ראה לקו״ת מטות פד, א.

השפעת הנבואה והדעת בכנס"י בפנימי' כמ"ש במד"ר ע"פ כי מן הבאר ישקו כל העדרים שמשם הי' שואבים רוח הקדש כו' אבל בזמן הגלות אם לא תדעי כו' שאין גלוי נבואה ורוחה"ק כמ"ש אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד כו' שאין המשכת הדעת והנבואה כו' והגם שהפי' לא ראינו בבחי' ראי' בגלוי אבל עכ"ז ממשיכים גם עתה גילוי אא"ס ע"י עסק תומ"צ אבל הוא ע"ד מתן בסתר שממשיכים תוס' אורות למעלה ולע"ל יתגלה למטה כמ"ש ומלאה הארץ דעה את ה'.

ופי' היפה בנשים היינו כאשר כנס"י כלולה מג' אבות שהם אהוי"ר ורחמים שע"ז נאמר הנך יפה רעייתי כו' כי היופי הוא כשכלול מג' גוונין דוקא והיופי שהן אהוי"ר ורחמים נמשכים ג"כ ע"י הדעת והשגה בגדולתו ית', גם היפה בנשים הוא חשבון כחשבון שני חיי האבות אך גם ארור המן גם ברוך מרדכי הוא ג"כ תק"ב כחשבון היפה בנשים כי מחמת אם לא תדעי לך שהוא בחי' עד דלא ידעי בין ארור המן כו' יוכל ח"ו להיות יניקה לסט"א מבחי' דקמי' כחשיכא כאורה כו' העצה לזה צאי לך בעקבי הצאן כו' כי טענתה איכה תרעה היינו ענין הקרבנות שאינם ע"ז משיבה צאי לך בעקבי הצאן פרש"י בשבת דל"ג ע"ב אבות הראשונים שהיו רגלי הצאן וחזוקן וא"כ פי' עקבי הצאן הפך מבחי' נופלים או כפופים שאינו עומד על רגליו יפה כמ"ש בלק"ת בד"ה כי ההרים ימושו כו' והענין י"ל כי הנה האבות היו בבחי' מרכבה אע"פ שלא הי' עדיין כ"כ ענין הקרבנות והוא ע"י התפלות כי הנה בגמ' ברכות דכ"ו ע"ב אתמר ר"י בר חנינא אמר תפלות אבות תקנום וריב"ל אמר כנגד תמידין תקנום וי"ל דלמ"ד תפלו תכנגד תמידין תקנום היינו מצד שבתפלה מקריבין ג"כ נה"ב שבאדם ששרשה ג"כ מפני שור כמו הקרבן שהיו מקריבין הבהמה אך נה"ב שבאדם שהיא ג"כ נפש השכלית זהו מפני ששרשה מבחי' פני אדם שבבחי' שור כמ"ש ופני אדם לארבעתן ולמ"ד תפלות אבות תקנום זהו מצד האהבה שבנפה"א ששרשה מבחי' כמראה אדם עליו מלמעלה כו' ובבחי' א' זהו גבוה יותר כי העלאת נה"ב שרשה העלאת המרכבה תתאה פני ארי' דאכיל קרבנין ופני שור שרש נה"ב אבל אבות הן המרכבה מרכבתא עילאה דאצילות וכמ"ש בת"א בד"ה בכ"ה שהן ב' בחי' מס"נ שבק"ש למס"ג באחד ומס"נ דבכל מאדך הנמשך אחר בשכמל"ו והוא ג"כ כמאמר השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד כי יעקב בחי' תפארת דאצי' ובלבו היינו בינה כמאמר בינה לבא ובה הלב מבין כו' אלא אחד היינו עת"י דאצי' יחידו של עולם כך אין בלבינו של הי"ב שבטים שהן בעולם הבריאה בחי' י"ב בקר דבריאה י"ב חיות המרכבה ובלבינו היינו מל' בחי' והים עומד עליהם מלמעלה אלא אחד

בלק"ת בד"ה כי ההרים ימושו: תצא מ, ב.
בת"א בד"ה בכ"ה: כט, ב.
כמאמר השבטים ליעקב: פסחים נו, א.

היינו ז"א דאצי' כי בבי"ע א"א להשיג בחי' ע"י דאצילות אלא ע"י התלבשותו בז"א דאצי' משא"כ בלבך דיעקב בחי' בינה דאצי' התגלות ע"י דאצי' הוא בבינה א"כ האבות הן הן המרכבה זהו גבוה יותר מבחי' מרכבה תתאה וזהו אומרו צאי לך בעקבי הצאן י"ל כי עם היות שאין מזבח ואין קרבנות עכ"ז צאי לך בעקבי הצאן היינו להעלות צאן אדם שנה"א תהי' בבחי' צאן ע"י הג' תפלות וכמ"ש ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם פי' שנש"י נק' צאן אדם ולכאורה צאן אינו אדם ואדם אינו צאן אך הענין כנודע בפי' האבות הן המרכבה בחי' חג"ת דאצי' הגם שהמדות הם נלקחים מהשכל ובחי' מדות נק' בהמה לגבי בחי' השכל והחכמה שנק' אדם בחי' דעת עכ"ז שרש המדות הם למעלה מהשכל וכמאמר יפה כח הבן מכח האב והוא כנודע דז"א בעתיקא אחיד ותלי' ואו"א במזלא אתכלילן פי' בחי' חו"ב שרשן מבחי' מזל ונוצר כו' הארה בעלמא בחי' שערות וז"א בחי' מדות דאצי' בעתיקא אחיד בחי' מדות שבכתר והוא בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם ולכן האבות שהן חג"ת מדות דאצי' הן מרכבה לבחי' או"א בחי' אדם הראשון ח"ע להעלותם לבחי' אור א"ס כי לא אדם הוא ולהמשיך אור מבחי' עצמות אור א"ס ב"ה בבחי' ח"ע דאצי' והו"ע הנמשכין מאו"א דאצי' עכ"ז נק' צאן בחי' בהמה מפני ששרש המדות דז"א בעתיקא כו' והו"ע מרכבתא עילאה דאצילות וזהו התשובה לכנס"י על טענתה שבטלו התמידין שהיו מכבשים בחי' מרכבה תתאה דבריאה ארי דאכיל קרבנין צאי לך בעקבי הצאן שהן התפלות שהאבות תקנום בחי' מרכבתא עילאה דאצי' שנק' צאן אדם כו' וגם למ"ד תפלות כנגד תמידין תקנום מקריבין נה"ב שבאדם ששרשה מבחי' עצם פני שור שבמרכבה ולכן ארז"ל גדולה תפלה יותר מהקרבנות כו' והו"ע התשובה צאי לך בעקבי הצאן שהן ג' תפלות שבכל יום.

ויובן יותר עפמ"ש כי בחסד חפצתי ולא זבח ורש"י פי' בשבת קכ"ז דעיון תפלה לכוין בתפלתו הוא בכלל גמ"ח שנאמר גומל נפשו איש חסד ולכאורה תפלה כנגד תמידין תקנום שהן זבח אך הענין כאמרז"ל כשראה אהרן חנוכת הנשיאים ואין לו חלק בהקרבנות חלשה דעתו ואמ"ל הקדב"ה חייך שלך גדול משלהם שאתה מטיב הנרות והנרות קיימין לעולם ולכאורה הנרות הן ג"כ רק בזמן שבהמ"ק קיים ויש מפרשים הנרות קיימין לעולם על נר חנוכה ונר שבת אך פי' האמיתי נרות הן נש"י כמ"ש נר הוי' נשמת אדם ובהעלותך את הנרות שאהרן ממשיך אהבה רבה בנש"י להעלותן ולקשרן באור א"ס ב"ה בתפלה אך המכוון מההעלאה ואהבת את הוי' כו' הוא עיקר ההמשכה גלוי אלקות למטה וכמו בשמו"ע ח"י ברכאן דצלותא ברוך אתה כו' הוא המשכה גילוי למטה וכמו הנרות הגם שהן העלאה שטבע

דז"א בעתיקא אחיד ותלי': **זח"ג רצב, א.**

כאמרז"ל . . והנרות קיימין לעולם . . ויש מפרשים: **ילי"ש ר"פ בהעלותך. זית רענן שם. רמב"ן עה"ת שם. וראה ד"ה הגידה הנדפס לעיל לפני"ז, ס"ה (וש"נ).**

הנר לעלות אבל עיקרן להאיר אורם במקום החשך והו"ע כשמן הטוב כו' שיורד ע"פ מדותיו ר"ל שיתגלו מדותיו של הקדב"ה ואהבתו מלמעלה למטה שיהי' גילוי אלקות למטה כמו למעלה ולא כמדת אהבה של האדם שהוא מלמטה למעלה בצמאון כו' והו"ע ההפרש בין אהבה דאהרן שהוא בחי' ראיי' מלמעלמ"ט כי עין בעין נראה כו' אותיות אהרן ואהבה דאברהם הוא מלמטה למעלה בצמאון ותשוקה ליכלל באור א"ס ב"ה וכמ"ש בלק"ת ע"פ בהעלותך כו' והו"ע שהתפלה הוא בכלל גמ"ח כי בחסד חפצתי המשכה וגלוי אא"ס מלמעלה למטה ולא זבח שהקרבן נכלל לגמרי באש שלמעלה כו' ואין הפי' ואין זבח כלל אלא כ"א דבר מועט בשביל ההמשכה שאח"כ שא"א בלי העלאה מקודם כמו ק"ש ואהבת כו' ואח"כ שמו"ע המשכת גלוי אלקות למטה וכ"ז הוא תשובת הקדב"ה לכנס"י על זמן הגלות צאי לך בעקבי הצאן הוא ג' תפלות שבכל יום.

ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים כו' בגמ' ספ"ד דפסחים מלכא ומלכתא הוה יתבי מלכא אמר גדיא יאה ומלכתא אמר אימרי יאה ואיתא בשם הה"מ ז"ל שהיו מתווכחים אם צדיקים גדולים אם בעלי תשובה גדולים כו' והענין כמארז"ל בגמ' שבת מ"ט עיזא מסגן ברישא והדר אמרי כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא ופרש"י סתם עיזים שחורות סתם רחילות לבנות נמצא אימרי הוא בחי' נהורא בחי' צדיקים וגם הלכות התורה נמשלה לשער רישא כעמר נקי כו' גם אימרי ע"ד את ה' האמרת היום כו' ובזמן בהמ"ק שהיו מקריבין התמידין שהם כבשים בחי' אור ולכן בקדשים הלילה הולך אחר היום שעבר והו"ע היפה בנשים בחי' ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ בחי' כצלמינו כדמותינו הנך יפה רעייתי כו' שמקבלת היופי מלמעלה מבחי' חג"ת דאצי' כו' אך בזמן שאין בהמ"ק נק' כנס"י שחורה אני כו' ונק' אסתר ע"ש הסתר אסתיר פני כו' שמסתתרת המל' בראש הבריאה כו' עד שמתלבשת בע"ס והו"ע גדיותיך המה המזלות מלשון גדא דהר וכמ"ש העורכים לגד שולחן כו' כי מלובשים בדברים גשמיים שמקבלים החיות מהמזלות וע"ש כו' אך ע"י תשובה בחי' אתכפי' ואתהפכא חשוכא לנהורא כמ"ש ויתרון אור מתוך החשך ע"ז נאמר שחורה אני ונאוה כו' וזהו ורעי את גדיותיך שהוא ע"י תשובה בזמן הגלות על משכנות הרועים כו' למעלה מבחי' צדיקים בחי' נהורא שהי' נמשך ע"י התמיד שהוא מכבשים וכמארז"ל במקום שבע"ת עומדים צדיקים גמורים א"י לעמוד כו' והנה מלכא אמר גדיא יאי כו' והוא כמ"ש כמים קרים על נפש עיפה כו' שהתענוג מההתחדשות ומלכא הוא בחי' ז"א דאצי' שאינו יורד בבי"ע כמו המל' דאצי' ע"כ זאת הוא חידוש לו בירורי ב"ן דבי"ע בחי' בע"ת לכן אמר גדיא יאי ומלכתא בחי' מל' דאצי' שיורדת בבי"ע לברר זאת

בלק"ת ע"פ בהעלותך: ל, א.

ואיתא בשם הה"מ ז"ל: ראה גם אוה"ת בראשית תכו, א.

כמארז"ל בגמ' שבת: עז, ב.

חידוש אצלה בחי' צדיקים שהם מבחי' שם מ"ה דאצי' לכן אומרת אימרי יאה בחי' נהורא כו' ופי' על משכנות הרועים כי יש ז' רועים המפרנסים לנש"י האבות ומשה ואהרן כו' ויש שמונה נסיכי אדם כדאיתא בגמ' סוטה דנ"ב והן למעלה מבחי' ז' רועים והו"ע על משכנות הרועים וביאור זה נתבאר בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר מצות נר חנוכה כו'.

———•———

א, ח

בס"ד

אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן וגו', הנה בפסוק שלפניו כתי' הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה כו' שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך, והוא מאמר כנ"י להקב"ה על זמן הגלות כדפי' בזהר פ' ויקרא (די"ז ע"ב) וז"ל בשעתא דכנ"י נפקת בגלותא אמרת קמיה הגידה לי כו' איכה תרעה איכה תזון גרמך כו' איכה תרביץ כו' ולכן נאמר ב"פ איכה כנגד ב' חורבנות חורבן מקדש ראשון וחורבן מקדש שני שעל החורבן קורין איכה (ע"ש פ' בלק דקצ"ז ע"א), וע"ז משיב לה הקב"ה אם לא תדעי לך וגו'. ולהבין ענין הטענה והתשובה, יש להקדים מארז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים והיינו כמ"ש גבי קרבנות את קרבני לחמי כו' ע' מ"ש בפסוק אכלו ריעים ועיין מ"ש ע"פ כתפוח בעצי היער, פרק בגד"ה (וע"ש פ"ד דא"א להיות רעיתי כ"א ע"י דו"ר שמעכל המאכל כמ"ש בפסוק ויהי קול מעל לרקיע, משא"כ בלא דו"ר לכן כל האומר אין לי אלא תורה כו' (והנה בזמן הבית הי' פב"פ

בת"א . . ת"ר מצות נר חנוכה: לג, ד ואילך.

אם לא תדעי: נדפס מגוכי"ק 1052 יג, א. וראה בכ"ז בשינויים ובארוכה ד"ה הגידה באוה"ת שה"ש ח"א ע' קיב ואילך. וראה גם ד"ה הגידה (ואם לא תדעי) שנדפסו לעיל.

בפסוק אכלו רעים: ראה ד"ה אני ישנה באוה"ת שה"ש ח"ב ע' תצד, והנדפס להלן בספר זה (ר"ע תתקיד. וראה בהמ"מ לתחילת המאמר שם שבכמה מקומות התחלת מאמרים אלו: אכלו רעים). וראה עוד בענין זה באוה"ת שה"ש ע' תפג.

ע"פ כתפוח . . פרק בגד"ה: ראה אוה"ת שה"ש ח"א ע' קפט ואילך. רא ואילך. וד"ה זה הנדפס להלן. (במקומות הנ"ל ציון הפרקים שונה מבהנסמן כאן. וכנראה כאן מציין ע"פ נו"א מהמאמר).

(וע"ש: בגוכי"ק חסר סיום המוסגר. ואוצ"ל אחר תיבת: תורה כו'.

בפסוק ויהי קול: ס' מאמרי אדה"ז על נביאים ע' רלד וע' רלז. וראה גם אוה"ת יתרו (כרך ח') ע' ב'תתקפא. אוה"ת שבועות ע' א'תכט. א'תשכה ואילך.

והנה בזמן הבית . . [ובהגה"ה: צריך למחוק כו']: ראה גם אוה"ת שה"ש ר"ע קכד (שם נמצא ענין זה להלן בהמשך המאמר — בביאור ענין צדקת פרזונו).

כנז׳ ע״פ כי ההרים ימושו כו׳ משא״כ בגלות נפילה כי פנו אלי עורף, ובפסוק כי תצא למלחמה שזהו בחי׳ גלות השכינה כו׳)*, וכיון שכן זהו שאלת כנ״י איכה תרעה כו׳ להיות התלבשות אור א״ס בע״ס הנק׳ גופא דמלכא כו׳ (וע׳ מענין רעייתי בפסוק הנך יפה כו׳ ובפסוק אני ישנה כו׳ ע״י הרצון רעו״ד), איכה תרביץ להיות מיתוק הגבו׳ שזהו ע״י בחי׳ שהתורה נק׳ מים כו׳ ע׳ חכלילי דלאזני, וזהו לא לנו כו׳ כי לשמך כו׳ על חסדך כו׳ וכמ״ש וחסדיך כי מעולם המה, ועוד זאת טענה שני׳ שלמה אהי׳ כעוטיה, ע׳ פ׳* לא על הנוגע לגוף רק על הנוגע לנפש וכמ״ש אסתר ואילו כו׳ החרשתי כו׳, ופי׳ כעוטי׳ בכף הדמיון כמו והעטופים עיין בפסוק ואשה כי תדור כו׳.

וע״ז באה התשו׳ דידי מילתא טמירא הוא י״ל כי לא על הלחם בירורי׳ יחי׳ האדם דלעילא כי על כל מוצא כו׳ מלמעלה למטה כמו בתענית כו׳ נמשך ממוח ללב ועיין בענין לחם משנה לחם מן השמים כו׳ ובפסוק ויענך כו׳. והנוגע לך בטענתך שלמה כו׳. הענין עדמ״ש צדקת פרזונו צדקה כו׳ שפזרן כו׳ והוא מפני שקלקלו מעשיהם והיו צריכי׳ לרפואה בחי׳ תשובה כי החולה לא מהני לי׳ מיכלא, ואין ממנו בחי׳ רעייתי והרפואה כתשו׳ ראב״ד וזה דבר הקשה ע״כ פזרן כו׳ שהסומע״ט כשפזרן ה״ל כתשו׳ כ״ה בביאור דצדקת פרזונו כו׳ בכי״ה

כו׳: בצד הגליון רשום בגוכי״ק (ונראה ששייך להגהה זו) וז״ל:

צריך למחוק כי זה מהתשו׳ שהם חולי׳ וצריכי׳ לרפוא׳ והרפוא׳ ע״י תשו׳ או ע״י צאי כו׳.

ע״פ כי ההרים: לקו״ת תצא מ, א.

ובפסוק כי תצא: שם לה, ד.

בפסוק הנך יפה: לקו״ת שה״ש יג, ג ואילך.

ובפסוק אני ישנה: שם לד, סע״א ואילך.

חכלילי דלאזני: ס׳ מאמרי אדה״ז הקצרים ע׳ כה.

ע׳ פ׳: תיבה זו (פ׳) אינה ברורה כ״כ בגוכי״ק. ואולי הפי׳: ע׳ פורים. ראה דרמ״צ עא, סע״א. אוה״ת חנוכה כרך ה׳ תתקנט, סע״א.

וכמ״ש אסתר ואילו כו׳ החרשתי: אסתר ז, ד.

בפסוק ואשה כי תדור כו׳: אוה״ת מטות ע׳ א׳שלא. וראה לקו״ת מטות פד, א.

דידי מילתא טמירא הוא: זח״ג שם.

כמו בתענית כו׳ נמשך ממוח ללב: ראה אוה״ת דרושים ליוהכ״פ ע׳ א׳תתקפז (מזח״ב קנז, ב. ושל״ה ריא, ב). שה״ש ס״ע קכא.

בענין לחם משנה: ראה ד״ה להי״ע לח״מ בתו״א בשלח סו, א ואילך. ד״ה ואכלת ושבעת בלקו״ת עקב יד, ב ואילך (ושם בסיום המאמר: ואחכ״ז יובן ג״כ ענין לח״מ כו׳).

ובפסוק ויענך: לקו״ת עקב יד, א (שם הד״ה: ויאכילך את המן. והוא סיום פסוק ויענך).

שהסומע״ט: = שהסור מרע ועשה טוב.

כ״ה בביאור דצדקת פרזונו כו׳ בכי״ה: סה״מ תקס״ה ח״ב ס״ע א׳טו ואילך —

וצ"ע בכ"י הרי"ל. וזהו אם לא תדעי לך שא"א לך להמשיך בחי' קומי לך ואתם בני יעקב לא כליתם בכלות הנפש עד שתהי' רעייתי כו', וזהו היפה בנשי' ויפת מראה כו' אשת יפת תואר כו', הנך יפה רעיתי כו' כלולה מכמה גוונין אז בחי' רעייתי כו'. ואי לזאת צאי לך בעקבי הצאן הם הניצוצי' שנפלו בבחי' עקביים בעשי' שבירורי' דעשי' ה"ז כתשו' (ותשו' דוקא במעשה כמארז"ל שבא עבירה לידו ופירש כו') ורעי כו' למעלה מהרועי' בחי' רעייתי כו' (עיין כ"ז ע"פ אם לא תדעי כו' צאן לבן וכו' ורחל היתה יפ"ת כו') רק הרועה בשושני' משא"כ בכל השנה ונתתי עשב ועשב לעבודת האדם להוציא לחם כו'.

ובקשתם * משם בפ' וישב ופ' כי ישאלך בנך.

בבית * ראשון הפושעי' בי בגופא דמלכא ונוקב שם כל קלקול באיברי' עליוני' אז לא מהני וכו'. תמתי משלים הפגמי' למעלה מבחי' רעייתי.

ע' לחם עוני א"כ * למעלה מאתהפכא.

הגחת הר"מ בן אדה"ז (והגהותיו נק' בכ"מ „כי"ה" — ראה אוה"ת ויקרא כרך ד' ע' תתקצא. אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' שלה. סו"ס תקס"ב ח"ב ע' תריא (ובמ"מ שם ע' תרסב). ועוד. ובאגרות קודש כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ע' שח: „ובכיק"ה"). וראה להלן.

וצ"ע בכ"י הרי"ל: הגחת מהרי"ל (אחי אדה"ז) מד"ה צדקת פרזונו, ולע"ע לא הגיע לידינו. בסה"מ תקס"ה שם נדפס ג"כ הגחת כ"ק אדהאמ"צ (וע"ש ע' תתקצו־ז). וראה גם תו"ח שמות שלה, א ואילך. אוה"ת בשלח ע' תערד.

בחי' קומי לך: ראה לקו"ת שה"ש טז, רע"ג ואילך.

ואתם בני יעקב לא כליתם: ראה תו"א סז, א. לקו"ת ר"ה סא, סע"ד.

הנך יפה . . מכמה גוונין: לקו"ת שה"ש יד, א.

כמארז"ל שבא עבירה לידו ופירש: יומא פו, ב: שבאת לידו דבר עבירה פעם ראשונה ושני' וניצל הימנה כו'.

ע"פ אם לא תדעי . . יפ"ת כו': תו"א כג, ב ואילך. ואוה"ת שה"ש ע' קכח.

ובקשתם: קטע זה רשום בגוכי"ק בצד הגליון. ונראה ששייך לעיל אחר התיבות: „שבירורי' בעשי' ה"ז כתשו' ".

בפ' וישב ופ' כי ישאלך בנך: תו"א וישב כז, א. ס' מאמרי אדה"ז עה"ת (ואתחנן) ע' תשעה. וראה גם ד"ה כי ישאלך — בס' מאמרי אדהאמ"צ ע"ס ויקרא ח"א ע' נט ואילך. אוה"ת ואתחנן כרך וא"ו ע' ב'רצו.

בבית ראשון: הפיסקאות דלהלן רשומות בגוכי"ק בסיום המאמר. לפיסקא זו — ראה אוה"ת שה"ש ע' קכב־ג. סה"מ תקס"ה שם ע' תתקצו. א'טו.

הפושעי' בי בגופא דמלכא: ראה זח"א יג, ב. זח"ב פה, ב. לקו"ת נצבים נב, א.

ע' לחם עוני: תו"א ויקהל פט, ג. קיד, ג ואילך. וראה גם אוה"ת ויקהל ע' ב'קעב ואילך. דרושים לפסח ע' תנח ואילך. אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' רד (ד"ה נלענ"ד לבאר ענין אתכפיא).

פיסקא זו ושלאחרי' שייכים להמבואר לעיל בענין צדקת פרזונו ותשו'. וראה גם אוה"ת שה"ש ע' קכד ואילך. בשלח ע' תרעט.

א"כ: = אתכפיא.

בבהמ"ק הבירור כנר בפני האבוקה ע"ד וכל העמי' באו לשמוע ח"ש אין ניצוח כיון שאין מנגד משא"כ עכשיו יורד* בין העמי' ה"ז צדקה שמחשיב זה כבירור ג"ק. כיון שזהו ע"י ניצוח ג"כ גלוי סדכ"ס כמו ע"י תשו'. גם אתכפי' יכול להיות בג"ק הטמאו' משא"כ אתהפכא. ע' ועתה ישראל כו' אי אפשי כו' אלא אפשי כו'. והצדקה שע"י תשו' אתהפכא ג"ק הטמאות וע"י א"כ לא כן, ומ"מ מחשיב זה כמו תשו'. מטעם זה ל"ת גבוה מ"ע שהן דחיי' ג"ק. וע' ע"פ ולא אבה כו', ע"פ מי יתנך שקלאב.

נצח בשעת הגזיר' אפי' אערקתא, א"כ לא מצד העבירה עצמו רק ניצוח כו'.

יראי' אוצר כי היא ראשית חכמ' ומבחי' מזלייהו חזי.

נצח למנצח על השמיני'.

על משכנות הרועי' ע' אגה"ק ע"י קרבנו' בחי' רעיתי נמשך מ"ד מז"א אבל ע"י נצח מ"ד ממו"ס כנז' בביאור צדקת פרזונו.

א, ט

לסוסתי ח"א סוף ויגש רי"א ע"ב. בשלח מ"ו סע"ב מ"ז ע"א.

בהרמ"ז* ר"פ תצא סוס היכל ק"ק כו'.

יורד: תיבה זו אינה ברורה בגוכי"ק. ואולי רשום: יורד'.

ע' ועתה ישראל: סה"מ תקס"ב ח"א ע' רסד. וראה בארוכה אוה"ת על מארז"ל ועניגים שם.

ע"פ ולא אבה: לקו"ת תצא לט, סע"א.

ע"פ מי יתנך שקלאב: לקו"ת שה"ש מד, ואילך. סה"מ תקס"ה ע' תפז ואילך.

בשעת הגזירה אפי' אערקתא: סנהדרין עד, ב.

יראי' אוצר: ראה אוה"ת שה"ש ס"ע קכה. בשלח ע' תרעג ואילך.

נצח למנצח על השמיני': ראה לקו"ת תזריע כא, ב. ובשינויים בדרמ"צ יא, א ואילך (ושם יא, ב ז"ל: כמ"ש במ"א באורך ע"פ צדקת פרזונו . . אוצר של י"ש שלהם לצורך הניצוח לאכפיא כו' ע"ש היטב ותמצא נחת כי הוא ענין א' עם המבואר כאן. ע"כ).

ע' אגה"ק: סכ"ח (קמח, רע"א).

בביאור צדקת פרזונו: סה"מ תקס"ה ח"ב ע' איב ואילך.

לסוסתי: נדפס מגוכי"ק 1107 (עלים נפרדים). ראה בהנסמן לעיל בשוה"ג לד"ה לריח שמניך (א, ג).

בהרמ"ז . . ועיין: קטעים אלו רשומים בגוכי"ק בצידי הגליון (באותיות קטנות מהרגיל).

ועיין מ"ש מענין כי תרכב על סוסיך בד"ה יביאו לבוש מלכות כו' ע"ש בענין וסוס אשר רכב עליו מלך כו' שריצת הסוס גדולה מריצת הכרוב כו' ע"ש ובד"ה וקבל היהודים כו' ובפ' בשלח בד"ה אז ישיר ובד"ה אשירה. ועוי"ל בענין סוס עפמ"ש ברע"מ ר"פ כי תצא דער"ה סע"ב ובפי' הרמ"ז שם והנה היכל קה"ק כו' הנהגתו ע"י הסוסים הקדושים כו' ע"ש ועיין בתניא פרק נ"ב היא מתלבשת בהיכל ק"ק כו' וע' בע"ח שער כסה"ב ששרש היכל קה"ק מאורות המתנוצצים מכח"ב כו' וזהו שמעלה הרוכב לבחי' כי לא אדם הוא כו'.

א, י

נאוו לחייך תורי זהב. באדרא נשא קמ"ג ע"ב.

א, יא

תורי זהב. בהקדמת בראשית א' ע"ב.

בד"ה יביאו לבוש: צא, רע"ב, סע"ד.
ובד"ה וקבל היהודים: צו, ד.
בד"ה אז ישיר: סב, ג.
ובד"ה אשירה: סג, א.
נאוו לחייך: נדפס מגוכי"ק שם.
תורי זהב: נדפס מגוכי"ק שם.

ב, ג

כתפוח בעצי היער כו׳ בצלו חמדתי כו׳, נאמר על ענין ר״ה ויוהכ״פ וסוכות, הנה בר״ה ויוהכ״פ כתי׳ ויהי היום ויבאו בני האלקים כו׳ שהם מקטרגים ואז הם נקראים בנים רק שהם בני האלקים ונש״י נקראי׳ בנים להוי׳ אלקיכם ולכן להתיצב על הוי׳ פרש״י לריב עמו לפי שמקטרגי׳ על נש״י שנקראו בנים להוי׳ ועמ״ש בלק״ת ע״פ הוי׳ יחתו מריביו הבן ידקדק יותר על כבוד אביו ע״כ המלאכים הנ״ל הנקראי׳ בנים והם משם ב״ן דאלקים ע׳ בהרמ״ז פ׳ פנחס דרל״א א׳ ור״פ בא ובמאו״א אות ב׳ סנ״ב הם מדקדקים על כבודו ית׳ כמו שאומר אם פגמתי באות יו״ד כו׳ וגם מפרידים שאין השם שלם ונרגן מפריד אלוף, ונאמר הבו לה׳ כבוד ועוז הבו לה׳ כבוד שמו וארז״ל זה קדושת השם וכתי׳ בן יכבד אב כו׳ ואם אב אני איה כבודי וארז״ל איזהו כבוד מאכיל ומשקה ומלביש ומכסה והוא ענין ישראל מפרגסין לאביהם שבשמים את קרבני לחמי לאשי ועכשיו תפלה במקום קרבנות וכן התורה לכו לחמו בלחמי ובביטול תורה ותפלה אין מקיים מצות כבוד וכתיב כל זרע יעקב כבדוהו (תלים כ״ב כ״ד) ואכבדה שמך לעולם (שם פ״ו י״ב) ולכבודי בראתיו זובח תודה יכבדני כו׳ וע׳ מזה בר״ח סוף שער היראה פט״ו כבוד הוא ל״ב נ״ח וממשיכי׳ כבוד זה ע״י התורה והמלאכים הנ״ל תובעים איה כבודו וזהו להתייצב על הוי׳ כדפי׳ בזהר פ׳ פנחס דרל״א ול״ב נתיבות הם ג״כ ל״ב אלקים שבמע״ב אך כל המוסיף גורע ובהשתלשלות נעשו מקטרגים ממש כי ע״ב צירופים הראשונים של שם אלקים שהם בני אלקים הנ״ל ע׳ זהר פ׳ פנחס שם שהם שבעים הם עדיין בקדושה וע׳ מזה בפרד״ס שער היכלות פ״ד בענין היכל הזכות ור״פ בא פי׳ הזהר שהם שלוחין ממונין לאשגחא וזה ע״ד שבעה אלה עיני ה׳ הם משוטטים בכל הארץ וכמ״ש בפרד״ס שם ובהשתלשלות יותר אזי מ״ת צירופים האחרונים הם דינין קשין ועז״נ ונתתי מופתים בארץ חם ומהם יש יניקה לק״ב צירופי׳ דקליפה ואז נעשה מר יבכיון (י״ל ע״י שמע שם ע׳ רבתי ממתיקים ע׳ בני אלקים כמו ברן יחד כוכבי בקר כו׳ ע׳ רע״מ ס״פ שופטים ובהרמ״ז שם). והנה ההתעוררות בני אלקים לבוא ביום הדין להתייצב הוא מאת ה׳ והמכוון כדי שעי״ז יעשו ישראל תשובה מאימת הדין ועי״ז יהי׳ גילוי אוא״ס ביותר ועז״נ כתפוח כו׳ כן דודי בין הבנים וכה״ג איתא בזהר פ׳ קרח דקע״ח ע״ב ע״פ ועבד הלוי הוא הוא דא עתיקא אלמלא דינא לא אשתכח בעלמא לא היה ידעי בני נשא מהימנותא עילאה כו׳ פולחנא שלימא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא מאן עביד

כתפוח: נדפס מכת״י 1079 קיא, א. נמצא עוד בהכת״י: 62 רסב, א. 1222 ערה, א. וראה ד״ה זה (בשינויים וקיצורים וביאורים והגהות אחרות) באוה״ת שה״ש ע׳ קפח־רה. וראה גם פלח הרמון שה״ש טז, ב. קל, ב.

בלק״ת ע״פ הוי׳ יחתו: נשא כה, ב ואילך.

ליה הוי אומר ליראה שהוא מבחי' מדת הגבורה שהוא הדין, ואפ"ל לכן מתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד כי עי"ז דוקא גילוי הוא דא עתיקא וע' בה"ז שם ומ"ש בתו"א סד"ה שמאלו תחת לראשי בפ' תשא ע"כ ע"י בחי' ויבואו בני האלקים יבא גילוי בחי' דודי שהוא אהבה וחיבה רבה כו' שע"י התשובה יומשך מבחי' כי אהבך הוי' אלקיך ע' לקו"ת פ' כי תצא סד"ה ולא אבה כו'.

קיצור א' כתפוח בצלו, ויבאו בני האלקים, כבן התובע כבוד אביו, כבוד ל"ב נ"ח, ובהשתלשלות נעשו מקטרגים, ע"ב צירופים מ"ח צירופים נק' בארץ חם והענין נמשך משם הוי' כדי שמזה יומשך כן דודי בין הבנים, דוגמת ועבד הלוי הוא וכענין שמאלו תחת לראשי.

ב) **והנה** קודם פסוק כתפוח כתיב כשושנה בין החוחים כן רעייתי* בין הבנות והיינו שעי"ז אח"כ כתפוח כו' כן דודי בין הבנים כו' דהא בהא תלי' ופי' רעייתי היינו פרנסתי (ע' בלק"ת בשה"ש בד"ה הנך יפה רעייתי ובד"ה לבבתני אחותי) ופרנסה כולל מזון ולבוש, והנה ענין המזון למטה באדם היינו שבו וע"י דוקא יש קישור וחיבור לחיות הנפש הרוחני' עם הגוף הגשמי שהדם והחיות הנולד מהמזון אחר הבירור הוא כמו הממוצע המקשר ומחבר הנפש עם הגוף (וע' בד"ה ע' בע"ח בת"א פ' חיי דכ"ח סע"א שהוא משום כי מוצא פי הוי' שבלחם ושארי מזונות נמשך מחיצוני' אימא שלמעלה מז"א הנק' אדם כמ"ש בפע"ח* בכוונת עיוה"כ עכ"ל, והנה באימא הוא התגלות עתיק לכן גם בחיצוני' אימא מאיר ניצוצי' מחיצוני' ע"ק והוא עולם התענוג לכן ע"ז יחי' האדם מהמזון דוקא ע' בסידור שער יוהכ"פ סד"ה להבין ענין איסור אכילה ביוהכ"פ) ואף גם בהמוחין וכמו"כ הלבושים הם מקיימים הנפש בהגוף ע"י שמגינים עלי' מן הקור והגשמים ומן החום והשרב כו' והם כמו שומר ועליהם שורים המקיפים של הנשמה שהם בחי' חי' יחידה שהם שומרים לבחי' נר"נ המלובשים בפנימיות כמ"ש בד"ה ציון במשפט תפדה בפי' ואתה משמרה בקרבי והם שורים על הלבושים ועמ"ש בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית

בה"ז שם: **צה, ג ואילך.**
בתו"א סד"ה שמאלו: **פו, ב.**
לקו"ת . . סד"ה ולא אבה: **לט, סע"א.**
רעייתי: **בכת"י ב נוסף: היא כנ"י.**
בלק"ת . . בד"ה הנך יפה . . לבבתני: **יג, ג ואילך. כח, ג ואילך.**
ופרנסה כולל מזון ולבוש: **ע"פ כתובות סח, א.**
בד"ה ע' בע"ח בת"א . . דכ"ח סע"א: **בהדפוסים שלפנינו: טז, ריש ע"ד.**
בפע"ח: **בתו"א שם ליתא תיבה זו.**
בסידור . . סד"ה לה"ע איסור אכילה: **רנא, ב.**
בד"ה ציון במשפט: **דברים א, א.**
בד"ה מזמור שיר: **ברכה צה, ד ואילך.**

דרוש השני מענין מזון ולבוש, וכמו"כ יובן הנמשל למעלה כי המשכות אוא"ס בע"ס דאצי' הנקראי' גופין וכמה גופין תקינת לון חסד דרועא ימינא וע' באגה"ק סי' ג' בד"ה וילבש צדקה כשריון נמשל להתלבשות וקישור הנשמה בגוף וכמאמר וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא דאיהי חיים לגופא ועמ"ש ע"פ אהללה ה' בחיי אזמרה לאלקי בעודי ולכן כד אנת תסתלק מנייהו אשתארן כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא וזה דאשתארן כגופא זהו ע"י שרשן מהרשימו והנשמה הן האורות הנמשכין מהקו"ח כו' והתו' נק' לחמי אכלו רעים חו"ב שהוא המזון המקשר ומחבר האורות עם הכלים היינו לפי ששרשה מבחי' שלמעלה יותר מבחי' אדה"ע שהוא ע"ס שראשיתן החכמה הנק' מוחא והתורה שרשה מבחי' רצה"ע שלמעלה מהחכ' רק דמחכ' נפקת אל הגילוי וגם התורה נק' משל הקדמוני ושרשה ממו"ס דע"ק כמ"ש בביאור כי אתה נרי ובד"ה לבסומי בפוריא דרוש השני וע' ביאור בשעה שהקדימו בענין זאת התורה אדם א' דם ובהדם מלובש חיות הנפש ובלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ קול דודי פ"ב * מענין כי הדם הוא הנפש ובד"ה לסוסתי ברכבי דרוש הראשון וע' בד"ה אני ישנה פ"ב מענין ישראל מפרנסין ובד"ה ראשי המטות מענין לכו לחמו בלחמי ואפ"ל משום שהתורה קדמה אלפיים שהם חו"ב לכן היא לחמו של ז"א הנק' אדם וכמ"ש בבה"ז תזריע מ"ז ב' בענין הבלים דלעילא שעליהם יחי' האדם ומת"ת דאו"א נעשה כתר לז"א והכתר הוא הממוצע המחבר המאציל עם הנאצלים כמו"כ ע"י התורה שהיא מבחי' שעשועים יום יום נמשך המזון לחבר המוחין והאורות דז"א בהכלים כו'. ואפ"ל לתורה שלחבר האורות עם הכלים זהו שיהי' איהו וגרמוהי חד כי גרמוהי הם הכלים וכמ"ש באגה"ק סי' כ' בד"ה איהו וחיוהי והיינו ע"י התורה שהיא מבחי' חו"ב שנק' איהו וחיוהי חד וע' הטעם בסש"ב פל"ה בהג"ה, לכן זהו מזון לחבר החיות עם בחי' הכלים הנק' גרמוהי גם כ"ב אותיות התורה נמשכי' מבחי' טלא דנגיד ונפיק מע"ק לז"א בסש"ב ספ"ה ובח"ב ספ"ד וכמ"ש תזל כטל אמרתי וענין שהתפלה

ע"פ אהללה: ראה ע"פ זה — סידור נו, ג. יהל אור ע' תקסג ואילך. תרצד ואילך.

בביאור כי אתה נרי: תו"א מא, ג.

ובד"ה לבסומי: תו"א צח, ב ואילך.

ביאור בשעה שהקדימו: ראה לקו"ת במדבר יג, א. יד, ג.

ובלק"ת . . ע"פ קול דודי פ"ב: כ"ה בכתבי־יד המעתיקים. ולפנינו הוא בפ"ג — טז, ב.

ובד"ה לסוסתי: יא, ג.

בד"ה אני ישנה: לד, א.

ובד"ה ראשי המטות: פא, ב ואילך.

בבה"ז תזריע: סה"מ הנחות הר"פ ס"ע לו ואילך (ובהנסמן בהוספות להערות וציונים שם).

באגה"ק סי' כ': קכט, סע"א.

ובח"ב ספ"ד: כ"ה בהכתבי־יד. אוצ"ל: ספ"ה. (וראה גם אוה"ת משפטים ע' א'שיג שמציין ג"כ ע"ז: בסש"ב ח"ב ספ"ד. וראה לקו"ש חכ"א ר"ע 441).

שהיא במקום קרבנות נק׳ לחמי ומפרנסתי לכן התו׳ נק׳ לחמי זהו ע״ד המבואר במ״א שיש ב׳ אכילות אכילת מזבח ואכילת אדם אכילת מזבח ארי׳ דאכיל קרבנין זהו ענין התפלה ואכילת אדם ז״א זהו ע״י התורה וע׳ זח״ג פ׳ פנחס דרי״ז א׳ ג״כ מענין ב׳ אכילות מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם ואף שיש תפלה שלמעלה מתורה כמו ענין חסידים הראשונים שהיו שוהים בתפלתם ט׳ שעות נגד ט׳ ברכות דר״ה והמ״י י״ל זהו ע״ד שיש מאכל לבחי׳ בהמה רבה שהיא למעלה מבחי׳ אדם בד״ה ויאכילך את המן.

קיצור. וכ״ז נמשך מבחי׳ כשושנה כן רעייתי פרנסתי ע״י המזון הוא התקשרות הנשמה עם הגוף לפי ששרש המזון מלמעלה מבחי׳ אדם וכן הלבושים עליהם שורים המקיפים ת״י כן המשכות אוא״ס בהכלים דע״ס כנשמתא לגופא (ע׳ בת״א בד״ה זכור ושמור דקי״ח ע״ב שזהו נקרא איהו וחיוהי) זהו ע״י התו׳ ששרשה ממו״ס שבכתר ועי״ז תבא הנשמה בחי׳ המפרנס לאשתאבא בגופא דמלכא יש אכילת מזבח מל׳ דאצי׳ ואכילת אדם ז״א.

ג) אך מאחר שהתורה נתלבשה למטה בדברים גשמיים שתחת ק״נ איך תהי׳ בבחי׳ לחמי אלא זהו ע״י נש״י במס״נ בק״ש בחי׳ אכילת מזבח אזי בעסקם בתורה לשמה נעשה התורה לכו לחמו שמתאחדת עם נפשו האלקי׳ אזי אח״כ תהי׳ בחי׳ לחמי כביכול וכמ״ש מזה באריכות בלק״ת פ׳ בהר בד״ה ושבתה הארץ שזהו בא לכאן ותלמודו בידו ע״ש פ׳ ג׳ ד׳. וזהו אחותי רעייתי שע״י בחי׳ אחותי לשון איחוי וחיבור אליו ית׳ עי״ז אח״כ תהי׳ רעייתי מפרנסתי וע״י ב״ש וב״ה ב״ש אוסרין נמשך האור במדת הגבורה וע״י ב״ה מתירין נמשך האור במדת החסד וכדומה ויש מקולי ב״ש ומחומרי ב״ה לפי שהמדות מתכללים זב״ז ועמ״ש כה״ג בלק״ת ר״פ תזריע בד״ה עולם לאכסדרה הוא דומה וזהו א״ת בניך אלא בוניך שעוסקים בבנינו של עולם וזהו כי אמרתי היינו עסק התורה בחי׳

המבואר במ״א שיש ב׳ אכילות: **ראה גם אוה״ת קדושים כרך ד׳ ע׳ א׳עב. אמור ע׳ א׳קיד. שם כרך ג׳ ע׳ תתנב.**

תפלה . . חסידים הראשונים: **ראה גם אוה״ת בלק כרך וא״ו ע׳ א׳תתקיב ובהנסמן שם.**

ט׳ שעות נגד ט׳ ברכות דר״ה: **ראה אוה״ת ש״ש ע׳ א׳תפה. וראה גם לקו״ת נשא כו, א. אוה״ת בלק ע׳ א׳כד. עקב ע׳ תקפח. יהל אור ע׳ עז.**

והמ״י: = **והמבין יבין (?)**

בד״ה ויאכילך: **לקו״ת עקב יג, ד.**

בת״א . . דקי״ח ע״ב: **בהדפוסים שלפנינו: עא, א.**

בלקו״ת פ׳ בהר . . פ׳ ג׳ ד׳: **מ, ג ואילך.**

בלק״ת . . בד״ה עולם לאכסדרה: **יט, ד ואילך.**

את הוי׳ האמרת היום עי״ז עולם חסד יבנה וכן מהמצות נעשה לבוש למעלה כמ״ש וילבש צדקה כשריון ועמ״ש בלק״ת בשה״ש בד״ה יונתי בחגוי בפי׳ קומי לך רעייתי יפתי, וזהו כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות פי׳ הבנות הם נה״ב ונפש השכליות שהם הנק׳ בנות והנה״א נק׳ רעייתי היא מתלבשת בהן והיא בין הבנות והטעם שנקראו בנות לפי ששרש שרשם מבחי׳ בני אלקים הנ״ל כנודע דשרש נה״ב לוקחה מפני שור שבמרכבה רק שנמשכה ע״י כמה ממוצעים ונתרחקה מאור ה׳ וכמ״ש בלק״ת בד״ה כי תהיינה לאיש שתי נשים והיינו שנמשכה מבחי׳ מ״ח צירופים אחרונים דשם אלקים בחי׳ בני חם ולכן נמשך בהם חמימות התאוה של נה״ב כו׳ (ובמאו״א אות ב׳ סעי׳ ס״ז בנות ירושלים נק׳ הז׳ היכלות כי הם בנות להמל׳ בנות האדם ב׳ מוחין דבינה דנוגה דאצי׳ עכ״ל, וא״כ יש להעיר למ״ש וגם אחרי כן אשר יבואו בני האלקים אל בנות האדם כו׳, דר״ל ג״כ על נוק׳ דנוגה דאצי׳ וע׳ זח״ג ד״פ קדושים ד״פ ע״ב ע״פ לעלוקה שתי בנות הב הב ועיין באד״ר דקל״ה סע״א ובפ׳ וירא דק״י ע״ב מאי דכתיב לעלוקה שתי בנות הב הב אלו שתי בנות לוט דאמרן שהיא נפש המתאוה ונפש המשתתפת בגוף הרודפת אחר יצה״ר לעולם עכ״ל וע׳ בזהר פ׳ בשלח דנ״ו ע״א ורש״י במשלי סי׳ למ״ד פי׳ בשם מדרש תלים דשתי בנות הם ג״ע וגיהנם וכ״ה במד״ר פ׳ וארא פ״ו וע׳ בגמ׳ פרק לפני אידיהן די״ז ע״א א״כ לפי המדרש ופרש״י הי׳ יכול לפרש ג״כ בין הבנות דקאי על יצ״ט ויצה״ר כו׳ וע׳ זהר ויחי דרמ״ז א׳ ע״פ בנות צעדה והנה א״כ התלבשות הנה״א בנה״ב הנק׳ רעייתי בין הבנות זהו ירידה גדולה אך הירידה היא צורך עלי׳ שעי״ז היא הנה״א מתעלה אח״כ ביותר הרבה ממדריגתה הראשונה והיינו ע״י התהפכות נה״ב וע׳ בת״א פ׳ נח בד״ה מים רבים לא יוכלו לכבות ובפ׳ וישב בד״ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים, ובד״ה כי תהיין לאיש בענין והי׳ הבן הבכור לשניאה ובד״ה שחורה אני ונאוה דרוש השני, ואפ״ל העליו׳ שיומשך מזה זהו ע״ד וללבן שתי בנות שהם בינה ומל׳ שרש געה״ע וגעה״ת שנמשכים מבחי׳ לבן העליון לבושי׳ כתלג חיור כו׳, וזהו כשושנה בין החוחים שהן קוצים ותוחבים אותה אעפי״כ שם הוא עיקר גידולה ועי״ז דוקא היא סלקא ריחין כמו״כ הוא ענין ירידת הנשמה בנה״ב בגוף דהיינו רעייתי בין הבנות.

בלק״ת בשה״ש בד״ה יונתי: **טז, ד ואילך.**
בלק״ת בד״ה כי תהיינה: **לז, ד.**
בת״א . . בד״ה מים רבים: **ח, ד ואילך.**
בד״ה ונתתי לך: **ל, א ואילך.**
ובד״ה כי תהיין: **לקו״ת תצא לח, סע״ב.**
ובד״ה שחורה אני: **לקו״ת שה״ש ו, ג ואילך.**

ביאור הענין הנה השושנה היא אדומה וע"י שמוסקין אותה באור היא נהפכת ונעשית לבנה כמו"כ בירידת הנשמה בגוף שהנה"ב מקבלת מבחי' חם חמימות התאוה ונק' אדומה כי כל אדמומית הוא מבחי' חמימות וע' בתו"א בד"ה וישב יעקב בפי' חם הוא אבי כנען וע' בזהר ס"פ שמות ד"כ ע"א וע"ב (ובמא"א אות ו' סעי' ה' וורדא נק' רחל וכן נוק' דס"מ אלא שזו וורדא קדישא וזו וורדא סומקא שושנה אדומה דם נדות וא"כ ע"י התשובה מעלה ניצוצי' גם מהוורדא סומקא כמ"ש כה"ג בת"א ס"פ וישלח סד"ה ויאבק איש עמו בענין שהעלו אבק עד כסה"כ ואבק הוא ג"כ בחי' הנ"ל וע' במאר"א א' סעי' ז' מענין אבק ובי"נ שם מהרע"מ פ' פנחס דרמ"ג ע"א וזהר וישלח דקס"ט ע"ב ופי' עד כסה"כ היינו ע"י התשובה כי גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ) וע"י התשובה נהפך ללובן כמ"ש בזהר שמות שם שעז"נ אם יהי' חטאיכם כשנים כשלג ילבינו והיינו עד"מ ע"י שמוסקין אותה באור והו"ע אהבה כרשפי אש בבחי' בכל מאדך שזהו ענין מעלת בע"ת דמשכין לי' בחילא יתיר וע"ז ארז"ל גדולת תשובה שמביאה רפואה לעולם כמ"ש בלק"ת פ' נצבים בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום דקאי על תשובה.

ד) * **במד"ר** ס"פ בא פי"ז פי' כתפוח זה הקב"ה בעצי היער לפמ"ש רש"י בתלים סס"י צ"ו ע"פ אז ירננו עצי יער משמע שהם שרי העו"ג וכ"מ מפרש"י ע"פ ויחשוף יערות גם באדם נק' השערות יער כמ"ש באדר"ן פל"א ברא חורשים בעולם (היינו יערות כי תרגום יער חורשא) ברא חורשים באדם זה שערו של אדם ותפוח באדם היינו הפרצוף פנים שנמשל לתפוחין וכמו שאין ערוך השערות לפרצוף פנים שהשערות יכולים לגוזזן ולא איכפת ליה ובפנים עיקר החיות וחכמת אדם תאיר פניו לכן עד"ז נמשלו שרי העו"ג אצל הקב"ה כמו השערות לגבי הפרצוף פנים והפנים הוא ג"כ צלם אלקים בחי' אדם ולכן אין מעידין אלא על פרצוף פנים כו', ובמד"ר שם בתפוח טעם וריח טעמו וראו כי טוב ה' ועמ"ש ע"פ חכלילי טוב טעם ודעת וריח זהו המצות אריתי מורי כו', והנה זהו ענין מ"ת דשבועות שנק' תפוח כמ"ש בשה"ש רבה ע"פ כתפוח וזהו בחי' הצדיקים שאז ביצ"מ היו צדיקים והצדיק יש בו טעם וריח כן דודי הגילוי שיוהכ"פ לוחות שניות לבע"ת כי במקום שבע"ת עומדים כו' וע"י אהבת בכל מאדך ממשיך

השושנה היא אדומה וע"י שמוסקין: זח"ב כ, א ואילך (ואוה"ת שה"ש ע' קצ ואילך) ושם: שמוצקין.

בתו"א בד"ה וישב יעקב: כו, ג.

בת"א . . סד"ה ויאבק: כו, ד.

בלק"ת . . בד"ה כי המצוה: מה, סע"ג ואילך.

ד): ציון הסעיפים מכאן ואילך — נמצא רק בכת"י מס' 1222. וכנראה הוא הוספת המעתיק.

ע"פ חכלילי: אוה"ת ויחי שסט, ב.

מלמעלה מאד העליון בחי' דודי בין הבנים כנ"ל כי ע"י תשובה לפני ה' תטהרו.

ה) **בענין** התפוח אין לו צל והכל בורחים ממנו בשעת השרב כו', י"ל לכאורה ע"ד מ"ש במד"ר פ' לך ר"פ מ"א ע"פ צדיק כתמר יפרח מה התמרה וארז צילן רחוק כך מתן שכרן של צדיקים רחוק ופי' במ"כ דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא אלא לעוה"ב וזהו צילן רחוק ע"ד הנז' בזח"ג פ' ויקרא ד"ק סע"ב בדרוש כי הנני מושיעך מרחוק מרחוק הוי' נראה לי וע' זהר ס"פ צו ע"פ עצות מרחוק. אך עדיין קשה שכאן לא אמרו צלו רחוק אלא שאין לו צל. ועוד ק' דהרי פי' כתפוח בעצי היער י"ל ששולט בחייתו יער ע"כ אפ"ל פי' שאין לו צל ע"ד כי אין מחסור ליריאיו דהפי' שבחי' אין שהוא א"א הוא ממלא כל מחסור ליריאיו וכמ"ש בזח"ג שלח קנ"ח ב' ע"פ היש בה עץ אם אין וכ"כ המפרשי' ומהם הבחיי בפירוש מ"ש ומותר האדם מן הבהמה אין, וזהו ענין מאין יבא עזרי וענין והחכ' מאין תמצא ועד"ז פירשו אין מזל לישראל שבחי' אין הוא מזל לישראל וע' בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון כך הצל הזה נמשך מבחי' אין וכענין טוב לחסות בה' מבטוח באדם דפרש"י חסיון אינו אלא דבר מועט כו', ואעפ"כ טוב לחסות מבטוח באדם ואף באדם העליון כמ"ש בלקו"ת.

ואפ"ל עוד כי יש מקיף ויש מקיף למקיף וכענין הנזכר בד"ה חנוכת הבית בענין ג' בחי' מזון לבוש בית שלבוש הוא אור"מ ושרשו מא"א ובית מקיף הרחוק ושרשו מע"י או כי המקיף נק' אור מקיף בחי' אור שמאיר בבחי' מקיף ויש בחי' ישת חשך סתרו שלמעלה גם מאור מקיף ע' בד"ה ראשי המטות וע' סד"ה הבאים ישרש ובביאור את שבתותי תשמרו בסופו ובביאור שחורה אני * השני, וא"כ הצל נמשך מבחי' מקיף הקרוב שמאיר באו"פ משא"כ בחי' מקיף הרחוק והנה בענין צלם אלקים הצדיק דצלם הוא או"פ והלמ"ד מקיף בחי' חב"ד והמ"ם זהו מקיף למקיף כנז' בלק"ת

התפוח אין לו צל: שהש"ר עה"פ. וראה עוד בפי' מארז"ל זה באוה"ת שה"ש ס"ע קצט ואילך. ולהלן ע' תתפד. פלח הרמון וירא סא, ב ואילך.

הבחיי בפירוש מ"ש ומותר האדם: לבראשית ב, ז. ראה גם אוה"ת נ"ך כרך ב' ע' א'קיא. יהל אור ע' קכה. ועוד.

בד"ה האזינו השמים: עא, ד.

בלקו"ת: שמע"צ צ, ד. צא, ב.

בד"ה חנוכת הבית: לקו"ת ברכה צח, ד ואילך.

בד"ה ראשי המטות: ראה לקו"ת מטות פב, רע"א. (וראה גם אוה"ת על ענינים ע' עג).

סד"ה הבאים ישרש: תו"א נה, ב.

ובביאור את שבתותי: לקו"ת בהר מד, ג.

ובביאור שחורה אני: בכת"י ב נוסף: "ונאוה". לקו"ת שה"ש ז, ג ואילך. י, ב.

בביאור ע"פ כי תצא, וא"כ התורה שניתנה לארבעים יום שרשה מבחי' מם וע"כ אין לו צל שהוא למעלה ממדריגת צדיק ולמד, ואפ"ל ע"ד שפי' בענין עלת העלות וסיבת הסבות דבחי' עילת העילות זהו ההמשכה כסדר ההשתל' ומנהג העולם כמו שזורעין תבואה וצומח בברכה ושרשו מבחי' ממכ"ע אבל סבת הסבות זהו ענין ההשפעה הבאה שלא בהדרגה הנק' סבה מעם ה' וזה בא מבחי' סוכ"ע, וזהו ויסב אלקים את העם דרך המדבר כו', וזהו ענין טוב לחסות בה' שהוא סבת הסבות שזהו ענין שצלו רחוק או שהצל מבחי' אין מבטוח באדה"ע שהוא עילת העלות, וזהו בצלו חמדתי וישבתי כי המ"ם דצלם הוא מקור הצדיק והלמ"ד כו'.

ו) **עד** * עשרים אמה אדם יושב בצל סוכה אבל למעלה מעשרים אין אדם יושב בצל כו' עד עשרים אמה הוא כתר כנודע מענין עשרים גרה השקל ומשם מגיע בחי' צל, משא"כ בחי' שלמעלה מהכתר כו'.

דודי, פי' ההה"מ ב' דלתי"ן * וא"ו הם בינה ת"ת מל' שזהו הנק' דוד. וכפשוטו דודי תוקף האהבה ע"ד מ"ש במד"ר פ' וישלח פ"פ בשלשה לשונות של חיבה חיבב הקב"ה את ישראל בדביקה חשיקה חפיצה ופי' בר"ח שער האהבה פרק, שהם נגד ג' בחי' נר"נ וא"כ הם נגד ואהבת בכל לבבך רוח ובכל נפשך נפש ובכל מאדך נשמה כדמשמע בזח"ב וארא כ"ז א' וע' בד"ה ולא אבה בענין כי אהבך הוי' אלקיך * ועל אהבה זו נאמר ועל כל פשעים תכסה אהבה כי אהבך דמאדך זהו בינה שבה התגלות ע"ק, והפנ"י פי' השבעתי אתכם בנות כו' עד שתחפוץ, כלומר עד שתגיעו למדריגת חפץ אז תוכלו להעיר ולעורר כו', כתפוח זהו כי האדם עץ השדה גם אמרו פרי עץ הדר זה הקב"ה והיינו תפוח ולכן התפוח גימ' צבאות ופי' צבאות אות הוא בצבא שלו זהו כתפוח. בעצי היער אכלתי יערי עצי שטים עומדים שרפים עומדים כן

בלקו"ת בביאור ע"פ כי תצא: לו, ד.

שפי' בענין עלת העלות: סה"מ הגהות הר"פ ע' קלח. אוה"ת יתרו ע' תשלה ואילך. שה"ש ע' קנט. ביאוה"ז להצ"צ ע' לט. ועוד.

עד עשרים אמה . . מהכתר כו': בכת"י מס' 62 ליתא קטע זה.

עד עשרים אמה: סוכה ב, א.

דודי פי' ההה"מ: ס' או"ת (הוצאת קה"ת) סקצ"ד (סג, א). והובא ג"כ באוה"ת על מארז"ל וענינים ס"ע עג. וראה או"ת שם סקמ"ג (מח, ב ואילך). לקו"א להה"מ סקס"ו (מ, א).

דלתי"ן: בכת"י ב: דלתות.

בר"ח שער האהבה פרק: פ"ג. ראה אוה"ת נ"ך ע' תקכט. ועוד.

בד"ה ולא אבה: לקו"ת תצא לט, א. סע"ג ואילך.

אלקיך: בכת"י ב: אלקיך איתא בספרי ובו תדבק [ולדבקה בו] למוד דברי אגדה. (וראה ע"ד מארז"ל זה ושייכותו לכאן — ביאוה"ז להצ"צ ח"ב ע' תשצה. אוה"ת שה"ש ע' קלב. וראה לעיל ד"ה הגידה לי, ס"ב).

התפוח גימ' צבאות: רמ"ז לזח"ג רפו, סע"ב. מאו"א ת, מ. לקו"ת פ' ראה לב, א.

אכלתי יערי: ראה לקו"ת שם (וש"נ).

דודי אה"ר הנ"ל בין הבנים הנק'* ו"ק לאה ילדה ששה בנים ע' זח"א קנ"ז א' וזהו אחד אלופו של עולם זהו דודי ח' ז' רקיעים והארץ ד' רוחות הם ו"ק הנ"ל וגם ע"ד שבת לגבי ו' ימי החול זהו ג"כ דודי בין הבנים כי שבת פנימי' ז"א שעולה באו"א ששם גילוי עתיק כו'. דברי חכמים כדרבונות במד"ר נשא רנ"ז ד' רנ"ח אב"ג דר בינה בפרה היינו בנה"ב וכן דר בונות וצ"ע ענין כדור של בנות שהן משחקין כו', בנות צעדה. וע' בלק"ת סוף ביאור וכל בניך דל"ב ע"א.

ז) **בר"ה** נוהגין לאכול תפוח בדבש ובמהרי"ל ע"ש שדה תפוחים הידוע למקובלים. להתייצב עמ"ש ע"פ אתם נצבים. רפדוני בתפוחים בת"י פי' תפוח אתרוג גם אמר דשכר המצות הנק' צל הוא לעוה"ב וכן שם תפוח צלו מעט בעת השרב והמכוון כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ולכן עצי היער יש להם צל יותר והוא ענין שמקבלים מבחי' ורב חסד בד"ה בשלח פרעה על שבה"כ אעפי"כ הרי אין ערוך עצי היער לתפוח ע"ד זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא מצות שמקבלים שלא עפ"י חשבון וכמ"ש בענין למען ספות הרוה כו' ועמ"ש כי כו' מתהלך כו' להצילך דפי' במד"ר קדושים פכ"ד, להיות צל על ראשך א"כ איך אין לו צל גם בצל כנפיך יחסיון תלים ל"ו ח', בצל כנפיך תסתירני שם י"ז ח' ה' צלך על יד ימינך תלים קכ"א ח' סר צלו מעליהם פ' שלח י"ד ט' שהוא המקיף דלבונה, מצוה קלה וסוכה שמה הם מבעטים והיינו מטעם הנ"ל שהם רוצים צל גמור בלא חשבון ודקדוק כו'.

הנק' : בכת"י ב : הם.

דברי חכמים כדרבונות : ראה בכ"ז אוה"ת נ"ך כרך ב' ע' א'קלט. אוה"ת וירא כרך ז' תתשפה, ב. (קטע זה — אולי שייך להמבואר לעיל ס"ג עה"פ כן רעיתי בין הבנות).

במד"ר נשא . . בפרה : פי"ד, ד.

כדור של בנות : מד"ר שם. ופט"ו, כב.

בלק"ת סוף ביאור וכל בניך : פ' ראה לב, א (שם עה"פ כתפוח בעצי היער).

ז) בר"ה : ראה בהערה לעיל ריש ס"ד.

בר"ה נוהגין לאכול תפוח : ראה גם פלח הרמון וירא סא, ד טעם למנהג זה בשם כ"ק אדהצ"צ (ועיי"ש הקשר עם הפסוק כתפוח גו').

להתייצב : ראה לעיל בתחילת המאמר.

ע"פ אתם נצבים : אוה"ת נצבים ע' א'ר ואילך.

בת"י פי' תפוח אתרוג : עה"פ. (בכת"י א רשום „בת"ז". ונתקן כאן ע"פ כת"י ב). ראה גם אוה"ת נח נח, סע"א. ולהלן ר"ע תתעה.

בד"ה בשלח פרעה : תו"א סא, א ואילך.

בענין למען ספות הרוה : ראה אוה"ת נצבים א'קצב ואילך. ס"ע א'קצד ואילך. א'רד.

ועמ"ש כי כו' מתהלך : אוה"ת תצא ע' תרו.

מצוה קלה וסוכה שמה : ע"ז ג, סע"א.

מענין להתייצב על הוי׳ ע׳ רש״י וע׳ זח״ב דל״ב סע״ב וזח״ג דע״ט ב׳ דפי׳ לנגד ה׳ מפני שהם מקטרגים והוא חפץ חסד, עמה״מ שער א׳ פ״ג שער עולם התהו פס״ב דל״ה א׳ שער ק״א פנ״ד דצ״ג ג׳ פקי״ח דקיא״ד פקנ״ב קכא״ב הכל פי׳ שיניקתם מספי׳ הוד ולפי שנאמר והודו נהפך כו׳ כל היום דוה אותיות הוד ע״כ הם מקטרגי׳ לעלות, ויש לעיין בפרד״ס שער ירך יעקב שי״ז פא״ד וספ״ד ושער רישא דז״א פי״ט דקל״ו א׳ פי׳ שבני אלקים יניקתם משערות אוכמין דז״א ונסתייע ע״ז מהאדר״ז דרצ״ג א׳ בגלגלתא דרישא תליין כל אינון רבוון כו׳, ויותר יש להעיר ממ״ש בזהר תזריע דמ״ח ע״ב גולגלתא דרישא דהאי סומקא כו׳ ושערי סומקא כו׳ ותליין מיני׳ כתרין תתאין דלתתא דמתערין דינין בעלמא כו׳ ע״ש שזהו״ע ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא כו׳, ומזה י״ל המנהג מה שמסתפרי׳ ער״ה כמ״ש בטור סי׳ תקפ״א ובמק״מ שם ע״פ הזהר ויחי דרי״ז א׳ עד לא גליש דא רישי׳ דמארי׳ ועמ״ש מזה ע״פ וגלחה את ראשה מותרי מוחין ושם פמ״א דק״ב ע״ב שהם נמתקין ע״י שערות דא״א והביא מ״ש באדר״ז דרצ״ג א׳ מאריהון דיבבא ויללא תליין בכל קוצא וקוצא והם נמשכי׳ ממוח בינה שבז״א יעו״ש, והם הנק׳ בני אלקים שנק׳ מארי דיבבא ויללה בזהר פ׳ אחרי דס״ד ב׳, וי״ל לכן השופר גנחי גניח ילולי יליל מועיל להמתיק דינין הנ״ל.

ח) פר אחד איל אחד, י״ל פר ל׳ פירוי וריבוי ע״ד ורב תבואות בכח שור כ״כ הש״י ב׳ הב״ב, וי״ל עוד ל׳ פור וגורל והנה ע׳ פרים כנגד ע״ש ופר אחד זהו ע״ד יצב גבולות כו׳ כי חלק ה׳ עמו וזהו בני אלקים ע׳ שרים ואח״כ כן דודי אז מקריבין ע׳ פרים ועמ״ש ע״פ ברצות ה׳ דרכי איש משלי י״ו ע״פ הזהר אמור ק״ג ע״ב ובשמע״צ פר אחד. גם ע׳ פרים כי בני אלקים פי׳ בזח״ג פנחס דרל״א ע״ב ב״ד רברבא וא״כ ע״ד ע׳ זקנים לגבי משה שנק׳ ואצלתי כמו אצילות לגבי המאציל בביאור ראשי המטות שאינו בלק״ת וכענין סבא לגבי סבא דסבין שהוא כמו קדש לגבי קדה״ק בביאור בכ״ה בכסלו בענין עטרת תפארת שיבה וכמו״כ ב״ד רברבא שהם

ע״פ וגלחה את ראשה: ראה לקו״ת תצא לו, ג. לז, ב. נצבים נג, ב. דרמ״צ קד, ב ואילך.

ח) פר אחד: ראה עוד בענין פר אחד וע׳ פרים — אוה״ת סוכות ע׳ א׳תשסד ואילך.

הש״י ב׳ הב״ב: = השרש ישע בשם האברבנאל.

ע״פ ברצות ה׳: אוה״ת נ״ך ע׳ תרד.

ע״ד ע׳ זקנים . . בביאור ראשי המטות שאינו בלק״ת: אוה״ת מטות ע׳ א׳שיב. א׳שטו. (והוא ביאור על ד״ה ראשי המטות משנת תקס״ז). וראה גם להלן בד״ה כתפוח השני ריש אות ד׳.

בביאור בכ״ה בכסלו: אוה״ת חנוכה רסט, ב ואילך. וראה גם אוה״ת בהעלותך ע׳ שפט ואילך.

ז"ת דבינה ע' רע"מ ס"פ שופטים לגבי המאציל א"ס ב"ה וזהו כן דודי בין הבנים ולהעיר מענין ע' קלין דיולדות נגד ע' דב"ד הנ"ל כדי שיגיע לבחי' המופלא שבסנהדרין שלמעלה מבחי' ע' הנ"ל מלפניך דוקא משפטי יצא וע' בסידור ע"פ ברוך פודה ומציל בינה דבריאה שלמעלה מהיכל הזכות של ע' סנהדרין אלא היכל קדה"ק ומענין קורעין לו גז"ד של ע' שנה שמע שם ע' ויוסף בן פורת עלי עין כו', והנה כתפוח בעצי היער במ"ת דשבועות כן דודי בעשי"ת בין הבנים ויבואו בני האלקים כו' ואחר שנמתקים הדינים כמ"ש ע"פ ברן יחד כל כוכבי בקר ויריעו בני אלקים אזי מקריבים בסוכות ע' פרים נגד ע' זקנים שנהפכים לסניגורים ע"י התגלות דודי כו' וגם אפילו ע' המקטרגי' נהפכים כו' ואח"כ פר אחד ע"ד בן פורת יוסף עלי עין הנ"ל ורב תבואות בכח שור כו', גם פר ל' גורל מה טוב חלקינו כו', יוהכ"פ כמו פורים כי ההמשכה מבחי' טוב וישר ע"כ יורה חטאים בדרך שלמעלה ממדריגת מ"ת דשבועות כו' דוגמת פורים עד דלא ידעי כו' והשמחה מזה בשמע"צ רק שאינו בבחי' עד דלא ידעי, שבעה כבשים נגד יעקב כי יעקב ז"פ הוי' כו'.

ט) **זה** היום כמו מלוי יו"ד הי' בלול בעצם הי' גם כמו רגלי החיות כנגד כולן אחות לנו קטנה ומעין לגבי נהר וכן משנה לגבי גמרא אילפא וכן תושבע"כ כולל תושבע"פ עשה"ד כולל התו' ומספר ע"ד אדם מאלף מצאתי

ע' קלין דיולדות: **ראה יהל אור ע' עח — ע"פ זח"ג רמט, ב. וראה גם ביאוה"ז לאדהאמ"צ קיז, א ואילך. אוה"ת דרושים לפסח ע' תמ ואילך.**

בסידור ע"פ ברוך פודה: **מא, ג.**

ומענין קורעין לו גז"ד: **ראה לקו"ת חוקת סה, ד. ועוד.**

שמע שם ע': ראה תו"א בתחילתו (ואוה"ת בראשית כרך וא"ו תתרלג, א ואילך). **לקו"ת ואתחנן (יא, ב. יב, ד). אוה"ת ויקרא ע' רמד ואילך (ושם ג"כ מענין ע' פרים דחגה"ס וע' סנהדרין). ועוד.**

ויוסף . . עלי עין: **ראה תו"א קה, ג ואילך. ועוד.**

ע"פ ברן יחד: **אוה"ת נ"ך ע' תרפז.**

ט) זה היום: קטע זה (**עד הסיום**) **נמצא רק בכת"י א, ג וליתא בכת"י ב** (ולפי כת"י זה נראה דפיסקא זו היא מאמר בפ"ע ואינו שייך לכאן. וראה לעיל בהערה **לריש ס"ד שציון הסעיפים כאן הם הוספת המעתיק (בכת"י ג). וראה לעיל בריש המאמר ע"פ** ויהי היום — **דקאי על ר"ה, ועיג"כ בסוד"ה כתפוח גו' באוה"ת שה"ש ע' קצד).**

התוכן כאן נראה דשייך והגה"ה לד"ה זה היום תתלת מעשיך (וביאורו) — בסה"מ תקס"ז ע' שמ ואילך (שם בארוכה מענין יום דאצי' שנעשה אלף שנה למטה. ונדפס ג"כ (בשינויים אחדים) באוה"ת ר"ה כרך ה' ע' ב'פט. ובשינויים והגהות באוה"ת ר"ה ע' א'תלד).

תוכן הבא להלן (עד תיבות: האלף לך שלמה) נמצא ג"כ (בארוכה יותר) ביהל אור ע' שכא ואילך (ושם הוא עה"פ כי אלף שנים בעיניך גו').

כמו מילוי יו"ד: **ראה ס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' קלו (ובהנסמן בהמ"מ).**

רגלי החיות . . אחות לנו קטנה: **ראה תו"א י, ב. ועוד.**

משנה לגבי גמרא אילפא: **ראה תו"א נא, ג. לקו"ת שה"ש מא, ב. — ע"פ תענית כא, א.**

במד״ר ר״פ ויקרא אלף נכנסי׳ למקרא בעשי׳ כו׳ מזה יוצא א׳ שיהי׳ בבחי׳ אצי׳ לכן מיומי שבאצילות נעשה אלף בעשי׳ וג״כ יום לשנה ורב להושיע כל רב מבבל ריבוי כו׳. מה שמיום נמשך אלף שנה והי׳ צ״ל רק אלף ימים אפ״ל כי מיום לשנה זהו ההמשכה באצילות עצמה מז״א לנוק׳ כי ממדה א׳ דז״א כשנמשכה למל׳ מתחלק לי״ב בקר שהן עולימתן דילה והם י״ב ר״ח וכ״א יש בו ל׳ בחי׳ י״ל שלשים מעלות שהמל׳ נקנית בהן א״כ* מקור ע״ס דג׳ עולמות בי״ע וע׳ ברע״מ פ׳ תצא דרע״ז ע״פ נקי יהי׳ לביתו שנה אחת ואחר שנמשך ביב״ש הג״ל שהם הממוצעי׳ בין אצי׳ לבריאה ונעשי׳ מהיום שנה גם שנה ל׳ שינוי כמו אור הלבנה משנה אור השמש אז עד שיומשך דרך ב״י בעשי׳ נעשה מהשנה אלף שנים כחשבון הנ״ל, ויש להעיר מפסוק האלף לך שלמה כו׳. המשכות ר״ה צ״ל מהמקור ואדרבה ממקור הר׳ יומין שהוא תשובה בינה קדמה לעולם ו״ק מ׳ מספר ע׳ ד״ה מי מנה כו׳ ומספר ובד״ה והי׳ מספר ולתבונתו אין מספר, ע״ס ל׳ בהירות ול׳ מספר המוציא במספר צבאם ולכן צ״ל ג׳ ספרים נפתחים אי׳ סופר כו׳ ויומשך בעש״ג ועמ״ש ע״פ את מספר ימיך אמלא השמים מספרים זה ספר אז ראה ויספרה וספרתם לכם והיינו שיומשך הבהירות בהמספר וע״כ יום הדין מלך במשפט המלך המשפט כי ג׳ שעות ראשונות יושב ועוסק בתו׳ ג׳ שעות חג״ת יושב ודן, וזהו מלך במשפט אך המלך המשפט שהמשפט נתעלה בג״ר וזהו עומד ודן או יושב על כסא רחמים וע׳ בסדור גבי ברוך פודה ומציל המשכה בנין המל׳ ע״ד בית לבוש מזון אדון עוזינו מל׳ בית צור מגן משגב כמו ג׳ לבושים ואח״כ או״פ קוב״ה בתשו׳* תשו״ע קודם כי מלמטה למעלה בע״ס דאו״ח תחילה הכתר שהיא תשו״ע אח״כ חו״ב כו׳ ע׳ ד״ה יונתי כי הצדיק הולך כסדר כו׳ אבל תשובה דילוג ויתרון אור מהחושך ע״כ חוזק החסידות בתחילתו זכרתי לך חסד נעורייך דוקא זה היום וקרא זא״ז ע״ד ויקרא הוי׳ הוי׳ כו׳.

ורב להושיע . . מבבל רבוי : **תו״א קיז, ג ואילך.**

לי״ב בקר שהן עולימתן דידה : **ראה רע״מ פ׳ תצוה דלהלן.**

א״כ : **בכת״י ב : א״נ [= אי נמי].**

שנה ל׳ שינוי : **ראה גם אוה״ת מקץ שלח, סע״ב. שם כרך ה׳ תתקעו, א. לקו״ש ח״ד 1323. וש״נ.**

ב״י : **= בריאה יצירה.**

ד״ה מי מנה : **לקו״ת בלק סח, א.**

ובד״ה והי׳ מספר : **ראה לקו״ת במדבר ו, ג. ז, ג.**

ע״פ את מספר ימיך : **תו״א ואוה״ת משפטים (עט, ג. ע׳ א׳רסא).**

בסדור גבי ברוך פודה : **מא, ג.**

אדון עוזינו . . צור מגן משגב : **ראה לקו״ת בהר מד, ב. שלח לח, סע״ד ואילך.**

בתשו׳ : **בכת״י ב : התשובה.**

ד״ה יונתי : **לקו״ת שה״ש יז, ג.**

כתפוח בעצי היער.

א) ז"ל התי"י היכמה דיאי ומשבח אתרוגא (ר"ל אתרוג) ביני אילן* סרק (י"ל כי האדם עץ השדה) וכולי עלמא מודעין יתי' כן רבון עלמא יאי* משבח בין מלאכיא בעידן דאתגליא על טורא דסיני (ע"ד אות הוא בצבא דילי') בזמן דיהיב אוריתא לעמי' בההוא שעתא בטלל שכינתי' רגיגית* למיתב ופתגמי דאוריתא* בסימין על מוריגי ושכר פקודי נטרין לי' לעלמא דאתי עכ"ל. לענין פריו מתוק לחכי יש להעיר ממ"ש בתו"א פ' ויחי בד"ה חכלילי עינים מיין בענין כל חיך הטועם אומר לי לי.

ב) וז"ל אבן יחייא יען כי האלוה ית' שבח המין ישראלי משאר אומות הקודמים כן המין ישראלי משבחו משאר האלהות ושרי מעלה (וזה ע"ד מי כמוך באלים הוי') והוא אומרו כאילן תפוח אשר יש לו הטעם והריח משובחים אשר עומד בין עצי היער הנעדרים מכל טוב ונידוני' לשריפה, כן דודי והוא האלוה ית' בין הבנים שהם שרי מעלה ושאר האלהות של הכומ"ז* כי הבל המה מעשה תעתועים (וזה ע"ד והאלילים כליל יחלוף וארז"ל במד"ר באיכה ע"פ חלקי ה' אמרה נפשי דכולהו מתחלפין ואיהו אינו מתחלף כו') וידונו בעצי היער, ואף כי צל התפוח בעת השרב הוא מעט ולכן בורחים אז הכל ממנו למיעוט צלו (ע' במד"ר פ' בא פט"ו בתחילת הפרשה ע"פ יפה כלבנה ברה כחמה מי יכול לעמוד נגד השמש כך במל' אנטיוכוס הכל ברחו ממנו ומתתי' ובניו עמדו באמונתו של הקב"ה כו') והוא רמז לעשי' המצות לעבוד' האל אשר יש בעשייתם מן הצער והטורח (ע"ד כי מנסה ה' אתכם לדעת וארז"ל כל שאינו בהסתר פנים כו') אשר למען זה האומות הקדמונים ברחו מצל זה של הקב"ה ולא רצו לקבל התורה (כ"א ע"ד הדגה אשר נאכל במצרים חנם חנם בלא מצות לקבל מבחי' דכחשיכה כאורה ע' בתו"א בד"ה ויהי בשלח פרעה ומ"ש ע"פ כי ישאלך בנך בענין מ"ט עזי מסגן ברישא ועז"נ אל תבטחו בנדיבים דהא כולהו מתחלפין ע' במד"ר ס"פ וישלח אמרו

כתפוח: **נדפס מהכת"י (מעתיקים): 1079 קכא, א. 1222 רפג, א — בכותרת: „דרוש השני לפסוק כתפות" [ר"ל שמאמר זה נרשם אחר ד"ה זה — הנדפס לעיל. ראה גם להלן ריש ס"ד].**

א) ז"ל התי"י: **ראה גם לעיל ע' תתעד.**

אילן: **כ"ה בשני הכת"י, ונראה שהוא טעות המעתיקים וצ"ל: אילני (כבתרגום שם).**

יאי: **צ"ל: הוה. (שם).**

רגיגית: **צ"ל: רגינת. (שם).**

דאורייתא: **צ"ל: דאורייתי'. (שם).**

בתו"א . . בד"ה חכלילי: **מז, ג. מח, ב.**

הכומ"ז: **בכת"י ב: עכומ"ז.**

כל שאינו בהסתר פנים: **חגיגה ה, א.**

בתו"א בד"ה ויהי בשלח: **סא, א ואילך.**

ע"פ כי ישאלך: **אוה"ת פסח כרך ג' ע' תשנט ואילך.**

החטים המתינו עד שיבוא הגורן כו׳) אני לא כן עשיתי אבל אדרבה בצלו חמדתי וישבתי שר״ל ישבתי בחמדה כי חביבה עלי יסורין עשיית המצות וטורח התורה וזהו למה להיות כי פריו מתוק לחכי וכינה התכלית לפרי להיותו הוא תכלית נטיעת האילן עכ״ל ועמ״ש בתו״א בד״ה הבאים ישרש בענין שארז״ל פב״ת דסוטה מאי פרי מצות כו׳. במ״ע ספורנו פי׳ בצלו חמדתי וישבתי זהו מ״ש והם תוכו לרגליך.

במד״ר בשה״ש ע״פ כתפוח בעצי ניצו קודם לעליו כן ישראל וע׳ בגמ׳ שבת דפ״ח א׳ פריו קודם לעליו ופרש״י חנטת פירותיו וע׳ תוס׳ שם והמכוון אפ״ל דהנה מצד טבע הבריאה קליפה קדמה לפרי וע׳ במד״ר ס״פ וישלח התבן והקש והמוץ כו׳ וכמו שצריך להקדים המשל להנמשל ועד״ז ארז״ל כבריתו ש״ע ברישא חשוכא והדר נהורא וכמו״כ מה״ט עזי מסגן ברישא כו׳ ולכן גם באדם היצה״ר מקדים להיצה״ט וכמו עולם התהו קדם לעולם התיקון וכן עשו קדם ליעקב יעבר נא אדוני לפני עבדו והעוה״ז קודם להעוה״ב וזהו מי יתן טהור מטמא אך ארז״ל גדולים מעשה צדיקים ממע״ב כי הבריאה יש מאין והם מבטלים היש לאין וע׳ מזה בד״ה הבאים ישרש לכן איתא במד״ר פ׳ בראשית פי״א כל מה שנברא במע״ב צריך תיקון וזהו ענין המילה ולכן בבחי׳ זו צריך להקדים הפרי להעלין ע״ד עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי וע׳ מזה בלק״ת פ׳ אמור בד״ה וספרתם לכם שבק״ש תחילה נאמר ואהבת כו׳ ודברת בם כו׳ ואח״כ נאמר ואספת דגנך וזהו ההפרש בין עולם התהו לעולם התיקון שמצד עולם התהו קליפה קדמה לפרי אבל מצד עולם התיקון י״ל פרי קדמה ועמ״ש בענין התהלך לפני לכן הקדימו עשיה לשמיעה מצד שלמעלה העשיי׳ גבוה יותר כו׳ וכן בקדשים הלילה הולך אחר היום היפך מבמע״ב ברישא חשוכא כו׳ וזהו ג״כ שמקדים הפרי להעלים וכן כל ראשית לה׳ בכורים ותרומה ועמ״ש בענין הדילוג בליל פסח שקדמו מוחין דגדלות כו׳ כמו בתשובה בחילא יתיר כו׳ ואפ״ל ג״כ שזהו ענין התהלך לפני שלמעלה ממדריגת אחרי הוי׳ אלקיכם תלכו שההילוך אחרי הוי׳ זהו מלמטה למעלה ומקדים בחי׳ שלמטה ואח״כ הולך למעלה כו׳, אבל התהלך לפני היינו מלמעלמ״ט א״כ* הבחי׳ העליונה קדמה מלמעלה למטה וכמ״ש מזה בד״ה

בתו״א בד״ה הבאים ישרש: נג, ג.
במ״ע: = במורנו עובדי׳.
במד״ר בשה״ש . . קודם לעליו: ראה גם אוה״ת שה״ש ס״ע קפז.
וע׳ מזה בד״ה הבאים ישרש: תו״א נד, ב.
בלק״ת . . בד״ה וספרתם: לה, ג.
בענין התהלך לפני: עי׳ ע״פ זה — בד״ה והתהלכתי (סה״מ תקס״ט ע׳ קלא ואילך ובהנסמן בהמ״מ שם). ד״ה אני א־ל שדי התהלך לפני (אוה״ת לך לך כרך ד׳ תשט, ב ואילך).
ועמ״ש בענין הדילוג בליל פסח: ראה אוה״ת בא ע׳ רצה ואילך.
א״כ: בכת״י ב: אבל.

והתהלכתי בתוככם ועי' בד"ה ראה אנכי נותן ענין שם הוי' שבנפש א"כ בההילוך מלמעלמ"ט מקדים תחלה י"ה ואח"כ ו"ה כו' משא"כ בההילוך מלמטה למעלה כו', עוי"ל מה שקליפה קדמה לפרי זהו בסדר הבריאה אבל במח' קדם הפרי כמו סוף מעשה במח' תחלה וזהו שבהתפוח קדם פריו לעליו דתפוח זה הקב"ה ובמח' קדם הפרי וזהו ענין עלו במח' מחשבתן של ישראל קדמו לכל דבר ובזה מתורץ קושיי' התוס' בשבת שם אך תימא דבהאי קרא לא נמשלו ישראל לתפוח אלא הקב"ה כדכתיב כן דודי כו' והיא קושיא גדולה, ולפי הנ"ל א"ש כי בהקב"ה קדמה מחשבתו של ישראל דהיינו הפרי וכמו"כ לכן * ישראל למטה מקדימין הפרי להעלין דהיינו תחילה שמע ישראל כו' אחד ואהבת כו' ואח"כ ואספת דגנך כו', עוי"ל ע"ד מ"ש באו"ת מהמגיד נ"ע לתרץ איך שייך לומר עליו ית' כמראה אדם כו' אלא זה כמשל האב שנחקק אצלו צורת בנו כו' וזהו הבחי' כמראה אדם ובאמת שזה הבחי' נק' ישראל דהיינו ז"א שנק' בני בכורי ישראל וזהו מה שמו ומה שם בנו וא"כ בחי' כתפוח דהיינו ענין כי האדם עץ השדה דקאי על אדם העליון ז"א דאצי' שנק' עץ השדה וכמ"ש מזה באריכות ע"פ ויטע אשל בבאר שבע זהו ממש בחי' ישראל דהיינו המשל הנ"ל מה שצורת הבן נחקקה אצל האב כו' ובחי' האב זהו אבא חכ' דאצי' או גם כתר שנק' אב הרחמים * כו'.

ג) עמ"ש בבה"ז ר"פ בראשית בענין כשושנה כן רעיתי שהם ב' בחי' שבמל' ע"ד שכינתא תתאה ושכינתא עילאה בלק"ת בד"ה שה"ש, וא"כ עד"ז כתפוח כן דודי הם ג"כ ב' בחי' חתן שנז' שם. ואפ"ל תפות ת"ת דודי דעת ועי' בהרמ"ז פ' מצורע בענין עץ ארז ואזוב פי' עץ ארז הוא הדעת ועז"נ כארז בלבנון ישגא ופי' לבנון יסודי או"א ל"ב נ"ח ונש"ב כו' ועמ"ש בענין אם אין דעת אין בינה בהביאור ע"פ ואלה המשפטים בהגהות גם בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בענין ונוזלים מן לבנון פי' דלבנון הוא בחי' אין כתר כו' וא"כ כארז בלבנון זהו כשמאיר בהעץ

בד"ה והתהלכתי: **נסמן לעיל.**
בד"ה ראה: **יח, א ואילך.**
ובזה מתורץ קושיי' התוס': **ראה עוד בזה באוה"ת שה"ש ע' קפו.**
לכן: **בכת"י ב ליתא.**
באו"ת מהמגיד נ"ע: **ע"פ נעשה אדם (ב, ג — בהוצאת קה"ת).**
ע"פ ויטע אשל: **אוה"ת וירא כרך ד' תשס, ב ואילך. כרך ז' תתשפט, ב ואילך.**
הרחמים: **בכת"י ב: הרחמן. (ועי' לקו"ת ר"ה סב, ד. אוה"ת תשא ע' ב'סט ואילך — ולפי"ז צ"ל כאן: הרחמים).**
בבה"ז ר"פ בראשית: **ראה ביאוה"ז לאדהאמ"צ א, א. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב' ע' תקפח ואילך. תקצז ואילך (וע"ש ע' תקצח עה"פ כתפוח גו').**
בלק"ת בד"ה שה"ש: **א, ב. ובארוכה לעיל ד"ה לבאר מעט ע"פ שה"ש.**
בהביאור ע"פ ואלה המשפטים בהגהות: **אוה"ת משפטים ע' א'קז ואילך.**
בלק"ת בד"ה האזינו: **עא, ד.**

מבחי׳ אין ע׳ זח״ג שלח קנ״ח ב׳ בענין היש בה עץ אם אין כו׳ עץ הוא ז״א עה״ת ובחי׳ אין זהו ע״ק, וא״כ בחי׳ עץ כשמאיר בו אין י״ל זהו ארז בלבנון וא״כ זהו בחי׳ דודי שנאמר בו בחור כארזים בחי׳ ארזי לבנון ולפ״ז דודי בין הבנים י״ל כי הנה וכל בנייך למודי הוי׳ וגם יש בחי׳ בן עוה״ב שלמעלה מבחי׳ ומדריגת כל ישראל יש להם חלק לעוה״ב כו׳ ועמ״ש בענין וא״ו לרבות אחיך הגדול ור״ל כי הגם יש צדיקים שנקראים אחים להקב״ה הרי הוא ית׳ נק׳ אחיך הגדול גדול הוי׳ ומהולל מאד וריבוי זה בא ע״י הוא״ו הוא הקו״ח המלובש בדת״י קו האמצעי כו׳, וזהו כן דודי בין הבנים והיינו כי גם בן העוה״ב מקבל מבחי׳ בינה אבל הדעת עולה עד הכתר כו׳ והיינו כתפוח ת״ת בין עצי היער המלאכים שרפים עומדים בחי׳ עצי שטים עומדים ועז״נ שרפים עומדים ממעל לו שש כנפיים כו׳ ששרשם מת״ת כו׳ ולכן אומרים קדוש כו׳ ועז״נ אכלתי יערי כו׳.

והנה בת״א פ׳ בראשית בביאור ע״פ כי כאשר השמים החדשים שהמלאכים תשוקתם להמשיך בבי״ע שיהי׳ כמו באצי׳ איהו וגרמוהי חד והמשכה זו י״ל זהו כתפוח בעצי היער התפוח גימ׳ צבאות בהרמ״ז האזינו וזה שיהי׳ בבי״ע הגילוי כמו באצי׳ היינו שם צבאות כמ״ש בת״א פ׳ בא בד״ה בעצם היום הזה וזהו שאומר קק״ק הוי׳ צבאות אות הוא בצבא שלו היינו כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בנים היינו באצילות כמו ששה בני לאה א״ת בניך אלא בוניך אך דודי זהו המשכת אוא״ס באצילות וכמ״ש מזה בלק״ת פ׳ ראה בהביאור ע״פ וכל בניך בסופו וזהו ע״ד מ״ש סד״ה כי כאשר השמים החדשים המשכה מעקודים כו׳. וע״ד והתהלכתי בתוככם יכול לא תהיו יראים ממני וע״ד קדושתי למעלה מקדושתכם כו׳ בהביאור כי כארץ תוציא צמחה.

ד) כן דודי בין הבנים. לפמש״ל בשם זח״ג דרל״א הבנים בני אלקים ע׳ סנהדרין א״כ דודי בין הבנים ע״ד הוא וב״ד וכמו ע׳ זקנים ואצלתי מן הרוח לגבי משה כמש״ל וזהו הוא ה׳ אלקינו בכל הארץ

בן עוה״ב . . חלק לעוה״ב : ראה גם אוה״ת נח נד, א. חנוכה כרך ה׳ תתקנה, א. בלק ע׳ תתקכג.

בענין וא״ו לרבות אחיך הגדול : ראה אוה״ת יתרו ע׳ תתקנו. ס״ע תתקנז.

בת״א . . כי כאשר השמים : ג, סע״א ואילך.

בהרמ״ז האזינו : זח״ג רפו, ב. וראה גם לקו״ת פ׳ ראה לב, א.

בת״א פ׳ בא בד״ה בעצם : ס, א ואילך.

צבאות אות הוא בצבא שלו : חגיגה טז, רע״א (לפי גי׳ העין יעקב). זח״ג שם. זח״א ו, א. ת״ז בהקדמה (יב, ב).

בלק״ת . . וכל בניך : לב, א.

סד״ה כי כאשר השמים : תו״א ג, ד.

יכול לא תהיו יראים ממני : ראה תו״כ ופרש״י עה״פ.

בהביאור כי כארץ : לקו״ת נצבים נב, ג ואילך.

לפמש״ל . . כמש״ל : בד״ה כתפוח (הנדפס לפני״ז) אות ח׳.

משפטיו ועמ"ש מענין הוא וב"ד ע"פ וה' פקד את שרה, והנה יש סבא וסבא דסבין, חו"ב נק' זקנים ועת"י נק' סבא דסבין כמו קדש וקדה"ק בהגהות לד"ה בכ"ה בכסליו בענין עטרת תפארת שיבה ועד"ז ע' זקנים לגבי משה וכמו"כ למעלה יותר בית דינו נק' זו"ב דאצי' לגבי הוא דא עתיקא כו', ובענין כשושנה כן רעייתי ע' בד"ה וארשתיך לי בענין ב' בחי' כלה ובד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוני' ומפתחות הפנימי' ובד"ת ושאבתם מים בששון דרוש הראשון ענין מזבח החיצון ומזה"פ הוא חיצוני' הלב ופנימיות הלב ובד"ה אתם נצבים פ"ג אחרי ה' ילכו כארי' ישאג כו' כ"ז נק' חיצוני' הלב שנלקחה מבחי' התפשטות וזיו כו', אבל הקב"ה כו' ומזה נמשך צעקה בפנימי' הלב כו', וזהו הב' בחי' שושנה ורעייתי יפה את רעייתי כתרצה. והנה השושנה* היא בין החוחים תאוות גשמיות ומ"מ יתרון האור נמשך מן החושך, אבל בבחי' רעייתי אין שייך חוחים ועז"נ נפש כי תחטא אורייתא תווהא וכמאמר הצדיקים לבם ברשותם דומין לבוראם כו' והיינו ע"י שממשיכי' ע"י התורה ל"ב נ"ח ומאירים בהלב כו' וע' ד"ה החלצו י"ה מוחא ולבא והתורה מחבר ב' בחי' אלו כו', וזהו ע"ד ההפרש בין זרע אדם לזרע בהמה בד"ה ואלה המשפטים ואעפ"כ רעייתי בין הבנות בנות היינו הכפרים ועיירות קטנות הסמוכות לכרך הגדול כמו חשבון ובנותיה (והענין* כי יחזקאל נק' בן כפר שראה את המלך והו"ע והאופנים ברעש בד"ה והי' מדי חדש ושם פ"ב כמו ימי החול לגבי שבת ובביאור בעצם היום הזה נמול פי' שיש ב' בחי' מילה הא' ומלתם את ערלת לבבכם והוא ענין הסתר החוחים הנק' ערלת הלב המסתיר על חיצוני' הלב והב' ומל' ד' את לבבך ולא ערלת הלב ור"ל ע"ד דא מוחא לדא

ע"פ וה' פקד: ראה ס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל (זוהר) ע' קצ וע' רב (ובהנסמן בהמ"מ להמאמר שם). ס' מאמרי אדה"ז עה"ת ע' קכה.

בהגהות לד"ה בכ"ה בכסליו: אוה"ת חנוכה רפט, ב ואילך.

בד"ה וארשתיך: לקו"ת במדבר ח, ב ואילך.

ובד"ה כי תשמע: לקו"ת פ' ראה כב, ד ואילך.

ובד"ה ושאבתם: לקו"ת סוכות עח, ד.

ובד"ה אתם נצבים: לקו"ת מד, ג.

השושנה: בכת"י ב: כשושנה.

נפש כי תחטא אורייתא תווהא: זח"ג יג, ג.

הצדיקים לבם ברשותם: ב"ר פל"ד, י.

דומין לבוראם: רות רבא פ"ד, ג.

ד"ה החלצו: לקו"ת מטות פו, א ואילך.

בד"ה ואלה המשפטים: תו"א עד, ג ואילך.

(והענין: בכת"י ב ליתא התחלת המוסגר.

בד"ה והי' מדי חדש: לקו"ת ברכה צז, א ואילך.

ובביאור בעצם היום הזה: סה"מ תקס"ג ע' טז. אוה"ת לך לך כרך ד' תשכט, א ואילך.

דא מוחא לדא: זח"א כ, א.

ודא קליפה לדא כמו אהבת כמים הפנים לגבי בכל מאדך נחשב כמו קליפה ע"ד שכמו יום החול לגבי שבת כך שבת לגבי שבת שבתון כו' ועי' * בלק"ת פ' תזריע בד"ה שוש תשיש אהבה ע"מ לקבל פרס לגבי שלא ע"מ לקבל פרס ועי' ד"ה מה טובו גבי והתשובה הג', וזהו כן רעיתי בין הבנות שבחי' אה' דבחי' בנות נוק' היא חשובה הסתר וקליפה לגבי רעיתי בכל מאדך אחת היא יונתי כו' וכמו"כ עי"ז ההמשכה נמשכה מבחי' עליונה יותר היינו מבחי' כן דודי וזהו ע"ד מש"ש בענין גדולה מילה שלע"ל יהי' התגלות יסוד דא"א לכן מי יעלה כו' ר"ת מילה וס"ת הוי', משא"כ עכשיו ההמשכה מיסוד ז"א וזהו כתפוח כו' ונכרתו עליה י"ג בריתות שלמעלה מי"ג ת"ד וזהו מה שושנה אית בה י"ג עלין אוף כנ"י אית בה י"ג מכילין דרחמי כו' וע' בד"ה והקרבתם עולה אשה בענין כאלו מקריב עולה בלא מנחה וזבח כו', בענין נדרים סייג לפרישות שלגבי שכ"ע מסתיר ההיתר היותר מדי הצורך כמו האיסור לגבי שכ"ת כו' וזהו אשר נדר לאביר יעקב.

בענין שוש אשיש פי' ותגל נפשי בא' וכתי' ובני ציון יגילו במלכם ע' מדרש תלים בתחלתו ע"פ מלכי ואלקי אליך אתפלל ור"ל מה שאלהותו מאיר בכ"י * ע"ז ואלי תשוקתו ע' בד"ה להבין ענין אוא"ס דרוש

שכמו יום החול . . שבת שבתון כו' : ראה לקו"ת יוה"כ ע, ב.

וע' : בכת"י ב : כמ"ש.

בלק"ת . . בד"ה שוש תשיש : תזריע כ, ב.

ד"ה מה טובו : לקו"ת בלק עד, א.

ע"ד מש"ש : בביאור ע"פ בעצם היום הזה נמול.

בד"ה והקרבתם . . בענין כאלו מקריב עולה : ראה ד"ה ע"פ והקרבתם בלקו"ת שמע"צ צב, ד (ואוה"ת ויקרא כרך ד' ע' אלה ואילך) ושם צג, ב : זכר תמים כי' שכשהאהבה הוא ע"מ לקבל פרס כו'. (בלקו"ת שם אין מפורש בענין כאלו מקריב כו'. ואולי צ"ל כאן הפסק לפני תיבת „בענין"). וראה בענין כאילו מקריב כו' — לקו"ת שלח מא, ג. מב, א (ועוד).

בענין נדרים סייג לפרישות : אוה"ת מטות כרך וא"ו ע' תתקנג ואילך.

בענין שוש אשיש : קטע זה נמצא בהכתבי־יד בהמשך להמאמר. ובכת"י א נכתב באותיות קטנות בצד הגליון.

שוש אשיש : ראה גם לקו"ת נצבים מז, א.

בא' : = באלקי.

מדרש תלים . . אליך אתפלל : עה"פ תהלים ה, ג : כי אליך אתפלל באדום ולמה הוא אומר מלכי ואלקי באדום אמרו ישראל כו' גוזרת עלי לבטל אלקותך ומלכותך ממני ולא בטלינן ובכל יום אנו נכנסין לבתי כנסיות וממליכין אותך שתי פעמים ואומרים שמע ישראל ואת עביד דידן ואנן עבדינן דידך שנאמר דודי לי ואני לו. ע"כ.

בכ"י ע"ז ואלי : בכת"י ב : בכ"נ עי"ז ועלי.

[ועלי] תשוקתו : שה"ש ז, יא. וראה אוה"ת שה"ש כרך ב' ע' תרכג.

בד"ה להע אוא"ס : נדפס בסה"מ תקס"ג ע' שלה ואילך. ובתוס' הגהות באוה"ת על מארז"ל ועניינים ע' קנה (ובהנסמן בשוה"ג שם).

אחרי תקס"ג, כחתן ר"ל שבנ"י נק' חתן ע' ביאור כי תצא וגם מעלת וכלה בחי' יופי אין אשה אלא ליופי וזהו ע"י תושבע"פ.

כתפוח, אין לו צל כו' י"ל פנוי משערות כי השערו' הסתר והעלם בחי' צל כו', ומ"מ בצלו חמדתי צלא דמהימנותא דסוכות כו'.

ב, ח

נר' שייך לדרוש קול דודי שבלק"ת

אך עדיין צ"ל מ"ש מצה זו שאנו אוכלים ע"ש שלא הספיק כו' הרי מצה זו אנו אוכלים לקיום מצות בערב תאכלו מצות שהיא בחי' מצה הא' דמצרים שקודם חצות וא"כ איך היא ע"ש שלא הספיק כו' שזהו בחי' מצה השנית דמצרים.

ויובן בהקדים עוד בענין פסוק קול דודי הנה זה בא כו' דלשון הנה זה בא הוא ג"כ לשון עתיד או לשון הוה והלא כבר הי' הדילוג הזה ביצ"מ. אך הענין הוא דכתי' כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות שלע"ל יהי' ג"כ בחי' דילוג ההארה מבחי' מלך מלכי כו' וזהו אראנו נפלאות שיהי' גלוי בחי' נפלאות שהוא בחי' סתימו דכל סתימין כו' וגלוי זה שלע"ל יהי' בבחי' נצחי, ואנו ממשיכים זה ע"י עסקינו בתומ"צ וזהו ענין מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות שהן בחי' תומ"צ שנק' ג"כ הרים וגבעות ע"ד הנ"ל בענין אבות ואמהות כי התורה ניתנה בהר סיני וכתי' ישאו הרים שלום כו' והתורה נק' שלום כמ"ש או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי כו' בפשמ"ע ובפשמ"ט כו'.

ע' ביאור כי תצא: ראה לקו"ת תצא לז, סע"א ואילך.

כתפוח: נעתק מגוכי"ק 1114 קנח, א. בהבא להלן — ראה גם אוה"ת שה"ש ע' ר.

אין לו צל: שהש"ר עה"פ.

אך עדיין: נדפס מגוכי"ק אדהצ"צ 1122 (עלים נפרדים). והכותרת: נר' שייך כו' — היא בגוכי"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע. ראה לקו"ת שה"ש טו, ד (וסה"מ תקס"ט ע' נב ואילך).

והמצות נק׳ גבעות כמ״ש וגבעות בצדקה וכללות המצות נק׳ בשם צדקה. נמצא ההפרש בין בחי׳ דילוג זה שאנו ממשיכי׳ ע״י תומ״צ שנק׳ הרים וגבעות לבחי׳ דילוג שהי׳ ביצ״מ הוא שאז הי׳ באתעדל״ע מצד עצמו לבד משא״כ הדילוג שיהי׳ לע״ל אנו ממשיכי׳ ע״י התומ״צ והיינו קול דודי מדלג בזכות הרים וגבעות שהן התומ״צ ולכן יהי׳ זה קיום נצחי בל תמוט עולם ועד משא״כ ביצי״מ שהי׳ רק מצד אתעדל״ע לבד לכן הי׳ רק לפי שעה.

וביאור הענין הנה כתי׳ ענה דודי ואמר לי קומי לך רעייתי כו׳ פי׳ דלאחר שנאמ׳ קול דודי מדלג שנגלה עליהם מלך מלכי כו׳ בליל א׳ דפסח מעצמו ומאיליו בלא אתעדל״ת כלל כי לי היו ראויים להעלות מ״ן באתעדל״ת לפי שהיו משוקעים במצרים וכמ״ש ואראך מתבוססת כו׳ רק שלא הספיק בצקת כו׳ מפני בחי׳ התגלות עצמות אא״ס שלפני ההשתלשלות כנ״ל באריכות, הנה מיד אח״כ ענה דודי ואמר לי קומי לך כו׳ שיהי׳ בחי׳ אתעדל״ת ממטה למעלה, והוא מה שציוה ה׳ לספור ספירת העומר כמ״ש ממחרת השבת תספרו, דהיינו מיד לאחר יום א׳ דפסח שאז הגלוי ממעלה למטה קול דודי מדלג כו׳ לכן תיומ״י מתחילי׳ לספור סה״ע להיות קומי לך כו׳. והענין כי העומר הי׳ מן השעורים שהן מאכל בהמה ומבואר במ״א ענין שעורה שעור ה׳ דהיינו בחי׳ ה׳ תתאה דשם הוי׳ שהיא בחי׳ דבר ה׳ ורוח פיו המתחלק להחיות לכל מלאך לפי ערכו והן הנק׳ בהמה כמ״ש פני שור מהשמאל כו׳, וחיותם והשגתם הוא מבחי׳ גילוי אור א״ס ב״ה בעלמא דאתגליא איך הוא ממכ״ע וסוכ״ע וזהו הנק׳ שעורה שעור ה׳ כנ״ל, משא״כ בחי׳ שתי הלחם שבשבועות מבחי׳ חטה שהחטה היא מאכל אדם שהוא גילוי מה שלמעלה מהדעת והשגה שנמשך ומתגלה ע״י החטה כמארז״ל שאין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום כו׳ והיינו בחי׳ מס״נ למסור נפשו באחד מחמת בחי׳ אנכי מי שאנכי הוא בחי׳ עצמותו ומהותו שאינו בגדר השגה כו׳.

והנה האדם יש בו נפש הבהמי׳ שנמשכת מבחי׳ בהמה הנ״ל ושפעה וחיותה מבחי׳ שעורה הנ״ל, לכן התחלת האתעדל״ת ממטה למעלה הוא בירור נה״ב והיינו ע״י בחי׳ עומר שעורים הנ״ל וספירת העומר ז׳ שבועות שהוא בירור ז׳ מדות דנה״ב שבכל שבוע מתברר מדה א׳ היינו שבוע א׳ מדת האהבה הנק׳ חסד שתהיינה רק לה׳ לבדו וכל מדה צ״ל כלולה מז׳ לכך צ״ל שבוע א׳ כו׳ ובמ״ט יום מתבררי׳ כל הז׳ מדות ואז יכול להיות בשבועות פב״פ דבר ה׳ להיות קול דודי מדלג כו׳ דהיינו קול דמ״ת וזהו ענין שתי הלחם מבחי׳ חטה מאכל אדם שהתורה נק׳ אדם וזאת התורה אדם והיינו חיות לבחי׳ נפש האלקי׳ שהיא מבחי׳ אדם כו׳, וע״כ אמר בחג השבועות בשתי הלחם הלחם חמץ תאופינה משום דבפסח שהי׳ הדילוג באתעדל״ע מעצמו ועדיין לא נתברר הנה״ב שבאדם לכך נאסר החמץ אבל בשבועות שכבר נבררה הנה״ב ג״כ ע״י ספה״ע לכך נאמר חמץ תאופינה להעלותו ג״כ לקדושה העליונה כו׳ (ועד״ז ג״כ החילוק בין יצ״מ לגאולה דלע״ל דביצ״מ כתי׳ בחפזון יצאת

כו׳ לפי שלא נתבררה עדיין הנה״ב לכן צ״ל בחפזון לברוח מן הרע הקשור בנה״ב כו׳ אבל לע״ל בשלימות הבירור כתי׳ ובמנוסה לא תלכון).

ב, יד

יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה הראיני את מראיך השמיעני את קולך.

הנה כנס״י נק׳ בשם יונתי ע״ש הפסוק עיניך יונים, כי כמו יונים הנה התענוג והנחת שלהם הוא ממה שמסתכלים זע״ז תמיד, וכמו״כ יש בכנס״י בחי׳ הסתכלות זו לאסתכלא ביקרא. והנה ענין התענוג שבהסתכלות הוא תענוג שאין לו שביעה, וכמו״כ צ״ל באדם בכל יום יהי׳ בעיניך כחדשים פי׳ בחי׳ בעיניך שהוא לאסתכלא ביקרא דמלכא יהי׳ כחדשים כי עיני האדם לא תשבענה כו׳, כי בבחי׳ תענוג מהסתכלות זו אין לזה שביעה והתיישבות כלל, כי מי איכא זקנה קמי׳ קוב״ה, ועוד כי התיישנות הוא מחמת זמן, והנה זמן הוא מוגבל, אבל אוא״ס למעלה מן הזמן ואינו מוגבל, וע״כ כשם שהוא ית׳ א״ס, כך אין הזמן פועל שינוי בהתבוננות והתפעלות מאלקות. והנה הבחי׳ דלאסתכלא יש בכל דבר, כי מכל דבר יכולים להסתכל יקרא דמלכא, וכמ״ש כל פעל ה׳ למענהו, ואמרו כל מה שברא לכבודו ברא [עי׳ לק״ת בד״ה הנך יפה].

אך צ״ל דאיך שייך ראי׳ ברוחניות הלא א״א לראות זה. אך הענין שהוא ע״ד שאמרו הסתכל בשלשה דברים, והנה מהשלשה דברים הוא לפני מי אתה עתיד ליתן דין כו׳ ואיך שייך לראות זה, אך הפי׳ שיש בחי׳ ראי׳ בבחי׳ הבנה שיהי׳ העמקת הדעת כ״כ שיהי׳ שוה כאלו רואה, והוא כי יש ראי׳ ושמיעה ואינו דומה שמיעה לראי׳, כי הנה שמיעה הוא בינה, אך כשהוא רק בבחי׳ הבנה לבד אזי נק׳ שמיעה, אבל יש כשהוא בריבוי העמקה עד שהוא כאלו רואה, וכדאי׳ הבן בחכ׳ וחכם בבינה שחכ׳ היא ראי׳ ונמשך בבינה שהיא בחי׳ שמיעה, ובחי׳ זו נק׳ לאסתכלא. והנה ע״י אתעדל״ת זו עי״ז ממשיך מלמעלה ג״כ בחי׳ עיני ה׳ אל צדיקים ואמרז״ל כשישראל עושין רצונו של מקום מביט עליהם בשתי עיניו וכשאין ישראל עושין רצונו של מקום מביט עליהם בעין

יונתי: נדפס מכת״י 855 (רלה, א). והוא הגהה מאוה״ת שה״ש ע׳ שיב. של. שלו. ומיוסד על ד״ה זה בסה״מ תקס״ט ע׳ פג (ובהנסמן בהמ״מ לשם). וראה סה״מ תרנ״ו ע׳ שצז.

מי איכא זקנא קמי׳ קוב״ה: יבמות טז, ב.

לק״ת בד״ה הנך יפה: יד, ב.

וכדאי׳ הבן בחכ׳ וחכם בבינה: ס״י פ״א מ״ד.

ואמרז״ל כשישראל עושין . . בשתי עיניו: שהש״ר בסופו.

א׳, פי׳ עיני ב׳ עינים היינו כי יש ב׳ בחי׳ השגחות, כי יש השגחה ע״פ חסד שהוא איך שלמעלה יש ולמטה אין והוא מבחי׳ סוכ״ע, ויש השגחה איך שלמטה יש ולמעלה אין והוא בחי׳ ממכ״ע, ולכן עיני ה׳ אל צדיקים שהם ממשיכים שיהי׳ שוה מלמטה למעלה כמו מלמעלה למטה כי הם ממשיכים בחי׳ יחוד סוכ״ע וממכ״ע, וזהו והישר בעיניו תעשה, ואי׳ בזוהר פ׳ שלח דא צדיק, והיינו שמחבר שיהי׳ הישר בעיניו שיהי׳ שוה ב׳ בחי׳ עינים הנ״ל, וזהו כל ענין פסד״ז הכל ההתבוננות ביקרא דמלכא, ולכן חוזרים דבר אחד כ״פ, בכדי שיהי׳ בבחי׳ לאסתכלא, אך אם ההתבוננות הוא דרך מעביר בלבד אין מזה שום לידה דאהוי״ר, כ״א צ״ל התבוננות עם העמקת הדעת, וזהו שמע ישראל שמע שם ע׳, הנה הע׳ רבתי, דשמע מורה על בחי׳ לאסתכלא, כי הנה עוד פי׳ בלאסתכלא הוא ע״ד טביעת עין שבגמ׳ [ב״מ דכ״ג] שלכן בכלים חדשים שלא שבעת עין יש מד״א שאין שייך בו טביעת עין אע״פ שראה אותם, כי זהו כמו דרך מעביר כי טביעת עין הוא באיזה ענין בעמקות הי״ז כאלו ראי׳ העין נטבע באותו הדבר.

והנה אית׳ ברמ״ז פ׳ פקודי דרכ״ה שבעינים יש ב׳ סגולות הא׳ הוא שהמובט מצטייר בעין הרואה, הב׳ הוא שהעין שולח ניצוצי אורו בדבר המובט, ויש בניצוצי אורו אלו עצמיות גמור, והראי׳ מבת היענה שמילדת ע״י הראי׳, והנה בת היענה יש לה כח חזק כ״כ בהראי׳ עד שיכולה להוליד, אך כמו״כ יש בכל עין כח שנמשך ניצוצי אור באותו הדבר המובט, וכמו שיש עין רעה הרי נמשך מהעין רעה ע״י הסתכלותה באותו הדבר כו׳, והנה כמו״כ צ״ל למעלה מאחר שנק׳ עיני ה׳ הרי יש בהם ג״כ ב׳ בחי׳ אלו הא׳ שישראל מצטיירים (למעלה) שם וכמ״ש יצרנהו כאישון עינו, כי הנה כמו שהראי׳ מתלבש בשחור שבעין דוקא ולא בלבן לפי שבשחור מהפך חשוכא כו׳, וכמ״כ למעלה יצרנהו כאישון עינו ע״י בירור נה״ב דוקא ולמעלה הוא ע״י בירור דשם ב״ן כו׳, והנה אח״כ שולח ניצוצי אור למטה היינו שנותן כח בישראל שיהי׳ יכולים להיות בבחי׳ ביטול והעלאה, והנה כמ״כ בבחי׳ עיני תמיד אל ה׳ יש ג״כ ב׳ בחי׳ אלו כי תחילה צ״ל בישראל הראי׳ ע״ד לאסתכלא שיהי׳ כאלו רואה אלקות, וזהו ששולח ניצוצי אור למעלה, ועי״ז נעשה שיהי׳ מצטייר אלקות בנפש כמ״ש שויתי ה׳ לנגדי תמיד, שיהי׳ הוי׳ לנגדי, ומש״א המתפלל צריך שיתן עיניו למטה, וא״כ מהו עיניו למטה, הענין הוא כי ההתבוננות א״צ להיות בעצמותו ומהותו ית׳, כי בו בעצמו נת״ל א״א להשיג כלום כ״א מצד פעולותיו ית׳, וזהו צריך שיתן עיניו למטה, וגם שבעצם התבוננות יש ב׳ מדריגות, כי יש התבוננות בבחי׳ יחו״ת בבחי׳ ביטול היש לאין, ויש התבוננות גבוה יותר והיינו בבחי׳ יחו״ע, אך מ״מ הגם שהתבוננות זו גבוה יותר, מ״מ צ״ל דוקא ההתבוננות הנמוכה יותר והיינו בחי׳ יחו״ת כי בזה יש בחי׳ ראי׳, וזהו הפי׳ צריך שיתן עיניו למטה כו׳.

ואי׳ בזוהר פ׳ שלח דא צדיק: כ״ה בכת״י המעתיק, ונראה דצ״ל: פ׳ בשלח. (ד״ס ע״ב).

והנה זהו כל אריכת ההתבוננות בפסד"ז, איך שבחי' ממכ"ע וסוכ"ע הכל הוא רק זיו והארה בלבד מאתו ית', היינו בחי' שם ולא עצמותו ומהותו ית', וכמ"ש כי נשגב שמו לבדו, פי' נשגב הוא ע"ד פליאה נשגבה שיש פליאה סתם ויש פליאה נשגבה שהוא בבחי' הפלאה מה שאינו מושג, ועד"ז נשגב שמו לבדו פי' שאפי' בחי' סוכ"ע שהוא נשגב הוא רק בחי' שמו לבד, וצ"ל איך נשגב הוא רק בחי' שם, והלא כתי' מגדול עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב [ואי' בזהר שלח דקס"ד] מאן נשגב ההוא מגדל נשגב, ע"ד דירוץ צדיק בו, כי מגדול הוא בחי' מל', ונק' מגדול ע"ש מקור הגדולה שנמשך בבי"ע, כי לכן מלך יחיד, הרי שגם באצי' הוא בחי' מלך שהוא בחי' אחרונה, מ"מ נגד בי"ע הוא בחי' יחיד, וגם כי מלך הוא יחיד כי נעוץ סופן בתחילתן כו', והנה ההוא מגדול דבחי' מל' שהוא רק בחי' שם והארה הוא נשגב, ע"י דירוץ צדיק בו בחי' יסוד, כי צדיק ממשיך בחי' סוכ"ע בממכ"ע ועי"ז הוא נשגב, וא"כ איך אמר דנשגב הוא רק שמו, אך הענין כי בבחי' שם ג"כ יש כמה מדריגות, כי יש שם אלקים שהוא ג"כ שם אבל יש שם הוי' שיש רוממות בשם הוי' על שם אלקים כו', ולכן עי"ז שנמשך משם ה' בשם אלקים הנה עי"ז נשגב ההוא שם, וע"ד דכתי' ואני תפילתי לך ה' עת רצון אלקים ברב חסדיך, וי"ל איך שייך באלקים רב חסדיך כו' הלא אלקים הוא גבו', אך הענין שע"י עת רצון הנה נמשך בשם אלקים רב חסדיך כו', וזהו דמגדול עוז הנה ע"י שבו ירוץ צדיק הוא נשגב, וזהו דישראל נק' מקדשי שמך כי ממשיכים מבחי' אתה קדוש בשמך קדוש אך מ"מ הנה גם בחי' זו דנשגב הוא רק שמו, והיינו כי משם הוי' יש רק רוממות על שם אלקי', אבל לגבי מהו"ע ית' גם שם הוי' הוא ג"כ רק שם והארה בעלמא, וכמ"ש אני ה' הוא שמי, וזהו דנשגב שמו לבדו שגם בחי' זו דנשגב הוא רק בחי' שמו כו', וזהו כל אריכות ההתבוננות מלכותך מלכות כל עולמים, כל גימט' נו"ן והוא נו"ן אלפים יובלות, ובכל יובל יש ז' שמיטות, הנה הכל הוא רק בבחי' מלכותך שהוא רק שם והארה בעלמא, וזהו אחרי ה' תלכו, והנה ע"י התבוננות הנ"ל נולד מזה אהבה, וזהו שמע ישראל ואהבת, פי' שמע שם ע' שמתבונן איך שמקור החיות כל העולמות מבחי' שם, והע' מורה על אור שבעת הימים, והנה מזה נעשה עין לאסתכלא ביקרא דמלכא ועי"ז יבא לואהבת את ה' ואהבת אהבה ואת מרבה יראה, כי יראה טפל לאהבה כי אה' דכר ויראה נוק', וע"כ את מרבה יראה.

והנה צ"ל הטעם מה שאצלינו בנקל יותר לבא לאהבה יותר מליראה ולכאורה הרי זה השער לה' הוא יראה דא תרעא לאעלאה כו', אך הענין אי' ברע"מ בנוי דאברהם בגלותא דאדום בנוי דיצחק בגלותא דישמעאל, כי הנה ההפרש בין אברהם ליצחק הוא כי אצל אברהם האהבה בגילוי והיראה בהעלם ובודאי לאברהם הי' ג"כ מדת יראה, וכמ"ש עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה רק

אי' ברע"מ בנוי דאברהם בגלותא דאדום: זח"ג ריט, א. וראה ת"ז תט"ו (ל, ב).

שאצלו הי' היראה בהעלם, ולכן עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה כו', וביצחק הי' להיפוך שהיראה בגילוי ואהבה בהעלם, ולכן נא' ופחד יצחק הי' לי, אבל בודאי לכ"א הי' ב' הבחי' דאהוי"ר שהן חו"ג, ומטעם זה אי' בע"ח בענין המשכות וגילוי הח' והגבו' שלפעמים החסדים קודמים לירד ולהתגלות קודם הגבו' ולפעמי' להיפך כו', כי בע"י הגבו' קודמים לחסדים, משא"כ בשאר פרצופים החס' קודמים להשפיע כו', וזהו ג"כ ענין ר"ה וימים נוראים וסוכות, שימים נוראים היראה בגילוי, כי ימים נוראים שרשם מבחי' גבורה שופר מטיל חרדה, וסוכות זמן שמחתנו האה' בגילוי והיראה בהעלם, וכן וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך, כי לב הוא גילוי יותר מקרב וכליות, ולכן כשכל הלבבות ייראוך בגילוי עי"ז קרב וכליות יזמרו לשמך, ולכן בס"י שחבר אאע"ה אי' ואם רץ לבך שוב לאחד כמדתו של אברהם אה' קודמת כו', והנה אה' דכר כי זכר חסדו ויראה נוק', כי אשה יראת ה' היא תתהלל, ולכן לפי שבנוי דאברהם בגלותא דאדום ע"כ האה' בנקל יותר לבא מיראה, וזהו ואהבת את שאת מרבה יראה כו', והנה אח"כ כתי' והיו הדברים האלה, וארז"ל ע"כ מצות כוונה מכאן ואילך מצות קריאה, כי פי' כוונה לשמור המכוון שהוא הביטול בבחי' שגבוה משם הוי', ואח"כ מצות קריאה הוא בחי' שוב מלמעלה למטה, ע"י קריאה משם הוי' כמ"ש ויקרא ה' ה', וכתי' ממעמקים קראתיך ה' מבחי' ממעמקים עומקא דכולא ועומקא דבורא כו', והנה הקריאה הוא ע"י קורא בתו', כי הנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, הנה יש סלם בלא וא"ו ויש סולם בוא"ו, והוא תפילה ותו' כמ"ש הקל קול יעקב כי סלם בלא וא"ו גימט' קל, וסולם בוא"ו גימט' קול, ולכן תפילה נק' סולם ותורה נק' סולם, כי סולם דא כבש דמזבח ותפילה כנגד תמידים תקנום, וגם סולם זה סיני כו', והנה סולם הוא חוט השדרה העשוי מדריגות הן הן החוליות, והענין כי ח"י ברכאן דצלותא הוא כנגד ח"י חוליות השדרה, שהחוט השדרה נמשך ממוח הדעת ובו וע"י נמשך הטפה, וכך הוא בנפש בענין המשכת הדעת שזהו עיקר ענין התפילה בכדי לעלות ע"י ולהשיג תורה כי ע"י התפילה משפיעים התו' כמו ח"י חוליות שע"י נמשך ממוח הדעת לירכין, כמ"כ הן ממשיכים טפת הח"ע להיות נמשך התורה בגשמיות כו'.

אך בחי' יונתי בחגוי הסלע, נש"י ירדה בחגוי הסלע שהוא דומם כסלע, אך הנה יש סלע בקדושה כמ"ש ירונו יושבי סלע ואין סלע אלא ז' אבות, והוא ג"כ קשה מאוד, והיינו בחי' האה' מוסתרת שיש בנש"י שהיא קשה מאוד

בע"ח . . שלפעמים החסדים קודמים: שער דרושי הצלם (שכ"ה) דרוש ב' (סוף מ"ב). ס' שער הכוונות ענין ספה"ע דרוש ז'. ראה גם תניא ספמ"ג.

בס"י . . ואם רץ לבך: ראה פ"א מ"ח. ת"ז בהקדמה (ז, א). תניא פ"נ. אוה"ת יתרו ע' תתקפא. והערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תרנ"ט ע' ריא.

וארז"ל ע"כ מצות כוונה: ברכות יג, א ואילך.

ממעמקים . . עומקא דכולא ועומקא דבורא: ראה זח"ב סג, ב.

ואין סלע אלא ז' אבות: = זכות אבות. ראה אוה"ת שה"ש ע' שכ. שלד. וש"נ.

שהיא ירושה מאבותינו כו׳, והנה סתר המדריגה סתר קאי על נה״ב שהוא בחי׳ סתר אך מ״מ יש סתר בקדושה והוא כמ״ש חמוקי ירכיך כמו חלאים הוא תכשיט ואמרז״ל מה ירך בסתר אף ד״ת בסתר, וכן ארז״ל גדול העושה צדקה בסתר יותר משה רבינו, דאלו בצדקה כתי׳ מתן בסתר יכפה אף, ובמשה כתי׳ כי יגורתי מפני האף והחימה כו׳, והנה מה שנצרך כ״ז ענין הירידה דנ״א בנה״ב הוא ע״ד והחיות נושאות את הכסא, ועל הכסא כמראה אדם בבחי׳ כי לא אדם הוא, כי אדם הוא ציור קוין, חסד דרועא ימינא וגבו׳ דרועא שמאלא כו׳, וכמ״כ העלי׳ דנה״א ע״י נה״ב, כי שרש נה״א הוא לבושין תקינת לון, אבל ע״י הגוף הוא העלי׳ לאשתאבא בגופא דמלכא, והנה ע״פ הקבלה נק׳ או״כ, כי האותיות הם כלים המגבילים את האור, שלא יהי׳ בבחי׳ א״ס כו׳ והנה הלבושים הם כלים כמו מצילים שמנה עשר כלים כו׳ והוא בחי׳ חיצוני׳ הכלים, והעלי׳ הוא בבחי׳ האור, לבא מבחי׳ איהו וגרמוהי לבחי׳ איהו וחיוהי חד כו׳, ע״ס בלי מה, כי ע״י בכל מאדך הנה באתעדל״ת אתעדל״ע מגלה עמוקות מיני חושך, כי אפי׳ בשעת מ״ת שהי׳ התגלות גמור, נא׳ ויצא כברק חיצו, שהוא עד״מ אור המתגלה מתוך החושך, אבל לע״ל נא׳ ולא יכנף עוד מוריך, יעשה למחכה לו כו׳, והנה הגם שהעלי׳ הוא רק בגופא דמלכא, אבל מ״מ ע״י שבחי׳ אדם מתעלה בבחי׳ כי לא אדם הוא, עי״ז מתעלה גם הנשמה ג״כ בבחי׳ זו וכו׳.

הראיני את מראיך השמיעני את קולך, הנה ראי׳ גבוה משמיעה, וכמו אינו דומה שמיעה לראי׳, ומ״מ הנה יש מעלה בשמיעה יותר מבראי׳, כי שמיעה הוא בדקות יותר כי שמיעה תופס רק רוחני׳, קול ודבור, משא״כ ראי׳ תופס גשמי׳, והיינו כי היא הנותנת, לפי שראי׳ גבוה משמיעה ע״כ נשפל למטה ביותר, וכמו צומח מחי׳ אדם הגם שהאדם הוא מדבר, והוא לפי שהצומח גבוה בשרשו, וכמ״כ הוא ראי׳ ושמיעה, כי לפי שראי׳ גבוה יותר, לכן נשפלת למטה ביותר, ולכן יש מפרשים שענין ברק ור[ע]ם אומרים ששניהם מתהוים כא׳ ומה שנראה הברק קודם ששומעים הר[ע]ם, הוא לפי שכח הראי׳ תופס ביותר, והנה כמ״כ הראיני את מראיך הוא מעשה המצות, כי מצות גבוהים מתורה, כי תורה אורייתא מחכ׳ נפקת, אבל מצות שרשם מכתר כו׳ ולכן ירדו בעשי׳ גשמי׳ לגבי התו׳ שהיא רוחני׳ ודיבור, והוא ע״ד שתוק כך עלה במח׳, כך ד׳ הוא כתר וב׳ כפי״ן ע״ש ב׳ מדריגות שיש בכתר, וגם מצות ע״ד לחכימא ברמיזא, שענין רמז הוא מה שא״א לפרש בדבור וכמ״כ מצות הן רק רמזים, וכמו שופר סוכה לולב כו׳, וע״כ אינם באים בקול ודבור והשגה כו׳.

וארז״ל מה ירך בסתר: מו״ק טז, סע״א.
ארז״ל גדול העושה צדקה בסתר: ב״ב ט, ב.
מצילים שמנה עשר כלים: שבת קכ, א.
יש מפרשים שענין ברק ורעם: ראה גם אוה״ת שה״ש ע׳ של.

השמיעני את קולך, הוא תפלה ותו', כי קול צ"ל מזוג מג' בחי' אש מים רוח, ויש ג' בחי' אלו בתפלה לבד, כי אש הוא רצוא כי רצוא ורצון הוא בחי' אחד, ומים הוא שוב, ורוח הוא מחבר והוא בחי' רחמים, והיינו כי הגם שמתבונן ומ"מ אין לו רצוא, הנה הוא רחמים על הריחוק, ולכן קולך הוא תפלה, או קולך קאי על תפלה ותו', כי תפלה אש כי תפלה כנגד קרבנות תקנום, ותורה הוא מים כמ"ש הוי כל צמא לכו למים, ויש רוח מחבר, הוא עיון תורה, כי בתו' יש קריאה בתורה ויש עיון התורה, ועיון התורה הוא מלמטה למעלה, והנה ברוחות יש ב' מיני רוחות כי יש רוח שהוא למעלה להכניס הגשם בארץ שיצמיח, הנה רוח זה נק' מלמלמ"ע הגם שהוא מלמעלמ"ט, ויש רוח שהוא מלמעלה למטה וכו', והנה הראיני והשמיעני הראיני הוא המשכת כתר בחכמה, השמיעני הוא המשכת חכ' בבינה, והנה צ"ל מהו ענין הראיני השמיעני, הלא הנוטע אוזן הלא ישמע, היוצר עין הלא יביט, ופי' הפשוט הוא שאם יוצר עין הלא יביט גם בלא עין, וכמ"כ למעלה יותר, דיש עין רואה ואוזן שומעת, הרי כ"ז הוא* אדם, אבל למעלה מבחי' אדם והיוצר עין זה דעין רואה, הלא יביט בבחי' שלמעלה מעין, וא"כ למה אומר הראיני השמיעני. אך הענין כי למעלה גלוי הכל, אך מ"מ הלא שם אם צדקת מה תתן לו, ואם רבו פשעיך מה מה תעשה לו, ע"כ צ"ל הראיני השמיעני, שיהי' נמשך ע"י ראי' ושמיעה דוקא, והנה כי קולך ערב הוא קול התורה שהוא התגלות תענוג עליון בבינה, ומזה נמשך בג"ע, ולכן הקיבול שכר דתורה בג"ע, ומראיך נאווה הוא ע"י המצות, ועי"ז יהי' הקיבול שכר למטה כי לפי שמצות גבוה יותר ע"כ ע"י נמשך גם למטה, ולכן עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש כי עטרותיהם בראשיהם שממשיכים בהם הארת הכתר, וע"כ יאמרו לפניהם קדוש כו', וזהו ומראיך נאוה הוא מעשה המצות כנ"ל וד"ל.

(ד"ה יונתי)

כי לא מחשבותי, מחשבה נהר, למטה הרהור לא עביד מידי, למעלה במחשבה א' צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירא א', והתהוות זמן בבחי' דיבור (מלך מלך וימלוך), ובמדות אלף שנים כיום היינו מדה א', ובמחשבה סקירא א' א"כ לא מחשבותי כו'.

הוא: ב' תיבות אינן ברורות כאן בהכת"י.

כי לא מחשבותי: נדפס מגוכי"ק 1025 קס, ב [הוא ביכל כי"ק אדהאמ"צ — תקס"ו, ובתוכו כמה דפים הגהות בגוכי"ק אדהצ"צ]. והוא קיצורים והגהות לביאור ד"ה יונתי — הנדפס בסה"מ תקס"ו ע' קס. ונו"א ותוס' הגהות בלקו"ת שה"ש יז, ג.

ב. **וישראל** עלה במחשבה הנ"ל כי תכלי' הבריא' שיהי' דירה בתחתוני' דבאצי' בלא"ה איהו וגרמוהי חד, ודירה זו ע"י המצות רמ"ח איברים ט"ס טפ"ט כו' וע"י קיום מצוה בעוה"ז נמשך א"ס שבאבר דז"א דאצי' בבי"ע, וחיבור זה ע"י נש"י שעלו במח' (ע' קי"ס חיבור אצי' ובי"ע ב' הפכי' ע"י רוח קדים) בנפש ב' בחי' א' ראי' שמיעה כו' ב' מחשבה כוללת כולם לכן מרגיש במח' כאב צפורן הרגל כי במח' מלובש רצון כתר כותרת, וכן למעלה יש אצי' ובריא' ופרסא ביניהם אבל מח' הקדומה כוללת כולם יחד צופה ומביט בסקירא א' לכן דוקא ע"י שישראל שעלה במח' מקיים המצוה הוא ממשיך אצי' בעשי' ולכן נק' מזל השפלה צמצומים כו'.

ג. **וזהו** ותורה שם בישראל בחי' ישראל דלעילא עלה במחשבה דא"ק ונש"י שלמטה הן מל' דאצי' ותורה ח"ע מקור רמ"ח איברי ז"א מקבלת ממח' הנ"ל אבא יונק ממזלא ומשפיע למל' (וזהו רעייתי לחם לבב אנוש יסעד).

ד. **אך** לפי שמחה"ק כוללת כל השתלשלו' כחשכה כאורה א"כ גם שממית בידים תתפש כו' ואברהם חסד אמר לו ישמעאל יחי' לכן ניתנו המצות שהן לבוש מל' והאומר אין לי אלא תורה ה"ז אלביש שמים אש ומים ב"ש וב"ה קדרות כו' וזהו יפתי וצ"ל ב' הבחי' רעייתי להמשיך החיבור ויפתי הלבוש.

ה. **אך** תחלה צ"ל קומי לך ע"י התפלה. הנה מחה"ק נק' כ' כי היא ממוצע בין א"ס שאינו אפי' סובב ובין העולמו' וכל ממוצע יש בו בחי' תחתונה שבא"ס ושרש האצי' וזהו כ' ב"פ י"ס וי"ס שבבחי' תחתונה דא"ס המלובש במחה"ק נק' ע"ס הגנוזו' אכן בא"ס עצמו כשאינו מלובש במחה"ק לא שייך ספי' וגם כף ל' כף יד ומתחת זרועו' עולם כותרת סובב ויוד חכמ' ראשי' כף א' עשרה זהב וזהו לכ"י טהורה ומשמרה והעלי' לכי ע"י התפלה וכמו שבת כי בחול יריד' המל' ובשבת עלי' עד מנח' וסדר העליו' י"ל דו"ר רו"ד.

ו. **והנה** ביצ"מ הגשם חלף ענין עליו' וירידו' משא"כ בגלות בחגוי והעצה מראיך א"ח כמשל מכה על הכותל ואויר התחתון וכן מראה (לכן ראה ישעי' משא"כ משה כמ"ש במ"א) וזהו תשובה וכמו מים כשיש דף מעכב ומראייך תשו"ת ותשו"ע.

ז. **ועי"ז** כי קולך ערב דהנה ע"י התורה נמשך מוחי' חדשים עליוני' יותר דאל"כ מהו הריוח וכן כל שבת והיינו ע"י העלי' תחלה קומי לכי

ע' קי"ס: סה"מ תק"ע ע' עו ואילך. אוה"ת בשלח ע' תקסח ואילך.
לכן ראה ישעי' . . כמ"ש במ"א: לקו"ת שה"ש כח, ב.

אך ענין ערב רווחא לבסומי שכיח כו׳ כך הוא יותר ערב מבחי׳ לכו לחמי והיינו בכח התשו׳ וכן ומראך מצות נאוה יותר. (ע׳ פרדס ריש ש״ח שאין כל מצות של כל בנ״א שוה).

ג, יא

(שיר ג׳ פסוק י״א) **צאינה** וראינה בנות ציון וגו׳ ופירשו במשנה [ספ״ד דתענית]

ביום חתונתו זה מ״ת, ולהבין ל׳ צאינה מהיכן יצאו ולאן יצאו. א) הנה תחלה י״ל משרז״ל לא זז הקב״ה מחבבה לכנ״י עד שקראה אמי, וזה יובן בהקדים טעם למה שנק׳ שם ה׳ בלשון חז״ל הקב״ה למה בחרו לקרותו בשם זה דוקא, והענין כי קדוש בויו מורה על המשכה שהיא המשכת אלהותו ית׳ להיות ממכ״ע וסוכ״ע כי עצמותו ית׳ הוא למעלה מבחי׳ סובב וממלא לעלמין לפי שאינו מערכם שהנבראי׳ הם בע״ג ואפי׳ העליוני׳ שהם בבחי׳ אין מספר ואין קץ כמ״ש היש מספר לגדודיו מ״מ הרי הם בבחי׳ התחלקות אלא שההתחלקות הוא בתוס׳ וריבוי עד אין קץ משא״כ בא״ס ב״ה לא שייך כ״ז כי הוא ית׳ אח״פ בתכלית הפשיטות, ולזאת הוא רם ונשגב מהיותו בחי׳ סובב וממלא להעולמות, אלא שלהחיות העולמות נמשך ממנו המשכה והארה מצומצמת בכדי שיהיו העולמות והנבראי׳ יכולי׳ לקבל כל א׳ לפי מדרגתו, ונקראת הארה זו סובב וממלא (והן הנק׳ קדוש וברוך וז״ס קב״ה), ונקראת ג״כ קדוש ל׳ מובדל כי הארה זו אינה כדמיון הנשמה המתפשטת בתוך הגוף להחיותו ולקיימו שהיא מתפעלת ממקרי הגוף לפי שהיא מלובשת ממש בתוך הגוף שכשמתלבשת במחשבה א׳ היא נתפסת ומוקפת בה עד שבאות׳ שעה שחושבת מחשבה זו אינה יכולה להתלבש במחשבה אחרת משא״כ ההארה וההמשכה שממנו ית׳ להחיות עולמות רבי׳ ונבראי׳ לאין קץ ותכלית ברבוי התחלקות מדרגות רבות ושונות וכולן אין דיעותיהן שוין זה לזה, ואין מחשבותיהם שוות ואין מחשבה ודיעה א׳ תופסת את החיות הנמשך בה, להטריד ולבלבל שלא יתלבש במשחבה ודיעה אחרת, שהרי כתי׳ היוצר יחד לבם וארז״ל בפ״ק דר״ה שאע״פ שכל באי העולם עוברי׳ לפניו כבני מרון ר״ל זה אחר זה ואעפ״כ כולן נסקרין בסקירה א׳ והיינו לפי שהארה והמשכה זו אינה אלא בחי׳ השגחה

צאינה וראינה: נדפס מגוכי״ק 79 [ביכל דרמ״צ — גוכי״ק] בתחילתו. נמצא גם בהכת״י: 292 קס, א. 531 ל, א. [התיבות הקרועות בגוכי״ק נשלמו כאן — בתוך חצאי מוסגר — ע״פ כת״י המעתיקים]. המאמר נדפס בשינויים בלקו״ת שה״ש כא, ב. (וע״ש בהמ״מ — הוצאת תשד״מ). וראה גם פלח הרמון שה״ש מה, ב.

ראה עוד ע״פ צאינה וראינה — להלן ד״ה אני לדודי (שה״ש ו, ג).

בעלמא ואינה נתפסת ומלובשת ממש בתוך הנבראי׳ רק צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה א׳ (וכמ״ש במ״א שזהו לשון מארז״ל גלוי וידוע לפני מי שאמר והי׳ העולם ולא אמרו יודע אלא גלוי וידוע שא״צ להתלבש בידיעה זו אלא שממילא גלוי וידוע ע״ש) ולכן נק׳ ההארה וההמשכה ההיא בשם קדוש ומובדל אלא שהוא קדוש בוי״ו שהויו מורה המשכת הקדושה כנ״ל וז״ש המלאכי׳ ג״פ קדוש עד שאומרי׳ צבאות אות הוא בצבא שלו ר״ל אות א׳ הנמשך ממנו ית׳ בצבא שלו להחיותם.

והנה כתיב שאו ידיכם קדש וברכו את הוי׳ פי׳ שהמשכת קדושה הנ״ל צריכה ברכה והמשכ׳ תדיר בכל דור ודור שלא יסתלק החיות מפני הדור שאינו ראוי לכך וצריכי׳ להמשיך מחדש קדושה זו, וברכה והמשכה זו היא מבחי׳ קדש העליון שהוא למעלה מעלה מבחי׳ קדוש בוי״ו כנ״ל כי הוא מה שלמעלה מגדר עלמין ועליו נאמר אם צדקת מה תתן לו ואם רבו פשעיך מה תעשה לו שאין העוונות פוגמי׳ שם כלל ולפיכך יכולי׳ להמשיך משם המשכת בחי׳ קדוש שהוא המשכת א״ס ב״ה בעלמין הגם שאין הדור ראוי לכך לפי מעשיהם. וזהו ל׳ הקב״ה שבדברי חז״ל שהקדוש בויו שהוא ענין ההמשכה להחיות העולמות הנבראי׳ הוא ברוך ונמשך מקדש העליון תמיד בכל דור ודור, וביאר הכתוב ע״י מה פועלי׳ ישראל המשכה זו והוא מה שאמר שאו ידיכם קדש כו׳ והענין כי ידיכם פי׳ שתי ידים הם ב׳ פסוקי׳ הראשוני׳ דק״ש שמע ישראל ובשכמל״ו שהם צריכי׳ כוונת הלב לעכב (ע׳ מ״א סי׳ ס״ג) והם יחו״ע ויחו״ת, יחו״ע למסור נפשו באחד במס״נ ממש שתשתפך נפשו להיות בטילה ונכללת באא״ס ב״ה ומיוחדת במאצילה ב״ה כמו שהיתה קודם שירדה לעוה״ז כי בהתבוננות׳ באחד בבחי׳ יחו״ע איך שהוא אחד ממש שהוא לבדו הוא ואין עוד מלבדו אי לזאת תכלה ותכסוף הנפש לצאת מנרתקה הוא מאסר הגוף כו׳ ולא תחפוץ כלל בגשמיות העולם וחומריותו שהוא יש ודבר נפרד כו׳ ויחו״ת [הוא] בחי׳ בע״כ אתה חי דהיינו אחר שכבר נמשך שם כבוד מלכותו להיות מלכות כל עולמי׳ מהות מאין ליש דווקא ויוכרח להיות יש גשמי יהיה בבחי׳ ביטול היש שיהא היש בטל ונכלל ג״כ באא״ס ב״ה בקיום עוצם עיניו מראות ברע ובשמירתו ממחשבות והרהורי׳ רעי׳ אשר לא לה׳ המה ולא תתורו אחרי לבבכם כו׳ וב׳ בחי׳ אלו הן הן ב׳ ידים כי דרועא ימינא וימינו תחבקני כאדם החובק את חבירו שלא יזוז ממנו אנה ואנה וכך הוא ענין יחו״ע בחי׳ יחוד ממש במאציל העליון ב״ה כלה שארי ולבבי כו׳ ובחי׳ יחו״ת הוא בחי׳ דרועא שמאלא בחי׳ גבורות שמאחר שרואה גשמיות העולם ליש ודבר נפרד צ״ל בבחי׳ התגברות מאד הן בסור מרע הן בועשה טוב בת״ת וצדקה כו׳ וזהו שאו ידיכם קדש שב׳ בחי׳ ידים הללו הן בחי׳ נשיאות והעלאה לקדש העליון להיות בטל ונכלל באא״ס ב״ה ממש שאינו בגדר עלמין

וכמ״ש במ״א שזהו לשון מארז״ל גלוי וידוע: תו״א יד, ד.

כלל למעלה מבחי׳ ממלא ומבחי׳ סובב ועי״ז וברכו את ה׳ להיות נמשך שפע ברכה והמשכה להיות גילוי אא״ס ב״ה מלמעלה למטה כמ״ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף רוחו נשמתו הן חיות ואא״ס ב״ה בחי׳ קדוש אליו יאסוף להיות גילוי אסב״ה למטה. וזהו שלא זז מחבבה עד שקראה אמי, כמו שהאם מברכת את בנה עד״מ בשתי ידיה כך ישראל מברכין לאביהם שבשמים כביכול שהם הם הממשיכי׳ בחי׳ קדוש להיות הוי׳ צבאות מקדש העליון ע״י נשיאות ידיהם ביחו״ע ויחו״ת וזהו שארז״ל הקב״ה קרא׳ אמי פי׳ בחי׳ קדוש בוי״ו המורה על ההמשכה קרא׳ לכנ״י אמי שהם הם הממשיכי׳ כנ״ל.

(הנה נתבאר מארז״ל לא זז מחבבה עד שקראה אמי וענין ופי׳ שם הקב״ה שבדברי רז״ל ואגב נת׳ פסוק שאו ידיכם קדש וגו׳ והפסק שבש״ע א״ח סי׳ ס״ג שפסוק שמע ישראל שבק״ש ובשכמל״ו צריכי׳ כוונה לעכב).

ב) והנה המשכה זו שע״י שאו ידיכם הנ״ל היא מ״ש אח״כ בק״ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך פי׳ הדברים האלה היא המשכת התורה שהיא מבחי׳ אנכי ממש מצוך ל׳ התקשרות והיא המשכת ח״ע כי אורייתא מחכמה נפקת שהיא בחי׳ יוד של שם הוי׳ שבה מתלבשת אא״ס ב״ה ממש כנודע והוא בחי׳ המשכת קדוש הנ״ל סובב וממלא, ודרך פרט הנה המשכה זו היא בחי׳ קומת אדם והוא מ״ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם הגם שאין לו דמות הגוף ח״ו מ״מ מאחר שכך דברה תורה דרך משל ומליצה יש לנו רשות לדבר בם ולהבין משל ומליצה אפס קצהו וז״ש רז״ל מעלה אני עליכם [כאלו] עשאוני שישראל הם הממשיכי׳ המשכת חיות אלהות הנק׳ סובב וממלא שהוא בחי׳ קומת אדם וכמשי״ת בע״ה, והיינו ע״י רמ״ח תיבין דק״ש שעי״ז ממשיכי׳ בחי׳ רמ״ח איברים דמלכא.

והענין כי הנה כתי׳ ביעקב ויקרא את שמו ישראל ופי׳ ישראל לי ראש שישרא׳ הם העושי׳ בחי׳ ראש להב״ה כביכול, וענינו הוא כמו שבראש יש מוחין חב״ד וגלגלת שהיא עצם החופה על המוחי׳, כך ישראל הם הממשיכים בחי׳ חכמה מוחא איהי מחשבה מלגו, כי חכמה עילא׳ אע״פ שהיא לא בחכמ׳ ידיעא שהיא השגה נפלא׳ שאינה מושגת לשכל הנבראי׳, מ״מ מאחר שהיא בחי׳ חכמה והשגה, רחוקה היא מאד מאא״ס ב״ה ממש שהוא רם ונשא עד אין קץ, אלא שישראל ממשיכי׳ להיות התלבשו׳ א״ס ב״ה בבחי׳ חכמה מוחא, והיא בחי׳ תורה והן הן מהתורה שלפנינו שהיא ממש בחי׳ ח״ע ולכן לא ידע אנוש ערכה כי לפי [פשוטו] כל התנ״ך הוא מלא סיפורי מעשיות אלא שבאמת הן עניני׳ עליוני׳ שלמעלה משכל הנבראי׳ וגם תשבע״פ ההלכות וטעמיהן היא חכמ׳ נפלא׳ בחי׳ ח״ע דאצילות ולכן אין שכל אנושי יכול להשיג סודות וטעמי המצות

ופי׳ ישראל לי ראש: דרמ״צ טו, ב בשם הזוהר. וראה שעה״פ להאריז״ל וישלח לב, כט. ספר הליקוטים ויחי מז, כח. מח, ב.

ואפי׳ ע״פ קבלה מפי סופרי׳ ומפי ספרי׳ מעט אשר נמצא כתוב אצלינו ואפי׳ במועט זה אין די באר פרטיות כל העניני׳ לעומקם ולאשורם, וכל המשכת אא״ס בח״ע ובתורה תלוי׳ ע״י ישראל ע״י בחי׳ שאו ידיכם קדש ביחו״ע ויחו״ת כנ״ל פ״א ואח״כ והיו הדברי׳ האלה אשר אנכי כו׳, ובחי׳ עצם הגלגלת החופה על המוחי׳ היא בחי׳ הרצון שלמעלה מהמוחי׳ כי הרצון הוא למעלה מהטעם ודעת המושג ומובן וזהו ממשיכי׳ ישראל ע״י בחי׳ ביטול רצון שיש בכאו״א מישראל בחי׳ זו בטל רצונך כו׳ הגם שאין לו השגה בתורה וגם אין לו התבוננות גדולה בנפשו המשכלת ומתבוננת בגדולת ה׳ כי לא יכול להרחיב ולהעמיק שכלו ובינתו, מ״מ ע״י ביטול רצון פשוט בלי טעם ודעת ממשיך רצון העליון ב״ה וז״ס יהי רצון וכן עושי׳ רצונו של מקום שממשיכי׳ בחי׳ רצון וז״ס ישראל לי ראש וכנ״ל, וכמו שישראל ממשיכים בחי׳ ראש כך הוא ג״כ כל רמ״ח איברי׳ דמלכא חסד דרועא ימינא ממשיכים ישראל ע״י צדקה וחסד שעושים למטה וגבורה דרועא שמאלא ע״י התגברות האדם נגד רצונו וטבעו הנמשך מנפשו הבהמית ותפארת גופא היא רחמנות והנה בחי׳ רחמנות היא התפעלות שהיא רחוקה מאד מאא״ס ב״ה שהוא אחדות פשוט ורחמי׳ פשוטים וכדי שימשך התלבשות א״ס ב״ה במדת רחמנות כדכתי׳ המו מעי לו הוא ע״י בחי׳ תפארת שישראל מפארים ומהללים את הש״י בפסד״ז שעי״ז מעוררי׳ למעלה גילוי אות׳ השבח והמדה וכשמשבחי׳ במדת רחמי׳ מתעורר כן וכמ״ש במ״א בענין הלל ע״ש, ובחי׳ נצח והוד תרין שוקין ממשיכי׳ ע״י בחי׳ ניצוח שבישראל דהיינו בחי׳ אתכפיא לעשות בפועל נגד רצונו ושכלו גם בלי טעם ודעת והיא עבודת האדם לכל היום גם אחר התפלה שחולפת ועוברת האהבה והרצון שמחמת התבוננות מ״מ נשאר רשימו קצת דהיינו ההסכמה שעלה במוסכם אצלו לילך בדרך טובים ולהתרחק מן הרע וכשזוכר הסכם זה הוא עושה כן בכלי המעשה גם שאין אז אהבה וחשק בלבו כלל למעשה זו ונק׳ נצח כמי שמתנצח בדבר א׳ בלי טעם וגם בחי׳ הודי׳ מודי׳ אנחנו לך להיות בטל לרצון העליון ב״ה ולהתגבר נגד תועבת ה׳ אשר שנא, ולכן נק׳ נו״ה תרי׳ שוקין כמו בחי׳ שוקיים עד״מ שאין בהם גילוי טעם ודעת, וזהו וגם נצח ישראל לא ישקר שבחי׳ נצח אינ׳ חולפת ועוברת להיותו בחי׳ חוזק בהסכם הנשאר גם אחר סילוק המוחי׳, ובחי׳ יסוד סיומא דגופא הוא בחי׳ התקשרות ע״י התקשרות ודביקות ישראל באלקי׳ חיים שלא למשוך אחר חומריות גופו ונפשו הבהמי׳ וחומריו׳ העולם, ובחי׳ מל׳ פה ע״י עסק התורה בפה כמארז״ל כל הקורא ושונה הקב״ה קורא ושונה כנגדו וזהו ענין המשכת בחי׳ אדם העליון שיעור קומה שלמעלה שהן ע״ס העליונות ע״י עשר כחות הנפש שבהן ועל ידן נמשך אא״ס ב״ה להתלבש בע״ס העליונות ואז נק׳ קב״ה כנ״ל פ״א ולכן ארז״ל קרא הקב״ה לכנ״י אמי על היותם ממשיכי׳ המשכה זו.

וכמ״ש במ״א בענין הלל: תו״א וישב ל, א. ובארוכה דרמ״צ קיח, א. ועוד.

(הנה נתבאר בפרק זה בי׳ ענין המשכת בחי׳ אדם ע״י ישראל וענין באילו עשאוני וענין ויקרא את שמו ישראל לי ראש, וענין עושי׳ רצונו של מקום, וענין י׳ כחות שבנפש, וענין נצח ישראל לא ישקר, ופי׳ רמ״ח תיבי׳ דק״ש רמ״ח איברי׳ דמלכא, ונתבאר באר הטיב המאמר דלעיל פ״א לא זז מחבבה עד שקרא׳ אמי).

ג) [ואחר] שנתבאר ענין לא זז מחבבה עד שקרא׳ אמי, יש לבאר ענין עטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זה מ״ת, הנה עטרה היא כתר מלוכה שהיא למעלה מגוף המלך, שמכתירין אותו באבני׳ טובות ומשימי׳ העטרה ע״ג ראשו, ועם היות שהאבנים הם דומם מ״מ לפי שהן טובות ומאירות נעשין לו כתר על ראשו, וכך עד״מ למעלה יש בחי׳ כתר מלכות הוא בחי׳ שלמעלה מגוף המלך, והענין הוא בחי׳ רצון העליון שהוא למעלה מן הרצון המלובש בחכמה שהרצון המלובש בחכמה הוא ממהות גוף בחי׳ אדם הנ״ל הנק׳ מלכא וכמשנת״ל פ״ב שהוא בחי׳ עצם הגלגלת החופה על המוחי׳, אבל בחר׳ רצון העליון בחי׳ כתר מלכות הוא ולמעלה מעלה מבחי׳ אדם כי אינו מוגבל בכלים, אלא הוא עטרה על ראשו וממנו נמשך ונתהוה בחי׳ רצון המלובש בחכמ׳ כמאמר יהי רצון פי׳ יתהוה ויומשך רצון התחתון מרצה״ע הנק׳ רעוא דכל רעוין, ועטרה זו עטרה לו אמו ע״י אותיות התורה המלובשות בגשמיות תרומות ומעשרות שהן הן כמשל אבנים שמהם עושי׳ הכתר לפי שהן טובות ומאירות, ומה שאמר ביום חתונתו דוקא והיינו מ״ת הוא ע״ד שארז״ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו מלאכי השרת וקשרו להם ב׳ כתרי׳ א׳ כנגד נעשה וא׳ כנגד נשמע, פי׳ ל׳ נשמע הוא להיות בטל לדבר תורה המדברת בפיו בשעה שלומד שהיא רצונו וחכמתו ית׳ כאילו שומע שהשכינה מדברת מתוך גרונו וכמ״ש תען לשוני אמרתך שדבר ה׳ היא המשנה המדברת בפיו וזהו השמע לאזנך מה שאתה מוציא מפיך דהיינו בחי׳ אתה היא המוציאה ד״ת מפיך, והקדימו לזה בחי׳ נעשה להיות בטל לבעל הרצון הוא אא״ס ב״ה לבדו בעצמו שע״י בחי׳ ביטול זה נמשך בחי׳ נשמע המשכה מלמעלה למטה כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח ושארז״ל כל האומר אין לי אלא תורה פי׳ בלא ביטול רצון אפי׳ תורה אין לו כי אין התורה נמשכת לו מאא״ס ב״ה אלא ע״י ביטול רצון לגמרי לה׳ לבדו להיות בטל ונכלל באא״ס ב״ה ממש, וביטול רצון שבבחי׳ נעשה ושבבחי׳ נשמע נק׳ כתרים, והנה ע״י לימוד אותיות התורה בבחי׳ ביטול רצון זה ממשיכי׳ למעלה בחי׳ כתר מלכות, כי ענין כתר למעלה הוא ג״כ בחי׳ ביטול רצון כביכול כי הרי עצמותו ית׳ ורצונו פשוט בתכלית הפשיטות ולמעלה מעלה מבחי׳ רצון שבתורה ומצות כנ״ל פ״א בענין אב צדקת מה תתן לו, ולכן לשיהי׳ נמשך ממנו ית׳ בחי׳ רצון בתורה ומצות שזהו הנק׳ כתר מלוכה הוא ע״י בחי׳ ביטול רצון שמבטל רצונו העליון ב״ה שהוא בלתי סוף ובלתי תכלית להיות נמשך ממנו רצון בתורה ומצות, ולכן כל המצות נק׳ בשם צדקה כמ״ש כי כל מצותיך צדק וכן וצדקה תהי׳ לנו כי נשמור לעשות כו׳ שכל המצות

הן צדקה וחסד אשר עשה אלקים לנו שהמשיך ה׳ בהם את רצונו העליון שבלי סוף ובלי תכלית והמשכה זו נק׳ כתר מל׳, ונעשה ע״י לימוד אותיות התורה בביטול רצון (והב׳ כתרים הנ״ל הם נמשכים מבחי׳ עטרה שעטרה לו ומבחי׳ גלגלתא דחפיא והיינו בחי׳ רעדכ״ר ובחי׳ רצון כנ״ל ונמשכים מביטול רצון דנעשה ומביטול רצון דנשמע וכדלקמן). והגם דכתי׳ זאת התורה אדם שהתורה היא מבחי׳ אדם דאורייתא מחכמה נפקת ואיך בה ועל ידה יהי׳ המשכה בחי׳ עטרה שלמעלה מבחי׳ [אדם אך] באמת פי׳ מחכמ׳ נפקת, נפקת דוקא בחי׳ יציאתה אל הגלוי הוא מחכמה, אבל שרשה ויסודה שממנו לוקחה הוא למעלה מבחי׳ חכמה, ככתוב וממדבר מתנה, מדבר הוא בחי׳ עליונה למעלה מעלה מבחי׳ אדם כי על מדבר כתי׳ במדבר בארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם, כי גבהו דרכיו מבחי׳ אדם ומבחי׳ איש, כי איש הוא בחי׳ ה׳ איש מלחמה מלחמ׳ להוי׳ בעמלק, דהיינו כשכבר נמשך בחי׳ הוי׳ אחר המשכת ג״פ קדוש בוי״ו, אבל א״ס ב״ה ממש הוא בחי׳ אשר לא ישב אדם שם ונק׳ מדבר ומשם שרש התורה, ולכן על ידה ממשיכי׳ משם בחי׳ כתר על הראש שהוא למעלה מבחי׳ ראש ומוחי׳ וזהו עטרה שעטרה לו אמו כנ״י ע״י לימודם באותיו׳ התורה בביטול רצון וז״ש ביום חתונתו ופי׳ זה מ״ת כי אז הי׳ ביטול רצון בנעשה ונשמע וגם עתה צ״ל הלימוד עד״ז לשיהי׳ נעשה עטרה וכתר מל׳.

(הנה נת׳ בפרק זה ענין עטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וכדפי׳ חז״ל במשנה פ״ד דתעני׳ ביום חתונתו זה מ״ת ואגב נת׳ מארז״ל בשבת פ״ט בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו מה״ש וקשרו להם ב׳ כתרי׳, ונת׳ מארז״ל כל האומר אין לי אלא תורה אפי׳ תורה אין לו, ופסוק כי כל מצותיך צדק, ופסוק וממדבר מתנה, ופסוק במדבר בארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם ופי׳ אדם ע׳ לעיל פ״ב). וכ״ז הוא ענין העטרה דביום חתונתו זה מ״ת אך ענין שמחת לבו זה בנין בהמ״ק והוא בחי׳ קרבנות וענין עטרה דשמחת לבו ע״ד סנד״ל קושר כתרי׳ לקונו מתפלותיהן של ישראל כי התפלה כנגד תמידין תקנום כ״ז מבואר לקמן ע״פ ששה משמותם כו׳.

ד) ועתה יתבאר פי׳ הפסוק צאנה וראנה כו׳, רק מתחלה יש לבאר פי׳ במלך שלמה וארז״ל במלך שהשלום שלו, ולו הוא שעטרה העטרה כנ״ל, ויש להבין מ״ש שלמה בה׳, והענין כי שלום זה ענינו התחברות שני הפכים, ופי׳ כי להיות המשכה מא״ס ב״ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו׳, להחיות עולמות ונבראי׳ שהם בעלי גבול, הנה המשכה זו היא מן ההפך אל

וכ״ז . . ששה משמותם כו׳: פיסקא זו רשומה בגוכי״ק בצד הגליון (ומסומן ששייך לכאן).

לקמן ע״פ ששה משמותם: אוה״ת תצוה ע׳ א׳תרנד ואילך. א׳תרנט ואילך. וראה שם ע׳ א׳תרמה. תו״ת תצוה תקי, א ואילך. (ד״ה צאו״ר שלפנינו נאמר ע״י אדה״ז בליל ש״פ תצוה תקע״ב וד״ה ששה משמותם נאמר אח״כ באותו יום השבת — ראה אוה״ת תצוה כרך ח׳ ר״ע ג׳עד שו״ה הן. ואוה״ת במדבר כרך ה׳ ע׳ א׳תקנג).

ההפך לגמרי, והמחבר ההמשכה והעושה שלום לחבר שני הפכים, הוא בחי׳ מלך וזהו שהשלום שלו, והענין כי מלכותך מל׳ כל עולמי׳ שמדת מלכותו ית׳ מה שעלה במחשבתו אנא אמלוך הוא הגורם התהוות בחי׳ עולמים, וזהו יחיד חי העולמי׳ מלך כלומר שעצמותו ית׳ הוא יחיד ומיוחד, וחיות העולמות הוא רק בחי׳ מלך, וזהו מלך שהשלום שלו שע״י בחי׳ מלך נעשה שלו׳ התחברו׳ ב׳ הפכי׳ התהוו׳ העולמו׳ הרבי׳ מהא׳ הפשוט, וז״ש שלמה בה׳ שהשלום נמשך עד בחי׳ ה׳ תתאה היא המחי׳ את הנבראים ומהוה אותן מאין ליש ומוציא׳ מהעלם אל הגלוי ומכח אל הפועל, והגורם שלום זה הוא באתעדל״ת תלי׳ מילתא בעטרה שעטרה לו אמו בחי׳ כתר מל׳ הנ״ל פ״ג.

והנה בהיות מתגלה העטרה שעטרה לו אמו בחי׳ כתר מל׳ דלעיל פ״ג, אזי נאמר להנשמות שבג״ע צאנה וראנה בנות ציון כו׳ כי הנשמות שבגן עדן יש מהן שנק׳ בנות ירושלים כמ״ש במ״א בפסוק שחורה אני ונאוה בנות ירושלים, ויש מהם שנק׳ בנות ציון, בנות ירושלים הן הנשמות שעדיין לא נתלבשו בגופות ב״א שמקבלות יראה שלם דהיינו שלימות היראה שהיא בבחי׳ א״ס מה שאפי׳ המלאכים עליוני׳ אין יכולים לקבלה שהרי ארז״ל הושיט אצבעו [הקטנה ביניהם] ושרפם שנתבטלו ממציאותן לפי שהגיע אליהם יראה׳ יתר מכדי מדתם הראוי׳ להם, ע״י שהושיט אצבעו קטנה ביניהם היא בחי׳ מדת מלכותו מדרג׳ עשירי׳ שבי״ס הנק׳ יראה׳ שלם, ולכן כדי שיתקיימו נמשך היראה במדה לכאו״א לפי מדרגתו והיינו לפי שהם נתלבשו בבחי׳ גופות מיסוד האש ויסוד הרוח וכמ״ש הרמב״ן ע״פ עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, אבל הנשמות שעדיין לא נתלבשו בגופות יכולות לקבל יראה׳ אא״ס ב״ה כמו שהוא בבחי׳ א״ס וכמ״ש חי ה׳ אשר עמדתי לפניו שהן כלולות ומיוחדות במאצילן ב״ה ממש ולפיכך נקראו בנות ירושלים יראה שלם, ובנות ציון נק׳ הנשמו׳ שבג״ע שבאו מעוה״ז כי ציון מלשון ת״ח ש[ב]בבל מצויינים דפי׳ מלובשים, וכמ״כ הנשמו׳ בבואם מעוה״ז הם מצויני׳ ר״ל מלובשים שנעשה להם לבושי׳ מעסק התורה המצות כידוע בענין ואברהם זקן בא בימי׳ באינון יומי׳ עילאי׳ שהם הלבושי׳ שעל ידם יוכלו ליהנות אח״כ מזיו התורה ומצות שלהם כמו שא״א להסתכל באור גדול תקיף כ״א ע״י כלי ולכן כל הנביאי׳ נתנבאו באספקלריא ואפי׳ מרע״ה אלא שמרע״ה ראה באספקלריא א׳ המאירה ושאר הנביאי׳ דרך ז׳ אספקלריאות וזשארז״ל אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, וזהו ג״כ ימי׳ יוצרו ולא אחד בהם כי ימים הם לבושי׳ כנ״ל והם יוצרו בכדי שיהי׳ אחד מאיר בהם, אך באמת תועלת לבוש זה אינו אלא להנות מזיו התורה ומצות שלהם, כי התורה ומצות

במ״א בפסוק שחורה: לקו״ת שה״ש ו, ג.

הרמב״ן ע״פ עושה מלאכיו רוחות: הובא ג״כ בתו״א ד, ב. לקו״ת ברכה צח, א. ובסידור ערה, ד — בשם „ספר הגמול״ להרמב״ן. וראה בהנסמן בענין זה בלקו״ש ח״ט ע׳ 405.

עצמן הם למעלה מבחי׳ הזיו המגיע לנשמות שנהנין ממנו כמעלת מאור השמש וגופו על הזיו הנמשך ממנו המאיר לארץ ולדרי׳ שהרי הזיו בטל בגוף השמש רק שעל הארץ שאין השמש נמצא נרא׳ זיוו ליש ודבר, וכמ״כ זיו התורה ומצות אם אמנם שהוא אור גדול לאין קץ ותכלית ובחי׳ השגה נפלאה שהיא בחי׳ חכמה כי חכמת אדם תאיר פניו ובאור פניך נתת לנו תורת חיים שהתורה היא בחי׳ אור פניו ית׳ שנהנין מזיו זה הצדיקי׳ בג״ע ע״י אמצעו׳ הלבושי׳ שלהם, אך לגבי התורה ומצות עצמן שלמעלה מבחי׳ חכמ׳ הזיו כלא חשיב כי התורה ומצות עצמן הן בחי׳ ממדבר מתנה אשר לא ישב אדם שם שהוא למעלה מבחי׳ חכמ׳ והשגה ולא ניתן להנות לבני אדם בהשגתם והשכלתם כלל, והוא ענין בעטרה שעטרה לו אמו הנ״ל שהוא מאותיו׳ התורה שלמעלה מבחי׳ אדם, ולזה נאמר צאנה וראנה בנות ציון כלומר צאנה מן הלבושים לראו׳ בעטרה דמלך שלמה הנ״ל בחי׳ אשר לא ישב אדם שם כי אין צורך ללבוש שאין הלבוש אלא כדי להיות כח לקבל ההשגה הגדולה והנפלא׳ והוא זיו התורה ומצות, אבל בעטרה דתורה ומצות עצמן אין כח ההשגה מגעת לשם כי היא למעלה מכח ההשגה וחכמה כנ״ל.

(**הנה** בפרק זה נתבאר ענין במלך שלמה וכדפי׳ חז״ל שהשלום שלו, ומי הם הנשמות הנק׳ בנות ציון, ומהיכן יציאתם לראות בעטרה שעטרה לו אמו, ונשלם ביאר הפסוק, ואגב נת׳ פי׳ יחיד חי העולמי׳ מלך, ופי׳ בנות ירושלים, ומאמר הושיט אצבעו הקטנה ביניהם ושרפם, וענין שהנביאי׳ ראו באספקלריא, ופי׳ ימים יוצרו, תועלת הלבושי׳ לנשמות בג״ע, מעלת תורה ומצות עצמן והזיו שלהן).

ויקרא* את שמו ישראל.
וממדבר מתנה.
במדבר כו׳ ולא ישב אדם שם.
נצח ישראל לא ישקר.
שאו ידיכם קדש.
כל מצותיך צדק.
יחיד חי העולמי׳ מלך.
ימים יצרו ולא אחד בהם.
צאנה וראנה כו׳
בנות ירושלים.

מארז״ל מעלה עליהם כאלו עשאוני.
עושי׳ רצונו של מקום.
לא זז מחבבה עד שקרא׳ אמי.
כל האומר אין לי אלא תורה.
ביום חתונתו זה מ״ת.
מלך שלמה שהשלום שלו.
הושיט אצבעו הקטנה.
ענין שהנביאי׳ ראו באספקלרי׳.
בש״ע א״ח שמע ובשכמל״ו מצות כונה.
פי׳ שם הקב״ה שבדרז״ל.
בשעה שהקדימו ישראל כו׳.
רמ״ח תיבין דק״ש רמ״ח איברי׳.

ויקרא: נמצא בגוכי״ק בסיום המאמר. והוא רשימת הפסוקים ומאחז״ל שנתבארו במאמר זה.

ד, א

(שיר ד׳ פסוק א׳) **הנך** יפה רעייתי הנך יפה עינייך יונים. ענין ש[כפל] לומר ב״פ הנך יפה הוא שהא׳ כנגד נעשה והב׳ כנגד נשמע. וביאור זה הנה תחלה יש להקדים שיש ב׳ פירושי׳ בתיבת רעייתי. א׳ מלשון פרנסה כמו רועה ישראל וכן ה׳ רועי וכן רועינו זונינו פרנסינו, ופי׳ שנק׳ כנ״י רעייתי לפ״ז הוא ע״ד מארז״ל ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים, והב׳ לשון ריעות וחיבה כמו וריעו אשר כנפשו, ושני הפירושי׳ אמת שבכל נפש מישראל יש בה שני מדרגות האלו ושם רעייתי מסוגל להם בשני פירושים שבו.

(א) **ולהבין** זה הנה לבאר הפי׳ הראשון וענין ישראל מפרנסין הוא עד״מ אדם שאוכל מאכל אנו רואים שעם היות שהמאכל גשמי הוא גורם השבת הנפש עם היות׳ תכלי׳ הרוחנית שבלתי המאכל היתה מסתלקת מן הגוף גם השכל שבמוח יתחזק על ידו והיינו לפי שהמאכל מתברר בקיבה והמובחר נעשה ממנו דם בכבד והמובחר מן הדם מתברר עוד בירור שני עד שנעשה ממנו חיות בלב ושם מתברר עוד ועולה ממנו חיות רוחני למוח לחזקו וכל זה הי׳ בהעלם בתוך המאכל הגשמי אבל כשמתברר הוא יוצא לגילוי ע״כ גורם חיזוק המוחי׳ והנפש שתתפשט בגוף והתפשטות זו החדש׳ שבאה מסיבת המאכל מתפשטת גם כן באיברים החיצוניים עד שהעקביים ג״כ יתחזקו בהילוך וכדומה. ועד״ז יובן למעלה שעבודת ישראל בתורה ומצות שמסגלים הנה מוסיפים כח למעלה מעלה בבחי׳ מוחי׳ עליוני׳ דהיינו שממשיכי׳ הארת א״ס ב״ה בבחי׳ חכמה עילאה, כשם שהמאכל מחזק המוח לפי שיש בו בהעלם חיות רב ומתברר בקיבה וכלי העיכול כן התורה ומצות יש בהם כח זה בהעלם לעורר למעלה מעלה וז״ש בקרבנות לחמי לאשי ריח ניחוחי כי יש בהם ניצוצי׳ שנפלו כידוע וע״י שהאדם הישראלי מקיים המצוה שבו יש כח זה לברר הבירורי׳ ולהעלות ניצוצי׳ המתבררי׳ למעלה כי ישראל עלו במחשבה כמשי״ת לכך הם מפרנסי׳ לאביהם שבשמי׳ הוא בחי׳ חכמה עילא׳ הנק׳ אבא שרש האצילות ומשם מתפשט החיות והמשכת א״ס ב״ה בכל העולמות וכנ״ל במשל התפשטו׳ חיות הנפש ע״י המאכל עד שגם בעקביי׳ נמשך תוס׳ החיות כך למעלה נמשך תוס׳ המשכת א״ס ב״ה שע״י התורה ומצות גם בנשמות ישראל שהם בחי׳ ברא כרעא דאבוה כדכתי׳ בני בכורי ישראל וגם אפי׳ עד בחי׳ נשמות הנמוכות הנק׳ עקבים. והכח הזה בישראל לברר ולהמשיך ההארה מלמעלה כ״כ הוא

שיר ד׳ פסוק א׳: וכ״ה בשה״ש א, טו.

הנך יפה: נדפס מגוכי״ק שם ד, א. ובכת״י מעתיקים: 292 (קסו, א). 531 ל, א. [התיבות הקרועות בגוכי״ק נשלמו — בתוך חצאי מוסגר — ע״פ כת״י המעתיקים]. נדפס בשינויים בלקו״ת שה״ש יג, ג. ובשינויים (הנחת כ״ק אדהאמ״צ) בסה״מ תקס״ד ע׳ קלד (ושם נד׳ ג״כ ביאור על המאמר). ובתוס׳ הגהות באוה״ת שה״ש ע׳ קע. וראה להלן המאמרים שלאח״ז.

מארז״ל ישראל מפרנסין: שהש״ר א, ט. ועוד.

כי ארז"ל במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, פי' כי באמת במחשבה א' נאצלו הנאצלי' ונבראו הנבראים דהיינו במחשבתו אנא אמלוך בלבד שבמחשבה זו של מדת המלוכה שעלה לפניו נמשך חיות להאציל אבי"ע ובבחי' זו הוא שנאמר צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירא א', לפי שבמחשבה א' זו נתהוו כל העולמות א"כ כיון שהיא מחשבה א' הרי היא סקירא אחת ומביט בסקירה א' זו כולן, רק שיציאתן אל הפועל הוא ע"י עשרה מאמרות שמבחי' אותיות הדבור בדבר ה' שמים נעשו ונתהוו בבחי' זמן שית אלפי שני דהוי עלמא ובבחי' מקום וזהו בחי' ממכ"ע אבל מצד מחשבה א' הנ"ל הם נכללי' בסקירא א'. והנה פי' במי נמלך הוא ענין בחי' שלמעלה גם ממחשבה א' דאנא אמלוך כי הוא הסיבה להמשכת המחשב' דאנא אמלוך דענין המלכה זו הוא שעלה לפניו הנחת שיהי' לו ממעשה הצדיקי' ע"כ הסכימה דעתו לבחי' אנא אמלוך ולפיכך יש כח בישראל לעורר בעבודתן בשרשן ומקורן שהוא שרש דשרש כל ההשתלשלות עד שיומשך גלוי אא"ס ב"ה בבחי' מחשבה הנ"ל ומשם לבחי' אצי' העולמות וראשיתן היא החכמ' ואח"כ לעלמא דאתגלי' היא בחי' דבר ה' ורוח פיו ולכל הנשמות שלמטה וזהו אבינו רוענו דלכאורה יפלא איך האדם חומרי קורא עליו ית' אבינו הרי גם עולמו' העליוני' שלמעלה מהאדם הם כלא חשיבי' קמי' ית' כנ"ל שבמחשבה א' דאנא אמלוך הוא שרש קיומם וחיותם כ"ש וכ"ש האדם גשמי, אבל הענין הוא כנ"ל דשרש הישראל גבוה מאד גם מבחי' מחשבה דאנא אמלוך כי בהם נמלך ומחשבתן של ישראל הוא שרש למחשבה דאנא אמלוך, ולכן נקראו הם רעייתי שהם יש בהם הכח להמשיך אא"ס בבחי' חכמ' עילא' הנק' אבינו שבשמים.

והפי' השני ברעייתי ל' ריעות וחיבה הוא ע"פ מ"ש (שיר ו' פסוק ד') יפה את רעייתי כתרצה. כי ידוע שיש ב' מיני רצון הא' רצון שבמוח והוא שלמעלה מן השכל דהיינו שאחר ההתבוננות בממלא וסובב יגיע למדרגה שלמעלה מן ההשגה זו דממלא וסובב ולא יחפוץ רק במהות ועצמות הא"ס כי אליו ולא למדותיו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ פי' שמים וארץ הן סוכ"ע וממכ"ע ולא חפצתי בהן רק במהותו ועצמותו ית' לבד כמאמ' אתה ה' לבדך ונמצא עיקר מהות רצון זה הוא למעלה מההשגה אלא שמתלבש בהשכל וזהו הנק' רצון בלה"ק וע"ז נאמר בפסוק זה כתרצה והב' הוא כשנמשך הרצון הנ"ל לשכון גם בלב והוא שכשההתבוננות נמשך בלב להוליד המדות אהוי"ר ישכון גם בלב אותו הרצון שלמעלה והוא בפי' נקודת הלב ופנימיותו כי ההתפעלות אהוי"ר הוא בחי' חיצוני' הלב אבל רצון זה הוא פנימי' הלב והוא הנק' רעותא דליבא בזה"ק ל' רעותא דליבא הוא ל' תרגום כי התרגום הוא גילוי של לה"ק ופירושו

ארז"ל במי נמ'לך : ב"ר פ"ח, ז. רות רבה רפ"ב.

במחשבה א' נאצלו : ראה זח"ב כ, א. לעיל סוף הביאור לד"ה שחורה.

נכסוף נכספתי : ע"פ ויצא לא, א. וראה גם לקו"ת מסעי צ, סע"ב מבמדב"ר פי"ג, כ. וראה אוה"ת תצוה ע' א'תריג. ועוד.

כמאמר אלמלא תרגומו דהאי קרא מאן דמתרגם לי חבית כו׳ וכמ״כ בחי׳ פנימית הרצון שבלב הוא גילוי של ההעלם אותו הרצון שבמוח ע״כ נק׳ בל׳ תרגום דוקא שהוא ההתגלות של הנעלם, וזהו ל׳ רעייתי שהוא ג״כ ל׳ תרגום מענין רעותא דליבא דהיינו שנק׳ [כנ״י] כן מ[צד] בחי׳ נקודת פנימית לבבם בהתקשרות לה׳ למעלה מההתבוננות, וזהו יפה את רעייתי כפי׳ השני ל׳ רעות ואהבה ואימתי את יפה כשהאהבה היא בחי׳ אהבה רבה בפנימי׳ הלב למעלה מהדעת הנק׳ רעו״ד עד שהיא כתרצה שהוא כלול ומתאחד באותו הרצון שלמעלה מהשכל שבמוח הנק׳ רצון בלה״ק משא״כ כשהאהבה היא בחיצוני׳ הלב אינו מתאחד עם בחי׳ כתרצה שהוא למעלה מההתבוננות כנ״ל.

(**הנה** נתבאר בפרק זה ב׳ הפירושי׳ דרעייתי, ומארז״ל ישראל מפרנסין, לחמי לאשי, במי נמלך בנשמותיהן של צדיקי׳, ופסוק יפה את רעייתי כתרצה, מי לי בשמים כו׳, ענין תרגום).

(ב) **ואחר** שנת׳ ענין רעייתי לפי ב׳ הפירושי׳ דלעיל, נבא לבאר ענין היופי ששיבח אותה ואמר הנך יפה רעייתי, הנה ידוע ענין היופי שאינו אלא מהתכללות כמה גוונין יחד משא״כ כשאין שם אלא גוון א׳ לובן לבד או אודם לבד אינו יופי כלל אלא דוקא בעירוב כמה גוונין לבן ואדום וירוק הממוצע ביניהם הוא יופי, והנמשל מזה יובן בכנ״י כשהם מעלים מ״ן באתערותא דלתתא ממטה למעלה בג׳ מדרגות דוקא אהוי״ר ורחמנות שהם ג׳ מדרגות של ג׳ אבות כלולים יחד אז נק׳ כנ״י היפה בנשים, דהנה אהבה דאברהם הוא בחי׳ לבן שהוא בחי׳ החסד כמו מראה הכסף מלשון נכסוף נכספתי כמ״כ באהבת ה׳ היא בחפיצה וכוסף וחשק וכענין לאהבה את ה׳ כי הוא חייך והוא בחי׳ רצוא, ובחי׳ האודם הוא מעלת הזהב מדת יצחק הוא היראה היפוך האהבה שהאהבה גורמת הקירוב והירא׳ גורמת הריחוק שיעמוד מרחוק ויסוג אחור מחמת הפחד כמו וייראו מגשת אליו ועד״ז היא השתוחאה דצבא השמים שנופל על פניו בחי׳ ריחוק והוא בחי׳ השוב כי רצוא הוא קירוב להלן ושוב ריחוק, והוא בחי׳ שמאל דוחה וימין מקרבת פי׳ ימין מקרבת היא האהבה שגורמת קירוב אחר קירוב כמ״ש באברהם הלוך ונסוע, ושמאל דוחה בחי׳ יראה שמדחה ומרחיק עצמו מחמת תגבורת פחד ה׳, והמדרגה השלישית דיעקב הוא בחי׳ ממוצע וע״ז נאמ׳ ליעקב אשר פדה את אברהם והוא מדת הרחמנות שלאחר הרצוא ושוב*.

———•———

* ושוב: ע״כ נרשם בגוכי״ק.

ב"פ הנך יפה נעשה ונשמע. רעייתי ב' פירושי פרנסתי וריעות ר"ל חבה. רועה ישראל האזינה רועינו זונינו. ע"י המזון ממשיך התקשרות הנפש והמות בגוף. כך א"ס ב"ה נשגב לבדו וקדמון כו' והעולמו' אין ערוך והתהוותן רק ממחשבה א' אנא אמלוך ע"ש אחת היא יונתי ושיתא אלפי שני נק' רגע כמ"ש והסתרתי פני רגע ממך. וצ"ל המשכה שיתלבש במח' א' זו והיינו ע"י ישראל עלו במח' פרנסתי וההמשכ' ע"י הרצון של כנ"י לה' מי לי בשמים כו', היינו בחי' ריעות וחבה.

אך ברצון יש ב' בחי' א' הרצון שבמוח ב' גילויו בלב (אבה ואהבה) רצון ורעותא דליבא ל' תרגום גילוי של ל' הקדש תרגומו דהאי קרא וכן בלב הוא גילוי הרצון, וזהו דרעייתי ל' תרגום וע"ז נאמ' יפה את רעייתי הרעותא דליבא כתרצה הרצון שבמוח והיינו כשמתחברים ב' הרצונו' ואהבת ב"פ אור וע"י התעוררו' רצונו' הנ"ל למהו"ע מי לי בשמי' שלא לחפוץ אפי' בחי' שמי' עליוני' עי"ז מעוררי' גילוי א"ס ב"ה בחכמה כמו שע"י המאכל גילוי הנפש במוח ואז נק' אבינו ברא כרעא דאבוה שהרגל מקבל מהמוח וזהו מפרנסים לאביהם שבשמים (וי"ל* שמים אש ומים הם המדות חו"ג שבהם הנהגת העולם ונמשך ע"י רעותא דליבא כונן שמים בתבונה ובחי' אביהם ח"ע נמשך ע"י רצון שבמוח ובחכ' יסד ארץ והארץ הדום רגלי כרעא כו', וזהו ב' בחי' דריעות שעי"ז רעייתי פרנסתי.

ופי' הנך יפה הנה היופי דוקא מהתכללות ג' גוונין לבן בחי' אהבה כסף נכסף נכספתה ואח"כ צ"ל שמאל דוחה בחי' שוב יראה גוון אדום וגוון ירוק הממוצע בחי' התעוררו' רחמים וע"י מדה זו דרחמי' הלוך ילך ובכה בבכי יבואו ועוד זאת במדה זו ליעקב אשר פדה את אברהם. ובתפלה יש פסוקי' מג' בחי' הנ"ל תפלות אבות תיקנום. והנה בחי' יופי זה עושי' כנ"י בעצמם מבחי' אתעדל"ת שלהם, וזהו פי' הנך יפה שכנגד נעשה ועי"ז נמשך מלמעלה גילוי אתעדל"ת יופי העליון, וזהו בחי' נשמע (ועמ"ש במ"א ענין מרכבתא עילא' ומרכבתא תתאה).

ועל זה נאמר עיניך יונים הסתכלו' היינו להיות בחי' לאסתכלא שישאר הרשימו שיוכל להמצא מכל הנהגת עה"ז בחי' יקרא דמלכא ועי"ז יאר ה' פניו עין בעין נראה והם ג' גוונין עליוני' מאד מהגווני' דכנ"י וא"א להם להתלבש בבחי' א"פ רק בבחי' א"מ כמ"ש שמאלו כו' וימינו

ב"פ הנך יפה: נדפס מגוכי"ק 1114 קכו, א. והוא קיצורים והגהות לד"ה הנך יפה בלקו"ת שה"ש יג, ג. ולעיל המאמר שלפני"ז (ובהנסמן בשוה"ג שם).

(וי"ל: בהכת"י ליתא סיום המוסגר.

במ"א ענין מרכבתא עילא': ד"ה ועשו להם ציצית — סידור ד, א ואילך. ואוה"ת שלח ע' תקפג ואילך (ובאוה"ת שם: „וכמשנ"ת בד"ה הנך יפה רעייתי הנ"ל יעו"ש דדרוש ההוא מתקשר ושייך לדרוש הזה". שני הדרושים הם מש"פ שלח תקס"ד).

תחבקני. עין כו׳ למיחלי׳ לחסדו בחי׳ לאסתכלא עי״ז נמשך מלמעלה עין כו׳ להציל ממות נפשם שלא תהי׳ המל׳ הנק׳ נפשם רגלי׳ יורדות רחצתי את רגלי כו׳, ולהחיותם ברעב שבחי׳ הרעב והצמא שיצמאו לה׳ זה יהי׳ חיותם כי לא על הלחם כו׳ רק ע״י הרעב נפשם בהם תתעטף נפשינו חכתה כו׳ (והוא בחי׳ גבוה מבחי׳ פרנסתי שע״י האכילה אלא ע״ד פרנס׳ שע״י התעני׳ גילוי מלמעלה כי באתרי׳ לאו אורחא למיכל וזהו בחי׳ יוהכ״פ וכמו לע״ל אין בו אכילה כו׳ וזהו ע״י עיניך יוני׳ כי זיווג גשמי נק׳ אכילה אכלה ומחתה כו׳ אכן היחוד שע״י עיניי׳ גבוה מבחי׳ אכלו ריעי׳ כו׳).

ביאור דהנך יפה רעייתי. להבין ב׳ פירושי׳ דרעייתי יש להקדים שיש ג׳ מוחי׳ חב״ד הראי׳ נמשכ׳ ממוח החכ׳ ושמיע׳ ממוח הבינה והראי׳ נשפלת לתפוס הגשם לפי שכח החכמה גבוה במדרגה יסוד אבא ארוך, (יפה תואר ויפה מרא׳ ר״ת יתום מאמו) משא״כ יסוד אי׳ אינו מגיע רק עד החזה כי בינה מקבלת ההשגה ממקור השכל ואיידי דטריד למיבלע לא פליט להשפיל בעשי׳ רק בהאהב׳ עד החזה משא״כ במעשה החסד חיצוני׳ מאהבה (וזהו עד החזה כי הגוף פרק האמצעי כלול ג״כ מג׳ פרקין א״כ עד החזה חב״ד דאהבה כו׳ מחזה ואילך חסד) אבל מחכמ׳ ביטול נמשך למטה בעשי׳ (וזהו שמרגלי׳ דור המדבר מסט׳ דיובלא לא רצו ליכנס לא״י לישפל א״ע במעשה אבל מרבע״ה כו׳).

ב) **ועתה** יובן ל׳ מפרנסי׳ לאביהם שבשמים להיות המשכת מוחי׳ דאבא בז״א. וכמו עד״מ האכילה כשמתברר רק סיבה להמשכת המוחי׳ כמ״כ העיקר המ״ד הנמשך מלמעלה אלא שהוא ע״י בירורי׳ דמ״ן ועיקר המ״ד גלוי מוחי׳ דאבא שבהם גלוי א״ס כנודע ההפרש בין שבת שנק׳ קדש ליו״ט (בחי׳ מוחי׳ דאבא גלוי בחי׳ שלמעלה מהשתלשלות כו׳). ולכן תחלה עליו׳ המל׳ בקבלת שבת עדיין אין זה גלוי א״ס ממש עד שנמשך בה מ״ד דמוחי׳ דאבא. וכן באדם כשעוסק במו״מ ואוכל ושותה ומתפלל נעשה מ״ן ואח״כ מ״ד זהו מפרנסין לאביהן כו׳. ולהיות מוחי׳ דאבא מתפשטי׳ למטה יותר ע״כ נמשך גם בברא כרעא דאבוה דוקא אפי׳ עד ההדיוט שבישראל יוכל לומר אבינו כו׳.

ביאור דהנך יפה: נעתק מגוכי״ק שם קלה, ב. הביאור נדפס בסה״מ תקס״ד ע׳ קלט. וראה קיצורים והגהות נוספות באוה״ת שה״ש ע׳ קעג שו״ה פ״א (תיבת: שמיעה — ע״ש במ״מ בסוף הספר).

יפה תואר . . ר״ת יתום מאמו: לקו״ת להאריז״ל פ׳ וישב (עה״פ ויהי יוסף יפ״ת). ע״ח שער הצלם פ״ג. מאו״א י, לו. לקו״ת ואתחנן י, ב. ועוד

ג) **וההמשכה** ע״י רעיתי ריעו׳ וחבה ורצון בלה״ק ממשיך מוחי׳ דאבא יונק ממזל הח׳ ונוצר אותיו׳ רצון והכתר עצמו למעלה מהרצון שרצון אותיו׳ צור, ורעו״ד ממשיך מוחי׳ דאימא (שבחי׳ זו צ״ל ג״כ בחי׳ שמחה ולא די בביטול לבד כו׳, כי יש מעלה באהבה שמבינה שקרובה יותר להגוף להאיר את הגוף כנ׳ ע״פ ועבד הלוי הוא כו׳, זהו כבד את אביך מאכיל ומפרנס לבחי׳ אבא עילא׳ יכול שכבוד האב עודף על האם כו׳ ששניהם שקולי׳ כי יש מעלה במוחי׳ דאי׳ למען יאריכון ימיך המדות המאריך באחד מאריכין לו ימיו. וכן כתי׳ כונן שמי׳ בתבונה וגם המל׳ מקבלת מאורו׳ אי׳). ובמ״ת רואין את הנשמע כו׳ התכללו׳ יחוד או״א וכן בבהמ״ק כהן ולוי. ובכל הנ״ל יובן וזכרתם ע״י תכלת מל׳ כי אבא יסד ברתא וממנו נמשך זכרון כענין האר״י להרח״ו בארה של מרים.

ב״פ הנך יפה מלמטלמ״ע וממעלמ״ט גוון לבן אהבה מסותרת גוון עצמי רק מלבני׳ להוציאו לגלוי כמו שמלבני׳ פשתן (בלייחט כו׳) אדם תכלת קעמ״ש כי הוא התקשרו׳ לבושי הנפש הגבוהי׳ מאהוי״ר כו׳ וד׳ ציצי׳ ד׳ גותין זהו הנך יפה בציצי׳ ומעשה דבעש״ט שמיכאל הי׳ נותן קדוש שלו עבור א׳ מד׳ ציצי׳ כי ע״י ציצי׳ נמשך אה״ר מלמעל׳ למטה מרכבתא עילא׳ דאצי׳ שאין אהבת מיכאל ערוך כו׳.

ד) **ואח״כ** עיניך יוני׳. כלה שעיני׳ יפות אין גופ׳ כו׳ כי בכלל מאתים מנה, כי יש כמה בחי׳ בעליו׳ המל׳ כשמקבל מנה״י או מחג״ת או מחב״ד. ההפרש כשמדבר עם שונאו או עם אוהבו לפעמי׳ הדבור מקבל מהשכל והעלי׳ עד עתיקא ושם אין שייך כלי׳ ע״כ רק הסתכלו׳ עין כו׳ אל יריאיו (וזהו ג״כ בציצית ציץ ל׳ הסתכלו׳ כו׳) בבחי׳ זו לאו אורחא למיכל דאין שייך בירורים רק אכלו ריעי׳ או״א כמו ביוהכ״פ פנימי׳ להציל ממות כו׳ להחיותם ברעב כענין עין הנ״ל וע׳ מ״ש אנס דחנוכה כו׳.

ע״פ ועבד הלוי הוא: לקו״ת קרח נה, ב.

כענין האר״י להרח״ו: סה״מ תקס״ד שם (סוס״ג). ואוה״ת שם (בסופו).

ב״פ הנך יפה: לפיסקא זו — ראה גם סידור שם ה, א ואילך.

ומעשה דבעש״ט: ראה ד״ה להבין מ״ש הבעש״ט — ס׳ מאמרי אדה״ז על ענינים ע׳ ריא ואילך, ובהנסמן בהמ״מ שם.

כלה שעיני׳ יפות: תענית כד, א.

אנס חנוכה: אולי הכוונה לדרמ״צ עג, ב ואילך. אוה״ת חנוכה שג, ב. שם ברך ה׳ תתקמד, א.

שנת תקצ"ד לפ"ק

הנך יפה רעיתי כו' הנך יפה עיניך יונים וגו' הנה ענין הכפל לשון שני פעמים הנך יפה וגו' הוא שהראשון מורה כנגד בחי' נעשה שאמרו ישראל בשעת קבלת התורה והשני הוא כנגד ונשמע (שהקדימו נעשה לנשמע כו') רעיתי כו' הנה בזה יש שני פירושים ושניהם עולים בקנה אחד האחד הוא כמארז"ל רעיתי פרנסתי שישראל מפרנסים לאביהם שבשמים כו' וכמ"ש רועה ישראל האזינה וגו' וכמ"ש בבהמ"ז רועינו זונינו פרנסינו כו' (שהוא רועה ומתפרנס מישראל כביכול) והפי' השני הוא לשון ריעות ואהב' כמו ורעו אשר כנפשו כו' זה דודי וזה רעי כו' ושניהם אמת ועולים בקנה אחד. וביאור הדבר היטיב איך שייך ונופל לשון חז"ל שאמרו ישראל מפרנסים לאביהם כו' וכמ"ש רועה ישראל וגו' הנה כמו עד"מ למטה בנפש האדם שמתפרנס מן מזונות שאלו לא יאכל כמה ימים אזי יחלוש כל גופו וע"י המזון מתחזק כל הגוף והיינו שהתקשרות הנפש עם הגוף הוא ע"י המזון שכאשר אוכל לחמו שמתברר האכילה במעיו בבירור אחר בירור עד שהמובחר שבמאכל נתהפך לדם הנפש וסובב הולך הדם אל הלב ומשם ממשיכ' את המוח שיתחזק ויתפשט בכל אברי' שבעודו חלוש ומעונה אזי מסתלק חיות המוח כו' וכאשר אוכל לשובע לחמו אזי ממשיך המוח שיתחזק ויתפשט בכל אברי הגוף מראשו ועד רגליו (כנודע שהמוח מתפשט בכל הגוף עד הרגלים כנראה כשמכה רגלו או פרחה צרעת עלי' תיכף מרגיש המוח כו') כמו"כ עד"מ למעלה נק' כנס"י (בפי' הראשון) רעיתי פרנסתי שישראל מפרנסים לאביהם שבשמים, פי' דהנה הקב"ה בעצמו נשגב לבדו וכל הנאצלים ונבראי' אין ערוך אליו ית' שהוא לבדו הוא קודם בריאת העולמות ויהי' קיים לעד ולנצח נצחים והו"ה הוא עתה בשית אלפי שני דקיים עלמא כו' ואין תופס מקום בעיניו ית' כל אשר האציל וברא ויצר ויעשה שכלא חשיבי קמי' עצמות המאציל ב"ה שכל התהוות הנאצלים כו' הוא רק מבחי' מחשבה אחת בלבד כשעלה במחשבתו ית' לאמר אנא אנא אמלוך כו' תיכף נאצלו ונבראו כל העולמות בסקירת מחשבה אחת הלזו שצפה והביט בה עד סוף כל הדורות בסקיר' אחת שבחי' מח' זו היא רק בחי' כבוד מלכותו ית' שעלה במח' אנא אמלוך כו' ולכן נק' מח' אחת ע"ש אחת היא יונתי וכל אורך משך הזמן שית אלפי שני דקיימא עלמא נחשבת קמי' כרגע אחת ממש וכמ"ש והסתרתי פני רגע ממך וגו' ולכן הוא שפלות גדול וענוה עצומה שיתלבש בבחי' מח' אחת להחיות כל הנאצלים

הנך יפה: נדפס מהכת"י: 182 (רפב, א). 637 (קס, א). 755 (קנ, א) בכותרת: „שנת תקצ"ד". ואולי הוא הנחה. וראה בשינויים כו' בלקו"ת שה"ש יג, ג. ולעיל המאמרים שלפני"ז ובהנסמן שם.

כמארז"ל רעיתי . . שישראל מפרנסין: שהש"ר א, ט. ועוד.

ורעו אשר כנפשו: ע"פ דברים יג, ז.

מחשבה אחת: ראה זח"ב כ, א. (ולעיל סוף ביאור ד"ה שחורה).

נבראים כו׳ (כי הוא בעל המח׳ ובעל הרצון כו׳) וזהו כוונת רז״ל באמרם במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו וע״כ מוכרחים להמשיכו שישפיל ויצמצם א״ע כביכול להתלבש במחשבה אחת ובמי נמצא הכח הגדול הזה שיוכל להמשיכו כו׳ הוי אומר בישראל והוא מצד שרשן הנעלה שעלו במח׳ כו׳ ע״כ ימצא בהם היכולת הזה שיוכלו להמשיכו שיתלבש במח׳ כו׳. אך במה ממשיכים אותו הוי אומר בבחי׳ רעיתי שנק׳ כנס״י והיינו כנז׳ לעיל פי׳ השני של רעיתי שהוא לשון ריעות ואהבה כמו ורעו אשר כנפשו כו׳ שע״י בחי׳ הרצון של כנס״י שחפצם ותשוקתם רק לה׳ לבדו שהוא בעל הרצון ובעל המח׳ ואין להם שום רצון אחר לא בשמים ולא בארץ זולתו לה׳ לבדו כמ״ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ וגו׳ הם מעוררי׳ וממשיכי׳ אותו שישפיל את עצמו להתלבש בבחי׳ מח׳ אחת הנ״ל.

אך הנה יש ב׳ בחי׳ ברצון הא׳ הוא הרצון השורה במוחו בהעלם פי׳ כאשר יתבונן המשכיל בגדולת ה׳ יוליד מזה בחי׳ רצון במח׳ שע״כ יאתה לחפוץ לה׳ בלבדו, אך הוא שורה רק במוח בהעלם בלבד ואינו מתפשט בבחי׳ גילוי בהלב וזאת נק׳ בחי׳ רצון בלה״ק דוקא אך כאשר הרצון הוא בבחי׳ גילוי בלב ממש אז דוקא נק׳ בלשון התרגום רעותא דליבא וזהו בחי׳ השנית הנ״ל ופי׳ שהתרגום הוא המפרש ומגלה כל מה שסתום בלה״ק כו׳ כענין מרז״ל אלמלא תרגומא דהאי קרא לא ידענא מאי קאמר כו׳ שהתרגום הוא הגילוי שמגלה מה שנעלם וסתום בלה״ק כו׳ שלשון תרגום הוא בחי׳ הגילוי של לה״ק לכן כמו״כ למעלה הרצון ששרוי במוח בהעלם נק׳ בכל התורה בבחי׳ רצון בלה״ק שמורה זה על העלמו שנעלם במוח כו׳ אבל בחי׳ הרצון הנגלה בלב ממש נק׳ בתורה בחי׳ רעייתי מלשון רעותא כו׳ שהוא לשון תרגום וזאת רומזת לנו התורה בשינוי הזאת (שאע״פ שנכתבה בלה״ק) וכאן מ״ש רעייתי בלשון תרגום שהוא בחי׳ הרצון הנגלה השורה בלב וכמ״ש יפה את רעיתי כתרצה פי׳ שמשבח את בחי׳ הרצון השורה בלב בהתגלות שנק׳ רעייתי בלשון ארמי שהוא יפה בבחי׳ תרצה שהוא הרצון שבמוח שנק׳ בחי׳ רצון בלה״ק דוקא כנ״ל, והיינו כשמתחברים הב׳ רצונות של הלב ושל המוח ביחד אז נא׳ מקרא זו יפה את רעייתי כתרצה וזהו ג״כ מ״ש ואהבת את ה׳ בכל לבבך וגו׳ כנודע שואהבת בגי׳ ב״פ אור והיינו ב׳ בחי׳ רצונות הנ״ל שיתחברו ביחד וזהו ג״כ הכוונה בכל לבבך בב׳ לבבות בבחינת פנימית הלב ובבחי׳ חיצוניות הלב והיינו הך דלעיל וד״ל.

והנה כאשר ישראל מתעוררים מלמטה למעלה בב׳ רצונות הנ״ל להיותם מתקרבים ומתאחדים כאחד לחפוץ בחפץ הלב ובחפץ שבמוח לעצמותו ית׳ בלבד אשר נשגב אף מבחי׳ סוכ״ע וממכ״ע שאין ערוך כו׳ וכמ״ש מי לי בשמים, שעיקר החפץ יהי׳ לה׳ ב״ה בעצמו לבד מה שלמעלה אף מבחי׳

במקום שאתה מוצא גדולתו: מגילה לא, א (לכמה נוסחאות).
מארז״ל אלמלא תרגומא דהאי קרא: מגילה ג, א. מו״ק כח, ב.

שמים שהוא בחי׳ מקיפים כו׳ אז מעוררים למעלה מבחי׳ עצמותו ית׳ ואשר נשגב לבדו שישפיל את א״ע להתלבש בבחי׳ מחשבה הנ״ל ובזאת יקוים הפי׳ הראשון של רעייתי פרנסתי שישראל מפרנסים לאביהם שבשמים כנ״ל במשל האוכל המאכל כו׳ שמבירור אחר בירור של המאכל נתהפך לדם הנפש השוכן בלב וזה ממשיך את המוח שיתחזק ולא יסתלק כו׳ כמו״כ עד״מ ע״י ישראל שמתעוררים בשני רצונות הנ״ל ממשיכים את עצמותו שיתלבש בבחי׳ מחשבה כו׳ כמ״כ ממש למעלה כשנמשך אא״ס ב״ה להתלבש בבחי׳ מחשבה זו כנ״ל לכל אברי הגוף אף בבחי׳ הרגלים כנראה בחוש שימצא אף ברגלים הארת והתפשטות השכל שאם מכה ברגלו או מכוות אש אזי תיכף ירגיש צערה המוח כו׳ כמו״כ ממש למעלה כשנמשך אא״ס ב״ה להתלבש בבחי׳ מחשבה זו כנ״ל אז נק׳ אבינו ואנו בניו כמ״ש בני בכורי וגו׳ בנים אתם לה׳ וגו׳ פי׳ כי ברא כרעא דאבוה הוא וכאשר נתלבש בבחי׳ מח׳ אזי נמשך השפע מן המח׳ אל כל האברים אף בבחי׳ הרגלים וכנראה שהיד ורגל מיוחדים בתכלית היחוד עם המח׳ כנ״ל שאין להיד רצון אחר זולתי מה שנשפע מן המח׳ תיכף היא נשמעת כו׳ וכמו״כ למעלה בחי׳ ישראל נק׳ בנים לה׳ וגו׳ שהברא הוא כרעא דאבוה ומיוחדים עמו בתכלית היחוד והיינו כאשר כבר נתלבש בבחי׳ מח׳ אז נק׳ אבינו ואנו בנים בחי׳ כרעא דאבוה כו׳ ואז היינו לאחדים כנ״ל במשל ומתקרבים אז יחד השני רצונות הרצון של הקב״ה והרצון של ישראל היו לאחדים ממש שאין לישראל רצון אחר זולת מה שרוצה הקב״ה וכמו״כ הקב״ה עושה רצון יראיו כו׳ כמ״ש רצון יראיו כנ״ל וכנז״ל במשל הרגל שאין לה רצון אחר כו׳ וזהו דקדוק לשון רז״ל ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים פי׳ שהם עושין לו הפרנסה היינו שיומשך אא״ס להתלבש במח׳ שזהו פרנסתי כנ״ל כמשל בכדי שיהי׳ בחי׳ אביהם שבשמים שכאשר נעשה אבינו אז אנו נק׳ בנים לה׳ אלקי׳ וברא כרעא דאבוה הוא (וז״ש אומרים אבינו מלכינו רועינו כו׳ פרנסינו שהכל א׳ והא בהא תליא שכאשר אנו מפרנסים אותו כביכול אז נעשה אבינו כנ״ל).

הנך יפה רעייתי וגו׳ פי׳ שכמו שלמטה בעוה״ז עיקר היופי והנוי הוא הציור הכולל ג׳ גוונין ביחד שאז הוא עיקר הנוי והתפארת והם גוון לבן ואדום וירוק שכאשר הם נכללים כאחד באיזה ציור אז הוא יפה מאוד בתכלית התפארת והנוי אבל הגוון לבן לבדו או אדום לבדו כו׳ לא ימצא שלימות התפארת (שעיקר ההידור והתפארת הוא בג׳ גוונין מעורבין ביחד) כו׳ כמו״כ ממש עד״מ למעלה שמשבח הקב״ה לכנס״י הנך יפה וגו׳ הכוונה שהוא כלול מג׳ גוונין הנ״ל שאז הוא עיקר היופי והתפארת כנ״ל וביאור הדבר הנה בחי׳ מדת האהבה נק׳ בחינת גוון לבן שהוא בחי׳ כסף כמו נכסוף נכספתי

ברא כרעא דאבוה: ראה עירובין ע, ב. יבמות ג, א תוד״ה מקמי. יונת אלם רפ״ב. ע״ה שער פרקי הצלם פ״א.

נכסוף נכספתי: ראה בראשית לא, ל.

כו׳ וכאשר ישראל מתעוררים למטה במדת האהבה הלזו לאהוב את ה׳ ב״ה כו׳ בזאת תקנו הגוון לבן בכנ״י כו׳ אך אחר האהבה הלזו צריך להשפיל א״ע בבחי׳ שמאל דוחה בבחי׳ יראה כמ״ש וייראו מגשת אליו וגו׳ הנה זהו בחי׳ גוון שני האדום שבכנס״י שצריכים להיות תמיד בבחי׳ רצוא ושוב כו׳ שגוון לבן בחינת מדת האהבה הנ״ל הוא בחי׳ הרצוא וגוון אדום שהוא בחי׳ היראה הוא בחי׳ השוב שירא מגשת כו׳ (וכן במלאכים הם תמיד ברו״ש שאומרים ביראה ואח״כ או׳ ק׳ כנ״ל), הגוון השלישי שהוא בחי׳ הירוק הוא הממוצע בין שני גוונין הפכי׳ הנ״ל והיינו מדתו של יעקב אע״ה מדת הרחמנות לעורר ר״ר על נפשו בראותו גדולות ה׳ ב״ה אשר לגדולתו אין חקר וערך פחיתות נפשו השפלה כו׳ וירום לבבו מאד ויעורר במר נפשו ר״ר שלמעלה עלי׳, וזאת המדה היא הממוצעת כי ב׳ מדות הפכי׳ הכל כמשנ״ת במ״א, ועם המדה הזאת יוכל להלוך בקודש בעילוי אחר עילוי עד אין קץ ותכלית כמ״ש הלך ילך ובכה וגו׳ שבכי׳ הזאת הבאה מהתעוררות ר״ר על נפשו יכול להלוך בעילוי אחר עילוי עד אין קץ כו׳ וכמ״ש בבכי יבאו ובתחנונים אובילם וגו׳, ועוד זאת מעלת מדה הזו שמעוררה בלבבו את מדת האה׳ הנ״ל לה׳ ב״ה כמ״ש ליעקב אשר פדה את אברהם וגו׳ וד״ל. והנה בסדור התפילה מעורבבים כל הג׳ קוין שהם ג׳ מדות חג״ת הנ״ל שיש פסוקי׳ המעוררי׳ מדת האהבה ויש שמעוררי׳ מדת היראה יש שמעוררי׳ מדת הרחמנות כו׳ והיינו כמארז״ל תפילה אבות תקנום שזהו בחי׳ הג׳ אבות (וכנודע מדת אברהם היא אהב׳ כו׳ וד״ל).

וזהו הנך יפה רעיתי פי׳ שמשבח אותה שמפארת א״ע מג׳ גוונין הנ״ל דכשמתעוררים ישראל באתערותא דלתתא בג׳ גוונין הנ״ל אזי משבח אותה הנך יפה רעייתי שאז היא יפה בתכלית היופי והתפארת כנ״ל. יש בחי׳ גוון רביעי והוא גוון תכלת שהוא בחי׳ קבעומ״ש לקשר ג׳ לבושי הנפש מדו״מ בתומ״צ וזהו בחי׳ פני אדם דבחי׳ המרכבה כי תו״מ הם בחי׳ רמ״ח אברין כנ״ל וג׳ בחי׳ הראשונות הם בחי׳ ארי׳ שור נשר, ולבושי הנפש אף שהן למטה ממדות הנפש מ״מ כשנעשו לבושי׳ לתו״מ הם גבוהי׳ מהמדות עצמן וכמ״ש בלק״א ח״א פ״ד, ולכן נרמז בפני אדם שהוא למעלה מבחי׳ ארי׳ ושור ונש״ר אך כ״ז הם בחי׳ היופי והתפארת המגיע אליה מלמטה למעלה ע״י אתעדל״ת שמתעוררי׳ בג׳ גוונין או ד׳ גוונין כו׳ שהיא מתפארת א״ע ממש (כמשל האדם המפאר א״ע ולא שמפארו חברו כו׳) שהי׳ בעצמן מקשטת בת״ת זה על האתעדל״ת כנ״ל וז״ש שהנך יפה הלזו הראשון הוא מאמר נעשה שאמרו ישראל בקבלת התו׳ פי׳ נעשה לנו אנחנו בעצמינו היופי והת״ת ע״י העבודה שיעבדו את ה׳ בג׳ גוונין הנ״ל שבא מלמטה למעלה שמפארי׳ הם בעצמן א״ע כנ״ל אך ע״י אתעדל״ת הלזו הם מעוררי׳ בחי׳ אתעדל״ע שיומשך בחי׳ אמיתי׳ היופי והת״ת של הקב״ה דכתיב ישראל אשר בך אתפאר וגו׳ והיינו מ״ש הנך יפה עיניך יונים וגו׳ שהנך יפה זו הב׳ מורה על בחי׳ השפעת מ״ד מלמעלה את בחי׳ היופי והתפארת שלו ית׳ כנ״ל וזהו

ענין ד׳ ציצית גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך שהם המשכות אהוי״ר כו׳ מלמעלה וכמ״ש בסידור שער הציצית כו׳ ופי׳ כי גם בהשפעה שנמשכת מלמעלה ימצא הג׳ קווין הנ״ל כמ״ש ישראל אשר בך אתפאר וגו׳ אך הם באופן אחר הגבה למעלה ולכן כאשר נשפע היופי מג׳ גוונין העליוני׳ אל כנס״י אז א״א להם להתלבש בה׳ בבחי׳ א״פ כ״א הם חופפי׳ בבחי׳ אור מקיף וכמ״ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וגו׳ שהם הב׳ גוונין לבן ואדום העליונים שאינם מתלבשי׳ בבחי׳ או״פ כ״א חופפי׳ עליו בבחי׳ מקיף וכמשל החובק את חבירו מלמעלה כו׳ וד״ל).

וביאור עיניך יונים הנה היונים זכר ונקבה שמסתכלים זא״ז תמיד כמו כן עד״מ למעלה כתיב הנך יפה עיניך יונים פי׳ כאשר כנס״י שנק׳ בחי׳ כלה ע״ש שהיא מקבלת השפע מן הקב״ה מסתכלית אל הקב״ה שנק׳ חתן ע״ש שהוא בחי׳ המשפיע שמשפיע חיות בכל העולמות כמ״ש ואתה מחי׳ וגו׳ בבחי׳ לאסתכל׳ ביקרא דמלכא (שזהו מדריגה נעלה מבחי׳ העבודה בג׳ גוונין הנ״ל, פי׳ עד״מ עיני האדם לא תשבענה כאדם הרואה דבר נפלא שלא תשבע עינו מלהביט עליו מגודל התימה והחידוש כך צ״ל בהתבוננות אלקות אשר בכל יום יהי׳ בעיניך כחדשי׳ התחדשות זו אשר מחדש בכל יום מעשה בראשית וכמו בשי״ב ממש כו׳ ובלי יגיע׳ רק במאמר ומח׳ א׳ שלא תשבע עינו לעזוב הסתכלות דבר נפלא זהו כו׳, וגם שישאר בכאו״א מישראל להרשימו מהתפילה על כל היום להסתכל מכל מעשי׳ הנהגת עוה״ז רק בחי׳ יקרא דמלכא שיוכל להמצא מכל הנהגות העוה״ז בחי׳ יקרא דמלכא אז יתעורר לעילא בקוב״ה ג״כ שיסתכל בפא״פ כו׳ כמ״ש יאר ה׳ פניו אליך וגו׳ והיינו כמשל היונים דו״נ שמסתכלים זא״ז פב״פ תמיד כו׳ כמו״כ למעלה כתיב עיניך יונים וגו׳ היינו כאשר כנ״י מסתכלים ונושאי׳ עיניהם ומסתכלים כלפי מעלה לאביהם שבשמי׳ מעוררי׳ בזה שיסתכל הוא פב״פ כו׳ וכמ״ש עב״ע נראה אתה ה׳ וגו׳ היינו ההסתכלות פב״פ של הקב״ה וכנס״י זא״ז עב״ע ממש וזהו מה שנ״ל שהנך יפה עיניך וגו׳ הוא כנגד ונשמע שאמרו ישראל כו׳ פי׳ שמיעה הוא בחי׳ מקבל (באדם השומע דבר מחבירו שנכנס הדבר לאוזן השומע נמצא השומע מקבל אליו השפע כו׳) והיינו שמתחילה אמרו נעשה נגד בחי׳ הנך יפה רעייתי שיופי ותפארת הוא מבחי׳ המעשה של ישראל שהם מיפים א״ע בעשותן ב׳ גוונין הנ״ל אבל הנך יפה עיניך וגו׳ הוא נגד ונשמע שמקבלי׳ היופי והתפארת מלמעלה מן הקב״ה שמשפיע אל כנ״י היופי האמיתי הזאת וכנ״ל שמסתכל אליהם פב״פ וכמ״ש יאר ה׳ פניו וגו׳.

בסידור שער הציצית: ראה ד״ה ועשו להם ציצית — ד, א ואילך. (המאמר שלפנינו (הנך יפה) ומאמר הסידור שם שניהם נאמרו ג״כ בש״פ שלח תקס״ד. וראה אוה״ת שלח ע׳ תקפג ששני דרושים אלו קשורים ושייכים זל״ז).

וז"ש עין ה' אל יראיו המיחלים לחסדו וגו' פי' יראיו המה מיחלים לחסדו הנשפע מלמעלה שמחכאן ומצפאן לחסדו דייקא מפני שמסתכלי' ביקרא דמלכא וע"כ נשפע אליהם אח"כ עין ה' זו הקב"ה שמסתכל עמהם פב"פ כנ"ל להציל ממות נפשם וגו' פי' הנה ידוע עמ"ש רגליה יורדות מות כו' שלפעמי' יורד השפע של בחי' מל' אשר הוא ממכ"ע להחיותם כו' לבחי' הע' שרי' כו' וישראל מקבלים התמצית יין לבד וזהו יורדות מות כו', אבל כשישראל מיחלים לחסדו בבחי' הסתכלות העיני' כו' אז מציל ממות נפשם פי' בחי' מל' נק' בחי' נפשם ואז מציל הנפש ממות שלא יהי' רגלי' יורדות מות (כ"א ירד עיקר השפע אל ישראל והע' שרי' יקבלו התמצית כו') וכמ"ש רחצתי את רגלי וגו'. ולהחיות' ברעב וגו' דהנה כתיב לא על הלחם לבדו יחי' האדם כ"א על כל מוצא פי ה' וגו' ולכן יהי' החיות שלהם מבחי' הרעב גופא שירעבו ויצמאו אליו ית' וזאת עצמו יהי' החיות שלהם וכמ"ש רעבי' גם צמאי' נפשם בהם תתעטף פי' נפשם הוא בחי' מל' כנ"ל, בהם תתעטף היינו כמ"ש נפשינו חכתה לה' כו' ודו"ל, וע"פ מ"ש בזוה' ויקרא באתרי' לאו אורחא למיכל יין.

ה, ב

אני ישנה דחתונה תקס"ח יש לעיין מ"ש אצלינו ע"פ והי' שמך אברהם, איך בשינה העיכול בטוב יותר אולי יש לקשר זה למ"ש ביונתי תקס"ו ענין הראיני את מראיך איך בגלות שהוא כמו שינה יוכל להיו' א"ח בחי' מראיך יותר מבזמן בהמ"ק וזהו רבים בני שוממ' מבני בעולה כדאי' במדרש על פסוק זה.

ידוע עמ"ש רגלי' יורדות: ראה גם אוה"ת נ"ך עה"פ — ע' תקסד ואילך.

ולהחיות' ברעב: תהלים לג, יט (ושם: לחיותם. וכהלשון כאן הוא בלקו"ת שה"ש יה, ב. ובכ"מ).

בזוהר ויקרא באתרי' לאו אורחי': ראה ביאור ד"ה הנך יפה — סה"מ תקס"ד ע' קמג (וש"נ לזוהר פינחס רמא, ב). אוה"ת פינחס ע' א'פב.

אני ישנה: נדפס מגוכי"ק 1114 קלח, א.

דחתונה תקס"ח: לקו"ת שה"ש לג, ג. סה"מ תקס"ח ע' יד (ובהנסמן בהמ"מ שם בח"ב ע' תשמו וע' תתקל).

ע"פ והי' שמך אברהם: תו"א יב, ג. סידור קמז, א ואילך. סה"מ תקס"ו ע' סג.

איך בשינה העיכול: ד"ה והי' שמך שם. (וראה גם ס' מאמרי אדה"ז ענינים ע' קמה. קמח. ריא. ועוד).

ביונתי תקס"ו: לקו"ת שה"ש יז, ג. יט, א. סה"מ תקס"ו ע' קיח ואילך. ע' קמב.

כדאי' במדרש ע"פ זה: שהש"ר ד, ג (יא): צדיקים העמידה לי בחורבנה יותר כו'.

אני ישנה תשו׳ כנ״י שבגלות א״א לה לקיים שתו ושכרו דודי׳ דקאי אקרבנו׳ שנק׳ אכילה ויין דנסכי׳ שתי׳ ויובן זה מענין ק״ש שנק׳ אכלתי יערי עם דבשי ושמ״ע שתיתי ייני כו׳.

ב. **ענין** הק״ש ההתבוננו׳ ביח״ע ויח״ת כדי להיות ואהבת ופי׳ ה׳ ע״ש שמהוה ולא מחי׳ (כנשמ׳ בגוף דהקב״ה נותן בו נשמה אבל הגוף מתהוה מטפת או״א וצ״ל דגם הכלי׳ נמשך ע״י ש׳ הוי׳ כמ״ש אשר חפץ עשה והיינו ע״י רצון עליון הנכלל בקש״י דשם) ועוד זאת דהי׳ הוה ויהי׳ והיינו לא שניתי.

ג. **אך** להבין איך אין שינוי צ״ל ענין מאין ליש הלא ממך הכל אך הפי׳ שהתהו׳ מהארה שהיא אין מל׳ והענין כי האור הנמשך ממהו״ע הוא א״ס והנה חכמ׳ דאצילות א״ל שהיא למעלה מעלה משכל אנושי. רק כעשב הגשמי לגבי המזל מ״מ כיון שהיא שרש לשכל דעשי׳ א״כ לגבי עצמותו שוין עם עשי׳ לכן מהתפשטו׳ האור א״ס לא הי׳ מתהוה בחי׳ חכמה אם לא רק מבחי׳ מל׳.

ד. **כי** המדות חיבור דרך קירוב המהו׳ ומל׳ ג״כ חיבור אבל התנשאו׳ ורוממות העצמות לכן מלך על עם דוקא נפרדי׳ כמ״כ למעלה לכן מבחי׳ זו דהסתלקו׳ עצמו׳ נתהוו נפרדי׳ ומה שמאיר בגלוי הוא רק הארה דהארה לכן סכ״ע לכולם בשוה.

ה. **וזהו** ענין אסתלק יקרא ר״ל תוס׳ אור במדת המל׳ דא״ס שהוא עכ״פ התחברו׳ והיינו תוס׳ מהעצמו׳ בבחי׳ סכ״ע ודוקא ע״י אתכפיא סט״א יש גמור בזה ניכר יותר המלוכה. ולכן נק׳ מאין ליש הסתלקו׳ עצמו׳ ומ״מ ממך הכל עי״ז שמתנשא העצמו׳ ולכן לא שניתי.

ו. **וזהו** ענין ב׳ יחודי׳ דק״ש הא׳ מצד עצמו׳ אור הסוכ״ע והב׳ שם כבוד ממכ״ע ומזה יומשך ואהבת למהו״ע ושגם הנה״ב תתרצה כי לגבי עצמו׳ אין שום הסתר ובאתעדל״ת אתעדל״ע תוס׳ אור בכל הע״ס ובנפש וזהו

אני ישנה: נדפס מגוכי״ק 1114 קסח, א. והוא קיצורים והגהות לד״ה זה מכ״ק אדה״ז — הנחת הרה״ח ר״ש פריידעס (ראה להלן סוסי״א). נו״א ממאמר זה (בקיצור) נדפס באוה״ת שה״ש ע׳ תצב ואילך. ונו״א בס׳ מאמרי אדה״ז על כתובים ח״ב (והוא מביכל הנחות מתקע״א־ב. ושם ההתחלה: אכלו ריעים. וראה ג״כ אוה״ת משפטים כרך ח׳ ע׳ ג׳מו שמציין למאמר זה: „כנז׳ ע״פ אכלו ריעי׳ ״). וראה בארוכה בד״ה אני ישנה תרס״ד.

(עוד מאמרי אדה״ז ע״פ אני ישנה נמצא — (ע״פ סדר השנים): לאזני (ב׳ דרושים: מאמרים הקצרים. ס׳ בונה ירושלים). תקס״ב (ח״ב). תקס״ג (ב׳ דרושים. ונדפס רק אחד בסו״ס תקס״ג ח״א והשני בכת״י). תקס״ד. תקס״ח (בלקו״ת). וראה גם בהנסמן בקונטרס ד״ה אני ישנה — קה״ת תשכ״ד).

כאילו עשאוני כו׳ (וע׳ בפסוק קחו מאתכם תרומה כו׳ מענין אתכפיא מעודד תוס׳ אור בסוכ״ע*.

ז. **יבאר** עד״ז ענין תפלה במקום קרבן לחמי להמשיך בחי׳ ש׳ הוי׳ ע״י התהפכו׳ נה״ב כי אדם ובהמה תושיע דדוקא ע״י אתכפיא סט״א אסתלק כו׳ ולחם לבב אנוש יסעד מגביה הלב למוח והיינו ג״כ המשכה בממכ״ע, ע׳ ספר א״כ מאמר ב׳ ס״ב דהוי׳ הוא למהו״ע.

ח. **ועתה** צ״ל ענין שתו ושכרו, והשתי׳ היינו ניסוך היין שהיו מנסכין בשיתין ויורד לתהום. הענין כי יש מים עליוני׳ ומים תחתוני׳ ועד שלא נה״ע היו מים במים הכל רוחניי׳ וע״י הרקיע שהוא פרסא ופרגוד נתגשמו מים תחתוני׳.

ט. **וכמ״כ** למעלה ח״ע נק׳ מ״ע (ומקור החכמ׳ נק׳ אור) ואבא מקנן באצי׳ א״כ כל האצי׳ נק׳ מ״ע ובי״ע אין ערוך לאצי׳ הגם דלגבי א״ס שוה חכמ׳ דאצי׳ עם עשי׳ מ״מ בהשתלשלו׳ עולמות אצי׳ אלקות ובי״ע יש ונברא והתהוו׳ בי״ע ג״כ ע״י מל׳ דוקא דוממו׳ והתגשאות העצמות. והיינו ע״י רקיע ומסך מבדיל הנ״ל ובי״ע נק׳ מים תחתוני׳.

י. **והנה** מת״ח נק׳ מי בוכי׳ אנן בעינן שירדו בדילוג הערך כו׳ אך כ״ז בהמשכ׳ שע״י קו המדה מאצי׳ לבריא׳ פרסא אבל ע״י גילוי למעלה מהשתלשלו׳ (דהשתלשלו׳ רק לגבי ש״כ מלכותו משא״כ סוכ״ע כו׳) נמשך שמח׳ וגילוי גם במת״ח כו׳.

יא. **וגלוי** זה נק׳ הארת פנים כי הנה פני׳ הוא ל׳ פונה כמו אנה פנה דודך (וגם לשון קדם כמו ושם חברון לפנים, לפנים הארץ יסדת) וגם לשון תוך ופנימית כמו אל הקדש פנימה, כל כבודה בת מלך פנימה. והענין כי בכל עו״ע יש ג׳ בחי׳ א׳ בחי׳ קבלתו מלמעלה, ב׳ עצמיותו ג׳ ההשפעה לזולתו והוא חיצוניותו, וכן האדם גופו נחלק לג׳ בחי׳ דת״ס והבחי׳ עליונ׳ נק׳ פנים שפונה למעלה לקבל ממקורו וכו׳ ולכן הוא ג״כ

בפסוק קחו מאתכם: תו״א פט, ג. קיד, ג ואילך.

בסוכ״ע: נראה דכאן צ״ל סיום המוסגר.

ספר א״כ: צ״ב לאיזה ס׳ הכוונה. וראה גם ס׳ גנת אגוז בתחילתו. של״ה ה, א — הובאו ונת׳ באוה״ת יתרו ע׳ תתלה ואילך. סה״מ עזר״ת ע׳ עב ואילך (וראה בהנסמן בארוכה בס׳ הערכים — חב״ד כרך ד׳ ס״ע תנג ואילך. וראה גם ס׳ אילמה דבתי להרמ״ק — עין כל תמר ב׳ פ״ב).

הפנימי׳, וההשפע׳ לזולתו הוא בחי׳ הג׳ (האריך איך ג״כ גלוי העצמו׳ נק׳ פנים וצ״ע) נמצא הארת פנים הוא גלוי בחי׳ א׳ והוא למעלה מהשתלשלו׳.

ע״כ * כתב החסיד רש״פ ז״ל.

יב. **ולהבדיל** בין חיים כו׳. וזהו ענין ניסוך היין שהיין משמח וענין השמחה צהבו פניו גלוי הפנימי׳ לכן בזה מפייסי׳ המי בוכי׳ שממשיכי׳ להם גלוי הפנימי׳, ועוד דשרש הרקיע מה״ג ה״פ רקיע לכן מיתוק הגבו׳ בשרשן יין בינה, וזהו אכלו רעי׳ לעילא או״א ע״י אכילה הנ״ל אות ז׳ ממשיך ההמשכ׳ מא״ס באצי׳ והיינו לאו״א, ואכילה זו ג״כ בשר ולחם פרי״ם ומנחת נסכי׳ סלת בלול בשמן בשר מוסיף דם ולחם לבב אנוש יסעד, ואח״כ שתו ושכרו להמשיך מאצי׳ לבי״ע.

יג. **והנה** משחרב בהמ״ק תפלה במקום קרבנו׳ האכילה ק״ש ונסכים תפילין וכמארז״ל הקורא ק״ש בלא תפילין כו׳ (וצ״ע דנסכי׳ אמר בביאור שתי׳ המשכה תפילין והרי סולת ושמן אכילה היינו ב׳ גיריכט בשר אח״כ לחם כן זכורני שאמר דרך הלצה להגדיל הקושיא איך שייך אכילה למעלה, רק יין שתי׳ ודודים היינו זו״נ א״כ נאמר שזהו שמ״ע וזה צע״ג דשמ״ע ביטול הפך היין רק כמו מים כו׳ וצ״ע).

ותשו׳ כנ״י אני ישנה ובאתי לגני בחצו׳ ואין כח להתעורר והקב״ה משיב ולבי ער כו׳.

———●———

ה, ג

פשטתי את כתנתי, ע׳ בלק״ת פ׳ שלח בד״ה והי׳ לכם לציצית דרוש הראשון פ״ב, שה״ש רבה דכ״ט א׳, ז״ג ח״א עמוד נ״ב. רחצתי את רגלי ת״ז תקון מ״ח דפ״ח סע״א.

———●———

ע״כ: מעל שורה זו — רשום בגוכי״ק קו קצר (לסימן הפסק).

ע״כ כתב החסיד רש״פ ז״ל: = ר׳ שלמה פריידעס (ראה אודותו ס׳ השיחות ה׳תש״א ע׳ 51. בית רבי עא, ב. ס׳ אגרות קודש כ״ק אדה״ז (ע״פ הנסמן בהמפתח בסוף הספר שם). הנחה נוספת ממנו (ד״ה כתפוח בעצי היער) נזכר בהמשך וככה תרל״ז ע׳ קנג).

פשטתי: נדפס מכת״י (מעתיק) 1181 קלו, ב.

וראה עוד ע״פ זה — ס׳ מאמרים הקצרים ע׳ רפב־ג (הנדפס שם בע׳ רפג אולי הוא

ה, ה

עד"ה קמתי אני וכו', קומי לך לבחי' מזלי' הנלקח ממחה"ק דשם בחי' אין וזהו מזלי' חזי ונק' קימה ע"ד זוקף בשם וגם עמידה הגבה' המוחין משא"כ באשה דעתן קלות קרא' מושב וזהו אני ישנה בחי' הנשמה בגוף ומ"מ ולבי ער מזלי' והנה ממזלי' נמשך רצון גם לנשמ' שבגוף וכמו מח' פועלת ברגל אבל בשכל אין גילוי לכן צ"ל קמתי להיו' הכנה בשכל ע"ד עליו' העולמו' הזדככות החומר כו' והוא לקבל דעת ומבחי' סכ"ע והנה ע"י תומ"צ אמת ה' לעולם וזהו ויכתוב משה כו' לכן עי"ז יוכל לצייר בחי' סובב כמו שלמד מס' שבת ונחקקה במוחו וזכרונו ואח"כ כשלומד אלו טריפות עד"מ הרי המס' שבת אינה בגלוי במוחו ואעפ"כ ישנה במוחו גם אז והראי' כשזוכר עלי' נזכרת תיומ"י, ואיך הוא אלא זהו בחי' סובב וזהו ג"כ משל למקיף החוזר ועד"ז יובן ענין מקיף הישר וכמו מח' ישנה ברגל. והנה מצד ממכ"ע שייך לומר הדיבור יוצא לחוץ כמו באדם שמתחלה כלול הדבור בשכל כי אין התהוו' האותיו' מה' מוצאו' עצמן וכו' בידוע רק אחר שמתלבשי' בהבל נעשי' יש, משא"כ מצד סוכ"ע לית אתר פנוי מיני' א"כ זהו שאין הדבר יוצא לחוץ כי את השמי' כו' אני מלא סוכ"ע.

———●———

ו, ג

אני לדודי וכו' י"ל כי * ע"ד מ"ש בד"ה כי אברהם לא ידענו וכו' ואז כי אתה וכו' לקחה מרדכי ורב חסד, ויוהכ"פ ופורים בחד דרגא. ויש עוד

נו"א מלקו"ת פ' שלח מד, א). אוה"ת שה"ש ע' תקל. ויקרא כרך א' ע' רצ. כרך ב' ע' תתקנג. סה"מ תרכ"ח ע' פד ואילך (המאמר דתרכ"ח נדפס ג"כ בשינויים קלים בס' פלח הרמון שה"ש פו, ב).

בלק"ת פ' שלח בד"ה והי' לכם: מג, סע"ג ואילך.

עד"ה קמתי אני: נדפס מגוכי"ק 1135 מא, א. וקאי על ד"ה זה (מכ"ק אדה"ז) הנדפס באוה"ת שה"ש ע' תקלז ואילך. (וראה על מאמר זה בסה"ש תורת שלום ע' 58 ואילך. ובהנסמן בסו"ס מאמרים הקצרים ס"ע תריז).

קומי לך לבחי' מזלי': ראה גם לקו"ת שה"ש טז, סע"ג ואילך.

וזהו ויכתוב משה: ראה לקו"ת מסעי צב, ד ואילך. צה, ד.

כמו שלמד מס' שבת ונחקקה במוח: ראה גם לקו"ת ויקרא נג, ג. אוה"ת ויקרא כרך ב' ס"ע תשו.

וכמו מח' ישנה ברגל: ראה לקו"ת קרח נב, ד. לקו"ת שה"ש יג, סע"ד ואילך (ולעיל ד"ה הנך יפה). ועוד.

אני לדודי: נדפס מגוכי"ק 1153 עג, ב.

כי: תיבה זו אין ברור בהגוכי"ק אם נמחקה.

בד"ה כי אברהם: תו"א צג, רע"ג. ושם צג, א (ד"ה ומרדכי יצא). וראה גם אוה"ת מג"א ע' ב'רעג. ב'שלה. ד"ה כי אברהם בס' מאמרי אדה"ז על נ"ך ח"א ע' קצג ואילך.

לבאר הענין ע"ד מ"ש בד"ה בהעלותך אברהם אבל אהרן וכו' וזהו גלוי יג"מ הנמשך ע"י מרירות וכו', וזהו ענין דודי אהבה רבה ע' סד"ה כתפוח כו' וזהו ענין כי אבי ואמי עזבוני כנ"ל בענין ובמות אביה וכו' לקחה מרדכי בחי' דודי. וזהו או דודו וכו' יגאלנו אם יגאלך כו' וגאלתיך אנכי כו'. וגם להעיר מענין שמן ע"כ עלמות אהבוך כו' ועד"ה בהעלותך הב' בהג"ה.

בדברים אלו התחיל אדמו"ר בדרוש שע"פ צאינה וראינה כו': בפאלצק

אני לדודי ודודי לי (ר"ת אלול) הרועה בשושנים, ידוע שנמשלה כנ"י לשושנה, מה שושנה אית בה י"ג עלין דסחרין לה אוף הכי כנס"י אית בה י"ג מכילין דרחמי, והיינו שבכל שנה ושנה מתעורר מלמעלה י"ג מדה"ר מר"ח אלול, והגם שעיקר המשכת י"ג מדה"ר הוא בעשי"ת, אך היינו לסליחה ולמחילה, אבל באמת התעוררות הי"ג מדה"ר מתחיל מר"ח אלול, לפי שבר"ח אלול עלה משה להר לקבל לוחות שניות וכמ"ש ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים וגו' ואמרז"ל מה הראשונים ברצון אף אלו ברצון והנה אמרז"ל אל תקרי שושנים אלא ששונים והיינו ששונים בהלכה. ולהבין ב' מדריגות אלו שושנים וששונים שהם ב' ענינים דתורה ותשו', י"ל תחלה ביאור הפסוק צאינה וראינה וכו'.

(שיר השירים ג' י"א) **צאינה** וראינה וגו', ביום חתונתו זה מתן תורה, וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק. להבין למה נמשל מ"ת ליום חתונתו,

בד"ה בהעלותך: לקו"ת ל, א ואילך.
סז"ה כתפוח: אוה"ת שה"ש ע' קצד ואילך. וס"ע קפח. וראה לעיל ד"ה זה.
אם יגאלך: ראה גם ס' מאמרי אדה"ז על נ"ך ח"א ע' קעז. אוה"ת נ"ך ע' רפח.
מענין שמן: ראה לקו"ת שם ל, סע"ב ואילך.
ע"כ עלמות אהבוך: ראה ע"פ זה בלקו"ת שה"ש ג, ב ואילך. ד, א.
ועד"ה בהעלותך הב' בהג"ה: לקו"ת לב, ב ואילך.
אני לדודי: נדפס מכת"י 459 קא, א. והוא ד"ה צאו"ר דתו"א ז, ד (וגו"א בסה"מ תקס"ז ע' רי) — בתוס' התחלה וסיום וכמה הגהות ושינויים (ונסמנו להלן).
להתחלת הדרוש — ראה גם ד"ה אני לדודי סוף תקע"א (לא נדפס לע"ע). לקו"ת פ' ראה לג, א. אוה"ת שה"ש ע' תקמח.
ידוע שנמשלה כנ"י לשושנה: זח"א בתחילתו. ועוד.
ואמרז"ל מה הראשונים ברצון: רש"י עקב ט, יח. י, י.
אמרז"ל אל תקרי שושנים: ראה שבת ל, ב. זח"ב כ, ב. רעד, א. ועוד.
צאינה וראינה: ראה הנסמן לעיל בריש המאמר.

ובנין בהמ״ק לשמחת לבו, הענין דתפלה הוא במקום קרבנות, והנה תפלה נקרא עבודה שבלב כמ״ש בגמ׳ ע״פ ולעבדו בכל לבבכם איזהו עבודה שבלב זו תפלה ולכן בהמ״ק שהוא מקום הקרבת הקרבנות נקרא שמחת לבו שהרי הקרבנות הם כענין התפלה שנק׳ עבודה שבלב, ולכן גם עכשיו התפלה בכוונה ובפרט בציבור בבהכ״נ הנקרא מקדש מעט הוא בחינת שמחת לבו כביכול. והענין דהנה כתיב לבבתני אחותי כלה, שכנס״י נק׳ לב, דהנה עד״מ הלב באדם ששופע החיות לכל האברים שכל הדמים הולכים מן הלב ויוצאים לכל האברים דרך הגידים והעורקים עד סיום כל הגוף כמו גם בציפורני הרגל מגיע חיות הדם שהוא הנפש כידוע, והנה כל הדמים שיצאו מהלב לכל האברים הם חוזרים ושבים ללכת אל הלב והיינו שיש בלב ב׳ חללים שבחלל אחד בו מתקבצים הדמים העולים מהאברים אל הלב ויוצאים דרך חלל הב׳ (וכענין מ״ש הבא דרך שער צפון יצא דרך שער נגב כו׳) וגם הדם שנתהוה מהמאכלים והמשקים עולה אל הלב ואח״כ יוצא מהלב לכל האברים, וה״ז כדמיון שכל הנחלים הולכים אל הים ואח״כ חוזר חלילה ויוצאים המים מהים אל הנהרות ע״י גידי הארץ ולכן הים איננו מלא כו׳, והנה כמו״כ בעבודה שבלב זו תפלה שאז זמן העלאת והתקשרות האהבה של הניצוץ אלקי בהקב״ה, ואתערותא זאת בלב הוא דוקא כמ״ש ואהבת כו׳ בכל לבבך וה״ז כמו קיבוץ הדמים מהאברים אל הלב, וזהו שמע ישראל, שמע לשון אסיפה וקיבוץ לבחי׳ ע׳ רבתי הוא כללות השבעה מדות שבלב* ואהבה זו נמשכה ונולדה ע״י התבוננות בפסוד״ז ובשמע ישראל, ופי׳ שמע ישראל ה׳ אלקינו הוא בחי׳ יחוד חו״ב שנק׳ בזהר (פ׳ ח״ש) מחשבה ויובלא, והענין ע״ד מ״ש בזהר דבמחשבה אחת ברא כל העולמות, והוא כענין צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת כי מה שנמשך ונתהווה בחי׳ זמן עבר הוה ועתיד זהו מקורו ושרשו מששה* מדות עליונות וכמ״ש אלף שנים בעיניך כיום אתמול, וששת ימי בראשית שרשן משׁשה מדות הנ״ל, וע״י שנמשכו המדות בדיבור ומתחלקים לחלקים נעשה מכל מדה אלף שנים ומתחלקים עוד לר״ח וימים ושעות כו׳, אבל בבחי׳ המח׳ עילאה שלמעלה מהדיבור ואפילו מהמדות דהיינו קודם שנולדו ונמשכו בחי׳ מדות שם נכלל הכל בסקירה א׳, וזהו פי׳ הוי׳ אלקינו שהוא בחי׳ מחשבה כנ״ל וישראל עלה במחשבה לכן נאמר הוי׳ אלקינו, וכמו שהוא בבחי׳ זמן כך הוא בבחי׳ עולם ונפש, כי עולם שנה נפש הם, וכמו* שהוא

ביום חתונתו זה מ״ת : תענית כו, ב. ועוד.
בגמ׳ ע״פ ולעבדו : תענית ב, א.
וכענין מ״ש הבא דרך שער צפון : יחזקאל מו, ט. בתו״א שם ליתא הגהה זו.
שבלב : בתו״א שם ליתא.
בזהר (פ׳ ח״ש) מחשבה ויובלא : קכג, א.
בזהר דבמחשבה אחת : ראה זח״ב כ, א. ולעיל בסוף הביאור לד״ה שחורה אני.
משׁשה מדות : בתו״א שם : ממדות.
וכמו : בתו״א שם : וכיון.

למעלה מבחי' שנה כך בחי' מחשבה הנ"ל הוא למעלה מבחי' עולם והוא בחי' סוכ"ע, ואי לזאת יומשך שיהי' הוי' אלקיך שיהי' גילוי בחי' סוכ"ע. ועניין פסוקי דזמרה שלפני ק"ש היינו בהיות שעד ק"ש הוא בחי' העלאה לבא לבחי' בכל לבבך עד"מ העלאה וקיבוץ הדמים מהאברים ללב ע"כ תקנו לומר מזמורים מיוחדים שמזמור זה הוא העלאה מבחי' אברים אלו ומזמור שני העלאה מאברים אחרים וכמ"ש בכתבי האריז"ל שמזמורים דהללויה * יש בכל אחד רמז לעשר ספירות, אך שבמזמור זה הן ע"ס דז"א דיצירה ובמזמור שני באו"א דיצירה כו' ע"ש, וכ"ז הוא בחי' רצוא והעלאה ואח"כ שמו"ע ברוך אתה הוי' הוא בחי' שוב והמשכה, וכן עסק התורה ומצות מעשיות והוא כמו שהדמים נמשכים מן הלב לכל הרמ"ח אברים ושס"ה גידים כך המצות נקראים רמ"ח אברים דמלכא, ומצוה בלא כוונה כגוף בלא נשמה והכוונה הוא התפלה (כמ"ש במ"א ע"פ לא הביט און ביעקב) לכן זהו כמשל התפשטות והמשכות הדם מהלב לכל הרמ"ח אברים, וכך יובן למעלה ג"כ כי גם בחי' המלכות הנה בלילה יורדת לבי"ע וה"ז כמו ירידת הדם מהלב עד ציפורני הרגלים וירידתה זו לברר רפ"ח ניצוצים, ואח"כ מחצות לילה מתחלת לעלות והוא כמו שהדמים עולים אל הלב ועי"ז נמשך מהמוח ללב והוא עניין יחוד או"א וזו"נ בק"ש ותפלה כו' וזהו שכנס"י נקרא לבי לבבתני אחותי כלה (ועמ"ש ע"פ ולבי ער כו' דופק כו' וה' פקד כו' ע"ש) וע' באגה"ק בסופו סי' ל"א ד"ה נודע בשערים מ"ש בתיקונים.

והנה אנו רואים באדם שאם סיבוב והילוך רוח החיים מהלב לכל האברים ומהאברים אל הלב הוא כהלכתו אזי האדם בריא בתכלית אך אם יש איזה קלקול באיזהו מקומן כמו איזה אוטם ומכה באיזה אבר המונע ומעכב או ממעט סיבוב והילוך הדם אזי נפסק או מתמעט הקשר הלז המחבר כל האברים אל הלב ואזי נופל האדם למשכב וחולי ה' ישמרנו וצריך רפואה, וכך הנמשל בעבודה, כי עסק האדם כל היום הוא כמשל המשכת החיות מהלב אל האברים *, אך אם העסק בהיתר יוכל למחר לחזור ולעלות מהאברים אל הלב להיות ואהבת בכל לבבך אבל אם נכשל באיזה עון ה"ז כמו מכה באיזה אבר המונע ומעכב ההעלאה ונפסק הקשר וזהו חולי הנפש ועז"א מכף רגל ועד ראש אין בו מתום פצע וחבורה כו' ואין תקנה כ"א ע"י תשובה שנק'

וכמ"ש בכתבי האריז"ל: סידור האריז"ל במקומו. הובא ונת' בסידור עם דא"ח.

דהללוי' . . ביצירה כו' ע"ש: בתו"א שם: דהללוי' הן ע"ס דיצירה שבמזמור זה הוא מלכות דיצירה ובמזמור שני עד יסוד דיצירה כו' ע"ש.

במ"א ע"פ לא הביט: לקו"ת בלק ע, ד ואילך.

ע"פ ולבי ער: סה"מ תקס"ב ח"ב ע' שנח. וראה גם לקו"ת שה"ש לה, סע"ב ואילך.

האברים, אך אם: בתו"א שם: האברים דהיינו מהתפלה אל רמ"ח מ"ע רמ"ח אברים וגם לכל מעשה האדם ע"ד וכל מעשיך יהיו לש"ש, ולכן אם.

רפואה כמשאמרז"ל גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם והוא בחי' בכל מאדך שמבחי' זו נמשך רפואה אם ח"ו יש קלקול בבחי' אהבה דבכל לבבך, כי תשובה קדמה לעולם, פי' שממשיך אור מבחי' שלמעלה מכל החיות דהשתלשלות העולמות והיינו ע"י מאדך בחילא יתיר, ולכן ביכולת המשכה זו לתקן הפגם והקלקול שבסיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים שהוא בחי' האור והחיות המחי' עולם שנה נפש בחי' מלכותך מלכות כל עולמים שנק' לבי כנ"ל, וכיון שע"י תשובה נמשך בחי' ממעמקים מגלה עמוקות מה שהוא נמשך אור חדש ומחודש ע"כ חוזר ומחדש החיות כו' (ותיקון המכה הוא ע"י הווידוי דברים אשמנו בגדנו גזלנו כו').

והנה התורה נק' ג"כ רפואה לנפש וכמ"ש ולכל בשרו מרפא והיינו ג"כ משום דהתורה קדמה לעולם שבה וע"י נמשך ג"כ אור חדש מלמעלה מהשתלשלות, וזהו ביום חתונתו זו מ"ת פי' כי התפלה נק' עבודה שבלב והוא ענין שמחת לבו ובלב הוא יסוד האש שהוא העלאה מלמטלמ"ע, אך יסוד המים הוא במוח ובו שורה כח התענוג שבנפש כי מים מגדילים כל מיני תענוג והתענוג הוא למעלה מן השמחה, והנה עד"מ הטפה נמשכת מיסוד המים שבמוח ובה מתלבש מעצם השכל והתענוג שבנפש ולכן עי"ז נעשה הולדה חדשה להוליד בדומה לו והיינו דוקא ע"י התלבשותם בטפה גשמיות משא"כ בדיבור כו' כמו כן ע"י התלבשות התורה בעשיי' גשמיות היום לעשותם יומשך עי"ז אור חדש ממש מאוא"ס ב"ה מלמעלה מהשתלשלות וז"ש אין כל חדש תחת השמש משא"כ עמלא דאורייתא דהיא לעילא מן שמשא ממשיך אור חדש כי ס"ר אותיות התורה הן אותיות המחשבה והרי במח' א' צופה ומביט כו' והתורה היא מבחי' מאד עמקו מחשבותיך עמקו דווקא בחי' עומק המחשבה וכמו גבי תשובה כתי' ממעמקים והיינו דוקא ע"י התלבשות התורה בגשמיות וכמשל הנ"ל (ועמ"ש במ"א ע"פ והקרבתם מנחה חדשה) ופי' וענין אור חדש הוא כי הנה ידוע דשרש כל ההשתלשלות דאבי"ע הוא נמשך מבחי' הקו והחוט, והוא נמשך ע"י צמצום ומקום פנוי מתחלה ונמשך אח"כ רק קו ולכן כל מה שנמשך מבחי' הארת הקו לא נק' אור חדש ממש *, וזהו ענין אין כל חדש תחת השמש כי הארת הקו נמשל ג"כ לשמש שבוקע הענן והמקום פנוי כו', אך אור הנמשך מעצמות אא"ס שלמעלה מהחלל והקו נק' אור חדש וכמארז"ל על דברי תורה בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כו' ולכן נק' חתן חות דרגא מדלג על ההרים בחי' דילוג מלמעלה מהשתלשלות כו' ולכן בקרבנות הנשיאים הוכפל בתורה בכ"א ולא אמר וכן הקריב נשיא פלוני, אלא משום דאעפ"י שצירופי האותיות שבכל קרבן של כל הנשיאים שוין הן ממש מ"מ

כמשאמרז"ל גדולה תשובה: יומא פו, ב.

ועמ"ש במ"א ע"פ והקרבתם: אוה"ת שבועות כרך ה' ע' א'תקע.

ממש: בתו"א שם: ממש כו'. וליתא שם הפיסקא: וזהו ענין . . פנוי כו'.

וכמארז"ל . . בכל יום . . כחדשים: ספרי ופירש"י ואתחנן ו, ו.

האור המלובש בהן הוא בכל א' בחי' אור חדש ממש וכמו שלשים ומאה משקלה שהם ה' שמות הוי' הנה בכל קרבן של נשיא נמשך בחי' ה' שמות דהוי' חדשים מעצמות המאציל מה שלא נמשך כן בשל נשיא שלפניו כו' על דרך ממעמקים קראתיך הוי'.

וזהו צאינה וראינה פי' צאינה ממקום שרשם למעלה בג"ע להתלבש בעוה"ז הגשמי כי דווקא היום לעשותם בעוה"ז אז יומשך ע"י התורה אור חדש ומחודש כו' משא"כ למעלה ברוחניות * הכתרי' אין כל חדש תחת השמש כנ"ל. במלך שלמה במלך שהשלום שלו, פי' ע"י שנמשך אור חדש מלמעלה מהשתלשלות נעשה בחי' שלום והתחברות ב' הפכים משפיע ומקבל אש ומים ולכן ארז"ל העוסק בתורה משים שלום בפמשמ"ע ובפמשמ"ט, כי הנה מלכות דאצילות נעשה עתיק לבריאה ומחבר אצילות עם בריאה אף שאצילות ובריאה הם ב' הפכים והכח הזה בבחי' מל' דאצילות להיות כי נעוץ סופן בתחילתן ושרשה מבחי' כתר שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ע"כ ביכולתה לחבר אצילות עם בי"ע וכידוע בענין המשל ופחד עמו ע"כ עושה שלום במרומיו כו' וזהו מלך שהשלום שלו היינו בחי' מלכות דא"ס שכל השלימות נמשכים ממנה.

בעטרה שעטרה לו אמו, כי מצות התורה הן תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן שהם תר"ך עמודי אור בחי' כתר ועטרה והוא מה שלמעלה מהשתלשלות, והנה עד"מ העטרה היא עשויה מאבנים טובות מאירים ומבהיקים מאד והרי גוף האבנים הם רק בחי' דומם אלא לפי שמזככים אותם והוא * דבר הפלא שהדומם כאבן יאיר כ"כ ולכך ניתן לתכשיט על הראש אעפ"י שהראש מעלתו נכבדת להיות בו שוכן אור החכמה כו', וכך המצות נעשים בענינים גשמי' מבחי' קליפת נוגה אלא ע"י הבירור נעשה מזה עטרה ובחי' המשכת הכתר והוא לעילא מן שמשא כו'.

ביום חתונתו זו מ"ת, גם * כבר מבואר למעלה הטעם שנק' ביום חתונתו שהוא המשכת ח"ע מוחא כו' ובזה מתלבש כח התענוג שהוא פנימי' הרצון

ברוחניות . . תחת השמש כנ"ל: בתו"א שם: ברוחניות כו'. וליתא כ"ז.

במלך שלמה במלך שהשלום שלו: ראה שבועות לה, ב. שהש"ר פ"א, יא. פ"ג, כ. ועוד.

ארז"ל העוסק בתורה משים שלום: סנהדרין צט, ב.

וכידוע בענין המשל ופחד עמו: ראה אגה"ק סי"ב. ובשם הה"מ: לקו"ת תזריע כג, ג (וראה המ"מ לשם). ביאוה"ז ח, ג. סה"מ תקס"ג ע' נב. סה"מ אתהלך לאזניא ע' יב, ועוד. ובביאור ד"ה ביוהשמע"צ דתקע"ב (גוכי"ק אדהצ"צ מס' 1116 — לא נדפס לע"ע) מובא בזה"ל: בשם הה"מ ז"ל ששמע [כ"ק אדה"ז] ממנו סוכות האחרון תקל"ג.

והוא . . ולכך ניתן: בתו"א שם: ולפי שהוא דבר פלא שהדומם כאבן יאיר כ"כ ע"כ הם יקרים מאד ולכך ניתן.

גם: בתו"א שם ליתא.

כנ"ל. ושמחת לבו זה בנין בהמ"ק פי' פתיחת הלב נק' שמחת לבו משא"כ בגלות נק' חולת אהבה שאין הסיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים כדבעי, וע"כ אומרת סמכוני כו' ע"י התורה שנק' רפואה כנ"ל. והנה התענוג והשמחה לכאורה ענין א' הם, אבל באמת ב' ענינים המה, כי עד"מ עשיר שיש לו מטמון כסף וזהב באוצרו הוא שמח וטוב לב אעפ"י שהממון רחוק ממנו כמה מאות פרסאות אך להיותו יודע שישנם בשלימות בוודאי אעפ"י שמכוסה ונעלם הוא מעיניו עתה ישמח לבו מאד, וזהו ענין ומהות השמחה שיכול להיות על הטוב אף כשהוא נעלם ומכוסה מעיניו. אבל ענין התענוג והשעשועים אינו אלא דוקא כשרואה הדבר המעונג בעיניו ממש כמו שעשוע האב עם בנו הוא דוקא כשרואהו בעיניו משא"כ מרחוק אינו שייך תענוג רק שמחה ולכך מברכין ברכת הראיה כשרואה אדם החביב לו כו', והנמשל יובן בענין שמחה ש"מ דהנה טעמי תורה לא נתגלו עתה שאין עתה הגילוי רק שכך רצונו ית' ולע"ל יתגלו טעמי התורה בחי' עונג עליון שיש בכל מצוה אמנם גם עתה ידוע לנו שמלובש ונמשך בהמצוה מבחי' תענוג העליון רק שאין מהותו מושג ולכן יכול להיות מזה בחי' שמחה גדולה וכמ"ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל כמו שהעשיר שמח מהמטמון אף שאינו רואה בעיניו כו', אך לע"ל יתגלה מהות התענוג העליון, וזהו ישקני מנשיקות פיהו, ולכן בהמ"ק נק' שמחת לבו שהי' האור ג"כ מוסתר בארון וכפורת כו', וכן תפלה באהוי"ר הוא ג"כ רק השגות המציאות ולא המהות. אך ביום חתונתו * נמשך בחי' תענוג אלא שמכ"מ עכשיו אין התענוג בגילוי שמלובש ג"כ בהתלבשות בענינים גשמיי' כ"א לע"ל יתגלה מתוך הלבושים וע"ז נאמר צאינה * וראינה בבחי' ראי' ממש כמ"ש ולא יכנף עוד מוריך, והיו עיניך רואות את מוריך.

עוד י"ל בדרך אחר שהתורה נק' רפואה דהנה כתי' כל המחלה אשר כו' לא אשים כו' כי אני ה' רופאיך, והקשו א"ל ישים החולי רפואה למה, והתירוץ שהוא כמו שיש מלך או שר מחזיק אצלו רופא המורה לו הנהגה טובה שלא יבא לידי חולי כו' וזהו נק' ג"כ רפואה וזה הרפואה הוא ע"י התורה, אך אם כבר הגיע הקלקול אזי הרפואה ע"י התשובה, וב' הדרכים אמת שיש תורה ויש תורה כו' ע"ד מעיקרא כי עביד איניש אדעתא דנפשי' קעביד הוא רק רפואה ע"ד הב' אבל יש בחי' עוסק בתורה לשמה ואז ממשיך אור חדש כמ"ש ממושבותיכם תביאו כו' לכן היא רפואה כמו תשובה כו', גם

חתונתו: בתו"א שם: חתונתו זו מ"ת.
צאינה: בתו"א שם ליתא.
עוד י"ל: מכאן ואילך ליתא בתו"א. ובמקום זה נמצא שם פיסקא אחרת.
והקשו א"ל ישים החולי: ראה מכילתא עה"פ (בשלח טו, כו). סנהדרין קא, א. וראה גם אגרות קודש כ"ק אדהאמ"צ ע' רפז. אוה"ת בשלח ע' תקפה. משפטים ע' א'ריד. נ"ך ע' שס. ועוד.
מעיקרא כי עביד איניש: פסחים סח, ב.

דכמו שתלמוד מביא לידי מעשה כך ג"כ לידי תשובה כמאמרז"ל המאור שבה מחזירו למוטב, וב' הבחי' אלו שבתורה נק' גשם וטל כמ"ש במ"א ע"פ האזינו כו' יערוף כמטר כו' ותזל כטל כו' ע"ש.

———●———

ו, ה

תורת אדמו"ר שנא' ל"ג בעומר שנת תקצחי"ת לפ"ק

(שה"ש ס"ו פסוק ה') הסבי עיניך וגו' עי' בזוהר פ' קדושים דף פ"ד ע"א

מה שפי' בזה, והענין דהנה ישראל נק' עיני ה' כמ"ש עין ה' אל יראיו (וכתי' כאישון עינו גם ארז"ל כאלו נוגע בבבת עינו). הנה העינים הם בחי' פנים ששם עיקר החיות ראיה ושמיעה וגם במקום שאדם רואה שם מחשבתו משא"כ בחי' אחוריים אין שם רק חיות מועט מה שלוקח מהארה וזיו שבפנים והוא ענין השערות אחורי עורף שהוא רק התפשטות הארה וזיו בלבד מן החיות שבפנים (ולכן בפנים אין נולדים שערות כי שם גילוי עצמיות החיות שלמעלה מבחי' צמצום ושערות וכמ"ש במ"א בענין תיקון ואמת שלהיותו בחי' פנים פנוי משערות הוא למעלה גם מבחי' י"ג* ת"ד וע"ז נאמר יאר ה' פניו כו') כמ"כ ענין ישראל שהם בחי' פנים ששם ראי' ושמיעה עיני ה' משוטטות כו' כדכתיב יאר ה' פניו אליך היינו שה' מאיר לישראל שיהי' להם בחי' פנים ורצון ותשוקה אליו ית' (וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני שיהי' גילוי פנימיות הלב והיינו ע"י את פניך ה' אבקש כמ"ש במ"א ע"פ כי תצא למלחמה כו' וזהו כמים הפנים לפנים כו'). ומ"ש אח"כ עוד ישא ה' פניו היינו אף אם גם לפעמים עונות מבדילים שאין לנו בחי' פנים עכ"ז ה' בטובו עושה לנו בחי' פנים אף בלי דעת כלל וזהו ישא ה' פניו אליך כו' (כמ"ש במ"א שבחי' ישא הוא העלאה למעלה לבחי' שאין שם בחי' אחורים כלל שהוא למעלה מבחי' צמצום ולכן משם יומשך יתר שאת לישא ולהמשיך בנו בחי' פנים

המאור שבה מחזירו למוטב: **ראה ירושלמי חגיגה פ"א סה"ז (וקה"ע שם). איכ"ר פתיחתא ב (ומת"כ שם).**

במ"א ע"פ האזינו: **לקו"ת האזינו עה, ד ואילך.**

הסבי עיניך: **נדפס מהכת"י: 753 קמה, א (בכותרת הנ"ל). 286 ז, א (בכותרת הנ"ל). 423 כו, ב (רק חלק). 655 קצ, א. 669 עז, א. מאמר זה נדפס ג"כ בשינויים בלקו"ת שה"ש לה, א. וראה אוה"ת שה"ש כרך ב' ע' תקנט.**

במ"א בענין תיקון ואמת: **לקו"ת מסעי צג, א.**

י"ג: **בכת"י ב: י"ב.**

במ"א ע"פ כי תצא: **לקו"ת תצא לה, ג — לו, ב.**

במ"א שבחי' ישא: **ראה לקו"ת נשא כו, ד. כז, ב ואילך.**

אף גם בשעה שאין לנו בחי' פנים וכמאמר פנים אין לנו פניך לחלות, ובחי' ראשונה נמשך ע"י מצות התורה וזהו את פניך הוי' אבקש והב' ע"י מצות דרבנן כמ"ש בגמרא והם מדקדקים עד כזית כו') משא"כ אוה"ע אין להם בחי' פנים כלל וכל החיות שלהם הוא רק מבחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפי' וז"ש ועשו אחי איש שעיר אף בהיותו אחי בקבלת הארה וזיו מעט מן הקדושה הוא רק מבחי' שערות שהוא אחורי עורף ולא בחי' פנים כלל (וכן פרעה אותיות ערף שמשם יניקתו כידוע בפי' עבדים היינו לפרעה כו'. אבל יעקב נק' איש חלק כי חלק הוי' עמו שחלק מחכמתו ליראיו משא"כ בחי' שנתן כו') אבל ישראל נק' בחי' פנים ולכן כל אחד מישראל הרצון שלו תמיד לדבקה בה' אחד ואינו רוצה בשום אופן ליפרד ממנו אף בשעת עסקיו במו"מ הוא רק בחי' שכחה שהוא ג"כ בחי' אחוריים שהרי אף כשנזכר בעת עסקיו על ה' אחד יתעורר לבו מאד על ה' אחד וזהו מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ אף בהיותו בחי' ארץ הוא גוי אחד (ועמ"ש ע"פ שובה ישראל כו' בהיותו קרוב כו' החזרת פב"פ) ומה שנדמה לנו שאינו כן הוא מחמת רוח שטות כו'.

וזהו סמכוני באשישות, דהנה בזמן הבית הי' הקב"ה עמנו פב"פ בלי שום מסך מבדיל (עמ"ש ע"פ כי ההרים ימושו) והו"ע אהבה בתענוגים משא"כ עכשיו בגלות מחיצה של ברזל מפסקת כו' ונק' חולת אהבה שנתחלשו חושי האהבה ואומרים על מר מתוק מפני שאין לנו טעם וריח כמ"ש טעמו וראו כי טוב ה' כו' טועמיה חיים זכו טוב ה' לכל כו' ולכן אף שכעת * יש לכל אחד בחי' פנים להשתוקק מאוד לדבקה בה' אחד עכ"ז בעת מו"מ הוא בהסתר פנים מה' אחד (וזהו יונתי בסתר המדריגה כי יונתי הוא כמ"ש עיניך יונים בחי' פנים ועכשיו הוא בהסתר המדריגות כו') ואף בלמודי התורה בפשטים גשמיים שנתלבשה התורה בהשתלשלות רבות ושונות ג"כ אין לו בחי' פנים ודביקות לה' אחד מפני מחיצה המפסקת עתה להיות בחי' חולת אהבה, ולכן מבקשת סמכוני באשישות גרבי יין המשומר שהוא בחי' המקיים ומחזק את האהבה בל תמוט (וכמ"ש חכלילי עינים מיין מה שטועם יינה של תורה פנימיות התורה נכנס יין יצא סוד הוא גילוי בחי' האהבה רבה כו' ונעשה חכלילי עיניים התלהבות האהבה דאינון מוקדין לי' בשלהוביתא דרחימותא הנזכר בזוהר

וכמאמר פנים אין לנו פניך לחלות: פיוט „מרובים צרכי עמך".
בגמרא והם מדקדקים עד כזית: ברכות כ, ב.
כידוע בפי' עבדים היינו: ראה לקו"ת להאריז"ל וישב מ, א. סידור האריז"ל כוונות סדר פסח. סידור עם דא"ח רצג, ג. ס' מאמרי אדה"ז עה"ת ח"ב ס"ע תקיג (ובהמ"מ שם).
ע"פ שובה ישראל: לקו"ת ש"ש סו, ב ואילך.
ע"פ כי ההרים ימושו: לקו"ת תצא מ, א ואילך.
שכעת: בלקו"ת שם: שבעת התפלה.
וכמ"ש חכלילי: ראה תו"א מז, א ואילך.

פ׳ קדושים שם וגם חכלילי חיך הטועם כו׳) רק תמיד יהי׳ בחי׳ כלה כלתה נפשי לה׳ אחד וזהו בקשת כנ״י סמכוני באשישות שעי״ז יהי׳ תמיד עיני אל ה׳ ולא לעסוק כלל בדברים תחתונים וע״ז משיב לה הקב״ה הסבי עיניך מנגדי כו׳ כ״א היות שזהו בחי׳ גדולה אבל זה צ״ל רק לפי שעה בשעת התפלה לאסתכלא ביקרא דמלכא אבל אח״כ צ״ל בבחי׳ שוב והוא תכלית הבריאה כי בשביל הרצוא בחי׳ חכלילי עיניך כו׳ לא הי׳ צריך להיות ירידת והתלבשות הנשמה למטה כי למעלה הרצוא יותר ואין זה הדרך האמיתי כי ע״י הרצוא גורמים ג״כ למעלה דאינון מוקדין כו׳ אלא צ״ל בחי׳ רו״ש ואם רץ לבך שוב לאחד דהיינו כשמתעורר אהוי״ר ורצון להדבק בה׳ אחד שוב לאחד להיות לו דירה בתחתונים להמשיך אלהות בזה העולם דוקא ע״י לימיד התורה בענינים הגשמיים באו״ה ודיני ממונות ומעשה הצדקה וגמ״ח ותפילה בכוונה עד״ז יהי׳ עיקר העבודה ולא בחי׳ רצוא בלבד.

וזהו הסבי עיניך שלא להיות הכל בבחי׳ רצוא לבד שזהו בחי׳ עיניך ובחי׳ יונתי (ובחי׳ זו נק׳ כלה לשון כלתה נפשי אבל השוב הנה עי״ז נעשה בבחי׳ אשה שמקבלת טיפת ח״ע שבתורה ועם היות שהטיפה גשמית הרי עי״ז דוקא נעשה הולדה חדשה משא״כ מבחי׳ יונתי כו׳ כי בחי׳ עיניך זהו שרש בחי׳ העגולים שהוא ביטול העלול לגבי העילה שלו וכזיו השמש בשמש ובבחי׳ זו לא שייך שום בחי׳ זווגים כ״א בבחי׳ יושר שהוא בחי׳ התלבשות שעי״ז נמשך מהות ועצמות ח״ע ולא הארה לבד כמו ע״י הסתלקות שהוא רק בחיצונית בלבד כו׳ ועמ״ש ע״פ והקרבתם מנחה חדשה כו׳ ולכן ע״י זיווג ויחוד הנ״ל נשקט תשוקתה וכמ״ש ושבתה הארץ וז״ש ויכל אלקים ואח״כ כי בו שבת מנוחת שלום ושלוה השקט ובטח. והנה בחי׳ כלה זהו רק בחי׳ חיצוניות עד שלא קבילת דכר כו׳ משא״כ אשה כי תזריע וילדה זכר כו׳) וזהו הסיבי עיניך מנגדי פי׳ כי בחי׳ רצוא הוא מנגדי כמ״ש בזוהר ס״פ אחרי דע״ט ע״ב בענין שרפים עומדים ממעל לו וע״ז כתיב בקרח הנועדים על ה׳ כו׳ כי אין זה תכלית רצונו ית׳ להיות רצוא כי לשבת יצרה כתיב ע״כ בחי׳ זו להיות נכלל בבחי׳ רצוא הוא מנגדי שהם הרהיבוני פי׳ לשון גדולה וכמ״ש והתגדלתי כי בחי׳ רצוא הנ״ל נמשך מההתבוננות בגדולת ה׳ איך שלגדולתו אין חקר וכולא קמי׳ כ״ח ולכן ירצה ויתפוץ להתכלל למעלה ולא להיות למטה אך רצונו ית׳ דוקא להיות דירה בתחתונים כי במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו משא״כ בחי׳ רצוא לבד הוא בחי׳ הרהיבוני בחי׳ גאה וגדול׳ להתעלות למעלה מבלי שיהי׳ בחי׳ הדירה בתחתונים הנק׳ ענוותנותו וכמ״ש אשירה לה׳ בבחי׳ רצוא כי גאה גאה בחי׳ רוממות כו׳ והוא בחי׳ ועבד הלוי הוא להתעלות מעלמא דאתגליא לעלמא דאתכסייא הנק׳ הוא בחי׳ אתה הוא ה׳ לבדך ולכן הי׳ עבודתם לשורר כו׳ אבל הלוים היו כפופים לכהנים כמ״ש

ועמ״ש ע״פ והקרבתם מנחה: ראה אוה״ת שבועות כרך ה׳ ע׳ א׳תקע ואילך.
כמ״ש והתגדלתי: יחזקאל לח, כג.

וילוו עליך וישרתוך כי העיקר הוא המשכה שאח"כ בחי' שוב כו' וגם ניגון הלוים הי' בבחי' רו"ש ולכן והניף אותם אהרן כו' להמתיק גבורות בחסדים כי השוב זהו אמיתת גדולתו ית' וכמאמר וענווה גדולה מכולם ותדע שהוא כן שהרי נאמר רם על כל גוים ה' כו' מי כה' אלקינו כו' המשפילי פי' שהעע"א מנשאי' ג"כ אותו ומפני רוב התגשאותם אותו דקרו לי' אלקא דאלקיא הגבה למעלה הם ממעטים המשכות אלהות בזה העולם כי אומרים שזהו השפלה אצלו להיות למטה אבל באמת מי כה' אלקינו המגביהי לשבת יותר מן הרוממות שהם מחשבים כי הם סוברים שהתהוות ממנו ית' ע"ד עו"ע וכשיש ריבוי השתלשלות עו"ע כ"כ עד שנתהווה העולם השפל לכן הוא השפלה לעילה וסיבה ראשונה להשפיל א"ע כ"כ למטה וע"כ סוברים שאינו משגיח למטה כו'. אבל באמת שהוא ית' למעלה מעלה מבחי' זו דעו"ע כי הוא בחי' סוכ"ע ואצלו ית' החכ"ע והעשי' גשמיות שניהן שוים א"כ כמו שמשגיח בח"ע כך ממש משגיח בעשי' הגשמיות ובכל מעשה האדם הילוכו ושבתו וקומו וכל צרכיו כו' וזהו וענוה גדלה מכולם והיינו כי גאה גאה שרוממותו יותר מבחי' גאה גדולה והיינו המשפילי לראות בשמים ובארץ ומזה נשכיל ג"כ בדרך העבודה שאם העבודה הוא רק בבחי' רצוא להתכלל למעלה זהו שהם הרהיבוני שגדולתו ית' למעלה ואין זה רק מצד בחי' ממכ"ע והשתלשלות עו"ע בבחי' זו שייך לומר כן שגדולתו מתגלה למעלה יותר אבל באמת בבחי' סוכ"ע מעלה ומטה שוין ולכן עיקר העבודה דוקא בחי' שוב בלימוד התורה בענינים גשמיים וצדקה וגמ"ח בפו"מ וזהו שאמר הקב"ה לכנס"י שלא תהי' רק בבחי' רצוא לבד רק הסבי עיניך מנגדי ותהי' עבודתך בדברים תחתונים להמשיך אלהות למטה וזהו יתגדל ויתקדש כו' בעלמא דברא כו' שלפי שהוא ית' קדוש ומובדל מכל העולמות ע"כ יומשך גלוי אלקות בעוה"ז הגשמי כו' (ועי' בזוהר פ' בלק דף קצ"ב ע"ב דשרו של ישמעאל נק' רהב כי נשתלשל מבחי' גדולה וחסד כו' וגם הוא עד"מ דקרו לי' אלקא דאלקיא וע"ש במ"ת הופיע מהר פארן כו'. ועי' בזוהר ויקרא ד"ז אימת גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו דכר בלא נוק' לא נק' שלים ופי' עיר אלקינו הם אותיות התורה שהם המשכות למטה).

שערך כעדר העיזים פי' אם תאמר איך יתכן הדרך הזה לעסוק בעבודה בדברים גשמיים תחתונים הלא ח"ו בהעמיק מחשבתו בדברים תחתונים ישאר בלי שום דביקות וקדושה כלל לה' אחד וע"ז אמר שערך כעדר העיזים ששערות הם מותרות הגוף ולא עצמות הגוף ולכן איתא בזוהר שבשערות העיזים יש יניקה לחיצונים (וכך כשעוסק בדברים תחתונים נופל

והניף אותם אהרן . . גבורות בחסדים: **ראה סה"מ אתהלך לאזניא ע' קנג. ועוד.**
וכמאמר וענוה גדולה מכולם: **ע"ז כ, ב. ראה גם אוה"ת וישב רנט, ב.**
וע"ש: = **ועיין שם** (בזוהר פ' בלק).
בזוהר שבשערות העיזים יש יניקה לחיצונים: **ראה זח"ב קפה, א־ב. זח"ג מח, ב. לקו"ת אמור לב, א.**

מבחי׳ פנים הנ״ל בבחי׳ אחוריים שמשם נמשך השערות והמותרות והוא ההתחכמות בעניני העולם ונק׳ מותרי המוחין והוא בחי׳ כעדר העיזים משא״כ מבחי׳ פנים אין מקום לשערות אלו כנ״ל וא״כ איך אמר הסבי עיניך כו׳ שלא להיות בבחי׳ רצוא כו׳ כ״א בבחי׳ שוב בעבודה בדברים תחתונים והלא מזה יוכל להיות נמשך בחי׳ שערך כו׳ דעם היות התומ״צ הם אדרבה תכלית בחי׳ פנים כמ״ש באור פניך נתת לנו כו׳ אך כיון שנתלבשה בעניניים גשמיים אשר הענינים גשמיים אלו הם בחי׳ אחוריים א״כ יוכל להיות נמשך אחר גשמיות הענינים ולכן אמרו האומר אין לי אלא תורה אפי׳ תורה אין לו ועמ״ש במ״א בדרוש ברכה שני׳ דיוצר האדם צ״ל חותם בברוך כו׳ ע״ש).

אך ע״ז אמר שגלשו מהר הגלעד גלישא תרגום קרחת גלישתא ובזוהר ויחי דרי״ז מאן דגליש למטרוניתא דהיינו שע״י עסק התומ״צ שהם עצמם מבחי׳ פנים ולכן אף שנתלבשו בעניני גשמיות ויש בכוחו לדחות ולהעביר המותרי מוחין כשישים לבו לזה וזה נמשך מהר גלעד כו׳ שזה כבר נעשה בימי יעקב ולבן ששמו גלעד מחיצה המפסקת כדכתיב עד הגל הזה אם נסתר כו׳ שלא יתקרבו הקליפות להקדושה כשיתראה הגל הזה (והוא בחי׳ המסך המפסקת בין הקדושה לסט״א בחי׳ חשמ״ל ושרשו מהמסך המפסיק בין אצי׳ לבריאה שע״י מסך זה לא יוכלו הקליפות להתקרב לקדושת האצי׳ שהוא אור התומ״צ).

וענין הגל הזה בעבודה ומה שנק׳ הר הגלעד הוא משארז״ל רשעים נדמה להם כחוט השערה וצדיקים נדמה להם כהר ועמך כולם צדיקים פי׳ שכל איסור קטן נדמה להם כהר ומסך ומבדיל בינו לבין קונו (וזה בא ונמשך מבחי׳ יראת חטא וענין בחי׳ יראת חטא הוא בחי׳ היראה הכלולה באה׳ שמצד עצם האהבה מתירא מן החטא שלא ינתק חבל האהבה כו׳ ולכן נדמה לו כהר ומסך מבדיל ונק׳ הר הגלעד שהוא מחיצה המפסקת כו׳. או הר הוא האהבה וחסד דקדושה שמזה נמשך יראת חטא להיות גל עד ומחיצה מפסקת בינו לסט״א) וממילא כשישים אל ליבו כל הנ״ל שהוא בחי׳ הר ומחיצה מפסקת אפי׳ עבירה קלה שבקלות ממילא לא ישאר ח״ו בעניני גשמיות בלי כוונת הלב המשכת אלהות בזה הדבר וזהו גליש למטרוניתא עי״ז העבודה כי הוא גלישת השערות דמטרוניתא וכמ״ש במ״א ע״פ וגלחה את ראשה כו׳. גלעד הוא אבנים כשהבית נופל ונעשה חורבה נק׳ גל כמ״כ אבנים הם אותיות וכשהצירופי אותיות הם בדברים בטלים נעשה ג״כ בחי׳ חורבה ולכן זהו הר ומסך מבדיל כו׳ (וז״ש ג״כ גבי לוים הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער

במ״א בדרוש ברכה שני׳: תו״א ז, א. סידור עם דא״ח קלב, ד.
משארז״ל רשעים נדמה להם: סוכה נב, א.
וכמ״ש במ״א ע״פ וגלחה: ראה לקו״ת תצא לו, ג. לז, ב.

כו' ועי' בזוהר ח"ג דמ"ת ע"ב ומ"ט א' שהוא ענין דגליש כו' וכענין שגלשו מהר הגלעד וע"ש מי חטאת שיורא טלא כו' והוא בחי' יראה הנ"ל ואח"כ והניף אהרן א' הר נו"ן דלאחר שגלשו מהר הגלעד יתעלו ע"י בחי' אהרן בחי' הר הנמשך מבחי' אלף פלא עליון כמ"ש במ"א. והנה בכהנים הי' דוקא בחי' שערות כי הם נק' קדושים ומבחי' זו אין יניקת החיצונים וז"ש אח"כ שיניך כעדר הרחלים ועמ"ש ע"פ ולבן שינים מחלב וז"ש יונתי תמתי פי' יונתי בחי' עיניך יונים ואח"כ צ"ל הסבי עיניך לבא לבחי' תמתי וזהו שכולם מתאימות כו').

ו, ו

בס"ד פ' צו

שינייך כעדר הרחלים כו'. הנה כתיב וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה. ופ' זה מבואר במ"א באריכות ע"פ ואלה המשפטים כו'. ותוכן הענין הוא כי הנה זרע אדם הם הנשמות הגבוהים שנמשכו מבחי' אדם העליון בצלמנו כדמותינו (ונק' אחים ודיעים או בנים למקום), ויש להם דעת באלקות ע"ד אברהם הכיר את בוראו, ולכן אין העולם מסתיר להם, וזרע בהמה נשמות נמוכות שאין להם בחי' דעת והכרה ממש, אף שיש להם שכל והשגה ומתבוננו' שהקב"ה מהוה כל העולמות, רק שאין נרגש זה בנפשו ע"ד מבשרי אחזה אלוה. וה"ז כבהמה שיש לה ראי' ושמיעה רק שאין לו דעת, ועמ"ש ע"פ וידעת היום וע"פ כי מנסה כו' לדעת כו', וע"פ ואתחנן מענין דישתמודען לי', במאמר הכל

אהרן בחי' הר . . אלף . . כמ"ש במ"א: לקו"ת נשא כא, א. סה"מ תקס"ג ע' קכה. ועוד.

ע"פ ולבן שינים מחלב: תו"א מז, ד. מח, ג.

שינייך כעדר: נדפס מהכת"י: 666 צה, א בכותרת: פ' צו. 791 עא, א. וראה ד"ה זה בלקו"ת שה"ש לו, ד. וסה"מ תקס"ה ע' רצה (ביאור על ד"ה ואלה המשפטים). ואוה"ת שה"ש ע' תקסז. ולהלן המאמר שלאח"ז.

וזרעתי את בית ישראל: ירמי' לא, כו. שם נוסף „ואת בית יהודה". ובגמ' חולין ה, ב (ויל"ש ויקרא רמז תלה) וברוב המקומות בדרושי חסידות הובא הפסוק בהשמטת תיבות אלו.

במ"א באריכות ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עד, ג ואילך.

ע"פ וידעת היום: לקו"ת ואתחנן ד, א ואילך.

וע"פ כי מנסה: לקו"ת ראה יט, ב ואילך.

וע"פ ואתחנן: לקו"ת ואתחנן ב, א ואילך.

במאמר הכל כשרים לקדש: לקו"ת חוקת ס, סע"ג (והשוה בהנסמן בהגה"ה שם).

כשרים לקדש מ״ח חוץ מחש״ו מענין שהקליפות אין להם מוח הדעת, ועי׳ במאמר רב שמואל ב״י מרקד אתלת ובביאור דמ״ר.

והנה מרבע״ה משפיע בחי׳ דעת בכנ״י גם בבחי׳ זרע בהמה, וע״כ נק׳ רעיא מהימנא שזן ומפרנס את האמונה, ונק׳ גואל ראשון שאמר להם ביצ״מ וידעתם את הוי׳ שזהו בחי׳ גאולה. והוא גואל אחרון להיות ומלאה הארץ דעה לע״ל. וזהו ונתתי, משה ימשיך בחי׳ עשב ע״ב שי״ן דעת מקור המדות לבהמתך בחי׳ זרע בהמה הנ״ל. וגם המלאכים נקראים בהמות פני ארי׳ פני שור שהשגתם רק בבחי׳ מלכותך מלכות כו׳ וצדקתך ירננו, צדק מלכותא קדישא כו׳, ומרע״ה ממשיך בהם ג״כ בחי׳ דעת. וז״ש בקדושת יוצר כולם כא׳ עונים כו׳. ובזהר דמקדשי׳ לי׳ כחדא מלאכים ונשמות ישראל כי המשכות הדעת הוא ע״י אמירה קדוש (קדש״ו) * ויש ג׳ בחי׳ מדו״מ, וצ״ל ההמשכה כסדר וישראל עלו במחשבה, ואחר כך מלאכים בדבר ה׳ כו׳ וישראל שבגופים עשי׳ לכן מקבלי׳ דין מן דין. אך משה משה לא פסיק טעמא, שבחי׳ הדעת הנמשך גם עד העשי׳ הכל א׳ וכו׳. זהו תוכן הדברים המבואר שם ע״פ ואלה המשפטים. וזהו מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם, דלכאורה אינו מובן איך שייך עשב לאדם הלא הוא מאכל בהמה. אלא שהוא לבחי׳ אדם הנק׳ זרע בהמה שהם צריכים לבחי׳ עשב ע״ב שי״ן שעי״ז יומשך להם הדעת ומ״ש לעבודת האדם ית׳ לקמן אי״ה.

אך להבין מפני מה המשכת הדעת הוא ע״י אמירת קדוש יש להקדים מארז״ל (בב״ר סי׳ י) אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה. והפי׳ הפשוט דקאי על עשב גשמי שעם היותו גדל מהארץ אך יש לו מזל מלמעלה בשמים המכה בו ואומר לו גדל. אך כמ״כ יובן בענין ונתתי עשב הנ״ל שגידולו הוא מבחי׳ ארץ העליונה היא מדת מלכות ית׳ הממכ״ע אך שרשו מבחי׳ מזל מלמעלה בשמים הוא בחי׳ סוכ״ע שמשם נמשך בחי׳ דעת זה. ולכן ההמשכה הוא ע״י בחי׳ קדוש. והענין הוא דהנה ידוע שעצמות א״ס ב״ה הוא רם ונשא בבחי׳ אין ערוך כו׳ עד שכל סדרי ההשתלשלו׳ עולמות אבי״ע כלא חשיבי׳ קמי׳ כערך ביטול טפה אחת בים אוקיינוס כו׳ שיוכל לימשך ממנו טפים אין קץ, כך ויותר מכן הוא ית׳ כל יכול להשפיע חדשות אין קץ ואין חקר שהוא רק טפה כו׳. ולכן אני הוי׳ לא שניתי ולכך ההשפעה הנמשך ממנו להחיות כל העולמות אי אפשר להתלבש בעולמות להחיותם ולקיימם

במאמר רב שמואל ב״י: = בר יצחק, סידור קכח, ב ואילך, והגהות ע״ז באוה״ת על סידור ע׳ רב.

ובביאור דמ״ר: = דמים רבים, תו״א יט, ב ואילך.

ונק׳ גואל ראשון . . גואל אחרון: ראה שמו״ר פ״ב, ד. זח״א רנג, א. שער הפסוקים פ׳ ויחי. וראה ס׳ מאמרי אדהאמ״צ ע״ס ויקרא ח״א ס״ע שנט. לקו״ש חי״א ע׳ 8.

שהשגתם . . וצדקתך ירננו: ראה תו״א לז, א.

ובזהר דמקדשי לי׳ כחדא: ראה זח״א רלא, א. זח״ב קכא, ב. זח״ג רצז, א.

קדש״ו: בכת״י ב: (קדש בוי״ו).

כ״א ע״י שהיא יורדת ונמשכת דרך צמצום עצום והוא הנק׳ בחי׳ שערות. וזהו פי׳ קדוש שהוא לשון מובדל שהוא ית׳ מרומם לבדו ואינו יכול להתלבש בעולמות כ״א הוא סוכ״ע, וההמשכה היא רק דרך שערות, והיינו קדוש בחושבן ת״י נימין. וגם בפסוק מבואר שהשערות זהו בחי׳ קדוש כמ״ש בנזיר קדוש יהי׳ גדל פרע שער ראשו. פי׳ שלכן הנזיר הוא קדוש מפני שגדל פרע שער ראשו שבהתקדשותו בנזירות לש״ש הוא ממשיך השפע מבחי׳ סוכ״ע, דהיינו מבחי׳ שער רישי׳ דא״א והוא בחי׳ אבא יונק ממזל השמיני ונוצר חסד שהתהוות החכמה דאצילות הוא מלמעלה מהחכמה היינו מבחי׳ מזל הח׳ שהוא בחי׳ שערות כנ״ל. וזהו ענין מארז״ל בנזיר האומר הריני מסלסל שסלסול הוא לשון המשכת השערות כמו תסלסלה ותרוממך שמסלסל וממשיך את השערות דא״א שיומשך השפע מהם לאצילות שיתהווה החו״ב וכמ״ש בזהר או״א במזלא אתכלילן כו׳, פי מזל מלשון יזל מים שהוא כענין המשכת טפה מים אוקיינוס כנ״ל שמעצמות א״ס ב״ה א״א להיות ההמשכה כ״א בבחינה זו ודרך צמצום הנ״ל. וזהו קדוש קדש ו׳ שהוי״ו מורה על המשכת השפע דרך צמצום השערות כנ״ל.

אך להבין יותר ענין משל השערות, הענין הוא כמו עד״מ שערות גשמיים של האדם שעיקרי השערות מחוברים בהראש שיונקים מן האידים שבמוח ואעפ״כ יוכל האדם לגזוז אותם בתער ולהפרידם ממנו ולא יכאב לו כלל, והיינו מפני שההארה המאיר מהמוח בתוך חללה הוא בתכלית הצמצום ונקרא מותרי מוחין עד שאינה ערוך לעצמות המוח ונעשית כלבוש נפרד ממנו, ועפ״כ יש לה מעט יניקה ואחיזה בו. וה״ז דומה לבחי׳ אותיות של האדם שמהות האותיות אינם בערך עצמות השכל שבנפשו ואעפ״כ מאיר ומתלבש בהם השכל, כמו שלומד איזו הלכה הכתובה בדיו על הספר שמשכיל את ההשכלה מתוך אותיות הכתב שבמספר עשרה או חמשה תיבות מצורפים מכמה וכמה אותיות מלובש אור ההשכלה ההוא, עד שהאדם הלומד בספר ההוא מוציא ממנו סברת השכל. ואף שהדיו והקלף אינו ממהות השכלה, מ״מ מלובש בהן ההשכלה כמו יניקת המוח שמלובש בתוך חלל השערה. רק שמ״מ אינו יכול להשיג ההשגה ממש כמו שהיתה אצל המשפיע שכתבה והלבישה בהאותיות, שאפילו בההשפעה הנמשך ע״י אותיות הדבור אמרו דלא קאים אינש אדעתי׳ דרבי׳ עד ארבעי׳ שנין, מפני שנתלבשה באותיות הדבור בהכרח שנשתנה מכמו

קדוש בחושבן ת״י נימין: זח״ג קכח, ב. ראה לקו״ת שה״ש שם. ביאוה״ז ע, סע״ב.

אבא יונק ממזל השמיני: ראה זח״ג רפט, ב. ע״ח שער הכללים פ״ה. שער א״א ספ״ט. ועוד.

בנזיר האומר הריני מסלסל: ב, א.

תסלסלה ותרוממך: ראה משלי ד, ח. וראה ס׳ מאמרי אדהאמ״צ ע״ס ויקרא ח״א ע׳ קז ובהנסמן שם.

בזהר או״א במזלא אתכלילן: זח״ג רצב, א.

שהיתה אצל השכלת הרב שאין נמשך הפנימיות כלל, וכ״ש בההשפעה ע״י אותיות הכתב. ונמצאו האותיות יש להם דמיון לבחי׳ שערות. ועפ״ז יוכל להבין הנמשל ענין בחי׳ שערות הוא בחי׳ אותיות, שכמו שמהות האותיות אינם ערוך למהות השכל, כמ״כ ההמשכה מבחי׳ שכל הנעלם בחי׳ ח״ס להיות התהוות החכמה להיות בחי׳ אנת חכים כו׳ הוא ע״י בחי׳ אותיות, שהוא צמצום עצום (כי דעת לנבון נקל שאין המשל דומה להנמשל מה שהתלמיד משיג השכל קרוב לכמו שהוא אצל הרב ע״י אותיות, זהו מפני שכבר יש בהתלמיד תחלה כח החכמה בנפשו, ולא ע״י אותיות הרב נתהוה אצלו שכלו, ע״כ מבין ע״י סימן האותיות את השכל קרוב לדעת הרב, רק דמ״מ לא קאים אדעתי׳ דרבי׳ ממש. משא״כ למעלה שע״י אותיות אלו נעשה התחלת התהוות מהות החו״ב באצי׳ א״כ ודאי החו״ב שנתהוו רק מהאותיות אינן ערוך כלל לגבי מהות הח״ס מקור האותיות, וזהו ענין או״א יונקים ממזלא כנ״ל ולכן הפי׳ קדוש ל׳ מובדל קדש ו׳. והנה המשכת הדעת בכנס״י הוא ג״כ נמשך מבחי׳ זו, דהיינו שעיקר הדעת הוא להיות נקלט ונתפס בנפשו בחי׳ סוכ״ע איך אני ה׳ לא שניתי כו׳, שזה ממשיך מרבע״ה. משא״כ מבחי׳ ממכ״ע ממילא נאמר ומבשרי אחזה אלוה שהוא בחי׳ עלמא דאתגלייא כמ״ש במ״א ע״פ וידעת היום וע״פ ונקדשתי בתוך כו׳. רק שכדי להיות גילוי והרגשה בנפשו מבחי׳ סוכ״ע ע״ז נאמר ונתתי עשב כו׳. ולכן ארז״ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה, פי׳ שרש ומקור המשכה זו הוא מבחי׳ מזלות הנמשכים מא״א שהוא המשכה מסוכ״ע שמשם שרש המשכת הדעת, רק שכדי שיומשך למטה בבי״ע הוא ע״י ארץ העליונה בחי׳ מלכות כו׳. ולכן המשכה זו הוא ע״י אמירת קדוש דוקא שבחי׳ קדוש הוא ענין המשכה מבחינה זו כנ״ל.

והנה המשכות השפע דבחי׳ קדוש הנ״ל (היינו מן המזלות דא״א לחו״ב ומהם נמשך אח״כ למל׳ המאירה בבי״ע) הוא ע״י העלאת מ״ן מהבירורים דבי״ע, כי אתערותא דלתתא מעורר אתעדל״ע. והיינו כשישראל שלמטה מבררים בירורים דבי״ע ולאכפייא לסט״א ולהפכא מחשוכא לנהורא וממרירו למיתקא ע״י מעשה המצות, כי ישראל מליאים מצות שתיכף כשנולד מקיים מצוה ראשונה שנימול ביום השמיני ומטיף דם ברית שזהו סיגוף לגוף לאכפייא כו׳. ואח״כ התינוק הולך לבית הספר ומלמדים אותו התורה והמצות, וכשאינו רוצה ללמוד מכין אותו ברצועה כמ״ש בהלכות תלמוד תורה. נמצא בכל זה מהפך מחשוכא לנהורא ולאכפייא לסט״א. וכן בכל המצות כולן הוא סיגוף לגוף להכניע היצה״ר ולכופו בע״כ לקדש א״ע גם במותר לו שעי״ז הוא מברר בירורים דבי״ע ונעשה מהם בחי׳ העלאת מ״ן בבחי׳ או״ח למעלה להמשיך עי״ז מ״ד מבחי׳ המזלות דא״א לחו״ב ומשם נמשך להיות ונתתי עשב ע״ב שי״ן

ע״פ וידעת היום: לקו״ת ואתחנן ד, א ואילך.
וע״פ ונקדשתי: לקו״ת אמור לא, ב.
כמ״ש בהלכות תלמוד תורה: לאדה״ז פ״א ה״ג. וראה לקו״ת שה״ש לז, א.

בשדך חג"ת לבהמתך הנשמות הנק' זרע בהמה כנ"ל בענין אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו'. וזהו כי מנסה ה' אתכם לדעת, פי' שכל הנסיונות הבאין לאדם המונעים אותו מעבודת ה' בכדי שיתגבר עליהן ולא יחוש לשום מניעה ועי"ז מתברר בירורי נוגה שהיו מוסתרים במעשה הנסיון המסתיר כו', ע"ד כי ה' אמר לו קלל (כנודע באגה"ק ד"ה להבין אמרי בינה מ"ש בצוואת הריב"ש כו'). וכ"ז הוא בשביל לדעת, ר"ל שע"י ניצוצות אלו שנתבררו יהי' נוסף באדם בחי' דעת והרגשה בגדולת ה'.

והנה כ"ז הוא העלאת מ"ן בבחי' חיצוניות שנעשה ממצות מעשיות לאכפייא לסט"א שמסגף הגוף ומכניע, וזהו העלאת מ"ן של נש"י המלובשים בגוף. אך יש עוד בחי' העלאת מ"ן בבחי' פנימיות, דהיינו להיותו מתלהב באהבה רבה בגבורות רשפי אש ושלהבת עזה אליו ית', שזהו מבחי' העלאת מ"ן בפנימית (דהיינו שבחינה ראשונה הוא העלאת מ"ן בסור מרע ועשה טוב בג' לבושי הנפש מעשה דבור ומחשבה שזהו בחי' חיצוניות ולבושים. ובחי' השנית הוא העלאת מ"ן באהוי"ר שהן עשר בחינות הנפש עצמה, וזהו בחי' פנימית). ועד"ז הוא העלאת מ"ן של המלאכים שאומרים קדוש שבוערים באהבה ושלהבת עזה בתשוקה נפלאה וכלות נפשם אליו ית'. והנה באמת לא ראי זה כראי זה, שיש מעלה בהעלאת מ"ן דחיצוניות (ולבושי הנפש) משא"כ בההעלאת מ"ן דפנימית (ומדות הנפש) ויש מעלה בהעלאת מ"ן דפנימית משא"כ בחיצוניות. והיינו שהמעלה הנמצאת בחיצוניות הוא שעי"ז המ"ן שמבחינה זו יעוררו למעלה להמשיך מ"ד ממקום גבוה מאד הם בחי' המקיפים שלמעלה. כי ידוע שלפי אופן ההעלאת מ"ן כך הוא ענין ההמשכת מ"ד. ומאחר שהעלאת מ"ן הוא באתכפייא ואתהפכא גם של החיצוניות במעשה ממש ושרש החיצוניות הוא ממקיפים, לכך ימשיך המ"ד ג"כ ממקיפים (שהחיצוניות הם ג"כ בחינת לבוש ומקיף מבחוץ ואינן נכנסים לתוך הכלים בבחי' א"פ ע"כ שרשן הם המקיפים שלמעלה, וכנודע דהמקיפים שורים על הלבושים שלכך הלובש שני לבושים כאחד קשה לשכחה מפני שהמקיף מסתלק. ועוד דמבואר בע"ח בענין פנימית הכלים וחיצוניות הכלים שהמקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ, נמצא דוקא חיצוניות הכלי מקבל מהמקיף כו', גם כמ"ש בתניא פ"ד שלבושי הנפש מודו"מ ממצות והתורה גבוהים מעשר בחינות הנפש עצמה אף שהנפש היא פנימית ומודו"מ הם חיצוניות. ועוד זאת אנו רואים בחוש כמו באדם יש אברים הפנימיים ואברים החיצוניים, והנה אברים החיצונים יש בהן עצמות שהם היותר חיצוניות ושרש כל העצמו' נמשכים

באגה"ק ד"ה להבין אמרי בינה: סכ"ה.

וכנודע . . הלובש שני לבושים כאחד קשה לשכחה: פע"ח שער התפלה פ"ב. שו"ע אדה"ז ס"ב ס"ג. סה"מ תקס"ה ע' תשכז. אוה"ת בראשית כרך ו' תתרלט, ב.

בע"ח . . שהמקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ: שער העקודים (ש"ו) פ"ב. שער השתלשלות י"ס (ש"ב) סוף ענף ג'.

ומתאחדים עם בחי' גלגלתא דחפיא על מוחא שהיא בחי' מקיף על המוחין, הרי בחי' חיצוניות נלקח ממקום עליון יותר, והוא משום שכדי שיוכל להשתלשל למטה כ"כ לבחי' חיצוניות אין זה אלא ע"י שרש עליון יותר. וכמו עד"מ בענין משלי שלמה שהמשל הוא רק חיצוניות והנמשל הוא פנימיות, ועכ"ז דוקא שלמה דכתיב ביה ויחכם מכל האדם היה יכול לומר משלים, והיינו מטעם הנ"ל. ועד"ז נאמר בזהר פ' וירא ע"פ וה' פקד את שרה כו' ואח"כ ויעש ה' לשרה עשיי' לעילא מבחי' פקידה במזלא תליא כו', שכדי להיות ההמשכה בעשיי' צ"ל ממקום עליון יותר היינו מבחי' מזלא שהוא בחי' מקיף כדלקמן, ובבחי' זו ג"כ שרש המצות גבוהי' מהתורה, שהמצות שהם בחיצוניות שרשם ממקום עליון יותר כמ"ש במ"א שזהו ענין גלגלתא ומוחא. ולכן דוקא ע"י בירור ניצוצות שבבחי' חיצוניות וסומע"ט לאכפייא כו' ימשיך מ"ד ממקום עליון יותר. ועוד כי הניצוצות שנשפלו למטה יותר מעשיי' שרשם ממקום עליון יותר, ע"כ יומשך בהם ועל ידם ג"כ ההמשכה ממקום עליון יותר. ומה"ט ג"כ הל"ת גבוהי' מהמ"ע, וכד אתכפייא סט"א אסתלק יקרא דקודב"ה לעילא. ולכן לא ניתנה תורה למלאכים אף שיש להם העלאת מ"ן דפנימית רק משום כלום יצה"ר יש ביניכם כו'). דהיינו שממשיכים שפע המ"ד ממזלות דא"א שיומשך משם לחו"ב שזהו ההמשכה מבחי' המקיפים שלמעלה שז"ש בנזיר קדוש יהי' כו'. וזוהי המעלה יתירה שיש בהעלאת מ"ן שמחיצוניות על ההעלאת מ"ן שהוא רק בבחי' פנימית כענין האהבה ומדות הנפש שנמשך עי"ז רק מבחי' הא"פ שלמעלה שהוא למטה מהמקיף (ולכן גדלה מעלת מתן תורה יותר ממה שקיימו האבות כל התורה כולה בפנימיות ולא קיימו בחיצוניות, כי ע"י הקיום בחיצוניות ממשיכי' מבחי' עליונה יותר וכמ"ש ושמי הוי' לא נודעתי להם כמ"ש במ"א). אך נגד זה יש מעלה יתירה בהעלאת מ"ן דפנימית במה שההמשכה הנמשך עי"ז מבחי' או"פ מתלבש בתוך הכלי ממש ומתגלה בו בבחי' גילוי. משא"כ המקיפים הנמשך ע"י מ"ן דחיצוניות הם חופפים למעלה מהכלים בבחי' העלם והסתר כמ"ש כצנה רצון תעטרנו כצנה זו שמגין על האדם מלמעלה כך הרצון עליון הוא בחי' אור מקיף תעטרנו בבחי' עטרה ומקיף מלמעלה בבחי' העלם והסתר וכמ"ש כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך כו'.

והנה כבר נתבאר למעלה שבדרך כלל ההעלאת מ"ן של נש"י שלמטה המלובשים בגוף הוא בבחי' חיצוניות, ועי"ז ממשיכים מ"ד מבחי' מקיפים. וזהו ענין הקדושה שמקדישים ישראל למטה. והעלאת מ"ן של

כמ"ש במ"א שזהו"ע גלגלתא ומוחא: לקו"ת במדבר יד, ג. אוה"ת שלח ע' תקמד ואילך. ועוד.

ולכן לא ניתנה תורה למלאכים: ראה גם לקו"ת בהעלותך לו, ב. סה"מ תקס"ח ע' תקז. ביאוה"ז לאדהאמ"צ ג, סע"א. ועוד.

ושמי הוי' לא נודעתי להם כמ"ש במ"א: ראה תו"א יא, ד. ועוד.

קדושת המלאכים שלמעלה הוא ההעלאת מ״ן בבחי׳ פנימית שמתלהבים באה״ר בגבורות ורשפי אש וממשיכים מ״ד מבחי׳ א״פ. ויש עוד מדרגה שלישית בהעלאת מ״ן והוא המ״ן דמקיפים עצמן (ולא בחי׳ החיצוניות והלבושים לבד, כ״א העלאת מ״ן מהאור מקיף עצמו), דהיינו שרש נשמות ישראל קודם בואן לגוף (והיינו כי רק הארה מהנשמה מתלבשת בגוף אבל כללות הנשמה היא בבחי׳ מקיף ונק׳ מזליה חזי בגמרא. משא״כ המלאכים הם בחי׳ א״פ שהרי יש להן גוף מרוח ואש, נמצא נשמתם מלובשת בגוף, לכך העלאת מ״ן שלהם ע״ד א״פ לבד. אבל הנשמה כמו שהיא למעלה היא בלי גבול * וכלי כלל ולכן נק׳ בנות ירושלים שיש להם היראה בשלימות ולא כמו במלאכים דארז״ל הושיט כו׳ שאין יכולים לקבל היראה בשלימות מצד הגוף שלהם. וממילא מובן דהעלאת מ״ן הנשמות הנ״ל גדלה מהמלאכים. ולמטה בנפש זהו ענין בכל נפשך אהבה שמוגבלת בכלי היא בחי׳ מ״ן דא״פ. אבל בכל מאדך אהבה שבלי גבול זהו העלאת מ״ן דאור מקיף כו׳. וענין ההמשכה שעי״ז ודאי גבוה מב׳ בחי׳ המשכות הנ״ל דחיצוניו׳ ופנימית, והיינו כי אף שע״י חיצוניות נמשך ג״כ מבחי׳ מקיף אך נודע שיש ב׳ בחי׳ מקיפים וכענין בחי׳ ב׳ כתרים א׳ כנגד נעשה וא׳ כנגד נשמע היינו בחי׳ ע״י וא״א. והנה ע״י החיצוניות נמשך מבחי׳ גלגלתא משא״כ ע״י מ״ן דא״מ. זהו ענין בעטרה שעטרה לו אמו שהעטרה למעלה מגלגלתא כו׳ וזה נמשך ע״י בחי׳ א״מ * דוקא היינו מ״ן דמקיפים כי אי׳ מקננא בבריאה כו׳).

והנה ג׳ בחי׳ מ״ן הנ״ל זהו ג׳ העדרים ששלח יעקב מנחה לעשו אחיו וכתיב ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו כו׳. וכמו שנתבאר במ״א כללות ענין מנחה זו שהוא לשרשו של עשו כמו שהוא בקדושה קודם שנפל בשבה״כ שרשו גבוה ביותר. ואף שעשו שלמטה לא הי׳ כן מ״מ ה״ז כמו פני ארי׳ ופני שור שפני ארי׳ גבוה מפני שור, ובנפילתו למטה נעשה חיה טמאה ושור הוא בהמה טהורה. אלא דהיא הנותנת כו׳ ע״ש באריכות. ויעקב רצה להמשיך האור משרשו ועי״ז ממילא יוכנע ויתבטל קליפת עשו. ולכן כדי לעורר ולהמשיך מבחי׳ הנ״ל הוא ע״י העלאת מ״ן בג׳ בחי׳ הנ״ל שהם מכללות הניצוצים שנפלו בג׳ עולמות בי״ע, שהעלא׳ מ״ן דעשיי׳ זהו בחי׳ חיצוניות כמו דנש״י שבגוף, ואח״כ העלאת מ״ן דיצירה הוא עולם המלאכים זהו העלאת מ״ן דפנימית, ואחר כך העלא׳ מ״ן דבריאה הוא עולם הנשמות שבלי גופים זהו מ״ן דמקיף כנ״ל והוא ענין ג׳ פעמים קדוש. ונק׳ מנחה מ״ן ח׳ ה׳ ר״ל

גבול : בכת״י ב : גוף.
דארז״ל הושיט כו׳ : סנהדרין לח, ב. וראה לקו״ת אמור לו, א. דרושים לר״ה ס, ב. ועוד.
א״מ : בכת״י ב : מא״ד.
וכמו שנתבאר במ״א כללות ענין מנחה זו : תו״א כה, ג ואילך. סה״מ תקס״ה ע׳ ס ואילך.

כללות המ״ן להמשיך מ״ד ממזל הח׳ ומצד שיומשך לבחי׳ ה׳ תתאה היא המל׳ כדי להתגלות בב״י*. ונק׳ עדרים עדרי צאן, כי כללות ג׳ עולמות בי״ע נק׳ רק זרע בהמה לגבי עולם האצילות כנ״ל שהוא בחי׳ אדם. (אך כמ״כ יש ג׳ בחי׳ אדם היינו אדם דאצי׳ נק׳ אדם דעשיי׳ ויש אדם דיצירה ואדם דבריאה הוא בחי׳ ע״ק* וג׳ בחי׳ אדם הנ״ל הם מקור ושרש לג׳ בחי׳ בהמה דבי״ע שלכך א״ק נק׳ אדם דבריאה כו׳. וזהו אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כי ג׳ בחי׳ עשב הוא השפעת ג״פ קדוש לג׳ בחי׳ בי״ע ושרשו מבחי׳ מזלא ואדם דוקא אית לי׳ מזלא וכו׳ והמ״י).

ועפ״ז יובן ענין הפסוק שינייך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה כו׳. הנה נזכר כאן רק כעדר הרחלים דמשמע עדר אחד. והענין שדרך כלל נק׳ העלאת מ״ן של המנחה רק עדר א׳ וכמשי״ת אי״ה אף שדרך פרט מתחלקים לג׳ עדרים דהיינו מ״ן דג׳ עולמות בי״ע שהוא בחי׳ חיצוניות ובחי׳ פנימיות ומבחי׳ מקיף זה ההתחלקות הוא בעודם למטה בבי״ע. אבל אחר שעלו מן הרחצה אז הם נעשים עדר אחד. פי׳ ענין הרחצה הוא במים עליונים מבחי׳ בעבר הנהר ישבו כו׳ שהוא למעלה מגדר ההתחלקות שזהו בחי׳ מרבע״ה שנאמר בו כי מן המים משיתיהו שהוא נק׳ עבד עברי עמ״ש ע״פ ואלה המשפטים כו׳. ומים אלו הם בחי׳ מים דוכרין שהם מקבלין אותן ונרחצים בהן אחר העלאת מ״ן שלהם ואזי שם נקראי׳ כולם כאחד עדר אחד לפי שהם מקבלים מבחינה שלמעלה מגדר ההתחלקות השוה ומשוה קטן וגדול שהוא בחי׳ קדש עליון בלא וי״ו שהוא למעלה מגדר התחלקות והוא למעלה מבחי׳ קדוש בוי״ו שהוי״ו זהו רק המשכה בבחי׳ שערה לבד מקדש העליון לכך נאמר ג״פ קדוש והוא המשכה לבחי׳ ג׳ עולמו׳ בי״ע שהמשכת הארת סוכ״ע בבריאה בחי׳ עליונה יותר מביצירה כו׳ והוא ענין ג׳ עדרים דוקא ורווח בין עדר לעדר שיש הפסק בין בריאה ליצירה כו׳. משא״כ בחי׳ קדש העליון הוא עצמות אור א״ס ב״ה שלמעלה מגדר המשכה בבחי׳ ו׳ נאמר רק פעם אחד קדש ולא ג״פ כמו קדוש, והיינו מ״ש נאדר בקדש נורא תהלות כו׳. ואחר קבלתם מבחי׳ ג״פ קדוש עולי׳ לבחי קדש כמ״ש ואנשי קדש תהיון לי. והוא ענין שעלו מן הרחצה, כי שם נרחץ כל פשע ועון כי בבחי׳ זו כתיב אם צדקת מה תתן לו כו׳. ולכן שם מתהפך חשוכא לנהורא כו׳ ואז נק׳ עדר אחד שנכללי׳ כולם כאחד בהתכללות אמיתי בבת אחת לפי ששם למעלה מגדר ההתחלקות. וזהו שכולם מתאימות כמו תאומים ששניהם נולדים בבת אחת. וז״ש בזהר בענין הקדושה דמקדשי׳ ליה כולא כחדא.

בב״י : בכת״י ב : בבי״ע.

ע״ק : בכת״י ב : א״ק.

ע״פ ואלה המשפטים : ראה סה״מ תקס״ה ח״א ע׳ ער ואילך (וס״ע רגו ואילך), תו״א עה, ד ואילך.

בס"ד

לעמוד בשרש ענין כעדר הרחלים הנ"ל שכשעלו מן הרחצה הוא בחי' עדר א', ולמטה הן בחי' ג' עדרי'. ונז' ג' עדרים בפ' וישלח גבי מנחה ששלח יעקב כו', וכן בפ' ויצא והנה ג' עדרי צאן רובצים על הבאר כו', אך בוישלח רוח תשימו בין עדר לעדר משא"כ התם רובצים יחד רק מ"מ אינן עדר א' ממש. וגם ענין שהמשיל שינייך כעדר כו' והיינו לפי שנאמר ולבן שיניים מחלב וכתי' רוחצות בחלב ולכן נמשל לבחי' כעדר כו' שעלו מן הרחצה כו'. הנה מתחלה יש לומר ענין שההמשכה נמשך ע"י בחי' שערות והוא כי יש ד' בחי' הא' ההמשכה בדרך עילה ועלול שמהות ועצם הכח של העילה מתלבשת בעלול ונק' השתלשלות כשלשלת זו שסוף טבעת זו ממש היא עצמה מתלבשת ונתפסת תוך הטבעת שלמטה ממנה, הב' המשכה דרך אור וזיו שהאור הוא רק הארה מהמאור ולא מהותו ממש ולכן אין שום שינוי והתפעלות בהמאור מהמשכת האור, ולפעמי' נק' בחי' זו ג"כ השתלשלות היינו ע"י הארה והארה דהארה (ע' ד"ה ויקח מנחה כו' וישלח לעשו כו') והיינו כשההארה נמשכת בלי צמצום שלכך אע"פ שהיא רק הארה בעלמא ואינו נוגע להעצם ולא כמו עילה ועלול עכ"ז הושאל לזה שם השתלשלות כשנמשך בלי צמצום, הג' הארה שנמשכה ע"י צמצום עצום בתחלה שלא יאיר רק מעט מזעיר מהאור וכללות ועיקר האור לא יאיר ויתגלה כלל רק יוכלל ויתעלם בהמאור, הד' כשנוסף עוד הסתר עצום שגם הארה זו (המאירה אחר צמצום עצום) אינה מתגלית כמו שהיא כ"א מתלבשת בנרתק וכלי ורק דרך הכלי מאירי' ניצוצי האור, ובבחי' זו הד' יש ג"כ כמה מדרגות היינו מהות ואופן הכלי שדרך בה מאיר ההארה אם הכלי איננה מסתרת כ"כ או שמסתרת יותר כענין המסך המסתיר ביותר שהאור המאיר על ידו נק' אור של תולדה משא"כ האור המאיר דרך זכוכית וכיוצא, והנה בחי' הג' נק' למעלה מהשתלשלות ר"ל שנמשך בבחי' דילוג עצום שלא כסדר הדרגת השתלשלות עו"ע, וכש"כ כשנוסף עוד ע"ז בחי' ד'.

והנמשל מובן למשכיל, דהנה כתי' קונה שמים וארץ וכתי' בורא שמים וארץ, בורא היינו מאין ליש שבמחשבה א' נבראו כל העולמות מאין ליש אלא שכדי שיומשכו מהעלם לגלוי יש רבוי השתלשלות המדריגות

לעמוד בשרש ענין כעדר: נדפס מגוכי"ק 1039 (רמח, א). והוא רשום שם בהמשך לד"ה ואלה המשפטים — דאוה"ת משפטים כרך ח' ע' ג'יב. וראה ד"ה ואלה המשפטים בסה"מ תקס"ה ע' רמז וגו"א בתו"א עד, ג, וביאורו (המתחיל: שינייך כעדר) שם ע' רצה וגו"א בלקו"ת שה"ש לו, ד. ולעיל המאמר שלפני"ז.

ע' ד"ה ויקח מנחה: תו"א כה, ג. סה"מ תקס"ה ע' ס.

ויקח מנחה כו' וישלח לעשו כו': קיצור לשון מוישלת לב, טו־כב: ויקח מן הבא בידו מנחה גו' שלוחה לאדוני לעשו.

ובהשתלשלות זו שייך ענין עילה ועלול ונק׳ קונה שמים וארץ הקנין אינה בריאה מאין ליש רק יציאה יש מיש מרשות לרשות מעילה לעלול כו׳ וזהו כענין בחי׳ א׳ שנת״ל הנק׳ השתלשלות עילה ועלול, אבל ההמשכה מהמאציל ית׳ אינו עד״ז כ״א רק ע״י בחי׳ הארה וגם זאת אחר הצמצום ומקום פנוי הידוע בע״ח שהקו נמשך אח״כ וה״ז דילוג גדול וזהו ענין קול דודי כו׳ מדלג כו׳ וה״ז כמו עד״מ בחי׳ הג׳. אך גם מבחי׳ קו זה ג״כ א״א לקבל כ״א ע״י התלבשותו בכמה בחי׳ כלים ולבושים, ועד״מ התלבשות כח הראיה בכלי העין כו׳, שכח הראי׳ עצמו הוא הארה מהנפש ולא מהותה ועצמותה (רק שאינו ממש דוגמת הארה כמ״ש במ״א) וכשמתלבש בגשם העין ה״ז עוד התלבשות והסתר כו׳ שאין מהות הראי׳ גשמיות כמו מהות כח הראי׳ בהיותו רוחני, וזהו ענין כמשל בחי׳ הד׳ שנת״ל. וגם בבחי׳ זה יש כמה מיני כלים כנ״ל. וזהו שנאמר ועתיק יומין יתיב ושער רישי׳ כעמר נקי כי בחי׳ עתיק יומין הוא המתנשא מימות עולם קדוש ומובדל, ושיהי׳ ההמשכה משם להתהוות חו״ב הוא ע״י צמצום כנ״ל ואח״כ הארה שזהו בחי׳ דילוג ועוד גם להתלבש בלבוש המסתיר על הארה זו כמו עד״מ התלבשות השכל במשל, ובחי׳ זו נק׳ שערות, שהשערה יש לה חלל ובו נמשך יניקה מהמוח אבל היניקה נמשך בדילוג גדול ולא מעצמיות המוחי׳ רק מותרי מוחין וזהו כמו בחי׳ הג׳ הנ״ל ועוד זאת גוף השערה מלביש ומכסה ליניקה זו כו׳ ואז דוקא יוכל להיות התהוות חו״ב כו׳, ולכן נאמר והחכמ׳ מאין תמצא יש מאין בורא קדושים כו׳ (ובחי׳ הב׳ זהו ענין הארת הקו והארה דהארה כו׳ ואפשר כמ״כ ענין האור א״ס שלמעלה מהצמצום).

והנה עמר נקי הוא צמר רחלים כי בלק״ת פ׳ ויצא ע״פ והכשבים הפריד יעקב שהן בחי׳ ז״ת דע״י המתלבשי׳ בא״א והשערות הנמשכים מא״א זהו ענין צמר הכבשים הנ״ל וזהו ושער רישי׳ כעמר נקי, וזהו פי׳ כשב הכף בחי׳ ע״י וא״א שהן ב״פ י״ס כמנין כף כי הכתר כלול מב׳ פרצופי׳ ע״י וא״א בחי׳ תחתונה שבמאציל ובחי׳ שרש הנאצלי׳ כמ״ש במ״א, ואף דבבחי׳ תחתונה שבמאציל לא שייך ע״ס מ״מ כשנמשך להיות מקור לשרש הנאצלי׳ הרי נעשה בו ע״ס כו׳ וגם כף ע״ד ומתחת זרועות עולם בחי׳ מקיף וכמו שעושי׳ בכף היד כו׳ וזהו בחי׳ סוכ״ע והיינו הך כי כתר ל׳ כותרת ומקיף. והב׳ הוא בחי׳ חו״ב שיונקי׳ משערות ומזלות דא״א אבא יונק ממזל השמיני כו׳. וזהו ענין השין דכשב שהם ג׳ מדות חג״ת דא״א שאו״א מלבישי׳ לזרועות דא״א אבל מג״ר דא״א אינן מקבלי׳ רק ע״י שערות כנ״ל. וזהו ענין הקדוש הראשון קדש ו׳ שהן המזלות הנק׳ יודין ווין הנמשכי׳ להיות מקור לאו״א וכן השין הוא ג׳ ווין ובראש כל וי״ו יו״ד נמצא השין הוא ג׳ יודין ג׳ ווין ומורה ג״כ על המשכת השערות הנ״ל (עיין בשער היחודים ביחוד דדיקנא ובמשנת חסידי׳ גבי יחודי׳ דר״ח אלול).

הצמצום ומקו״פ הידוע בע״ח: ש״א ענף ב׳. וראה לקו״ת ויקרא נא, ב.

והנה ידוע ענין והכשבים הפריד יעקב כי להיות יעקב בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה שהת"ת עולה עד הכתר לכן המשיך מבחי' כשב הנ"ל שהן ז"ת דע"י המלובשי' בא"א, שיומשך באצי' ושם באצי' כב"ש הבית קודם לשין, כי שין זה הוא חג"ת דז"א והבית חו"ב דז"א והכף כתר דז"א, וע"ז נאמר את הכבש אחד תעשה בבקר בחי' יסוד והכבש השני בחי' מל' כו' ובזה נאמר הפריד אע"ג דבאצי' איהו וגרמוהי חד לגבי ע"י נק' הפריד וכמ"ש בזהר פ' חיי שרה בענין מאה שנה כו' ושבע שנים כו', והרי זהו עוד בחי' הקדוש הב' והג' ב' כתרים דז"א ונוק', וגם זהו ענין ג' עדרי צאן כשב וב' כבשים, וגם דרך פרט ג' עדרי צאן הרובצי' על הבאר הן נה"י או חג"ת דז"א וכאן ג"כ יש בחי' שערות הכבשי' כנודע בענין דיקנא דז"א וכן מבחי' מל' כרחל לפני גוזזי' כו' כי מאצי' יש ב' מיני המשכות הא' ע"ד עו"ע כמו התהוות נשמות דאצילות מהכלים הם דרך עו"ע, אבל עד"מ המשכת נמוכו' לבי"ע מאצי' הוא בדילוג הערך ע"י בחי' שערות כו' וכשההמשכה בשר של מצרים שאמר לי יאורי כו' נק' גוזזי' שנפרדו השערות ממקורן כו'.

והנה יש עוד המשכה בבחי' שערות מכתר דבריא' וכן מכתר דיצי' ועשי' כנז' בכוונות האל אב הרחמן כו' בברוך שאמר (והן * ג"כ שרשן מתיקון הראשון דיגת"ד דאצי' כמ"ש באד"ר שמתיקון הראשון אתפשט לתלת עלמין כו' וא"כ זהו ג"כ פי' ג"פ קדוש, וגם י"ל ג"כ שזהו ענין ג' עדרי' ורוח בין עדר לעדר כי בי"ע הן עלמין דפרודא ממש, משא"כ באצי' ג' עדרי צאן כנוסי' יחד ומ"מ הן ג' עדרי' ולכן נק' הפריד יעקב, אבל בחי' כשב זהו ענין עדר א' כעדר שעלו מן הרחצה כו'.

והנה המשכת ג"פ קדוש הנ"ל הוא ע"י אתעדל"ת וג"כ יש בה ג' בחי' ויובן ע"ד מ"ש במ"א ע"פ ונקדשתי בתוך כו' על מארז"ל שיש ג' כתות מלאכים כת אחת אומרת קדוש, וכת א' אומרת ב"פ קדוש וכת א' אומרת ג"פ קדוש, כי הנה כתי' שרפים עומדים ממעל לו פי' ממעל להוי"ו כי ו' הוא המשכה שבבחי' שערות אבל הם תשוקתם ליכלל בעצמות א"ס ב"ה ולהבטל בו ואל אשר רוחם פונה ללכת יקראו עומדים שם כמאמר מאן דכסיף לאסתכלא אע"ג דלא יכיל שבחא אית לי' בזהר פ' נח, וזהו שאומרים קדוש רק פ"א שהוא העלאה לבדה להיות מתעלה הוי"ו לבחי' קדש כמ"ש ברע"מ פ' אמור דצ"ג בפי' קדוש הראשון ע"ש, וכת א' אומרת ב"פ קדוש היינו שחפצם ג"כ בהמשכה להמשיך הגילוי באשר הם שם בכלים, והנה האדם כלול מכולם ויש בו ג"כ מבחי' השרפים הוא בחי' מס"נ והעלא', והבחי' הב' הוא ע"ד ואהבת שיהי' הוי' אלקיך שתהא מרכבה ובטל לו

(והן : בהגוכי"ק חסר סיום המוסגר.

במ"א ע"פ ונקדשתי בתוך : לקו"ת אמור לב, ב.

מחשבותיך למחשבתו ודבורך לדבורו וכן לבטל ולהפך כל המדות שאז הוא אלקיך ובקרבך קדוש ולכשתחפץ כן יהי' כן באמת כשיהי' הדברים האלה כו' ודברת בם כו' וכמ"ש בד"ה הקל קול יעקב כו'. והנה ע"י מס"נ בחי' קדוש הראשון עושים יחוד או"א והיינו שיומשך ממזלות דא"א לאו"א כי כל המשכה מא"ס ב"ה צ"ל ע"י מס"נ, וע"י קדוש הב' ממשיכים בחי' כתר דז"א והוא ע"י התורה ודברת בם כנ"ל, והקדוש הג' הוא המשכת כתר דנוק' להיות רצון להמשיך בבי"ע והיינו ע"י מצות מעשיות כו' וכמ"ש בע"ח שיחוד זו"נ הוא ע"י תומ"צ התורה בז"א והמצות במל'.

והנה ג' כתות מלאכים הנ"ל הם מלאכים דג' עולמו' בי"ע שרפי' בבריאה כו' וכן נשמת האדם כלולה מנר"נ שהם ג' בחי' הנ"ל, אך דרך כלל ידוע דנשמות הם מבריאה ומלאכים מיצירה (ומלאכים דבריא' הם יצי' שבבריאה), ולפי שהנשמו' גבוהו' יותר לכן נשפלו למטה יותר בגופים דעשייה, והן הן ג' מיני העלאת מ"ן הנ"ל דרך כלל, כי דרך כלל העלא' מ"ן שמהנשמה בגוף הוא בבחי' חיצוניות דהיינו במעשה לאכפי' לסט"א להגוף כמו מצוה ראשונה להטיף ממנו דם ברית כו' וכן התינוק כשהולך לבית הספר כו' הכנעת הגוף כו' ועי"ז מברר בירורין דבי"ע ונעשה מזה בחי' העלאת מ"ן להמשיך עי"ז מ"ד ויש העלא' מ"ן בבחי' פנימי' דהיינו להיותו מתלהב באהבה ורשפי אש וכה"ג הוא בחי' העלאת מ"ן של המלאכים שאומרים קדוש כו' דאצלם אין שייך לאכפיא לסט"א ממש כי כלום יצה"ר כו' אלא רק העלא' מ"ן בבחי' אהבה כו' ולא ראי זה כראי זה שיש מעלה במ"ן דחיצונית הנ"ל שמעורר מ"ד ממקום גבוה כי שרש החיצוני' ממקום עליון יותר מבחי' המקיפי' ולכן ממשיך משרשו אך נגד זה יש מעלה בפנימי' דעם היות שממשיך משרשו שהוא רק בחי' א"פ אבל הא"פ מאיר בגלוי יותר משא"כ הא"מ הוא ע"ד כי אתה ה' מחסי (ומ"מ טוב לחסות כו' מבטוח כו' שהמקיף אף שמאיר בהעלם טוב מגילוי הא"פ), ודרך כלל הוא ענין תורה ומצות דלפעמי' אמרו תלמוד גדול שמביא כו' שע"י תורה ההמשכה בפנימי' וע"י

בשולי הגליון רשום בגוכי"ק:

ג' עדרי צאן שמלמט' עי"ז את הכבש א' תעשה בבקר מלמעלה למטה.

בד"ה הקל קול יעקב: **סידור יט, סע"א.**

בע"ח שיחוד זו"נ הוא ע"י תומ"צ: **בסה"מ ה'תש"ג ע' 168: ואיתא בע"ח דבכדי להמשיך יחוד או"א הוא ע"י מס"נ ויחוד דזו"נ ממשיכים ע"י תומ"צ. ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם מציין: כן הוא גם בלקו"ת אמור לג, ג. ובכ"מ. ובדרמ"צ מצות קדה"ש נסמן לפע"ח שער נפ"א פ"ד ה' ו'. וראה ג"כ ע"ח שט"ל דרוש י' יא. לקו"ת נשא כב, א. תו"א מקץ לה, ד. לקו"ת אמור לב, ד. ובכ"מ. ע"כ.**

ידוע דנשמות הם מבריאה ומלאכים מיצירה: **ראה תניא רפל"ט. אוה"ת חנוכה כרך ה' תתקכ, א (וראה אוה"ת משפטים ע' א'רפ).**

מצות ההמשכה בחיצוני׳ והמצות מעשיות הן עיקר בירורי נוגה בחי׳ עבד לפני המלך והתורה רק איך יהי׳ בירור איך יהי׳ המצוה בכשרות בחי׳ שר לפני המלך, והנה ע״י מצות מעשיות ממשיכי׳ להיות כתר דנוק׳ שנק׳ חיצונית לגבי ההמשכה שע״י תורה שהוא בחי׳ כתר דז״א שהוא בחי׳ פנימית לגבי כתר דנוק׳ בחי׳ עשייה שבאצילות, וז״א בחי׳ יצירה שבאצילות לכן ב׳ מיני מ״ן הנ״ל דעשיי׳ ויצירה נשמו׳ שבגוף עשיי׳ ומלאכי׳ יצי׳ וכן מצות ותורה מעוררי׳ כן המ״ד לפי ערך, ומ״מ בשרש הכתר דנוק׳ גבוה יותר כי מלמט׳ למעלה נק׳ המל׳ כתר כו׳ וגם כיון שנשפל כ״כ למטה להיות מקור לבי״ע לכן זה הורא׳ שהוא בשרשו גבוה יותר מכתר דז״א שאינו נשפל כ״כ וכמו ע״ד ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך כו׳, וכן בשרשן המצות מעשיות גבוהין יותר מהתורה כמו ב״ן שרשו גבוה ממ״ה כו׳, ודרך כלל ב׳ מיני מ״ן הנ״ל הן קדוש שמקדישי׳ נש״י שבגוף, וקדוש שמקדישי׳ המלאכים, ויש עוד בחי׳ ג׳ העלא׳ מ״ן של המקיף היינו שרש הנשמ׳ קודם בואן לגוף בחי׳ מזלייהו שנק׳ בחי׳ מקיף גם לגבי הפנימי׳ והחיצוני׳ והוא בחי׳ מס״נ שעי״ז נמשך ההמשכה מא״ס ממש כנ״ל דהמשכת כתר זו״נ הוא ע״י תומ״צ פנימי׳ וחיצוני׳ אבל שיהי׳ יחוד או״א הוא דוקא ע״י מס״נ, וזהו שאין המלאכי׳ אומרי׳ ק׳ עד שיאמרו ישראל תחלה כי מצד שרש נשמתן הם תחלה כי התחלת ההמשכ׳ מא״ס צ״ל ע״י בחי׳ זו דמס״נ בק״ש כו׳, ואח״כ אומרים המלאכים הקדוש הב׳ שזהו בחי׳ העלא׳ מ״ן דפנימי׳, ואח״כ העלא׳ מ״ן דחיצוני׳ מצד הגוף של נש״י (ותרגום יונתן קדיש בשמי מרומא קדיש על ארעא שהם בריא׳ ועשי׳ היינו ב׳ בחי׳ נש״י וקדיש לעלם כו׳ יצי׳ מלאכים), וזהו ענין ג׳ עדרי׳ ששלח יעקב מנחה כו׳ מנחה היא מ״ן ח׳ ה׳ העלא׳ מ״ן להמשך מ״ד ממזל הח׳ ונוצר וכללו׳ ההמשכה לבחי׳ ה׳ תתא׳ מל׳ מקור דבי״ע, ומ״ן זה מתעלה למקור ושרש בחי׳ עשו שבעולם התהו לפני מלוך כו׳, וג׳ עדרי׳ הן ג׳ מיני העלא׳ מ״ן הנ״ל. ודרך פרט יש ג׳ בחי׳ אלו במ״ן דנש״י ג״כ והן בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך בכל לבבך בשני יצריך ביצ״ט ויצה״ר לאכפיא לסט״א בחי׳ עבד כו׳ ובכל נפשך שתחפוץ שתהא מרכבה להיות התקשרות מחשבה במחשבה כו׳ ע״י תורה כו׳ ובכל מאדך מס״נ בק״ש כו׳ (והן ג״כ ג׳ בחי׳ ב״ן מ״ה ס״ג בת אחות אמי הנז׳ ע״פ רני ושמחי בת כו׳, ואף דבחי׳ מ״ה ותורה הוא מברר מ״מ כיון שהנשמ׳ מלובשת בגוף הרי עקימת שפתיו הוי מעשה ושייך בזה ג״כ בירור כו׳) וגם במלאכים יש ג׳ בחי׳ הנ״ל והן ג׳ כתות הנ״ל כת א׳ אומרת קדוש כו׳ כנ״ל.

וכל זה שהן בחי׳ ג׳ עדרים היינו בהיותן עדיין בבי״ע כשמתעלים בבחי׳ מ״ן, וזהו ענין המנחה, אבל אח״כ כשנמשך עי״ז בחי׳ מ״ד מלמעלה מעלה ממזל הח׳ כנ״ל ע״ז נאמר בעדר הרחלים שעלו מן הרחצה, שנעשה מהן בחי׳ עדר א׳ וזהו לפי שעלו מן הרחצה שהם בחי׳ המשכת מים עליוני׳

ע״פ רני ושמחי בת: תו״א לו, ד.

הנק׳ מים דוכרין, והוא ע״ד מ״ש בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו׳ כי הנה נהר יוצא מעדן להשקות כו׳ כתי׳ ומשם יפרד, והיינו לפי שהנהר הידוע הוא מקור סדר ההשתלשלות שנמשך כבר להיות מקור לסדר והדרגת ההשתלשלו׳ עילה ועלול והוא בחי׳ ה׳ דשם הוי׳ שיש בה אורך ורוחב ונק׳ רחובות הנהר והיא מקור לבי״ע כנודע דבינה מקננא בבריאה, וברבוי ההשתלשלו׳ נמשך להיות ומשם יפרד בבי״ע ולכן הן שם ג׳ עדרים כו׳, אבל בחי׳ בעבר הנהר שלמעלה מבחי׳ הנהר הנ״ל והוא בחי׳ עדן עצמו שם הוא בחי׳ ההתכללו׳ בתכלי׳ למעלה מבחי׳ התחלקות כי חכמה כח מה בחי׳ ביטול לגמרי וכ״ש למעלה מהחכמ׳ ובחי׳ עקודי׳ כולם בכלי א׳ שאין שם בחי׳ התחלקות כלים כלל, ובחי׳ זו נק׳ בעבר הנהר מלמעלה מבחי׳ הנהר הנ״ל מים עליוני׳ שלמעלה מבחי׳ נהר וכמ״ש במרבע״ה מן המים משיתיהו מבחי׳ מים עליוני׳ הנ״ל, וז״ש ונתתי עשב כו׳ שאמר מרבע״ה על עצמו שממשיך בחי׳ עשב ע״ב שין לבהמתך הם המלאכי׳ שנק׳ בהמות פני ארי׳ פני שור האומרי׳ קדוש כו׳ וכן בנש״י נאמר וזרעתי כו׳ והם מעלים מ״ן והוא ממשיך להם מ״ד הנק׳ ע״ב שין והיינו מבחי׳ עבר הנהר הנ״ל כמ״ש במ״א באריכות בפ׳ משפטי׳ ע״פ כי תקנה עבד עברי כו׳, והמשכה זו היא מבחי׳ קדש העליון שלמעלה מבחי׳ קדוש שקדוש בוי״ו הוא המשכה להיות בגדר ההשתלשלו׳ לכך יש ג״פ קדוש ג׳ מיני המשכו׳ כנגד ג׳ מיני עדרי׳ הנ״ל שמחולקי׳ ההמשכות כו׳ משא״כ קדש בלא וי״ו לא נז׳ רק פ״א ולא ג״פ להיותו למעלה מגדר ההתחלקות כו׳, ולכן כשעלו מן הרחצה שנרחצי׳ במים עליוני׳ שמבחי׳ עבר הנהר הוא בחי׳ קדש העליון נעשים רק עדר אחד, וזהו שכולם מתאימות ולא בבחי׳ התחלקות, וזהו שיניך כעדר כו׳ ל׳ שי״ן הוא בחי׳ שי״ן דקדש שלמעלה מבחי׳ קדוש, והוא כעדר הרחלי׳ שהוא בחי׳ עדר א׳ ע״י שעלו מן הרחצה מבחי׳ המ״ד שמעה״נ בחי׳ קדש העליון והוא ג״כ ענין השין דע״ב שי״ן, ושין דכשב שלמעלה משין דכבש שהכשבים הפריד כו׳ להיות בחי׳ כבש אבל בשרשן הם אחדות גמור כו׳ כנ״ל. ופי׳ שינייך כפשוטו כמ״ש ולבן שיניים מחלב בחי׳ מעשה המצות שהוא בחי׳ בירורי נוגה כמו שהשיניי׳ פעולתם לטחון המאכל כו׳ וגם השיניים בחי׳ דומם ובחי׳ מעשה בחי׳ עבד יתעלה ביתר שאת כמ״ש ע״פ רני ושמחי בת כו׳ כי נעוץ תחלתן בסופן, ולכן נז׳ ג״כ ואופני הקדש משא״כ השרפי׳ אומרי׳ קדוש אלא כי אופנים בעשי׳ כת הג׳ מגיע שרשן למעלה יותר כו׳. עוי״ל כי במצות מעשיות הן בירור דמ״ן וגם דמ״ד כי בירור האתרוג הגשמי זהו מ״ן ועי״ז נמשך מלמעלה מ״ד וכיון שיש בזה מ״ן ומ״ד גם יחד ה״ז כעדר כו׳ שעלו מן הרחצה משא״כ רשפי אש מ״ן לבד כו׳. עדר א׳ ע׳ בע״ח של״ט דרוש ג׳ קי״ח עמוד שני ובשבת

בפ׳ משפטי׳ ע״פ כי תקנה: תו״א עה, ד. עו, ב. ובהנסמן לעיל לתחילת המאמר.
ע״פ רני ושמחי בת: תו״א לו, ד.
בע״ח של״ט דרוש ג׳ קי״ח עמוד שני: (שער פנימיות וחצוניות). דפוס שקלאב תק״ס.

מתערבין חצוני' עם הפנימית וכו' עוי"ל עדר א' כמו עקודי' בכלי א', יעקב מלבר משה מלגאו.

עדר א' כמו תור או כמו רבקה של שלש בקר.

קדוש מ"ד לעורר מ"ן ונתתי עשב ורחצה מ"ד שאחר המ"ן.

ע"ל ד"ה (א) הנה זרע אדם עד אות ג' הכל א' כו'. וזהו ענין ג' עדרים ומזה נמשך ג' מיני מ"ן. אך מ"ש רחלים הענין כי ברחל יש צמר בחי' עמר נקי לבושי' דתומ"צ וגם קולם מעורר רחמים, והלבושים האלו צריכי' רחצה רוחצות בחלב ואז נעשו עדר א' בהמה רבה ע' ענין כל ישראל חברים ברגל.

ג' עשב לג' עדרי' ג' מזלו' לג' אדם דאית לי' מזלא.

כמו ג' עדרי' בי"ע נעשו עדר א' והגלוי בעשי' שינייך כו' כן יש ג' בחי' אדם ועי"י גלוי א"ס שבת עילא' מתאחדי'. או י"ל כי ג' אדם הנ"ל ג"כ לגבי א"ס כיון דנק' בריא' ה"ז כמו בחי' כו' רובע ישראל.

ג, ח

בע"ה, ליל ש"ק, חתונת בתו, פ' נשא

ששים המה מלכות ושמנים פילגשים ועלמות אין מספר, אחת היא יונתי תמתי כו' ודרשו רז"ל ששים המה מלכות אלו ששים מסכתות ושמנים

תור . . רבקה של שלש בקר: ראה לקו"ת שה"ש יג, א.

ע"ל ד"ה (א) . . הכל א' כו': (= עיין לעיל). אוה"ת משפטים ע' א'קכד. (ולפנינו בהביכל חסרים דפים אלו לעיל. וראה בהנסמן לעיל לתחילת המאמר).

ע' ענין כל ישראל חברים ברגל: ראה להלן בסוף הקיצורים לד"ה מה יפו (קטע המתחיל: „רגל ע' תורה").

ששים: נדפס מכת"י 614 (סט, א) בכותרת: „ליל שבת חתונת בתו פ' נשא" [ראה עוד על חתונה זו באוה"ת סידור ע' רכו]. נמצא גם בהכת"י: 258 (קכג, ב). 337 מט, א. 366 (עח, א) בכותרת: „בעזר"ה ש"פ נשא ליל שבת שנת תקצ"א לפ"ק לובאוויטש". 741 (תרלה, א. שם נמצא רק הביאור דלהלן — ד"ה ועכ"ז). 788 (קפג, א). 1223 נא, ב. (ראה גם בהנסמן להלן בתחילת הביאורים).

המאמר (והביאור הא' — ד"ה להבין בתוס' ביאור מ"ש ומעין) נד' ג"כ בלקו"ת שה"ש לח, ב ואילך (ושם בתוס' הגהות). והנחת כ"ק אדהאמ"צ בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תרה ואילך. (והוא מחתונה ש"פ ויצא. וראה בהנסמן עוד בהמ"מ ללקו"ת שם — הוצאת ה'תשד"מ. ובסה"מ תקס"ח שם ע' תתקכו). וראה הגהות נוספות על מאמרים אלו להלן ד"ה „בלק"ת ד"ה ששים". ובאוה"ת על מארז"ל ועניינים ע' רנח.

ודרז"ל . . ששים מסכתות: בלקו"ת שם מציין לעי' בשהש"ר במקומו (פ"ו, ט) ובמדב"ר פי"ח, כא. ובסה"מ תקס"ח שם (ע' תרו וכ"ה בתו"א שמות נא, ב) מובא בשם הזוהר (ח"ג רטז, א). וראה אוה"ת שמות ע' יב.

פילגשים אלו ברייתות, ועלמות אין מספר אלו הלכות שבגמ׳, אחת היא כו׳ זו כנס״י מלשון כניסה כו׳ שהוא בחי׳ מקור נש״י ונק׳ אחת לפי שמקבלת מבחי׳ ישראל דלעילא שנק׳ אחד כו׳ ונק׳ תמתי וכמארז״ל אל תקרי תמתי אלא תאומתי לפי שע״י נש״י נעשה יחוד זו״נ כו׳. והנה מזה מובן שנש״י הם למעלה במדריג׳ מבחי׳ התורה, וכמ״כ ממה שארז״ל ע״פ תורה צוה לנו משה מורשה א״ת מורשה אלא מאורשה שהתורה היא מאורשת לישראל שישראל הם בחי׳ חתן והתו׳ היא בחי׳ כלה, ונמצא מובן שנש״י הם למעלה מבחי׳ התורה, ובמ״א מצינו שארז״ל תלת קשרין מתקשראן דא בדא ישראל באוריית׳ כו׳ ונמצא מובן בהיפוך לגמרי שהתורה היא למעלה במדריגה מישראל.

ב) **ולהבין** כל הנ״ל. הנה כתיב אור זרוע לצדיק, פי׳ שנש״י הנק׳ צדיק כמ״ש ועמך כולם צדיקים כו׳ הם בחי׳ אור הנזרע למטה להתלבש בגוף בשר ודם הגשמי בכדי שעל ידם יהי׳ צמיחה בתוס׳ הרבה להיות המשכת גילוי אור א״ס ב״ה למטה ע״י תו״מ מעשיות שעוסקי׳ בעוה״ז, והוא ממש כדוגמת הזריעה שזורעין בארץ הגשמי׳ גרעין א׳ ונרקב בארץ ומצמיח מזה אח״כ בתוס׳ וריבוי גרעינים הרבה מאד, כמו״כ ע״י מצות מעשיות שעושי׳ נש״י בעוה״ז הגשמי שהוא כדוגמת הזריעה הנ״ל מגרעין א׳ נעשה עי״ז צמיחה בתוס׳ וריבוי להיות גילוי אור א״ס ב״ה למטה.

ג) **ולהבין** את כל הנ״ל בתוס׳ ביאור הנה כתיב מלכותך מל׳ כ״ע, פי׳ כל עולמים שהן ריבוא רבבות השתלשלות כל העולמות דבי״ע שהם עד אין קץ, וכמ״ש היש מספר לגדודיו, עכ״ז מקור ושרש חיותם המחי׳ ומהוה אותם מאין ליש אינו אלא מבחי׳ מלכותו בלבד שאינו אלא אור וזיו לבד לגבי מהותו ועצמותו ית׳ וכמ״ש הודו על ארץ ושמים שארץ ושמים אינו אלא הודו וזיוו בלבד שהוא בחי׳ מלכותו ית׳ המחי׳ מהוה אותם מאין ליש להיות נבראים נפרדים ובע״ג ואינם כלל בערך לגבי אור א״ס ב״ה המתגלה בעולמות עליונים שהוא בבחי׳ א״ס ממש ושם הוא בבחי׳ יחוד וביטול בתכלית וכמ״ש לך הוי׳ הגדולה כו׳ שאף שיש שם ג״כ בחי׳ גדולה וגבורה שהם מדות עליונו׳ דאצי׳ חו״ג כו׳ הם בבחי׳ יחוד וביטול בתכלית לך ה׳ וחיוהי וגרמוהי שהם בחי׳ אורות וכלים דאצי׳ חד בהון ממש בבחי׳ א״ס ממש וכמ״ש ולאו מכל אינון מדות כלל, משא״כ למטה בבי״ע בחי׳ חיות אלהו׳ המהוה אותו מאין ליש מצומצם ומוסתר מאד להיותם

וכמארז״ל את תמתי: זח״ג רצו, א. שהש״ר פ״ה ב׳.
שארז״ל . . א״ת מורשה: פסחים מט, ב. וראה גם לקו״ת ברכה צג, סע״ד ואילך.
שארז״ל תלת קשרין: ראה זח״ג עג, א.
וכמ״ש ולאו מכל אינון: ת״ז בהקדמה ד״ה פתח אליהו.

בע״ג ונפרדים עד שבריבוי הצמצומים והשתלשלות מטה מטה עד עולם עשי׳ שהחיות אלהות מוסתר לגמרי עד שנראה כאלו הם יש נפרד לגמרי שיכולת המינים לומר שיש שתי רשויות ח״ו כמבואר בדרז״ל שאמר המין מפלגא דלעילא אהורמין ומפלגא דלתת׳ אהורמיז כו׳ לפי שהוא בבחי׳ עלמא דפרודא לגמרי וכמ״ש ונהר יוצא מעדן כו׳ ומשם יפרד שאף שלמעלה בעולם האצי׳ הוא בחי׳ יחוד בתכלית ואור א״ס ב״ה מאיר שם בבחי׳ גילוי עכ״ז משם יפרד שנמשך מבחי׳ מלכותו ית׳ בריבוי צמצומים והסתרות להסתיר ולהעלים את האור ה׳ כ״כ עד שיהיו נבראי׳ יש מאין בע״ג ועולמו׳ נפרדים, ואי לזאת אינו בערך כלל לגבי אור ה׳ המאיר ומתגלה בעולמות עליוני׳ שהוא בבחי׳ א״ס, וכידוע שמספר אחד לגבי ריבוא רבבות יש לו איזה ערך אבל דבר שהוא בבחי׳ גבול לגבי בלתי בעל גבול בבחי׳ א״ס אין לו ערך לגמרי ומספר אחד ומספר ריבוא רבבות שוים ממש, ולזאת עיקר חיותם אינו אלא מבחי׳ אור וזיו בלבד שהוא בחי׳ מלכותו ית׳.

ד) **אך** בכדי שיהי׳ גילוי אור א״ס ב״ה למטה בעולמות התחתוני׳ ג״כ כמו שהוא בעולמו׳ העליוני׳ שזהו תכלית הכוונה מבריא׳ העולמות בכדי שיהי׳ לו דירה בתחתוני׳ דוקא, לזאת נזרע בהם בחי׳ אור מלמעלה, והיינו בחי׳ נש״י שיורדים ומתלבשים למטה בגוף בשר ודם בכדי שע״י התו״מ מעשיות שעושי׳ בעוה״ז נמשך בחי׳ גילוי אוא״ס ב״ה למטה בעולמו׳ התחתוני׳ ג״כ כמו שהוא בעולמו׳ העליוני׳ ממש שיהי׳ בבחי׳ יחוד עולמות ותחתוני׳ ולא יהי׳ בבחי׳ עלמין דפרודא עד שנראה כאלו שתי רשויות ח״ו, וזהו זורע צדקות ומצמיח ישועות, פי׳ שע״י צדקה שנותנים למטה לעני דלית לי׳ מגרמי׳ כלום ומשפיע למקום חושך וכמ״ש הייתי ככוס חרבות כו׳ עי״ז מעוררים מלמעלה ג״כ המשכות אוא״ס ב״ה בעולמות התחתוני׳ שהם חשך ועלמין דפרודא, וזהו ומצמיח ישועות שהוא בחי׳ צמיחה בתוס׳ וריבוי להיות המשכת שע״ה נהורין עילאין למטה וכמו שבצדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפ׳ לחשבון גדול שנעשה מזה בחי׳ גילוי א״ס שנק׳ חשבון גדול כו׳, וגם ישועות הוא מל׳ שעה וכמ״ש וישע ה׳ אל הבל כו׳ שהוא בחי׳ ירידי׳ והמשכת גילוי אוא״ס ב״ה למטה ע״י מצות מעשיו׳ שישראל עושין למטה (ולזאת נקראו כל המצות כמו צדקה סתם בירושלמי כמבו׳ במ״א), וזהו שמצוה

שאמר המין מפלגא . . אהורמין . . אהורמיז: סנהדרין לט, א. וראה שינויי הגירסאות ברש״י ותוס׳ שם. ובהמובא בסה״מ תקס״ח ח״ב ע׳ תרח. לקו״ת שה״ש לח, ג. אוה״ת ואתחנן ע׳ רטו.

וכידוע שמספר אחד לגבי ריבוא: ראה בשם הה״מ — ס׳ מאמרי אדה״ז על ענינים ע׳ נה. סה״מ הנחות הר״פ ע׳ לח. ביאוה״ז להצ״צ ע׳ תצט. ועוד.

נקראו כל המצות . . צדקה . . כמבואר במ״א: כ״ה גם בלקו״ת שה״ש לח, א. וראה תניא פל״ז (מח, ב): ובכל תלמוד ירושלמי היא נק׳ בשם מצוה סתם כו׳. ובתו״א מב, ג: כל המצות נק׳ בשם צדקה כמ״ש וצדקה תהי׳ לנו כי נשמור לעשות

ראשונה מתרי"ג מצות היא מצות פ"ו כמ"ש פרו ורבו שהוא ריבוי ותוס' שכ"כ ע"י כל המצות מעשיות נעשה ריבוי ותוס' כו', וזהו כוונת הברכה שמברכין קודם עשי' כל המצות מעשיות אקב"ו כו' פי' אשר הוא מלשון תענוג כמ"ש באשרי כי אשרוני בנות כו' שהוא בחי' תענוג עליון שהוא בבחי' א"ס עד שמוטב לדייני' כו' ונמשך העונג העליון הנ"ל למטה ע"י עשיי' המצות כו'.

ה) **והנה** כמו שבזריע' הגרעין בארץ הגשמי צריך מתחלה לחרוש את הארץ היטיב בכדי לרפות את הארץ כי חריש' מרפי ארעא ובאם לאו יאבד הגרעין בארץ לגמרי כמ"כ קודם הזריעה של נש"י בבחי' וע"ט בקיום כל המצות מעשיו' צ"ל מקודם לכן בחי' סומ"ר שהוא בחי' חרישה לנה"ב להפוך את כל המדות רעות ולבטל את כל הרצונו' אשר לא לה' המה ולא יהי' לו רצון אחר כ"א לה' בלבד להיות לב נשבר ונדכה כו', ואז יכולים להמשיך אח"כ בבחי' וע"ט גילוי אוא"ס ב"ה למטה שהוא בחי' צמיחה בתוס' וריבוי שנעשה ע"י בחי' הזריעה של נש"י במצות מעשיות שעושי' למטה כו', וזהו ואל קין ואל מנחתו לא שעה מפני שקין הוא מארי דרוגזין שלא יהי' בחי' סומ"ר להפוך את כל המדות רעות שהוא בחי' חרישה כנ"ל, ולכן לא הי' ביכולתו להמשיך אור ה' למטה ע"י הזריעה שלו במנחתו כו' משא"כ הבל שהי' בבחי' סומ"ר בתכלית כתיב בו וישע ה' אל הבל ואל מנחתו שהוא בחי' הזריעה שלו כו', וזהו שלעתיד כתי' בחריש ובקציר תשבות שלא יצטרכו עוד לבחי' חרישה הנ"ל מאחר שלא יהי' כלל בחי' רוח הטומא' וקליפו' כמ"ש ואת רוח הטומא' אעביר מן הארץ, וזהו עתידי' צדיקי' שיא' לפניהם ק' כו' היינו ע"י שימשיכו בחי' אוא"ס ב"ה שהוא קדוש ומובדל למטה.

ו) **ועם** כל הנ"ל יובן איך שבזה גדלה מעלת נש"י על בחי' התו', כי הנה אף שאוריי' מח"ע נפקת עכ"ז כשנמשך ובא לבחי' דבר ה' זו הלכה וכמ"ש מל' פה תושבע"פ קרינן לה כו' וכל פרטי הלכות שנקראו שערך כעדר העיזים כו' שהם עד אין קץ כשיהי' כך יהי' הדין כך וכמ"ש ועלמות אין מספר שהם הלכות כנ"ל אזי אין בהם תוספת וריבוי רק כפי ההלכה שנמשך בבחי' דיבור העליון כו' וכמו המלאכים שנמשכו מבחי' דבר ה' וברוח פיו כ"צ אין בהם ריבוי ותוספ' כלל רק הם תמיד במדריג' א'

את כל המצות הזאת כו'. ובלקו"ת פ' ראה כג, ג: ולכן נקרא בשם מצוה סתם וכמ"ש בנחמי' והעמדנו עלינו מצות לתת שלישית השקל וגו'. וראה עוד תו"א כז, ג. סג, ג. לקו"ת שה"ש טז, ג. ועוד.

שמוטב לדייני': חגיגה טו, ב.

ה) והנה כמו: סעי' זה ושלאחריו נמצאים ג"כ בתוס' הגהות להלן בהביאור (ד"ה ועכ"ז) ס"ה.

וכמ"ש מל' פה: ת"ז שם.

ולזאת אין בהם פו"ר כו'. משא"כ נש"י הם דוקא ממשיכי' תמיד בחי' אוא"ס ב"ה למטה ע"י מצות מעשיו' שעושין בבחי' ריבוי ותוס' וכמ"ש אלה המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם שהם הם הממשיכי' בהם בחי' חיות מאא"ס ב"ה כו' וכמ"ש ועשיתם אתם כו'.

ז) **אך** כ"ז הוא דוקא ע"י בחי' מס"נ של ישראל קודם בבחי' ואהבת שבק"ש ואז נק' אחת כו' שמקבלי' מבחי' אחד כו' ואז יכולים להמשיך אא"ס ב"ה למטה ושיהי' יחוד עולמו' עליוני' ותחתוני' ממש שלא יהי' בבחי' עלמין דפרוד' להיות נראי' כאלו הם יש ודבר נפרד בפ"ע עד שנרא' כמו שהוא שתי רשויות ח"ו. כמו שסובר המין מפלגא דלעילא כו' פלגא דלתתא כו' להיות שלמעלה הוא בחי' יחוד בתכלית כנ"ל ובהשתלשלו' מטה מטה הוא בחי' עלמא דפרודא לגמרי כמ"ש ומשם יפרד כו'. אכן כשישראל ממשיכי' בחי' גילוי אא"ס ב"ה למטה ג"כ ממש כמו שהוא למעלה בעולמו' עליוני' אזי נעשה בחי' יחוד עליוני' ותחתוני' בתכלית וזהו תמתי שהוא לשון תמימות שמתממת אותו שע"י כנ"י נעשה יחוד אא"ס ב"ה למטה כמו שהוא למעלה ממש וזהו ג"כ תאומתי שהוא בחי' יחוד זו"נ שהם מדות עליונו' דאצי' ובחי' מל' דאצי' שמתלבשת בבי"ע בעולמו' נפרדי' שמתייחדי' בתכלית ע"י כנ"י כנ"ל. אך מתחלה צ"ל בחי' יונתי וכמ"ש עיניך יונים כו' וכמו היונים שעיקר התענוג שלהם הוא מהסתכלות הזכר על הנק' ועי"ז נעשה בהם זיווג. כמ"כ למעלה שיהי' בחי' תמתי תאומתי שהוא בחי' יחוד זו"נ הוא ע"י בחי' יונתי מקודם שהוא בחי' התענוג של הכלה מהסתכלות של החתן שהוא בחי' יקר' דמלכא. ועי"ז מלמטה למעלה ג"כ כתי' עין ה' אל יראיו. יראיו הוא בחי' ביטול כשישראל הם למטה תמיד בבחי' ביטול לה' נתעורר מזה בחי' תענוג גדול למעלה וכמ"ש וירא אלקי' את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וכמשל אדם שמקבל תענוג מכלי יפה כו' ותענוג זה שנעשה למעלה נק' חתן דהיינו יחוד אצי' שנק' חתן ל' נחות דרגא להיות משפיע לבי"ע שנק' כלה. וא"א זאת כ"א ע"י בחי' יונתי מקודם. וע"י השמחה של החתן והכלה שהוא התענוג של שניהם יכול להיות תמתי שהוא בחי' יחוד חו"כ שהם בחי' זו"נ כנ"ל וכמו שיהי' לעתיד דכתיב ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים כו' שלא יהי' בחי' עלמין דפרודא כלל כמו שהוא עתה וכמ"ש ונהר יוצא מעדן כו' ומשם יפרד כו' משא"כ לעתיד יהי' בחי' תמתי תאומתי כו' כנ"ל וד"ל.

ס

להבין בתוס' ביאור מ"ש ומעיין יצא מבית ה' והשקה את נחל השיטים. הנה לכאורה אינו מובן מ"ש ומעיין יצא ולא כתיב ונהר יוצא אך האמת הוא

ומעיין יצא מבית ה': ע"פ יואל ד, יח.

להבין בתוס' ביאור: נדפס (בתוס' הגהות) בלקו"ת שה"ש לט, א. בכמה מכת"י הנ"ל ליתא ביאור זה (ואחר מאמר הנ"ל בא הביאור דלהלן — ד"ה ועכ"ז).

משום דבנהר כתיב ומשם יפרד כו׳ משא״כ במעיין לא נאמר ומשם יפרד רק אדרבה והשקה כו׳. וביאור הענין זה יובן ע״ד הענין מארז״ל נהרא מכיפי׳ מבריך ולא חיישינן שמא ירבו הנוטפין כנודע פי׳ שהתוס׳ וריבוי שמתרבה כשנעשה נהר מכמו שהיתה תחילה במעיין שממנו יוצא הנהר הוא ג״כ מן המעיין ולא ממי גשמים שאף כשהמעיין אינו בהתפשטות מרובה כ״כ עכ״ז אחר שיצאת מהעלם של המעיין לגילוי והתפשטות יותר להיות נהר נעשה מאיליו בתוס׳ מרובה. ויובן זה יותר מבחי׳ שכל ומדות שהנה עיקר הולדת והמשכת המדות הם מהשכל של דבר שיעמיק בשכלו ויבין שטוב הדבר מתעורר ממילא בלבו אה׳ ותשוקה אשר לזאת בקטן ששכלו קטן מאוד מלהשכיל ולהבין אזי גם מדותיו הם לדברים קטנים וכמ״ש לפי שכלו יהולל איש כו׳ שהמדות שנק׳ איש הם נולדים ונמשכים לפי ערך השכל ואעפ״כ נראה בחוש שאחר שבא מהשכל לידי גילוי בלב נעשה בחיזוק ותוס׳ הרבה יותר מכמו שהיה בשכלו כמו הכעס כו׳ והיינו מפני שבשכל עדיין הוא בבחי׳ העלם ובתכלי׳ לזאת אינו בהתפשטות מרובה כ״כ אכן כשבא מהעלם השכל לידי גילוי בלב נעשה ממילא בריבוי התפשטות וחיזוק האה׳ או הכעס כו׳ וכמ״כ הנהר אף שכל עיקר המשכתו הוא מהמעיין עכ״ז אחר שיוצא מההעלם המעיין לידי גילוי הנהר המתפשט מאיליו ובתוס׳ וריבוי כו׳ וזהו נהרא מכיפי׳ מברך כו׳.

ומכל הנ״ל יובן למעלה ג״כ כמ״ש ונהר יוצא מעדן כו׳ הנה עדן היא בחי׳ ח״ס דאצי׳ חכים ולא בחכ׳ ידיעא שהוא בחי׳ העלם וביטול בתכלי׳ וכמ״ש והחכ׳ מאין תמצא שהוא בחי׳ מאין תמצא ממש ונק׳ מעיין שהוא כדוגמת המעיין שעדיין הוא בבחי׳ העלם כנ״ל ונהר יוצא מעדן הוא בחי׳ בינה דאצי׳ שיוצאת ונמשך מבחי׳ חכ׳ להשקות כו׳ שהוא בחי׳ אם הבנים מקור המדות עליונות דאצי׳ שנמשכין מבחי׳ בינה דאצי׳ ונק׳ רחובות הנהר שהוא בחי׳ התפשטו׳ השכל יותר מכמו שהי׳ בבחי׳ חכ׳ שהוא בחי׳ אין אף שבחי׳ בינה נמשך מבחי׳ חכ׳ עכ״ז מאחר שבא מהעלם לגילוי המשכה שהוא מאין ליש ממש ממילא מתרבה בהתפשטות יותר כדוגמת הנהר הגשמי היוצא מהמעיין להמדות שבלב שנמשכים מהמוח כנ״ל. והנה כתיב ומשם יפרד פי׳ אחר שנמשך מבחי׳ בינה דאצי׳ לבחי׳ מל׳ דאצי׳ שמתפשטת ומתלבשת למטה בבי״ע נעשה בחי׳ פירוד לגמרי להתהוות נבראים בע״ג עלמין דפרודא אכן כ״ז הוא לאחר התפשטות והמשכות הנהר שהוא בחי׳ בינה ומדות דאצי׳ בבחי׳ מל׳ דאצי׳ להתלבש בבי״ע כמ״ש ומשם יפרד שנמשך משם ולמטה להיות עלמין דפרודא אבל עצם נהר עדיין הוא בבחי׳ יחוד וביטול בתכלי׳ כמ״ש לך ה׳ הגדולה ואיהו וחיוהי גרמוהי חד שאף שכבר נמשך מבחי׳ ח״ע שנק׳ עדן להיות התפשטות בבחי׳ נהר עכ״ז מאחר שיוצא ומקבל תמיד

מארז״ל נהרא מכיפי׳ מבריך: שבת סה, ב. נדרים מ, א. בכורות נה, ב. וראה לקו״ת שם.

מבחי' עדן עדיין הוא בבחי' יחוד בתכלי' עכ"ז הוא בחי' מקור שיומשך משם ולמטה בבי"ע מאחר שכבר יצא מהעלם המעיין שהוא בחי' ח"ע שנק' עדן לידי גילוי והנה בבחי' בינה ומדות אזי יכול לירד ולהשתלשל עוד בהשתלשלות וצמצומים שיתהוו גם נבראים נפרדים ממש כאילו הם יש ונפרד בפ"ע אבל מבחי' המעיין עצמו שהוא בחי' ח"ע אינו בחי' מקור כלל שיוכל להתהוות נפרדים, ולזאת כשיתגלה לעתיד בחי' עצם הח' עילאה למטה אזי לא יהי' בבחי' עלמין דפרודא כלל רק יהי' למטה ג"כ יחוד אור הוי' ממש כמו למעלה, וזהו ומעיין מבית ה' יצא *שעצם המעיין שהוא בבחי' יחו"ע יומשך* ויתגלה למטה ואזי והשקה את נחל השיטים שטים הוא מלשון שטות וגם מלשון שטו העם כו' שהם בחי' עלמין דפרודא ונחל השיטים הוא מקור חיותם המחיה ומהווה אותם וכשיתגלה בחי' עצם המעיין אזי אף בבחי' נחל השיטים יהי' בחי' גילוי יותר אור הוי' וכמ"ש והלכו גוים לאורך כו' ובאו במערות צורים כו' מפני פחד ה' כו' ולא יהי' בחי' פירוד כלל כמו שהוא עתה שנראה כאילו הם ב' רשויות ח"ו כדעת המין וכמו שהשיב לו האיך שבקי מיא לאעבורי שבאמת הכל נמשך ממנו ית' רק שע"י ריבוי רבבות השתלשלות וצמצומים להעלים ולהסתיר את אור ה' המחיה אותם מאין ליש הוא נראים יש ודבר נפרד בפ"ע והיינו לפי שכל ההשתלשלות הוא מהנהר וכמ"ש ונהר יוצא מעדן כו' ומשם יפרד כו' אבל לעתיד כשיתגלה עצם המעיין למטה אזי יהי' יחוד למטה כמו למעלה ממש והיינו בחי' תמתי תאומתי כנ"ל וד"ל.

•

ביאור על הנ"ל שבת הנ"ל

ועם כל זה יובן הפסוק כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כו'. דלכאורה אינו מובן מהו ענין ארץ ומהו ענין גינה הלא ארץ היא בחי' מדת מלכותו ית' שנק' ארץ כמ"ש והארץ הדום רגלי, וכן גנה היא ג"כ בחי' מל' *שהיא מקור* * בחי' ג"ע עליון *ותחתון שנהנין מזיו השכינה* הוא בחי' מל' דאצי' שנעשי' עתיק לבריא' וא"כ מהו כפל הלשון כארץ כו' וכגנה כו' הלא היינו הך. אך הענין כי יש ב' בחי' השפעו' ממדת מלכותו ית', הא' מבחי' חיצוני' מדת מלכותו הנמשך להחיות העולמות בי"ע, וע"ז נא' כי כארץ תוציא צמחה, וצמחה הוא בחי' השפעת חיות המלאכים שנק' חציר ועשב

ביאור על הנ"ל שבת הנ"ל: כותרת זו נמצאת רק בכת"י 614 (כת"י א), ובכת"י 741 (כת"י ב — שם נמצא רק הביאור בלי המאמרים דלעיל) הכותרת: „בס"ד תוס' ביאור לד"ה ששים המה מלכות שבלק"ת. פ' נצבים".

ועם כל זה . . כי כארץ: ראה גם ד"ה כי כארץ בלקו"ת נצבים ג, ב ואילך. ואוה"ת נצבים כרך וא"ו ע' ב'תג ואילך.

מקור: בכת"י ב ליתא.

בזוהר ר"פ פנחס, והב' היא מבחי' פנימי' מדת מל' וע"ז נא' וכגנה זרועיה תצמיח כמו הגינה היא חלק המובחר שבארץ משמני הארץ, ותצמיח זרועיה היינו נש"י, שהיא בחי' השפעה יותר נעלי' מצמחה דמשמע שצמח מעצמו בלי זריעה וזהו כמו החציר והעשב, משא"כ זרועיה היינו פירות הצומחין ע"י זריעה שהן משובחי' יותר לאין קץ, כמ"כ ההמשכה פנימי' שע"י נש"י מבחי' אור זרוע לצדיק יותר נעלה לאין קץ על בחי' המשכ' החיצוני' הנמשך להחיות העולמות שע"ז נאמר כארץ תוציא צמחה. וביאור הענין הנה מתחלה יש להבין מה שנמשל ההמשכה הנמשך מבחי' מדת מלכותו להחיות העולמות למשל הארץ שתוציא צמחה מה ענין זה לזה. אך הענין דהנה ידוע בטעם שמבואר שעיקר התהוות העולמות הוא ע"י מדת מל' כמ"ש מלכותך מל' כ"ע, שהוא להיות כי ענין התהוות העולמות מא"ס ב"ה אין הענין ע"ד השתלשלות עו"ע ח"ו שא"כ יהי' שינוי בהעילה מחמת השפעה זו כמו בהשפעת הרב לתלמידו שאינו מופנה לעצמו בשעת ההשפעה כמו קודם כו', והרי למעלה כתיב אני הוי' לא שניתי ואתה הוא עד שלא נבה"ע דהיינו קודם בחי' ההשפעה ואתה הוא לאחר שנברא שהוא בעת ההשפעה בהשווא' א' ממש, והיינו לפי שהתהוות כל העולמו' הוא רק ע"י בחי' הארה כמו הארה וזיו שאינו נוגע לעצם המאור לפי שהוא רק הארה בעלמא, משא"כ השפעת העילה לעלול שהיא חלק מעצמיו' העילה שעצם שכל של הרב נמשך להתלמיד כו', ולכן א' ל' נברא העולם, וכמ"ש כי הוא צוה ונבראו ולא א' ל' ברא כי לשון ברא משמע כאלו עצמי' כח הפועל מתלבש בנפעל, ולא שייך זה רק בשמותיו ית' כמ"ש בראשית ברא אלקים אבל ממהותו ועצמותו אין כללות ההמשכה רק בדרך הארה בעלמא, ולכן הוא רק כאלו צוה ונבראו שאין להם ערך ויחוס ולכן נק' מקור המשכת החיות להעולמות בשם בחי' מלכות, כי בחי' מל' הוא זה כמו הארה, כמו מלך ב"ו שנק' מלך על מדינה אין לו בעצם חיבור על המדינה כי הוא בעצמו רם ומתנשא, רק ענין היותו מלך עליהם הוא מה שנק' שמו עליהם מלך, א"כ בחי' זו אינו המשכה מעצמותו רק כמו הארה והתפשטות השם, וכך הנמשל למעלה דחיות כל העולמות הוא מבחי' הארה בעלמא דוקא מה שנק' מלך עליהם, וזהו מלכותך מל' כ"ע, ולכן אני ה' לא שניתי כו' וכידוע כל זה, אך א"כ לכאורה יפול ע"ז קושי' גדולה, דהנה עם היות שבחי' הארה הוא מה שאינו נוגע כלל לעצם המאור עד שלכך לא יהי' שום שינוי בהמאור ע"י המשכת הזיו, עכ"ז * זה מובן איך האור הוא מעין המאור, כמו אור וזיו של השמש מאיר לארץ ולדרים לפי שהוא מעין המאור היינו השמש שהוא מקור האורה *, וכן אור וזיו התפשטות הנפש מחי' את הגוף לפי שהוא מעין הנפש שהוא נפש חי', וא"ב כיון שהאור הוא מעין המאור א"כ אף שהמשכת ההארה מא"ס ב"ה להיות התהוות העולמו' תחתוני' *

עכ"ז זה מובן: בכת"י ב: ע"כ צ"ל.

האורה: שם: האור.

תחתוני': שם: עליוני' ותחתוני'.

הוא ע״י ריבוי השתלשלות הארה והארה דהארה כו׳, פי׳ הארה דהארה הוא רק הארה בעלמא מאותה הארה הראשונה ועד״ז יש הארה דהארה דהארה, וזהו באורך נראה אור, פי׳ אורך הוא בחי׳ הארה ונראה אור היינו הארה דהארה ואף שיש כן ריבוי השתלשלות עכ״ז כיון שהאור מעין המאור, א״כ יפלא איך יהי׳ מזה התהוות גשמיי׳ הנבראי׳ ואפי׳ המלאכי׳ שיש להן גוף כו׳ שהרי זה אינו כלל מעין ההארה שהאור מעין המאור בחי׳ אלקו׳ ממש ואינו בערך גוף ונברא בע״ג ח״ו.

ב) אך ע״ז נאמר המשל כארץ תוציא צמחה, כי הנה כח הצומח להצמיח כל מיני צמיחה הוא רוחני ממאמר תדשא הארץ דשא כו׳ שהוא בחי׳ אלקו׳ המלובש במל׳ דעשי׳ ומלובש בארץ הלזו הגשמי׳, והוא המצמיח עשבים ואילנות ופירות מאין ליש, וצמיחה זו היא ע״ד בחי׳ הארה שאין ההארה פועל שינוי במקור ההארה הוא הכח הצומח, ולא כמו השפעת העלה בעלול, או כמו התפשטו׳ המים הנמשכים ממקום גבוה למקום נמוך שהמים הנמשכים לא נשארו במקום הראשון כלל, משא״כ בכח רוחני הצומח לא נחסר כלל בצמיחת הפרי ויכול הוא לחזור ולהצמיח פעמים רבות אין מספר, וכמו שאנו רואים כמה אלפים שנה שעברו מימות העולם והארץ תוציא צמחה מדי שנה בשנה, ולכן נק׳ המשכה זו מכח הצומח הנמשך בצמיחת העשבים והפירות בשם הארה דוקא, והיא הארה מבחי׳ כח אלקי ממש, שלכך הוא בחי׳ א״ס להיות פועל כן בקרב הארץ תמיד לעולם ועד (ועיין באגה״ק סד״ה איהו וחיוהי, שבו מלובש הארת הקו מא״ס ב״ה ממש שמתלבש באור האצי׳ של העשי׳ עד לבחי׳ אור הנשמה דמל׳ דמל׳ דעשי׳ המלובש בכלי דמל׳ דמל׳ דעשי׳ והוא מא׳ תדשא הארץ כו׳ שהוא הכח הצומח כו׳ ע״ש), וא״כ יפלא ג״כ איך מהארה זו האלקי׳ ממש שהיא הארה רוחני׳ מאו״כ דעשי׳ שבהם הארת הקו מא״ס ב״ה יהי׳ התהוות פירות ועשבי׳ גשמיי׳ מאחר שנמשך דרך הארה דוקא, והאור הוא מעין המאור והרי העשב גשמי אינו כלל מעין וסוג האין רוחני האלקי. אך הענין הוא כי עם היות ההארה הנמשכת מהכח הצומח שהוא מא׳ תדשא הארץ הוא רוחני׳ ומעין המאור, אך הארה זו מתעבה ומתגשם כ״כ עד שנעשה פרי גשמי׳ בטעמי׳ נרגשים לחיך מתוקי׳ עד שאין ערך זה נמצא ברוחני׳ כלל, וסיבת הגשמה זו זהו לפי שכח הצומח הרוחני המתלבש בארץ הגשמי׳ להיותה סופא דכ״ד הנה נעוץ סופן בתחלתן, שבארץ שהיא יסוד העפר היותה אחרון שבד׳ יסודות מלובש כח יותר עליון, דהיינו מבחי׳ תחלתן הוא הארת א״ס ב״ה שבכחו לבדו לברוא יש מאין, וכך הוא בחי׳ בריא׳ העשבים ופירות מהארה רוחני׳ של כח הצומח שהוא כמו בריא׳ מאין ליש שיהי׳ התהוות דבר גשמי מהארה רוחני׳, ונמצא ב׳ הדברים אמת שהוא רק המשכת האר׳ וזיו בעלמא ואין

באגה״ק סד״ה איהו וחיוהי : קלב, א ואילך.

פועל* שינוי בהמאור הוא עצם כח הצומח כנ״ל, ועכ״ז הארה זו אינו כלל כדמיון זיו והארת השמש שהזיו מעין השמש ממש לפי שלא נתגשם משא״כ הארת כח הצומח נתעבה ונתגשם ההתהוות ממנו עד שהוא בריא׳ יש מאין פרי ועשב גשמי מה שאינו נמצא ברוחני׳ כלל. וזהו שא׳ כי כארץ תוציא צמחה, כלומר מה שנמשך מההארה התהוות עביות וגשמיו׳ זהו מצד שהארץ תוציא צמחה שהכח המלובש בארץ הלזו הגשמי׳ שרשו מאד נעלה, ועי״ז יש בכחו להוציא צמחה גשמיו׳ מהארה הרוחני׳. כמ״כ למעלה בארץ העליונה היא מדת מלכותו ית׳ תוציא צמחה היינו בריא׳ מאין ליש של המלאכים הנק׳ חציר ועשב, והוא ע״י כח הצומח שבתוכה היינו כי נעוץ תחב״ס ונמשך ומלובש בה מבחי׳ כתר עליון שהוא בחי׳* א״ס שהוא לבדו יכול לברוא יש מאין, והנה אני הוי׳ לא שניתי לפי שההמשכה רק בחי׳ הארה בעלמא כנ״ל, ומה שנתגשם ונתעבה להיות נראה יש ודבר נפרד בפ״ע ולא כביטול האור לגבי המאור זהו לפי שהארץ תוציא צמחה היא בחי׳ מל׳ שנק׳ ארץ סופא דכ״ד כי המל׳ הוא בחי׳ רוממות והתנשאו׳ שלא להיות בגילוי ומחמת הסתלקות זו נעשה הנברא יש ודבר נפרד כו׳, וזהו ענין מלך העולם שלהיות בחי׳ עולם הוא ע״י בחי׳ מלך, וכמו שע״י הארץ הלזו הגשמי׳ נעשה התעבות והתגשמות ההארה של כח הצומח להיות עשב ופרי הגשמי׳ כן ע״י ארץ העליונה בחי׳ מל׳ נעשה להיות מתהוה מבחי׳ הארה של אוא״ס בחי׳ יש ודבר נפרד, אך באמת הכח הזה בהארץ נמשך ממקום עליון ביותר כי להיות ההתהוות היש הגשמי ודבר נפרד הוא דוקא בכח אוא״ס ב״ה יחיד ומיוחד כמ״ש במ״א ע״פ יביאו לבוש מלכות ובאגה״ק איהו וחיוהי חד הנ״ל ע׳* עליו.

ג) וכל זה הוא ענין כארץ תוציא צמחה, אך בחי׳ וכגנה זרועה תצמיח הוא בחי׳ פנימי׳ המל׳ שהוא מדריגה עליונה יותר, כי הנה תכלית בריא׳ היש ודבר נפרד שזהו בחי׳ כארץ תוציא צמחה הוא כדי להיות אח״כ ביטול היש לאין ולהיות גילוי למטה כמו למעלה ולא להיות נשאר כך ח״ו יש ודבר נפרד אלא אדרבה להיות הגילוי למטה בתוס׳ רב יותר אפי׳ מבעולמו׳ עליוני׳, וזהו ע״י נש״י שנק׳ אור זרוע לצדיק (ועיי׳ מזה בזוהר ס״פ תרומה שזהו בחי׳ זריעה הנז׳ בפסוק וכגנה זרועיה תצמיח וע׳ בפרדס ש״ח פ׳ ד״ו באריכות) דצ״ל ענין אור זרוע, דלכאורה הם ב׳ הפכים בנושא א׳ כי איך נופל ל׳ אור בזרע הזרוע ונטמן בארץ שאין בו שום אורה כלל ואין שייך כלל ל׳ זריעה באור, אך הענין דהנה כבר נת׳ למעלה איך צמיחת פירות ועשבים מכח הצומח אשר בארץ הוא ע״ד בחי׳ הארה ולא כמו התפשטות המים כו׳ שהרי הכח הצומח לא נחסר כלל בצמיחת הפרי כו׳ כנ״ל, והארה זו מתלבשת בכל עשב

פועל . . כח הצומח כנ״ל : בכת״י ב : פועל בו שום שינוי ח״ו.

בחי׳ : בכת״י ב : מבחי׳.

במ״א ע״פ יביאו לבוש : תו״א צ, א ואילך. צב, ב ואילך.

ע׳ עליו : בכת״י ב ליתא.

ובכל פרי ומצמיחו מאין ליש, והארה זו נמשכת ומתפשטת בין בעשבים הצומחי׳ מהארץ שלא ע״י זריעה כלל רק יגדלו ע״י הארה הנמשכת מכח הצומח שלא ע״י זריעה כלל ובין בפירות הגדילים מכח הצומח ע״י זריעה בתחלה, שאז אור כח הצומח נמשך ומתלבש בכח העולה מזריעה זו ועי״ז מצמיח הפרי ואעפי״כ אנו רואים שהפירות (אגה״ק ד״ה איהו וחיוהי) שע״י הזריעה והנטיעה הם משובחי׳ מאד מהעולין מאליהן מכח הצומח לבדו שבארץ (ע׳ אגה״ק הנ״ל וד״ה זורע צדקות), ולכאורה אינו מובן למה הוא שהרי הגרעין הנזרע מה חשוב הוא כ״כ לשהוא יגרום עלוי הצמיחה הזאת, שהרי מהות הפרי הנצמחת מעולה בעילוי רב ועצום למעלה מעלה ממהותו של הגרעין הנזרע, וא״כ ע״כ שצמיחת הפרי נמשך דוקא מצד כח הצומח עצמו שמגלה כחו ועוזו יותר בצמיחת הפרי מבצמיחת העשבים, וא״כ מדוע לא יצמחו כן בלי זריעת הגרעין, ומדוע אין כח הצומח מגלה כחו הנפלא הזה מהכח אל הפועל רק ע״י הזרע והגרעין שנזרעו תחלה ולא כמו בצמיחת עשבים שמגלה כחו והארתו בלי שום זריעה כלל.

והענין הוא כי ודאי בצמיחת הפירות ההארה פנימי׳ היא הארה של פנימי׳ כח הצומח ולמעלה מעלה מההארה המתלבשת בצמיחת העשבים שהוא רק הארה מבחי׳ חיצוני׳ * הכח המצמיח, דהיינו הכח המצמיח הוא בחי׳ דבר ה׳ ממאמ׳ תדשא הארץ כו׳ ועץ עושה פרי כו׳, וא״כ בחי׳ אור וחיות המלובש באותיו׳ עץ עושה פרי הוא מבחינה עליונה יותר מהאור וחיות שבאותיו׳ דשא כו׳, וכנודע ומבואר בזוהר בראשית די״ט ע״א, ולכן היין משמח אלקי׳ ואנשים ושמן מוסיף חכמ׳ כו׳ וכן בפרי האדמה ה׳ מיני תבוא׳ שמהם נמשך דעת כמארז״ל אין התינוק יודע לקרות או״א עד שיטעום טעם דגן כו׳ (והגם שי״ל שבחינה זו נמשך בהם מצד המזל המכה בהן ואו׳ להן גדל וכמ״ש ממגד תבוא׳ שמש כו׳ ומזל של פירות ותבוא׳ גבוה יותר ממזל דעשבי׳, עכ״ז גם מהכח המצמיח יש בהן הארה מבחי׳ עליונה יותר כדמוכח בזוהר וכנ״ל) ולכן כדי להיות המשכה שמפנימיותו צ״ל ע״י העלא׳ מ״ן והוא ע״י

אגה״ק ד״ה איהו וחיוהי : ס״כ (קלב, א ואילך). וראה לקו״ת נצבים ג, ד. גב, ד.

וד״ה זורע צדקות : אגה״ק ס״ח (קיג, א).

חיצוני׳ הכח המצמיח דהיינו : בכת״י ב : חיצוני׳ (שיש בהם טו״ר וגם בשרשן הם גבוהים יותר כמו ה׳ מיני תבואה שאומרים עליהם בהמ״ז ואין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן שבהם מלובש הדעת כו׳, וכן בפרי העץ היין משמח אלקים ואנשים ושמן יצהיל פנים וגורם חכ׳ כו׳ אשר כ״ז מורה שבשרשן הם גבוהים יותר מבחי׳ העשבים העולין מאליהן שאינו רק מאכל בהמה וא״כ גם בהם מלובש הארה מפנימי׳ כח הצומח ולמעלה מבחי׳ ההארה המתלבשת בעשבים שהוא הארה מבחי׳ חיצוני׳ מכח המצמיח) דהיינו.

כמארז״ל אין התינוק יודע לקרות : ברכות מ, א.

המזל המכה בהן : ב״ר פ״י, ו. וראה אגה״ק ס״כ (קלב, א). ס׳ מאמרי אדה״ז על מארז״ל ע׳ קלה. ועוד.

זריעת הגרעין שנרקבין בארץ וכלה כל כוחם בכח הצומח שבארץ ונתאחד והיו לאחדים, ועי״ז יוציא כח הצומח את פנימיותו ומשפיע* חיות להוציא הפרי כעין הזרע כו׳ משא״כ להמשכה חיצוני׳ א״צ העלא׳ מ״ן ונמשך מעצמו כנודע הכלל הזה ג״כ בהמשכת עולמו׳ עליוני׳. והנה העיקר הטעם מה שהגרעין הוא העלא׳ מ״ן לעורר הגילוי מהאר׳ פנימיות כח הצומח (עמ״ש ע״פ הבאים ישרש יעקב) הוא לפי שבגרעין נתלבש הארה זו של פנימי׳ כח הצומח, שהרי הפרי והתבואה גדלו ע״י כח הצומח א״כ מלובש בהם כח זה, וזהו ענין אור זרוע שע״י שהאור זרוע היינו אור כח הצומח שנתלבש בגרעין הנ״ל הוא נזרע בארץ, ועי״ז נמשך גילוי גבוה יותר מההארה הנמשכת מהכח הצומח לבדו שלא ע״י זריעה כנ״ל, וכמ״כ יובן הנמשל למעלה שנש״י הם בבחי׳ אור זרוע וכמ״ש וזרעתי את ב״י כו׳ וזרעתיה לי בארץ כו׳, ועי״ז נמשך גילוי פנימי׳ אלהותו ית׳ שלמעלה מעלה מההארה המתלבשת להחיות העולמות שמצומצם ומוסתר במאד מאד, דאף שמבואר למעלה בענין כארץ תוציא כו׳ שהכח הזה שבמל׳ שרשו גבוה מאד, הרי מ״מ הוא בבחי׳ סובב ומקיף על הנברא, אבל ההארה המתלבשת בפנימי׳ הנברא הוא מצומצם ומוסתר בתכלית, אבל נש״י ממשיכי׳ גילוי אור א״ס ממש להיות בגילוי ממש.

ד) **והנה** דרך פרט יש חילוק בדברים הנזרעים ג״כ בין זרע שדה לזרע גינה, שרוב זרעוני גינה אין נאכלים וכן באילנות הגרעין אינו ראוי לאכילה, והצמיחה של הפרי היא משובחת יותר מהזריעה, משא״כ בתבוא׳ שהצמיחה כעין דזריעה רק שהיא בתוס׳ וריבוי וכו׳, והיינו לפי שבהגרעין בא ההארה בהגשמה יותר עד שאינו נאכל כו׳ לכן זה הוראה שמלובש בו כח פנימי יותר שכל דבר הגבוה יותר נמשך ומתלבש בבחי׳ הגשמה דוקא וכמ״ש בביאוה״ז פ׳ נח בענין ועביד איבין ורבי זרעין, ולכן נש״י נמשלו לזרעי׳ שהם זרע האילנו׳ שזורעי׳ גרעין ונצמח אילן בפירות משובחי׳ שהגרעין הנטוע אין לו ערך כלל לפי הנראה ממנו לגבי הפרי כו׳, ואעפי״כ צומח ממנו, לפי שבאמת מ״מ יש בגרעין כל כח הפרי רק שהוא בהעלם כו׳ שלפי שהוא בהגשמה ע״כ דוקא מלובש בו כל עיקר הכח כו׳ (כמ״ש ע״פ הבאים ישרש הנ״ל) כך ע״י זריע׳ נש״י בגופי׳ יהי׳ לע״ל צמיחת אור עליון מא״ס ב״ה ממש הגם שאין ערך כלל הזריעה לגבי הצמיחה אלא שהוא כמשל הגרעין שבאמת יש בו בהעלם כל כח הפרי, וכך שכר המצוה נמשך ומלובש בהעלם בהמצוה (ומה שפי׳ המק״מ בזוהר ר״פ נח דהנשמו׳ נקראו איבין אשתמיטתי׳ הגמ׳ קישות

ומשפיע חיות: בכת״י ב: ומצמיח.

ע״פ הבאים ישרש: תו״א נג, ב.

בביאוה״ז פ׳ נח: ה, סע״ב ואילך.

המק״מ בזוהר ר״פ נח . . איבין: ברמ״ז שם: איבין הם נשמות . . פרי העץ כו׳. הובא גם בלקו״ת האזינו עו, ד. וראה אוה״ת פינחס ס״ע א׳רג.

הגמ׳ קישות שהתליע באיבה ע׳ בערוך: חולין סז, סע״א. ערוך ערך אב. ראה גם בהערכים שבסי׳ החקירה להצ״צ ערך אבו (צא, רע״ב).

שהתליע באיבה ע׳ בערוך דאין הפי׳ כמ״ש המק״מ ודו״ק), וזהו עיקר פי׳ אור זרוע לצדיק, דהפי׳ הפשוט הוא כך שאין לתמוה על ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ולמה יאחר השכר, ולכאורה מה הי׳ חסר לצדיק אם ביומו יותן שכרו, ולזה א׳ אור זרוע דכמו הזורע דבר מה הנה ע״י שהזריעה טמונה בארץ אף שיש תוחלת ממושכה עד שיגדל ויצמח הזריעה, אך עי״ז תוציא השדה זרע רב, כן אור והשכר של הצדיק ע״י שהוא בדרך זריעה ואינו מתגלה מיד כ״א לע״ל עי״ז יגדל ויצמח השכר יותר מאם קבל שכרו מיד, וא״כ לפי״ז בא הפסוק להורות איך השכר עכשיו בבחי׳ העלם וזריע׳, ולזה שייך יותר משל זריע׳ הגרעין שממנו נצמח הפרי העץ שבא בבחי׳ העלם ביותר ועיכוב זמן רב, שהרי א״א שתצמח הפרי מזריעת גרעין התפוח עד שמתחלה יתגדל האילן בריבוי ענפי׳ ושרשי׳ המשתרשי׳ בארץ ועד אחר כמה שנים שנתגדלו ונתרבו הענפי׳ יוצא מין תפוח בראש האילן, וכמו התמר דסליק לע׳ שנין וכתי׳ צדיק כתמר יפרח כו׳ משא״כ בזריע׳ התבוא׳ שא״צ שהות כ״כ מזמן הזריעה עד זמן הקצירה, אבל בזאת יש בו מעלה יתירה מבזרעוני דגן שאף שמשתהה זמן רב אך אח״כ ימצא בו פרי שנמצא בו בחי׳ עונג וטוב טעם כנ״ל* ועמ״ש במ״א בענין שמיני עצרת מזה, וזהו שס״ת אור זרוע לצדיק כו׳ הוא עקיבה להורות על שהשכר והגילוי בא בעקב וסוף וכמ״ש במדרש ע״פ והי׳ עקב תשמעון אבל שכרו בעקב אני נותן לכם דהיינו מטעם הנ״ל שמה שהזריע׳* הוא מין שמשתהא יותר עד שגדל ונצמח יהי׳ הפרי מעולה ומשובח יותר כו׳, אולם במ״א נת׳ איך באמת אין כל המצות שוים שיש שהן כמו זרע התבוא׳ ויש כמו זרע הפירות כי כל המיני׳ שלמטה יש דוגמתן למעלה בארץ החיים כו׳, וע״ז נא׳ וכגנה זרועיה תצמיח כו׳ ואור זרוע לצדיק. אך עכ״פ המכוון מכל הנ״ל בענין אור זרוע כו׳, הוא כי להיות ההארה והחיות הנמשך להחיות העולמו׳ תחתוני׳ בי״ע הוא רק הארה בעלמא, וכמ״ש הודו על ארץ כו׳ כי יש ריבוי השתלשלו׳ עד שנמשך למטה, ולזאת כדי שיהי׳ גילוי אא״ס ממש למטה נזרע בהם נש״י שהן בחי׳ אור זרוע כו׳, וע״י שהאור זרוע

התמר דסליק לע׳ שנין: **זח״ג טז, א. כד, א. ראה גם לקו״ת בחוקותי מט, ד.**

כנ״ל: **בכת״י ב: כו׳.**

במ״א בענין שמיני עצרת: **הובא גם בלקו״ת בחוקותי שם. וראה ד״ה הים ראה — בלקו״ת צו טז, סע״ד (ובהביאורים לשם שלא נדפסו לע״ע. ושם: *כל מה שמשתהה הנשמה בהיותה בעיבור תהי׳ שלימה יותר לפי שתאכל יותר ממה שאמו אוכלת כו׳*). וד״ה ביוהשמע״צ בס׳ מאמרי אדה״ז עה״ת ח״ב ע׳ תרפז.**

שס״ת אור זרוע .. עקיבה: **הקדמת ס׳ אור זרוע. לקו״ת להאריז״ל עה״פ — תהלים צז. ועוד. וראה גם אגרות קודש כ״ק אדהאמ״צ ע׳ רפא. יהל אור ע׳ שנב וע׳ שנד. לקוטי שיחות ח״ז ע׳ 349. וראה להלן בסיום המאמר.**

שהזריע׳ הוא מין שמשתהא יותר: **בכת״י ב: שהזריעה משתהה זמן רב יותר.**

במ״א נת׳ .. המצות זרע התבואה .. זרע הפירות: **ראה גם אוה״ת בראשית מו, רע״ב. סה״מ תקס״ד ע׳ קמה. אוה״ת פינחס ע׳ א׳ריב ואילך.**

יצמיח אח"כ גילוי אא"ס ממש ופנימי' אלהותו ית' ולא הארי' בעלמא המתלבשת בחיות העולמו'. ע"כ * הג"ה ותוס' ביאור.

ה) **והנה** כמו שבזריעת הגרעין בארץ הגשמי צריך מתחילה לחרוש את הארץ היטיב בכדי לרפות את הארץ כי חרישה מרפי ארעא, ובא"ל יאבד הגרעין בארץ לגמרי (וגם צריך למטר ללחלח את הארץ והרוה את הארץ ואז והולידה והצמיחה) כמ"כ קודם הזריע' של נש"י בבחי' וע"ט בקיום כל המצות מעשיו' צ"ל קודם לכן בחי' סומ"ר שהוא בחי' חרישה לנה"ב (ולכאורה משמע דכונתו שנה"ב היא בחי' הארץ שבה נזרע נש"י וכן נת' ע"פ האזינו השמים כו', ובחי' כח הצומח שבה היינו ממה שנפל בשבה"כ אורו' וניצוצי' דתוהו, וכמ"ש ע"פ ויהי בשלח פרעה, וזה לכאורה נגד מש"ל בפי' וכגנה זרועי' תצמיח שהוא בחי' פנימי' המל' וכדלקמן בהביאור, אך באמת שני הדברים אמת, כי הדברים כפולים ששרש התהוות נש"י מיחוד זו"נ זהו ענין זריע' למעלה בפנימי' המל', וירידות והתלבשות נש"י בגופי' זהו הזריע' בנה"ב ועי"ז יהי' הצמיחה ביתר שאת בחי' גילוי אורו' דתוהו) וזהו * אשריכם זורעי על כל מים, פי' כי יש מים עליונים נהר יוצא מעדן כו' ויש מ"ת היינו ומשם יפרד, וישראל זורעי' על ב' בחי' מים אלו, כי בשרשן הם הזריעה על מים עליוני' כמ"ש בעבר הנהר ישבו אבותיכם, היינו בחי' מעיין יוצא מבית ה', וכנודע ענין אור מים רקיע, ואח"כ זריעתן בגוף ונה"ב היא על מ"ת להמשיך הצמיחה אפי' במים תחתוני', ובאמת הא בהא תליא דלפי ששרשן מבחי' אור זרוע וכו' ע"כ ביכולתן להמשיך אפי' למטה להפוך את כל המדות רעות ולבטל את כל הרצונו' אשר לא לה' המה ולא יהי' לו רצון אחר כ"א לה' בלבד להוית לב נשבר ונדכה כו', ואז יכולים להמשיך אח"כ בבחי' וע"ט גילוי אא"ס ב"ה למטה שהוא בחי' צמיח' בתוס' וריבוי שנעשה ע"י בחי' הזריעה של נש"י במצות מעשיו' שעושי' למטה (והתו' היא * כמ"ש יערוף כמטר לקחי כו' שמלחלח הארץ ועי"ז והולידה והצמיחה כנ"ל וכמ"ש ע"פ האזינו) וזהו ואל קין ואל מנחתו לא שעה מפני שקין הוא מארי דרוגזין שלא הי' בחי' סומ"ר להפוך את כל המדות רעות שהוא בחי' חרישה כנ"ל ולכן לא

ע"כ . . ביאור: בכמה כת"י ליתא. וראה להלן.

ה) והנה: מכאן ואילך חוזר ללשון המאמר דלקו"ת לח, ד (נדפס לעיל ע' תתקמה). — וכאן בתוס' הגהות. ובאחדים מהכת"י אין מסומן כאן אות ה'.

ע"פ האזינו השמים: לקו"ת עד, ג.

ע"פ ויהי בשלח: תו"א סא, א.

וכדלקמן בהביאור: ראה לקו"ת שה"ש מ, רע"א. סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תרית ואילך. ולהלן בהקיצורים ד"ה: ביאור ס' מלכות.

וזהו אשריכם: מכאן עד תיבת: למטה (בשו"ה: מבחי') — נמצא בכמה כת"י (כענין בפ"ע) להלן בסיום המאמר. וראה הערה הבאה.

שו"ה מבחי' — להפוך את כל המדות: המשך לשון הלקו"ת דלעיל: חרישה לנפה"ב להפך את כו', וראה הערה שלפני"ז.

היא: בכת"י ב: היא בחי' מטר.

הי׳ ביכולתו להמשיך אור ה׳ למטה ע״י הזריע׳ שלו במנחתו כו׳, משא״כ הבל שהי׳ בבחי׳ סומ״ר בתכלית כתיב בו וישע ה׳ אל הבל ואל מנחתו, ופי׳ וישע ע״ד ומצמיח ישועו׳ כו׳, וזהו שלעתיד כתיב בחריש ובקציר תשבות שלא יצטרכו עוד לבחי׳ חרישה הנ״ל מאחר שלא יהי׳ כלל בחי׳ רוח הטומא׳ וקליפו׳ כמ״ש ואת רוח הטומא׳ אעביר מן הארץ, וזהו עתידי׳ צדיקים שיא׳ לפניהם קדוש כו׳ היינו ע״י שימשיכו בחי׳ אא״ס ב״ה למטה שהוא קדוש ומובדל למטה (וגם על לע״ל ארז״ל עתידה א״י שתוציא גלוסקאו׳ וכלי מלת, פי׳ גלוסקאות הוא מבחי׳ אור פנימי׳ וכלי מלת הם בחי׳ אורו׳ מקיפי׳ ולא יצטרכו להמשיכן באתדל״ת בהעלא׳ מ״ן כ״א מעצמן יצמיחו ויציצו כל בחי׳ או״פ ואו״מ שירדו מלמעלה בלי אתדל״ת בלל, והיינו עוד גילוי עליון מבחי׳ שאין אתדל״ת דתו״מ מגעת שם כלל, ולכן בזה לא שייך זריעה כ״א מעצמם יצמיחו וכו׳, רק היינו אחר שיהי׳ הצמיחה שע״י האתדל״ת אזי עתידה א״י שתוציא גם מה שלמעלה מאתדל״ת וע״ז נא׳ כן ה׳ יצמיח צדקה ותהלה כו׳ ע״ד השמי׳ החדשה כו׳ אשר אני עושה, וזהו שמתחלה נא׳ כי כארץ תוציא כו׳ וכגנה כו׳ שזהו בחי׳ אתדל״ת ואח״כ כן ה׳ יצמיח כו׳ מעצמו, וז״ש כן יעמוד זרעכם ושמכם שזהו בחי׳ האדל״ת וכמ״ש במ״א באריכות).

ועם כל הנ״ל יובן הפסוק ששים המה מלכות כו׳ אחת היא יונתי כו׳ שגדלה מעלת נש״י על בחי׳ התורה כי הנה אף שאורייתא מח״ע נפקת, עכ״ז כשנמשך ובא לבחי׳ דבר ה׳ זו הלכה, וכמ״ש מל׳ פה תושבע״פ קרינן לה כו׳ וכל פרטי הלכות שנק׳ שערך כעדר העיזים כו׳ שהם עד אין קץ כשיהי׳ כך יהי׳ הדין כך וכמ״ש ועלמות אין מס׳ שהם הלכות כנ״ל אזי אין בהם תוס׳ וריבוי רק כפי ההלכה שנמשכה בבחי׳ דיבור העליון כו׳, וכמו המלאכים שנמשכי׳ מבחי׳ דבר ה׳ וברוח פיו כ״צ אין בהם ריבוי ותוס׳ כלל רק הם תמיד במדריג׳ א׳, ולזאת אין בהם פו״ר כו׳, משא״כ נש״י הם דייקא ממשיכי׳ תמיד בחי׳ אוא״ס ב״ה למטה ע״י מצות מעשיות שעושין בבחי׳ ריבוי ותוס׳, וכמ״ש אלה המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם שהם הם הממשיכים בהם חיות מאא״ס ב״ה כו׳ וכמ״ש ועשיתם אתם כו׳ (וכמ״ש במ״א בענין ר״ע שהי׳ דורש על כל קוץ כו׳, שהוא הי׳ יכול להמשיך גילוי מבחי׳ פנימי׳ תושב״כ בתושבע״פ, וזה לא נתגלה לכל שאין אנו יודעי׳ * דרשות של הקוץ כו׳, וזהו ענין והאיתנים מוסדי ארץ איתנים תנאים כו׳, וזהו שסופי תיבות אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה הוא אותיו׳ עקיבה שהי׳ מבחי׳ אור זרוע הנ״ל ע״כ המשיך גילוי פנימי׳ כו׳).

ארז״ל עתידה א״י שתוציא : כתובות קיא, ב. וראה לקו״ת בחוקותי ג, א.
יעמוד זרעכם . . במ״א באריכות : תו״א ב, ד. לקו״ת שה״ש ג, ב. ועוד.
במ״א בענין ר״ע : ראה תו״א ו, רע״ד. סה״מ אתהלך לאזניא ע׳ מו.
יודעי׳ דרשות של הקוץ : בכת״י ב : יכולים לדרוש על הקוץ.

ביאור ס׳ מלכות

א. **פעם** תורה חתן ונש״י כלה. ופעם להיפך. כנ״י מל׳ שבפנימי׳ * הז״א. בחכ׳ פנימי׳ עומק המושכל (אובנתא דליבא) וחיצוני׳ המלובש במו״ד, וכן במדות, ובהשתלשלו׳ רק חיצוני׳ העילה מלובש בהעלול, וא״כ מחכ׳ רק חיצוני׳ (א״כ אף בתשבע״פ שהוא מקבל מח״ע שהוא * רק חיצוני׳ היינו מאותיו׳ תשב״כ כו׳ כנז׳ ע״פ תו׳ צוה כו׳ שמ״ע תקס״ז).

ב. **אכן** שרש נש״י מפנימי׳ החכ׳ (ישראל עלה במח׳ ביאור שני דיונתי כי מלאכים מזיווג רוחני שהוא עו״ע חיצוני׳ משא״כ נשמות זיווג גופני טיפה לגבי דיבור (וכן לחכימא ברמיזא לכן יונתי מראיך ראי׳ עשי׳ כמו רמיזא) ולכן מולידי׳ ומלאכי׳ רק התנוצצות (ר״ל התנוצצות ע״ד הארה כו׳ אבל הולדה מהות המאור ולא הארתו זהו מעלת אור זרוע על צמחה כו׳) אבל עומדים דומם אין שתי שליחות.

וזהו ס׳ מלכות מל׳ פה דיבור נחשמ״ת ועלמות נימין, אחת היא פנימי׳ המל׳ יונתי עיניך יונים השפע׳ עשי׳ הסתכלות ש״ע נהורין אחת מאחד תאומתי כתר א׳, ושלימות עטרת בעלה לגביו * מנורה, וזהו לא * מאנא רעו״ד ט׳ שעות וממילא תורתן משתמרת כי התורה כלה ומקבל מבחי׳ זו (שממשיך פנימי׳ וע״י חופה נישואין וי״ל דהיינו שעטרה לו אמו שנק׳ כנס׳ אמו ומשפיע לתורה כו׳) אבל מי שאין לו רעו״ד זו חיצוני׳ מל׳ מקבל מתורה.

ביאור ס׳ מלכות : בכמה כת״י ליתא כותרת זו. מכאן ואילך הוא קיצורים להביאור (השני) דלקו״ת שה״ש לט, סע״ג ואילך. סה״מ תקס״ח ח״ב ע׳ תריד ואילך.

שבפנימי׳ הז״א : בכת״י ב : שמפנימי׳ התורה הוא הז״א.

אובנתא דלבא : בכת״י ב כאן : אומנתא דלבא. (וצ״ל כבפנים — כבגמ׳ ע״ז כח, ב. וראה מגילה כד, ב).

שהוא רק חיצוני׳ : בכת״י ג : זהו רק מחיצוני׳.

ע״פ תורה צוה . . תקס״ז : בכת״י ג ליתא תיבת — תקס״ז. ראה ד״ה זה בלקו״ת ברכה צד, א ואילך (ועי׳ בהמובא ברשימת הכת״י — בסוף הלקו״ת הוצאת תשד״מ — שהוא משמע״צ תקס״ח. ומ״מ אינו טעות מעתיק כאן, כי מאמרי תשרי נקראים בכ״מ ע״ש השנה שלפני׳, ועי׳ הערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בסה״מ תקס״ב ע׳ 1 הע׳ 3. בסו״ס תקס״ו ע׳ שסז — נדפס ג״כ מאמר שני ע״פ תורה צוה משמע״צ תקס״ז).

(ישראל . . ביאור שני דיונתי : בכת״י ב המוסגרים הם על התיבות : (ביאור שני דיונתי).

ביאור שני דיונתי : לקו״ת שה״ש יט, ב.

ר״ל התנוצצות : ראה גם בהגהה בלקו״ת שה״ש שם לט, סע״ד.

נחשמ״ת : = נובלות חכמה שלמעלה תורה.

לגביו מנורה : כ״ה בכת״י א. ובכת״י ב : לא לגבי מקורה.

לא מאנא רעו״ד : בכת״י ב ליתא. ובכת״י ג : לא מאנא לגבי׳ וזהו רעו״ד. בכת״י ד : כתר א׳ לא מאנא לגבי מנורה וזהו רעו״ד. ומ״מ נראה כאן טעות מעתיק.

ר״ע הי׳ דורש על כל קוץ כו׳ כי הי׳ מבחי׳ זרוע לצדיק כו׳ ע״כ חתן לגבי תושבע״פ וממשיך לה כו׳ *.

ס׳ מלכות צ״ע בלמרבה המשרה.

תיומת דלולב הם בחי׳ תאומתי ושרשן מ״ה וב״ן דע״י שהם כחדא ממש וצ״ע בטור ברקת סי׳ תרמ״ה.

בלק״ת ד״ה ששים המה מלכות, דרוש הראשון

א) **קיצור** מזה מובן שהנשמות הם למעלה במדרגה מבחינת התורה (ה׳ וכ״מ בתד״א ח״א ס״פ י״ד אבל אני אומר ישראל קדמו כו׳ שנאמר ראשית תבואתה ואף שהתורה נאמר בה ה׳ קנני ראשית דרכו צ״ל ישראל הם כמו בכורים שקדמה לתרומה הנקרא ראשית וכ״מ במד״ר פ׳ לך לך רפ״ו ע״פ כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם, וכן פי׳ בלק״ת בד״ה יונתי בחגוי הסלע ספ״א וז״ל כי יש ב׳ בחינות האחד חלק הנשמה המלובשת בגוף וע״ז אמרו תלת קשרין כו׳ ישראל מתקשראן באורייתא כו׳ אבל הבחינה הב׳ היא הנשמה שלמעלה בבחי׳ מקיף ע״ז אמרו שנקראי׳ ראשית תבואתה

א׳ * היא יונתי ע׳ תד״א ח״א תורה וישראל שיש׳ גבוהין ואעפ״כ יש׳ מתקשרן באוריי׳ כמו זווג גופני עצמיות מ״מ יש מעלה בזווג רוחני ע׳ ד״ה והריחו, זהו קלמין לבני כו׳.

ר״ע הי׳ דורש: ע״כ הקיצורים. ומכאן ואילך רשימות השייכות לד״ה זה.

כו׳: בכת״י ב: כנ״ל.

בלמרבה המשרה: בכת״י ב: דלמרבה. דאה ד״ה זה בס׳ מאמרי אדה״ז על נביאים ע׳ ס ואילך. וביאורו ד״ה שלום שלום לרחוק ולקרוב — ע׳ קסט ואילך. (ושם ע׳ ע וע׳ קע — עה״פ ששים המה מלכות).

תיומת דלולב: ראה גם לקו״ת סוכות פב, רע״ג. יהל אור ע׳ שלה־ו.

בלק״ת ד״ה ששים: נדפס מגוכי״ק 1065 קלג, א. (נמצא גם בכת״י מעתיק 6 נב, א).

ד״ה ששים . . הראשון: לח, ב. ונדפס ג״כ לעיל לפני מאמר זה.

בלק״ת בד״ה יונתי: שה״ש טז, ד.

א׳ היא יונתי: קטע זה רשום בגוכי״ק באותיות קטנות בהדפים שלפני המאמר.

ע׳ ד״ה והריחו: סה״מ תקס״ב ח״א ע׳ סב. ח״ב ע׳ תקצה.

קלמין לבני: ב״ר בתחילתו: משל למלך שהי׳ נשוי למטרונה אחת ולא הי׳ לו ממנה בן פעם אחת נמצא המלך עובר בשוק אמר טלו מילנין וקלמין (במפרשים: דיו וקסת) זו לבני . . שצפה המלך שהוא עתיד להעמיד ממנה בן.

הוא ראשית ומקור התורה, ור"ל שהתורה נקראת תבואתה חטה כ"ב אתוון דאורייתא עיין בד"ה שבת שבתון ספ"ג שהו ענין ואספת דגנך תירושך ויצהרך והיינו ממש כדברי תד"א הנ"ל דדייק לה שהנשמות קדמו מדכתיב ראשית תבואתה כנ"ל, ועמש"ש בד"ה יונתי בהביאור מה שהנשמות קדמו לפי שעלו במחשבה הקדומה כו' אך השייך לכאן זהו כמש"ש בביאור השני פ"א כי נובלות חכמה שלמעלה תורה, מבחינת נובלות לבד, אבל הנשמות שרשן מעצמיות חכמה עילאה שלכן נקראו בנים אתם כו', ועצמיות החכמה דבוקה בכתר, ולכן הם ראשית תבואתה שמבחי' נובלות חכמה וע' בד"ה ביאור כי תצא ספ"ב.

קיצור *מההג"ה,* הנשמות קדמו לתורה י"ל ע"ד בכורים שקדמו לתרומה, כי תרומה אותיות תורה מ' היינו תורה שניתנה למם יום, ונקראת ראשית תבואתה, תבואתה היינו התורה שנקרא דגנך תירושך ויצהרך, ושרשן נובלות חכמה שלמעלה תורה והנשמות שרשן מעצמיות החכמה ועמ"ש בד"ה *כל המשמח את החתן, מענין זה ע'),* וזהו א"ת *מורשה אלא מאורסה,* הרי אמרו תלת קשראין כו', ויובן ע"פ מ"ש אור זרוע לצדיק, פי' שהנשמות הנקראים בשם צדיק כמ"ש ועמך כולם צדיקים (עיין זח"א פ' ויחי דרמ"ח סע"ב בגין דאינון אתיין מסטרא דמלכא מסטרא דדכורא כו' ועל דא וצדיק יסוד עולם כו') נקרא אור זרוע, זרוע דוקא (ה' ור"ל כמו ע"י זריעה נצמח עצמיות הפרי ממש כמו שזורעין גרעין ונצמח תפוח, ונשמות נק' פירות האילן כך ע"י הנשמות נצמח גלוי עצמיות חכמה עילאה ממש שבתוכה מלובש אור א"ס, ולא רק הארה בעלמא כמו בסדר ההשתלשלות שסדר ההשתלשלות זהו רק ע"ד הארה בעלמא מבחי' שם, ע' בסידור בד"ה אחרי ד' אלקיכם תלכו, והארה דהארה ע' בת"א פ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה, לא כן ע"י הנשמות בקיום המצות נמשך אשר אנכי מצוך ולא הארה, ע"כ נקראים אור זרוע, שהאור בא בדרך זריעה שע"י הזריעה נצמח עצמיות הדבר ממש ביתר שאת מזריעת הגרעין כו', וכך עד"מ ע"י טפת זרע האיש באשה מוליד בדומה לו ממש כו'. ונמשך* ע"י רעו"ד אחת היא, ואח"כ ולכבודי בראתיו תשב"כ יצרתיו תשבע"פ, ישועות ש"ע נהורין י"ל צמיחה מאור הזרוע ז' פעמי' מ"ט וזך אותיות או שין ג"ר ע' ז"ת, בן פרת המבורך, קין עובד אדמה חיי שעה והעיקר מטע כו' שבזה מרומז יותר הצמיחה בשינוי נפלא למעליותא, תשבע"פ, פה דבור הארת ח"ע ולא עצמיות ח"ע, והיינו שנק' מאורסה,

---

בד"ה שבת שבתון ספ"ג: לקו"ת יוה"כ סט, ד.

בד"ה ביאור כי תצא ספ"ב: לקו"ת לז, א.

בד"ה כל המשמח את החתן: סה"מ תקס"ב ע' נו ואילך (וביאורו שם ע' סב). אוה"ת סידור (תפילה) ע' רלט (ובהנסמן בשוה"ג שם).

בסידור בד"ה אחרי ה': כג, ג ואילך.

בת"א . . בד"ה ויקח: כה, ג.

ונמשך . . בתשבע"פ: קטע זה רשום בגוכי"ק באותיות קטנות מהרגיל.

ובאירוסין אין מאיר כלל עצמיות ח"ע כו' וע"י נש"י אור זרוע יומשך גלוי עצמיות ח"ע היינו פנימי' התורה יאיר גלוי זה בתשבע"פ.

קיצור ב' אור זרוע לצדיק שהנשמות שרשן מבחי' צדיק יסוד עולם, שלמעלה מבחי' מ' ועיין בזח"א בההקדמה דף י"ג סע"א ע"פ העמוסים מני בטן, ונק' זרוע שעי"ז נצמח עצם המהות, ולא הארה בעלמא, ע'), והיינו כי העולמות נמשכים מבחי' מל' מלכותך מל' כל עולמים היש מספר לגדודיו (ע' בד"ה מי מנה פ"ג בענין כחול הים אשר לא ימד ולא יספר ובד"ה וידבר אלקים דעשה"ד ספ"ב בענין המוציא במספר צבאם וע' בת"א בד"ה רני ושמחי דרוש השני בענין וצדקתך ירננו), ואינם בערך עולם האצילות, (כי אצילות גלוי ההעלם ויאצל כו' משא"כ הבריאה יש מאין והיינו ע"י הפרסא המפסקת בחי' שמש ומגן ופרסא זו נמשך מבחי' מ') איהו וחיוהי וגרמוהי חד, וברבוי הצמצומים בעשייה נראה כאלו הם יש ונפרד לגמרי (והיינו ע"י רבוי המסכים שמתהוים מבחי' פרסא הנ"ל, ולכן מזה נמשך מה שאמר מפלגך ולתתא, ונמשך מבחי' הרקיע המבדיל כו'.

קיצור ג' מההגהות, היש מספר דוגמת חול הים אשר לא יספר מפני והים עליהם מלמעלה, וצדקתך ירננו, והנה אצילות גלוי ההעלם ובריאה יש מאין מחמת הפרסא וזהו מפלגך ולתתא ע"י יהי רקיע ויהי מבדיל) ואין ערוך המספר לגבי בבע"ג, ובכדי שיהי' הגלוי למטה מהפרסא כמו למעלה, נזרעו הנשמות, ששרשם מהיסוד שלמעלה מהפרסא, וגם בכח הזריעה ע"י המצות ממשיכים גלוי מעצמות אור א"ס (ה' וזהו ע"ד מ"ש בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול, פ"ד בענין לעשות הישר בעיני ד', ושם ענין בן פורת יוסף אותיות תופר שמחבר הב' דיעות שמלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט יהיו שוין, ואמנם חיבור זה ע"כ נמשך מבחי' שלמעלה מב' הדיעות וזהו שהקב"ה דוקא מזווג זיווגים כמ"ש

בגוכי"ק בשוה"ג: **אחד הי' אברהם ארז"ל כמו הוי' אחד ושם הפי' התחברות ע"ק וז"א כמ"כ פי' אחד הי' אברהם שבחי' מזליה האיר בהנשמה שבגוף והיו מחוברים, עד"ז פי' אחת היא יונתי, וזהו באחד לחדש השביעי ממשיך כמו כן הוי' אחד חיבור ע"ק וז"א, ועד"ז ומי כעמך ישראל גוי אחד חטיבה א' ועמ"ש בד"ה ענין הברכות אות ג' בפי' אחד הי' אברהם השתוות.**

ע"י מאורסה עוסק בתורה לשמה ממשיך בהתורה ג"כ עצמיות ח"ע.

בד"ה מי מנה פ"ג: **לקו"ת בלק סז, ד ואילך.**
ובד"ה וידבר . . ספ"ב: **לקו"ת במדבר טז, א.**
בת"א בד"ה רני ושמחי: **לז, א.**
בלק"ת . . כי תשמע בקול פ"ד: **כג, סע"ד ואילך.**
ארז"ל כמו הוי' אחד: **ב"ר פל"ח, ז. וראה בכ"ז אוה"ת נ"ך ע' תכו. וראה גם שם ע' מב. אוה"ת ר"ה ע' א'שיג.**
בד"ה ענין הברכות פ"ג: **אוה"ת בראשית כרך ג' תקנד, ב.**

בת״א סד״ה משה ידבר, שלפי שמשה היה שרשו ממ״ה דא״ק יוכל להמשיך הגלוי למטה כמו למעלה, וע״ש שזהו כי אל דיעות, שבשם אל שהוא תיקון הראשון מי״ג ת״ד הוא כולל הב׳ דיעות כו׳, ועמ״ש בביאור האזינו דתקס״ז שזה התוספת אור עד שיומשך הגלוי למטה צ״ל נמשך מבחי׳ עצמות אור א״ס ממש שלמעלה גם משורש המ׳ וזהו כל הנקרא בשמי כו׳.

קיצור ד׳, ההמשכה למטה ע״ד לעשות הישר בעיני, ואפ״ל זהו פי׳ אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה, ומקור ההמשכה מבחי׳ כי אל דעות, כל הנקרא בשמי ע׳), וזהו זורע צדקות ומצמיח ישועות ש״ע נהורין, וישע ה׳ (ש׳ ג״ר דעתיק ע׳ ז״ת, וזהו למעלה מבחי׳ הוקם על מאה ברכות כמנין על שם הג״ר נחשבים באות למד לומר שהם כלולים מיוד וכאן הם אות שין נמצא כל א׳ כלול ממאה, והלמד זהו רק חלק עשירית מן שין בחי׳ מל׳ דכח״ב, ואפ״ל שהם למעלה מאצילות ע״כ משם נמשך שיהי׳ גלוי אצי׳ בבריאה), בן פורת יוסף (ה׳ והיינו ע״י שהיסוד ממשיך מהעצמיות ותשב באיתן קשתו ע׳).

ב) וזהו כוונת הברכה, ברוך אתה כו׳ אשר קדשנו במצותיו כו׳ (ה׳ והנה האור הזרוע לצדיק ארז״ל שזרעו בגן עדן דהיינו ענין ויניחהו בג״ע לעבדה ולשמרה, שהם קיום המצות, וז״ש כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח, שהגם שנזרע האור ויש בו מעצמיות המוח עכ״ז כדי שיצמח ממנו האור זהו ע״י כח הצומח שהוא בבחי׳ ארץ מ׳ כי נעוץ סופן בתחלתן כו׳ ונמצא הצמיחה היא ע״י ב׳ דברים הא׳ ע״י הזריעה הב׳ ע״י כח הצומח שבארץ כמ״כ בענין אור הזרוע לצדיק הוא ע״י אור הזרוע ביסוד וע״י שנמשך ממנו במ׳ וכמ״ש בזח״א די״ג סע״א הנ״ל סעיף א׳ שנזרע בתוך ארץ חפץ, ואולי זהו אמרה שבת כו׳ כנס״י יהיה בת זוגך כי ביום השביעי היינו ג״כ יסוד כמ״ש בזח״א פ׳ בראשית דמ״ז ע״ב, וא״כ זהו אור זרוע לצדיק וכנס״י היא מ׳ יהי׳ בת זוגך שבה ועל ידה נצמח האור הזרוע וכמ״ש בענין תיבת נח, וז״ס יראת ה׳ אוצרו כו׳, והגם שכאן מפרש שכנס״י זהו אור זרוע לצדיק מ״מ הענין שהנשמות כלולים מב׳ הבחינות כמ״ש בזהר ויחי דף רמ״ה.

קיצור ה׳, האור זרוע בג״ע, כי הצמיחה ע״י האור הזרוע וע״י ג״ע היינו מ׳, וזהו כנס״י יהיה בת זוגך, שהנשמות כלולים מיסוד ומ׳), והנה בזריעת הגרעין בארץ צריך מתחלה לחרוש את הארץ (ה׳ עיין מענין חרישה בד״ה ושאבתם מים

בת״א סד״ה משה ידבר: תו״א סח, ד ואילך.
בביאור האזינו דתקס״ז: סה״מ תקס״ז ע׳ שסב ואילך.
וישע ה׳ ש׳ ג״ר ע׳ ז״ת: ראה גם אוה״ת חנוכה רצג, סע״א. וארא ע׳ קסב.
ובענין הוקם על — תו״א כ, א. אוה״ת נ״ך ע׳ ג.
וכמ״ש בענין תיבת נח: ראה אוה״ת נח סה, ב. סו, סע״ב.
בד״ה ושאבתם . . פ״ב: לקו״ת סוכות עט, א.

בששון דרוש הראשון פ"ב שזהו ענין עשי"ת ובד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פ"ה ופ"ו, ובד"ה תקעו בחדש דתק"ע פי' החרישה ע"י שור ופני שור מהשמאל בחי' לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר וזהו מימי לא קריתי לשורי שורי אלא לשורי שדי וזהו ורב תבואות בכח שור, אך במא"א אות חית סכ"ז כתב חרישה נקרא הזווג והחרישה ע"י שור יוסף וצריך להרחיק את החמור שהוא ערלה עכ"ל והי"ב כ' שור גימט' אבגית"ץ וכ"כ במא"א אות שין סעיף י"ט שור נקרא החסד שבגבורה אבגית"ץ גימטריא שור כו' גם שור סוד יסוד כו' עכ"ל והנה החסד שבגבורה זהו ע"ד גבריאל, וזהו ע"ד הנותן לשכוי בינה, ושרשו באצי' בחי' ה"ג הנמשכים לעשותה כלי, היינו לעשות יסוד דנוק' כלי שיהי' כלי ריקן בבחי' כוס של ברכה כוס ישועות עיין בת"א ס"פ משפטים בד"ה לא תהיה משכלה ועקרה כו', וזהו ענין החרישה דמרפי ארעא לעשותה כלי שתקבל הזריעה, וא"כ מ"ש לעיל דהחרישה ע"י פני שור שבמרכבה, זהו ענין החרישה שבנפש הבהמית, ששרשה מפני שור שמשם שורש נפשות הבהמות, ומ"ש במא"א שהחרישה שור אבגית"ץ זהו החרישה בנה"א ששרשה ממ' דאצי' מה שצריך לעשותה כלי ע"ד מקדש אד' כוננו ידיך בלק"ת בפ' נשא בהביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון כו' וע' סנהדרין ספ"ה דמ"ב א' פי' ורב תבואות בכח שור ע"ד כל המקבל עליו עול תורה וזהו ג"כ בחי' חרישה שעי"ז יבוא להוראה שהוא קבלת טפת חכמה עילאה כמ"ש בת"א סד"ה ואלה שמות בנ"י בענין ששים המה מלכות ששים מסכתות כו' ושם תנאים הם איתנים כו' פלגשים אלו ברייתות יעו"ש לפ"ז יש לפרש כאן דששים המה מלכות זהו ג"כ בחי' יחוד מבחי' אור זרוע לצדיק וע"ד אשריכם זורעי על כל מים בד"ה הבאים ישרש, אך אחת היא יונתי בחי' רעותא דלבא עי"ז נמשך היחוד מבחי' עליונה יותר, שהרי נאמר אחת היא יונתי תמתי, ויש ד' בחי' אחותי רעייתי יונתי תמתי, ומבמ"א אחותי ע"י המצות רעייתי ע"י התורה לכו לחמו בלחמי, יונתי ע"ד עינייך יונים תמתי ע"י רעו"ד בחי' כתר כו'.

קיצור ו' מהג"ה, ענין חרישה ע"י פני שור מהשמאל שמאל דוחה להשפיל א"ע ועי"ז ורב תבואות בכח שור, ויש עוד חרישה ע"י בכור שורו בחי' באר

ובד"ה האזינו . . פ"ה ופ"ו : לקו"ת עה, ד ואילך.

ובד"ה תקעו בחודש דתק"ע : נדפס בס' מאמרי אדה"ז על כתובים (ח"א) ע' עו. (ד"ה זה נמצא ג"כ (בשינויים והגהות) באוה"ת דרושים לר"ה ע' א'שלד, אך הקטע שאליו מציין כאן ליתא שם. ועיי"ש ע' א'שדמ שו"ה לו). וראה עוד בכ"ז אוה"ת נ"ך כרך א' ע' תקצח. כרך ב' ע' תשנז (ומציין שם למאמר דילן : „ועמ"ש עוד מענין חרישה בהגהות לד"ה ששים המה מלכות").

בת"א . . בד"ה לא תהיה משכלה : עט, א.

בלק"ת . . בהביאור ע"פ נשא : כא, ב ואילך.

בת"א סד"ה ואלה שמות : ראה מט, ב ואילך.

בד"ה הבאים ישרש : תו"א נג, ג ואילך.

ומבמ"א אחותי : סה"מ תקס"ד ע' קנו ואילך (ובהנסמן בהמ"מ שם לר"ע קנה).

חפרוה שרים, עוד חרישה ע״י כשור לעול בעסק התורה, וזהו הכנה לבחי׳ קבלת טפת מ״ד דחכמה עילאה, לפ״ז יש לפרש ששים המה מלכות, היחוד ע״י עסק התורה, בחי׳ אחותי רעייתי, אחת היא יונתי תמתי ע״י רעו״ד ממשיך ממקום עליון, כי בבחי׳ אור זרוע לצדיק יש כמה מדרגות כמ״ש הרמ״ז פ׳ פקודי דף ר״ך שהאור הוא יסוד דאבא ויש בו ד׳ בחי׳ אבי״ע שבחכמה כו׳, ובחי׳ העליונה שבו זהו חכמה שבחכמה כו׳ וזהו אור זרוע כו׳ ע״ש וא״כ ע״י ששים המה מלכות י״ל נמשך מבחי׳ בי״ע שבאור הנ״ל וע״י אחת היא יונתי תמתי נמשך מבחי׳ אצילות שבאור הנ״ל כו׳, עכ״ה), והיינו סור מרע שצ״ל קודם ועשה טוב (ה׳ כי עשה טוב זהו המשכת האור הזרוע לצדיק כמובן ממ״ש בזח״ג דק״י ע״ב ע״פ ועשה טוב שכן ארץ והיינו כמ״ש אמרו צדיק כי טוב וכתיב את האור כי טוב והיינו כי האור זרוע לצדיק נמצא ועשה טוב ע״ז ממשיכים את האור כי טוב מבחי׳ צדיק בבחי׳ מ׳ ועד״ז ארז״ל והטוב בעיניך עשיתי שסמך גאולה לתפלה וכמ״ש מזה בלק״ת סד״ה ואתחנן בהקיצור אות ב׳, ולכן מקודם לזה צ״ל סור מרע שזהו בחי׳ חרישה וכמ״ש בזהר מקץ דקצ״ט ע״ב בענין לעבדה ולשמרה, אשר ולשמרה היינו שס״ה ל״ת זהו תיקון המ׳ לעשותה כלי וכוס של ברכה בהדחה ושטיפה, ולעבדה ברמ״ח מ״ע ועשה טוב זהו להמשיך בה מבחי׳ צדיק יסוד עולם וכמ״ש בלק״ת פ׳ שלח בד״ה והיה לכם לציצית דרוש השני שהוא עד״מ כמו טפה ממוח הזכר שמוכרח להתפשט דרך כל הרמ״ח איברים כמ״כ המשכת הביטול מחכמה עילאה בחי׳ אור זרוע לצדיק נמשך ע״י רמ״ח מ״ע וזהו ועשה טוב.

קיצור זיין, שהסור מרע זהו חרישה דהיינו ולשמרה תיקון הנוק׳ ואח״כ ועשה טוב זהו את האור כי טוב הנמשך מבחי׳ אור זרוע לצדיק ע״י רמ״ח פקודין דאינון רמ״ח איברין דמלכא עכ״ה), ולכן ואל קין ואל מנחתו לא שעה, היינו שלא היה צמיחה מהזריעה שלו כי הצמיחה הוא ומצמיח ישועות, ולפי שלא היה סור מרע, ע״כ לא היה חרישה, לכן לא היה צמיחה, וזהו לא שעה, ובהבל וישע ד׳ אל הבל לפי שהיה מהביל עניני עוה״ז בחינת חרישה, ולע״ל בחריש ובקציר תשבות. וזהו שגדלה מעלת הנשמות ע״י המצות זורע צדקות ממשיכים תוספת רבוי אור וזהו ומצמיח נמשך הולדה, וכמו המלאכים נקראי׳ עומדים (ע׳ בה״ז פ׳ בלק דק״צ ע״ב) אבל הנשמות ע״י המצות זורע צדקות ממשיכים תוספת רבוי אור וזהו ומצמיח ישועות (הג״ה עיין לעיל פרק א׳ קיצור ב׳ שהנשמות הם מבחי׳ אור זרוע לצדיק שלמעלה מבחי׳ מ׳ ובחי׳ תשבע״פ היא מ׳ פה תשבע״פ קרינן לה, והיינו כמ״ש בזהר ויקהל דף ריש ע״א ספר עילאה איהי תשב״כ בגין דאיהי

בלק״ת סד״ה ואתחנן : ג, סע״א.
בלק״ת . . בד״ה והיה לכם . . השני : מד, ד.
בה״ז פ׳ בלק דק״צ ע״ב : צט, א.

סתימא (פי׳ במק״מ אבא) ולא קיימא אלא בכתב (דהיינו בינה כמ״ש בת״א בד״ה ועשית ציץ בענין ופתחת עליו פתוחי חותם) דתמן איהו אתר לאתגלאה לתתא, ומאן איהו עלמא דאתי ע׳ בלק״ת בד״ה ראה אנכי נותן בענין פי׳ נקודה * נקודה בהיכלא, ספר תתאה דא אקרי תורה שבעל פה כו׳ ותורה דא קיימא על פה בגין דכתיב ומשם יפרד והיה לארבע ראשים, ופי׳ בפרדס סוף ערך תורה המל׳ נקרא תשבע״פ שהיא על כל המדרגות אשר תחתיה שהיא נקראת על פה מפני שהם נקראים פה מפני שהם מגלות כל האצילות עכ״ל וכיון שנק׳ תשבע״פ מצד שהיא על פה שהם ד׳ מחנות שכינה ע״כ שפיר כתב כאן שזהו ע״ד שמהדבור אין שום הולדה רק נשאר בבחי׳ עומדים, וא״כ תורה שבכתב ותשבע״פ ע״ד הוי׳ ואד׳ שארז״ל לא כשאני נכתב אני נקרא כו׳ כי הקרי הוא הגלוי והכתיב הוא ההעלם, וכך תשב״כ הוא בבינה עלמא דאתכסיא ותשבע״פ זהו במ׳ עלמא דאתגליא כו׳.

קיצור חית, ולכן גדלה מעלת הנשמות על תשבע״פ כי תשבע״פ מ׳ קרינן לה ונקראת על פה שהם ד׳ מחנות שכינה ומשם יפרד והיה לד׳ ראשים, ונק׳ על ע״ד והים עליהם מלמעלה, ותשב״כ ותשבע״פ ע״ד לא כשאני נכתב זהו תשב״כ אני נקרא תשבע״פ, והנשמות נמשכו מאור זרוע לצדיק, וגבהה מעלתן מבחי׳ דבור תשבע״פ שהם ממשיכים רבוי ותוספת אור, עכ״ה). אך כ״ז דוקא ע״י אחת היא יונתי, למס״נ באחד, אזי נקרא אחת שמקבלת מאחד (ועמ״ש סד״ה ששים המה השני שזהו ענין אחת למעלה ושבע למטה, ועד״ז באחד לחדש השביעי באחד זה אברהם ע״י שהיה בבחי׳ אחת היא יונתי כמ״ש במד״ר פ׳ מקץ ר״פ צ׳) ואז יכולים להמשיך שיהי׳ גלוי אור א״ס למטה כמו למעלה *.

ועמ״ש בד״ה ואלה שמות בנ״י בענין ששים המה מלכות ששים מסכתות מובן דע״י תשבע״פ ג״כ נעשה היחוד וזהו איתנים אותיות תנאים וכ״כ לקמן בד״ה ששים המה, דרוש השני פ״ג בענין בכל המקום אשר אזכיר את שמי וסיום הפסוק אבא אליך וכו׳ מורה על היחוד, ותדע דלכן פלגשים ברייתות זהו שהיחוד בצנעא ובאקראי כו׳ ובהביאור שם ד״ה הנה ענין מדלג, פ״ב, ע״כ אפ״ל ע״ד מ״ש בד״ה שיר השירים שיש ב׳ בחי׳ כלה,

---

בת״א בד״ה ועשית ציץ: פד, א.
בלק״ת בד״ה ראה: לקו״ת יח, ב.
נקודה נקודה: כ״ה בגוכי״ק (ב״פ).
סד״ה ששים המה השני: לקו״ת מב, א.
למעלה: בגוכי״ק כאן מקום פנוי לכערך ל׳ שורות. (ואולי נשאר מקום פנוי זה ע״מ להשלים את סיום המאמר — לקו״ת שה״ש לט, רע״א).
בד״ה ואלה שמות: תו״א מט, ב ואילך.
לקמן בד״ה ששים . . פ״ג: לקו״ת מא, ב.
בד״ה שה״ש: לקו״ת ריש שה״ש. וראה גם לעיל ריש ספר זה.

היינו בינה ומ׳ א״כ ע״י אחת היא יונתי ע״י אחת למעלה מבחי׳ שבע שלמטה עי״ז בא ההמשכה מאא״ס ממש ע״י הכתר ועי״ז נמשך התוספת אור עד שיאיר גם בבי״ע כמו באצילות וכמ״ש בביאור האזינו השמים דרוש השני בענין כל הנקרא בשמי שע״י רעו״ד ממשיך מעתיקא שלמעלה מב׳ המזלות ונוצר ונקה משא״כ ע״י כלה תתאה ותשבע״פ נמשך היחוד מז״א, ועמ״ש בקיצור שישי בשם הרמ״ז, וזהו כענין ההפרש בין תולדות מלא בשני ווין או חסר ואו אחד, או י״ל כמ״ש בלק״ת בד״ה תורה צוה פ״ג דתשב״כ ותשבע״פ הנק׳ חתן וכלה, שהרי ע״ד הוי׳ אד׳ לא כמו שאני נכתב אני נקרא כנ״ל, יש בהם ב׳ בחי׳ אירוסין ונישואין, וכדי שיהי׳ בחי׳ נישואין צ״ל חופה וא״כ מש״כ דבבחי׳ ששים מסכתות לא נמשך עדיין רק בבחי׳ עומדים זהו בחינת אירוסין, אבל נשואין זהו המשכה פנימי׳ רבוי האור והיינו ע״י החופה שהיא בכל מאדך אחת היא יונתי וכו׳, ועמ״ש בישעי׳ סי׳ ס״א יו״ד ע״פ שוש אשיש בענין המד״ר בשה״ש ע״פ נגילה ונשמחה בך למטרונה כו׳ באו בניך כו׳ וזהו ע״ד ששים המה מלכות, בא בעלך זהו ההמשכה בבחינת אחת היא יונתי כו׳.

לביאור דששים המה כו׳ בד״ה לבאר ענין מדלג, עמוד א׳ שטה י״ח ע״י קו וחוט. והנה כל שם ספירה לא שייך לקרוא בעצמותו ומהותו ית׳ רק בבחינת אור א״ס שם שייך לקרוא בשם ספירה אבל לא בחינות ע״ס, כי גם בבחינת אור א״ס ב״ה אין מספר, ואף בעקודים היה הכל עקוד בכלי אחד, רק אחר זה יחשבו לעשר ספירות בעולם הנקודים שהם בבחי׳ עשר זת״ז, אבל

בביאור האזינו . . השני: **סה״מ תקס״ז ע׳ שסג ואילך (ביאור ללקו״ת האזינו עג, ד ואילך). הובא גם לעיל לפני קיצור ד׳.**

בלק״ת בד״ה תורה צוה פ״ג: **ברכה צד, ג.**

בישעי׳ . . ע״פ שוש אשיש: **אוה״ת נ״ך כרך ב׳ ע׳ תתנה־ו.**

לביאור דששים המה: **נדפס מגוכי״ק 1058 רד, א. (ובכת״י מעתיק 1153 בתחלתו). וראה הערה הבאה.**

הבא להלן הוא לשון סה״מ הנחות הר״פ ע׳ קסט — בתוס׳ הגהות. וראה עוד בכ״ז: אוה״ת על מארז״ל ועניינים ע׳ רפה ואילך. דרמ״צ קנג, א. הגהות לד״ה פתח אליהו תרנ״ח ע׳ נו (שם הובא הפיסקא דלהלן ד״ה ופי׳ מ״ש — בתוס׳ הגהות). סה״מ תרס״ו ע׳ קפד ואילך. המשך תער״ב ח״א ע׳ כו ואילך. ובהנסמן בארוכה בס׳ הערכים חב״ד כרך ג׳ ע׳ קצב ואילך. (וראה גם יהל אור ע׳ קצ: לימדנו רבינו ז״ל בביאור ששים המה . . וז״ל הר״פ שכ׳ אות באות משמו כו׳).

בד״ה לבאר . . שטה י״ח ע״י קו וחוט: **לקו״ת שה״ש מב, ב. (בלקו״ת ההתחלה: „הנה ענין מדלג״. וגם התיבות: „קו וחוט״ הם בשטה י״ז. אמנם כאן קאי על כת״י דהלקו״ת (הגהות אלו נרשמו בגוכי״ק שם עם עוד הגהות על הלקו״ת — לפני הדפסתו). וראה ברשימת הכת״י ללקו״ת שם (הוצאת ה׳תשד״מ) שבכת״י מתחיל: „לבאר . . בענין . . מדלג״).**

באור א"ס ב"ה לא יש מספר לספירות רק כי באור א"ס ב"ה שייך לקרוא בשם ספירה, וקודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד, אבל בעצמותו ומהותו לא שייך שם ספירה כלל.

הג"ה [הנה מ"ש לעיל כי באור א"ס ב"ה שייך לקרוא בשם ספירה, ר"ל כי אור א"ס ב"ה זהו בחי' שמו שע"ז ארז"ל עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד וזהו ענין שמו הגדול וע"כ דייקא בבחי' שמו לבד הוא דשייך לומר שם ספירה, דהיינו שהם ג"כ בחי' שמות הנמשכים משמו הגדול, מה שגם שמו הגדול הוא רק בחי' שם לבד ואינו נוגע למהותו ועצמותו, ובחי' שמות הנמשכים משמו הגדול הוא כמו ענין הארה דהארה כו' ועיין לקמן שהמשכת בחי' שמות אלו היינו בעלות הרצון להאציל כו' אזי נמשכו בחי' שמות והארות הנ"ל להיות מקור ושרש לבחי' ספירות, כי הוא כל יכול, וכמו המשל הנזכר במדרש בראשית רבה פ"ד מה אם אתה שאתה בשר ודם אתה משנה עצמך בכל מה שתרצה, מי שאמר והיה העולם ברוך הוא, עאכ"ו, הוי כשהוא רוצה את השמים ואת הארץ אני מלא, וכשהוא רוצה היה מדבר עם משה מבין שני בדי הארון, עכ"ל המדרש, ועד"ז יובן גם כאן שעם היות שהאור והזיו הוא פשוט בתכלית הפשיטות למעלה מעלה משרש בחי' הספירות, עכ"ז בשעלה ברצונו ית' להאציל העולמות, ממשיך ומאיר הארתו ית' בענין שהיא שרש ומקור לבחי' ספירות כו' והיינו בחינת שמות הנמשכים משמו הגדול, שמות דייקא, עד"ז לבד שייך לומר בחי' ע"ס הגנוזים בהאור, דהיינו שהם כמו בחי' שם האדם שבפ"ע א"צ לו רק שע"י שקוראים אותו בשמו הוא נפנה לקוראו כך ע"י שמשבחים אותו כביכול בשמות אלו שהוא חכים ולא בחכמה ידיעא ושהוא חסיד כו' עי"ז נמשך ומאיר בע"ס אלו, ולכן צריך לידע דמש"כ כי בהאור שייך לקרוא בשם ספירה זהו בעלות הרצון להאציל וזהו אף לפי קבלת הפרדס כמ"ש בפרדס בשער הצחצחות כמה פעמים וז"ל שם פ"ג כי כאשר עלה ברצונו להוות ולהאציל אצילות הטהור והקדוש הנה אז נאצל ונצטייר כולו בעצמותו כו', אז דייקא, ועוד כ' שם והנה המציאות והיחוד והמקור הזה נתגלה מצד בחינת רצונו אל האצילות כו', וספ"ד כ' והכוונה כי בעת עלות הרצון לפניו להאציל היו"ד כו' הנה אז קנו מציאות הג' בעצם השרש כו', ע"כ אז דייקא כנ"ל משא"כ מצד עצם האור לא שייך לומר כן כי הוא פשוט בתכלית הפשיטות שהאור מעין המאור. ויותר מובן זה עפמש"ש פ"ו והענין כי אחר שהשרשים המתאחדים בעצם השרש לפי האמת הם שרשי הכלים לא שרש העצמות, כי העצמות הכל אחד ואין צריך לא לשרש ולא למקור עכ"ל ופי' עצמות ר"ל האור, וא"כ האור א"ס שהוא מקור כל האורות דע"ס לא שייך בו מצד עצמו שרשי הכלים רק שזהו בעלות הרצון להאציל האצילות כו' אז נמשכו בחי' ספירות הנעלמים שהוא המשכת בחי' השמות כנ"ל להיות נמשך על ידן לקוראי בשמו, וכ"ש שהוא כן לפי קבלת האריז"ל, שאף אצילות האורות מהאור א"ס הוא ע"י צמצום ומקום פנוי בתחלה ואח"כ נמשך רק קו כו'.

ופי' מ"ש כי באור א"ס ב"ה לא יש מספר לספירות י"ל ע"ד מ"ש בפרדס שער הצחצחות ספ"ב בענין הספי' הנעלמות כולן אור אחד ועצם אחד ושרש אחד כו' ובפ"ג ואינם מתייחסים בג' אורות אלא בערך שמהם שואבים שלשה שרשים שהם אחד כו', וזהו ענין לא יש מספר כו' וכענין לפני אחד מה אתה סופר, א"נ הפי' לא יש מספר ע"ד משנ"ת במ"א שאם לא הצמצום היה ממשיך ריבוא רבבות ספירות וגם באופן ומהות אחר כו', ועד"ז נתבאר במ"א דלפי שהאור א"ס פשוט בתכלית הפשיטות לכך יכול להאציל ספירות אין קץ כו' ע"ד מ"ש באדר"ז דף רפ"ח ע"א כבוצינא דא דאתפשטן מיניה נהורין לכל עיבר ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבון למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא בלחודוי וא"כ לפ"ז הפי' לא יש מספר לספירות כי לפי שהאור פשוט כלול בכחו להאציל ריבוא רבבות ספירות אין קץ כו'.

והנה במ"א פי' בענין אחר ממש"כ והיינו דע"ס הגנוזות שכתב הפרדס בשם הגאונים זהו ע"פ קבלת האריז"ל ענין ע"ס דעקודים וכמשנ"ת בפ' נח בד"ה הן עם אחד כו' ובמ"א פי' שהם ע"ס דעתיק וא"כ כל זה הוא אחר הצמצום והמשכת הקו וחוט כו' ועד"ז משמע לכאורה בשע"ק להרח"ו ח"ג ש"א דפי' שא"ק בלשון הגאונים נקרא צחצחות כו', וצ"ע בפרדס שער הנ"ל פ"ו פ"ז, ועיין בזהר הרקיע פ' בראשית בפי' מאמר הזהר דט"ו בריש הורמנתא, שכתב הגאון מהר"ר מאיר פאפרוש לא ידעתי אם יאומן הוא שיש שרש ספירות בא"ס, ולפ"ז מ"ש כאן שהקו נמשך ממל' דא"ס זהו ע"ד מ"ש בע"ח שמ"א פ"ג וכאלו נאמר דרך משל שהוא בחינת מלכות שבמלכות ואע"פ שאין כן כי אין שם דמות וספירה ח"ו רק לשכך האזן נדבר כך עכ"ל. ואמנם גם לפי' הפרדס ודעימיה שיש שורש ספי' בהאור, לפמשנ"ת שהם רק כענין בחי' שמות לבד כמו שם האדם לגבי עצמותו כו' ושעכ"ז הוא רק בהאור א"ס ולא במהותו ועצמותו והיינו ג"ב בעלות הרצון להאציל כו' כנ"ל א"כ גם לפ"ז קרוב הוא למ"ש בע"ח כי אין שם דמות וספירה ח"ו כו']. עכ"ה.

משנ"ת במ"א שאם לא הצמצום . . רבבות ספירות: **ביאור יביאו לבוש מל' בתו"א צב, ג. (וראה אוה"ת על מארז"ל ע' סט: ואנחנו שמענו מפ"ק כאאזמו"ר נ"ע בשלהי אדר תקע"ב שא"ס ב"ה הי' יכול להוות ריבוא רבבות ספירות כו'. ע"כ. והוא התו"א הנ"ל). וראה ס' הערכים שם ס"ע רב.**

נתבאר במ"א . . ספירות אין קץ: **בתרג"ח שם מציין ע"ז: בביאור מאמר הזהר ע"פ ויהיו חיי"ש [ס' מאמרי אדה"ז עה"ת ע' קלב ואילך, ובהנסמן בהמ"מ שם לר"ע קלא. וראה גם לקו"ת מסעי צה, א. אוה"ת על מארז"ל ע' פה. ועוד].**

בפ' נח בד"ה הן עם אחד: **תו"א י, ג ואילך. מאמרי אדה"ז עה"ת ע' סד.**

ובמ"א פי' שהם ע"ס דעתיק: **לקו"ת בחוקותי מו, ג. ובכ"מ. (וראה הנסמן בס' מאמרי אדה"ז שם).**

בע"ח שמ"א פ"ג: **בדפוס שקלאב תק"ס. ובשאר דפוסים הוא שמ"ב פ"א.**

סדר* הג"ה זו, לבאר ענין מדלג, עמוד א' שטה י"ח ע"י קו וחוט, והנה כל שם ספירה, בעמוד א' עד מספר לספירות, אח"כ שייך, רק כי, בעמוד ב' שטה כ"ה, עד ספירה כלל, בשטה כ"ז. אח"כ שייך הג"ה המתחלת הנה מ"ש, בשטה מהצד, ומשם ואילך נתבאר הסדר לעיל.

ויוסף* יסוד דע"י שמן הטוב הורד ונמשך ביג"מ דרחמי כי לא כלו רחמיך ונק' מצריימ' מצר כו' ועי"ז ג"כ או"א מלבישי' זרועו' וזהו וברוב גאונך כו' המשכ' ע"י לא ינקו מעורף ויוסף יפ"ת תענוג עליון רב טובך מרב כל, בדרוש הלולב, (ענין יוסף ויהודה, יוסף יחיד חי העולמי' מלך ויהודה מלך יחיד כו' וזה יהי' לע"ל) וזהו מרב כל בחי' יוסף ויותר מזה שמחת העבודה מצות וכו' וזהו במל' רבותיים גם אלפי שנאן משא"כ יוסף ח"י כי שרשה מרדל"א והיינו ע"י העלא' שנאן שור כו' ששרשו משם זמ"ל דתהו מז"ת דמל' דא"ק.

לא יש מציאו' לגנוזו' רק ע"ד מ"ש הפרדס שער ד' בשם ר"ד שאין מציאו' לספי' כ"א בשעת ההשפע'. ואף שע"ז הקשה טובא היינו בספי' הגלויי' א"א לומר כן אבל בנעלמי' י"ל כן וצ"ע.

סדר הג"ה זו: **פיסקא זו רשומה בגוכי"ק אחר הגהה הנ"ל (כי לפני"ז נרשמה שם ההגהה בסדר אחר).**

ויוסף יסוד: **קטע זה (ושלאחריו) רשום בגוכי"ק לאחרי הנ"ל (באותיות קטנות) ואולי שייך לתו"א ויחי קב, א ואילך ואוה"ת וישב תתרפב, ב ואילך (ע"ש בענין ע"ס הגנוזות. וראה גם ד"ה שמח תשמח תרנ"ז ס"ע 18 ואילך).**

בדרוש הלולב: **ראה פע"ח שער הלולב רפ"א. וראה ד"ה שמח תשמח שם ס"ע 24 ואילך.**

לא יש מציאו' לגנוזו': **ראה בכ"ו שם ע' 19. ובהנסמן בספר הערכים חב"ד כרך ג' ע' רל.**

הגהות עמ"ש בספר ר"פ בענין מקרא משנה תלמוד ושייך לד"ה ששים המה מלכות, בלק"ת בשה"ש דרוש השני שע"ז הפסוק

בסוף* ספר ר"פ, בד"ה ולתוספת באור. נקנית בשלשים מעלות ועמ"ש מזה בביאור צדקת פרזונו, והתורה במ"ח, מ"ח קרשים במשכן א"ב ע"ד אשת חיל תשבע"פ ב"פ כד.

בגדי חול עמ"ש בענין להבדיל בין הקדש לחול והלבוש הוא עשיה ונ' לבושים דעשיה, וענין זה ע"ד שער החצר הפנימית סגור יהיה ששת ימי המעשה.

ובפרדס שער אבי"ע פ"ה ראוי שנבאר ענין היחוד הזה שהוא ע"י המלאך מה טיבו כו' איך אפשר שיתייחדו איש ואשתו שלא ע"י ברית קדש ותירץ שהוא ע"ד מט"ט קושר כתרים מתפלותיהם כו' והוא ממשיך השפע, ולפמ"ש רבינו שהיחוד זו"נ דיצירה וזהו ענין מט"ט לק"מ, ולהעיר ממ"ש בזהר ויצא קנ"ו בענין הדודאים נתנו ריח.

בסוף ספר ר"פ: לשלימות הענין מועתק בזה בשלימותו (והמקומות שעליהם קאי ההגהות — נסמנו בכוכב):

ולתוס' ביאור ענין מקרא משנה תלמוד מבואר בע"ח דמשנה הוא בכלים אמצעים דנוק' דיצי' ובע"ח איתא תלמוד בבריאה ומשנה ביצירה ומקרא בעשי' ובמקום אחר איתא בע"ח מקרא משנה תלמוד הם בחי' חב"ד חג"ת נה"י דאצי' היינו מקרא חב"ד דאצי' ומשנה חג"ת ותלמוד נה"י דאצי' וצריך להקדים מה שאיתא בע"ח בשער עיבור זו"נ שבחי' חב"ד חג"ת נה"י כלול מיו"ד היינו בבחי' חב"ד יש ג"כ חג"ת שבחב"ד ונה"י שבחב"ד וגם בחג"ת יש חב"ד שבחג"ת ונה"י שבחג"ת, ומבחי' נה"י שבחב"ד נמשך חב"ד שבנה"י ומנה"י שבחג"ת נמשך חג"ת שבנה"י נמצא גם נה"י כלול מיו"ד, רק כשהם דרך כלל והתלבשות זב"ז אז דרך כלל נקרא חב"ד חג"ת נה"י אבל באמת כל בחי' בפני עצמה כלול מיו"ד כנ"ל. ולכן הם שלשים כלים דאצי' שמהם נעשה בנין הנוק' להתהוות ולהחיות בי"ע ביו"ד ספי' בכל עולם דבי"ע וזהו המל' נקנה בשלשים* מעלות ויש להבין מה שאיתא בע"ח שבחול הוא יחוד ז' ונוק' דיצירה ועשי' מלבוש ליצי' ובשבת יחוד זו"נ דאצי' ובריאה מלבוש לאצי' וזהו בגדי* חול ובגדי שבת ולכן בגדי שבת הם בגדי לבן והענין הוא כי להתהוות עולם עשי' הוא ע"י

הגהות עמ"ש בספר ר"פ: נדפס מגוכי"ק 1072 (בוך תרט"ו) קסח, א. (ובכת"י מעתיק: 1142 צה, ב). הכותרת: „הגהות . . הפסוק" היא בגוכי"ק במפתח הביכל שם.

בסוף ספר ר"פ: סה"מ הנחות הר"פ ע' קעג ואילך. (ושם נדפסו ג"כ בתוך המאמר הגהות אחרות מכ"ק אדהצ"צ. וראה גם אוה"ת נ"ך כרך ב' ע' א'קטו).

בביאור צדקת פרזונו: אולי הכוונה לביאור ד"ה זה דתקס"ט — ראה תו"ת שמות שנט, ב ואילך (וראה בהנסמן בסה"מ תקס"ט ס"ע רפא). ובאוה"ת ר"ה ע' א'תג מציין בענין זה לביאור ע"פ עולת תמיד דתקס"ט (סה"מ תקס"ט ע' רכב).

והתורה במ"ח: ראה בארוכה בכ"ז אוה"ת שה"ש ע' תעג.

בענין להבדיל בין הקדש לחול: תו"א יג, א (ד"ה והבדילה הפרוכת).

אכן **בשבת, ע״ד וביום השבת יפתח ע׳ בה״ז ע״פ אלה תולדות נח, וע״י התלבשות בריאה ע״ד והבדילה הפרוכת כו׳, וב׳ בחי׳ אלו ג״ע עליון ותחתון.**

דוקא **בעשיה ע׳ ד״ה ויצוום כמה משלים ע״ז וכענין צאינה מאצי׳ בבי״ע אז וראינה כו׳ וע׳ ביאור לכן אמור לבנ״י שהיא מוחין דאבא ולחכימא ברמיזא זהו עשיה כו׳.**

זיהג זו״נ דיצירה, ומבחי׳ ז״א דיצי׳ לבד שהם בחי׳ אלקות ואין בגדר חסו״ג גשמי׳ לא הי׳ יכול להתהוות ולהשתלשל ו״ק דעשיי׳ גשמי׳ כ״א כשהולך השפע ע״י בחי׳ מל׳ דיצי׳ ונתצמצם עצם האור דיצירה אז יכול אח״כ להתהוות עולם העשי׳ ע״י מסך מבדיל וזהו ויאמר אלקים יהי אור בעל המאמר הוא חסד דיצירה ויהי׳ אור הוא כשנתהווה חסד דעשי׳. יקוו המים הוא בחי׳ גבורה דיצירה וכו׳. ומה שנאמר אלקים האף שבעל המאמר הוא ו״ק דיצירה אך מט״ט שהוא בחי׳ ו״ק דיצירה שמו כשם רבו. (צ״ע הלא המד״ר ר״פ בראשית אומר שמלאכים לא נבראו כ״א ביום שני או ביום חמישי שלא תאמר מיכאל הי׳ יותר בדרומו של רקיע וכו׳ ואיך אומר כאן בעל מאמר יהי אור הוא ו״ק דיצירה וגם אומר ו״ק דיצירה הוא מט״ט ומאי שנא מט״ט ממיכאל. ואף דכוונתו שמט״ט הוא כלים דו״ק דיצי׳ ובו מלובש האור שנמשך מכלים דו״ק דאצי׳ מ״מ א״א לומר בשום אופן שעשרה מאמרות נמשכו ע״י מט״ט שהוא מלאך כנ״ל בשם המד״ר שלא הי׳ עמו שום שותף ח״ו בהבריאה וכמש״ש מי אתי כתיב ומ״ש במד״ר פכ״ז ע״פ ויתעצב אל לבו משל למלך שבנה פלטרין ע״י אדריכל הנה אדריכל זה היא מדת מלכותו ית׳ הנק׳ לבו כמ״ש בפרדס ערך אדריכל, ויש ליישב ע״פ מ״ש בפרדס ערך מט״ט בשם ר׳ משה שהמלכות נק׳ מט״ט, ומ״ש כאן שזהו ביצירה צ״ל דהיינו שמל׳ דאצי׳ הנקרא מט״ט מלובשת בו״ק דיצירה ועדיין צ״ע). וזהו שכתב ויאמר אברהם הוא בחי׳ הסד דאצילות, אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו הוא בחי׳ ו״ק דיצירה אכן * בשבת הוא יחוד זו״נ דעולם אצי׳ והתגלות השגה למלאכים ונשמות שיהנו מזיו השכינה וע״י התלבשות בריאה לאצי׳, אימא מקננת בבריאה התגלות בינה וכו׳ זהו בחי׳ בגדי שבת, ובזה יבאר כי בוודאי מקרא מחב״ד דאצי׳ וכמ״ש ותמלא כדה ותעל, היינו כ״ד ספרי׳ דאורייתא נשאבו מים החכ׳ דאצי׳ אך מחמת שהוא ממקום נעלה החכ׳ מאין תמצא ואין מושג כלל א״כ אין יכול לבא בהתגלות שום השגה רק בא הגילוי דוקא * בעשי׳ ממש כמו שרואין שכל התורה הוא סיפורי מעשי׳ והאף המצות שכתובים בתורה הם עשי׳ היינו מצות עשה או מצות ל״ת ובמקרא עצמה אין מבואר כלל איך יהי׳ אופן עשייתה רק בקצר הד״מ לעשות סוכה אינו כתוב בתורה שהיא פסולה למעלה מעשרים אמה וצריך להיות מגדולי קרקע. גם ציצית אין מבואר שתכלת אינה מעכבת את הלבן וכו׳ וכמו כן כל המצות אין כתוב בתורה רק עשי׳ לבד צריך לעשות סוכה ולהניח תפילין. ע׳ בת״א פ׳ וארא בד״ה לכן אמור לבנ״י בענין תורה שבכתב שהוא ע״ד לחכימא ברמיזא, וזהו מה שמביא בע״ח מקרא בעשי׳ היינו שלא נתגלה רק בחי׳ נה״י שהיא עשי׳ כי מחמת שמקרא שרשה מחב״ד דאצי׳ ממקום גבוה יותר אינו יכול להביא בהתגלות רק דוקא במקום היותר נמוך. ע׳ בת״א בד״ה כי אברהם לא ידענו ושם ד״ה והנה פורים גבי כי הנה ידוע ממשל הארי כו׳ וכמו״כ התורה חכמה עילאה

בה״ז ע״פ אלה תולדות נח: **ראה אוה״ת נח סז, רע״א.**

ד״ה ויצוום: **אוה״ת וארא ע׳ רא ואילך.**

וכענין צאינה מאצי׳: **לקו״ת שה״ש כז, ג, כח, ב.**

ביאור לכן אמור: **ראה תו״א נט, א.**

ונתגלה רק נה״י שבחב״ד ע׳ באג״ה סי׳ י״ט ד״ה עוטה אור שזהו וראית את אחורי, וע׳ בה״ז וירא ע״פ וה׳ פקד את שרה, ובלק״ת בשה״ש בד״ה קול דודי גבי מדלג ומקפץ שההמשכה מבחי׳ גבוה הוא רק מבחי׳ רגלים.

אכן חכמתו זהו פנימי׳ התורה ופני לא ייראו, ועמ״ש בענין עוטה אור כשלמה סד״ה ועשו להם ציצית.

ב) **אכן** משנה, שהיא שרשה מחג״ת דאצי׳ כי שיתא סדרי משנה בחי׳ ו׳ שהוא ז״א ומקבלת מה׳ עילאה חמשה חומשי תורה עמ״ש ע״פ תורת ה׳ תמימה וזהו קול יעקב קול בואו, וע׳ בד״ה השמים כסאי, ובד״ה ביאור ע״פ

מוכרח להתלבש במקום היותר נמוך, ונתגלה• רק בחי׳ נה״י שבחב״ד היינו בקצרה רק לעשות המצוה אכן• חכמתו אין יכול לבא בהתגלות השגה לשום נברא כמ״כ חג״ת שבחב״ד עצם עשי׳ המצוה ורצונו ית׳ כתוב במקרא. אכן• משנה שהיא שרשה מחג״ת דאצי׳ יכול להיות הארה עצם המדה חו״ג ביצירה וזהו מה שמבואר בע״ח משנה ביצי׳ ומקרא בעשי׳ ובמ״א מבואר משנה תג״ת דאצי׳ ומקרא חב״ד כנ״ל היינו שרש המקרא היא חב״ד דאצי׳ ומשנה חג״ת ולבעבור זה ששרש המקרא היא מחכ׳ וחכ׳ מאין תמצא והתגלות אוא״ס בחכ׳ לכן לא יוכל לבא בהתגלות למטה רק בחי׳ נה״י שבחב״ד מעשה המצוה לבד אבל משנה ששרשה חג״ת דאצי׳ יכול להיות הארה המדות חו״ג בעולם יצירה אשר יבואר במשנה כל הפרטי׳ בהתחלקו׳ אשר באופן זה כשר הקרבן ויכול לעלות ולכלל באור א״ס וכך הוא מדת חסדו שגם בחי׳ נברא יכול לקרב וליכלל באלקות ובאופן אחר אין כשר הקרבן ויתרחק ואין מאיר בו מדת חסדו וזהו בחי׳ חו״ג אבל במקרא אין מבואר התחלקות כל פרטי חו״ג כנ״ל. ואף שגם כתי׳ עשה ול״ת היינו מפני שגם בחי׳ נה״י נחלק לג׳ קוין כמבואר בע״ח, אבל מ״מ אין מבואר בתורה כל הפרטים מהתחלקות כמו שמבואר הכל במשנה אשר שרשה מחג״ת וכל מדה כלול מיו״ד ויו״ד מיו״ד חסד שבחסד וכו׳ לכן במשנה נחלק כל מצוה לפרטי דינין והתחלקות רבות אבל בתורה שבכתב אין מבואר רק הן ולאו ואין בהתחלקות פרטי׳ ואין בא התגלות חב״ד שבחג״ת בעולם יצי׳ וכידוע אשר מה שבשרש יותר גבוה בא ההתגלות דוקא במקום היותר נמוך ונשתלשל עצם המצוה בעולם העשי׳ עשית המצוה לבד מבואר במקרא אכן משנה שאינה גבוה בשרשה כ״כ כי שרש המשנה מתג״ת דאצי׳ מאיר עצם התגלות בעולם יצירה אשר שם הארת והתגלות חו״ג בבחי׳ אלקים ו״ק מקנגין ביצירה, והאף שגמר העלא׳ אינו נגמר כ״א ע״י עשי׳ המצוה במעשה ממש אכן ההארה וההתגלות של המשנה ששרשה מחג״ת דאצי׳ אין מאיר בהתגלות כ״א בעולם יצירה ועד״מ כמו שלומדי׳ משנה בג״ע אשר אין דומה ההתגלות מהמשנה שם, או איך שבא ההתגלות כשנתלבש המשנה ולומדין בעולם עשי׳. והנה הברייתא הוא

בה״ז וירא ע״פ וה׳ פקד: ס׳ מאמרי אדה״ז על מארז״ל ע׳ קצד וע׳ תא (ובהנסמן בהמ״מ לשם).

ובלק״ת בשה״ש בד״ה קול דודי: טו, סע״ב ואילך.

סד״ה ועשו להם ציצית: סידור ה, ד וראה שם ג, ד. (וראה בהנסמן באוה״ת על סידור (תפילה) ע׳ תא).

ע״פ תורת ה׳ תמימה: יהל אור ע׳ סו.

בד״ה השמים כסאי: ראה סה״מ תקס״ה ע׳ תשט (ובהנסמן בהמ״מ שם לתחלת המאמר).

ובד״ה ביאור ע״פ *משה ידבר*: תו״א סח, ג.

משה ידבר שבכלל ו״ק זהו מוחין דיניקה ע״ש שזהו ענין מי בינה ברא אלה ו״ק ופ״ז כמ״ש בד״ה אלה פקודי המשכן כו׳ והנה אף שביניקה יש ג״כ מוחין עכ״ז נק׳ רק ו״ק כי מוחין אלו בכלל המדות יחשבו עד״מ השכל של המדה וזהו ענין משנה, ועמ״ש במ״א שזהו ענין מה שז״א מקבל ע״י חלון צר כו׳ שנתקצר השכל שיהי׳ רק טעם להמדה, ולכן יכול להיות גלוי עצם חג״ת ולא נה״י כמו בחב״ד, וגם הגלוי בו״ק דיצירה שלמעלה מעשיה, ע״כ בא הגילוי במשנה יותר הרבה מבמקרא, ובד״ה ביום השמע״צ כנישין פי׳ שזהו כמו טפת האב אשר בבטן האם נעשה מזה ולד כו׳ כן מתשב״כ בא בקיצור ורמז רק טפה א׳, ובתשבע״פ הנק׳ מוסר אמך נעשה ביאור כו׳, וטפה א׳ רמז לנה״י דאבא עשיה כו׳ אך מ״ש משנה בחג״ת והי׳ צ״ל לפ״ז מוחין דאימא וכמ״ש בביאור לכן אמור, י״ל שעיקר חב״ד זהו תלמוד משא״כ במשנה, א״כ משנה מחבר מקרא עם תלמוד כגידי׳ המחברי׳ הבשר עם עצמות.

מ״ש אכן משנה כו׳ זהו ג״כ ראי׳ ושמיעה הראי׳ לפי ששרשה מחכמה מתפשטת עד העשייה גשמיות משא״כ השמיעה שמבינה אין מתפשט כ״א עד קול ודבור כמ״כ מקרא נמשך עד העשייה ומשנה רק עד יצירה. ואפ״ל המכוון דכבר נת׳ דבימי החול יחוד זו״נ דיצירה ונק׳ שער החצר כו׳ סגור יהי׳ אבל ע״י עסק התורה ממשיכי׳ מחג״ת דאצי׳ בחג״ת דיצירה ע״ד חולין שנעשו עטה״ק, וכמ״ש בפרדס בפירוש הפונה קדים, ועמ״ש ע״פ הזהר וישלח קע״ה כי ישרים דרכי כי ו׳ ימי המעשה נק׳ ו׳ יומין דחול וע״י ש״ס משנה מקשרים אותם בו״ק דאצילות וכו׳.

מבחי׳ נה״י בחי׳ ירכין לכן נק׳ ברייתא שהם לבר מגופא, וענין נה״י כלי השפעה אזי צריך לקצר ההשפעה כי המשפיע מחמת שהוא מרומם לגמרי מהמקבל אין יכול המקבל לקבל ההשפעה ד״מ בעל שכל גדול אין יכול ללמד ולהשפיע השכל לתלמידו כמו שהשכל אצלו כי מחמת שהתלמיד אין לו כלי ושכל כ״כ לקבל בהשגה כמו הוא לכן צריך המשפיע לקצרו לפי אופן הכלי והשגתו של המקבל בתכלית הקיצור אז יכול המקבל לקבל החכ׳ או החסד של המשפיע וזהו נצח והוד נצח הוא ענף החסד והוד ענף הגבורה כי ע״י שנתצמצם ההשפעה זהו מענף הגבורה ע״י מקבל השפע והחסד, נמצא להשפיע צריך ג״כ להיות הוד שהוא ענף הגבורה כמ״כ הברייתא אשר נכללו במשנה ברמז כמו שאמר אילפא מי איכא מידי בברייתא דלא פשטינא ממתניתא רק אחרי שנקטן כלי המקבל ושכלם אז הי׳ צריכין להעמיד באופן אחר לפי אופן קבלתם ולכן איתא בזהר שהברייתות הם בזמן בית שני מפני שאז ירדה בחי׳ מל׳ להתלבש בע׳

בד״ה אלה פקודי: לקו״ת פקודי ד, ג.

במ״א שזהו״ע מה שז״א מקבל ע״י חלון: ס׳ מאמרי אדה״ז על ענינים ע׳ לה (ובהנסמן בהמ״מ שם לתחילת המאמר). אוה״ת על מארז״ל וענינים ע׳ קפו.

ובד״ה ביום השמע״צ כנישין: לקו״ת שמע״צ פה, ב. (הלשון „טיפה״ נמצא בד״ה זה בסה״מ תקס״ה ח״ב ע׳ תתקסו־ח).

בביאור לכן אמור: תו״א נט, ב.

ע״פ הזהר . . כי ישרים: ראה על זוהר זה — ביאוה״ז לכ״ק אדהאמ״צ יט, ב. לכ״ק אדהצ״צ כרך ב׳ ע׳ תשו (ונדפס ג״כ באוה״ת נ״ך ע׳ תנה).

בריייתות בעשיי׳ א״כ מהו ההפרש בין מקרא בעשיי׳, אך המקרא רק רמיזא ושרשו מנה״י דאבא, והברייתא ע״ד המשנה גלוי השכל מוחין דיניקה רק שנמשך דרך נה״י ואפ״ל המקרא מאיר בנה״י דעשיי׳ והברייתא בחב״ד דעשיה והנה לענין ברייתות שהם נ״ה יש להעיר ממ״ש בזח״ב פקודי דרל״ב ע״א בפי׳ הללו את ה׳ כל מלאכיו שהם נו״ה כו׳ עמש״ש ע״ז.

ז, ב

ענין ברכת מלביש ערומים וברכה שעשה לי כל צרכי שעל לבישת נעלים

מה יפו פעמייך בנעלים בת נדיב כו׳. הנה יש ד׳ בחי׳ באצילות (וכן הם בבי״ע) והם אורות וכלים ולבושים והיכלות. ופי׳ שהאורות דאצילות הם בחי׳ אלקות ממש, וכולו קדושה (וכן הם בבי״ע). והכלים הם ג״כ כולו קדושה רק שאינם בחי׳ אלקות ממש כהאורות שהם אלקות ממש כנ״ל, אבל שניהם הם כולו קדושה (אף בבי״ע) כנ״ל. והלבושי׳ הם בחי׳ כלים להאור מקיף, דכמו

שרים כי הי׳ אז ממשלתן תב״ד דקליפה ולכן היו מאמינים באחדות רק כפרו בהשגחה פרטיות וכן בחי׳ גבורות דקליפות היא מל׳ אדום כמו״כ בכל שבעים אומות וירדה בחי׳ מל׳ דקדושה להתלבש ולברר מלהעלות מ״ן ולבעבור זה היו צריכין לברייתות אשר הוא קיצור ההשפעה מאחר שירדה בחי׳ מל׳ דקדושה למטה והברייתות* הם לברר מעולם עשי׳ ולכן נקראי׳ ברייתות בחי׳ נה״י שהם ירכין שהוצרך לקצר הארה והשגה לפי ערך המקבל . . . [ראה שם המשך הענין].

בזח״ב . . עמש״ש ע״ז: עה״פ הללו גו׳ — יהל אור ע׳ תקפג.

מה יפו: נדפס מכת״י (מעתיק) 1153 נט, א. והכותרת [ענין ברכת כו׳] היא שם בגוכי״ק אדמו״ר הצ״צ. (רוב הביכל כולל מאמרים על סידור ותפילה). *חלק מההגהות* נמצא ג״כ בגוכי״ק 1122 צב, א (ונדפסו משם בסו״ס תקס״ג ע׳ תג. דף אחד מההגהות חסר שם בגוכי״ק).

המאמר — בלי ההגהות שבחצאי ריבוע — נדפס ג״כ בסה״מ תקס״ג ס״ע רמח (הנחת הר״מ בן כ״ק אדה״ז) בכותרת: „יום ש״פ החודש פה באבינזביץ״. (שם בשינויים קלים ונסמנו השינויים להלן בשוה״ג). ושם ע׳ רסא נד׳ הנחת כ״ק אדהאמ״צ. ונמצא ג״כ (הנחת כ״ק אדהאמ״צ — בשינויים ותוס׳ הגהות) באוה״ת שה״ש ע׳ תקצב. דרמ״צ קעה, ב (ונדפס גם באוה״ת שם ע׳ תקעח). וראה עוד ד״ה זה באוה״ת על סידור ע׳ רלז. סה״מ תר״ל ע׳ מז. ובכתבי־יד נמצא גם ד״ה זה בהרחב הביאור מכ״ק אדהאמ״צ ויודפס בעז״ה בס׳ דרושי חתונה מכ״ק אדהאמ״צ.

אורות וכלים לבושים והיכלות: באוה״ת חיי״ש דלהלן מציין ע״ז: „בע״ח שער מ״א שהוא שער דרושי אבי״ע פרק ד׳ ה׳״. (ובהדפוסים שלפנינו הוא שמ״ב פ״א־ב). ראה גם המשך תער״ב ח״ב ע׳ תתמז ואילך (ושם ס״ע תתס ע״פ מה יפו).

שהכלים הם כלים לא"פ כמ"כ הן הלבושים בחי' כלים לאור מקיף וד"ל. וההיכלות הם משיורי המקיפים. אך הלבושים כשהם משתלשלים בבריאה הם מיעוטו רע וביצירה חצי' טוב וחצי' רע ובעשיה רובו רע ומיעוטו טוב (ואינם כמו אורות וכלים שהם כולו טוב וקדושה אף בבי"ע כנ"ל) [ועיין מזה בע"ח שער מ"ג הוא שער ציור העולמות פ"א שבבריאה הקליפה מועט מן הקדושה ונפרדת ואינה נדבקת כו' ובעשייה הקליפה מרובה מן הקדושה ומעורבים טו"ר בבחינת הלבושים ולא בבחי' הכלים והעצמות ח"ו עכ"ל. וא"כ מש"כ בבריאה הם מיעוטו רע היינו שיש שם לבושים מסטרא דמסאבא אבל אינן מעורבים הטו"ר ח"ו כ"א רק בעשייה יעו"ש וע' בזח"ג אמור דפ"ט ע"א ע"פ וכל מלבושי אגאלתי, ועמ"ש עוד מענין הלבושים בד"ה ויהיו חיי שרה]. ופי' דהנה יש כמה מיני לבושים כמו אותיות השכל המלבישים את השכל כו' שהוא כשמשכיל איזה דבר השכלה וחכמה הנה בשעה שטרוד בהשכלת החכמה ההיא אין ניכר ונרגש בחי' אותיות כלל כו'. ואעפ"כ ישנם אף אז בההשכלה שא"א להשכלה בלי אותיות וד"ל אך ורק שהאותיות הללו אינם נרגשים מחמת אחדותם עם השכל עצמו (שהן והשכל א' וד"ל) וזוהי לבוש האחד הדק שבכולם שהם אותיות השכל הנ"ל כנ"ל שהם מיוחדים עם השכל בתכלית היחוד (שהם והשכל עצמו א'). והלבוש הב' הוא לבוש עב יותר מן הראשון, והוא למשל כשחושב במחשבת שכלו אותיות הדבור שחושב בשכלו אותיות הדבור ממש (שמצייר אותיות הדבור במחשבה) וזהו לבוש הב' העב יותר מן הראשון וד"ל. והלבוש הג' הוא כשמצייר במחשבתו אותיות הכתב (כמו שלומד איזה ספר הנכתב כו', הרי הוא חושב ומצייר במחשבתו אותיות הכתב). שזוהי לבוש הג' עב וגשמי יותר מן ב' הראשונים [וג' לבושים אלו הם בחי' מודומ"ע שבמחשבה וכמ"ש בביאור ע"פ שובה ישראל עד] והג' לבושים הנ"ל הן בחי' ג' עורות שבאדם. ויש עוד בחי' לבוש והוא כמו שחושב (או מדבר) איזה משל או שכל אחר שאינו ענין לזה השכלה שצריך להשכיל, כ"א חושב השכל או המשל האחר בכדי שיבין השכל העקרי הזה. וזהו שהמשל או השכל האחר כו' הוא בחי' לבוש כו' וד"ל (כי יש כמה מיני לבושים). והלבוש העב שבכולם הוא הנעל שנעשה מעור הבהמה [כי בעור האדם מבואר במשנה פ"ט דחולין אלו שעורותיהן כבשרן עור האדם כו', משא"כ עור הבהמה הוא גס ועב וממנו נעשה המנעל].

בד"ה ויהיו חיי"ש: אוה"ת חיי"ש קח, ב (ונדפס ג"כ בביאוה"ז להצ"צ ע' עד. וראה ד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז עה"ת ע' קלא־ב ובהנסמן שם). ראה גם אוה"ת ויקרא כרך ג' ע' תתכב: „ע' ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים דתקס"ג באבינעוויץ כו' שמהכלי' אין להם יניקה רק מלבושים".

בביאור ע"פ שובה ישראל עד: ראה ד"ה שובה בלקו"ת ש"ש סו, ג ואילך. והביאור בסה"מ תקס"ח ח"א ע' תמ (ובהנסמן בהמ"מ שם ח"ב ס"ע תתלה).

והענין דהנה המנעל נעשה בכדי שילבישו על הרגל, והוא נעשה מפני שהארץ קשה או מלוכלך וא"א לילך יחף שלא תלכלך הרגל כו' לכך נעשה המנעל בכדי להלבישו על הרגל שיסתיר את הרגל מן הארץ שלא יזיקה קוצים וברקנים או לכלוך הארץ כו', שהמנעל הנעשה מעור הבהמה הוא עב מאד שאין יוצא בו שום משקה וכיוצא בזה. משא"כ בדבר הארוג כמו מצמר כו' יש בו נקבים וחללי' רבים שיכול לצאת בו משקה כו'. וכמ"כ ממש הוא למעלה כשבחי' מלכות שבמלכות דעשי' צריכה להשפיע חיות להע' שרים של* עובדי כוכבים היא מתלבשת בנעל שהם בחי' יש ודבר ממש שאף הם בחי' מלאכי' שאומרים שירה כו', אך השירה שלהם הוא רק דקרו לי' אלוהא דאלוהי' שהוא בעצמו שר כו' יש ודבר רק שא"ס ב"ה הוא נעלה ונגבה מאתם דקרי* לי' אבל הם בחי' עצמם מגושמי' בחי' יש ממש שיש להם קנאה* היינו כמו נבוכדנצר וטטוס שנלחמו על בהמ"ק וא"י שכל א' מהם רצה שיהי' לו חלק הארץ יותר גדול מחבירו וע"ז הוא לוחם עם חבירו בכדי שיהי' לו חלק הארץ גדול מחבירו שישפיע בחלקו כל הצמחי'* וכל העובדי* כוכבים שתחת חלקו כו' מה שהם פרים ורבים הכל נשפע להם כל הנפשות אשר שלהם כנ"ל וד"ל (והשר מקבל מלמעלה כמשי"ת) וגם יש להם שנאה ששונאים את ישראל כו' ואוהבים עוכמו"ז שתחתם כו'. ולזה כשצריכים הע' שרים הנ"ל שהם יש ממש כנ"ל לקבל מקדושה שקבלתם הוא ממלכות דמלכות דעשי' כו' אזי צריכה מלכות דמלכות דעשי' להתלבש בלבוש עב מאד, והוא שמתלבשת בהנעל הנעשה מעור הבהמה כו', פי' כנ"ל שהנעל שנעשה מעור הבהמה כו', הוא צירוף עב מאד שאין יוצאי' בו שום משקה כו' שאין בו חללי' ונקבים כמו בצמר או כו' רק שיש בו חללי' ונקבי' דקי' במאד שיוצא בו השערות דבהמה [עמ"ש בד"ה את הכבש האחד תעשה בבקר כו'] כו' (שהשערות נמשכי' מבפנים ממוחי' כו') רק שהם דקים במאד מאד שאין יוצא בהם שום דבר משקה כו' (משא"כ בדבר הארוג כמו מצמר כו' יוצא משקה דרך הנקבים שהם גסים וד"ל).

וכמ"כ הוא למעלה בחי' הנעל הנעשה מעור הבהמה שהוא* כו' ולא עור האדם שהוא שם מ"ה [ועיין בד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר בענין

של עובדי כוכבים: בסה"מ תקס"ג שם ליתא.

דקרי לי': בתקס"ג שם: דקרו לי' אלוהא דאלוהא כו'.

קנאה.. שכל א' מהם רצה.. מחבירו: בתקס"ג שם: קנאה ושנאה כו' שכל א' רוצה.. מחבירו. (וההוספה כאן בנ"נ וטטוס כנראה היא מחמת הצענזור).

הצמחי': שם: ומיני פירות ודשאים.

העובדי כוכבים: שם: האו"ה. (ועד"ז להלן).

עמ"ש בד"ה את הכבש: לקו"ת פינחס עה, ג. (ראה גם אוה"ת בראשית כרך ו' תתרנו, ב). וראה המשך תער"ב ח"ב ס"ע תתס.

שהוא כו': בתקס"ג שם: שהוא שם ב"ן כו'.

בד"ה ותחת רגליו: תו"א עה, ב ואילך.

אותיות דשם מ״ה ואותיות דשם ב״ן, כי מ״ה הוא ביטול אמיתי והאותיות והלבושים דשם מ״ה היינו שבהם ועל ידם נמשך בחי׳ ביטול זה. וזהו ענין עור האדם אדם בחי׳ מ״ה והעור הוא הלבושים בחי׳ אותיות אבל ב״ן בחי׳ ביטול היש ובהשתלשלות זו בבחי׳ * בבי״ע זהו ענין המלאכים שנק׳ בהמה פני שור כו׳, ועמ״ש מענין בהמה בד״ה ואלה המשפטים, ועור בהמה גס ועב יותר הרבה מעור האדם והיינו אותיות דב״ן שנשתלשלו להיות בהם ועל ידם התהוות היש ודבר נפרד] שהוא בחי׳ לבוש עב שמסתיר לגמרי כו׳ שאינו יוצא בו שום דבר משקה כו׳. והוא שמתלבשת בו מלכות דמלכות דעשייה כשצריכה להשפיע להשרים כנ״ל שהם יש כו׳, וצריכה להסתיר אורה לגמרי בלבוש זר ועב כו׳ והיא הלבשת הנעל שלא יצא כלל מאורה כו׳ כ״א קבלתם הוא רק מנקבי השערות * כו׳ שיניקתם הוא מבין צירוף לצירוף כו׳, וכל הלשונות של הע׳ אומות כו׳ הוא הכל שמקבלי׳ מקדושה כו׳ שהוא לשון הקודש רק שנעשי׳ צירופי׳ אחרים כו׳ אבל השורש היא מקדוש׳ כו׳ וזהו בא גבריאל ולימדו ע׳ לשון וד״ל דבהמה כו׳ שהיא הארה מצומצמת מאד כו׳. ופי׳ שענין הלבש׳ הנעל שלמעלה שמתלבשת מלכות * דמלכות דעשיי׳ כשצריכה להשפיע לע׳ שרים הוא כהעלם השכל בחידה שאין ניכר בהחידה השכל כלל כמו חידתו דשמשון כו׳ מהאוכל יוצא מאכל כו׳ או כמו כל העובד׳ דרבה בב״ח כו׳ שהם הכל חידו׳ שאין מבינים השכל מהם כלל כו׳. וזוהי הלבוש של נעל שמסתיר לגמרי שאין יוצא בו שום משקה כנ״ל משא״כ בדבר הארוג מצמר כו׳ יוצא משקה כו׳. והוא כמו שמדבר אדם איזה השכלה באותיות הדבור כו׳ הרי הדבור הוא הלבוש של השכל ההוא אך מן הלבוש מבינים השכל העצמי שלאחר שיוצא מן הדבור של הרב מבין התלמיד עצמיות השכל וד״ל. וזוהי נק׳ לבוש העשוי מדבר הארוג כו׳. או הלבשת השכל במשל ועי״ המשל מבינים הנמשל זהו הכל בחי׳ לבוש העשוי מדבר הארוג וד״ל. אבל לבוש הנעל הנ״ל שאינו יוצא בו שום משקה כנ״ל הוא כהעלם השכל בחידה כנ״ל. או כמו שמדבר אדם צדיק כו׳ המשיג השגות נפלאו׳ כו׳ עם עובד * כוכבים בלשון העוכומ״ז שמסתיר לגמרי כל אורו כו׳ רק שמדבר בלשון הגוי כו׳, וזוהי נק׳ לבוש הנעל העשוי מעור הבהמה כנ״ל, וכמ״כ הוא למעלה שמתלבשת מלכות דמלכות דעשי׳ בלבוש הנעל שמסתרת אורה לגמרי רק שמתלבשי׳ בו כמו שמדבר בלשון הגוי כו׳ כנ״ל וד״ל והלבשה בהנעל הוא בכדי שלא תזיק הקוצים כו׳

בבחי׳ בבי״ע: כ״ה בכת״י המעתיק.
בד״ה ואלה המשפטים: תו״א עד, ג ואילך. עו, ב.
השערות: בתקס״ג שם: השערות דבהמה.
בא גבריאל ולימדו ע׳ לשון: סוטה לג, א. ראה גם אוה״ת משפטים כרך ח׳ ע׳ ג׳מז (ומציין שם למאמר זה). יהל אור ס״ע רפה.
מלכות: בתקס״ג שם: במלכות.
עובד כוכבים: שם: הגוי. (וכן בסמוך).

את הרגל כו׳ שהוא שצריכה להשפיע לע׳ שרים שהם יש כנ״ל לכך מתלבש בנעל שלא יקבלו כ״א הארה מצומצמת דרך נקבים הדקי׳ של השערות שבעור הבהמה (שיונקי׳ בין צירוף לצירוף וד״ל) שהבהמה הוא שם בן שהוא מלכות דמלכות דעשייה שמנקבי השערות של העור שלה יונקי׳ החיצוני׳ הע׳ שרים (שהיא פרה אדומה סומקא כוורדא כנז׳ בזהר ע״ש) כנז׳ בזהר ע״פ ועשת צפרניה אחידן בטופרהא ושערהא כו׳ ומאותו הארה מצומצמת שמקבלי׳ מנקבי השערות דעור דבהמה שהוא לבוש הנעל כנ״ל הם משפיעים למטה כל שר לחלק הארץ שתחתו כל הצמחי׳ מיני פירו׳ (שהם הטעמים מתיקו׳ וחמיצו׳ כו׳) וכל* הנפשות שפרי׳ ורבי׳ האו״ה שבחלק הארץ שלו הכל הוא משפיע להם שמקבל הכל משערה א׳* כו׳ שהוא הארה מצומצמת. וזהו* ענין כרחל לפני גוזזיה נאלמה וזהו בחי׳ לבוש דנעלים המפסיק בין הע׳ שרים.

[והנה בפע״ח שער א׳ פ״ג האריך בענין המנעלים שהוא מחשמל דאימא, וטעם מלבוש זה הוא כבר נודע כי אין אחיזה אל החיצונים רק בזו״נ אבל לא באימא וע׳ בסידור ע״פ הללוי׳ הללי נפשי. ובעבור שלא יוכלו החיצונים להאחז בהם לכן הבינה היא מגנת עליהם והיא מפסקת ביניהם ובין החיצונים ובין זו״נ ע״י החשמל הזה כו׳ להיותו מבינה כו׳ וגם לסבת עביותו כו׳ כי הוא עב מאד ואינן יכולים לינק לא ברוב עביות ולא ברוב דקות וזכות רק מן הבינוני כו׳ ונודע כי זה הנעל הוא בחי׳ המסך המפסיק כו׳ עכ״ל, ועיין מזה ג״כ בהרמ״ז פ׳ חקת בדף ק״פ ע״א. ונתבאר ג״כ ענין זה באריכות בע״ח שמ״א פ״א. ולכאורה י״ל דהנך תרי טעמי סתרי אהדדי דאומרו שלפיכך הוא מגין להיותו מבינה שלמעלה מזו״נ משמע שהוא בחי׳ גבוה יותר ובאומרו לסבת עביותו כי הוא עב מאד משמע להיפך וכנ״ל בענין עור הבהמה שהיא גס ועב מעור האדם. אך הענין דאדרבה הנך שני טעמים שייכי אהדדי כי הנה מבואר לעיל דענין עור העב וגס זהו כמו החידה והמשל שמסתיר לגמרי על עומק הנמשל. והנה ידוע מענין משלי שלמה דדוקא שלמה שנאמר בו ויחכם מכל האדם הוא שהיה יוכל* לומר משלים כי להלביש ולהעלים השכל כ״כ ולהורידו מטה מטה זהו ע״י עומק החכמה עליונה כו׳ כמבואר כ״ז בד״ה והבדילה הפרוכת וכנודע ג״כ דשרש המסך

פרה אדומה סומקא כוורדא כנז׳ בזהר: זח״ג קפ, ב.

כנז׳ בזהר . . אחידן בטופרהא ושערהא: ראה זח״ג ס, ב. רמה, ב. ע״ח שער פרצופי זו״נ (של״א) פ״ב.

וכל: בתקס״ג שם: וכל הדשאי׳ וכל.

משער הא׳: בתקס״ג שם: משערה א׳. ואוצ״ל: משערהא (כנ״ל מהזוהר).

וזהו . . גוזזיה נאלמה: ליתא בתקס״ג שם. (והיא הוספה).

בסידור ע״פ הללוי׳: נו, ג. ובהבא להלן — ראה גם אוה״ת חיי״ש קס, א.

יוכל: אוצ״ל: יכול.

בד״ה והבדילה הפרוכת: תו״א יב, ד.

נמשך מבחי' כתר כמ"ש במ"א ע"פ השמים כסאי כו'. והנה פי' ריבוי העביות מבואר לעיל שהוא ענין אותיות החידה והמשל שמסתירים לגמרי ולכן לא יוכלו לינק מהם כו' וע"כ הוא מגין כו' ומ"מ שרש כח העלם זה נמשך מלמעלה מזו"ג עצמן דהיינו מהבינה אשר היא במדרגת הכתר לגבי זו"נ כנודע ואף שהם מעור הבהמה אותיות שם ב"ן הלא שרש ב"ן בס"ג שלמעלה ממ"ה].

ב) **והנה** בתורה יש ג"כ בחי' לבושים. ופי' דהנה כתיב הוד והדר לבשת כו' * עוטה אור כשלמה. ופי' דאורייתא מחכמה נפקת, שהיא בחי' נובלות חכמה עילאה שלמעלה שנמשכה התורה מח"ע להיות מוחי' לז"א דאצילות שהם המדות דאצי' לית מחשבה תפיסא ב"כ כו', שהתורה היא נמשכה מח"ע להיות מוחי' לז"א שהוא המוחי' של המדות אסור מותר כשר פסול שבכל המצות כמו ציצית ותפילין כו' שבתורה. [ועמ"ש מזה בד"ה השמים כסאי בת"א פ' בראשי']. והנה כתיב ושמתי כד כד שמשותיך כו', פי' שהתורה שנמשכה מח"ע ונתלבשה להיות מוחי' לז"א כו' היא רק נובלות חכמה שלמעלה, פי' שהתורה הנמשכת להיות מוחי' לז"א שהם כל המצות כמו ציצית ותפילין (שהיא המוחי' למדות אסור ומותר כשר ופסול כנ"ל) היא רק נובלות מחכמה שלמעלה, פי' שהיא אינה רק כ"ד ספרא דאורייתא נגד החכמה שלמעלה כי אנת חכים ולא בחכמה ידיעה ואין נמשך לאצילות כו' כל החכמה כו' שהיא חכמ' התורה שהיא נעשה מוחי' לז"א (שלא * כל החכמ' היא מצות ציצית ותפילין כו' כ"א כולו נשאר לעילא חכים ולא בחכמה ידיעה וכל חכמת התורה של כל המצות הוא כד אחד בלבד כו'), כ"א כל חכמת התורה שבאצילות היא רק כ"ד א' נגד החכמה עילאה שחכים ולא בחכמה ידיעא. והוא כמשל ששואבים בכד א' מים מן ים אוקיינוס שבלא נחשב הכד א' של מים נגד הים אוקיינוס כו', כמ"כ הוא נק' כל המשכת חכמת התורה שנמשכה לאצילות להיות מוחי' לז"א שהם המוחין של כל המצות ציצית ותפילין כו' לגבי החכמה שלמעלה שנשאר שם שלא נמשך רק מעט כו', שחכים כו' ולא בחכמה ידיעא, כמשל הכד מים לגבי ים אוקינוס כולו כו' שלא נמשך רק כד א' כו' דספרא דאורייתא מן למעלה כו' (כמו השאבת רק כד א' מים מן ים אוקיינוס וזהו ושמתי כד כד [פי' ב' פעמים כד היינו תשב"כ ותשבע"פ].

במ"א ע"פ השמים כסאי: לקו"ת שה"ש נא, א. וראה עוד בגדו"ד — שם יח, ג.
כו': אולי מיותר.
בד"ה השמים כסאי בת"א: א, א ואילך. וראה אוה"ת בראשית כרך ג' תתרכג, ב ואילך.
שלא . . בלבד כו': בתקס"ג שם (ס"ע רנו) מובן שקטע זה נרשם בצד הגליון בתור מהדו"ב להשורות הסמוכות.

וזהו הוד והדר לבשת כו׳ פי׳ שהתלבשות התורה שנמשכה מח״ע בחג״ת (שהוא כשמתלבשת להיות מוחי׳ לז״א דאצי׳ כנ״ל) הוא הנק׳ לבושי׳ דהוד והדר (כמשי״ת לקמן) שהם לבושי׳ הדקי׳ והנעלים כו׳, וכן יש בחי׳ לבושי׳ דתורה בבריאה שהוא מ״ד תנה הוד״ך על השמים שההוד של התורה שהיא פנימי׳ התורה ביקשו המלאכים שיתן להם כו׳ וא״א להם לקבל זה לבדו כ״א ע״י לבוש* [בקשו שתנתן להם וזהו לבוש גם יותר מן הלבושי׳ דאצילות וכנ״ל שיש כמה לבושי׳. והנה יש להקדים דהגם שהלבוש נפרד יותר מן הכלי וכנ׳ לעיל שבלבושי׳ דבי״ע יש טו״ר משא״כ בכלים עכ״ז בשרשם הלבושים גבוהים לפי שהלבוש הוא בחי׳ כלי לאור המקיף והכלי הוא רק כלי לאו״פ כו׳. ובאור הדברים הנה הלבושים הם האותיות, והרי אנו רואים שע״י אותיות הדבור יוכל להשיג יותר ממה שבמוחו כמאמר ומתלמידי יותר מכולם א״כ מוכרח שיש כח רב בלבושים דאותיות יותר מכח הכלי שהיא עצם השגתו שבמוחו קודם שנתלבש באותיות הדבור, והיינו לפי שאור המקיף שורה על הלבושים שהם האותיות ועיין בתניא ספ״ה וכמ״ש במ״א ששרש האותיות גבוה מהשכל באגה״ק ויעש דוד שם ומ״ש בע״ח דההיכלות נמשכי׳ משיורי המקיפי׳ ר״ל ההיכל שלמטה מהלבוש שרשו עוד גבוה מהלבוש מבחי׳ מה שלמעלה מהמקיף, וזהו שיורי המקיפי׳ מה שלא נמשך גם בבחי׳ מקיף עדיין כו׳ כמ״ש במ״א בענין לבוש ובית. והנה עד״ז בהתורה יש נשמתא גופא ולבושא כמ״ש בזח״ג בהעלותך קנ״ב, ופי׳ נשמתא היינו האור והוא פנימי׳ התורה גופא היינו הנגלות שבתורה מצות סוכה ולולב ולבושים הם האותיות גם הסיפורי מעשיות נק׳ לבוש לגבי גופי תורה והדיני׳ והמצות, והיינו לפי שבהם המכוון רק האותיות ובאמת שרש הלבושי׳ והאותיות גבוהים מהחכמה כו׳ גם דרך כלל בחי׳ התורה כמו שירדה למטה נק׳ לבוש לגבי חכמה עילאה כנ״ל בענין נובלות חכמה שלמעלה תורה, ולכן נק׳ משל הקדמוני. ובאמת בחי׳ נובלות זה נמשך ע״י המשכה מלמעלה מהחכמה והינו מבחי׳ המקיף שלמעלה מהא״פ דחכמה ונק׳ נשמתא לנשמתא. ועיין בת״א ר״פ לך לך בענין ה׳ דאברהם כו׳. וזהו הוד והדר לבשת דפי׳ בזח״ב בשלח ס״א ב׳ ובמק״מ שם בשם הרח״ו שהם נו״ה דבינה שהם נעשים חשמל בבחי׳ מלבושי׳ ע״ג זעיר, והיינו כי ז״א נק׳ גופא דאורייתא וחשמל דאימא המלבישו נק׳ לבושים דאורייתא והם

לבוש: מכאן עד סיום הסעי׳ הוא הגהת כ״ק אדהצ״צ. ובתקס״ג שם: לבוש יכולים לקבל כו׳ וד״ל וזוהי לבוש גם יותר מן הא׳ וד״ל.

דההיכלות נמשכי׳ משיורי המקיפי׳: ראה גם לקו״ת ואתחנן י, ד (ובהמ״מ שם — הוצאת תשד״מ). אוה״ת נ״ך ס״ע תצו.

במ״א בענין לבוש ובית: ראה ד״ה מזמור שיר חנוכת בלקו״ת ברכה צח, ד ואילך. וראה גם אוה״ת ברכה (ד״ה תורה צוה) כרך וא״ו ע׳ ב׳תקנב: ועיין בדרוש להבין שורש הדברים ע״פ מה יפו פעמייך דתקס״ג שם ביאר כו׳ ע״י הלבושים נמשך בו מבחי׳ גבוה יותר כו׳.

בתו״א ר״פ לך לך: יא, סע״ב ואילך.

לבושים דקי׳ דהוד והדר. וע״ש עוד משפטים צ״ח סע״א. והנה תשב״כ נק׳ אדם והאותיות דתשב״כ זהו בחי׳ עור האדם אותיות דמ״ה והם הלבושים כנ״ל וזהו לבוש דאצי׳, ובירידתה בבי״ע מתלבשי׳ בלבושי הגוף שש וארגמן כו׳ ותשבע״פ נק׳ רגל והארץ הדום רגלי ובהתלבשותה בעשיי׳ הלבוש זהו הנעל מעור הבהמה אותיות דב״ן כי תשבע״פ בחי׳ מל׳ שם בן כו׳ לכן יש בה אותיות לשון ארמי כו׳ והנעל עור עב שהאותיות מסתירים ביותר לא כמו אותיות תשב״כ. ולפי״ז י״ל שזהו כענין החידות הנמצאים בהגדה כענין מעשיות דרבב״ח ודומיהם. ויותר י״ל נעל זהו כשהאדם משפיל א״ע לעסוק בענינים גשמיי׳ כמו במו״מ לפרנסתו זהו לבוש גשמי, אך אח״כ כשעי״ז מתפרנס ועובד את ה׳ עי״ז זהו ענין עליית הנעלים כו׳. אך לפי הכלל הנ״ל דהיכלות שהם מדומם שרשם גבוה מהלבוש משיורי המקיפי׳ כמ״כ בלבושי׳ עצמן הנעל שהוא לבוש עב לבחי׳ רגל שרשו במקיפי׳ גבוה יותר היינו מבחי׳ המקיף ראש ורגל כא׳ ומתחת זרועות עולם נעוץ סופן, כי ש׳ ב״ן שרשו בס״ג כנ״ל. ועוד שע״י הנעל מתברר ניצוצי׳ מהשרים ששרשם לפני מלוך כמ״ש בד״ה בשלח פרעה ע״כ נאמר ע״ז מה יפו פעמיך בנעלים. לכן מט״ט שהוא בחי׳ נעל קושר כתרים כו׳ וכמ״ש במ״א שנק׳ עבדו זקן ביתו כו׳ וכתי׳ הנה ישכיל עבדי כו׳ וגם כמו הריקוד ברגלי׳ דוקא ע״י המנעלים כו׳. והריקוד לפי השיר בחי׳ שיר השירים כו׳ ועיין מזה בסידור סד״ה שוש תשיש ותגל העקרה].

ג) וזהו מה יפו פעמיך בנעלים. פי׳ מה יפו הלבושי׳ הדקי׳ שהם הוד והדר לבושי׳ דתורה שמתלבשת בחג״ת כנ״ל כשיראה ברגל את פני ה׳ שאז מתעלים כל הלבושי׳ לשרשם לבושי׳ דהו״ד והד״ר דתורה כו׳ שאז מה יפו כו׳. ופי׳ שהוא כמארז״ל כלה נאה וחסודה כו׳ שהם הב׳ שושבינין שלה (כמשי״ת), וזוהי השושבין הא׳ שהוא נאה שהוא בחי׳ ת״ת ופי׳ שהלבושי׳ דהוד והדר שהוא התלבשות התורה שנובלו׳ מחכמה עילאה בהם פי׳ שנמשכה להיות מוחי׳ לז״א שהם המדות שהם חו״ג ות״ת כו׳ (שהוא רמ״ח מ״ע ושס״ה ל״ת כנ״ל) שהם ימין ושמאל (ואמצע) והוא הידור שהיא נאה בכמה גוונין שהם המדות חג״ת שנק׳ גוונין כו׳ וזוהי לבושי׳ דתורה שהם הוד והדר (שהוא השושבין הא׳ שהוא נאה כנ״ל) ואז מה יפו כו׳.

פעמייך בנעלים פי׳ שגם הלבושי׳ גסים שלה שהם הנעלים שהם בחינת מסך מפסיק בינה לבין הע׳ שרים שלא ינקו כו׳ כנ״ל הם מתעלי׳ ברגל ג״כ למעלה לשרש ומקור הלבושי׳ שהם לבושי׳ דתורה שהם הוד והדר כו׳. ופי׳ שבעלי׳ ברגל אין צריכין להלבושי׳ דנעלים שיסתירו ויפסיקו

בד״ה בשלח: תו״א סא, א ואילך.
במ״א שנק׳ עבדו זקן ביתו: ראה ביאוה״ז להצ״צ ע׳ קכב ואילך.
בסידור סד״ה שוש תשיש: קלז, א.

בין הע׳ שרים כו׳ שלא ינקו כו׳, כי בעליי׳ מתעלי׳ למעלה כו׳ וא״א להם להגיע לינק ולקבל כו׳ ולכך אין חשש בזה ואין צריך להלביש הנעלים, ולכך מתעלים הנעלים ג״כ למעלה לשורש הלבושי׳ שהם הוד והדר כנ״ל [נלע״ד שזהו ט״ס של הכותב שלא הבין המאמר הטיב כי ביוהכ״פ הוא שא״צ למנעל אבל ברגלים צ״ל מנעלים וכן בשבת, רק שאז הוא ענין היופי בנעלים ע״י עלייתן למעלה כו׳] ולכך אסור ביוכ״פ נעילת הסנדל אבל בדבר הארוג מצמר מותר כו׳, שביוכ״פ הוא בחי׳ עלייה למעלה ואין חשש מפני הע׳ שרים שלא יקבלו כנ״ל ולכך אסור נעילת כו׳ שהנעל מסתיר לגמרי כנ״ל וד״ל. אבל בדבר הארוג מצמר כנ״ל שבדבר הארוג מצמר יוצא כל מיני משקה דרך הנקבי׳ כו׳ ולכך אין מסתיר ומפסיק כלל לכך מותר (וכנ״ל שהוא ענין התלבשות השכל בדבור או במשל שמביני׳ הנמשל השכל העצמי כו׳ שזהי בחי׳ דבר הארוג מצמר כו׳ וד״ל).

וזהו מה יפו פעמיך בנעלים שהנעלי׳ מתעלי׳ למעלה והם שם בבחי׳ עלייה רצוא ושוב רצוא ושוב (מלמעלה בחי׳ מטי ולא מטי כו׳) וזוהי ההידור בהנעלים שהוא כמו שיש בחי׳ תפארת ברקידה כשמרקדין ברגלי׳ בבחי׳ רצוא ושוב רצוא ושוב (פי׳ הגבהת הרגל וירידת כו׳ וד״ל) שזוהי בחי׳ תפארת שבנה״י כו׳. כמ״כ הוא למעלה הבחי׳ תפארת שבנה״י* [כשהם מלובשים בהנעלי׳ ומרקדים בהם אזי התפארת יותר בהרקידה ע״י הנעלים דוקא] כשהם מרקדין בבחי׳ רצוא ושוב כו׳ (שהוא בעליות כנ״ל) וע״ז כתיב מה יפו פעמיך בנעלים בעלייתם ברגל אז הם מתעלי׳ בבחינת רצוא ושוב כנ״ל וע״ז נאמר מה יפו כו׳.

ד) **בת** נדיב פי׳ זוהי השושבינין הנ״ל שהוא וחסוד״ה, ופי׳ כמארז״ל בת נדיב זו בתו של אברהם שנק׳ נדיב כדכתיב נדיבי עמים כו׳.

ופי׳ שנדיב נק׳ לאח״כ כשנק׳ שמו אברהם כו׳ כדכתי׳ נדיבי כו׳ וד״ל. אבל קודם לכן כשנק׳ עדיין אברם אז לא נק׳ נדיב כו׳ (כ״א לאח״כ כשנעשה אב המון גוים שנדיבי עמים נאספו כו׳) ופי׳ שאברהם הוא בחי׳ שלמעלה מן החכמה שא״ב הוא חכמה יסוד אבא ורם הוא למעלה מן החכמה וד״ל. ולכן כשהי׳ נק׳ עדיין אב רם שהוא למעלה מן החכמה היה אז נגבה ונעלה מאד. ולכן אמר אז לו ישמעאל יחיה לפניך שהוא מחמת גודל עוצם הגבהותו לכך אמר שאף ישמעאל יחי׳ כו׳ (שמחמת שנגבה מאד בחי׳ אב רם שזה קמי׳ אף ישמעאל שיחי׳ כו׳. וכמ״כ הי׳ ביצחק שאמר לעשיו על חרבך תחי׳ ג״כ מזה הטעם שמחמת שהי׳ נגבה ואין לו שייכו׳ כו׳ כלל לכך אמר שעל חרבך תחי׳ כו׳ וד״ל) ואז לא נק׳ עדיין נדיב כי אז הי׳ נגבה מאד שלא הי׳ נשפע ממנו

ולכך אסור ביוכ״פ בנעילת הסנדל: ראה גם לקו״ת שה״ש מד, א, ס׳ מאמרי אדה״ז הקצרים ע׳ שלז. (ושם מבואר ג״כ ע״פ מה יפו). אוה״ת ש״ש כרך ה׳ ע׳ ב׳קכב.

שבנה״י: בתקס״ג שם: שבנה״י (שהם הנעלי׳).

כלל לברר בירורי׳ כו׳, כ״א לאח״כ כשנק׳ שמו אברהם אז נק׳ נדיב כו׳. ופי׳ שאברהם הוא אב״ר מ״ה שהוא בחי׳ השפלת יסוד אבא (שנק׳ אב״ר מ״ה) בז״א לברר בירורי׳. ואז נק׳ נדיב כדכתי׳ נדיבי עמים נאספו כו׳ שעשה אז גרים כו׳ שבירר בירורי׳ כנ״ל וד״ל (ואז נעשה הא״ב המון גוים שמברר בירורי׳ ומעלה אותן כו׳ כנ״ל). וזהו בת נדיב שהיא בתו של אברהם שהוא אבר מ״ה שנשפל יסוד אבא בז״א לברר בירורי׳ כו׳ [והנה השפלה זו לברר בירורים זהו ע״י התלבשות רגליה בהנעלים דוקא שע״י לבוש זה דוקא מתלבשת בק״נ לברר וזהו ענין התלבשותה במט״ט שנק׳ נעל דשכינתא והוא השולט כל ו׳ ימי המעשה], ואז [אח״כ בשבת] מתעלי׳ הבירורים כו׳ ואז מתעלה היא ג״כ עם כל לבושיה פי׳ אף לבושי הנעלי׳ שהם לבושי׳ הגסים שלה שמפסיקי׳ בינה לבין הע׳ שרים שלא ינקו כו׳ הם מתעלים עמה ג״כ (בעליותה ברגל לראות פני ה׳) לשורש הלבושים כו׳ [ע׳ בע״ח שמ״א בענין שורש הלבושי׳ שבחי׳ לבושים דא״ק הם שרש כל הלבושי׳. ועוי״ל כנ״ל דשרש הלבושים הם המקיפים כו׳] כדכתיב נדיבי עמים נאספו (שהוא כשמתבררי׳ הבירורי׳ ומתעלי׳ כו׳) אז כי לאלקי׳ מגיני ארץ מאד נעלה פי׳ שאף גם המגיני׳ כו׳ שהם לבושי׳ הנעלי׳ של מדת מלכות שנק׳ אלקי׳ כו׳ שהנעלים הם המסך ומגן מפני הע׳ שרים שלא יקבלו כו׳ הם ג״כ מאד נעלה שמתעלי׳ למעלה* [ושייכות ב׳ שושביני׳ הנ״ל דנאה וחסודה לענין הנעלים זהו כי ארז״ל כיצד מרקדין לפני הכלה כו׳ כלה נאה וחסודה, והריקוד הוא ברגלים שעליהם המנעלי׳ וע״ז אומרים כלה נאה וחסודה, והיינו לפי שזהו שייך לבחי׳ ריקוד הנ״ל שבנעלים. בחי׳ נאה זהו לבושי׳ דהוד והדר של הכלה שהיא תשבע״פ וכנס״י, וחסודה זהו ענין בת נדיב והנדיבות הוא ההשפלה והירידה למטה לברר בירורי׳ והיינו ע״י הנעלי׳ כנ״ל. וכשאח״כ מתעלית ברו״ש אזי הרי הנעלים הם ג״כ בבחי׳ יפוי ונאי׳ כמו הלבושי׳ דהוד והדר וגם הם בחי׳ חסודה כו׳. וע׳ בזח״ב פקודי רל״ה ע״פ כל נדיב לבו כו׳, גם פי׳ חסודה כי ע״י הנעלים מה שעוסק במו״מ ונותן צדקה מיגיעתו זהו ודאי ענין השפעת החסד כו׳ גם ע״ד מ״ש הלל לגמול חסד עם העלובה כו׳].

וזהו מה יפו פעמיך כו׳. פי׳ כשמתעלי׳ כל הלבושי׳ לשרשם לבושים דהוד והדר כו׳ כנ״ל אזי מה יפו, ופי׳ כי הנה נראה בגשמיות שהגבהה וההתנשאות של האדם מן התפארו׳ לבושין הוא יותר מתנשא מן התנשאות עצמותו (שמהתפארות לבושין נגבה יותר מעצמותו אפי׳ וד״ל) וכן נראה שהלבושי׳ הם ביוקר יותר מן המזון כו׳ שאף שהמזון הוא צומח כו׳ כי המזון יכול לקנות בדבר מועט להחיות עמו הגוף, והלבושי׳ הם

למעלה: בתקס״ג שם (ס״ע רנז) באה כאן שורה נוספת.

מ״ש הלל לגמול חסד עם העלובה: ויק״ר פל״ד, ג (וראה תניא רפכ״ט ובהנסמן בליקוט פירושים שם).

יקרים. והטעם הוא מפני שהלבושים הם כלים להמקיפי׳ כנ״ל (פי׳ שהם כלים להשראת המקיפי׳ עליהם), דכמו שהכלים הם כלים לא״פ כמ״כ הלבושים הם כלים לא״מ כנ״ל ולכך הם יקרים יותר מן המזון שהוא בחי׳ א״פ שמחיה הגוף וד״ל. וזהו מה יפו כו׳ פי׳ כנ״ל שההתפארות של האדם מן לבושי׳ הוא יותר מעצמותו כו׳. והוא מפני שלמעלה הוא ג״כ שהלבושי׳ מגביהי׳ את העצמו׳ כו׳, פי׳ שהלבושי׳ הם כלים ומקיפי׳ דאו״א כו׳. וכאשר נשפע ממקיפי׳ דאו״א (בהלבושי׳) אז נגדל ז״א בבחינת גדלות כו׳ (ותחלה הי׳ בקטנות) והגדלתו הוא ע״י הלבושי׳ שהם כלים להמקיפי׳ דאו״א וד״ל, ולכך מה יפו.

[עוי״ל בענין נעל ע״פ מ״ש במדרש שה״ש בפסוק זה אתם נועלים לפני כו׳ וא״כ יש להעיר ע״ד תפילת נעילה ביוהכ״פ שהוא החותם שלא יומשך השפע כ״א למקום הראוי כו׳ ועמ״ש מזה בתו״א פ׳ בראשית ד״ה להבין ענין הברכות כמ״כ ע״י הנעלים שלובשת המל׳ בירידתה לבי״ע יומשך השפע במקום הראוי כו׳ שהנעל מגין בעד הרגל כמ״ש בגמ׳ פמ״ח. וזהו ענין מגיני ארץ כו׳. ומש״ש במדרש לשני פרגמטוטין כשזה נועל זה פותח כו׳ היינו ע״י שהאדם נועל בעצמו בפעמיו והליכותיו שלא יומשך אחר המותרות גורם למעלה להיות פתיחת השפע כו׳ ע״ש בענין פותח בברוך וחותם בברוך ע״ד המבואר בענין שימני כחותם שמחותם שוקע שמלמטה נעשה בולט למעלה כו׳ כמו שמדפיסים בדפוס כו׳ כך ע״י מה שהאדם נועל למטה לשמור א״ע מהמותרות גורם למעלה בחי׳ פתיחה. גם יש לומר ענין מה יפו פעמיך שהאדם הוא בחי׳ מהלך כמ״ש בתו״א פ׳ וישב גבי ונתתי לך מהלכים. אך ההילוך צ״ל בנעלים שיהי׳ נועל בעצמו לבלתי יומשך אחר המותרות כנ״ל. והנה מכ״ז יובן ענין ברכת מלביש ערומים שהוא מה שנעשה לבושי׳ דהוד והדר להאדם ע״י עסק התורה והמצות וכמ״ש בתניא ח״א פ״ד. וברכת הנעלי׳ שהוא לבושי הרגל כשנשפל בעסק לדבר דברים המותרים לצורך פרנסתו כו׳ שאזי צ״ל בבחי׳ נעל כו׳ ויופי פעמיך בנעלים ע״ד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שגם בעניני ארץ ומו״מ לא יהי׳ בחי׳ נפרד ח״ו כמ״ש באגה״ק. ואזי אח״כ כשמתפלל באהוי״ר הרי עולים ונכללי׳ הבירורי׳ מהאכילה והפרנסה ונכלל הכל באחד ומתעלים הנעלים בהילוכו בקדש כו׳ הרי יש בהנעלים הילוך ירידה צורך עלייה].

בתו״א . . ד״ה להבין ענין הברכות: ז, ג.
פמ״ח: = פרק מצות חליצה. יבמות קא, א.
ע״ש בענין פותח בברוך: תו״א שם.
בענין שימני כחותם: לקו״ת שה״ש מה, א.
בתו״א . . ונתתי לך מהלכים: ל, א.

מה יפו פעמייך בנעלים בת נדיב כו׳ ובגמ׳ סוכה בתו של אאע״ה שנק׳ נדיב ואינו מבואר מה השיכות לענין פעמייך בנעלים ובמד״ר ביארו מפני שאמר אאע״ה מחוט ועד שרוך נעל זכה לפעמי רגלים בנעלים והיינו הנדיבות שלא רצה לקבל מאומה כמ״ש ולא תאמר אני העשרתי את אברם כו׳. והנה הפסוק נא׳ על עולי רגלים ופעמייך ל׳ שלש פעמים בשנה יראה כו׳ וי״ל אם שעולי רגלים הוא עליי׳ גדולה לראות פני הוי׳ אלקיך כו׳ מהו השבח שפעמייך הי׳ בנעלים דוקא. הנה כתי׳ חרפו אויביך הוי׳ אשר חרפו עקבות משיחך פי׳ עקבות משיחך ידוע שאדם ר״ת אדם דוד משיח ובמשיח נא׳ ישכיל עבדי כו׳ וגבה מאד אותיות אדם ובחי׳ אדם כמ״ש ועל דמות הכסא כמראה אדם כו׳ ואיך שייך למעלה בחי׳ אדם אך הוא בחי׳ ממכ״ע ופי׳ כל עלמין כמ״ש לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו בחי׳ בי״ע והגם שבפרטיות בעולם הבריאה עצמו יש רבוא רבבות עלמין וכן בעולם היצי׳ אך בדרך כלל נחלקים לג׳ עולמות עד״מ ציור אדם למטה נחלק לג׳ בחי׳ ראש גוף ורגל כמ״כ למעלה מלכותך מכ״ע שכלולה מבחי׳ ע״ס נק׳ אדם ובחי׳ חב״ד שבמל׳ מאיר בעולם הבריאה ולכן שם שרפים עומדים ממעל ואומרים קדוש שמשיגים איך שהוא קדוש ובחי׳ חג״ת שבמל׳ מאיר בעולם היצי׳ ושם חיות ואופנים ברעש גדול כו׳ ובדרך כלל עולם הבריאה עולם הנשמות וג״ע עליון השגות אלקות ומתענגי׳ על הוי׳ שמאיר שם בחי׳ חב״ד ועולם היצי׳ עולם המלאכים עומדים כו׳ ומשמיעים ביראה כו׳ שמאיר בחי׳ מדות ועולם העשיי׳ ט׳ גלגלים ושמים וארץ שמאיר בחי׳ נה״י כמ״ש והארץ הדום רגלי כו׳. והנה בבחי׳ אדם יש ג׳ בחי׳ אורות וכלים ולבושים ועד״מ באברי האדם בכל אבר יש עצם וגידי׳ ובשר הוא הכלי והאור והחיות כמו אור השכל במוח הגשמי וכח הראי׳ בהעין הן האורות ויש בחי׳ לבושין כמ״ש עור ובשר תלבישני כו׳. כמ״כ למעלה כמ״ש וכמה גופין תקינת כו׳ חכמה מוחא חסד דרועא כו׳ כי חכמה עילאה הוא בחי׳ כלי כי אא״ס ב״ה לאו מכל אינון מדות כלל וח״ע הוא בחי׳ מוחא כמו המוח הגשמי לגבי אור השכל ואעפ״כ אור א״ס מתלבש ומאיר בבחי׳ ח״ע כמ״ש ואנת הוא נשמתא לגופא ואור א״ס שמאיר ומתלבש בע״ס דאצי׳ הן האורות ובחי׳ לבושין הן עד״מ למטה מחודומ״ע נק׳ לבושי הנפש כי א״א להתגלות אור השכל במוח בלתי אותיות המח׳ וכן המדות שבלב א״א להתגלות לזולתו בלתי אותיות הדיבור דיבורי אהבה או כעס וע״י הלבושי׳ מחדומ״ע הוא התגלות בחי׳ שכל ומדות שנק׳ אדם. כמ״כ יובן למעלה בבחי׳ ועל דמות

מה יפו: נדפס מכת״י 17 תטז, א. [הביכל כולל הרבה מאמרי כ״ק אדהצ״צ. ומאמר זה כנראה הנחה]. ראה גם ד״ה זה הנדפס לעיל (וש״נ). לקו״ת שה״ש מג, ב. סה״מ תר״ל ע׳ מז ואילך.

ובגמ׳ סוכה: מט, ב.

ובמד״ר: שמו״ר פמ״א, כ. וראה אוה״ת שה״ש כרך ב׳ ע׳ תקצו.

ידוע שאדם ר״ת אדם דוד משיח: ראה ס׳ הגלגולים פ״ט. פי״ט.

הכסא כמראה אדם בחי׳ מל׳ שכלולה מע״ס שנק׳ אדם מאיר בגלוי בעולמות ע״י לבושי מחדומ״ע שהן בחי׳ בי״ע בראתיו יצרתיו כו׳ וע״י אותיות המח׳ מחי׳ ומאיר מבחי׳ חב״ד שבמל׳ בעולם הבריאה עולם הנשמות וג״ע עלמין סתימין כו׳ וע״י אותיות הדיבור מאיר מבחי׳ חג״ת שבמל׳ לעולם היצי׳ עולם המלאכי׳ וע״י לבוש המעשה שהוא כמו עד״מ אותיות הכתב שמעלימי׳ ומסתירים יותר על אור השכל מכמו שאומר השכל בדיבור כן למעלה מבחי׳ נה״י שבמל׳ מאיר בעולם העשיי׳ אף עשיתיו שמוסתר האור ביותר עד שנראה העולם ליש ודבר בפ״ע כמ״ש אתה אל מסתתר כו׳ כי בהלבושי׳ אנו רואים הפרש גדול שלבושי הגוף והראש הם דקים יותר כמו מצמר ופשתן ומשי כמ״ש ויכסך משי כו׳ שאינם מסתירים כ״כ על הגוף והראי׳ שמשקה יוכל לצאת מתוכן כשמסנני׳ בהן יין וכיוצא ולבושי הראש והפנים עוד דקים ביותר כמו המסוה דמרע״ה שאינם מסתירים כ״כ משא״כ לבושי הרגל הוא מנעל עור עב וגס המכסה ומסתיר ביותר עד שאין שום משקה יוכל לצאת מתוכו. כמו״כ יובן בנמשל למעלה בבחי׳ בי״ע שבעולם הבריאה מאיר ע״י אותיות המחשבה מבחי׳ חב״ד שבמל׳ שהוא עד״מ כמו לבוש הפנים והראש ולכן שם התגלות אלקות ג״ע ונשמות ושרפים כו׳ ובעולם היצי׳ ע״י בחי׳ אותיות הדיבור שמקבל מבחי׳ חג״ת שבמל׳ שהוא עד״מ כמו לבושי הגוף שהם דקים ושם מלאכי׳ עומדי׳ ביראה כו׳, ובעולם עשיי׳ אף עשיתיו מאיר מבחי׳ נה״י שבמל׳ ע״י לבושי המעשה כמו אותיות הכתב שהוא כמו עד״מ לבושי הרגל מנעל ועור שמסתיר ביותר עד שנראה העולם ליש ודבר בפ״ע.

ובזה יובן ההפרש והחילוק בין דורות הראשוני׳ שהיו נביאים והתגלות אלקות ואח״כ תנאים ואמוראים שהשתמשו בב״ק וכמו רפב״י שאמר גינאי חלוק לי מימך כו׳ מה שבימי מרע״ה הי׳ זה רבותא גדולה וכיוצא אותות ומופתי׳ שנז׳ בגמ׳ משא״כ בדורותינו אלה עקבות משיחא אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה והסתר אלקות והטעם הוא כנ״ל כי כללות נש״י מאדה״ר עד ימות המשיח נק׳ קומת אדם והנביאים והתנאים אמוראים נק׳ ראשי אלפי ישראל שנשמתם הי׳ מעולם הבריאה ומקבלי׳ מבחי׳ מחשבה עילאה שמאיר בעולם הבריאה ולכן הי׳ התגלות אלקות וכנ״ל שלבוש המחשבה אין מסתיר כ״כ משא״כ דורותינו אלה הנשמות נמוכות ונק׳ עקבות משיחא, שמקבלים מבחי׳ רגל ועולם העשיי׳ וע״י לבוש עולם העשיי׳ שהוא בחי׳ מנעל ועור המסתיר לגמרי ולכן כתיב אותותינו לא ראינו הגם שגם עתה יש כל ההמשכות והתגלות אלקות ע״י תפלה ותומ״צ אך לא ראינו בבחי׳ ראיה והתגלות.

בב״ק: = בבת קול.

רפב״י שאמר גינאי חלוק: חולין ז, א.

אך בחי' משיח יהי' ההתגלות בעקבות משיחא דוקא וכמ"ש במד"ר ע"פ והי' עקב תשמעון כו' השכר בעקב אני נותן לך וכמ"ש בשמרם עקב רב כו' שמבחי' עקב יזכו לבחי' רב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך כו', כי יש עוד פי' בעקב ל' הליכה וכמ"ש במד"ר ע"פ צאי לך בעקבי הצאן שקאי על האבות ופירושו ל' הליכה. והענין הוא הגם שמבואר למעלה בלבוש הרגל שהוא מנעל עור הגס ועב המכסה ומסתיר לגמרי עכ"ז נמצא בו מעלה ההגנה על הרגל, כי כח ההילוך ברגל ומוכרח לילך בשוק ובמקומות שיש קוצים וברקנים וטיט ורפש וצואה ויוכלו להזיק ברגל לכן מוכרח הרגל ללבוש כזה עב וגס וגם שיהי' מגין על הרגל מכל נזק ועיקר ההולך ומנהיג את המנעל הוא הרגל והמנעל הוא רק לבוש ולכן צ"ל מדת המנעל כפי מדת הרגל בכדי שלא ישמט כו' משא"כ הגוף והראש א"צ ללבוש כזה שהם בגובה מן הארץ ולא יוזקו מן הקוצים וברקנים כו'. כמ"כ יובן למעלה כמ"ש רגליה יורדות מות כו' בחי' נה"י שבמל' שמחי' ומלובש בעולם העשיי' אף עשיתיו ואף מרמז על דבר לא טוב כמארז"ל שלשה פתחו באף כו' ודהע"ה אמר אל תט באף עבדיך כי עולם עשיי' רובו רע ומלא קליפות ואעפ"כ ומלכותו בכל משלה שמחי' גם לקליפות ואתה מחי' את כולם וזהו יורדות מות שהוא מבחי' ז' מלכין קדמאין דתהו שנפלו בשה"כ וימלוך וימת כו' ונתהווה מהן ז' אומות החיתי האמורי כו' ז' מדות רעות לכן צ"ל הגנה על הרגל שלא יוזק והוא בחי' המנעל כמ"ש בזהר שמט"ט הוא נעל דשכינתא ובגמ' נק' סנדל ומט"ט וסנדל הם נעל דשכינתא ורז"ל אמרו שחנוך הי' תופר מנעלים כו', והענין כמ"ש נער הייתי וגם זקנתי וארז"ל פסוק זה שר העולם אמרו וי"ל למה צריך העולם לשר הלא הוא ית' מחי' את כולם אך נער הוא בציור כל האברים כמו אצל גדול רק שהם בקטנות כמ"כ למעלה בחי' אדם אנפי רברבי כמ"ש ועל דמות כו' כמראה אדם כו' בחי' ע"ס דאצי' שנק' אדם הגדול כי איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' אך כדי שיומשך השפעת וחיות אלקות לעולמות בע"ג מן הארץ לרקיע ת"ק שנה כו' וכל עולמות העליונים הן בחי' בע"ג וכש"כ ירידת השפעת אלקות להחיות ע'

במד"ר ע"פ והי' עקב: **דב"ר פ"ג, א.**

במד"ר ע"פ צאי לך: **לעיל ע' תתמב (ועד"ז באוה"ת שה"ש ס"ע קלו) מובא בשם הגמ' ופירש"י שבת פרק במ"מ דל"ג ע"ב.**

כמארז"ל שלשה פתחו באף: **פס"ז בראשית ג, א. וראה ב"ר פי"ט, ב. ועוד. וראה לקו"ת בלק סט, ד. האזינו עז, ב.**

בזהר שמט"ט הוא נעל דשכינתא: **ראה ת"ז תכ"א (סא, א). פרדס שט"ז פ"ד. רמ"ז לזח"ג קפ, א.**

ובגמ' נק' סנדל: **ראה חגיגה יג, ב. ועי' אוה"ת שה"ש ע' תקפה.**

שחנוך הי' תופר מנעלים: **ראה עמק המלך שער קרית ארבע פצ"ה (קג, ב). פלח הרמון (להרמ"ע) שער ערה"כ ספ"ב. מעין גנים (להנ"ל) סדר המועדים (כ, ב). עש"מ מאכ"ח ח"ג סכ"ב — הובא במדרש תלפיות מערכת חנוך. מגלה עמוקות וישב נז, ג (ד"ה סמיכת).**

וארז"ל פסוק זה שר העולם אמרו: **יבמות טז, ב.**

שרים כו׳ לכן בא ההמשכה וההשפעה ע״י נער מט״ט בחי׳ ו״ק דיצי׳ והוא בחי׳ נעלא דשכינתא, וזהו עד״מ הנ״ל כי הרגל מוכרח לילך במקום קוצים וברקנים כו׳ שהוא בחי׳ רגליה יורדות כו׳ בחי׳ שכינתא מל׳ דאצי׳ מלכותך מכ״ע המתלבש להחיות עולמות בע״ג בחי׳ בי״ע עד ע׳ שרים לזאת צ״ל ע״י מנעל ההגנה על הרגל והוא בחי׳ מט״ט וסנדל נעלא דשכינתא הגם שהם רק שלוחי השפעה ואין להם כח מצד עצמן כלום לא להוסיף ולא לגרוע וכגרזן ביד החוצב כו׳ וכנ״ל במשל שעיקר ההולך והמנהיג את הנעל הוא הרגל שהמנעל הוא רק לבוש להרגל לכל אשר יחפץ יטנו כו׳ כמ״כ יובן למעלה שעיקר השפעת והחיות אלקות הוא ית׳ בעצמו ואתה מחי׳ את כולם והמלאכים הם רק שלוחי השפעה אין לך עשב שאין לו מזל והמזלות מקבלים מע׳ שרים שהם בחי׳ לבושים המסתירים, עד״מ המנעל עור עב וגס, ומגין על הרגל מכל נזק, כן המלאכים לבושים המסתירים שע״י מעבר השפע והחיות לעולם עשי׳ שרובו רע והוא בחי׳ נעלא דשכינתא כו׳. וזהו שעל זמן הגלות נאמר ונתתי נערים שריהם כו׳ משא״כ בימי מרע״ה כשאמר לו השי״ת הנה אנכי שולח מלאך כו׳ השיבו אם אין פניך הולכים כו׳.

ולהבין ענין הנ״ל הרגל והמנעל בעבודת ה׳ הוא כמו שאמר דהע״ה למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני ולכאורה דהע״ה יודע הי׳ שאין לו עבירות רק פי׳ עון עקבי עבירות שאדם דש בעקביו וכמארז״ל ע״פ הוי מושכי העון בחבלי שוא וכעבות העגלה וכמ״ש וידו אוחזת בעקב עשו כי עשו יש לו עקב רישא דעשו בעיטפא דיצחק מפסולת גבורות עליונות דקדושה סוספיתא דדהבא וכמ״ש אצל הנחש ואתה תשופנו עקב אך יעקב יו״ד עקב שממשיך בחי׳ היו״ד ביטול דחכ׳ כח מה עד בחי׳ העקביים והוא ענין הכריעות והשתחוואות שבשמו״ע בא״י כו׳ ולכן ארז״ל אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק כו׳ וזהו וידו יו״ד אוחזת העקב של עשו שיהי׳ ג״כ בהכנע וביטול לאלקות אך כשאינו מאיר היו״ד ביטול דחכמה ממילא נתגבר העקב של עשו עוונות שדש בעקביו ומזה הי׳ מתירא דהע״ה וג״ז בימי רע דוקא אך בשמרם עקב רב שע״י שמירת העקב יזכו לבחי׳ רב טובך אשר צפנת כו׳ והשמירה הוא ע״י נעל.

וענין הנעל בנפש כמ״ש ושבתם וראיתם כו׳ בין עובד אלקים לאשר לא עבדו כו׳ וארז״ל תרווייהו צדיקים גמורים אלא שאינו דומה מי

וכמארז״ל ע״פ הוי מושכי העון: ראה ברכות כד, ב. סוכה נב, א.

רישא דעשו בעיטפא דיצחק: ראה תיב״ע ויחי ג, ג. ובכ״מ בשם הזוהר (ראה ס׳ מאמרי אדה״ז עה״ת ח״ב ע׳ תקכו ובהנסמן בהמ״מ שם).

סוספיתא דדהבא: ראה זח״ב רכד, ב. תו״א כ, ב. סה״מ תקס״ה ע׳ כ. סה״מ תקס״ב ע׳ לג. ועוד.

ארז״ל אפי׳ נחש כרוך: ברכות ל, ב.

וארז״ל תרוייהו צ״ג: חגיגה ט, ב.

ששונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד שרגילותם הי׳ ק״פ וע״י שמשבר הטבע בפעם א׳ יתירה נק׳ עובד כו׳ כי מבחי׳ אלקים נמשך ק״ך צרופי אלקים סדר ההשתל׳ מראש עולם הבריאה עד סוף עולם העשיי׳ ומבחי׳ מ״ח צרופי׳ האחרוני׳ המסתירים ביותר כי אלקים גימט׳ הטבע נתהוה מזה אדמת בני חם כו׳ ועובד אלקים פי׳ שמתקן עד״מ עורות עבודים שמתחלה הי׳ מהם סרחון כו׳ וכשמעבדין אותם מתקנים ונעשו יפים ללבוש כו׳ כן פי׳ עובד אלקים כי שרש נה״ב נמשך משמרי האופנים היינו מבחי׳ עור של פני שור מהשמאל כי פנימיותו בשר וגידין ועצמות שבפני שור כו׳ מדרגה גבוה בחי׳ מדות ומבחי׳ אותיות שזהו בחי׳ עור נשתלשל וירד למטה ונמשך נה״ב שבאדם וזהו כתנות עור וילבישם כו׳ אך כשמתקן ומעבד העור כמ״ש בכל לבבך בשני יצריך ביצ״ט וביצה״ר שגם היצה״ר ישוב לאהבת ה׳ זהו בחי׳ עובד אלקים שמתקן וכמו בתורתו של ר״מ הי׳ כתוב כתנות אור באלף שהוא בחי׳ זיהרא עילאה אור המבהיק כו׳ והיינו ע״י שמשבר הטבע ומייגע בעמל תורה כי התורה נק׳ עוז ותושי׳ שמתשת כח של נה״ב וזהו בחי׳ נעל בנפש שע״י אתכפיא ואתהפכ׳ מדות הרעות שבנה״ב נעשו בחי׳ מנעל לבוש יפה ומהודר להרגל כמ״ש מה יפו פעמיך בנעלים כו׳, וכן תומ״צ שנתלבשו בענינים גשמיים ציצית מצמר כו׳ וקלף של תפילין כו׳ שחיותם הי׳ ממזלות וע׳ שרים כו׳ ועולים ונכללים בבחי׳ ביטול לאלקות שנעשו כלים למצות הוי׳ רמ״ח מ״ע רמ״ח אברין דמלכא זהו בחי׳ נעל דשכינתא לבוש הרגל והארץ הדום רגלי וכמ״ש צחוק עשה לי אלקים שהצחוק והתענוג עליון שיתגלה לע״ל הוא מבחי׳ ש׳ אלקים ע״י עובד אלקים וכנ״ל.

והנה כתי׳ רחצתי את רגלי איככה אטנפם כו׳ והוא כמ״ש אם תשיב משבת רגליך כו׳ כי בימי החול רגליה יורדות מות כו׳ ובשבת עליות המל׳ לכה דודי לקראת כלה כו׳ ואיהי אתיחדת ואתפרשת מסט״א שהוא עד״מ רחיצת הרגליי׳ מכל טינוף ולכלוך כו׳, וזהו רחצתי את רגלי כו׳. וע״ז נאמר נער הייתי גם זקנתי כו׳ שבימי החול ששת ימים עשה ה׳ כו׳ הוא ירידת ו׳ מדות עליונות דאצי׳ לברר בירורים בבי״ע ומתלבש בבחי׳ ו״ק דיצי׳ שזהו בחי׳ מט״ט ונק׳ נער כו׳ ובשבת עליות העולמות מתעלה בחי׳ מט״ט לבחי׳ עולם האצי׳ וזהו גם זקנתי כו׳ זקן שקנה חכמה כי יש בחי׳ נער ישראל ואוהבהו כו׳ ובשבת העליי׳ לבחי׳

ק״פ : = ק׳ פעמים.

ק״ך צרופי אלקים . . אדמת בני חם : ראה ס׳ הליקוטים להאריז״ל ר״פ בא. פע״ח שער חגהמ״צ פ״ו. ע״ח שט״ו פ״ו. שד״מ פ״ד ופ״ז. מבוא שערים ש״ד ח״ב פ״ט־י.

אלקים גימט׳ הטבע : פרדס שי״ב פ״ב. וראה לקו״ש ח״כ ע׳ 36. ובהנסמן בהמ״מ ללקו״ת [הוצאת התשד״מ] פ׳ ראה כב, סע״ב.

בכל לבבך בשני יצריך : ברכות נד, א.

בתורתו של ר״מ : ב״ר פ״כ, יב. זח״ב רכט, ב. וראה של״ה כא, ב. לו, א. קסד, ב. שמא, א. תו״א ה, סע״א ואילך. אוה״ת נ״ך ע׳ קז.

ישראל סבא ועתיק יומין יתיב כו׳ שעולים זו״נ דאצי׳ עד הדיקנא כו׳ וכל העליות דשבת הוא ע״י עבודת הבירורים דבי״ע בששת ימי החול כי מי שטרח בע״ש כו׳ והוא ע״י נער מט״ט נעל דשכינתא נמצא כל העליות דשבת ע״י הנעל ו״ק דיצי׳ והנעל מט״ט עולה ג״כ בשבת בבחי׳ ו״ק דאצי׳ וכמ״ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה שבחי׳ מלאכים שנק׳ עומדים נמשך בהם ג״כ בחי׳ ההילוך כו׳.

ועתה יובן פי׳ הפסוק מה יפו פעמייך בנעלים כי פעמייך ל׳ שלש פעמים בשנה כו׳ וגם כפשוטו ל׳ הליכה שעלו לרגל ביו״ט וסדר ההליכה הוא שמגביה רגל א׳ ועומד ונח על רגל הב׳ וחוזר ומגביה רגל הב׳ ועומד ונח על רגל הא׳ וכן חוזר חלילה והוא ענין חנייה ונסיעה רצוא ושוב. וענין רצוא ושוב הרצוא נמשך מההתבוננו׳ איך שאני הוי׳ לא שניתי וכל השתל׳ עולמות עליוני׳ ותחתוני׳ הוא רק מבחי׳ מלכותך שם והארה לבד כו׳ וביו״ד נברא עוה״ב כו׳ ונמשך מזה רצוא וכלות הנפש כמ״ש מי לי בשמים כו׳ שמים ג״ע העליון וארץ געה״ת שזהו בחי׳ ועמך לא חפצתי רק ליכלל במהו״ע ית׳. ואם רץ לבך שוב לאחד ולכאורה מהו המעלה משוב לשוב אחור מרחוק אך הכוונה שבבחי׳ שוב יהי׳ ג״כ אחד והיינו הרצון והתשוקה שיהי׳ התגלות אא״ס ב״ה למטה ע״י רמ״ח מ״ע ציצית ותפילין וזהו ואהבת את כו׳ בכל מאדך ואח״כ והיו הדברים האלה ודברת כו׳ וקשרתם כו׳ וזהו ענין היופי שבפעמייך רצוא ושוב כי גוון א׳ אין לו יופי וכשכלול מכמה גוונין רצו״ש יש בו יופי אך היופי שבפעמייך כשהוא בנעלים דוקא בירור נה״ב אתכפייא ואתהפכא בשני יצריך שזהו בחי׳ נעל שמייפה ומתקן הלבוש דעור ומנעל בחי׳ עובד אלקים כנ״ל וכן נעל דתומ״צ כמו שנתלבשו למטה בענינים גשמים ציצי׳ מצמר וקלף דתפילין כו׳ עד״מ נעל שעליו עומד הרגל וכל בנין הגוף והראש כו׳ כמ״כ בנמשל סוף מעשה עלה במחשבה כו׳, ותכלית המכוון שיתברר עולם העשיי׳ סוף מעשה ויהי׳ התגלות אלקות למטה וזהו עקבות משיחך שמשיח יבא בב״א בעקב וסוף מעשה דוקא כמ״ש בזהר עד דמטי רגלין ברגלין כו׳ ובזה יובן מה שארז״ל מט״ט קושר כתרים לקונו כו׳ שבחי׳ כתרים יה״ר כתר עליון כו׳ מקור היופי והתפארת כו׳ הוא ע״י מט״ט נעל דשכינתא כי נעוץ תחב״ס וכנ״ל וזהו השבח על עולי רגלים שעלו לראות פני השכינה שלש בשנה כו׳ וכן גם עתה בכל יו״ט נמשך הארת תוספת אא״ס לנש״י, והשבח הוא שהעליי׳ הוא ע״י פעמייך בנעלים דוקא. וכן על התגלות אלקות לע״ל נאמר והניף ידו על הנהר כו׳ והדריך בנעלים שיהי׳ ההתגלות אלקות בנעלים דוקא.

ואם רץ לבך שוב לאחד: ראה ס״י פ״א מ״ח. אוה״ת יתרו ע׳ תתקעח, תתקפא. הערה בסה״מ תרנ״ט ע׳ ריא.

בזהר עד דמטי רגלין ברגלין: זח״ב רנח, א.

שארז״ל מט״ט קושר כתרים: ראה זח״א לז, ב. קסז, ב. חגיגה יג, ב. והערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בסה״מ תש״ח ע׳ 202.

בת נדיב בתו של אאע״ה שנק׳ נדיב כו׳ ההפרש בין נדיב לחסד שמדת החסד הוא עפ״י חכ׳ ומדה כמו מעשר או חומש כו׳ ונדיב הוא בוויתור ופיזור שלא עפ״י חשבון וחכמה כמ״כ למעלה אית חסד דאקרי חסד עולם ואית חסד דאקרי ורב חסד כו׳ חסד עולם דאצי׳ שנמשך ע״פ חכמה עילאה ויש כנגדו מה״ד שמעכב על החסד שבסדר ההשתלשלות וציור קוין כו׳ אך בחי׳ ורב חסד בחי׳ א״ס בלי גבול למעלה מן החכ׳ וכולו טוב ולית שמאלא כו׳. והנה יניקת החיצוני׳ והקליפות הוא בשני אופנים בחי׳ אלף הוא מסוף סדר ההשתל׳ וגבורות עליונות ורבוי הצמצומי׳ עד שנתהווה גבורות קשות והוא בחי׳ עקב עשו המבואר למעלה ובחי׳ הב׳ כמארז״ל כמה ארך אפיים לפניו שהיו מכעיסין ובאין כו׳ והיינו מפני רוממות אא״ס וכחשיכא כאורה כו׳ יוכלו גם הם לקבל יניקה וכמו שביקש אאע״ה לו ישמעאל יחי׳ לפניך אך ע״ז ארז״ל אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו״כ כו׳ שיכלו להמשיך בעולמות דקדושה ההמשכה מבחי׳ ארך אפיים וגדל חסד כו׳ וזהו ע״י שאמר אאע״ה אם מחוט ועד שרוך נעל כו׳ ולא רצה לקבל מאומה זכה להיות נדיב ומרכבה לבחי׳ ורב חסד כו׳ בחי׳ א״א כו׳ שמשם נמשך הכח והיכולת לברר ולעשות בחי׳ נעל בקדושה הוא בירור נה״ב ומדות הרעות שיתהפכו ג״כ בבחי׳ ביטול לאלקות וכמ״ש וישכם אברהם בבוקר שבכל יום מאיר הארת חסד עליון מבחי׳ ורב חסד בבוקר להעירו משינה כו׳. וזהו מה יפו פעמייך בנעלים בת נדיב כו׳.

———●———

[מה יפו פעמייך]

א. **בחי׳** יראה את פני כו׳ הוא עכשיו בתפלה ולפי שהיא ברוחני׳ ולא בבחי׳ מקום אינו ג״כ בהתחלקות זמן כי התפלה כלול מג׳ בחי׳ אבות (ונ״ל הכוונה שאז הי׳ מעלה יתירה שנגע הגלוי גם במקום גשמי וכמו מקרא בעשי׳ משא״כ קבלה באצילות ועכשיו אינו נוגע רק בפנימי׳ ולבחי׳ זו אין שייך מקום וזמן וכמ״ש עת לכל חפץ תחת השמים בבחי׳ מקום שם שייך ג״כ זמן) וע׳ מזמור שיר חנוכת תקס״ו.

אית חסד . . ואית חסד : ראה זח״א ריט, א. זח״ג קלג, ב.

כמארז״ל כמה ארך אפיים לפניו : אבות פ״ה מ״ב.

אם לעוברי רצונו : סוף מכות.

בחי׳ יראה : נדפס מגוכי״ק (1114 קסה, א). והוא קיצורים והגהות לד״ה מה יפו — לקו״ת שה״ש מג, ב. ובתוס׳ הגהות באוה״ת שה״ש כרך ב׳ ע׳ תקפד. (ונו״א ממאמר הלקו״ת נמצא בכת״י 947 א, א). וראה בהנסמן להלן בריש הביאור.

לפני קיצורים אלו נרשמו בגוכי״ק רשימות השייכות למאמר זה, ומסיבה טכנית נדפסו להלן בסיום המאמר (קטע המתחיל : דגל).

וע׳ מזמור שיר חנוכת תקס״ו : לקו״ת ברכה צח, ב. סידור רעו, ד.

ב. **ליעקב** אשר פדה רחמי׳ להיו׳ מבין דבר מתוך דבר (סוכ״ע ממכ״ע) ונולד אברהם אהבה ואח״כ אברהם הוליד את יצחק (ולכן אמר יעקב א״א אברהם ופחד יצחק הי׳ לי שמבחי׳ רחמי׳ נולדו ונמשכו אהוי״ר) ועי״ז ולא נבוש כו׳ (נמצא יש בתפלה כלול מג׳ רגלי׳ שהם ג״כ ג׳ אבות פסח אברהם כו׳. ולהבין מהו ענין שייכו׳ שבח הנעלים לבחי׳ זו).

ג. **יש** להקדים ענין סנדל קושר כתרי׳ מתפלותיהן (ת״י שרוך נעל סנדל בל׳ הגמ׳ מנעל דקרא סנדל (צ״ע אין חולצין במנעל כו׳) חופה רוב הרגל. הענין התפלה שמ״ע לפעול שינוי רצון למעלה מבחי׳ תורה והיינו ע״י סמיכת גאולה לתפלה מס״נ בק״ש ועמך לא חפצתי אפי׳ אורו׳ רק אותך והיינו ע״י ודברת בם כו׳ ואספת דגנך צדקה, ומס״נ הזה גבוה מתורה כמ״ש בגמ׳ בשעה א׳ (ק״ש בעונת׳ גדול מת״ת) לכן עי״ז יוכלו להמשיך שינוי רצון והיינו למעלה מתורה, אך מו״ד שלנו גשמיי׳ ושיתעלה למעלה הוא ע״י מלאך הנ״ל.

ד. **וענין** המלאך סנד״ל חופה רוב הרגל הענין כי אע״פ שהמאמרו׳ יום א׳ חסד מ״מ לא הי׳ להיו׳ התהוו׳ יש רק ע״י מל׳ שמש ומגן כו׳ כי הוא צוה (ע׳ בזה ע״פ באתי לגני ומזוזה מימין), אכן עכ״ז הי׳ בלי גבול ושיהי׳ רק ת״ק שנה הוא ע״י המלאך חופה כי מל׳ נק׳ רגל והארץ הדום רגלי (וע׳ זהר ח״א דפ״ו ע״פ צדק יקראהו לרגלו ובמאמ׳ הפסיעות.

והוא החופה להיות בחי׳ גבול (המל׳ ג״כ חופא׳ ליסוד ע׳ זהר ח״ג ר״ד אתקין לי׳ חופאה כו׳) ולזה כחו רב להיות קושר כתרי׳ כי נתב״ס מל׳ דא״ס להיות יש וביטול היש שזהו ענין המלאכים (הרי נת׳ שייכו׳ הנעלים כי ע״י מלאך סנד״ל שהוא נעל הוא עליו׳ התפלות כו׳).

ה. **וכמ״כ** יובן ענין בנעלים בנה״ב שנמשכ׳ משמרי האופנים והיינו מבחי׳ העור כי הפני ארי׳ פני שור אהוי״ר וזיעתן הפסולת ויוצא דרך נקבי העור. והעור חיצוני׳ דו״ר אותיות מהן נמשך נה״ב (ע״י נוגה עור רע ו׳ היינו זיעתן פסולת כו׳). והנה בשר גידין ועצמו׳ הפנימי׳ של הבהמה (והיינו שכל ומדות) ומהעור נה״ב (ע״י א״כ ואתהפכא בחי׳ עורו׳ עבודים מס״נ בק״ש בשני יצריך) נעשה נעל החופה את רוב הרגל והרגל מוליך גם את הראש כי תכלי׳ המכוון ביטול היש דירה בתחתוני׳ ולכן נוכל להתפלל אח״כ בשמ״ע

אין חולצין במנעל: ראה יבמות קב, א.

בגמ׳ בשעה א׳: ע״ז י, ב. ראה לקו״ת שם מג, ג.

ק״ש בעונת׳ גדול מת״ת: ברכות י, ב. וראה אוה״ת משפטים ס״ע א׳שיג ואילך. שם כרך ח׳ ע׳ ג׳טז.

ע״פ באתי לגני: ראה לקו״ת שה״ש לא, ד ואילך. סידור כו, ג ואילך.

ומזוזה מימין: תו״א מא, ד.

(וע׳ זהר: בהכת״י חסר סיום המוסגר.

ובמאמ׳ הפסיעות: להרח״ו, נדפס בסו״ס חסד לאברהם.

א״כ: = אתכפי׳.

להיו׳ שינוי רצון כו׳ (וכמו ברגלי׳ והשיאנו כן בק״ש חופה מאדך כו׳ וזהו בסנדל איני עובר נה״ב אף יחף לא יעבור ר״ל גם נה״א שלו לא יוכל להעלו׳ רק ע״י נה״ב).

ו. **והנה** ענין ההליכה פעמייך הוא כי בתפלה יש ג׳ בחי׳ בי״ע שלא עשני כו׳ קטרת עשי׳ אח״כ פסוד״ז הללו יה גלוי מוחי׳ חו״ב במדו׳ שלא יהי׳ טמטום מוח ולב זכר רב טובך יחיד חי כו׳ אח״כ והאופנים ברעש לבדו מרום וקדוש ק״ש (ג׳ פרקי הרגל ודוקא בק״ש מעורדי׳ יחוד או״א בהיותינו בבריא׳ א״כ דוקא ע״י הרגל מוליך הראש כו׳).

אח״כ בשמ״ע המשכה מלמעלה אצי׳, ועליו׳ כל תפלת החול בשבת לכך מותר בנעילת הסנדל עליו׳ נה״ב מצוה לאכול משא״כ ביוהכ״פ דאסור לאכול אסור ג״כ בנעילת הסנדל (ומ״ש בשבת ג״כ והחליצינו היינו לא סנדל רק מנעל כו׳ וכנודע בענין ההפרש בין חליצ׳ מנעל לסנדל משא״כ יוכ״פ רק אנפליא כו׳ ויש עוד בחי׳ קב הקיטע מלך על כו׳ אך היינו כשהאדם חיגר ואין שלם במעשה אבל כשמברכין שעשה לי כ״צ כו׳) ובעליות נה״ב בשבת ע״ז נאמר מה יפו פעמייך בנעלים (כי טוב שבנוגה נכלל ג״כ בעליו׳ העולמות) ואדרבה עיקר היופי בנעלים כי סוף מעשה במח״ת.

ז. **אך** הכח למס״נ ע״י המשכה חסד עליון בת נדיב וישכם אברהם בבקר המורו (אידלי יומא כו׳) הבקר אור כו׳.

ח. **חמוקי** ירכיך צדקה לבר מגופא תורה וחמוקי מתן בסתר כמו פרק עליון ירך. כמו חלאי׳ וכובע ישוע׳ כמו ראשו כתם תכשיטי איש וע״י צדקה תכשיטי אשה מעשה ידי אומן מלבן מעפר ואדמ׳ להיו׳ תכשיט צדקה מיגיעו בשוק וע״י תכשיטי׳ דכב״י נמשך להיו׳ יחוד קבה״ו ולכן כל האומר אין לי אלא תורה תכשיטי איש אפי׳ תורה אין לו שאין ח״ע נמשך לו למטה רק ע״י גמ״ח להחיו׳ רוח שפלי׳ תכשיטי אשה נמשך יחוד קבה״ו הגלוי למטה

בסנדל איני עובר: מגילה כד, ב. וראה גם אוה״ת שה״ש ס״ע תקפט.

ודוקא בק״ש . . בהיותינו בבריאה: פע״ח שער הק״ש פ״ד. לקו״ת במדבר כ, ב. ועוד.

ומ״ש בשבת ג״כ והחליצינו: ראה ג״כ בארוכה אוה״ת חנוכה שג, ב ואילך (וש״נ לסידור האריז״ל בכוונת בהמ״ז דשבת. רמ״ז פ׳ חוקת. ועוד). אוה״ת תצא ע׳ תתרית. וראה להלן בסיום המאמר (פיסקא ד״ה: רגל ע׳ תורה צוה).

הקיטע מלך על: = הקיטע יוצא בקב שלו מלך אלקים על גוים. ראה בארוכה ד״ה אני חומה שנדפס להלן. ובאוה״ת שה״ש כרך ב׳ (ע׳ תשנב ואילך. ושם ג״כ בענין מנעל וסנדל).

וישכם אברהם בבקר . . הבקר אור: ראה זח״א רג, א. זח״ב פא, א. זח״ג כב, ב. רד, א. ולהלן בסיום המאמר (פיסקא: ענין ויחבוש).

אידלי יומא: ב״ב טז, ב. וראה זח״ג רד, א.

ג״כ וזהו תען כו׳ צדק וצדקה תהי׳ לנו כללו׳ מצות מעשיות כו׳. וגם הפסוק הזה נאמ׳ ג״כ אד״ת מה ירך בסתר כי התורה נמשכ׳ למטה בגשמיו׳ (ה״ז כמו ירך לבר וזהו ענין ברייתא לבר כו׳) (ע׳ ירמי׳ ל״א כ״א תתחמקין פרש״י תסתרי מחמ׳ הבושה י״ל דקאי אבע״ת כסוי חטא׳ וזהו חמוקי כו׳ ולע״ל יתעלו וזהו כמו חלאי׳ גם חלי לשון תפלה חלו נא פני ויחל משה וג״כ לשון חולי חולת אהבה והכל א׳ כי מתפלה נעשה ג״כ תכשיטי׳ כתרי׳ כנ״ל).

ט. ויש ב׳ מנעלים א׳ עליו׳ נה״ב ע״י המצות והוא מבחי׳ גבריאל ירא׳ והב׳ שמחה של מצוה שהוא ג״כ מנה״ב כשהדם שבלב צלול כו׳ וזהו בשמחה ובטוב לבב וכן בצדקה אל ירע לבבך כו׳ והוא מבחי׳ מיכאל אהבה.

עור התמיד לכהני׳ ע׳ בכ״ה בכסלו העלא׳ אותיו׳ דנה״ב לפ״ז י״ל הנעלים דוקא בת נדיב בת כהן חסד לו שייך הנעלים עור וצ״ע.

⊖

הגלוי ע״י מל׳ כי כשההעלם נעשה גלוי הוא גלוי יותר.

ב. המל׳ כלול מי״ס כתר מל׳ עטרת פז קישוטי כלה עי״ז מתייחד עמה בעלה (ע׳ המגיד מראשי׳ סבלונו׳) והיינו ע״י ותתן טרף מס״ג ק״ש ובתחלת הבריא׳ העלא׳ מ״ן מיני׳ ובי׳ ועכשיו אתעדל״ת.

ג. (ולהבין ענין יפויה מהנעלים וחלאים) יקדים תחלה ענין הנעלי׳ נעל דבריא׳ כו׳ גם מל׳ נק׳ נעל והיינו אותיו׳ מו״ד דבר נפרד מהשכל לא כמדות גבי השכל, וכש״כ אותיו׳ ודבור הקול אינו ערוך לגבי עצם האותיו׳ שבנפש רק שהן לבוש אליהם ולנפש וכן גשם אותיו׳ המח׳ לגבי שרשן (ע׳ אם בדרכי תלך בהביאור ומ״ש ע״פ האוצ״ח רשימו) ונק׳ נעלים ומו״ד ב״י וג״כ עשי׳ דבור בלא התלבשו׳ ו״ק שהן המדות (י״ל היינו סנדל) והמלאכי׳ נמשכי׳ מאותיו׳ (וחנוך תופר מנעלי׳ כי הוא מט״ט.

וצדקה תהי׳ לנו: ראה תו״א לח, ב־ד. מב, ג. ועוד.

מה ירך בסתר: מו״ק טז, א.

בכ״ה בכסלו: כט, סע״א ואילך. וראה בהגהות לשם באוה״ת חנוכה רפא, ב (ומציין שם: ועמ״ש בד״ה מה יפו בפי׳ חמוקי ירכיך).

הגלוי ע״י מל׳: מכאן ואילך הגהות על ביאור ד״ה מה יפו הנ״ל. הביאור לא נדפס בלקו״ת, ורק מקצתו נדפס (בתוס׳ הגהות) באוה״ת שה״ש ע׳ תקפט ואילך. ונמצא בשלימותו (בלי ההגהות) בכת״י 1113 מט, א.

ע׳ המגיד מראשי׳ סבלונו׳: סה״מ תקס״ת ח״א ע׳ תקנ וע׳ תקסט ואילך. (וראה בהנסמן שם בח״ב ע׳ תתנד).

אם בדרכי תלך בהביאור: אוה״ת חנוכה כרך ה׳ תתקיח, א ואילך. תתקכו, ב ואילך. ועוד.

ומ״ש ע״פ האוצ״ח רשימו: לקו״ת בחוקותי נג, א ואילך.

(וחנוך: בהכת״י חסר סיום המוסגר.

ד. **מלאכי'** נעל עור כי יש להם נשמ' וגוף והגוף בשר גידין ועצמו' רת"ס חב"ד חג"ת נה"י ועור בחי' חיצוני' וזיע' כשא"י לסבול חמימו' הבשר אהוי"ר כו' אך מ"מ ביטול היש לכך חופי' הרגל שממשיכי' בחי' מל' (וצ"ע דלעיל אמר אותיו' נעל וכאן גופו' מלאכי' גם משמע כל הגוף נעל ובמשל רק עור הגוף וי"ל דבאמת מל' ג"כ נק' נעל בפסוק ושלף ע' פרדס שט"ז פ"ד והיינו מש"ל אות ג' ומלאכי' נעל דשכינתא ובמלאכי' ג"כ העור אותיו' נעל כו').

ה. **כמ"כ** בנפש (הנמשכ' ממח' עילא' אותיו' דנפש חי') ג' בחי' נעל שמח' של מצוה בריא' לב תענוג מוח נעל דיצי' א"כ המדר' דעשי' צדקה.

ו. **סנדל** קושר כתרי' להיו' שינוי רצון בשמ"ע ע"י תחלה ועתה מודי' כו' טפה לא גרגיר יש נפרד. וצבא כו' מעוררי' כתר למעלה מאוריי' מח"נ ובתורה מ"ט פנים כו' לכן מבעה"ר נמשך להתהפך מטמא לטהור (כמו ר"מ על טמא טהור כו' ע' מיל"ה), והיינו ע"י אתכפייא נה"ב לכן סנדל ביטול מלאכי' מעורר כתרי' ומפשיט דיבורינו כו'.

ז. **ומ"מ** דוקא מתפלותיהן של ישי' שיש להן תורה כי ההמשכה למטה ע"י תורה דוקא (וענ"ל דאותיו' של ישראל שרשן גבוהי' יותר כנ"ל אותיו' החקיקה וכשהן מלובשי' בנעלי' אותיו' אז העלי' משא"כ נעלי' בעצמן כו') ואינן אומרי' ק'. והיופי בנעלי' דוקא כי כל עלי' מתחיל מהתחתון עשי' כו'.

ח. **בת** נדיב ברכת המצות עובר לעשייתן (ד' מאו' שקל כ' עובר כסף חסד) נכח נסתר.

ט. **חמוקי** נעל הג' בעשי' טו"ר מעורבי' מצוה פנייה בעשייה לכן צ"ל מעשה ידי אמן לברר גם ירך פרק עליון נה"י כי צדקה צ"ל ג"כ עפ"י חכמ' ת"ח ומתחלקת בג' (ומכ"ז תכשיט כמו חלאי' תכשיטי הרא"ש.

ע"ח ש"מ פ"א ב'. שמ"א פ"א ענין נעל דבין אצי' לבריא' וכן י"ע. וא"כ אותיו' מח' כלי' לבינה לכן זהו הנעל דבין אצי' לבריא' כי אימא מקננא כו'.

נ"ל להעיר ממ"ש ע"פ ותחת רגליו לבנת כו' ב' מיני אותיו' מ"ה וב"ן כמ"כ נש"י ויהי האדם לנפש חי' האותיו' שבחי' ע' מזוזה מימין אבל נה"ב אותיו' מו"ד נעלי' חקיקה כתיבה והיופי בנעלי' דוקא כי ב"ן גבוה ממ"ה ולכן דוקא סנדל קושר כו' אך מתפלותיהן ש"י ששרשן ממח' אותיו' החקיקה והם המבררי' הנעלי', וסנדל עצמו לאחר הבירור וא"צ בירור חדש רק נה"ב מתבררת כו'.

ע' מזוזה מימין: תו"א מב, רע"ב.

ע' מיל"ה: סה"מ תקס"ג ע' יח ואילך. אוה"ת לך לך כרך ד' תשלב, א ואילך.

(ומכ"ז: בהכת"י חסר סיום המוסגר.

ע"פ ותחת רגליו: תו"א עו, ד ואילך. עח, סע"ב ואילך.

רגל * ע' תורה ציוה והשיאנו חופה ושייך ג"כ בק"ש כמש"ש בהביאור כל ישראל חבירים ברגל בס' דהר"א שיינע' ע"פ אנכי. סנדל תרגום וידרכון בנעלים דישעי' ע' תשבי. מ"ש הר"ד דמנעליי' של עור קליפו' ודבגד מט"ט וסנדל וק' דחולצי' במנעל וסנדל והיינו ודאי מט"ט זה' ח"ג קפ"ג וע' ל"ה ומ"מ לב"י זהם דוקא דעור. והחליצנו דשבת י"ל מסנדל דעשי' ויצי' ורק נעל דבריא' מאיר. וצ"ע בכתנו' עור דאדה"ר בשל"ה ובדרוש ג' חשמלי' ובמ"ש ע"פ והבדילה הפרוכת.

חופה רוב רגל כי בי"ע חופה הרגל א"כ אצי' ועשי' רוב רגל.

ענין בשר גידי' ועצמו' רת"ס ע' ביאור לפני ר"ה.

ענין עור ע' את הכבש הא' תעשה תקע"ב וביאור שמע תקס"ב זה' וישב הפרוכת בס' ארבעה מאו' שקל כ' די"ב ע"ב ודל"ה.

רגל: הקטעים דלהלן נרשמו בגוכי"ק שם (קסה, א). ושייכות למאמר זה.

ע' תורה ציוה: לקו"ת ברכה צד, ג ואילך. צו, א ואילך.

כמש"ש בהביאור: צג, סע"ב.

כל ישראל . . בס' דהר"א שיינע' ע"פ אנכי: אולי הכוונה לביכל דרושים אמאדה"ז. ולא מצאנו לע"ע. (אודות ר"א שיינעס — ראה אגרות קודש דאדה"ז ע' ע. בית רבי נט, א).

ע' תשבי: ערך סנדל.

מ"ש הר"ד: = הרוח דוד. בפירושו נשמת דוד בשה"ש ע"פ זה (עא, ב).

זה' ח"ג קפ"ג: לפנינו הוא בדף ק"פ א'. (ועד"ז צ"ל באוה"ת תצא ס"ע תתריד).

וע' ל"ה: צ"ב. ואולי הכוונה „לקוטי האריז"ל" — ראה טעהמ"צ בלקו"ת ס"פ תצא (ד"ה מצות חליצה). ושער הפסוקים שם. סידור האריז"ל בכוונת ברהמ"ז דשבת. ושער הכוונות שם.

ומ"מ לב"י: = ומגיד מישרים לבית יוסף (ר"פ אחרי). וראה גם אוה"ת תצא ע' תתריג.

והחליצנו דשבת: ראה לעיל ס"ו.

בכתנו' עור דאדה"ר בשל"ה: ראה של"ה כא, ב. לו, א. קסד, ב. שמא, א. אוה"ת בראשית תלח, א. תולדות קמח, ב. אוה"ת נ"ך ע' קז.

ע"פ והבדילה הפרוכת: תו"א יב, ג ואילך.

רת"ס: = ראש תוך סוף.

ביאור לפני ר"ה: לא נדפס לע"ע (ונזכר ג"כ בכ"מ: אוה"ת ר"ה כרך וא"ו ר"ע ב'תלו. ובהנסמן בס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' תקפב שו"ה בשר). בכתבי־יד נמצא דרוש זה מכ"ק אדהאמ"צ (מתחיל: להבין שרש ענין בשר גידין ועצמות).

את הכבש . . תקע"ב: לקו"ת פינחס עז, ד. עת, ג ואילך.

וביאור שמע תקס"ב: סה"מ תקס"ב ח"א ע' רגב. ח"ב ע' תקכא (ובהנסמן שם בהמ"מ ע' תרנד).

זה' וישב הפרוכת: ביאוה"ז לאדהאמ"צ כא, ד ואילך (ונדפס גם בסה"מ תקס"ב ע' קח).

בס' ארבעה מאות שקל כ' די"ב ע"ב ודל"ה: בדפוס קארעץ. (ואוצ"ל כאן: די"א ע"ב). ובדפוס קראקא הוא בדף י' ע"ב ודף ל' ע"ג ואילך.

רגל ע׳ קור׳ ג״כ מלשון חפוש כמו מרגלי׳ וערמ״ז שלה דמרגלי׳ נמשכי׳ מבחי׳ רגלי׳ עקבי לאה ובענין ג״ח כי נר מצוה משתשקע כו׳ רגל מן השוק.

ענין ויחבוש את חמורו ע׳ זהר ע״פ ולקחת את חמורינו הבקר אור והאנשי׳ שלחו כו׳.

צ״ע במשנה בסנדל איני עובר כו׳.

פעמייך הליכ׳ מעשי׳ ליצי׳ כו׳ וההילוך דוקא מצד נה״ב דמצד נה״א ג״כ עומד ע״כ היופי בנעלים דוקא. בשר גידי׳ ועצמו׳ בנה״א חב״ד חג״ת נה״י והעור אותיו׳ וכמ״כ יש בנה״ב נמצא עור האדם והבהמ׳ אותיו׳ דנה״א ונה״ב שבתפלה וזהו מה יפו כו׳. שעשה לי כ״צ כו׳ אח״כ אוזר עוטר כמ״ש חגרה בעוז מתני׳ אח״כ זרועותי׳ אח״כ טעמה מלמטלמ״ע שובי השולמי׳ ער״ד.

ח, ז

שימני כחותם כו׳. ארחא דחותם כיון דאתדבק כו׳ אוף הכי אמרה כנ״י כיון דאתדבקנא בך כו׳. בזהר ח״ב דף קי״ד א׳. להבין מהו ענין דביקות זו. הוא ע״פ מ״ש אחרי כו׳ עד ובו תדבקון. ולהבין ענין אחרי כו׳ תלכו ואח״כ ובקולו תשמעו. הוא ע״ד משארז״ל שהתורה נק׳ מפתחות הפנימית והיראה נק׳ מפתחות החיצוניות. בד״ה כי תשמע עמוד א׳ שטה ה׳, עד עמוד ב׳

קור׳ : = קונקורדנצי׳.

ובענין נ״ח : ראה אוה״ת חנוכה תתקמא, ב ואילך. לקו״ת שה״ש נא, סע״ג.

זהר ע״פ ולקחת את חמורינו . . והאנשים שולחו : זח״א וג, א ואילך. ע״פ מקץ מג, יח — מד, ג : ולקחת אותנו לעבדים ואת חמורינו גו׳ הבוקר אור והאנשים שולחו המה וחמוריהם.

במשנה בסנדל איני עובר : מגילה כד, ב.

שובי השולמית ער״ד : רוח דוד בפירושו נשמת דוד על שה״ש (ע״ש עה״פ ז, א — שובי השולמית. ז, ב — מה יפו. ז, ג — שררך אגן הסהר).

שימני כחותם : נדפס מגוכי״ק 1153 עב, א. ונמצא ג״כ בשינויים קלים בכת״י 404 ע, א.

ארחא דחותם . . בזהר ח״ב : ראה גם לקו״ת שה״ש מה, סע״ג. אוה״ת שה״ש ע׳ תשלג. תשמא.

בד״ה כי תשמע . . עד . . שטה י״ז : לקו״ת פ׳ ראה כב, ד ואילך (הציונים כאן הם כנראה ע״פ כת״י של הלקו״ת. ובהלקו״ת שבדפוס העמודים והשטות שונות). ומועתק להלן לשון הלקו״ת : והיראה נקרא מפתחות החיצוניות. ואמרו (שבת לב) כל מי שיש בו תורה ואין בו יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לידו מפתחות הפנימיות

שטה י"ו * שאין זה אלא זיו כו' ופי' ברוך שאמר והי' העולם שמבקשים שיומשך ויתגלה לנו בבחי' גילוי מה שאמר והי' העולם דהיינו שתתפעל הנפש מזה כו', ברוך מרחם על הארץ פי' בחי' ארץ נק' עלמא דאתגליא מדת מלכותו ית' שהיא בחי' האחרונה ע"כ ההשפעה אליה הוא ע"י שמרחם על הארץ, ומזה נמשך אח"כ ברוך מרחם על הבריות דבי"ע מלאכים ונשמות שבג"ע והיינו משלם שכר טוב תוספת אורות בג"ע כו', ברוך חי לעד היינו התפשטות החיות ממנו ית' עד אין קץ ותכלית נ' אלפים יובלות כמ"ש וישם מדברה כעדן וא"כ עדן יהי' הגבה מאד יותר ממה שהוא עכשיו ועד"ז יש נ' אלפים יובלות עליות כו', ברוך פודה ומציל היינו העזר להנה"א להצילה מנה"ב ומאסר הגוף שתוכל להתגבר עליהם כו', ברוך שמו פי' שכל עליות נ' אלפים יובלות זהו רק בבחי' שמו ית' הממכ"ע, וזהו אחרי תלכו שבחי' שמו ומלכותו ית' הוא רק בחי' אחוריים שלו ית' לבד, וא"כ כל ההליכה מחיל אל חיל ועליות נא"י זהו רק בבחי' אחרי וזהו א"ת שמות אלא שמות כמ"ש בד"ה ובבואה לפני המלך כו', ולכן נק' כ"ז מפתחות החיצוניות היינו בחי' אחוריים הוא בחי' חיצוניות, אבל העיקר הוא מפתחות הפנימיות בד"ה כי תשמע הנ"ל ע"ב שטה י"ח *.

עמוד ג' שטה ז' * לבדו ית' ולכן כתיב ביחזקאל סי' מ"ד והיה בבואם אל שערי החצר הפנימית בגדי פשתים ילבשו כו' כי פשתים היינו בגדי בד שהוא בחי'

ומפתחות החיצוניות לא מסרו לידו כו'. וביאור ענין זה הנה נודע ענין המצות דרמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא. שכמו שהאברים ממשיכים החיות של הנפש, כך המצות ממשיכים חיי עולם הבא לצדיקים שיושבין ונהנין מזיו השכינה שהנאתם ותענוגם על ה' אור א"ס ב"ה שאין לו סוף כו' ואין ערוך אליו ית' כלל אין זה אלא זיו והארה בעלמא להיות גילוי השגה בנשמות שהן בחי' נברא ומחודש יש מאין. והגרם להמשכה זו הם המצות שהם הממשיכות הזיו הזה בגן עדן וזיו זה הוא זיו המצות עצמן וכמארז"ל שכר מצוה מצוה (וכמ"ש הענין בסש"ב פל"ט) ועי"ז נאמר ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה לעבדה במצות עשה כו' שע"י המצות עשה הוא עובד את הג"ע שממשיך בו את הזיו. והנה לפי שיפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי עוה"ב אי לזאת מכ"ש וק"ו שצריך להמשיך המשכת הזיו לעבודתו ית' בעוה"ז ומה גם שעוה"ז הוא דומה לפרוזדור בפני עוה"ב שדומה לטרקלין והתקן עצמך בפרוזדור כו' אלא שבעוה"ז אינו בבחי' נהנה מהשגה ותענוג נפלא כבעולם הבא דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא רק בבחי' באמונתו יחיה ממש כמ"ש במ"א (ע"פ וידעת היום כו'). והנה העוה"ב שהוא משכן הנשמות בלא גופין מתגלה בחי' הזיו מן המצות בבחי' גילוי, אבל בעוה"ז שהנשמה מתלבשת בגוף צריך לשית עצות בנפשו להיות המשכה זו בגילוי הנפש והיינו ע"י שיתבונן איך שהוא ית' ממלא כל עלמין אתה עשית את השמים ושמי השמים כו' יוצר משרתים ואשר משרתיו כולם עומדים ביראה ומשמיעים בקול כו' והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול כו', ומזה תפול על האדם ג"כ אימה ויראה והיא בחי' מפתחות החיצוניות שיראה זו לקוחה מבחינת חיצוניות היא בחינת זיו והארה בעלמא להיות התהוות העולמות וכל צבא מעלה שבהם וע"י נמשכה בחינת היראה וכמ"ש כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך כו' שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו' ברוך שאמר והיה העולם שמה שברוך נלקח ממה שאמר והיה העולם שאין זה אלא זיו כו'.

בד"ה ובבואה: תו"א צו, א.

בד"ה כי תשמע . . עמוד ג שטה ד': בלקו"ת שם: אבל העיקר הוא מפתחות

אתה הוא ה' לבדך וגילוי זה היינו בחצר הפנימית כי כולא קמי' דייקא כלא חשיב משא"כ בבחינת מלכותו ית' תופסים העולמות ליש ודבר אתה עשית את השמים כו' וכמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר כו' ואותה אנו מבקשי' בשטה הנ"ל. בעמוד ד' שטה ח' * ולא בחינת שם וזהו ובקולו תשמעו. דכתיב בקולו ולא לקולו כמ"ש ויאמר אם. בשטה' ט'.

עמוד ה' שטה י' * ביטול כו' וזהו שמתחלה נאמר אחרי ה' כו' תלכו שפי' אחרי בחי' אחוריים והוא ענין מפתחות החיצוניות ואח"כ נאמר ובקולו

הפנימיות בחי' מפתח לפתוח בגילוי בחי' פנימיות, דהיינו גילוי אור א"ס ב"ה ממש שאינו בגדר עלמין כלל וכמ"ש אתה הוא ה' לבדך ממש כמו קודם שנברא העולם שהיה הוא לבדו ית' ואני ה' לא שניתי וגו' והיינו משום דכולא קמיה כלא וכאין ממש חשיבא, כי הנה כתיב כי ביה ה' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב ובה' נברא העוה"ז שהן כמו אותיות היו"ד וה"א שבמחשבתו של אדם שבטילות לגבי כללות מחשבתו ושכלו ומכ"ש לגבי מהותו ועצמותו כן ויותר מכן בטילות כל בחי' העוה"ז והעוה"ב לגבי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו ואין עולות בשם עולמות כלל שהם כאין ואפס ממש והיה כלא היה רק לשכך את האזן ע"ד משל גשמי איתא בכתבי האריז"ל שהוא בדמיון טפה אחת בים אוקיינוס כו' ולכן גם עתה הוא לבדו יתברך.

בד"ה כי ביוה"ז יכפר: לקו"ת אחרי כח, ב ואילך.

בשטה הנ"ל. בעמוד ד' שטה ח': בלקו"ת פ' ראה שם: ואותו אנו מבקשים שיהיה בגילוי הנפש וכמ"ש ואהבת את הוי' אלהיך, פי' ואהבת מלשון אבה שהוא לשון חפץ ורצון שיהיה רצון הנפש שיהיה הוי' אלהיך בגילוי לנוכח, וכמ"ש בזוהר ע"פ ויקחו לי תרומה כי לי פי' אותי כו' דהיינו שיהיה גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו להיות ביטול הנפש אליו ית' בכל לבבך וגו' (ועמ"ש בביאור ע"פ וארשתיך לי) והיינו ע"י התורה והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום אנכי ממש ולא בחי' שם בלבד שהוא בחי' זיו והארה אלא עצמותו ומהותו כביכול מתגלה ע"י התורה כי התורה נקראת קול הקל קול יעקב כמו שהקול הוא ממשיך מהלב אל הדיבור והוא המחבר רוחניות עם גשמיות, כך התורה היא המשכת גילוי בחי' פנימיות שהוא אור א"ס ב"ה ממש להתלבש בגשמיות התורה ומצותיה הכתובים בה. ולכן נק' קורא בתורה כאדם הקורא את חבירו שיבא אצלו כי כל התורה שמותיו של הקב"ה, פי' כמו שע"י שם האדם קורין עצמותו ומהותו, כך ע"י התורה קוראין וממשיכין עצמות אור א"ס ב"ה כי היא שמו ית' שהיא חכמתו ורצונו ית' שאינו מובן ומושג בשכל אנושי שעל פי שכל אנושי לא היה הדין נותן כך כמ"ש בתורה אלא שכך עלה ברצונו ית' וכך חייבה חכמתו ית' שהוא למעלה משכל והשגת הנבראים, ולכך נקראת בבחי' שמו שבה ועל ידה יקראוהו להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה ממש פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון שנמשך רצון העליון לכל חי ורחמיו על כל מעשיו ארך אפים וגדל חסד להיות קרוב לכל קוראיו ולכל אשר יקראוהו יקראוהו דייקא אותו בעצמו ולא בחי' שם כו'.

בשטה ט. עמוד ה' שטה י': בלקו"ת שם: ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך כו' קול היינו המשכה מההעלם אל הגילוי ולקול פי' השמיעה וההבנה להמשכה זו והיינו לבחינת ההמשכה עצמה שהיא בחינת חיצוניות, אבל בקול היינו בפנימית הקול כי תשמע שתהיה השמיעה בבחי' פנימית ההמשכה מה שנמשך מההעלם דהיינו בחינת אור א"ס ב"ה שיומשך גילוי זה על נפשו להיות בבחינת ביטול וזהו שאמרו רז"ל ברבות ר"פ כי תבא ע"פ אשרי אדם שומע לי אשרי לאדם בשעה ששמועותיו לי כו' (ועיין בזהר בהעלותך (דף קנ"ב ע"א) נשמתא דאמרן דא תפארת ישראל דאיהי אורייתא ממש

תשמעו הוא בחי׳ מפתחות הפנימית והנה דרך כלל המשכה זו דבחי׳ פנימית הוא ג״כ ע״י שלשה דברים שהן תורה ועבודה וגמ״ח ונגד זה אמר ואת מצותיו תשמרו הוא גמ״ח כמ״ש ושמרו דרך הוי׳ לעשות צדקה, וע״ז נאמר והיה, בעמוד ו׳ בסופו *.

עמוד ז׳ שטה י׳ כללות המצות, ובקולו תשמעו הוא תורה כנ״ל, ואותו תעבודו הוא עבודה והנה עבודה היינו קרבנות ועכשיו התפלה במקום קרבנות, והענין קרבן הוא לשון קירוב והמשכת אור א״ס ב״ה הסוכ״ע בממכ״ע כמ״ש במ״א ע״פ להקריב לי במועדו כו׳ וכך הוא ג״כ בענין התפלה, והענין כי ח״י ברכות דשמו״ע הם כנגד ח״י חוליות השדרה שבהם המשכת מוח הדעת ע״י חוט השדרה וכך התפלה היא המשכת גלוי אלקות להיות השכל וידוע אותי והברכות הם כלים להמשכה זו כמו רופא חולים בגשמיות וכן ברוחניות ניצוצי קדושה שירדו ממדרגתן וגם השכינה נק׳ מרעא בגלותא כו׳ וכן ברכת השנים כו׳ ושרש המשכת מוחין הנ״ל הוא מעצמות א״ס ב״ה סתימו דכל סתימין ולכן התפלה בלחש בבחי׳ ביטול גדול וכמ״ש במ״א ע״פ יהודה אתה כו׳ וזהו מ״ש

ונודע דתפארת נקרא קול הקל קול יעקב כו׳, וא״כ מה שמלובש בפנימיות הקול זהו מש״ש בזוהר ונשמתא לנשמתא דא הוא ע״ק כו׳ ועמ״ש בד״ה שימני כחותם כי יש תורה ויש תורה כו׳ נקרא קורא בתורה כו׳ ע״ש והוא ענין מש״כ ולכן נקרא קורא בתורה כו׳) וזהו כי תשמע בק־ל כו׳, אך צריך להיות כסדר המדרגות תחלה מפתחות החיצוניות ואח״כ מפתחות הפנימיות כי הנה יש חצר החיצונה וחצר הפנימית כמ״ש במגילת אסתר ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית והמן בא לחצר בית המלך החיצונה, חצר החיצונה הוא בחי׳ פסוקי דזמרה שהם המדברים בשבח גדולת יוצר הכל והתפשטותו על כל הנבראים ואשר עשה את הנפלאות ואת הגדולות הללו את ה׳ מן השמים כו׳ אתה עשית את השמים כו׳ וכן ענין השירה שעל קריעת ים סוף התגלות הנס הנפלא בעולם הזה, וחצר הפנימית הוא קריאת שמע וברכותיה, והמלך יושב על כסא מלכותו בבית המלכות הוא בחי׳ תפלת שמונה עשרה שהוא בחי׳ ביטול כו׳ ומשם ויושט המלך את שרביט הזהב הוא בחינת ומעלת הזהב דהיינו רשפי אש האהבה כו׳ שהושיט והמשיך מבחינת בית לבחינת חצר הפנימית דהיינו שיהא גילוי אהבה זו גם בק״ש בקיום ואהבת כו׳, וזהו אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך ב׳ חצרות חצר החיצונה וחצר הפנימית והדר נשבעה בטוב ביתך בחינת בית בתפלה שמונה עשרה שהוא בחינת ביטול כו׳.

בעמוד ו׳ בסופו. עמוד ז׳ שטה י׳: בלקו״ת שם: וע״ז נאמר והיה מעשה הצדקה שלום מעשה דוקא שצדקה היא כללות המצות, ולכן נקרא בשם מצוה סתם וכמ״ש בנחמיה והעמדנו עלינו מצות לתת שלישית השקל וגו׳ כי כמו שהצדקה היא השפעת והמשכת החיות להחיות רוח שפלים כך הוא קיום כל המצות כולם נקראים על שם צדקה וכתיב בצדקה תכונני, פי׳ תכונני שע״י הצדקה תעשה מכון ומשכן להשראת אור א״ס ב״ה שאין לו קיום ומצב לעמוד על כנו אלא ע״י הצדקה שהוא בחי׳ כללות המצות שהן הן השומרים ומקיימים את האור, ולכן אמרו רז״ל כל האומר אין לי אלא תורה כו׳ שהפירוש הפשוט הוא שצריך שיעסוק בתורה ובגמילות חסדים ולא בתורה לבדה, והענין כי התורה לבדה הוא אור בלא כלי ואין לה קיום כ״א ע״י גמילות חסדים כללות המצות.

במ״א ע״פ להקריב לי במועדו: ראה לקו״ת פינחס עה, ד — עו, ב. עז, א ואילך.

במ״א ע״פ יהודה אתה: תו״א ויחי מה, ג.

בקרבנות לחמי לאשי שלהיות ההמשכה מהמוח בחוה"ש הוא ע"י הלחם שמתברר עד שנעשה חיות למוח ועי"ז דייקא נמשך מהמוח כו' כך הוא ע"י העלאת מ"ן דק"ש ותפלה כנ"ל מענין חצר הפנימי' עי"ז נמשך ח"י ברכאן דשמו"ע כו'.

וזהו סמיכות ענין ובקולו תשמעו לענין ואותו תעבודו, כי הנה אורייתא מחכמה נפקת מוח החכמה הוא ראש הג' מוחין חב"ד, והנה ביום חתונתו זה מתן תורה הגם שהוא משל גשמי אבל כן הוא שהמשכת הח"ע שנתלבשה בתורה נמשלה להמשכת הטפה גשמיות ממוח האדם כו' וכמו שבגשמיות המשכת הטפה ממוח החכמה להיות נמשך למטה הוא ע"י הדעת הנמשך בחוט השדרה וז"ש והאדם ידע כו' כך להיות נקלט ונמשך בחי' חכמה עילאה באדם ע"י עסק התורה הוא ע"י הדעת וההתקשרות בתפלה כי דעת הוא בחי' ההתקשרות דהיינו שלא יהי' ההתבוננות בבחי' מחשבה בעלמא אלא בתקיעת הדעת בחוזק והתקשרות אמיתי' בחי' ביטול ועי"ז נמשך ומתגלה בנפשו בחי' טפת חכמה עילאה המלובשת בתורה, וכמשנ"ת במ"א ע"פ ביום השע"צ כו', והענין כי התורה עם היותה מח"ע מפתחות הפנימי' ממש אך לפי שנתלבשה בגשמיות בלבושים רבים ע"כ כדי שיומשך ויתגלה הפנימי' זהו ע"י הדעת בתפלה שממשיך בחי' גלוי ח"ע ממש כו'. וזהו ובקולו תשמעו והיינו ע"י ואותו תעבודו, ומאחר שנמשך המשכה והתגלות הפנימי' ע"י שמו"ע צ"ל ובו תדבקון וזהו בחי' נפ"א, בחי' אליך הוי' נפשי אשא, במס"נ גמור, והוא בחי' ההתכללות דכנ"י במקור חוצבם באור א"ס ב"ה למהוי אחד באחד, וכמ"ש אחד באחד יגשו שהוא התכללות יחו"ת ביחו"ע כו' וזהו בך בטחתי פי' בטחתי לשון טיחה ודיבוק מלשון וטח את הבית מי שת בטוחות חכמה כו' וזהו ענין ובו תדבקון, ופי' תדבקון ע"ד מ"ש בד"ה ושמתי כדכד בענין לאבני חפץ כו' ע"ש וזהו ועמך לא חפצתי.

והנה מבואר במ"א ע"פ טוב לחסות כו' דבחי' מבטוח היינו באדם העליון וזהו אלקי בך בטחתי דלעיל כתי' אליך הוי' נפשי אשא זהו כענין לחסות בהוי' ואח"כ כתי' ש' אלקי היינו בחי' אדם העליון וזהו אל אבושה, כי הנה קודם חטא עה"ד כתי' ויהיו האדם כו' ולא יתבוששו, והיינו לפי שהיו ערומים מרצונות ולבושי' זרים דעה"ד כמ"ש ענין זה בד"ה ואשה כי תדור, משא"כ אחר החטא אנו ככלי מלא בושה וכלימה על גודל הריחוק כו' ובנפ"א שמוסר נפשו והוא תיקון עה"ד עיין בזהר ס"פ במדבר ע"כ הבקשה ואל אבושה כו', או י"ל דבך בטחתי קאי על שם הוי' ממש וכמ"ש בטח בה'

במ"א ע"פ ביום השע"צ: ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פה, ב. סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקסו ואילך.

בד"ה ושמתי כדכד: לקו"ת פ' ראה כו, ב.

במ"א ע"פ טוב לחסות: לקו"ת דרושים לשמע"צ צ, ד. צא, ב.

בד"ה ואשה כי תדור: לקו"ת מטות פד, ב.

וע"ז נאמר ובו תדבקון, כי אע"ג דטוב לחסות כו' מ"מ ודאי לבטוח טוב יותר, אך איך יבוא לבחי' זו וזהו דייקא ע"י נפ"א שהוא בחי' ושם ימותו וכתי' ובקשתם משם ומצאת כו' כי מרע"ה ביקש הראני כו' וע"ז נאמר כי לא יראני האדם וחי אבל במיתתן רואין והיינו גלוי האור שלמעלה מבחי' כלים כמ"ש במ"א ע"פ אם בחקתי הב', אכן נפ"א שהוא ג"כ בחי' זו וכמ"ש בד"ה ויהי מקץ הא' בענין זכאי קשוט כו' ע"כ עי"ז יוכל להיות ובו תדבקון ממש היינו בשם הוי' האור שלמעלה מבחי' כלים שהוא בחי' מבטוח באדם אלא בך ממש בטחתי וע' באגה"ק בד"ה למה נסמכה פ' מרים כו' למזל ונוצר חסד כו' וכענין זה הוא בנפ"א כי נפילת אפים כמו שנופל ויורד למטה ע' פע"ח גבי נפ"א ומברר משיורי הזמ"ל שלמטה מק"נ וכמו ענין פרה אדומ' שנעשית בחוץ דייקא כו' וע"י שמס"נ מברר ומעלה המ"ן כנ"ל וממשיך מ"ד מלמעלה מעלה כו' ולכן אמירת יג"מ הרחמי' תיכף לנפ"א, ותפלה כנגד קרבנות שמבפנים כו' ועי"ז ואל אבושה וכמ"ש במ"א בד"ה כי ביום הזה יכפר בענין ולא נבוש לעולם ועד, ובד"ה וספרתם לכם דפ' אמור, וזהו הרוצה שיחיה כו' ועמ"ש במ"א ע"פ בן מאה כאילו כו' ומזה נמשך ואל יעלצו אויבי לי.

כי הנה ע"ז נאמר שימני כחותם כו' בתר דאתדבקנא בך בטחתי ובו תדבקון מבקשת כנס"י להיות קיום נצחי לדביקות זו שלא תפסק הקשר גם בכל היום כו' והיינו ע"י שימני כחותם דיוקני אשתאר בך כו' ונמשך מזה הכח גם למטה, כחותם על לבך זהו אותיו' דמפתחות הפנימי', ועל זרועך זהו חותם ואותיו' דמפתחות החיצוני' כמ"ש שמיך מעשה אצבעותיך כו' והיינו להיות המשכו' עליונו' לכנ"י בפנימי' ובחיצוניות ועיקר התגלות החותם הוא ביוהכ"פ, והענין דכתי' בקשו פני ל' רבים כי יש פנימית לפנימית כו' והרי התורה נק' מפתחות הפנימית ועכ"ז נאמ' עלי' ראיתי מגלה כתובה פנים ואחור כי פנימי' התורה יתגלה לע"ל, ועד"ז התשובה היא למעלה מהתורה כי במקום שבע"ת עומדין כו' וזהו ענין עשי"ת לפני הוי' תטהרו בחי' פנימי' עליון יותר מהפנימי' הנמשך ע"י התומ"צ בכל השנה, וזהו ענין השמי' החדשי' כו' עומדי' לפני כו' ולכן במשה כתי' וראית אחורי כו' יערוף כמטר ל' עורף כו' משא"כ תשובה הוא בחי' לפני כו' וזהו ענין יג"מ הרחמים, ודרך פרט יש ביג"מ ג"כ ב' בחי' כי יג"מ דאלול הן יג"מ המתגלי' בז"א שז"א נק' ההוא דלבר, ר"ל לגבי יג"מ

במ"א ע"פ אם בחקתי הב': לקו"ת בחוקותי מז, ג.
בד"ה ויהי מקץ הא': תו"א מקץ לא, א.
במ"א בד"ה כי ביוה"ז: לקו"ת אחרי כז, ג.
ובד"ה וספרתם . . אמור: לקו"ת אמור לה, ג.
הרוצה שיחי': תמיד לב, א. וראה ס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' שג. שו. שח.
במ"א ע"פ [= על פין] בן מאה כאילו: ראה אוה"ת בראשית קי, ב. בשלח ע' תקל. חוקת ע' תתיז-ח. שה"ש ע' תשטו. לקו"ש ח"א ע' 26.

דעתיק המתגלי׳ ביוהכ״פ חסד דלבאר * חסד דלגאו אך צ״ל כסדר תחלה מפתחות החיצוני׳ כו׳ עד שבנעילה דיוהכ״פ הוא בחי׳ ובו תדבקון ואז נמשך החותם שימני כחותם כו׳.

ועמ״ש מענין חסד דלבר וחסד דלגאו בד״ה יחתו מריביו וע״ש מענין עליו בשמי׳ וכו׳ ועד״ז יש לפרש ההפרש בין יג״מ דאלול שהוא התלבשות מא״א בז״א ובין יג״מ דע״י שהם כמו שהם למעלה מההתלבשות בז״א בחי׳ עליו בשמים ירעם, ועמ״ש בביאור ע״פ כה תברכו מענין יאר ה׳ פניו, וישא וכו׳ אשר זהו עוד בחי׳ גבוה יותר ישאהו על וכו׳.

●

בשוה״ג דמאמר זה רשום בגוכי״ק:

ועי״ז ואל יעלצו כו׳ הרוצה שיחי׳ כו׳.

צ״ע להעיר לנפ״א מענין מאד כו׳ ומענין בן מאה כאילו כו׳ אל אבושה כענין לא נבוש לע״ו או כענין ולא יבושו.

כל השנה חיצוני׳ לגבי עשי״ת ואלול וכו׳ ימי רצון.

דרך פרט גם בפנימי׳ יש פנימי׳ וחיצוני׳ כמו תורה נק׳ נובלו׳ חכמה וראית את אחורי יערוף כמטר לגבי תשובה כו׳ וזהו בקשו פני ל׳ רבים. פנימי׳ למעלה מפנימי׳. ועד״ז גם ביג״מ הרחמי׳ יש ב׳ בחי׳ הא׳ התגלו׳ יג״מ דאלול הב׳ התגלו׳ יג״מ דיוהכ״פ ואז הוא בחי׳ ובו תדבקון כי ז״א נק׳ ההוא דלבר חסד דלבר חסד דלגאו. וע״ז נאמר שימני כחותם כו׳.

דלבאר: כ״ה בגוכי״ק.
בד״ה יחתו מריביו: ראה לקו״ת נשא כה, ב ואילך.
בביאור ע״פ כה תברכו: לקו״ת שם כז, סע״ב ואילך.

ח, י

שה"ש — ופ' נח

אני חומה כו' וארז"ל פ"ט דפסחים אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות אלו ת"ח. הנה ארז"ל פ"ד דברכות בכל פרשות העבור יהיו צרכיהם לפניך מאי פרשות העבור אפילו בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עוברה יהי' צרכיהם לפניך. ולהבין מהו שהמשילו לאשה עוברה. אך הענין כי הנה ידוע שהגלות מצרים נמשל לעיבור והגאולה ללידה וכמ"ש ביחזקאל ומולדתיך ביום הולדת כו' וכתי' באו בנים עד משבר וכח אין ללידה כו' והטעם (ע' פע"ח בשער יצ"מ) שבזמן הגלות הוא עיבור ז"א בבטן אימא ראשו בין ברכיו דהיינו בחי' תלת כלילן גו תלת ואז נמשך מזה יניקת החיצוני' יותר מדאי. משא"כ בזמן הלידה שז"א יוצא מבטן אימא אזי נמשך השפע לנש"י ולא ינקו המצרים יותר מחוק הקצוב להם. וכמב"א שלכך גזרו המצרים כל הבן הילוד כו' שרצו למנוע לידת והתגלות הז"א בכדי שינקו הם כו'. ולהבין זה דהנה כתי' לך אד' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו פי' כשהחסד עליון נמשך ע"י שם אד' אזי תשלם לאיש כמעשהו שיהי' האתעדל"ע תולה באתעדל"ת לשלם שכר טוב לצדיקים כפרי מעלליהם ולא לרשעים עוזבי התורה. והיינו משום שע"י אתעדל"ת בחסד וצדקה מעורר למעלה ג"כ התלבשות אור א"ס בחסד עליון וכמאמר אליהו כולא לאחזאה כו' כפום עובדיהון דבני נשא כו' ולכן יומשך לנש"י עושי התורה משא"כ למצרים. אך כ"ז בהיות החסד נמשך בשם אד' דהיינו מבחי' ז"א שרובו חסדי' נמשך למל' וכמ"ש אימתי גדול ה' כשהוא בעיר אלקינו כו' אז דוקא יהי' ההנהגה כן להיות צדיק וטוב לו ורשע ורע לו. וזהו כי אתה תשלם לאיש כמעשהו. אבל בהיות החסד למעלה משם אד' דהיינו כשז"א בבחי'

אני חומה: **נדפס מגוכי"ק 1135 כט, א (וכן הכותרת היא שם בגוכי"ק). בראש הביכל שם רשום בגוכי"ק: בוך שנכתב ערך חורף ת"ר. המאמר — עד להלן פיסקא: והנה מזה כו' דור הפלגה — נמצא ג"כ בשינויים (והגהות אחרות) באוה"ת שה"ש ע' תשמח. גוף המאמר (עד לפיסקא הנ"ל) בלי ההגהות הוא מכ"ק אדה"ז ונמצא בבוך תקס"ה (ראה סו"ס תקס"ה ח"ב ע' א'קיב) בכותרת: ליל ש"ק פ' בשלח סעודה ראשונה.**

עניני המאמר נת' ג"כ בארוכה בד"ה ומעתה צ"ל ענין מצרים — סה"מ תרנ"ה ע' קסא־קעב.

ראה עוד ע"פ אני חומה בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' א'. סה"מ קונטרסים ח"א ריא, ב.

פ"ד דברכות: **כח, ב. כט, ב. ראה עוד על מארז"ל זה — בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקעו. ד"ה אל תצר לכ"ק אדהאמ"צ ע' 31 (ובהנסמן בשוה"ג שם).**

פע"ח בשער יצ"מ: **ראה שער חגהמ"צ פ"א. וראה גם דרמ"צ עז, סע"ב ואילך (ובהנסמן שם בסוף הספר — רד, א). ס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' קנה. ועוד.**

וכמב"א: **= וכמבואר במ"א. דרמ"צ שם עט, ב (בהגה"ה). וראה אוה"ת שמות כרך ז' ע' ב'תקב ואילך.**

וכמאמר אליהו: **ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.**

עיבור בבטן אימא ועובר ירך אמו הוא ואינו עולה בשם בפ״ע כ״א בחי׳ מדות אלו הם בביטול והתכללות במקורן ושרשן בחי׳ אימא עילאה אזי יוכלו החיצונים ג״כ לקבל שפע רב אף שאין מגיע להם ע״פ מעשיהם כלל, והיינו משום כי הנה ידוע שבחי׳ בינה דאצי׳ היא הנק׳ עלמא דחירות שהוא בחי׳ יובלא אשר נק׳ דרור גם לעבדים והיינו שלשם אין מגיע העלאת מ״ן של מעשה התחתונים כלל שאין תופס מקום כלל לגבי עצמותו ית׳ כמ״ש אם צדקת מה תתן לו ואם רבו פשעיך מה תעשה לו שמרומם לבדו בבחי׳ אין ערוך כו׳. וכן פי׳ הה״מ נ״ע בפסוק זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם וארז״ל חנם בלא מצות, דהיינו שהי׳ מקבלים חיות ושפע מאימא דאצי׳ דאצי׳ ששם הוא חנם בלא מצות שאין מגיע לשם ההעלאת מ״ן של מעשה המצות ששם הוא בחי׳ המקיף והסובב השוה ומשוה קטן וגדול כו׳ וזה הי׳ במצרים מיצר מי שאז הי׳ ז״א בעיבור בבטן אי׳ והי׳ ההמשכה משם שלא ע״י ז״א וע״כ הי׳ חנם בלא מצות וע״כ הי׳ הגלות כי מבחי׳ זו יוכלו מצרים ועע״א ג״כ לינק כיון שאינו תופס מקום כלל ולכן נמשל הגלות לבחי׳ אשה עקרה כי כן הוא ענין עיבור הז״א בבטן אי׳.

ב) **אך** להבין איך תוכל השפע דקדושה לירד כ״כ למטה אל החיצונים הגם שמצד מקור ושרש השפע אין תופס מקום כלל האתעדל״ת מ״מ איך תרד כ״כ למטה אשר אין לה כלי שיקבל אותה. (פי׳ כי הן אמת שבבחי׳ המקיף עליון אין תופס מקום כלל כל העולמות וכנודע מענין התשובה ומחילת עוונות ביוהכ״פ שהוא ע״י גילוי בחי׳ זו כי יוכ״פ הוא בחי׳ אימא עילאה ולכן הי׳ בו דרור לעבדים. והנה גבי תורה כתי׳ ואתא מרבבות קדש, והוא מבחי׳ ז״א, אבל בחי׳ בינה היא כמ״ש ולתבונתו אין מספר, ולגבי בחי׳ אין מספר ממש שוה רבבות עם אחדים ולכן משם מחילת עוונות שנמשך שפע רב מאימא לזו״נ ומתמלא כל החסרונות שנעשו ע״י החטאי׳ כו׳. וזה יתכן דאע״פ שלתבונתו אין מספר והיא למעלה מזו״נ אעפ״כ יכולים זו״נ להיות מקבלים מאור אימא והן הן הכלים הראויים להיות נמשך בהם מאור א״ס ב״ה שהמקיף יאיר בפנימי. אבל איך יומשך מאור אי׳ לחיצונים אשר הם רע א״כ אינן כלים כלל לגלוי אור זה אלא בהכרח צ״ל שהאור נמשך בהגשמה אליהם להיות מהם השפעות גשמיות וטובות גדולים אבל לא מערך עצמיות האור ח״ו כמו ע״ד שנמשך ע״י התשובה כו׳. וא״כ צ״ל איך ומה יהי׳ הדרך להשפעה גשמיות כזו מאור המקיף ממש הסכ״ע).

ידוע שבחי׳ בינה . . עלמא דחירות : ראה לקו״ת דרושים לר״ה נז, ג. ס, ג. (וש״נ).

וכן פי׳ הה״מ נ״ע : ראה גם לקו״ת ואתחנן ג, ג. אוה״ת ואתחנן ע׳ ס. ובאוה״ת שה״ש שם (ס״ע תשנ) : וכמו ששמע ממורו ע״ה ע״פ זכרנו כו׳.

וארז״ל חנם בלא מצות : ספרי ופירש״י בהעלותך יא, ה. זח״ג קח, א. ועוד. ראה גם אוה״ת ואתחנן ע׳ שעא. נ״ך ע׳ תתי.

ב) אך להבין : מכאן ואילך ראה ג״כ (בתוס׳ הגהות) בסה״מ תרנ״ה ע׳ קע ואילך.

אך הענין הוא כדפי' בע"ח (שער אנ"ך פ"ג) המשנה בשבת פרק במה אשה יוצאה, הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר' מאיר. שיש בחי' קב חרובין אשר הקליפות נאחזים בו שהם בחי' המילוי של השמות שמהם נמשך יניקה להם מנה"י דז"א ע"י בחי' קב הנ"ל כו', אבל מן השם עצמו אינן יכולים להתפרנס כו' ע"ש באריכות גדול, וכ"ה ג"כ במאמר הפסיעות להרח"ו ז"ל הנדפס בסוף ספר חסד לאברהם יעו"ש. וביאור הדברים הוא כי הנה הקטע שנקטע כף רגלו אשר עומד עליה ונשאר יריכו ושוקו אזי עושה לו קב שהוא רגל של עץ (ר"ל כף הרגל פרק השלישי) וחוקק בו ומניח בו שוקו ועומד עליה והולך ממקום למקום. וההפרש בין דריסת הרגל ממש לרגל עץ הלזו הוא שהרגל האמיתית הנה היא המנשאת ומוליכו ממקום למקום (וכמ"ש במ"א שע"ז נאמר והארץ הדום רגלי שיש מעלה ברגל שאין בראש והוא מה שהרגל יכולה להוליכו ממקום למקום כו', והיינו משום דנעוץ סופן בתחלתן וכן קיום המצות מעשית מעלים ומגביהי' השכל והתורה של האדם כו' כי כן בשרשן גבוהי' מאד, וזהו ענין תמכין דאורייתא וכן בחי' נה"י יש להם שרש למעלה מחו"ב ע"ד עם קשה עורף הוא וסלחת המבואר במ"א וזהו שהרגל האמיתי' נושאה את הראש והגוף) משא"כ רגל זו של עץ אינה מנשאה את האדם מעצמה שהרי אין בה חיות כ"א אדרבה הקטע הוא מנשאה ומגביה אותו בכחו שהיא דומם ממש ולא מערך מהות הרגל של האדם החי ומדבר כו' ואעפ"כ הקטע עומד עליה והולך עליה ממקום למקום והרי מועילו לו קצת רק שמ"מ הוא המגביה ונושאה אלא שמ"מ היא ג"כ מהניא לי' קצת כמובן. וכך יובן עד"מ למעלה דהנה בחי' רגלים הוא בחי' נה"י שהן הכלים שבהם ועל ידם נמשך השפע עליונה שהן בחי' המדרגו' שיוכלו לימשך ולהתגלות למטה ולכן כל הנביאי' הי' השגת הנבואה שלהם מבחי' נה"י וגם האותיו' נק' רגלי' וכמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא כו' שהוא גילוי אותיו' עליוני' מה שלא נתגלו עדיין כלל, וע"י האותיות נמשך גילוי אור השפע מעולם ועד עולם וזהו האותיות שאלוני כו' ובחי' נה"י שרשן ממקום גבוה מאד וכמ"ש בפי' אל עליון כו' ומביא גואל לבני בניהם שלהיות בחי' נה"י הוא מבחי' כתר שהוא נק' אל עליון כו' ולכן הם מגביהי' גם את הראש כנודע שיש בכח האותיות הדבור להוסיף

המשנה בשבת . . הקיטע יוצא בקב שלו: סה, ב. ראה גם ס' מאמרי אדה"ז נ"ך ח"א ע' עח. אוה"ת על מארז"ל ע' כז.

במ"א שע"ז נאמר והארץ הדום רגלי: תו"א א, ב. ובהביאורים לשם בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תשי ואילך. תשיט ואילך. תשנט ואילך. (ובהנסמן בהמ"מ שם לע' תשטו ולע' תשנט).

עם קשה עורף . . המבואר במ"א: תו"א קכג, ב. ועוד.

וזהו האותיות שאלוני: ראה לקו"ת שה"ש לג, סע"ג ואילך.

וכמ"ש בפי' אל עליון: פע"ח שער העמידה פי"ד ואילך. לקו"ת תזריע כא, ב. מסעי צ, ג. שה"ש כז, ג. ובכ"מ.

באור השכל יותר ממה שהי' בשכלו ומחשבתו מעצמו וכמאמר ומתלמידי יותר מכולם. אך כ"ז הוא השפעה בסט' דקדושה שמהות הרגל הוא גוף א' עם הראש אלא שהרגל הוא הסוף כו' ולכן שרשו גבוה כו'. אבל כשנצרך לירד השפע עליונה אל החיצונים אין יכולים לקבל מבחי' נה"י עצמן ח"ו כי לא יגורך רע כי בחי' זו הוא ענין תמכין דאורייתא ואמונה הטהורה ונו"ה דקדושה משא"כ כ"ז בחיצונים, אלא השפע נמשך להן ע"י בחי' קב שהוא עד"מ רגל של עץ שעושים להקטע שנקטעה כף רגלו האמיתית ועושה לו דמות רגל מן עץ ואינו מערך זמהות הרגל האמיתי' כמו שאין ערוך הצומח למדבר ואעפ"כ כיון שיש לו צורת רגל ע"כ אחר שנושאה מהניא לי' קצת שהולך עלי' ממקום למקום אף שאינו בערך ההילוך של הרגל האמיתית. וכך הוא למעלה בחי' קב חרובין הנ"ל הוא ענין המילויים של השמות עליוני' ובחי' אחוריים ע"ש בע"ח שמילוי זה כשהוא בלא השם אינו ערוך כלל לגבי השם עצמו וכערך צורת רגל של עץ לגבי רגל האדם ממש (ולקרב זה אל השכל י"ל כמ"ש במ"א באדם עצמו יש דצח"מ ובחי' מדבר זהו השכל שבמוח והנה בחי' צומח שבו הן השערות ואינן ערוך למהות בחי' מדבר שבו עד שבהחתך השערה לא יכאב לו כלל, וכערך השערות לגבי השכל בחי' צומח לגבי מדבר ואעפ"כ יש בהשערות איזה יניקה מהשכל וכו', כמ"כ יובן ערך המילויים הנ"ל הנק' בשם קב הקטע שהוא רגל של עץ ובחי' צומח לגבי עצם בחי' רגלי' דקדושה שהם עצם השמות דנה"י כו') ובהם ועל ידם הוא שנמשך השפע לחיצונים. וע"ז נאמר מלך אלקים על כו' כי כן המילוי הוא בחי' אלקים כמש"ש בע"ח (ולכן נק' הז"א אז קטע שנחסר כף רגלו חב"ד שבנה"י הוא פרק האחרון של הרגל שבו האצבעו' כו' ונכלל ועלה למעלה בבחי' עיבור והעלם (וע' בזהר ח"ב דנ"ה ב' ע"פ בשוב ה' ציון ובפ' ויצא דקס"ב ע"ב שכמו כן יש בחי' זו ביסוד שנק' ג"כ רגל שבעת הגלות נכלל ועולה למעלה כו' ע"ש ואז נק' קטע) ונמשך במקומו בחי' קב ויוצא בקב שלו לרה"ר להשפיע לטורי דפרודא שא"א להם לקבל מבחי' הרגל כ"א ע"י בחי' קב הנ"ל).

ובזה יובן ענין שנק' היו"ט שהן זכר ליצ"מ בשם שלשה רגלים. דהנה בתי' זאת קומתך דמתה לתמר, שכנ"י היא קומה שלימה כקומת האדם הכלול מרמ"ח איברים ושס"ה גידים ובכללם ראש ואזנים עיניים ידים ורגלים שכל הבחי' האלו ימצאו בכנ"י, דהיינו ראש הוא בחי' ת"ח ראשי אלפי ישראל ורגלים הם תמכין דאורייתא, וכן בכל אדם כל היום עבודתו בבחי' נצח ישראל עזין הן כו', ולכן עי"ז נמשך להם השפע מלמעלה ע"י בחי' רגלים ממש, ולכן בכל יו"ט שהוא זכר ליצ"מ ופי' יצ"מ

כמ"ש במ"א באדם עצמו יש דצח"מ: ראה לקו"ת ברכה צה, ג. סה"מ תקס"ב ע' צה ואילך. אוה"ת בראשית כרך ב' תנה, ב ואילך. ס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' תנו. ועוד.

ישראל עזין הן: ראה ביצה כה, ב. לקו"ת מסעי פח, סע"ד ואילך.

היינו כי בגלות מצרים שהי' נמשך השפע לחיצוני' הי' ע"י קב כנ"ל בפי' הקטע יוצא בקב כו', אבל ביצ"מ ולידת ז"א נמשך השפע לקדושה ע"י בחי' רגל אמיתי, ולכן נק' ג' רגלי' וע"כ החגר ומי שא"י לעלות ברגליו פטור מראייה כו'. ומכ"ז יובן ענין התפלה קצרה בכל פרשת העבור כו' דהנה הגלות נק' עבור הז"א בבטן אי' ואז נמשך השפע לחיצונים ע"י בחי' קב הקטע כנ"ל שהוא הכלי שבו נמשך השפע, ושרש שפע זו ממקום גבוה שהוא בחי' חנם בלא מצות. אך שנמשך להיות השפעות גשמיות ואין זה רק ע"י קב כו' (ובקדושה הוא כענין סוס אשר רכב עליו המלך ורוכב על כרוב קל שלו כו' שהם השמות ס"ג ומ"ה השם עם המלוי והם המוליכי' השפע לנש"י ולחיצוני' נמשך רק ע"י המלוי הנק' קב כו' כנ"ל) והתפלה הוא שגם בעת זו מ"מ יהי' כל צרכיהם לפניך, וז"ש אף חובב עמים אפילו בשעה שאתה מחבב עמים אעפ"כ יהי' כל קדושיו הם נש"י בידך בידך דוקא כי קב הקטע אינו רק בבחי' רגל שהוא בחי' נה"י אשר שם יש להם יניקה בסוד הני ברכי דרבנן דשילהי וכו', משא"כ מבחי' חג"ת ע"כ אמר כל קדושיו יהיו בידך והם תוכו לרגליך פי' רגל האמיתי' שגם משם א"י לחיצוני' רק מבחי' הקב שאינו רגל אמיתי, ולכן היו"ט נק' שלש רגלים כנ"ל. והנה כתי' וסכסכתי מצרים במצרים, פי' כי בחי' הקב הנ"ל נק' ג"כ מצרים (י"ל משום שע"י עיבור בבטן אי' הנק' מצר מי זהו סיבה להמשכת הקב כו') ועל ידו תעבור השפע למצרים ויוכל להיות בחי' וסכסכתי כו' שהכה את מצרים ע"י קב הנ"ל שעמד עליו ודרסם וכתתם בו (י"ל לפמ"ש בע"ח שם שיש ב' קבין כו' א' דקדושה י"ל שבו סכסך כו') ומזה יובן יותר ענין התפלה הנ"ל שאפילו בעת פרשת העבור שנמשך השפע לחיצונים ע"י קב הנ"ל מ"מ יהי' צרכיהם לפניך שהרי אז ג"כ יוכל להיות אדרבה בחי' וסכסכתי מצרים במצרים כו' מכש"כ שיכול להיות עכ"פ כל צרכיהם לפניך (ולפניך היינו פנימית כי לחיצונים נמשך רק מבחי' קב שהוא בחי' אחוריים אבל צרכיהם יהי' לפניך מבחי' פנימית).

בשוה"ג באי' העמודים שלפני"ז רשום בגוכי"ק:

וזהו מצות ראי' ג' רגלים ובעלי קבין פטורים כי יצ"מ יהי' רגל ולא קב.

ע' גבי סוס אשר רכב יש אותיו' המוליכים מסכ"ע ס"ג וכרוב ממכ"ע ומזה יובן ענין הקב שלו וכו'.

כענין סוס אשר רכב עליו: **ראה תו"א צא, ד. אוה"ת מג"א ע' ב'שיג ואילך.**
הני בירכי דרבנן דשילהי: **ברכות ו, א.**

והנה בחי' לידה היא כשז"א יוצא מבטן אי' וע"ז נאמר לך הוי' הגדולה והגבורה, פי' לך הוי' שבטילי' אליו בתכלית הביטול אעפ"כ הם מהות מדות בפ"ע רק שבטילי' למקורם. משא"כ כשהן בבחי' עיבור. והנה כשנולד הוא עדיין בבחי' קטנות, ולכן צ"ל בחי' יניקה והיינו מחלב דאי' כמארז"ל שעשה לה דדים במקום בינה, ועי"ז נגדל מאד כנראה בחוש שהתינוק נגדל בכ"ד חדשי יניקה מה שלא יגדל כן לפי ערך זה בכמה שנים אח"כ והיינו שלפי שהוא חלב דאי' שהוא בחי' עליונה מאד כנ"ל ע"כ מגדילו שלא לפי ערך כו' (מזה יובן ג"כ פי' ושדי כמגדלות ל' גידול שהן מגדילי' הילד ביותר ובאד"ז דרצ"ו ע"א כמגדלות כאינון נהרין רברבין דנפקין מאימא עילאה). והנה התהוות חלב זה הוא ע"י דם נעכר ונעשה חלב ולכן בימי הריון לא הי' חלב רק אחר הלידה נעשה הבירור שהפסולת דמי' יוצאין בשעת לידה ואח"כ ממובחר הדם נהפך לחלב. וכך יובן בעבודת ה' הנה כתי' רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, כי הנה העלאת מ"ן של האדם הוא בחי' אהבה ברשפי אש אליו ית', ועי"ז נמשך מלמעלה ג"כ גלוי אהבה עליונה ובחי' אש שלמעלה ונק' שלהבת י"ה וכמ"ש אהבתי אתכם. והמ"ד מברר המ"ן והוא כמשל בשעת לידה נתברר מובחר הדם מהפסולת והדם הוא בחי' גבורות וה"ע רשפי אש שלהבת י"ה ואח"כ נעשה חלב שהגבו' עצמן מתמתקין ונהפכין לחסדי' עליוני' והוא הגדלת המדות בבחי' ביטול שלמעלה מבחי' רשפי אש כו'. והנה כתיב ויכוננו עיר מושב, פי' זהו עיר אלקינו בחי' מלכות ונק' עיר כמשל עיר גשמיות שמצירוף כמה בתים יחדיו נעשה עיר כך למעלה הבתים הן צירופי אותיות כמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שתי בתים כו' (וענין עיר מושב היינו כללות עולם הדיבור שהוא בחי' מל' והיא מקבלת מהז"א כי המלכות היא מקור לבי"ע והז"א מקבל מאי' עילאה דהיינו מא"ס ב"ה ומשפיע למל', ולכן ע"י יחוד זו"נ נמשך האור והשפע לבי"ע) וזהו ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת, פי' אשר לא מלאת היינו כשנמשך בהן שפע עונג עליון מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל, וזהו אשר לא מלאת ע"י אתעדל"ת שלך אלא שנמשך מעצמו. והיינו בזמן שז"א יוצא מעיבור בבטן אי' שאז נמשך החסד בש' אד' וכמ"ש לך אד' החסד וכו' ולא נמשך לחיצונים מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם מאחר שכל ההמשכו' והתנהגות העולמות אז הוא ע"י הז"א שהוא בחי' תורה רמ"ח פיקודין רמ"ח איברי' דמלכא ולכן אתה תשלם לאיש כמעשהו ולא יומשך לחיצונים. אבל הרי הז"א יונק ג"כ מחלב אי' אשר הוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת וא"כ גם אורות אלו הגבוהי' מאד שהן למעלה מאתדל"ת נמשכין ג"כ לז"א וממנו למל'. אך כיון שבז"א מצד עצמו הוא בחי' אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת לכן ישלם לאיש כמעשהו ולא יקבלו החיצוני', אבל לשומרי התורה יושפע ג"כ משם גם מבחי' האורות שלמעלה מאתעדל"ת. וזהו ענין שביקש משה ונפלינו אני וכו' וזהו ענין ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת

כמארז"ל שעשה לה דדים במקום בינה: שם י, ב.

שיומשך בעיר אלקינו שהיא המל' מילוי כל טוב ממקום שלמעלה מאתעדל"ת ממה שנמשך בז"א מחלב דעתיקא כו' כמ"ש רוחצות בחלב כו'.

ובזה יובן ענין אני חומה זו תורה עד"מ למעלה עיר גדולה המוקפת חומה, וע"פ רוב עושים החומה בעיר שיש שם אוצרות וגנזי המלך וסגולות מלכים ויראי' מפני השונאים שלא יגזלו או יגנבו מהן ע"כ עושים החומה לשמירה מכל זה שהחומה מונע שלא יוכל השונא לבוא בעיר לחטוף מאוצרות הנ"ל. וכך יובן למעלה דכיון שהבתים דעיר אלקינו יש בהן בחי' כל טוב אשר לא מלאת, דהיינו שנמשך לשם מבחי' אשר אין אתעדל"ת מגעת שם כלל אשר הוא שוה ומשוה קטן וגדול ולכן יש לחוש שגם הקליפות יוכלו לינק מבחי' כל טוב זה. ואף שמצד עצם בחי' זו דזו"נ כתי' כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, אכן הואיל ונמשך לשם מבחי' כל טוב שלמעלה מאתעדל"ת א"כ יש חשש שיוכלו לינק. ולכן צ"ל חומה ושמירה ע"ז להקיף הבתי' אלו שלא יתקרבו אליהם, וחומה זו הוא התורה דהיינו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שבתורה הם הם החומה אשר כל טוב הנ"ל הוא תוך בתי' שמוקפי' מחומה ולא יוכלו לקבל מכל טוב זה רק מקיימי התורה ולא עוזבי התורה, שלא יוכלו כלל ליקרב לכל טוב הנ"ל עם היותו מצד עצם למעלה מאתעדל"ת כיון שאינו נמשך רק תוך חומה זו אשר הן לא יוכלו ליכנס בתוכה (ועד"ז יובן ענין החותם ביוהכ"פ שאז נמשך מבחי' בינה בחי' ולתבונתו אין מספר לכפר על העוונות שנעשו ברבבות קדש, ולכך צ"ל חותם אותיות חומת בכדי שלא יקבלו זרים כו').

ושדי כמגדלות אלו ת"ח הנה המגדלות הם נעשים ע"ג החומה שהמגדלות בולטין מן החומה בגובה למעלה והיינו שעשויות בכדי לראות משם השונא מרחוק מאד מן העיר ולירות עליו בחיצים ובליסטראות כדי שלא יוכל ליקרב אל החומה כלל (וגם בכדי שלא יוכל גם הוא השונא להזיק בעיר מרחוק ע"י חיצים ובליסטראות והחומה אינה מגינה כ"כ מזה) כי החומה שומרת העיר מהשונא שנתקרב אל העיר לשלא יוכל הוא עצמו ליכנס לתוך העיר משא"כ כשהשונא הוא עדיין רחוק מהעיר לא יוכל החומה לעשות לו מאומה כ"א המגדלי' שעל החומה שהצופה בו רואה את השונא מרחוק ואז יורו בחיצי' עליו שלא יוכל ליקרב להעיר כלל. והענין דכתי' אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי שיש ב' מיני' בתכסיסי מלחמה הא' כמו החרב שהוא הורג השונא מקרוב, הב' הקשת שע"י החיצים יהרוג השונא גם מרחוק. וה"ע ק"ש ושמו"ע שנק' רומח וקשת. כי הנה זלע"ז עשה האלקים דהיינו כמו שיש היכלות דקדושה כך יש היכלות הטומאה. אך הנה בעולמות בי"ע הנה ההיכלות ומדורין דטומאה הם ממש באותו עולם של ההיכלות דקדושה ונמצא זהו כמשל השונא שעומד מקרוב שמכירים שונא זה מאחר שעומד מקרוב וסמוך ונראה ומלחמה זו להרוג אותו הוא ע"י חרב רמ"ח תיבין דק"ש הם בחי' רמח וכתי' רוממות אל בגרונם וחרב פפיות כו', שע"י רוממות אל בק"ש שהוא בעולם הבריאה נעשה

חרב פפיות ורמח לכלות הקליפות שבבי״ע שהן הרע המורגש בנפש ונודע וניכר כו׳. אך הנה קליפות דאצילות אין עומדין באצי׳ כי באצי׳ לא יגורך רע, כ״א מעמדן בבריאה ונמצא הם כמו השונא שעומד בריחוק מקום שהרי הן לעומת האצי׳ דקדושה ואינן עומדין שם כלל כ״א בבריאה, ובחי׳ זו בנפש הוא ענין דקות הרע, כמו יש ולגרמיה שאין נרגש כ״כ שהוא רע ואינו נק׳ רק קליפה דאצי׳ פי׳ שהוא לעומת קדושת האצי׳ שיש בכל נפש שהוא בחי׳ ניצוץ אלקי שלמעלה מהשכל שממנו נמשך הביטול אמיתי בהנשמה למעלה מאשר שכלו משיג. והקליפה שנגד בחי׳ זו הוא דקות הרע ואינו נרגש כלל לרע, והמלחמה להרוג בחי׳ זו הוא ע״י תיבות דשמו״ע שנק׳ קשת שהורג מרחוק, היינו ע״י השתחוואות דשמו״ע שהוא הביטול שלמעלה מהאהבה דק״ש, ועד״ז יובן פי׳ ושדי כמגדלות אלו ת״ח דהיינו פנימיות התורה הצפון וגנוז בלב ת״ח שזה נק׳ בחי׳ שדיים שכנוס בהן חלב אי׳ דהיינו פנימי׳ התורה הנמשל לחלב דעתיקא כמארז״ל דברים שכיסה עתיק יומין כו׳ והם כמגדלות להכיר ולראות בהן ועל ידן גם השונא הרחוק שהוא דקות הרע ויורו עליו בחיצים בבחי׳ ביטול וכענין מ״ש בר״מ פ׳ שופטי׳ ע״פ וסקלתם באבנים באבן דאיהו יוד כו׳ כי יוד הוא חכמה שהיא כללות ועיקר האצי׳ היינו הביטול האמיתי וה״ע השתחוואה דשמו״ע ועי״ז יתבטלו הקליפות דאצי׳ שהן בחי׳ היש ולגרמיה, וכ״ז נמשך מבחי׳ ושדי כמגדלות כו׳.

והנה ענין שהמגדלות בולטין למעלה מן החומה הוא כי הנה צ״ל ענין שיעקב לקח הבכורה מעשו ולמה הי׳ עשו בכור, אך כי ידוע ענין עולם התהו שלפני האצילות שהן נק׳ מלכין קדמאין דתהו שקדמו לע״ס דאצי׳ והוא כמו הבכור שיצא ראשון והם מקבלי׳ מבחי׳ עלמא דחירו אשר אין מגיע לשם מעשה התחתונים כלל שזהו למעלה מסדר ההשתלשלות והוא חלק הבכורה ונק׳ בנו הגדול שהגדול הוא בחי׳ א״ס וכמו את המאור הגדול כו׳, משא״כ יעקב כי קטן הוא שהוא ע״ס דז״א דאצי׳ שהאורות בכלים ושיהי׳ האתעדל״ת לפי ערך אתעדל״ת, והנה במיתת המלכים דתהו ונפלו הכלי׳ למטה ונעשו טו״ר עכ״ז מקבלי׳ יניקה וחיות משרשן הנ״ל והיינו ע״י בחי׳ הקיטע יוצא בקב שלו כמש״ל ולכן הי׳ עשו הבכור שמקבל יניקה וחיות מחלק בכורה הנ״ל בחי׳ בנו הגדול, ויעקב איש תם יושב אוהלים מחבר אוהלים דתיקון אשר ע״י אתעדל״ת דוקא ימשיך אתעדל״ע ואשר לקח הבכורה מעשו ונוטל פי שנים חלק עשו וחלקו, והיינו כמש״ל בפי׳ ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת דהיינו האור העליון שלמעלה מעלה מאתעדל״ת יומשך ג״כ לך וזהו ע״י שלקח הבכורה מעשו וזהו ענין המגדלי׳, שהחומה עצמה זו התורה והיא אתעדל״ע הנמשך ע״י אתעדל״ת, אך המגדלי׳ הבולטי׳ מן החומה הוא האור שלמעלה מאתעדל״ת שנמשך ג״כ בהתורה לכן הוא בולט על החומה פי׳ שבולטי׳ למעלה

כמארז״ל דברים שכיסה עתיק יומין: פסחים קיט, א.
בר״מ פ׳ שופטים: זח״ג עדר, ב.

מסדר ההשתלשלות כו׳ וה״ע ושדי כמגדלות ועי״ז יגרשו ג״כ השונא מרחוק (כי מיני׳ ובי׳ לישדי בי׳ נרגא מחלק הבכורה שלקח ממנו כשיומשך בתורה יהי׳ ממנו עיקר המפלה להשונא כו׳. ועוד יובן ענין בליטה זו ע״ד שנת׳ ע״פ שימני כחותם מענין חותם בולט כו׳ ע״ש ועמ״ש ע״פ תורה ציוה לנו משה מענין ב׳ בחי׳ שיש בתורה אירוסין ונישואין ומזה יובן ענין חומה זו תורה שזהו בחי׳ אירוסין דתשבע״פ עם תשב״כ שנעשי׳ חומה לתשב״כ בסוד נקבה תסובב גבר, אך בחי׳ נישואין ויחוד זהו ושדי כמגדלות כידוע ענין חותם בולט שע״י היחוד בחותם שוקע ועל״ק בענין מגדלים ומגדלות כו׳ והכל עולה לכוונה א׳ כי יחוד זה ה״ע פנימי׳ התורה). וזהו פי׳ הפסוקי׳ ויכוננו עיר מושב ויזרעו שדות ויטעו כרמים כו׳ וענין העיר מושב כבר נת׳ וע״י המגדלות שבעיר זו שבהן ועל ידן לא יוכלו החיצונים להתקרב כלל לעיר זו הנה עי״ז יוכלו לזרוע השדות הסמוכות לעיר אלקינו (שהוא ענין אלפים אמה הסמוכות לעיר אלף אמה מגרש ואלף אמה שדות וכרמים) אף מה שחוץ לחומה ולעשות פרי תבואה ולא יראו מהחיצונים שלא ינקו מהם אף שהם חוץ לחומה מפני שהמגדלות יגרשום משם בריחוק מקום שלא יוכלו להגיע ג״כ לשדות וכרמים הנ״ל (עיין מ״ש ע״פ ויצא יצחק לשוח בשדה דהמשנה נק׳ עיר והברייתא נק׳ שדה כי ברייתא ל׳ חוץ דהיינו חוץ לעיר וכרם י״ל שנק׳ תלמוד וענין שלא יוכלו החיצונים לקרב להן היינו שלא יתערב בזה פני׳ ושלא לשמה וכ״ז ע״י המגדלות הנ״ל שהן פנימי׳ התורה). והנה כתי׳ איה סופר את המגדלים פי׳ וענין החילוק בין שדי כמגדלות למגדלים, היינו כי מגדלים הוא ל׳ זכר דהיינו כנודע שהמל׳ נק׳ עלמא דנוק׳ וז״א הוא בחי׳ דכורא ושדי כמגדלות היינו בנוקבא, ומגדלים היינו בדכורא כי עד רום המעלות ימצא בחי׳ חומה ומגדלים ואף למעלה מהאצי׳ ומגדלים האלו הן ג״כ לירות מהם על השונאי׳ וכמ״ש בע״ח דבשעת היחוד דזו״נ הופכים פניהם מיראת יניקת החיצונים ולזה הוא המעקה המבדלת ביניהם שלא ינקו והיינו החומה ונמצא שם ג״כ מגדלים ומגדלות להרחיקם שלא יגיעו לקרוב להחומה כלל. והנה איתא בזהר ספרא דצניעותא שקלי במתקלא כו׳ ועד לא הוו שקיל במתקלא לא הוו משגיחין אנפין באנפין דהיינו מיראת יניקת החיצונים מן האחוריים ולזה הן המגדלי׳ בכדי להרחיקם שיוכל להיות היחוד פב״פ וזהו פי׳ איה סופר את המגדלים כי איה הוא בחי׳ איה מקום כבודו בחי׳ סכ״ע מה שאינו מושג והוא הממשיך ומחבר

ע״פ שימני כחותם: לקו״ת שה״ש מה, א. סידור טו, א.

ע״פ תורה ציוה: לקו״ת ברכה צו, ג.

אלפים אמה הסמוכות לעיר אלף . . ואלף: סוטה כז, ב. ועי׳ רמב״ם הל׳ שמיטה ויובל פי״ג ה״ב. ונו״כ שם.

ע״פ ויצא יצחק: תו״א יז, א.

בע״ח דבשעת היחוד דזו״נ הופכים פניהם: ראה ע״ח שער דרושי נקודות פ״ו. ועוד.

בזהר ספרא דצניעותא: זח״ב קעו, ב.

בחי׳ סופר (כי יש סופר וספר כו׳ וסופר למעלה מבחי׳ ספר) עם המגדלים, וגם נמשך מזה בחי׳ שדי כמגדלות שנמשך מבחי׳ דם נעכר ונעשה חלב והדם ה״ע שלהבת י״ה כנ״ל וזהו י״ה דאי״ה ואלף הוא בחכמה אתברירו שיהי׳ נעכר ונעשה חלב כו׳, נמצא עי״ז נעשה היחוד פב״פ, והנה קודם לפסוק ויכוננו עיר מושב כו׳ כתי׳ ויתעם בתהו לא דרך ישם נהרות למדבר ומוצאי מים לצמאון דהיינו בחי׳ עולם התהו שלפני התיקון ואח״כ כתיב ויזרעו שדות ויטעו כרמי׳ כו׳ דהיינו בעולם התיקון. ע״כ דברי הרב רבינו ז״ל.

והנה מזה אפשר להבין ענין המעשה דדור הפלגה במ״ש נבנה לנו עיר ומגדל כו׳ וכתי׳ וירד ה׳ לראות את העיר ואת המגדל כו׳. דהנה מובן מדרוש הנ״ל בענין ויכוננו עיר מושב שהוא בחי׳ עיר אלקינו אשר לשם סוף כל ההשפעות מלמעלה מא״ס ב״ה ומשם נמשך למטה לנשמו׳ ויש בעיר הנ״ל בחי׳ מגדלות והוא ההמשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלות ולכן הן בולטים כו׳ אך כ״ז נמשך לקדושה ע״י תומ״צ כנ״ל וגם הבחי׳ שלמעלה מאתעדל״ת נמשך ג״כ רק לשם ושלא ינקו החיצונים כמש״ל באריכות כי ע״ז נאמר אני חומה זו תורה כו׳.

והנה חטא דור הפלגה פי׳ הרח״ו ז״ל בלק״ת שכוונתן היה שישפיע השי״ת אליהם טובה בהכרח בכח שמוש שמותיו אף אם לא היו טובים כי היו רוצים ללכת בשרירות לבם הרע ולא היו רוצים להשתעבד תחת הקדושה כי צריך טורח גדול לסגף עצמן מתאוות החומר והם היו רוצים להתעדן בתאוות עה״ז עכ״ד יעו״ש. ולכן נתחכמו לבנות עיר ומגדל דוקא להיות נמשך להם עי״ז השפעת כל טובות עוה״ז ולא יצטרכו להשתעבד תחת הקדושה בטורח העבודה, כי הנה כבר נת׳ שבחי׳ עיר הם מצירוף כמה בתים שהם צירופי אותיות שבהן נשפע כל שפע וטוב הנמשך מלמעלה ומהן נמשך למטה וזהו בחי׳ עיר אלקינו ולכן בנו העיר כי בלעדה א״א להיות ההמשכה למטה וכבר ראו דור המבול שפגמו בה במ״ש כי השחית כל בשר כו׳ מה עלתה להם הנפילים אשר היו כו׳ כמו הנפל אין לו חיות כ״א כשנקלט השפע במל׳ כנודע מענין שמע״צ ולכן אח״כ נצטוה נח לעשות תיבה כו׳ לכן בנו בהכרח מקום לבחי׳ זו וזהו ענין העיר אך נתחכמו שלא להמשיך בעיר מושב זו ההשפעה ע״י ז״א דהנה כשההשפעה נמשך בעיר מושב זו ע״י הז״א דאצי׳ שהוא בחי׳ תורה ע״ז נאמר לך אד׳ החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו וא״כ כשילכו בשרירות לבם לא יוכלו לקבל, אכן כשנמשך לשם מבחי׳ אימא עילאה שלא ע״י ז״א דהיינו כשז״א בבחי׳ עיבור שלשם אין מגיע העלאת מ״ן ע״כ יוכלו

ע״כ דברי הרב רבינו ז״ל: ד״ה אני חומה תקס״ה — בתוס׳ הגהות.

והנה חטא דור הפלגה: ראה גם אוה״ת נח כרך ג׳ תרנד, א ואילך. וארא כרך ז׳ ע׳ ב׳תקסז ואילך. וראה תו״א י, סע״ב ואילך. ועוד.

כנודע מענין שמע״צ: ראה לקו״ת צו טז, ג. ובהביאורים לשם (נסמן ברשימת הכת״י בסוף לקו״ת שם). ס׳ מאמרי אדהאמ״צ על ויקרא ח״א ע׳ שצב. ועוד.

גם הם לקבל וכמאמר חנם בלא מצות, ולכן עשו עיר ומגדל שהמגדל הוא מורה על בחי׳ ההמשכה מאי׳ עילאה וכמ״ש באדר״ז דרצ״ו בפי׳ כמגדלות כאינון נהרין רברבין דנפקין מאימא עילאה, אך כאשר יש בחי׳ אני חומה זו תורה המונע את החיצוני׳ מלינק משפע זו דאי׳ עילאה והמגדלות הם ג״כ בחומה זו דהיינו שהאור והשפע מאי׳ עילאה נמשך ג״כ בחומת התורה דוקא א״כ אז אדרבה ע״י מגדלות אלו מורים בחיצי׳ על החיצוני׳ כי אז מגדלות אלו הן שפע פנימית התורה, אבל הם נתחכמו שלא לעשות חומה כלל שהיא התורה רק עיר ומגדל לבד והרי המגדל מצד עצמו כשאינו בחומת התורה הוא בחי׳ שלמעלה מאתעדל״ת שמבחי׳ זו הי׳ נמשך הבכורה לעשו כו׳ ולכן גם הם יוכלו לקבל מזה אך מגדל זה עשוהו בהעיר הידוע שממנה נמשך למטה לבי״ע כנ״ל ורצו לפרוץ גדר חומת התורה, וכמ״ש הרח״ו ז״ל ולא היו רוצים להשתעבד כו׳ וממילא מבחי׳ המגדל יהי׳ השפעת כל טובות גשמיות ולא עסק פנימי׳ התורה כלל, וכן מבואר בהרמב״ן בחומש וביארו ג״כ רבינו בחיי והציוני שחטא דור הפלגה שרצו לימשך השפע מהמלכות הנק׳ שם וזהו ונעשה לנו שם אבל לא משׁ׳ הוי׳ שהוא ז״א וזהו ההפלגה שרצו להפריד אלוף והוא מטעם הנ״ל שנתבאר. וכעין זה הי׳ כוונת פרעה במ״ש כל הבן הילוד כו׳ וכל הבת תחיון כו׳ והנה דור ההוא של ישראל שבמצרים הי׳ גלגול של אנשי דור הפלגה ולכן עשו בחומר ולבני׳ מכ״מ שאמרו נלבנה לבנים כו׳ וממילא מובן שגם מה שנענשו להיות כל הבן הילוד היאורה כו׳ הוא ג״כ מכ״מ לפי שדור הפלגה כל מעשיהם הי׳ ג״כ להיות הבן הנ״ל בבחי׳ עיבור ולא יצא לאור בבחי׳ לידה כלל כי הוא בחי׳ תורה שהיא בחי׳ ז״א כנ״ל אשר רצו לפרוץ בחי׳ זו לגמרי.

והנה עפ״ז יבואר הרבה קושיות שהקשו בפרשה זו, וכמו שמבוארי׳ באלשיך וז״ל מה ענין עיר ומגדל זה והלא לא יתכן היות כל הארץ דרים בעיר ומגדל א׳. ועוד מה ענין וראשו בשמים שהוא דבר בלתי אפשר. ועוד אומרו ונעשה לנו שם פן נפוץ, כי מה ענין השם אצל העדר הניפוץ ועוד מה להם אם יפוצו ע״פ כל הארץ. ועוד א׳ וירד ה׳ לראות כו׳ האם כל רעתם לא הי׳ רק ענין בנין העיר ומגדל מה איכפת לו ית׳ כו׳ עוד הקשה ע״ש.

ויש להקדים מ״ש אצלנו במ״א ע״פ כי תצא, פי׳ מ״ש כוכבים וכל צבא השמים כו׳ אשר חלק כו׳ כוכבים הם המזלות שמקבלים מע׳ שרים יצב גבולות עמים כו׳ והם מקבלים חיות משמרי האופנים וגבוה מעל גבוה עד שמקבלים מרוח פיו ית׳ שהוא בחי׳ ממכ״ע והיינו חיות מאור א״ס ב״ה שיורד ומשתלשל כדרך וסדר ההשתלשלות מעלה לעלה וממדרגה למדרגה הארה והארה דהארה עד שנמשך לע׳ שרים ולמזלות כו׳ ומקור וראשית אור וחיות זה הנמשך בסדר ההשתלשלות

דור . . שבמצרים הי׳ גלגול . . הפלגה: פע״ח שער חגהמ״צ פ״א.
מכ״מ: = מדה כנגד מדה.
במ״א ע״פ כי תצא: לקו״ת תצא לה, ד.

הוא מרוח פיו ית׳ וברוח פיו כל צבאם, אבל על ישראל ארז״ל אין מזל לישראל וכדכתי׳ כי חלק ה׳ עמו ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש כו׳ שהם מקבלים מבחי׳ קדוש ומובדל שהוא בחי׳ סוכ״ע שאינו בגדר ההשתלשלות שהוא לבדו ית׳ כמו קודם שנברא העולם שאינו בגדר עלמין כלל כו׳ עכ״ד המבוארים שם, דלכאורה צ״ל דהא נש״י מקבלים ג״כ מבחי׳ מל׳ שהיא הנק׳ עיר אלקינו והרי רוח פיו ית׳ הוא ג״כ בחי׳ מל׳ וא״כ מה בין זה לזה, אך הענין כמ״ש באגה״ת פ״ד וז״ל יש הפרש עצום מאד למעלה בין כל צבא השמים ואפילו המלאכים שנבראו מאין ליש וחיים וקיימים מבחי׳ חיצוניות החיות והשפע שמשפיע א״ס ב״ה להחיות העולמות ובחי׳ זו נקראת בשם רוח פיו עד״מ כו׳ ובין נשמת האדם שנמשכה תחלה מבחי׳ פנימיות החיות והשפע שמשפיע א״ס ב״ה כמ״ש ויפח כו׳, ע״ש דהפנימי׳ הוא בחי׳ ש׳ הוי׳ והחיצוניות הוא מבחי׳ ש׳ אלקים, והנה זהו אפילו מצד עצם הנשמה והרי ירידתה בגוף היא צורך עלייה והיינו שע״י תומ״צ נמשך מבחי׳ פנימי׳ עליונה יותר גם משרש הנשמה כי יש כמה בחי׳ פנים לפנים, והמשכות אלו נמשכו ג״כ בבחי׳ מל׳ עיר אלקינו ומזה מקבלי׳ נש״י ולכן נק׳ גוי קדוש שמקבלי׳ מבחי׳ אור הפנימי׳ שהוא מבחי׳ סוכ״ע שנמשך בבחי׳ מל׳ משא״כ כוכבים וכל צבא השמים מקבלי׳ מרוח פיו שהוא חיצוניות החיות כו׳. והנה המשכה פנימי׳ זו שנמשך בעיר אלקינו הוא הנק׳ בשם ציון כי ירושלים וציון היינו חיצוניות ופנימיות וכמ״ש באדר״ז דרצ״ו ע״ב ומתברכא האי קה״ק בגו לגו אתר דאקרי ציון, ציון וירושלים תרין דרגין אינון כו׳ האי אתר אקרי קדש (ר״ל ציון) וכל קדשי׳ דדכורא עיילין תמן כו׳ וכולהו אתיין מרישא עילאה דגלגלתא כו׳ עכ״ל לעניננו, ומבואר למעלה כי קדש הוא בחי׳ סוכ״ע והוא הנמשך ומתגלה בבחי׳ ציון, וירושלי׳ הוא חיצוניות המל׳. ויובן זה ממ״ש במ״א ע״פ רני ושמחי בת ציון כי ל׳ ציון הוא ציון וסימן לאור א״ס ב״ה הרוחני הנמשך בה וציון וסימן זה הוא ע״י התומ״צ שהן בחי׳ נעשה אדם בצלמנו כדמותינו והיינו שאז עי״ז היא מקבלת כל האורות שלמעלה ממש הנמשכים בז״א בבחי׳ יסוד דילה נקודת ציון כו׳ ולכן היא בחי׳ ציון שנחקקים בה כל האורות עליוני׳ כו׳ ע״ש וע׳ בזהר ח״ג ד״ט ע״ב ודל״ה ע״ב. והנה ירושלים וציון הן בחי׳ עיר ומגדל כי מגדל דוד היא ציון והיינו כמש״ל שהמגדל הוא מה שנמשך ממקום עליון מאד וזהו בחי׳ ציון ולכן נק׳ ציון לפעמי׳ בלשון זכר ובלשון נקבה כי הוא יסוד דנוק׳ ונק׳ מגדלות אך מגדלים היינו יסוד ז״א שנמשך לשם. והנה זהו שער השמים שנמשך לשם מבחי׳ סוכ״ע כי שמים בחי׳ מקיפי׳ שהוא בחי׳ סכ״ע ובבחי׳ ציון נמשך בחי׳ זו בגילוי ונק׳ יחוד קבה״ו ומשם מקבלי׳ נש״י ולכן נק׳ גוי קדוש כנ״ל משא״כ כוכבי׳ וכל אשר * צבא השמים מקבלי׳ מבחי׳ חיצוניות החיות כו׳, וע״ז נאמר אשר חלק כו׳ שיש ע׳ שרים

אין מזל לישראל: שבת קנו, א. ועוד.
במ״א ע״פ רני ושמחי: תו״א לז, סע״ב. לח, א.
וכל אשר צבא: כ״ה בגוכי״ק.

וכל עם ומדינה מקבל משר שלו כו'. והנה דור הפלגה ידעו מזה שבנשמות האדם שנבראו יהי' לב וקליפה דהיינו אברהם שהי' עומד לקבל ולהיות בחי' גוי קדוש שיקבל פנימי' החיות מא"ס ב"ה הסכ"ע ושההמון זולתו ידחו לקבל מע' שרים אשר מקור ושרש קבלתם הוא מחיצוניות החיות כו' והיינו מפני שאברהם מסר נפשו על עבודת ה' משא"כ הם רצו לילך בשרירות לבם ועכ"ז חשבו מחשבות לבלתי יהי' נדחו לקבל מע"ש כ"א שיקבלו מפנימי' החיות הנמשך מא"ס ב"ה אך שהשפעה זו יהי' לטובת עה"ז כי אין ערוך כלל אפילו בהשפעות עוה"ז בין אם ההשפעה נמשכה מחיצוניות החיות ובין אם נמשכה מפנימי' שאז נמשכת בעילוי עצום ומופלא וכמ"ש בזהר פ' שלח ע"פ היש בה עץ אם אין, ולזה נתחכמו לבנות עיר ומגדל כנגד בחי' ירושלים וציון, וזהו נבקיע הרקיע שיומשך לשם כמו שנמשך בציון שהוא שער השמים שנמשך לשם מבחי' סכ"ע ושימשיכו זה בלתי שום טורח התומ"צ כי אדרבה ימשיכו ממקום גבוה שאין אתדעל"ת מגעת שם כלל כמש"ל. אך הנה מ"מ איך יומשך להם הפנימית דאע"פ שיש מקום שאין אתעדל"ת מגעת שם כנ"ל אמנם מ"מ לחיצוני' נמשך משם רק מבחי' אחוריים ע"ד שממית בידים תתפש כו' כי מה הנאה ותענוג יהי' לו ית' מהם עד שיאר פניו עליהם ודי שאין מונע חיצוניו' השפע להם כו' וכמש"ל שזהו ענין הקטע יוצא בקב שלו שהוא בחי' מלוי דאחוריים, אבל הם רצו לבנות עיר ומגדל שזהו המשכה הפנימי' ואיך יהי' זה, אך לזה נתחכמו להמשיך זה ע"י האחדות שהי' ביניהם. כי מודעת זאת אשר כל מה שלמעלה יותר הוא אחדות יותר כמ"ש ונהר יוצא מעדן כו' ומשם יפרד כו' אבל למעלה מזה הוא תכלי' האחדות, וזהו שאנו אומרי' ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך כולנו כאחד דוקא, ולכן חשבו שעי"ז האחדות שביניהם יוכלו להמשיך בלא טורח תומ"צ מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם אפילו מבחי' פנימי' האור והחיות, דכיון שאין אתעדל"ת מגעת שם א"כ א"צ לתומ"צ ואעפ"כ יומשך להם בבחי' פנימית מצד מעלת האחדות שביניהם שזה מורה למקום גבוה מאד נעלה כו', ובאמת א"א להיות אחדות אמיתי כ"א ע"י הביטול תאוות חומר הגופני ושתהי' הנפש עיקר כמ"ש בתניא. וזהו ויהי בנסעם מקדם מקדמונו של עולם וכמ"ש הרח"ו ז"ל, וימצאו בקעה כי בחי' דכורא נק' הר ובחי' נוק' נק' בקעה חותם שוקע והיא נוק' דקליפה ולשם רצו לבנות העיר ומגדל להמשיך לשם מבחי' מל' דקדושה שתהי' משפעת בהכרח למל' דקליפה לפ"ז ענין מציאה זו הוא כמ"ש ואם בשדה מצאה כו' (ואפשר ארץ שנער היא הנוק' דסט"א והבקעה היא מל' דקדושה שהי' שם בגלות וזהו ממש ואם בשדה מצאה כו') וענין ותהי להם הלבנה לאבן מבואר במ"א כי אבן הוא בריאה בידי שמים והוא אותיות דעיר אלקינו אבל לבינה היא עשוי' בידי אדם והוא שימשיכו הן האותיות עליוני' שלא במקומם בבחי'

בזוהר פ' שלח: קנח, ב.
כמ"ש בתניא: פרק לב.
מבואר במ"א כי אבן . . בידי שמים: תו"א עז, ג ואילך.

בקעה הנ"ל וה"ז בידי אדם כו', נבנה לנו עיר ומגדל כמש"ל והיינו שיבנו העיר בבקעה ההיא דוקא בכדי שיהי' ושפחה כי תירש גבירתה ת"ו, וראשו בשמים והוא מ"ש ואם בשדה מצאה כו' כן ימשיכו במקום מגדלים דקדושה המתחבר במגדל ישועות מלכו בציון עיר דוד, תמורת זה יתליפו להמשיך שם כח דדכורא דסט"א ובזה תהי' ח"ו המל' בגולה בין ראש הנ"ל והבקעה, וירד הוי' לראות כו' כי הנה ש' זה רצו שלא יתגלה כלל כי הוא חומת התורה כמ"ש תורת הוי' תמימה ורצו שיהי' בבחי' העלם ועיבור לעילא לעילא, וע"כ הי' דוקא נגד זה וירד הוי' כו' הפך מבחי' סליק לעילא לעילא, בני האדם כי כן הי' ענין חטא עה"ד, הן עם אחד כו' ע"ד שא' באדה"ר הן האדם כו' כי אחר שנפל בחטא עה"ד א"כ אם ימשיך גם מעה"ח שלמעלה מהשתלשלות אזי וחי לעולם עם היותו בעה"ד טו"ר ויתתקפו הקליפות, כמ"כ כאן הן עם א' כו' ועי"ז ימשיכו ממקום שלמעלה מההשתלשלות אשר אם צדקת כו' (מבחי' עקודים בכלי אחד) והמשכה זו תהי' ח"ו בבקעה הנ"ל כאשר יזמו לעשות וההתחלה הי' בנין העיר גם ל' חילול השם להמשיכו בבקעה זו, וזה הפך הכוונה שיהי' דירה בתחתוני' לקבה"ו ולהיות ואת רוח הטומאה אעביר כו', על כן הפיצם כדתנן פ"ח דסנהדרין פיזור כו' הנאה להם כו' כנוס רע להם כו' והוא מ"ש אשר חלק כו' כמש"ל שא"א להיות אחדות כ"א ע"י הביטול אליו ית', וזהו מגדול ישועות מלכו כו'.

בקע' * נוק' עומק רע זהו שם * ורצו להמשיך השם * לשם אבל משם הפיצם ואח"כ אלה תולדות שם.

ח, יג

היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני, ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים על הרי בשמים. והנה לעיל מיני' סי' ב' כתי'

בקע': פיסקא זו רשומה בגוכי"ק בשוה"ג (באותיות קטנות).

שם: בגוכי"ק שי"ן קמוצה.

השם לשם: בגוכי"ק שי"ן הא' צרוי' והב' קמוצה.

היושבת בגנים: נדפס מכת"י 61 צו, א. נוסחאות נוספות מהמאמר נד' באוה"ת שה"ש כרך ב' ע' תשע וע' תשפד, ושם ע' תשעט וע' תשצד תוס' הגהות מגוכי"ק אדהצ"צ. והנוסחא כאן היא בשינויים.

וראה עוד ד"ה זה: סה"מ תק"ע ע' נד. סה"מ תרל"ו ח"ב ע' תעב. סה"מ תרס"ה ע' רלב. סה"מ באתי לגני ע' ט. רמז. רג. פלח הרמון שה"ש קכב, א.

עד שיפוח היום ונסו הצללים סוב דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים על הרי בתר. יש להבין למה בתחלה אמר סוב דודי כו' על הרי בתר ולבסוף אמר ברח דודי כו' על הרי בשמים. והענין כי הפסוק שבסי' ב' קאי על הזמן דעכשיו בעוה"ז שהשפעת החיות בעוה"ז הוא ע"י ריבוי השתלשלות ירידת המדרגות עד שמתלבש בק"נ שנק' הרי בתר טורי דפרודא ל' ויבתר אותם כו'. והפסוק שבסוף שה"ש קאי על זמן תחה"מ שיומשך גילוי אלקות לנש"י. לכן כתי' ברח דודי כו' על הרי בשמים, שהגילוי שיהי' לעתיד הוא בחי' הרי בשמים כו'. ובין ב' מדרגות אלו הוא בחי' היושבת בגנים כו'. ופי' הזהר ב' גנים געה"ע וגעה"ת. שעכשיו בצאת הנשמה מהגוף מקבלת שכר דהיינו גילוי אלקות בג"ע דוקא, משא"כ לעתיד יהי' הגילוי למטה בגוף דוקא כו'. וענין הב' גנים, געה"ת בעשי', והראי' מאדה"ר שהי' המדור שלו בגעה"ת, כי געה"ת הוא תחלת העשי', דהיינו הממוצע בין עשי' גשמיות לעולם שלמעלה מעשי'. ולכן אומרים בר"ה זה היום תחלת מעשיך, שבר"ה מתחדש החיות בעשי', והיינו געה"ת שהוא תחלת העשי' הממוצע היותר אחרון שבכל סדר השתלשלות העולמות, ולכן הוא רק זכרון בעלמא ליום ראשון, יום ראשון הוא הממוצע הראשון שבין א"ס ב"ה לראשית השתלשלות (והיינו כמ"ש במ"א שיש ב' פעמים מאין ליש, הא' ראשית התהוות העולמות הנבראים מא"ס, והב' מאין ליש גשמי, שכדי שיתהווה מעולם העשי' עוה"ז הגשמי הוא ג"כ יש מאין, משא"כ מבריאה ליצי' הוא סדר השתלשלות ולא יש מאין. ולכן געה"ת שהוא הממוצע היותר אחרון שיתהווה מרוחניות גשמיות שהוא מאין ליש הוא דוקא זכרון ליום ראשון כו'). וגעה"ע הוא בבריאה ששם מאיר בינה להיות הבנה והשגת המהות באלקות ית'. והנה כדי שתוכל הנשמה לקבל הגילוי שיהי' לעתיד בזמן התחיי' צ"ל תחלה יושבת בגנים. והיינו כי ג"ע שהוא השגת אלקות שרש גילוי זה הוא מבחי' חכ' דאצי' ממכ"ע, והגילוי דלעתיד הוא מבחי' סוכ"ע. וע"כ צ"ל כסדר המדרגות שמתחלה צריכה הנשמה לקבל הגילוי דממכ"ע שזהו ענין היושבת בגנים, ואח"כ תוכל לקבל הגילוי דבחי' סוכ"ע לעתיד, שהו"ע ברח דודי כו' על הרי בשמים.

ולהבין זה צלה"ק מ"ש בפסוק שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, למה כתי' ש' הוי' הב', והיינו כמ"ש לפני יגמה"ר ב' שמות הוי' ופסיק טעמא ביניהו, כמו"כ כאן השם אלקי' שמפסיק בין ב' שמות ההוי' הוא כמו הפסיק טעמא, אעפ"י דכתי' אלקינו שהוא שלנו מ"מ הוא בחי' פסיק והפסק כו'. וכדי להבין ב' שמות

ופי' הזהר ב' גנים: ת"ז תג"ה (פח, א). מק"מ לזח"ב מו, א ולזח"ג יג, א.

געה"ת בעשי': ולפעמים איתא געה"ת ביצירה — ראה בב"ז: אוה"ת שם ע' תשעט (וש"נ ללקו"ת שמע"צ פד, סע"ד — בענין זה היום תחילת מעשיך). שם ס"ע תשסה ואילך. תשע. תשפד. סה"מ תקס"ב ח"ב ע' שמ. אמ"ב לד, א. אוה"ת שה"ש ע' תקעב. ובארוכה פלח הרמון שה"ש קכב, ב.

כמ"ש במ"א שיש ב"פ מאין ליש: ראה בארוכה דרמ"צ — שרש מצות התפילה פכ"ה ואילך. ובכ"מ.

הוי׳ אלו צ״ל מ״ש אני מלא דמשמע עצמותו, וכתי׳ מלכה״כ רק זיו יקרי׳ כו׳. הנה ארז״ל עד שלא נבה״ע הי׳ הוא ושמו בלבד. ומה שבפדר״א ובפסוק נק׳ שמו זהו עצמו הבחי׳ שנק׳ בספרי קבלה אור א״ס ב״ה, כי אור הוא בחי׳ שאין נוגע להעצמיות כלל, כמו אור השמש שאינו פועל שינוי כלל בהשמש בין כשנמשך מהשמש אין שום גרעון בהשמש, וכשאינו נמשך אין שום תוס׳ בשמש. כמו״כ השם של האדם ג״כ אינו נוגע לעצמיות האדם כלל, ומ״מ יש לו שייכות אל העצם כמ״ש וכל אשר יקרא לו האדם הוא שמו (שאמר לזה נאה לקרות ארי כו׳. ואיתא ברבות שאמר הקב״ה למלאכי השרת חכמתו גדולה כו׳) והיינו כמו האור שהוא ג״כ מעין המאור שהאור של השמש הוא אור היום, והאור של הלבנה הוא אור הלילה כו׳. אבל מ״מ הוא רק הארה בעלמא שאינו פועל שינוי כלל בהשמש, כמו״כ השם הוא התפשטות החיות מהנפש, אבל רק הארה שאינו נוגע לעצמיות הנפש כלל. וזהו הוא ושמו בלבד, שמו היינו האור * אוא״ס וקודם שנבה״ע הי׳ האור כלול בעצמותו.

ועתה צ״ל כיון שבחי׳ שמו שהוא אוא״ס הוא פשוט בתכלית כו׳ איך נתהווה ממנו רבוי התחלקות המדרגות, כמו למטה דצח״מ ויש ריבוי מיני התחלקות בדומם וצומח כו׳, ולמעלה ההתחלקות יותר, הלא כתי׳ אני הוי׳ לא שניתי, ובפרד״ס תי׳ ע״ד אור השמש שזורח ע״י זכוכית אדומה נראה האור אדום, וע״י זכוכית ירוקה נראה האור ירוק, ובאמת אור השמש בעצם אינו משתנה כלל ע״י הזכוכית ורק שלנו נדמה ונראה כך מצד שינוי גווני הכלים. כמו״כ עד״ז למעלה, דהנה אנת הוא דאפיקת כו׳ וקרינן להון ע״ס לאנהגא בהון עלמין כו׳ ולאו מכל אלין מדות איהו כלל, כי המדות הם בחי׳ גוונים, חסד נק׳ גוון לבן, גבורה גוון אדום ות״ת ממוצע בין ב׳ גוונים אלו כו׳. אבל אוא״ס הוא פשוט כו׳. אך כשנמשך האור להאיר ע״י המדות שהם בחי׳ גוונים מתראה האור ג״כ בבחי׳ התחלקות גוונים, ומתהווה עי״ז ריבוי התחלקות המדרגות, וזהו רק לאחזאה, אבל האור בעצם אעפ״י שמלובש בהמדות אינו משתנה כלל, ולכן אני הוי׳ לא שניתי. אבל תירוצו אין מספיק מפני שני קושיות, הא׳ כי אין המשל דומה לנמשל שבמשל הרי הכלי זכוכית הם דבר בפ״ע זולת השמש, אבל למעלה הרי כי ממך הכל כתי׳, וא״כ קשה איך נתהוו הכלים דהיינו המדות שהם בחי׳ גוונים מאוא״ס הפשוט כו׳. והב׳ הלא איהו וגרמוהי חד בהון כו׳. ופי׳ בתניא דכמו מ״ש הרמב״ם הוא היודע והוא המדע כו׳ כן הוא בכל מדותיו הקדושות שהוא ית׳ ומדת חסדו וגבורתו ורחמנותו הכל חד ממש בתכלית היחוד. והרי המדות גורמי׳ השינוי, כי מדת חסד הוא

ארז״ל עד שלא נבה״ע: **ראה פדר״א פ״ג (והגהות רד״ל שם). זח״א כט, א. ת״ז ת״ה (כ, ב), ז״ח ב, ד. של״ה בהקדמה (ג, ב).**

ואיתא ברבות . . חכמתו גדולה: **ב״ר פי״ז, ד.**

האור אוא״ס: **כ״ה בהכת״י.**

ובפרד״ס תי׳: **שער עצו״ב פ״ד.**

ופי׳ בתניא . . הרמב״ם הוא היודע: **שעהיחוה״א פ״ח. רמב״ם יסוה״ת פ״ב ה״י.**

היפך מדת הגבו', ואע"פ שהמדות שלמעלה אינן בערך המדות שלמטה כלל. אבל מ"מ כיון שנק' מדות והוא חד עמהם וא"כ איך לא שניתי. והענין כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקים, הוי' הוא גילוי אוא"ס ב"ה ושם אלקי' הוא בחי' הצמצום שנז' בקבלה דהיינו בחי' הפסק האור להיות חלל ומק"פ. וע"י הצמצום שנסתלק האור ונשאר רק רשימו כו' נתהוו הכלים כו'.

וביאור הענין כי אואסב"ה הוא כל יכול, וא"כ כמו שמאיר בבחי' א"ס, כמו"כ יכול להיות מאיר בבחי' גבול ג"כ. וזהו ענין הצמצום שנסתלק האור שמאיר בבחי' א"ס ונתגלה הכח שיכול להיות מאיר בבחי' גבול ג"כ, ומזה נתהוו הכלים של הע"ס דהיינו המדות שהם בחי' גוונים כנ"ל. אך התגלות כח זה הוא ג"כ רק ע"ד הארה לבד שאינו פועל שינוי כלל, כמו התגלות ההארה שמאיר בבחי' א"ס שנק' אא"ס שהתגלות זו מעצמותו הוא רק ע"ד הארה שאין פועל שינוי בהעצמיות כלל, כמו"כ גם הכח שמאיר בבחי' גבול ג"כ רק ע"ד הארה לבד, ונק' הארה דהארה, (כי כח זה שנק' רשימו הוא בחי' האחרונה שבהאור ע' ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח) ולכן איהו וגרמוהי חד ממש גם בהמדות כי בחי' הכלים דהע"ס זהו ג"כ כח והארה מעצמותו כמו האורות, רק שהאורות זהו הכח שמאיר בבחי' א"ס והכלים זהו כחו ית' שמאיר בבחי' גבול. ולכן אני הוי' לא שניתי, כי השינויים וההתחלקות הוא רק מצד הכלים אבל לא מצד האור. וזהו"ע הג' שמות שבפסוק שמע ישראל הוי' הא' זהו בחי' עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, דהיינו המדות שהם בחי' גוונים, והוי' הב' הו"ע האור שנמשך אחר הצמצום להאיר בהכלים דהיינו המדות כו', וא"כ שם הוי' הא' הוא בחי' סוכ"ע והוי' הב' הוא בחי' ממכ"ע ונק' הארת הקו. ובאצי' הוי' הא' זהו בחי' כתר סוכ"ע והוי' הב' הוא בחי' חכ' ממכ"ע האור שמאיר בהע"ס כו'. וז"ש הוי' אחד ולא כתי' יחיד, כי יחיד הוא מצד עצומה"ו הפשוט כו', אבל אחד היינו שהוא ית' אחד גם בבחי' התחלקות רבוי מדרגות שבטלי' ונכללים ג"כ באחדות הפשוטה כו'. וז"ש בגמ' אחד בז' רקיעי' וארץ וד' רוחות, ז' רקיעי' והארץ זהו ז' מדות דאצי' וד' רוחות העולם הם ד' חיות המרכבה. אבל כשנמשך בהן הארת אוא"ס שהו"ע הוי' הב' אזי נעשה אחד שנכללי' ג"כ באחדותו ית'. וזהו כל עיקר ענין מצות ק"ש לייחדו כמ"ש ברמב"ם. כי לכאורה הייתי אומר שזהו באמת שני בחי', כי מצד האוא"ס שקודם הצמצום הוא א"ס אח"פ בתכלית, אבל מצד הארת הקו שאחר הצמצום שמאיר בהכלים דע"ס שייך באמת התחלקות וריבוי כו'. אבל

ע' ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח: לקו"ת בחוקותי נג, ב.

בגמ' אחד בז' רקיעים: ראה ברכות יג, ב. וראה עוד (בענין אחד ויחיד) תו"א וארא נה, ב. סה"מ תקס"ב ח"א ע' רמט (בשם חובת הלבבות — שער היחוד פ"ח). ס' מאמרי אדה"ז עה"ת ח"ב ע' תשיד (בשם חוה"ל). לקו"ש חי"א ע' 11 וחי"ב ע' 66, וש"נ.

מצות ק"ש לייחדו כמ"ש ברמב"ם: סהמ"צ מ"ע ב. וראה דרמ"צ מצות אחדות ה' (נט, ב ואילך).

האמת אינו כן. וזהו ענין מצות היחוד בק״ש לייחדו שהכל א׳ ממש, שגם מצד הארת הקו שאחר הצמצום שמאיר בהכלים דע״ס הוא ג״כ אחדות פשוט. והיינו כי אעפ״י שהכלים הם בחי׳ התחלקו׳ המדרגות אבל כשמאיר בהן הקו מאוא״ס ב״ה הם בתכלית הביטול האמיתי ומתייחדי׳ עמו ונכללי׳ באחה״פ דאוא״ס, וזהו הוי׳ אחד. ולמטה הו״ע יחוד הב׳ שמות דהוי׳ ואלקי׳ שבאצי׳ ובי״ע. כי באצי׳ שמאיר שם הוי׳ הוא בחי׳ יחו״ע וביטול אמיתי, אבל בבי״ע מצד המגן דש׳ אלקי׳ מתהווה להיות יש ודבר נפרד. ובאמת הכל חד ממש, שגם בי״ע שהתהוותם משם אלקי׳ בטלים במציאות כמו אצי׳ שמאיר שם שם הוי׳. ורק שאצלינו נדמה ליש כו׳ וכמ״ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקי׳.

ומעתה י״ל פי׳ וענין ד׳ אותיות הוי׳. הנה בזהר איתא י״ה נק׳ הנסתרו׳ במוחא ולבא בדחילו ורחימו, כי היוד הוא ראשית הגילוי מאוא״ס ולכן הוא רק נקודה א׳, והיינו בחי׳ צמצום וסילוק שמסלק עצמות האור שבבחי׳ א״ס להיות מאיר דרך צמצום היוד שיתגלה רק נקודה א׳ בחי׳ חכ׳ כו׳. והנה ע״י בחי׳ יר״ע שזהו בחי׳ ביטול בטל רצונך למס״נ באחד עי״ז עושים למעלה אות יוד שיסלק עצמות הרצה״ע להיות מאיר דרך צמצום באות יוד כו׳. וההׄ׳ הוא התפשטות לאורך ורוחב, והיינו מה שמרחיב דעתו בהתבוננות להבין דבר מתוך דבר, תוך דבר זהו בחי׳ ממכ״ע שאינה אלא הארה בעלמא, ומזה יבין בחי׳ דבר סוכ״ע דכולא קמי׳ כל״ח שכל ההשתלשלו׳ בטלי׳ במציאות יותר מביטול טפה באוקיינוס, ומזה יבא לבחי׳ ויצעקו אל ה׳ בצר לו עי״ז שיבין שכל ההשתל׳ נק׳ בצר בחי׳ מיצר שכללו׳ החיות הוא רק הארה מצומצמת מזה יבא לבחי׳ ויצעקו בחי׳ אה״ר מרעו״ד ליכלל וליבטל באוא״ס. והנה ע״י הרחבת הדעת בהתבוננות שבא לבחי׳ אה״ר עי״ז עושין למעלה בחי׳ ה׳ עילאה שמבחי׳ נקודה דיו״ד יומשך התפשטות אורך ורוחב הה׳ דהיינו להיות בחי׳ סוכ״ע וממכ״ע. וז״ש נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך כו׳, נפלאותיך זהו הארה מבחי׳ סוכ״ע (שמאיר בחכ׳) ומחשבותיך הוא בחי׳ ממכ״ע, אין ערוך אליך, כי סוכ״ע וממכ״ע הוא רק שמות כנ״ל בענין ב׳ שמות הוי׳ שבק״ש, ושם הוא כמו אור זיו והארה שאין נוגע כלל להעצמיות. רק שבזה המשל דאור השמש אינו מכוון, כי בשמש הרי כל עצמיות מאור השמש תכליתו ושלימותו הוא להאיר אור שבשביל זה נברא כמ״ש ויעש אלקי׳ את שני המאורות הגדולים להאיר על הארץ, וא״כ אור השמש הוא הארה מעצמיות מאור השמש ממש, וזהו מלאים זיו ומפיקים נוגה. וגם שהתפשטות האור מהשמש הוא שלא עפ״י רצון ובחירה מהשמש כ״א שנברא כך ומוכרח הוא להאיר אור כו׳, משא״כ למעלה האור אינו בערך כלל לעצמותו ומהותו ית׳ והוא בחי׳ היותר שפלה ותחתונה לגבי

בזהר איתא י״ה נק׳ הנסתרות . . בדו״ר: ת״ז ת״י (כה, ב). וראה תניא פ״מ (בהגה״ה הג׳). וריש פמ״ד. לקו״ת פ׳ ראה כט, א. ועוד.

עצמותו, וגם שהתגלות האור הוא רק כשעלה ברצונו, ובזה מכוון יותר המשל דשם שהשם רחוק יותר לגבי העצמות מזיו השמש לגבי השמש (וגם מה שע"י השם נפנה לקוראו בשמו הוא רק עפ"י בחירה ורצון) רק שע"ז אומרי' המשל דאור השמש, כמו שאור השמש אינו פועל שינוי בשמש כלל. וזהו נפלאותיך ומחשבותיך סוכ"ע וממכ"ע אין ערוך אליך אגידה ואדברה ריבוי הצמצומים כדי שיומשך בחי' נפלאותיך כו', עצמו מספר (ושייכות זו לכאן היינו כי באצי' זהו י"ה חו"ב שנמשכי' מא"ס ע"י רבוי צמצומי' ע"כ צריך להמשיך שיהי' גילוי בחי' י"ה וזהו ע"י דו"ר כו').

והנה ארז"ל כאלו עשאוני שנש"י עושין ש' הוי' והיינו שע"י יר"ע בטל רצונך מס"נ עושים אות היוד, וע"י התבוננות ואה"ר עושין אות הה' כנ"ל. והוי"ו דשם הוי' הוא ששה מדות שנמשכי' מבחי' י"ה, והוי"ו עושין ע"י עסק התו', כי התו' נתלבשה בששה מדות כשר ופסול אסור ומותר טמא וטהור חייב וזכאי כו'. אך ארז"ל נובלות חשמ"ת שעצמיות ח"ע רמה ונשגבה מהמדות, ומה שנתלבש בחי' ח"ע בהמדות בחי' תורה כנ"ל הוא רק נובלות מבחי' חכמה. ויש פי' שהנובלות שנמשך למטה מטה זהו ע"י כח עליון יותר וכמו ענין משלי שלמה כו'. וזהו"ע הו' שהוא קו ויו"ד בראשו דהיינו בחי' נובלות חכ' שנמשך בהמדות, וע"י עסק התו' ממשיכי' הגילוי מעצמיות ח"ע בהמדות, וזהו"ע על שלא ברכו בתו', אך אוריי' בלא דו"ר לא פרחת לעילא, וצ"ל תחלה תפלה בחי' יר"ע בטל רצונך ואה"ר שעי"ז ממשיכי' להיות גילוי בחי' י"ה ואז אח"כ ע"י עסק התו' ממשיכי' מעצמיות ח"ע בהמדות. וה' אחרונה הוא בחי' קיום המצות, כי הה' יש בו ג' קוין כנגד מחדומ"ע (שמחי' בי"ע) והמצות נתלבשו בג' לבושי' מחדומ"ע ולכן ע"י קיום המצות בבחי' קבעומ"ש בג' לבושי' מחדומ"ע ע"י עושין למעלה בחי' ה' אחרונה שיומשך מדת מל' ית' להחיות ג' עולמות בי"ע שהם בחי' מחדומ"ע. והנה יש דעה מעשה גדול והיינו לפי ששרש המצות הוא למעלה מהתורה, כי אוריי' מח"ב והמצות שרשן ברצה"ע כי אית רצה"ת כתר דז"א שנמשך מחו"ב ואית רצה"ע כתר עליון שלמעלה מהחכ', וכמו"כ בבחי' תענוג עליון יש תענוג שמלובש בחכ' כמו למטה התענוג מורכב משכל, אך כמו שיש שכל בלא תענוג כמו"כ יש תענוג בלא שכל, והיינו בחי' עצם התענוג הפשוט שאינו מורכב משום דבר. אך למטה א"א מביני' איך הוא זה, אבל למעלה הוא בחי' מקור התענוגי' שאינו יכול להתלבש כלל בחכ', ושם שרש המצות. וזהו אשר קדשנו במצותיו, אשר הוא בחי' תענוג, אך אשר קדשנו היינו בחי' מקור התענוגי' שהוא בחי' קדוש

ארז"ל כאילו עשאוני: ראה זח"ג קיג, א. ובהנסמן בהגה"ה בלקו"ת בחוקותי מה, סע"ג. ובס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' רלא מובא בשם הרע"מ ותקוני'. וראה גם ויק"ר פל"ה, ו.

ארז"ל נובלות חשמ"ת: ב"ר פי"ז, ה.

מעשה גדול: קדושין מ, ב.

ומובדל מהחכ׳ כו׳, ולכן נשפלו המצות בעשי׳ גשמיות יותר מהתו׳. וכמו״כ בש׳ הוי׳ התו׳ נתלבשה רק באות וי״ו, והמצות נתלבשו בה׳ אחרונה שיש בה ג׳ קוין כנגד בי״ע שמתלבשת גם בעשי׳ גשמיות כו׳. והיינו מטעם ששרשן למעלה יותר מהתו׳ ונעוץ תחב״ס דוקא. אך שרשן שמרצה״ע מלובש בהם בבחי׳ העלם גדול, ולכן גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, שע״י התו׳ נמשך בהמצות גילוי שרשן (כמ״ש במ״א בענין והחכ׳ תחי׳ בעלי׳ כו׳ ע״ש) ולכן ע״י המצות שלמטה שנתלבשו בגשמיות מגביהים ומעלים בחי׳ המצות עליונות למעלה יותר, כידוע שיש במצו׳ כמה בחי׳, שלפעמי׳ נק׳ מצות הוי׳ ולפעמי׳ מצות של עצמות המאציל, וע״י קיום המצות שלמטה בגשמיות מגביהים בחי׳ מצות הוי׳ לבחי׳ מצותי. והענין ע״ד והחיות נושאות את הכסא ובחי׳ כמראה אדם שעל הכסא, כי בחי׳ כמראה אדם הו״ע ההתחלקות לג׳ קוין חסד דרועא ימינא גבו׳ דרועא שמאלא ת״ת גופא, דהיינו בחי׳ מדות דז״א דאצי׳ שהוא עולם התיקון או״כ, וחיות המרכבה שרשם בעולם התהו ששם האורות מרובים, ע״כ יש בהם רעש גדול ליכלל באא״ס, ועי״ז הם נושאים בחי׳ כמראה אדם לעצמות אוא״ס בחי׳ כי לא אדם הוא. וכמו״כ הו״ע מצות מעשיות שנתלבשו בדברי׳ גשמי׳ כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל כו׳ וגבוה מעל גבוה שומר שהמזלות מע״ש והע״ש משמרי האופני׳ ע״ד חיות המרכבה כו׳. וא״כ כל הדברי׳ שרשם הוא מחיות המרכבה פני ארי׳ שרש לכל החיות פני שור שרש לכל הבהמות, והמצות שנתלבשו בצומח יש למעלה ג״כ מלאכי׳ שנק׳ בשם צומח כמ״ש אז ירננו כל עצי היער כו׳. ולפי שהמצות שנתלבשו בגשמיות שרשם מחיות המרכבה ומעולם התהו ע״כ כמו שחיות המרכבה מגביהים בחי׳ כמראה אדם לבחי׳ כי לא אדם הוא, כמו״כ המצות גשמיי׳ מגביהים ומעלים בחי׳ מצות הוי׳ דהיינו רמ״ח פקודין רמ״ח אברים דמלכא בחי׳ כמראה אדם לבחי׳ מצותי של עצמות המאציל בחי׳ כי לא אדם הוא, דהיינו רצה״ע שלמעלה מהחכ׳ כנ״ל.

וזה סוב ודמה לך דודי לצבי כו׳ על הרי בתר, כמו שהצבי מרוצתו שלא בהדרגה כלל שדולג מהר להר כו׳ כמו״כ ההמשכה מרצה״ע להיות מלובש במצות גשמיות שנלקחים מק״נ טורי דפרודא הרי בתר, זהו שלא בהדרגה כלל, וכמו״כ העלייה שנעשה ע״י המצות הוא ג״כ שלא בהדרגה כלל. וזהו סב ודמה לך דודי כו׳, דודי הוא בחי׳ כמראה אדם, וע״י הכח של המצות שנתלבשו בגשמיות נעשה העלי׳ להיות ודמה לך, דהיינו לעצמותך ומהותך בחי׳ כי לא אדם הוא. ולכן העלי׳ זו של בחי׳ ודמה לך כו׳ נחשב לצבי או לעופר האילים שמרוצתו שלא בהדרגה

במ״א בענין והחכ׳ תחי׳: ראה לקו״ת בהעלותך לה, ד ואילך.

כידוע . . נק׳ מצות הוי׳ . . עצמות המאציל: סידור ד, סע״ד. וראה לקו״ת שלח מו, א ואילך.

והחיות נושאות את הכסא: בחיי תרומה כה, יו״ד בשם הפדר״א. וראה פדר״א ספ״ד. שמו״ר ס״פ כג.

כלל, על הרי בתר שכח עלייה זו הוא מהמצות שנתלבשו בהרי בתר טורא דפרודא דק"נ לברר הטוב מהרע כו' ששרשו מעולם התהו שגבוה מתיקון כנ"ל.

ועתה צ"ל פסוק היושבת בגנים כו'. הנה שרש ענין הג"ע הוא מ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. עדן הוא בחי' חכמה ששם מלובש עונג העליון דעתיקא בהעלם. ונהר הוא המשכה וגילוי (בחי' יס"א) שנמשך מעדן להשקות את הגן בינה, כי בינה נק' גן עדן, ובבינה מתגלה ענג העליון בבחי' הבנה והשגה, ומגילוי זה נמשך השגת פנימיות טעמי תורה שמשיגים הנשמות בג"ע. וזהו להשקות את הג"ן ג"ן סדרים דאורייתא כי כמו שיש דיני התו' למטה בגשמיות כמו"כ יש גם למעלה ברוחניות כמו ד' רשויות לשבת, שלמעלה נק' שם הוי' רה"י עולה עד לרקיע ומהמשכה זו של נהר היוצא מעדן משיגים הנשמות פנימיות טעמי תורה מהו למעלה באלקות כל בחי' אלו כו'. וגעה"ע הוא השכר של עסק התו' וגעה"ת שכר מצות מעשיות, אבל כל בחי' ג"ע הוא השגת המהות. והנה היושבת בגנים קאי על הנשמות שהם מקבלים תחלה המשכת בחי' נהר היוצא מעדן שהוא גילוי ת"ע שבג"ע. ואח"כ כתי' חברים מקשיבים לקולך, חברים הם מלאכי' שטפלים לגבי הנשמות כמו טפל לגבי העיקר, וזהו פי' חברים שמתחברים להנשמות כמו הטפל לעיקר, והיינו שאח"כ נמשך במלאכים ג"כ מהמשכת גילוי ת"ע שנמשך לנשמות בג"ע, וזהו מקשיבים לקולך, והטעם שנחשבים רק לבחי' טפל להנשמות לגבי גילוי זה, היינו כי גילוי זה שבג"ע הוא נמשך ע"י קיום התומ"צ ולהמלאכי' לא ניתנה תורה כו'. והנה בקדושה אנו אומרי' מלאכי' המוני מעלה ועמך ישראל כו' יחד קדושה לך ישלשו, שמלאכי' ונשמות אומרים כאחת קדוש. וצ"ל הטעם מה שהמשכת ת"ע שבג"ע דהיינו בחי' נהר היוצא מעדן מקבלים תחלה הנשמות, ואח"כ נמשך במלאכי', וקדושה אומרים כאחד. והענין דנש"י נק' בנים כמ"ש בנים אתם להוי' אלקיכם. וצ"ל דהכתי' יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו. והענין ידוע דמבחי' חכ' ולמטה, היינו כאשר אוא"ס מתלבש בחכ' נק' נש"י בנים ממש כמו הבן שנמשך ממוח האב כך נש"י נמשכו מעצמיות ח"ע ממש, משא"כ המלאכי' שהתהוותם מהדבור אין נק' בנים, כמו עד"מ גשמי הבן היינו שנמשך מעצמיות מוח האב ממש ורק שמתגשם בטפה גשמיות, אבל בהדבור מלובש רק הארה בעלמא מהשכל ולכן מלאכי' שנתהוו מדבור עליון אין נק' בנים, כ"א נש"י שנמשכו מעצמיות ח"ע ע"י זווג גופנים דהכלים דזו"נ נק' בנים כו'. אבל מצד עצמות אוא"ס שלמעלה מהחכ' גם בן גם אח אין לו כו', כיון שמעצמות אין יכול להיות נמשך השפעה מעצמיות כ"א רק ע"ד הארה שאין נוגע להעצמיות, ע"כ אין שייך שם בנים כו'. וכמו"כ יובן כאן שבההמשכה שבג"ע שהוא בחי' נהר היוצא מעדן דהיינו ההמשכה מבחי' ח"ע ע"כ נשמות הם

כמו ד' רשויות . . עד לרקיע: ראה גם אוה"ת שה"ש כרך ב' ע' תשצ.
ת"ע: = תענוג עליון.

העיקר ומקבלים תחלה הגילוי, והיינו כיון שנק׳ בנים לבחי׳ זו ויש להם יתרון מעלה על המלאכי׳ שאין נק׳ בנים, כי נתהוו רק מהארה כו׳ כנ״ל, ואח״כ מקבלי׳ המלאכי׳ בדרך טפל כו׳. אבל אמירת קדושה אשר בחי׳ קדוש ומובדל הוא למעלה מהחכ׳ (שאין שם יתרון מעלה לנשמות על מלאכי׳ שנקראו בנים) ונק׳ סוכ״ע שמעלה ומטה שוין ע״כ מלאכי׳ ונשמות אומרי׳ כא׳ כו׳, וכ״ז הוא פי׳ הזהר הפסוק חברים כו׳. אבל במד״ר פי׳ חבירים קאי על נש״י היינו אדלעיל היושבת בגנים, שכאשר נש״י הם חבירים שמתחברי׳ להיות אגודה אחת להתפלל בעשרה, תפלה בצבור, אזי הקב״ה וכנס״י מקשיבי׳ לקולך ואמרי׳ השמיעני. והענין כי בחיות המרכבה כתי׳ חוברות אשה אל אחותה, כי הם ד׳ חיות פני ארי׳ פני שור כו׳, אבל כשצריכי׳ להיות נושאות הכסא אזי מתחברי׳ הד׳ חיות ומתכללי׳ יחד (כי מיכאל בעצמו אין יכול להגביה הכסא (כי מחנה מיכאל היכל האהבה אין יכול להגביה כ״א רק חסד שבמל׳ לבד כו׳) וכשמתחברי׳ יחד אזי הם עשרה. כי פני ארי׳ חכמה יו״ד דש׳ הוי׳ פני שור בינה ה׳ עילאה פנ״א ו׳ כולל ו״ק פני נשר מל׳ ה׳ אחרונה. והמילוי דד״א הוי׳ הוא עשרה אותיות ואזי דוקא הם נושאות את הכסא ובחי׳ כמראה אדם לבחי׳ כי לא אדם הוא, וזהו חבירים כשנש״י מתחברי׳ עשרה ביחד לתפלה אזי הם כמו חוברות דחיות המרכבה שמגיעים לבחי׳ כי לא אדם הוא, וזהו השמיעני פי׳ אותי בעצמי שע״י שהם חבירים נמשך גילוי מעצמותו בחי׳ כי לא אדם הוא.

ועתה צ״ל פי׳ הפסוק ברח דודי כו׳ על הרי בשמים. הנה ארז״ל העוה״ב אין בו אכילה ושתי׳ אלא צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן כו׳, וצ״ל הלא עוה״ב קאי על זמן תחה״מ שיתלבשו הנשמות בגופים ואיך יהיו חיים וקיימים בלי אכילה ושתי׳. ואפי׳ משה רבינו כשהי׳ בהר מ׳ יום לא אכל, והיינו שהי׳ ניזון מזיו שכינה כו׳, מ״מ ארז״ל שנצטער משה. אבל עוה״ב הוא עולם התענוג ואיך תוכל הנשמה להיות חי וקיים לעד בגוף גשמי בלא אכילה כו׳. והענין כי מה שצריך האדם לקבל חיות מהמאכל צומח וחי שלמטה ממנו הרבה היינו משום כי שרשם מעולם התהו שלמעלה משרש האדם בעולם התיקון, ולכן כמו״ב למעלה חיות המרכבה שהם בחי׳ בהמה הם מעלים בחי׳ אדם לבחי׳ כי לא אדם הוא, דהיינו ג״כ מטעם הנ״ל, לפי ששרשן גבוה יותר דהיינו בעולם התהו. וכ״ז הוא עכשיו שההמשכה מסדר ההשתל׳ ע״כ צ״ל התיקון מקבל מאורות דתהו שגבוהי׳ יותר. אבל לע״ל שיתגלה בחי׳ הוא ושמו בלבד דהיינו בחי׳ סוכ״ע שלמעלה מסדר השתלשלות, כי תהו ותיקון שניהם בסדר השתל׳ ונק׳ עולם העקודים ועולם הברודים, אבל כאשר יתגלה בחי׳ סוכ״ע

וכ״ז הוא פי׳ הזהר הפסוק חברים: ראה מק״מ הנ״ל בריש המאמר. זח״ב יח, ב. זח״ג כב, א. ריג, א. אוה״ת שה״ש ס״ע תשסה ואילך. תשסח. תשעה. תשצא. וראה גם סה״מ באתי לגני ע׳ ט. רמט. רנ.

פנ״א: = פני אדם.

ארז״ל העוה״ב אין בו אכילה ושתי׳: ברכות יז, א.

שתהו ותיקון שניהן שוין ע"כ לא יצטרך האדם שמעולם התיקון לקבל חיות מהמאכלים דתהו כ"א שניהם יקבלו בשוה מבחי' סוכ"ע שאין בו התחלקות מעלה ומטה (ולכן יהי' חיבור הנשמה הרוחניות בגוף הגשמי בלא מזון מטעם שאין בבחי' סוכ"ע התחלקות מעלה ומטה ורוחניות וגשמיות שניהם שוין).

והנה על גילוי זה שמבחי' סוכ"ע שיתגלה לעתיד כתי' ברח דודי וכו' על הרי בשמים בחי' ריח, כי מאכל הוא פנימיות שנכנס לתוך האדם בפנימיות ולכן הוא כלה כו', אבל ריח הוא בחי' מקיף ולכן אינו כלה ויכולין להריח אותו כמה פעמים כו', ואע"פ שהוא בחי' מקיף מ"מ הוא פועל בהאדם שמי שנתעלף מעוררי' אותו ע"י הריח, וא"כ הריח היינו גילוי שמבחי' מקיף, ולכן הגילוי דבחי' סוכ"ע שלמעלה מהקו שיתגלה לעתיד שהוא בודאי מקיף שהרי הוא למעלה מהקו שמתלבש בכלים כו', ומ"מ יומשך ויתגלה לעתיד, וע"כ נק' גילוי זה שמבחי' מקיף בשם ריח, וזהו ברח דודי כו' על הרי בשמים, וזהו ג"כ פי' העוה"ב כו' צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן, דהיינו שהגילוי שמבחי' סוכ"ע שיתגלה בכל צדיק וצדיק לפ"ע תורתו ועבודתו, נק' גילוי זה ועטרותיהן בראשיהן, עטרה הוא בחי' מקיף ע"ג הראש, כמו"כ גילוי זה דבחי' ריח הרי בשמים שהוא גילוי שבבחי' מקיף נק' בשם עטרה כו', וכ"ז הוא ע"י שעכשיו הוא סב דודי כו' על הרי בתר, דהיינו ע"י קיום המצות שנתלבשו בגשמיות לברר מבחי' הרי בתר טורי דפרודא, ושרש המצות הוא בבחי' רצה"ע ומקור התענוגי' בחי' סוכ"ע, ולכן עי"ז נעשה העלייה לעתיד ברח דודי כו' על הרי בשמים שיומשך התגלות מבחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות דתהו ותיקון כנ"ל. אך כדי שיהי' יכולים הנשמות לקבל הגילוי דבחי' סוכ"ע צ"ל תחלה היושבת בגנים לקבל הגילוי דבחי' ממכ"ע כי צ"ל בסדר המדרגות כנ"ל.

———•———

מפתח ענינים

א

ו

ז

ח

מ

נ

ס

ע

ש

ביטוים בלתי רגילים

אשתמטתי': תתקנג (המק"מ . . אשתמיטתי' הגמ').

הלצה: תתקטו (ב' גיריכט בשר אח"כ לחם כן זכורני שאמר דרך הלצה להגדיל הקושיא איך שייך אכילה למעלה).

טעות סופר: תתקפא (נלע"ד שזהו ט"ס של הכותב שלא הבין המאמר הטיב).

מנהגים: תתעד (המנהג לאכול תפוח בר"ה). תתעה (המנהג להסתפר בער"ה).

סברא: תתיב (מיהו קשה לומר כן מסברא).

סיפור: תתקו (האריז"ל השקה להרח"ו מבארה של מרים).

צדיקים: תתקעו (כשמדבר אדם צדיק כו' המשיג השגות נפלאות כו' עם עובד כוכבים בלשון העוכומ"ז וכו').

תורה: תתצה־ו (כל התנ"ך הוא מלא סיפורי מעשיות . . אין שכל אנושי יכול להשיג . . ואפי' ע"פ קבלה . . אין די באר . . לעומקם ולאשורם).

רשימת המאמרים

שנדפסו בכרכי אור התורה על שיר השירים *

פסוק	ד"ה	כרך	עמוד
א, א	שיר השירים	א	א. ט. טו[1]. כא[1]. כה[1]. כז.
		ג	תתט[1].
א, ב	שה"ש — ישקני	א	כד[1].
א, ג	לריח שמניך	א	כח. לא[1]. מד[1]. נ[1]. נד[1].
		ג	תתטז.
א, ד	משכני אחריך נרוצה[2]	א	נה. נח. ס. סט. עד.
		ג	תתטז[3]. תתיח.
	ילקוט כו' הביאני המלך		אוה"ת דברים תתיא.
א, ה	שחורה אני ונאוה	א	פח. פט[1]. צו[1]. קג[1].
		ג	תתל. תתל[1].
			ביאוה"ז־א תקב.
א, ו	אל תראוני	א	קד.
		ג	תתלט.
א, ז־ח	הגידה לי — אם לא תדעי[4]	א	קד. קיב. קל.
		ג	תתלט. תתנ. תתסא.
	שלמה אהי' כעוטיה		ס' החקירה צז, ב.
א, ט	לסוסתי ברכבי פרעה	א	קלח[1]. קלט[1].
		ג	תתסד.
א, י	נאוו לחייך	א	קלט[1]. קמח[1]. קנ.
	בשהש"ר סד"ה צווארך	א	קנא. ובאוה"ת פינחס א'פב.
א, יא	תורי זהב	ג	תתסה.
א, יב	עד שהמלך במסבו[5]	א	קנה.

---

*) לשלימות הענין נסמן גם להמאמרים שהתחלתם ע"פ משה"ש — שנדפסו בשאר כרכי אוה"ת על פרשיות התורה. ובשאר ספרי כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

1) מיוסד והגהות וביאורים על ד"ה זה בלקו"ת שיר השירים.

2) חלק מדרושים אלו — מיוסד והגהות על ד"ה אחרי ה' תלכו בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרצ.

3) מיוסד והגהות על ד"ה זה בסה"מ אתהלך לאזניא ע' קסט.

4) חלק מדרושים אלו — מיוסד והגהות על ד"ה זה בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשלו. וראה ג"כ על ד"ה זה — בשיחת ש"פ תשא תשכ"ו.

5) בכו"כ כת"י בא אחר מאמר זה בתור ביאור — ד"ה להבין בתוס' ביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות (נדפס באוה"ת הוספות למג"א ע' ט ואילך). וע"פ כמה כת"י (298. 587) ד"ה עד שהמלך נאמר בר"ה שנת תקצ"ב וביאור

הנ"ל בשבת תשובה וחגה"ס שנה ההיא, (ביאור הנ"ל הוא נו"א ובארוכה מביאור ד"ה יביאו לבוש מלכות שבתו"א צב, ב (ורשום עליו בכ"מ שהוא משלהי אדר תקע"ב). ותוכנו שייך ג"כ לד"ה עד שהמלך). לכמה ענינים שבד"ה זה (עד שהמלך) ראה גם ד"ה ענין היום לעשותן בסה"מ הנחות הר"פ ע' קלה — בכותרת: דובראוונא בחודש שבט תקע"ב.

6) קאי על הקיצורים שנדפסו בלקו"ת שה"ש בסופו (נא, ד).

7) ראה השמטה בסוף הספר שם ע' שסו. ומשם ואילך הוא הגהות על הביאור — סה"מ תקס"ד ע' קלט (ולא נדפס בלקו"ת).

8) הגהות על הביאור הנ"ל.

9) ראה גם אוה"ת ויגש כרך ה' תתקפה, ב.

10) כמה מדרושים אלו — מיוסד והגהות על ד"ה זה משנת תקע"א. (ובהמשך וככה תרל"ז ע' קנג נזכר ד"ה זה הנחת ר' שלמה פריידעס).

11) כמה מדרושים אלו מיוסד והגהות על ד"ה זה בסה"מ תקס"ג ח"א ע' רסח (ובנוסחא שני' שם ההתחלה: שאו מרום עיניכם). וראה גם ס' החקירה קא, ב. ובס' אמרי בינה בפתח השער פ' כ-כב. ובהמשך מים רבים תרל"ו פ' ל-מ.

12) שם קיצורים והגהות על ד"ה זה בס' אור תורה להה"מ.

13) ראה גם ד"ה זה בתו"א ואוה"ת פ' כי תשא. ור"פ תולדות (שם ההתחלה: ואלה תולדות יצחק. ובד"ה זה שבסה"מ תקס"ח ע' תקטז ההתחלה: שמאלו תחת לראשי).

פסוק	ד"ה	כרך	עמוד
ב, ח	קול דודי גו' מדלג	א	רמה[1]. רנ[1]. רנב[1]. רנח[14]. רעח[15].
		ג	תתפד[1].
			אוה"ת ויקרא־ג תשסח[1]. תשסט[1].
ב, ט	דומה דודי לצבי	א	רפא. רצא.
			ביאוה"ז־א תמא.
			אוה"ת — מארז"ל עג[12].
ב, יב	הנצנים נראו בארץ	א	קפה. שב. וביאוה"ז־ב תרלו.
ב, יג	התאנה חנטה פגיה	א	שז.
ב, יד	יונתי בחגוי הסלע[16]	א	שח. שט. שיב. של. שלו. שלז. שמג. שמז. שנג.
		ג	תתפו. תתצא[1]
			אוה"ת בראשית־ז תתשיז, ב. ויקרא־ד א'לו. אוה"ת — מארז"ל עג[12].
ב, טז	דודי לי	א	שנה.
ב, יז	עד שיפוח היום	א	שנז.
ג, א	על משכבי בלילות		ביאוה"ז־ב תתנג.
ג, ב	אקומה גו' אבקשה	ב	שעג.
ג, ג	מצאוני השומרים	ב	שעג.
ג, ד	כמעט שעברתי	ב	שעג.
ג, ו	מי זאת גו' כתמרות	ב	תשיג. תשיד. תשכו.
ג, ז	הנה מטתו שלשלמה	ב	שעד. שעה.
ג, ט	אפריון עשה לו	ב	שעז. שעח.
ג, י	עמודיו עשה כסף	ב	שעח.
ג, יא	צאינה וראינה	ב	שפב. שפח[1]. שפט[1]. שצא[1]. תב. תה[17].

14) הגהות על ביאור ד"ה קול דודי — בסה"מ תקס"ט ע' נד. (והוא ביאור ד"ה זה שבלקו"ת).

15) ביאור על ד"ה זה בתו"א פ' שמות ג, ד.

16) דרושים אלו — מיוסד והגהות וביאורים על ד"ה זה בסה"מ הנחות הר"פ ע' קס. וסה"מ תקס"ט ע' פג (וע"ש בהמ"מ).

17) מיוסד והגהות על ד"ה להע ל"ג בעומר — תקס"ב (נדפס בתו"ח שמות רחצ, ב. ונו"א בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' תל ומתחיל: לה"ע הלולא דרשב"י. ושם ע' תנג ומתחיל: לה"ע מארז"ל אלמלא כו' ב' שבתות).

פסוק	ד"ה	כרך	עמוד
ג, יא	צאינה וראינה	ג	תתצג [1]. תתקיח [18]. אוה"ת בראשית־ו תתרנח, א [18]. אוה"ת — מארז"ל עג [12].
ד, א	הנך יפה — ראה לעיל עה"פ א, טו.		
ד, ג	כחוט השני		אוה"ת מארז"ל עד [12].
ד, ד	כמגדל דוד	ב	תז. תח.
ד, ו	עד שיפוח	ב	תיח.
ד, ז	כולך יפה	ב	תיט.
ד, ח	אתי מלבנון	ב	תכא. ואוה"ת שמות קא. ביאוה"ז־א קפז. ביאוה"ז־ב תשסה. תשסט.
ד, ט	לבבתני אחותי כלה	ב	תכד.
ד, י	מה יפו דודיך	ב	תכה.
ד, יא	נפת תטפנה	ב	תכה. תכז.
ד, יב	גן נעול [19]	ב	תכח. תמא. תמז. תנ. תסז.
ד, יג	שלחיך פרדס רמונים	ב	תסח.
ד, טו	מעין גנים	ב	תעג.
ה, א	באתי לגני	ב	תעו. תעו [1]. ביאוה"ז־ב תתמה. תתריז.
ה, ב	אני ישנה	ב	תפה. תצב [20]. תצז [21]. תקה [21]. תקיז [1]. תקכד [1]. תקכז [1].
		ג	תתקיב [1]. תתקיג [20].
ה, ג	פשטתי את כתנתי	ג	תתקטו
ה, ד	דודי שלח	ב	תקכח.
ה, ה	קמתי אני [22]	ב	תקלב. תקלח.
		ג	תתקטז
ה, ז	מצאוני השומרים	ב	תקמ.

18) ד"ה זה שבתו"א ז, ד — בתוס' הגהות.

19) כמה מדרושים אלו — מיוסד והגהות על ד"ה זה בסה"מ תקס"ד ע' מט.

20) מיוסד והגהות על ד"ה אכלו ריעים תקע"א — ראה בהנסמן לעיל בהספר בשוה"ג לע' תתקיג.

21) מיוסד והגהות על ד"ה זה וביאורו בסה"מ תקס"ד ע' קנה.

22) הוא ד"ה זה מאדה"ז שנאמר בהשנים תקנ"ז וכו' — ראה בהנסמן בסו"ס מאמרים הקצרים ס"ע תריז. ולעיל ס"ע תתקטז.

---

23) כמה מהם הם הגהות וביאורים להמאמרים ד"ה זה שנדפסו בלקו"ת ס"פ ראה. (נמצא גם ד"ה זה משנת תקע"א ולא נדפס לע"ע).

24) מיוסד והגהות על ד"ה זה בסה"מ תקס"ג ע' רמח וע' רסא.

---

25) מיוסד והגהות על ד"ה זה בסה"מ תקס"ה ח"א ע' תפז. ראה עוד על ד"ה זה באוה"ת דברים כרך וא"ו ע' ב'תלא.

26) הוא הגהות וביאורים על ד"ה זה בתו"א פ' תרומה.

27) ראה גם לעיל עה"פ ג, ו.

28) הוא הגהות וביאורים לד"ה זה בתו"א ר"פ נח.

29) הוא ד"ה זה משנת תקס"ה (ראה סו"ס תקס"ה ח"ב ע' א'קיב) — בתוס' הגהות.

30) כמה מהם הגהות וביאורים לד"ה זה משנת תק"ע (סה"מ תק"ע ע' נד).

פקסימיליא מגוכי"ק אדמו"ר הצ"צ

— נדפס לעיל ע' תתלט-תתמ —

כמו שאמר והסתכל באור נגהו תגיה כא׳ ע׳ כלי ולכן כל הנביאים נתנבאו באספקלריא ונאמ׳
מאירה אלא שמשה ראה באספקלריא המאירה ושאר הנביאים דרך ג׳ אספקלריאות . וגמ׳
אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו . וגם [illegible] ימים יוצרו ולא אחד בהם כי חיים הם לבושי׳ כמ׳ והימים יוצרו
בכדי שיהי׳ אחד ומאיר בהם . אך [illegible] מצות לבוש גם אינם אלא להמשיך [illegible] התורה
ומצות שלהם . כי התורה ומצות עצמן הם למעלה מבחי׳ הגוף ונשמות שבהן [illegible] מצות
אור [illegible] על הגוף הנמשך [illegible] המאיר [illegible] שהרי הגוף [illegible] [illegible] שלמעלה
שאין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . וכ״כ גם התורה ומצות אם אינם שהוא אור נגהו
לאין ערך ותכלית ובחי׳ השגה [illegible] שהיא בחי׳ חכמה כי חכמת אדם תאיר פניו ובאור פני מלך
נתת לנו תורת חיים שהתורה היא בחי׳ אור פניו ית׳ שנמשך [illegible] גם [illegible] ע׳
אמצעו׳ הלבושי׳ שלהם . אך לגבי התורה ומצות עצמן שלמעלה מבחי׳ חכמ׳ הגוף [illegible]
פי התורה ומצות עצמן הן בחי׳ ומדבר ומנה אשר לא יספר ולא ימנה כו׳ [illegible] למעלה מבחי׳
חכמ׳ והשגה ולא שייך להמשיך לכל אדם כהשגתו והשכלתו [illegible] . והוא ענין בעטרה
שעטרה לו אמו [illegible] שהוא מאותו התורה שלמעלה מבחי׳ אדם . ולכן נאמר צאנה
וראינה בנות ציון כו׳ צאנה מן הלבושים לראות בעטרה במלך שלמה [illegible] בחי׳ אשר
לא יספר אדם . שם כי אין צריך ללבוש שאין הלבוש אלא כדי להיות כח לקבל השגה
הנבואה והשגה׳ והוא גוף התורה ומצות . אבל בעטרה התורה ומצות עצמן אין כח
ההשגה יכולת לשם כי היא למעלה מכח ההשגה וחכמה כלל : (והנה בפי׳
זה נתבאר ענין במלך שלמה ובפרט׳ הנז׳ שהשלום שלו . ומי הם הנשמות הנק׳ בנות ציון .
ושהיכן יכאתם לראות בעטרה שעטרה לו אמו . ונשלם ביאור הפסוק . ואגב נתב׳
פי׳ יחיד חי העולמים מלך . ופי׳ בנות ירושלים . ומאמר הושיע אצבעו הנעשה בישראל
וסרפם . וענין שהנביאים ראו באספקלריא . ופי׳ ימים יוצרו . מעלת הלבושים לנשמות
בג״ע . מעלת תורה ומצות עצמן והגוף שלהן) :

ויקרא את שמו ישראל :	ימים יוצרו ולא אחד בהם :	ביום חתונתו זה [illegible]
ומדבר ומנה :	צאנה וראינה כו׳	מלך שלמה שהשלום שלו
[illegible] :	בנות ירושלים :	הושיע אצבעו הנעשה :
[illegible] לא יספר :	[illegible] :	ענין שהנביאים ראו באספקלריא :
שאו ידיכם קדש :	[illegible] :	[illegible] :
[illegible] :	[illegible] :	פי׳ שם הקב״ה [illegible] :
יחיד חי העולמים מלך	[illegible]	בשעה שהקדימו ישראל כו׳
	[illegible]	[illegible]

פקסימיליא מגוכי״ק אדמו״ר הצ״צ

— נדפס לעיל ע׳ תתצט־ק —

ז [illegible]

ח [illegible]

ט [illegible]

י [illegible]

יא [illegible]

פקסימיליא מגוכי״ק אדמו״ר הצ״צ

— נדפס לעיל ע׳ תתקיד —